Personen bij de Maatschappij Helenaveen en bewoners van Helenaveen

Aarts, schuurbaas; Aarts-Scharmij, arbeidster; Aarts, veldwachter;

7 september 1888 § - In den avond van 2 dezer is de Wed. Aarts, arbeidster te Helenaveen, toen zij van de herberg van M. terugkeerde, waar zij hare dochter vergeefs gezocht had, door de duisternis in het kanaal geraakt en verdronken. Hoewel men op haar hulpgeroep spoedig ter plaatse was, kon men slechts haar lijk ophalen.

8 september 1888 HELENAVEEN. Jacoba Scharmij, 44 jaren oud, wed. H. Aarts, arbeidster alhier, die in den avond van Zondag 2 September ten huize van den herbergier M. Alhier was gekomen, om hare dochter te zoeken en daarna huiswaarts keerde, is zeer waarschijnlijk, door de duisternis misleid, in het kanaal gevallen, hoewel op het hulpgeroep zij spoedig uit het water werd gehaald, waren toch de levensgeesten verdwenen.

26 mei 1891 Jan Aarts schuurbaas, werkende op de boerderij
Hij heeft niets te reclameeren voor zichzelf. hij verdient des zomers 23 stuivers des winters 18. alleen toen aan anderen van wege het Koningsfonds voor 5 gld turf werd gegeven, heeft hij niets gehad.
Hij deelt verder mede dat hetgeen de menschen zoo slecht stemt, niet zoozeer de kleine daggelden zijn dan wel dat de directeur de maatschappij zal vernietigen door zijn roekeloos optreden wat blijkt bv:
1. hij vreest geen groote uitgaven bv. het persmachien
2. de grond verwaarloost hij door het vele gebruik van kunstmest
3. het brood wordt bij den bakker gekocht terwijl er nog 30 mud op zolder liggen.
4. Er is in geen 2 jaar haver meer gezaaid, zoo is er minder werk. men geeft op de boerderij 4 a 5 gld per dag toe.
5. de directeur wil het hout gezaagd laten komen, terwijl het beter is boomen te koopen en die hier te bewerken.
6. het geld op voorschot geven is ook slecht want alle menschen zijn niet van goede wil, bij de eene werkt het goed, bij de andere slecht
7. om en bij het directiehuis branden elken avond 4 of 5 lampen, terwijl die bij de bruggen, waar het gevaarlijk is nog veel meer noodig zou zijn.
Hij eindigt met de zeggen dat de directeur steeds zijn wil doorzet, ook al wordt er somtijds eenig bezwaar tegen geopperd.

15 november 1906 K. M. A. L., oud 38 j., ingenieur, te Helenaveen, aangeklaagd van den 23 Augustus 1906 te Helenaveen, den gemeente-veldwachter Aerts te hebben beleedigd. Eisch 15 d. gev.

12 december 1907 1. J. H., oud 21 j,. 2. W. H., oud 27 j. en 3. A. v. L., oud 21 jaren, allen arbeiders te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 27 Oct. 1907 te Helenaveen-Deurne zich met geweld te hebben verzet tegen den gemeente-veldwachter P. J. Aarts. Eisch voor ieder 1 m. gev.-str.

11 december 1909 DEURNE. Naar we vernemen worden de salarissen van de veldwachters Roest alhier en P. Aarts te Helenaveen met f50. verhoogd.

22 oktober 1910 DEURNE. Bij Kon. besluit is als blijk van goedkeuring en tevredenheid de bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon en een loffelijk getuigschrift toegekend aan den heer P. J. Aarts, gemeente- en onbezoldigd Rijksveldwachter te Helenaveen wegens de door hem met levensgevaar verrichte redding van een drenkeling uit het water van de Helenavaart op 11 Juni 1910.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1924 Aarts broedeieren 13 0,91
31 december 1924 Aarts broedeieren 13 0,85
31 december 1924 Aarts broedeieren 13 0,91
31 december 1924 Aarts broedeieren 14 1,00
1 januari 1933 Aarts J. sleept auto tot Meijel en brengt thuis van Roggel -4,00

 Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl

27 oktober 1922 Aarts W. -1,00
4 november 1922 Aarts W. -4,00
24 februari 1923 Aarts W. 3½ dag spitwerk en bijkomende werkzaamheden -6,50
12 oktober 1925 Aarts W. strokast f10.-, bevrucht f1.50, Alb. f6.- (honingruil 10 kg pot) -17,50
31 december 1937 Aarts W., Liessel 2 strokasten 2,00
31 december 1939 Aarts W., Liessel bijenkast 2,00

29 februari 1936 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, Woensdag 11 Maart 9 uur voor de maatschappij Helenaveen, 150 peelveldjes liggende achter tuinders J. Aarts en H. Thoonen, 1 achter den tuinder Jac. Crommentuyn, achter den tuinder L. Hendriks en achter het café v/h/ Wed. v. Woesik.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H125 Joh. Aarts nieuw H110

van Aers [Aarts?], arbeider;

6 november 1909 L. W., oud 19 j., arbeider te Deurne, aangeklaagd van den 30 Aug. 1909 te Helenaveen een bierglas eigendom van H. van Aers, te hebben ontvreemd. Eisch f10 of 10 d. h.

Albers, goederenklerk;

16 juli 1903 **Helenaveen.** De heer Boermans uit Leeuwarden ambulant aldaar, werd door de Maatsch. tot Expl. van S.S. eervol ontslagen en de heer Albers, goederenklerk uit Venlo, ook hier gestationeerd, werd geschorst: tengevolge van gebrek aan voorkomenheid tegenover het publiek.
De heer Bal uit Tilburg werd hier tijdelijk aangesteld als goederenklerk

6 oktober 1903 **Helenaveen.** Het scheidsgerecht bij de S.S. te Venlo houdt alhier zitting, teneinde alsnog eenige getuigen te hooren met betrekking tot den niet eervol ontslagen ambtenaar. Van deze getuigen zullen o. m. gehoord worden de koster der R. K. kerk, de brigade-commandant der marechaussee en de directeur der Mij. Griendtsveen.

20 [29?] oktober 1903 De niet eervol ontslagen goederenklerk der S.A., J. A., voorheen te Helenaveen, die het scheidsgerecht had ingeroepen, hetwelk te Venlo en te Helenaveen betreffende die aangelegenheid zitting hield, is ingevolge dat college gedane uitspraak benoemd tot klerk telegrafist 3e klasse.

12 november 1903 **Helenaveen.** De niet-eervol ontslagen ambtenaar der Staatsspoorwegen, wiens straf door het scheidsgerecht, na onderzoek, ongedaan is gemaakt en dientengevolge wederom in dienst moest genomen worden, heeft van de Mij. Exploitatie van Staatsspoorwegen alsnog het volle traktement uitbetaald gekregen van af den dag zijner schorsing tot heden.

Aletten;

uit het kasboek van Leo Theelen:
18 maart 1925 Aletten J. kunstmoeder (zie kippen) 0,00
11 april 1925 Aletten J. kunstmoeders f26.50+200 kg briketten -28,00
3 februari 1928 Aletten J. verkoop 126 broedeieren à f0.10 12,50
26 februari 1928 Aletten J. verkoop 126 broedeieren à f0.10 12,50

Alsfelt, dominee;

3 augustus 1943 **Beroepen:** te Helenaveen J. A. Alsfelt cand. en hulppred. te Terneuzen.

4 augustus 1943 HELENAVEEN
- De eerw. heer J. A. Alsfelt, hulpprediker te Terneuzen is beroepen als predikant

der Ned. herv. kerk alhier.

18 augustus 1943 **Aangenomen:** naar Helenaveen (toez.) J. A. Alsfelt, cand. en hulppred. te Terneuzen

9 september 1943 [...] Cand. J. A. Alsfelt doet 17 October intrede te Helenaveen, bevestiger dr. L. J. Cazemier van Terneuzen.

Anker

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H82 K.W. Anker nieuw H74

Arts, brievengaarder;

26 mei 1891 Piet Arts, Arnoldus van Mullekom en J. Blanken (deze 2 laatsten van Helden).
Zij weggen dat zij in zekere zin ook met de maatschappij te maken hebben, waar tegenwoordig vreemde worden voorgetrokken. Zij komen voor hun zoons die bij de Mij werken.
~~zij deelen hun grieven schriftelijk mede:~~
~~I. De maat van de turf is te groot en te zwaar voor het geld dat zij krijgen.~~
~~II De boot voerde vroeger. Nu moeten zij ver loopen.~~ Zij klagen er verder over dat De brug weg is, zij moeten nu achter den tuin v.d. directeur om. ~~als zij moede gewerkt zijn.~~ dit laatste brengt ook de kinderen in de verleiding om door den tuin van de directeur heen te loopen wat hun dan zoude blootstellen aan een cullanger
vr. Wordt er geklaagd over den nieuwen opzichter?
a. Neen er wordt niet geklaagd, wel over zijn geven van het werk.
Artz deelt mede dat hij gaarne een schop had hij heeft geen stalling en het is hem beloofd. hij klaagt er ook over dat zij tabakspijlen op hun naam hebben gehad. toen het koningsfonds de schuld delgde nam de maatschappij de spijlen terug.

14 december 1900 Benoemd: 1 Dec. [...] tot brievengaarder te Griendtsveen, A. Arts, thans postbode te Helenaveen; [...]

3 april 1913 *Verplaatst:* de brievengaarder A. Arts, van Griendtsveen naar Waalre;

uit het kasboek van Leo Theelen:
14 februari 1933 Arts vlees -33,00
26 maart 1928 Arts Jan 1050 kg eierbriketten -22,00
13 december 1930 Arts Jan 500 kg eierkolen -11,50
31 januari 1931 Arts Jan kiezel- en zandvracht -10,25
28 februari 1931 Arts Jan 400 kg eierkolen à f2.20 -8,80
7 oktober 1931 Arts Jan 1288 kg antraciet à f3.20 -41,21
23 december 1931 Arts Jan 300 kg eierkolen -15,20
18 februari 1932 Arts Jan 850 kg antraciet f3.20 0,00
1 juni 1927 Arts M.J. (Marinus) kersenplukloon -1,65
1 september 1927 Arts M.J. (Marinus) appels plukken f3.-+f3.75 -6,75
7 oktober 1927 Arts M.J. (Marinus) fruit plukken 2 dagen -5,00
31 maart 1931 Arts M.J. (Marinus) zaadgoed 0,00
31 maart 1931 Arts M.J. (Marinus) zaadgoed -1,72
20 januari 1933 Arts M.J. (Marinus) tuinbouwzaden, Buisman, Enkhuizen -5,13
31 december 1934 Arts M.J. (Marinus) tuinbouwzaden, Buisman, Enkhuizen -5,76
31 december 1935 Arts M.J. (Marinus) tuinbouwzaden, Buisman, Enkhuizen -5,12
31 december 1936 Arts M.J. (Marinus) tuinbouwzaden, Buisman, Enkhuizen -4,82

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H61 J. Arts nieuw H58
oud H66 Chr. Arts nieuw H63
oud H127 Alb. Arts nieuw H112

12 november 1941 Te koop z. g. a. n. inklaptrapnaaimachine (salonkast) merk Victoria en 25 M. rubberslang (waterpasslang) met flesschen. Adr. J. F. Arts H 9 Helenaveen 2597

21 november 1941 Te koop teg. elk aannemelijk bod: postzegelverzameling. Te bevr. Joh. Fr. Arts Helenaveen H 9. 2697

21 september 1942 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 29 Aug.-11 Sept. Geboren: [...] Johannes W., z. v. J. Arts en Th. H. Hendrikx te Helenaveen, Soemeer; [...]

Bakker, tuinder;

14 mei 1890 Door de hovenier A. Bakker, te Helenaveen (N. Br.), zijn Zaterdag reeds de eerste erwten van den kouden grond aan Z. M. den Koning aangeboden.

14 mei 1891 Hij zegt 3½ hectare tuingrond en bouwgrond en woning van de Mij te hebben. Daarvoor betalende 50 gld per hectare - en dan nog f2.50 in de week voor de woning.
Het beste tabakland dat door de Mij is gemest wordt voor 25 gld per hectare verpacht. deze verhouding is dus onrechtvaardig zelfs de plaats waar het huis op staat wordt niet van het land afgetrokken.
vr. Is de woning ingericht naar Uw genoegen?
a vroeger betaalde ik 50 gld, in werkelijkheid had ik maar voor 35 gld gehuurd, t heb ik gezegd ik wil wel wat meer betalen, doch zooals het nu is, is het te veel.
vr. Gij zijt het die vroeger de eerste erwtjes aan den Koning stuurde?
a. Ja. vroeger heb ik ook 25 gld als premie gehad, verleden jaar 10 gld. ik was de eenige er waren er niet meer. van het jaar heb ik ook geteeld, doch Bosch trekt zich er niets van aan, omdat ik in den Bosch ben gaan klagen bij den Hr van der Steen.
vr. Waarover?
a. In der tijd (in 84) lagen nog 30 vaten augurken van Schellings. Toen kwam mijnh. Bosch en zeide dat hij ook ging inmaken. hij zoude alles aan de man brengen en hout leveren. Er kwam een schip tonnen. Ik maakte toen de augurken in voor den directeur. de kooper kwam hier en keurde ze goed, doch toen hij bij den directeur kwam zeide deze dat hij later zoude schrijven waarop een antwoord is gevolgd dat hij de augurken niet gunde. toen zijn zij verrot. het was een schade voor mij van ±200 gld. Naderhand is dit verrekend met de landpacht nadat ik geklaagd heb bij het bestuur. dit is de oorzaak dat Bosch zoo tegen mij is.
Wat het huis betreft, ik had niet eens plaats om een varken te bergen. Ik heb toen zelf wat gebouwd van planken die ik van de werf heb gehaald. Dezer winter haalde ik 6 kruiwagens vale turf deze moest ik onmiddelijk betalen terwijl niemand dat doet.
Toen de schulden tengevolge van het Koningsfonds zoude gedelfd worden heb ik ? daags te voren nog 136 gld betaald, terwijl ik anders niets had behoeven te betalen. het was mij aangezegd dat ik moest betalen.
Verder zijn de pachten niet gelijk. Lambertus Stork betaalt 50 gld een ander 25 gld per hect.
vr. Waaraan schrijft gij dit alles toe?
a. Het komt omdat de directeur geloofziek is. anderen kunnen ook geld op rekening krijgen doch ik niet.
vr. Doch dit zijn allen arbeiders?
a. Neen aan tuinders wordt ook geld gegeven.

Ten slotte beklaagt Bakker zich I over de hooge pacht II omdat hij door den directeur gezocht wordt.
Dezen winter werd hij aangezegd voor 1 Januari te betalen. hij heeft daartoe geld geleend. Anderen zijn achter net huur. sommigen krijgen geld van de Mij bv. Blankesteyn die geen hectare te huur moest krijgen! hij haalt elke week geld op het kantoor en is tuinder even als Bakker.
Hij zegt dat aan Veldhuizen land verpacht is ter grootte van 75 roeden, daarvoor hij met de woning 40 gld en centen betaalt en ontkent ten slotte ten sterkste dat het huis is ingericht naar zijn goedvinden. alhier heeft hij den directeur gezegd dat hij wel meer huur zoude willen betalen.

26 mei 1891 J. Bakker tuinder.
Hij klaagt dat zijn huis slecht is, dat de directeur altijd reparatie heeft beloofd, dat hij nu zijn zaad niet kan droog houden.
Hij betaalt 50 gld voor het huis, zonder de grond. hij verwoont 219 gld en heeft 3½ hectare in pacht. het is hoog en slecht land. hij koopt veel mest terwijl men in de

Geldersche straat minder verwoont, en niet behoeft te mesten?
Hij vertelt verder w[illegible]er met de augurken in 86 is geschied; definitieve afrekening is er nooit geweest.
Hij verhaalt verder dat zij een veefonds hadden een 80 tal beuten waren ingeschreven verleden jaar stierven een 8 of 9 koeien zij werden toen uit het fonds van Deurne gezet. Zij gingen toen te rade bij directeur welke als maatschappij de "Eersteling te Utrecht aanried. dit kostte toen een 300 gld. Wij vonden het te veel en hebben nu zelf een fonds opgericht.

26 mei 1891 32 Ant Bakker tuinder
is reeds gehoord (onder no 3). komt zich aanbevelen bij het koningsfonds daar sinds het eerste verhoor zijn gewas weer bevroren is.

mei 1891 Is het waar dat A. Bakker daags voordat het bekend is geworden dat de Koning de schuld heeft betaald nog f136, heeft moeten betalen?

14 en 21 juli 1891 13 Is de bouw van het nieuwe huis van A Bakker en de daarvoor te betalen huur in overleg met hem bepaald? en op welke wijze?
Bij den aanbouw der woning van A. Bakker heb ik bij herhaling den hoofdopzichter er op attent gemaakt, dat de woning te kostbaar werd. Telkens en telkens is mij toen echter gezegd dat A. Bakker het wist en bereid was er renten van te betalen.
Later scheen dat de hoofdopzichter en Bakker gerekend hadden op 3% terwijl ik 6% vorderde. Het bestuur heeft toen beslissende op een schrijven van A. Bakker, op mijn voorstel op 6% bepaald.

14 en 21 juli 1891 31 A Bakker beweert des daags vóór de schulddelging door wijlen Z. M. de koning zijne schuld van f136 te hebben moeten aanzuiveren, is dat juist? Wordt verzocht eene opgaaf van alle wier schuld destijds is kwijtgescholden met het bedrag daarover voor ieder afzonderlijk
Wat is de kwestie omtrent tabaksspijlen die van tabaksplanters zonder vergoeding zouden zijn ingenomen?
De bewering van A. Bakker is zoowel wat datum als wat bedrag aangaat onjuist. Hij betaalde zonder aanmaning f312.74, vóór de kwijtschelding. Ik had de kwijtschelding en den datum er van geheim gehouden, om onjuistheden te voorkomen.
Mij is niets bekend van zonder vergoeding ingenomen tabaksspijlen. Daaromtrent is ook nooit eene klacht bij mij ingekomen.

14 en 21 juli 1891 [40] Bestaat er aanleiding om aan de tuinders in het algemeen of in het bijzonder afslag van pacht te geven voor langeren of korteren tijd?
Afslag van huur komt mij onge?den voor. De huren zijn niets te hoog. In droogere jaren praepereren zij daar; natte jaren zijn voor hen ongunstiger. Zij begaan de fout van meerder gunstige uitkomsten te willen dekken: 1° Door hunne teelt te vervroegen - waardoor ze meer en meer blootgesteld zijn aan ongunstig weder.
2° Door hunne teelt eenzijdig uit te breiden, waardoor zij de markt overvoeren, en den prijs zeer drukten. 3° Daar aan erkend insolide of onverhaalbare leden te verkoopen, die hooger prijs bieden, maar eindigen met wanbetaling
Tuinders die kalm en flink werken hebben zelf in natte jaren te Hveen goede uitkomsten.
Toch zijn er enkele tuinders, Wed. C. Veldhuizen, J v/d Hurk, J. Bakker, misschien ook J v/d Bovenkamp, die voor dit jaar eenige aanspraak maken op vergoeding hebben. Door nalatigheid van onze zijde is hun land onder water geraakt en te nat gebleven ten gevolge van het lossen der Sevenummerpeel.
Zoude er sprake zijn van afslag dan verdient het ernstig overweging, de kultuur eenvoudig te doen wegvallen en de huizen aan turfgravers te verhuren. Dat is dan meer in het belang der maatschappij.

5 augustus 1891 18e Vraag Is het huis van A Bakker, kostbaarder ingericht met zijne voorkennis dat er meer huur voor zou moeten worden betaald?
Antwoord Ja, ik heb Bakker meermalen op die oor? huis gewezen en daar ? hij alen van. Ik meen alleen den Dir. voorgesteld te hebben 1% minder te berekenen, dan werkelijk geschiedt.

17 februari 1914 12 Op Woensdag 25 Februari, om 10½ uur voorm., te Helenaveen, ten verzoeke en ten huize van G. Joosten en J. Bakker:
1 negenjaardig paard (appelschimmel), Hollandsch ras.
13 dragende varkens.

4melkgevende en dragende koeien.
2 geiten.
1 bakselmachine, karottenmolen, 2 kachels, fornuis, eenig huisraad.
Een groote partijen mangelwortelen, knolrapen, hooi en erwtenstroo.
Een partij roggestroo.
Scheppen, rieken, zichten, zeisen en verder voor te brengen zaken.

Batenbrock, dienstbode bij Theelen-Mertens;

Ene **Gerda [Gertrud Henriette Batenbrock]** kwam volgens het dagboek van Leo Theelen als dienstbode of meid. Ze schijnt maar kort te blijven, één maand in november/december 1922. Daarna ging het blijkbaar weer zonder huishoudhulp, maar eind 1923 wordt ze weer genoemd. Jerome Theelen is dan net geboren. Het salaris is f5.- per maand, en ze krijgt ook nog reisgeld. Nader onderzoek in het archief levert een verrassing: Op 15 november 1922 wordt Gertrud Henriette Batenbrock ingeschreven in Deurne op adres H23. Ze komt uit Bottrop. Ze is aangekomen op 3 november 1922 en wordt op 2 januari 1924 weer uitgeschreven. Ze is in Bottrop geboren op 22 oktober 1907 en is dienstbode. Dat levert de uitleg van de reizen van Leo Theelen naar Duitsland, zoals vermeld in zijn kasboek:
25 december 1922 huur Gerda 15 november tot 15 december 1992 f5.- en f2.50 reisgeld
26 januari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 januari 33000 Mark, equivalent f5.12
23 februari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 februari 43500 Mark, equivalent met f5.
27 december 1923 Gerda krijgt f7.50 voor de periode 15 november tot 1 januari 1924

Bazuin

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H11 Alb. Bazuin nieuw H9

Beck

25 mei 1905 HELENAVEEN. In Augustus hopen de echtelieden Jan Thomassen en Jacoba Betk, den dag te gedenken, waarop zij voor 60 jaren door den band des huwelijks werden vereenigd. De beide oudjes zijn nog zeer kras en gehoor en gezicht nog goed voor hun jaren.
Het plan bestaat, om dit diamanten jubilé den grootsten luister bij te zetten.

Beckers

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 januari 1924 Beckers -20,69
29 februari 1924 Beckers -12,06
31 maart 1924 Beckers -22,02
30 april 1924 Beckers -25,36
31 mei 1924 Beckers -15,08
30 juni 1924 Beckers -17,18
31 juli 1924 Beckers -16,13
31 augustus 1924 Beckers -14,87
30 september 1924 Beckers -9,24
31 oktober 1924 Beckers -26,64
30 november 1924 Beckers -14,17
31 december 1924 Beckers -21,02
31 januari 1925 Beckers -20,88
28 februari 1925 Beckers -8,17
31 maart 1925 Beckers -15,71
30 april 1925 Beckers -11,36
31 mei 1925 Beckers -25,61
30 juni 1925 Beckers -18,10
31 juli 1925 Beckers -11,40
31 augustus 1925 Beckers -14,60
30 september 1925 Beckers -23,29

31 oktober 1925 Beckers -35,66
30 november 1925 Beckers -18,63
31 december 1925 Beckers -5,09
31 januari 1927 Beckers -22,13
28 februari 1927 Beckers -9,53
31 maart 1927 Beckers -11,10
30 april 1927 Beckers -9,64
31 mei 1927 Beckers -10,78
30 juni 1927 Beckers -9,67
31 juli 1927 Beckers -9,76
31 augustus 1927 Beckers -10,29
30 september 1927 Beckers -9,24
31 oktober 1927 Beckers -11,00
30 november 1927 Beckers -17,71
31 december 1927 Beckers -15,25
31 januari 1928 Beckers -9,51
29 februari 1928 Beckers -13,40
31 maart 1928 Beckers -19,63
30 april 1928 Beckers -18,88
31 mei 1928 Beckers -10,79
30 juni 1928 Beckers -15,84
31 juli 1928 Beckers -5,36
31 augustus 1928 Beckers -13,62
30 september 1928 Beckers -15,25
31 oktober 1928 Beckers -10,21
30 november 1928 Beckers -10,73
31 december 1928 Beckers -9,18
31 januari 1926 Beckers -7,41
28 februari 1926 Beckers -3,59
31 maart 1926 Beckers -10,10
30 april 1926 Beckers -23,07
31 mei 1926 Beckers -15,06
30 juni 1926 Beckers -16,89
31 juli 1926 Beckers -20,03
31 augustus 1926 Beckers -7,06
30 september 1926 Beckers -4,53
31 oktober 1926 Beckers -12,35
30 november 1926 Beckers -9,40
31 december 1926 Beckers -15,42
31 december 1937 Beckers P. verfwerk -3,00

van Beek

20 juli 1878 Rector P. [Petrus] van Beek in functie. Geboren te Zevenbergen.

25 juli 1878 TILBURG, 24 Juli.
Z. D. H. Monseigneur A. Godschalk, Bisschop van 's Bosch, heeft benoemd tot Pastoor te Macharen, den WelEerw. Heer F. C. van der Heijden, Rector te Helenaveen; tot Rector te Helenaveen deu WelEerw. Heer P. van Beek, kapelaan te Kaatsheuvel; tot kapelaan te Kaatsheuvel den WelEerw. Heer F. van Lankveld, Rector te Coudewater; tot Rector te Coudewater: (Rosmalen), den WelEerw. Heer W. A. J. Tielen, kapelaan te Balgoij; tot kapelaan te Balgoij den WelEerw. Heer C. P. van Schendel.

14 november 1880 einde van de functie van Rector P. van Beek

de Beijer, onderwijzeres

24 april 1937 **Benoemd.** - Tot hoofdonderwijzeres aan de R. K. Meisjesschool te Griendtsveen werd benoemd Mej. Cornelia de Beijer, thans te Helenaveen.

Bellen, echtgenoot van vroedvrouw Koullen

16 januari 1914

Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken. Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

van der Berg, tuinier; van den Berg, dominee

8 oktober 1932 Bestemd voor uitzending naar Oost-Indië:
Ds. W.E. van den Berg, predikant bij de Protestantsche Gemeente in Nederl.-Indië, Helenaveen; H. A. Samson, onderwijzer b/h openbaar lager onderwijs, Leiden.

26 mei 1891 Marinus van der Berg tuinier
Hij woont in de Geldersche straat voor 50 gld de hectare. voor oud tabaksland.
Voor bouwland betalen zij 25 gld.
Hij heeft 130 roeden tabaksland, en nu nog een halve bunder er bij voor 50 ct - en ruim een halve bunder a 25 ct. - Vroeger heeft men hem altijd gezegd dat hij een stuk had van 54 roeden, en datzelfde stuk is nu 58 roeden opgemeten.
Hij zegt verder dat in een open put in de straat alles wordt ingegooid. hij vraagt nu een put in zijn schuur. 8 huishoudens moeten uit die put drinken.
Men belooft hem te onderzoeken of het niet mogelijk is een pomp op die put te plaatsen

6 juli 1934 **Rouwdienst te Berlijn.** [Het betreft het overlijden van Prins Hendrik]
Het Nederlandsche gezantschap te Berlijn organiseert Dinsdag a.s. in de Amerikaansche kerk, Motzstrasse 6 bij Nollendorfplatz, een plechtigen rouwdienst, waarin ds W. E. van den Berg, Ned. Herv. predikant te Helenaveen, zal voorgaan.

12 juli 1934 **Rouwdienst te Berlijn.**
In de Amerikaansche kerk in de Motzstrasse nabij de rumoerige Nollendorfplatz is Dinsdag om 6 uur een door H.M.'s gezantschap georganiseerde plechtige herdenkingsdienst voor den Prins der Nederlanden gehouden. Het mooie kerkje was vrij goed bezet, niet alleen met Nederlanders, maar ook met vele Duitsche vrienden van den doode. Ds W. E. van den Berg, Ned. Herv. predikant te Helenaveen, leidde den dienst naar aanleiding van Joh. 11: 25 en 26. De aanwezigen zongen Pslam 91:5 en 8, Gezang 44: 1 en 3, Psalm 89: 7 en 8 en eindelijk als slotzang Gezang 96: 1, terwijl Louis van de Sande Gute Nacht, en Meta Condoo Kerdijk Komm süsser Tod zong. Het was een indrukwekkende plechtigheid.

5 september 1934 **Viering van den verjaardag der Koningin.**
Zondag j.l. vond te Berlijn in de Amerikaansche Kerk een bijzondere Nederlandsche godsdienstoefening plaats, waarin de verjaardag van de Koningin op plechtige wijze gevierd werd. Tevens ontvingen een aantal Nederlandsche kinderen den H. Doop.
De godsdienstoefening werd geleid door ds W. E. van den Berg, Ned. Herv. Predikant te Helenaveen. Louis van de Sande (zang), H. Bastiaan (viool) en E. Hergenhahn (orgel), verleenden hun medewerking. Ds v. d. Berg preekte naar aanleiding van Lucas 19: vers 5 […]

9 maart 1939 Brief van B en W aan Z.E. Heer W.E. van den Berg te Helenaveen H40 met verzoek om zijn hond te muilkorven.

10 mei 1939 **Opening militair tehuis Helenaveen.**
Voor militairen aan de grens.
HELENAVEEN, 9 Mei. - Gisteravond is alhier onder vele blijken van belangstelling zoowel van militaire als burgerlijke autoriteiten, een militair tehuis geopend voor de grenstroepen, hetwelk met de medewerking van ds Van den Berg, Hervormd predikant aldaar, geheel door particuliere giften is tot stand gekomen.
Na de officieele opening door ds Van den Berg werd het woord gevoerd o.a. door luitenant-kolonel jhr De Braum, de reserve-veldprediker majoor ds W. J. Manger en ds De Meester uit Deurne.
Na afloop van de plechtigheid werden de soldaten op ververschingen onthaald en bleef men nog eenigen tijd gezellig samen.
Dit militair tehuis zal zeer zeker voorzien in een dringende behoefte om het den jongens aan de grenzen in hun vrijen tijd zoo aangenaam mogelijk te maken.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1939 Berg Dr v. d. bijenkast (met bodem en deksel) 2,50

van den Beuken

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

Beuker, turfarbeider;

Vertrokken personen: [...] S Beuker, veenarb v Erica Ensingerwijk ZZ 26 inw. n Deurne, Helenaveen; [...]

de Bie, vroedvrouw;

16 januari 1914
Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij

die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken. Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

15 juni 1915
Deurne 15.6.15.

WelEdgeboren Heer

Met bevreemding las ik den inhoud van Uw geëerd schrijven en haast ik mij U te berichten, dat ik mij niet bewust ben mij ooit omtrent de woning van mej. Krijnen-de Bie te hebben uitgesproken als in den zin van Uw schrijven vervat. De al of niet geschiktheid van die woning is tusschen de Gemeente en Mij nooit een onderwerp van gedachtenwisseling geweest.

den Heer ABos Hoogachtend
directeur Mij Helenaveen
te Helenaveen ? Crobach

20 augustus 1922 Juffrouw Krijnen f25.- [Uitbetaling van de vroedvrouw in Helenaveen.]

18 oktober 1923 Krijnen-de Bie f25.-

26 februari 1924 De Bie wil duidelijkheid over de nieuwe pensioenwet en meldt dat ze ook naar den Haag heeft geschreven. Ze wenst dat ze op haar 55 jarige leeftijd haar pensioengrondslag zo blijft zoals in 1922 afgesproken

7 maart 1924 Verzoek van J. de Bie, vroedvrouw Helenaveen om handhaving van haar vroegere pensioengrondslag.

4 mei 1925 Krijnen-de Bie f25.-

11 november 1925 Weer schrijft de Bie naar de burgemeester dat haar vrije woning en brandstoffen, welke de maatschappij zou verzorgen en die te wensen over laten. Het wordt haar steeds moeilijker gemaakt, ze moet de turf zelf per aak halen. Dat het 5 kwartier ver weg is en het veel kost om de turf thuis te krijgen. Telefonisch meldt A. Bos directeur van maatschappij Helenaveen aan de burgemeester dat hij de vrije woning en brandstoffen wil blijven bestendigen voor de vroedvrouw, maar niet wil zorgen voor het vervoer van de turf van de plaats waar hij wordt gestoken naar haar huis. Ik heb Jufr. Krijnen de Bie gemeld, zo zegt de burgemeester, dat de gemeente nooit zal overgaan om haar vrije woning en brand te vergoeden en dat hij A. Bos het maar zo moet nemen.

18 augustus 1926 Juffrouw Krijnen-de Bie verpleging f15.-

30 juni 1927 **Hendrik Johannes Krijnen** wonende te Helenaveen H.147, als voogd van zijn kinderen, nagelaten door **Pieternella Jacoba de Bie**, overleden 15 juni 1927, in leven vroedvrouw in de gemeenten Deurne en Horst. De nog in leven zijnde kinderen: 1. Johannes Pieter, 2. Mechelina Maria, 3. Adriana Lambertha Cornelia, 4. Catharina Aartje, 5. Lambertus Petrus Govert en 6. Petronella Henrica Maria.

12 juli 1927 Verzoek van Krijnen, op 12 juli gedaan, dat hij lange tijd in het ziekenhuis wordt verpleegd en kostwinner is en meent dat de gemeente Deurne het salaris van zijn overleden vrouw over de maand juni nog geheel zou moeten uitbetalen, doch tot zijn spijt niet is gebeurd. Redenen omdat ze 26 jaar in trouwe dienst voor de gemeente heeft gewerkt. Een vriendelijk verzoek om deze halve maand alsnog te doen uitkeren.

11 augustus 1927 Op 11 augustus wordt medegedeeld dat uitbetaald wordt tot 30 juni

1927.

Bies, Bis

23 maart 1926 **Burgerlijke Stand.**
DEURNE. Ondertrouwd: Jan v. Poederooij, oud 24 jaar en Jacoba Bis, oud 31 jaar, beiden te Helenaveen; Roelof Jonkers, oud 24 jaar te Zuidwolde en Jaantje A. Buis, oud 27 jaar, te Helenaveen.

23 oktober 1929 Ondertrouwd: Johannes Bremer, oud 24 j. en Sina Bies, oud 23 j., beiden te Helenaveen.

Bijnen, pastoor;

14 november 1880 Rector W. Bijnen in functie. Geboren te Helmond.

14 mei 1891 De WEH. Beijnen pastoor te Helenaveen.
heeft in het begin van Maart een onderhoud gehad met Directeur waarom hij o.a. het volgende tot den dir. heeft gezegd:
dat hij in Deurne zeer slecht gezien was, en moest denken dat onder zijn bestuur het kanaal der Mij in dat van Deurne uit zoude kunnen loopen. dat toen hij hier kwam en van de 10 personen 8 waren voor den directeur en 2 voor Verhoeven dat het thans juist omgekeerd is.
dat hij gaarne met den directeur het goede zoude vinden om de oorzaken wilde opsporen van die verandering.
dat die zijn inziens te zoeken was hierin:
I° Dat er te veel werkkrachten werden aangevoerd vroeger gingen de Duitschers op tijd weg; dan zouden hier de inwoners zelf aan het verdienen komen - doch thans blijven degenen die de turf gegraven hebben.
dat de menschen bang zijn dat zij hier moeten ruimen voor de Friezen.
Verder had directeur zelf gezegd:
De Protestanten behooren in het noorden de Roomschen in het zuiden te huis.
Verder had de pastoor aangeraden fatsoenlijk loon te geven, en hem gezegd: gij behoeft uw menschen niet uit het N. te halen, zie maar eens naar Deurne de bloeienste veenderij - dat zijn alle menschen uit deze streek en toen de directeur geantwoord had: ik heb geen Roomschen kunnen krijgen had de pastoor gerepliceerd: omdat gij alleen daar gezocht hebt waar protestanten zijn _ _ _ _ _ _
vraag Hoeveel huishoudens zijner uit het N. gekomen?
Antw. 27 protestanten en 1 katholiek. Sinds hij directeur hier is, een stuk of 10 12. Hun huizen zijn netjes met planken afgeschoten, terwijl de oude menschen hier hunne huizen niet gemaakt kunnen krijgen.
bv. Bakker, zijn zaad bedierf door den regen.
De fout van den directeur is dat hij alles uit zijn verband rukt; hij zal Deurne arm maken, maar hier de menschen ongelukkig.
vraag Waren Meekers en van de Zwaan zulke slechte menschen dat zij weg moesten? - antw op zich zelf goede menschen, doch de kroeg deugde niet. Ik zou ze de kroeg ontnemen doch de menschen houden. Meekers kan nog goed werken. Van het gedrag der meisjes heb ik geen kwaad gehoord.
vr. Zijn de Katholieken nu achtergesteld?
Ja - I daar de Protestanten die uit het Noorden komen alles kunnen verkrijgen.
II. Toen van Tol ontslagen is, moest er hier een protestant komen - dit heeft de inspecteur ?t Luitenant adj. Luppens zelf gezegd - dit was de wil van den directeur -
III. Van Splunder moest hier gehaald worden als veenbaas, doch hij zal oud worden eer hij leert; waarom kon de jonge Bladder die katholiek was, niet opvolgen? -
vraag Hoe is nu Uw verhouding met Verhoeven?
a Niet bizonder - zijn vrouw wil baas zijn in de kerk, dus ben ik niet goed met hem. Verhoeven zelf staat thans zeer hoog bij het volk.
vr. Waarom zijn er huishoudens vertrokken?
a Aan een was niet veel verloren - een ander, Sonnemans, motu proprio - een derde Janssens omdat hij geen woning kon krijgen.
vr. De slechte verhouding tusschen Bosch en Verhoeven, zoude die aanleiding kunnen zijn tot de ongeregeldheden?
a. Met November reeds was het zoo of zoo, of het was begonnen, omdat er geen werk was tengevolge van de nieuwe werkkrachten.

vr. Is de onderlinge verhouding tusschen R. en Pr. goed?
a Zeer goed.
vr. Zijn de nieuwkomers goede menschen?
a Ik heb er nooit wat tegen gehoord, ik ken ze niet.
vr. Wat denkt men van het koningsfonds?
a. Men heeft er veel te veel verwachtingen van gehad.
vr. Had men in de fabriek genoeg verdiend, toen die manifestatie heeft plaats gehad?
a. De dagploeg had goed verdiend, de nachtploeg had in de bosschen gewerkt tegen slechts 15 stuivers deze verdiensten gaan tezamen in een pot, daaruit worden dan allen gelijkelijk uitbetaald.
vr. Kan men hier niet meer verdienden dan 15 stuivers?
a. Zeker, 's winters betaal ik zelf 70 ct. thans 23-25 stuivers, maar nu heb ik een arbeider die ook zeer goed is - toch wordt hier minder verdiend dan in Deurne. Hier in de buurt kan men volk genoeg krijgen dat kan turf graven. bij Deurne heeft men goed volk zooveel men wil.
vr. Is het volk hier bang voor de Maatschappij?
a. Hier heeft altijd een Haagsche (slaapede) vrees bestaan zoowel onder Schellings als nu.
vr. Houdt u nog verkeer met den directeur?
a. Neen, want ik ben gewaarschuwd geen verkeer meer met hem te houden - mijn gevoelen is dat hij uiterst voorzichtig moet zijn anders herhalen zich de ongeregeldheden.
vr. Waarom is van Splunder weggegaan?
a v Splunder was goed met Verhoeven, hij gaf voor dat het was voor de educatie van zijn kinderen. Doch het was omdat hij geen twee heeren kon dienen.
vr. Weet u iets omtrent den brievengaarder Tol? Het rapport omtrent hem was toch goed?
a. Er waren toch vele misbruiken o.a. vroeg hij voor een postpakket een kwartje - een brief dien hij onderweg medenam liet hij twee stuivers betalen - In den laatste tijd was hij dikwijls aangeschoten.

30 juli 1896 overleden: Bijnen, Wilhelmus Caspar Aloysius; einde van de functie als pastoor

Blanken

26 mei 1891 Piet Arts, Arnoldus van Mullekom en J. Blanken (deze 2 laatsten van Helden).
Zij weggen dat zij in zekere zin ook met de maatschappij te maken hebben, waar tegenwoordig vreemde worden voorgetrokken. Zij komen voor hun zoons die bij de Mij werken.
~~zij deelen hun grieven schriftelijk mede:~~
~~I. De maat van de turf is te groot en te zwaar voor het geld dat zij krijgen.~~
~~II De boot voerde vroeger. Nu moeten zij ver loopen.~~ Zij klagen er verder over dat De brug weg is, zij moeten nu achter den tuin v.d. directeur om. ~~als zij moede gewerkt zijn.~~ dit laatste brengt ook de kinderen in de verleiding om door den tuin van de directeur heen te loopen wat hun dan zoude blootstellen aan een cullanger
vr. Wordt er geklaagd over den nieuwen opzichter?
a. Neen er wordt niet geklaagd, wel over zijn geven van het werk.
Artz deelt mede dat hij gaarne een schop had hij heeft geen stalling en het is hem beloofd. hij klaagt er ook over dat zij tabakspijlen op hun naam hebben gehad. toen het koningsfonds de schuld delgde nam de maatschappij de spijlen terug.

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom

J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

Blankensteijn

26 mei 1891 F. Blankensteijn. vroeger tabaksplanter.
Hij klaagt dat hij niets dan slecht land heeft gekregen, hij heeft veel tegenspoed gehad. Hij had naar spijlen gevraagd, en betaalde 20 gld om schoon te maken. Later werd hem het spijlengeld geweigerd.
Verhoeven had van hem 40 gld. verkregen, dit heeft hij met het tuinen weer afgelast. Toen kreeg hij geld om een koe te koopen. hij heeft nu schuld. en alles is weer bevroren. hij vraagt nu tegemoetkoming daar hij te veel betaalt. 50 ct voor de roe en 40 gld voor het huis.
Hij klaagt ook dat de maat thans eenigzins verschilt bij vroeger.

Blatter;

14 mei 1891 Bladder onderbaas van de turf.
vr. Waarom is er zoo weinig zwarte turf gegraven was het niet mogelijk meer te graven?
a. Er zijn er een 30 uit/Sevenum weggeloopen. Een ev of 12 tal van hen was aan het werk geweest. omdat de nieuwe onderbaas hen zocht/ gingen 77 weg. daarom zijn de anderen ook weggebleven.
vr. zijn er overijsselaars noodig? of kan men het hier ook?
a. Ja, daar is zulk een buitengewone kunst niet aan. in het begin gaat het wel niet zoo mooi.
vr. Hoe lang doet men er over om het te leeren?
a. In een maand kan men het goed leeren.
vr. Was Meekers een goed werkman?
a. ja, ik kan er ten minste goed mee overweg.
vr. Is de reden bekend van zijn vertrek?
a. Hij mocht niet werken
a. Waarom?
a. Hij bleef toch wel van tijd tot tijd weg.
vr. Is er nog veel grauwe turf in voorraad?
a. Voor een jaar dag en nacht te werken.
vr. Men heeft geklaagd dat het kantoor ter 7 ure gesloten is, is dit lastig?
a. Ja voor sommigen wel, anders konden zij komen zoo lang zij wilden.
vr. Waren de menschen hier ontevreden?
a. Ja dezen winter hebben zij te weinig verdiend. Zij zijn ook nog al misnoegd, omdat heden de een weggaat, en dan de andere.
vr. Wat is de reden van het ?? van ruste?
a. Ontevredenheid in het algemeen!
vr. Is het omdat de Protest. worden voorgetrokken?
a. Die indruk onder het volk is het.
vr. Bestaat die indruk ook bij de onderbazen dat de Overijsselaars worden voorgetrokken?
a. Achtergesteld worden zij zeker niet.
vr. Waarom hebt gij uit Overijssel alleen Protestanten en geen Roomschen medegebracht?
a. Ik ben geweest bij de Dedemsvaart en de Krim en een gedeelte van Slagharen. Een er van is hier geweest doch weer vertrokken. ik heb niet lang tijd gehad om daar te blijven.
vr. En degenen die hier zijn?
a. zij zijn meest uit zich zelve gekomen.
vr. Zijn zij geschikt?
a. Ja, voor het turfgraven; doch hiervoor alleen. zij zijn niet zoo onderdanig als de anderen.
vr. Hoeveel van die huishoudens zijn er hier gekomen?
a. een 15 tal in de laatste 2 jaren.

 Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl

Hij zegt verder Griendtsveen hem 2 jaar geleden 800 gld salaris en vrij woning en brand heeft aangeboden. Hier krijgt hij slechts 500 gld. en een gratificatie van 150 gld.
Er wordt hem beloofd dat deze zaak in de vergadering van het bestuur zal worden gebracht.
Hij deelt nog mede dat hij, verleden jaar toen van Splunder wegging had voorgesteld om alleen opzichter te worden.

mei 1891 Waarom is de jonge Bladder geen veenbaas geworden en hebt gij hiervoor van Splunder genomen?

14 en 21 juli 1891 4 Zijn de turfgravers uit het Noorden persoonlijk door u aangezocht om te komen of is die geschied door middel van een tusschenpersoon en zoo ja, wie en wat is hij?
Aanvankelijk heb ik, te Hoogeveen zijnde poging gedaan om werkvolk te krijgen door een hotelhouder “”Flothuis” [Folkhuis(?). De poging mislukte.
Toen heb ik den veenopzichter F. Blatter uitgezonden, maar eveneens zonder resultaat.
Toen heb ik aan de beste gezinnen hier gevraagd of zij nog betrekkingen hadden die komen wilden. En eindelijk heb ik den nieuwen veenbaas Oostergo gevraagd mij nog enkelen te bezorgen.

14 en 21 juli 1891 12 Welke zijn de redenen dat vele oude huizen niet behoorlijk gerepareerd en bewoonbaar zijn gehouden? Men beweert dat de aanbouw van nieuwe huizen en kerken niet dringen noodzakelijke was en dat met het daartoe besteed geld de oude huizen alle hadden kunnen worden hersteld?
Wordt verzocht eene opgaaf van de huizen die herstelling vereischen met hare omschrijving van de gebreken en globale raming der kosten?
De hoofdopzichter beweert dat de oude huizen geen van allen hersteld waard zijn, en laat daarom alle reparatie na. Ik deel die meening slechts gedeeltelijk, maar had in mijne pogingen tot wijziging van het stelsel, tot nu toe weinig succes.
Tot het bouwen van nieuwe woningen ben ik niet overgegaan, dan na de dringende betogen van Verhoeven, waarmede ik geheel instem.
Hveen kan naar mijne overtuiging niet bewerkt, en na de verveening productief worden gemaakt dan met eene flinke vaste bevolking. Daarvoor zijn woningen noodig.
Naar mijne opvatting behoeft bij een behoorlijke regeling der werkzaamheden het bouwen van nieuwe woningen het herstellen der ouden niet te beletten.
Zie staat B.
Deze staat is de uitkomst van een opzettelijk ingesteld onderzoek, waarin ik den baas timmerman geheel de vrije hand liet. De met een X geteekenden zouden voor de voorgestelde reparatie meer huur moeten betalen, terwijl hun aangeslagen land, dan ook verhoogde waarde krijgt. Bij enkelden teekende ik aan dat de opname te oppervlakkig was; bij Deelen bijv: reken ik dat f500 vertimmerd zal moeten worden.
Andere punten komen mij daarentegen voor veel te hoog geraamd te zijn. De herstelling bijv bij de Wed Blatter werd in het najaar begroot op f41.
De voorgestelde nieuwe huizen zullen op f3500 - f4000 komen.

14 en 21 juli 1891 34 Waarom is dit voorjaar een ploeg van 12 turfgravers uit Someren heengegaan? Zij beweren dat Oostergo hun de slechtste put gaf waarin zij geen daggeld konden verdienen terwijl Overijsselschen de beste plaats kregen? Dien ten gevolge zouden 30 andere Somerschen zijn weggebleven?
Eene ploeg turfgravers uit Someren (ik meende ‘t ? 12) is dit voorjaar na enkele dagen gewerkt te hebben heengegaan. Toen dit mijne aandacht trok heb ik Verhoeven opgedragen te onderzoeken, wat daarvan de oorzaak was. Hij heeft mij gerapporteerd dat die mannen zich bij het opmeten en keuren van hun werk, zich over Oostergo beklaagden en hem van partijdigheid voor zijne landslieden beschuldigden. Ik heb toen Verhoeven verder opgedragen het werk na te gaan ? en op te gaan meten, ten eerste recht te kunnen doen, - maar niets meer van de zaak vernomen.
De klacht over den fout waarin zij gesteld werden zoude evenzeer Verhoeven als Oostergo treffen die zamen dien ? aangewezen hebben. Intusschen die klacht is even onjuist als de eerste. De menschen zijn eenvoudig heen gegaan omdat zij bij Griendtsveen even loonend en veel gemakkelijker werk konden krijgen.
De bewering dat dien ten gevolge 30 andere Somerschen weg zijn gebleven schijnt minder juist. Al sedert 2 jaar kunnen wij niet meer op de Somerschen rekenen, en toen de ploeg in kwestie hier wegging werkten de overige Somerschen reeds bij de gemeente Deurne. In het najaar van 90 liet ik mij door den veenopzichter Blatter een lijstje geven van de turfgravers uit den omtrek, waarop wij rekenen konden, - daarop komen de

Somerschen niet voor.

14 en 21 juli 1891 38 Welk tractement heeft Bladder [Blatter]? hoeveel gratificatie geniet hij? Wat is indertijd aan hem beloofd na den dood van zijn vader? heeft hij na vertrek van Splunder verhooging gevraagd? war is daarop uw antwoord geweest? Is hij bruikbaar en geschikt voor zijn werk?
Blatter heeft f500 traktement.
Zijne gratificatie bedraagt f150, s jaars, door het bestuur in 89 of 90 toegestaan, in stede van door mij voorgestelde traktements verhooging
Na den dood van zijn vader heb ik hem niets bijzonders beloofd, dan eene goede positie als hij voldeed.
Hij heeft na het vertrek van v Splunder over zijn salaris en zijne positie gesproken, en ik heb hem in 1891 toegezegd verhooging van salaris voor hem te zullen vragen, Deze aanvraag is met andere zaken achterwege gebleven ten gevolge van de eigenaardige zaken, die telkens in de Bestuursvergadering aanhanging werden.
Blatter verdient in mijn oog verhooging tot f800. Hij is niet voldoende op de hoogte der veenderij, maar tracht zich met loffelijken ijver te bekwamen. Bovendien is hij te Hveen geboren en getogen, en heeft daardoor lokale en personen kennis, die eenige waarde hebben. Hij heeft even als zijn vader de eigenschap van zeer gesloten te zijn, dat soms zoo ver gaat dat hij 't noodzakelijke verzwijgt. In den lateren tijd verbeterde dat niet, - de man komt ook onder de invloeden, die hier zoo ongunstig werken. Vroeger werd hij mij altijd voorgesteld als gewillig en ijverig, maar minder bekwaam. Eigen waarneming leerde mij dat dit voordeel wat de meerdere bekwaamheid aangaat overdreven was.

12 maart 1927 Blatter J., Groote Berg 31 Eindhoven (verkoop van) motor+kostuum 312,50

van de Blocquery, directeur;

28 juni 1892 **HELENAVEEN**. Tot directeur der maatschappij "Griendtsveen", alhier is benoemd: de heer J. C. van de Blocquery, te Geldermalsen.

20 juli 1892 Tot Voorzitter van de Dorps-Landbouwvereeniging Geldermalsem en omstreken is benoemd, in plaats van den Heer J. C. van de Blocguery, die naar Helenaveen vertrekt, de Heer A. J. A. Verweij, te Geldermalsem.

19 augustus 1892 [...] Aangeboden waren 22 hengstveulens. Bekroond werden, elk met f25, de veulens van de heeren J. C. van de Blocquery, te Helenaveen, en J. Beekman Azn., te Buren.

19 augustus 1892 De dorpslandbouwvereeniging "Geldermalsen en omstreken" heeft eene keuring gehouden van hengstveulens, stieren en varkensberen. De uitslag was als volgt:
Aangeboden waren 22 hengstveulens. Bekroond werden, elk met f25, de veulens van de heeren J. C. van de Blocquery, te Helenaveen, en J. Beekman Azn., te Buren. [...]

18 augustus 1893 In de tuinen van den directeur en den boekhouder, die de moeite van het zien waard waren, zoo muntten zij uit door degelijk onderhoud en fraaien aanleg, vindt men bijkans van alle inlandsche boomen en planten een exemplaar vertegenwoordigd en de tuinen leverden allerhande groenten en vruchten.

18 augustus 1893 De directeur der maatschappij "Helenaveen", de heer J. C. van de Blocquery, wien wij ons verlangen te kennen gaven omtrent Helenaveen iets meer te vernemen, verklaarde zich tot het geven van alle mogelijke inlichtingen volgaarne bereid en van hetgeen wij van hem vernamen en door eigen aanschouwing zagen, wenschen wij den lezer een en ander mede te deelen.

13 juni 1894 [...] Nu komt aan de orde punt I:
"Wat is het nut van turfstrooisel voor den landbouw?" ingeleid door den heer De Blocquery van Helenaveen. Spreker schetst het nut van turfstrooisel, de bewerking enz., zooals wij vroeger mededeelden in onze artikelen over Helenaveen. Zijn rapport zal opgenomen worden in het verslag. [...]

27 april 1896: Het nieuws van den dag
Het handboogschuttersgezelschap "Oefening en Uitspanning", te Helenaveen (N.B.) -

onder het beschermheerschap van den Heer J. C. de Blocquery Directeur der maatschappij Helenaveen - is voornemens, ter viering van haar 25-jarig gestaan, op Maandag 29 Juni a. s. een groot nationaal concours te geven. Voor dezen wedstrijd worden zes medailles en eereteekens uitgeloofd.

17 maart 1899 Overleden: GERTRUDE PETRONIE CHARLOTTE MADELEINE AIMÉE VAN MUSSCHENBROEK, geliefde Echtgenoote van
J. C. VAN DE BLOCQUERY.
Helenaveen, 12 maart 1899.
Wegens buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst. (4306)
[zijn voornamen: Jacob Cornelis]
[zij: geboren Alphen a/d Rijn, 19 April 1840, overleden Helenaveen 12 maart 1899]

21 juni 1901 **ontslag directeur.**
De voorzitter stelt aan de orde het ontslag van den directeur, door deze aangevraagd bij zijn schrijven van 12 Juni ll.
Op voorstel van den Heer van Vredenrijk Engelburg wordt deze kwestie aangehouden daar hij nog eerst de directeur wenscht te spreken.

1 juli 1901 **ontslagaanvrage van Directeur.**
De voorzitter deelt mede een schrijven ontvangen te hebben van den directeur, dato 23 Juni waarbij hij zijn aanvraag om ontslag wenscht in te trekken. waarmede door commissarissen genoegen wordt genomen.

22 januari 1903 HELENAVEEN, 17 Jan. Reeds lang was er sprake van geweest, hier een tuinbouwbond op te richten. Reeds verschillende malen had men onze tuinders gewezen op het voordeel, dat er in zoo'n vereeniging zou steken. Vooral de directeur der maatschappij "Helenaveen", de WelEdelGeboren heer J. C. v. d. Blocquery deed zijn uiterste best; er werd nagegaan, hoe zulke vereenigingen op andere plaatsen werkten, een vergadering van tuinders werd uitgeschreven - en nu is de bond er.
van de 63 tuinders, die bij de vergadering tegenwoordig waren, verklaarden slechts 4 tegen de vereeniging. Voortaan zullen nu de waren door den bond verzonden en verkocht worden. Daardoor zullen niet alleen de transportkosten geringer worden, maar men zal nu ook beter naar de geschikste plaatsen kunnen rondzien, waar de groenten aan de markt kunnen worden gebracht.

27 juni 1904 **vervanging directeur**
De directeur deelt nog mede dat hij bij den Aben [?] Lovink en Schuurman (voorz. der oud leerlingen v. Wageningen) stappen heeft gedaan om een persoon te vinden die hem eventueel zoude kunnen vervangen. Een paar namen zijn bij die gelegenheid genoemd, doch de personen bleken niet volkomen aan de vereisten te beantwoorden die men meent te moeten stellen.

27 maart 1905 **12½jarig feest direct.**
De voorzitter opent de vergadering en brengt in herinnering dat onlangs door de bevolking te Helenaveen den dag is herdacht waarop 12½ jaar geleden de Heer van de Blocquery het Bestuur der Helenaveen op zich nam. Daar deze feestviering geheel spontaan is geweest, was dit de beste hulde die men den directeur heeft kunnen brengen. De aandeelhouders zien met groote voldoening op dat 12½jarig tijdvak terug waarin zeer veel is gedaan dat zijne vruchten heeft afgeworpen. en commissarissen in de eerste plaats hopen dat de aangename samenwerking met den directeur nog vele jaren zal mogen blijven voortduren.
De Heer van de Blocquery bedankt de commissarissen voor de instemming met zijn feest, vooral de Heer Heyse voor zijn hartelijk schrijven.

18 juni 1906 van de Blocquerie te Helenaveen verkoopt 10 aandelen 366 tot en met 375 aan Adrianus Bos te Helenaveen

17 september 1906 **Gedelegeerd commissaris.**
In verband met het besluit in de vorige vergadering genomen om voorloopig der Heer van de Blocquery te machtigen in spoedeischende gevallen als gedelegeerd commissaris op te treden om den Heer A Bos te dienen van advies, wordt thans besloten die machtiging aan den Heer van de Blocquery definitief te verstrekken.
Hierbij zij opgemerkt dat het hun beiden natuurlijk vrijstaat den voorzitter te raadplegen wanneer zij dat noodig achten.

28 april 1908 **ontslag v.d. Blocquery**
De voorzitter deelt mede dat de Heer van de Blocquery ontslag heeft gevraagd als commissaris der Mij. Verschil van inzicht met den directeur op verschillende punten, de exploitatie betreffende, is hiervan de reden.
Het ontslag wordt hem door de vergadering verleend. x
x veranderd in: "wordt besloten de aanvraag van ontslag over te brengen in de algemeene verg." zie not. 22 juni 1908

8 september 1923 overleden te Oosterbeek, gemeente Renkum, Jacob Cornelis van de Blocquerij, oud 82 jaar, geboren te Hoorn, partner van Gertrude van Musschenbroek

Bloemers

28 maart 1902 Te Helenaveen (N.-Br.) is tusschen eenige bezoekers van een koffiehuis een hevige twist ontstaan, waarbij zekere Bloemers met een mes zijn tegenstander te lijf wilde. De vader van laatstgenoemde trachtte tusschenbeide te komen, doch ontving daarbij een messteek en was terstond dood.
De dader is in hechtenis genomen.

Boelhouwers, tuinbaas;

1 februari 1887 Wordt gevraagd, tegen goed Loon en aandeel in den Verkoop, een **Tuinman**, bekend met Teelt en Verkoop van Vruchten. Zich met inzending van Getuigschriften en ter bekoming van inlichtingen te richten aan de Maatschappij *Helenaveen*, te 's-Bosch (312)

13 augustus 1887 Tegen toezending van een Postwissel f1.40 verzend ik fr°. per post een Mandje, inhoudende 4 Kilo groote, mooie Morellen.
D. BOELHOUWERS,
Tuinbaas Maatschappij Helenaveen (7555)

16 augustus 1887 Door de menigvuldige aanvragen ben ik spoediger uitverkocht dan ik gedacht had, alzoo **geene Morellen meer.**
D. BOELHOUWERS.
Tuinbaas, Maatsch. Helenaveen.

26 augustus 1887 **Helenaveen.**
Zooals per advertentie bekend gemaakt werd, overtrof de aanvraag naar **Morellen** ver den voorraad.
De te veel ingezonden Postwissels werden teruggezonden. Bij niet-ontvangst wordt vriendelijk navraag verzocht door
D. BOELHOUWERS, *tuinbaas.*

1 oktober 1887 Tegen toezending van een postwissel f2.40, verzend ik franco per post een mandje, inhoudende 2 Kilo groote mooie **Blauwe Druiven.**
D. BOELHOUWERS, Tuinbaas,
Maatschappij Helenaveen N.B.

10 november 1887 Tegen toezending van een postwissel f1.50, verzend ik franco per post een Mandje, inhoudende 2 kilo groote, mooie **blauwe Druiven.** (746)
D. BOELHOUWERS
Tuinbaas Maatschappij *Helenaveen*

Boerma, pachter;

Pachter J.R. Boerma uit Annerveenschekanaal op de Emma-hoeve
[onderzoek samen met J.R. Boerma uit Nijverdal]

30 december 1910
RIJKSLANDBOUWLEERAAR VOOR DRENTHE
Assen, 30 December 1910.
No. 956.
Bericht op schrijven van betreffende

Den heer Boerma, Nieuweroord
M, Zeker A. Bos, directeur v/d Mij. Helenaveen te Helenaveen is niet naar wensch geslaagd met het verhuren der boerderijen aldaar.
De maatschappij is daarom nu van plan het met een bedrijfsboer te probeeren, die later, indien gewenscht en wanneer het van weerskanten goed bevalt, mogelijk pachter zou kunnen worden.
Daar ik met den Directeur reeds vroeger over Uw zoon heb gesproken zooals U bekend is, draagt hij mij op U eens te vragen of Uw zoon lust heeft het in Helenaveen eens als bedrijfsboer te probeeren.
Wilt U mij in elk geval even, liefst spoedig, mededeelen of U in nader overleg wenscht te treden, ja of neen. -
Grt J.Elema.

12 januari 1911 Helenaveen 12 Jan. 1911.
Den Heer J. R. Boerma.
Nieuweroord.

Mijnheer!
Door afwezigheid ben ik eerst thans in de gelegenheid u te schrijven.
Zooals ik wel mag veronderstellen is u bekend, dat ik hier voor een bedrijf een zetboer zoek. Daar 't hier veengronden zijn, is grondige kennis der veenkoloniale landbouw een hoofdvereischte. Het bedrijf bestaat hoofdzakelijk uit bouwland met een paar HA weiland.
De boer komt op de hoeve te wonen en moet voor 't geheele bedrijf zorgen.
Nu wenschte ik u te vragen of u lust hebt naar deze streken te komen, en of u gehuwd zijt, daar 't voor 't bedrijf wenschelijk is, dat er een vrouw voor 't huishoudelijke zorgt.
Zoo u ernstig over deze betrekking denkt, gelieve mij dit dan mede te deelen en tevens op te geven waar u tot nu toe werkzaam geweest zijt.
Met 't oog opt 't zachte weer zal er al spoedig gewerkt moeten worden, zoodat ik gaarne spoedig antwoord ontving.
Hoogachtend
A.Bos.

17 januari 1911 Helenaveen 17 Jan. 1911.
Den Heer J. R. Boerma. Jzn.
Nieuweroord.

Mijnheer!
In antwoord op uw schrijven dato 15 dezer j.l, deel ik u mede, dat ik 't wenschelijk vind mondeling met u te spreken. Ik kan echter nog geen dag bepalen, daar ik niet over mijn tijd kan beschiken, denk echter, dat ik u de volgende week hier kan ontvangen.
U moet de reis maken van Hoogeveen met den morgensneltrein 8.20 over Utrecht (overstappen) 's Bosch 12.4 hier wachten tot 1.51 naar Boxtel (overstappen), dan bent u om 3.23 hier aan 't station Helenaveen.
De boerderij ligt ± ½ uur loopen van 't station, mijn woning ± 5/4 uur.
De reiskosten zal ik u vergoeden.
Ik zal u vermoedelijke de volgende week telegrafisch den dag opgeven.
Hoogachtend
A.Bos

30 januari 1911 Helenaveen 30 Jan. 1911.
Den Heer J. R. Boerma. Jzn.
Nieuweroord.

Mijnheer!
In antwoord op uw schrijven dato 28 dezer j.l. deel ik u mede, dat u aangesteld zijt als zetboer op de "Emma Hoeve" toebehoorende aan de Mij. Helenaveen alhier, onder de navolgende conditie's:
1° weekgeld van f8.50 (acht gld. vijftig cent)
2°. in den herfst een varken van minstens 100 K.° (honderd Kilo) 'tgeen uit de aanwezige varkens wordt aangewezen.
3°. 't houden van 12 (twaalf) kippen voor eigen gerief

4°. vrij turf voor huisbrand.
5°. zoover 't bedrijf 't oplevert als erwten, boonen, aardappelen enz. mag hiervan voor eigen gerief genomen worden.
6°. wanneer melkvee gehouden wordt, dagelijks twee liter zoete melk, van de ondermelk en karnemelk zooveel als voor huiselijk gebruik noodig is.
7°. van de zuivere winst 25% (vijf en twintig %)
van 't bedrijfskapitaal wordt 4% interest gerekend - de landpacht de drie eerste jaren f45.- (vijf en veertig gld) per HA. 't vierde, vijfde en zesde jaar g50.- (vijftig gld) per HA. - de inventarisposten der werktuigen van 't vee enz zal jaarlijks in gemeen overleg worden opgemaakt.
Uwe bevestiging van dit schrijven tegemoet ziende verblijve
Hoogachtend
A. Bos

10 februari 1911 Helenaveen 10 Febr. 1911.
Den Heer J. R. Boerma Jzn.
Nieuweroord.

Mijnheer!
Wat de inrichting van 't bedrijf der Emma hoeve aangaat wenschte ik u eenige vragen te stellen. Natuurlijk zijn er eenige werktuigen als karren, ploegen, eggen enz. direct noodig. Voor u zal 't wel 't gemakkelijkst zijn zoo dit allen veenkoloniale werktuigen zijn. Deze zullen echter uit 't Noorden (Drente of Groningen) betrokken dienen te worden.
Wil mij daarom eens opgeven wat u denkt noodig te hebben, dan zoudt u daarvan misschien nu nog in Hoogeveen of elders bestelling kunnen doen.
Later zal uw vader zeker wel behulpzaam willen zijn om 't een en ander voor ons te bezorgen, indien er behoefte aan werktuigen zou zijn die hier onbekend zijn.
Wil mij tevens ook opgeven wanneer u naar hier denkt te kunnen komen.
Uw nader bericht te gemoet ziende verblijve
Hoogachtend
ABos

15 februari 1911 Helenaveen 15 Febr. 1911.
Den Heer J. R. Boerma Jzn.
Nieuweroord.

Mijnheer!
In antwoord op uw schrijven dato 12 dezer j.l. 't volgende:
Ik raad u aan een wagon van 5000 K.o aan te vragen voor uw goed.
De wagon te adresseren aan 't adres van de Mij. Helenaveen. (Naar mij, zoo u deze aan uw adres op uw naam naar zendt, wij deze niet in ontvangst kunnen nemen en lossen.)
Ons direct een lijst te zenden van alles wat in de wagon is, zoodat de laadmeester kan zien dat alles in orde ontvangen wordt. Als de wagon Dinsdag van Hoogeveen vertrekt is deze uiterlijk Vrijdag hier. Zoo mogelijk zullen wij Zaterdagmorgen 25 dezer e.k. lossen en zorgen dat 't goed op de hoeve is voor den avond.
Wat 't gereedschap aangaat had ik nog 't volgende verzoek: is 't u nog mogelijk een of twee karren te koopen (nieuw of oud) een ploeg, de twee eggen (een lichte en een zware) en 't zaaibakje. U zoudt dit dan alles in de wagon mede kunnen zenden en hadt u direct de werktuigen zooals u deze wenscht. Wat de prijs aangaat, laat ik u hierin vrij, u kunt handelen naar omstandigheden.
Informeer in uw streek nog eens naar pootaardappelen, ik denk dat er nog noodig zullen zijn, door den zachten winter is er meer land gereed gekomen dan verwacht was.
Voor de opgaaf der wagon is noodig hoeveel stoelen, kisten, kasten, alzoo, van elk 's stuktal.
Hoogachtend
A.Bos.

31 oktober 1917 Helenaveen, 31 Oct. 1917
Waarde Boerma!
Heden mijn boek naziende, kan ik je mededeelen, dat de Emma Hoeve hierin nog voorkomt met f7910.00.
De interest à 4% bedraagt dus f316.40.
Zie nu zelf maar wat je dit jaar boven de intrest kunt aflossen
groetend
A.Bos.

2 oktober 1918 Door dezen deelen wij U mede dat door ons bij de Nationale Bankvereeniging Groenerwege en Co. te Hoogeveen ter Uwer behoeve werd gestort F3500,= Waarover door U bij genoemde Bankvereeniging kan worden beschikt.
U gelieve bij ontvangstname van dit geld deze brief aan Nationale Bankvereeniging te vertonen.

1 Nov 1917 afgelost f310.06
12 Jan 1918 afgelost f500.-
15 Oct 1918 afgelost f500-
5 Dec 1918 afgelost f100
19 Dec 1918 afgelost f500=1910.06

31 december 1918 In 1910 is voor de zuidelijke gronden van deze ontginning een hoeve gebouwd "Emma Hoeve."
Hoewel er verschillende gegeadigden kwamen geen wenschte te huren.
Om als voorbeeld te strekken hoe veenkoloniale gronden bebouwd moeten worden werd ik zelf in 1911 pachter.
Als bedrijfsleider en onderpachter werd op dit bedrijf gezet J. Boerma uit Nieuweroord bij Hoogeveen, een zoon van een Drenthsche veenkoloniale boer. Boerma ontving bedrijfskapitaal waarop 4% interest zou worden betaald en jaarlijks een gedeelte afgelost, na aflossing ging Boerma over als pachter en was de overwinst voor hem.
Het bijzonder droge jaar 1911 was voor deze nieuwe gronden zeer nadeelig, de oogst viel tegen.
Van 1911 tot 1916 werd geen rente betaald van het bedrijfskapitaal, het geleden verlies van 1911 werd ingewerkt de veestapel uitgebreid.
In 1917 hield hij op met schapen houden door er door een vreemde hond eenige schapen waren doodgebeten, ik kon hem niet meer bewegen verder nog schapen te houden.
In 1918 wordt een belangrijk gedeelte van het bedrijfskapitaal terugbetaald, ik heb hoop dat Boerma spoedig door zijn schuld heen is.

15 mei 1919 Door dezen deelen wij U mede, dat wij U de wijk tusschen 1 en 2 Horst kunnen verpachten tot 1 November a.s. van dit jaar voor de prijs van F.100,=. Op voorwaarde dat U als huurder zorg draagt voor een goede afsluiting, zoodat het weidevee niet naar de aangrenzende velden kan overlopen.

20 januari 1920 In het bezit van Uw schrijven dato 16 Januari j.l. deelen wij U mede dat, daar wij zelf niet zeker zijn of wij voldoende kalizout zullen kunnen kopen, wij U aanraden zelf voor den aankoop van de door U benodigde hoeveelheid te willen zorg dragen.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10,

12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat. Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat ‘t vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

31 maart 1922 In opdracht van de Directeur de heer A. Bos deelen wij U mede dat geen verkopen door U mogen worden gedaan uit Uw bedrijf zonder machtiging.

7 april 1922 Hiermede verzoeken wij U ons de afrekening over de maand maart van het bedrijf Emma Hoeve te doen toekomen.

27 juni 1922 Hierdoor deelen wij U mede dat het grasland op Uw boerderij gehooid moet worden om zooveel mogelijk veevoeder te verzamelen.

16 september 1922 Aan de ons verstrekte opgave ontbreekt nog een financieel overzicht. Verzoek ons dit ten spoedigste te doen toekomen.

30 september 1922 30 September 1922
Den Heer J. R. Boerma

Helenaveen

Mijnheer,
Hiermede bevestigen wij het onderhoud dat U hedenmorgen te onzen kantore gehad hebt, waarbij wij U mededeelden dat wij het bedrijf der Emma-Hoeve, gezien de ongunstige resultaten der laatste jaren, niet op dezen voet wenschen voort te zetten.
In verband hiermede zegden wij Uwe betrekking met 1 November aanstaande op.
Kunt U ons omtrent de voortzetting van het bedrijf voorstellen doen, dan zien wij deze in de eerstvolgende week van U tegemoet.
Bevestiging van dit schrijven tegemoet ziende, verblijven wij
Hoogachtend
VOOR DE MAATSCHAPPIJ "HELENAVEEN", DE DIRECTEUR
A. Bos

5 oktober 1922 5 October 1922
Den Heer J. R. Boerma
Helenaveen

Mijnheer,
In antwoord op Uw schrijven dato 4 dezer j.l. hebben wij de eer U het volgende mede te deelen.
Uit Uw staat van 17 September j.l. geeft U een overzicht, dat tot 9 September j.l. een geldelijk verlies geleden wordt van F.700.-. Uit Uw Staat van 4 dezer j.l. geeft U aan dat de voorraden een waarde vertegenwoordigen van F.700,-, zoodat tot 17 September de onkosten gedekt zouden zijn.
Uwe opgave van 10 à 20.000 Kg aardappelen meer dan beraamd, op Uw staat dato 4 j.l., zullen toch rijkelijk noodig zijn om de kosten van rooien enz. te dekken, welke niet gerekend zijn.
Uit Uw voorstel van 4 dezer j.l. blijkt niet waaruit de gelden gevonden moeten worden om de arbeidsloonen te betalen; wel wordt gesproken over het aanstellen van ruimer personeel. Waarvan moet dit alles betaald worden?
Buiten het aanschaffen van vee zullen voor mest arbeidsloonen enz. nog belangrijke sommen noodig zijn, welke niet berekend zijn.
Uw voorstel om het bedrijf voort te zetten is te vaag, dan dat er redelijkerwijs op kan worden ingegaan verdere gelden beschikbaar te stellen.
Om de boven omschreven redenen kunnen wij daarom op Uw voorstel niet ingaan.
Hoogachtend
VOOR DE MAATSCHAPPIJ "HELENAVEEN", DE DIRECTEUR
A Bos

20 oktober 1922 Voor de goede orde deelen wij U mede dat [wij] onze opzichter van Poederooyen opdracht hebben gegeven de varkens in het bedrijf der Emma hoeve te verkopen. Waarvan wij U verzoeken daar nota te willen nemen.

22 januari 1923 Helenaveen, 22 Januari 1923
Aan heeren Commissarissen der Mij Helenaveen

Mijne Heeren,
Hiermede heb ik de eer mij met het volgende tot U te wenden.
In de jongste bestuursvergadering is er over het bedrijf der " Emma-hoeve " gesproken, dit was naar aanleiding van mijn schrijven dato 29 October 1920 aan heeren Commissarissen gericht, zoodat ik nu na ruim twee jaar deze zaak in behandeling zie komen. Met de voorstellen, welke in de jongste vergadering over het bedrijf der Emma-Hoeve gedaan zijn, kan ok mij niet vereenigen.
Ik wensch bij mijn voorstel te blijven gedaan in mijn schrijven dato 20 October 1920, ware hierop toen behoorlijk ingegaan, dan zou het bedrijf der Emma-hoeve zeer waarschijnlijk geen verlies gegeven hebben. Thans wensch ik behoorlijk schadeloos gesteld te worden voor het door mij verstrekte bedrijfskapitaal.
Wanneer deze zaak geregeld is, kan besproken worden hoe het bedrijf der Emma-hoeve verder zal worden voortgezet. Mijn voorstel is om op het bedrijf der Emma-hoeve een bouwknecht te plaatsen en hem te belasten zoowel met het bedrijf dezer hoeve als met het kultuurland ten noorden der Emma-hoeve en hoeve Willem 111.
Beleefd verzoek ik U om mededeeling of het U schikt een vergadering te houden op 26 of 27 Jan. a.s. of welke overige dagen U vrij hebt, gelieve Uw antwoord te richten aan den heer Jhr. v. Kretschmar v. Veen.
Een spoedige behandeling dezer zaak is zeer dringend gewenscht.
Hoogachtend verblijve
A. Bos.

29 januari 1923 Hiermede deelen wij U mede dat wij in den loop der volgende maand een definitieve verandering in het bedrijf der Emma Hoeve zullen brengen en wij U na dien tijd niet meer in onze dienst houden. Meent U tegen dien tijd nog niet geslaagd zijn in het vinden van een andere werkkring dan zijn wij genegen U tijdelijk een onzer leegstaande woningen in gebruik te geven.

23 februari 1923 Emmahoeve 23/2'23
Mijnheer!
Hedenavond hoorde ik van G Joosten, dat er onder de leden van de Boterfabriek een sterke strooming bestaat om het aanwezige saldo ten bedrage van ruim f600.- onder de leden re verdeelen.
Joosten zelf scheen er geen voorstander van te zijn. Die wilde liever ter zijnen tijd dit bedrag voor een nuttige of noodige zaak reserveeren.
De grootste drijfveer in deze zaak schijnt J v Woesink te zijn, die volgens oordeel van Joosten daarvoor werd ge-inspireerd door A M Spaan.
Hoog Achtend
JRBoerma

31 december 1924
Boerma.

jaar	personen	koeien	kalveren	geiten	varkens	schapen	paarden
1912	4	8	5	1	15		2
1913	4	9	2	1	16		2
1914	5	10	2		1		2
1915	5	13	6		8	8	2
1916	6	12	4		14	17	3
1917	7	16	1		9	27	3
1918	7	13	8	1	5		2
1919	7	4+3 stieren	13	1	22		2
1920	8	7	7	1	5		2
1921	7	8			4		2
1922	7	1	4		13		4
1923	7						
van Diepen.							
1924	11				42		

Totaal perceel-grootte 19 ha 25 a 31 ca in november 1910.
Huur f50 per ha per jaar. Van woeste gronden geen huur tot ze in gebruik worden genomen. Inclusief de woeste gronden was de perceel-grootte 37 ha 8 a 5 ca.

Boers, stationschef;

9 oktober 1888 - De heeren Boers, assistent-stationschef te Helenaveen, en Baltes, idem te Lottum, hebben op 1 dezer van standplaats verwisseld.

Willem van der Boom

26 mei 1891 Willem van der Boom
heeft een ongeluk gehad toen de nieuwe lokmachine pas was gekomen en zijn arm is toen afgezet en kan nu niet meer verdienen dan 40 ct. per dag. vroeger deed hij loopdienst a 70 ct per dag, daarmede was hij goed tevreden.
vr. Wie doet dat thans
a. De zoon van van Tol, ten minste ik denk het want dezen winter bij de volkstelling deed hij het
Hij zegt verder dat hij wel droog brood moet eten hij heeft 7 kinderen. een dochter verdient volle geld. 2 jongens 3/4 en 1 jongen het halve geld. Doch des winters verdient hij niets. Hij verwo land met huis voor 70 gld. naderhand heeft hij nog voor 11 gld land bijgekregen.
Ten slotte vraagt hij of hij niet wat meer kan verdienen.

mei 1891 Waarom is Willem v. d. Boom een ongelukkige die slechts 40 ct p.dag verdiend niet meer als looper in dienst maar vervangen door de zoon van V. Tol, zooals gebleken is bij de volkstelling?

14 en 21 juli 1891 27 Kan Willem v d Boom die een ongeluk in dienst der Maatij heeft gekregen niet meer in dienst der Maatij gebruikt worden?
[Vroeger deed hij loopdiensten] Diensten die thans aan de jongen v Tol te beurt vallen, onder anderen bij de volkstelling waarom?
W v/d Boom is in tegendeel voortdurend in dagelijkschen dienst van de Mij, indien hij zelf niet wenscht voor eigen rekening te werken.
Voor volkstelling is v/d Boom totaal ongeschikt.
Andere loopdiensten zijn niet voorgekomen.
J v/ Tol heeft twee boodschappen voor de Mij gedaan, gedurende den tijd dat ik te Hveen gevestigd ben, en ik droeg hem die op om zeker te zijn van de juistheid der uitvoering.

Boonen, brievengaarder;

26 mei 1891 Boonen brievengaarder.
Hij is gekomen in plaats van v Tol.
vr. Waren er misbruiken, moesten de menschen extra post betalen?
a. Ik weet er niets van, toch vertelde men het.
vr. Stond hij hier goed in aanzien?
a. Hij had een groote fout, tweemaal per dag was hij dronken
vr. Had hij een goede reputatie?
a. Hij was bekend als brutaal, maar misschien lag dit aan zijn humeur. Dikwijls presenteerden de menschen mij 10 of 5 ct. extra. Ik heb dit toen geweigerd. Ik denk nu dat hij die ook kreeg en dat hij hierdoor aan den drank is geraakt.
vr. Drinkt hij nog?
a. Dit moet hij nu wel laten, want hij is werkzaam op het kantoor. In het begin kwam hij [eens op een zondag Cr.] bij mij toen hij dronken was, ik verbood hem toen in dien toestand bij mij te komen, en toen is hij in geen 6 maanden bij mij geweest.
vr. Kan U goed met bevolking overweg. heeft U geen last daar U van een andere religie zijt?
a. Neen.
De maatschappij stelt het op prijs dat gij zoo goed Uw plicht doet.

van der Borot

26 april 1923 **Gouden bruiloft.**
Zaterdag herdachten de echtelieden Arnoldus van Essen en Maria van der Borot te Helenaveen den dag, dat zij voor vijftig jaar in den echt werden verbonden. Door de omwonenden was reeds eenigen tijd te voren een feestcommissie samengesteld, welke een collecte hield en het verder op zich nam dezen dag tot een onvergetelijken te maken voor onze oudjes.
Een prachtige eereboog was opgericht, en de straat waar de oudjes wonen, prijkte geheel in vlaggentooi. Ook voor de woning was alles groen, bloemen en guirlandes, terwijl passende opschriften niet ontbraken, 's Morgens ging het gouden paar ter kerke, vergezeld van familie en bekenden. Na de H. Mis werd door een bruidje een bouquet met een verrassing aangeboden. Daarna werd namens alle inwoners van Helenaveen een prachtig cadeau aangeboden, dat de oudjes zichtbaar aangedaan aanvaarden. Van meerdere zijden kwamen felicitaties en gelukwenschen in. Het overige deel van den dag werd verder in een gezellig samenzijn doorgebracht.

Bos, stationschef;

29 juni 1899 - Benoemd tot stationschef 4e kl. te Helenaveen de stations-assistent 2e kl. H. W, Bos te Gouda.

Bos, directeur Adrianus;

19 februari 1906 **Aanstelling directeur**
De voorzitter zegt dat de commissarissen eenigen tijd geleden een bezoek hebben gehad van den Heer A. Bos die zich aanbeveelt voor de betrekking van directeur des Helenaveen. Hij kan zijn tegenwoordige betrekking niet eerder dan tegen 1 Mei opzeggen, beter zoude het natuurlijk zijn wanneer hij eenige maanden op proef zoude

kunnen komen. in dit geval is dit echter onmogelijk. Daar de antecedenten van den Heer Bos goed zijn en hij op commissarissen een gunstige indruk maakte, wordt besloten zijne benoeming in de vergadering van aandeelhouders te ondersteunen. Op deze verg. zal dan worden voorgesteld aan den tegenwoordigen directeur den Heer van de Blocquery 1 Mei eervol ontslag te verleenen.
De directeur verklaart zich gaarne bereid gedurende 2 maanden d.i. tot 1 Juli den nieuwen Directeur behulpzaam te zijn. De regeling der vergoeding gedurende die 2 maanden zal hij gaarne aan de commissarissen overlaten.

18 juni 1906 **aanstelling v.d. directeur**
De voorzitter (de Heer J. H. C. Heyse) opent de vergadering en heet den nieuwen directeur A. Bos welkom, hem de belangen der Maatschappij warm aanbevelende. Hij brengt een woord van dank aan de afgetreden directeur J. C. van de Blocquery en daar deze thans als commissaris zal optreden, betoogt hij de wenschelijkheid dat deze commissaris in spoedeisende gevallen den heer A. Bos zal dienen van advies en zal kunnen optreden als gedelegeerd commissaris, hij stelt voor hiertoe voorloopig machtiging te geven in afwachting dat hieromtrent in de eerstvolgende Bestuursvergadering (daar thans twee commissarissen afwezig zijn) een definitief besluit zal worden genomen. Aldus wordt besloten.
[...] **waarborgstelling v.d. directeur** Involge besluit van de Algem. Vergadering van 22 April ll. dat de Heer Bos geen aandeelen als volgens art. 10 der statuten bepaald is, behoeve in te brengen, door een daarmede gelijkstaande waarde, als waarborg van zijn beheer kan storten, worden door hem overhandigd 6 obligaties American Topeca [American Tobacco?] van f1000, welke in ontvangst worden genomen, tegen een aan hem afgegeven en door de aanwezige commissarissen geteekend voorloopig recu, dat door een op zegel nader op te maken akte zal worden vervangen. Aan den Heer van de Blocquery worden zijne 30 aandeelen, die als zijn waarborg hebben gediend teruggeven, tegen intrekking van de in zijn bezit zijnde akte van depot.

17 september 1906 **Voorloopig reçu voor den directeur**
Een duplicaat daarvan zal dan in de brandkast bij de effecten gelegd worden. Men is van oordeel dat deze maatregel voldoende is omdat over twee jaren degelijke quaestie terug komt.

16 juni 1907 **Aankoop huis Helenaveen.**
De directeur deelt mede dat hij een huisje gekocht heeft met 2 hect 40 aren land gelegen op den grens van de Helenaveen. Hij heeft dit gedaan omdat hij vernomen had dat er een kroeg zou worden opgericht. wanneer de Mij en nu een vertrouwd persoon als huurder in krijgt, zullen dat de diefstallen verminderen die in die buurt plaats vinden. Er was geen tijd meer om commissarissen over deze zaak te raadplegen zoodat de dir. het op eigen risico gekocht heeft voor den prijs van f1400. hij meent dat het f80 a f100 op zou kunnen brengen. er zijn reeds 3 a 4 huurders voor.
De Heer van de Blocquery meent dat de aankoop daarom een slechte geldbelegging van de Mij zou zijn. wil men zulke huisjes aankoopen dan zoude het einde er van niet te voorzien zijn en diefstallen zullen er niet door worden tegengehouden.
De voorzitter brengt in stemming op de vergadering den aankoop voor de Mij al of niet zal goedkeuren. tot het eerste wordt besloten met twee stemmen tegen van den Heer Heyse en van de Blocquery.
De secretaris verzoekt de directeur in het vervolg in dergelijke gevallen steeds overleg te plegen met den voorzitter.
[**koetsier**]
De directeur had eerst het voornemen gehad deze zaak nog vooreerst te laten rusten, doch is er bij den Heer van de Blocquery op terug gekomen bij gelegenheid dat hij hem er over sprak een bouwknecht aan te stellen. hij wilde hiervoor nemen de koetsier Kobus Jansen, die toch weinig te doen had welk plan door den Heer vd Blocquery werd toegejuicht. doch de koetsier zelf heeft zich teruggetrokken.
De Heer van de Blocquery geeft hiervan als reden op dat het voor hem zeer onaangenaam was dat zijn adviezen als bouwknecht nimmer werden ingewilligd, wel die van den veenbaas de Groot en de timmerman Gielissen. hij vraagt of de oude koetsier nu niet in dienst bij de Mij kan blijven tot mei. In deze tusschentijd zal hij naar eene nieuwe betrekking voor hem uitzien. hij legt een lijstje over waarop is aangeteekend hoeveel malen hij per dag moet inspannen ten bewijze dat hij als koetsier werk genoeg heeft.
De voorzitter zegt dat de Directeur hem verzekerd heeft dat de koetsier in dienst der Mij kan blijven totdat hij geborgen is.

20 april 1908 **Agenda algem. Verg.**
Wordt overgegaan tot het opmaken van de agenda voor de Algemeene vergadering.
Daar de tijd van twee jaren waarvoor de directeur benoemd werd, weldra voorbij is, zal hierin moeten worden voorzien.
De directeur vraagt of hij in plaats van 30 aandeelen (volgens de statuten voorgeschreven) niet f15.000 in Americaansche waarden mag blijven deponeeren zooals hij thans deed. Het aankoopen toch van aandeelen op dit tijdstip, nu ten gevolge van de groote uitgaven in de eerste jaren, ook voor ?? tijd een lagen koers te wachten zal zijn, is geen aangenaam vooruitzicht.
de vergadering is van oordeel dat niet van de statuten mag worden afgeweken worden, die het bezit van 30 aandeelen in de Mij voor een directeur verplicht stellen.
De kwestie wordt aldus opgelost dat de tijdelijke benoeming met twee jaar verlengd worden. In dien zin zal aan de algem. verg. worden voorgesteld.
De directeur zal dan zijn 10 aandeelen kunnen deponeeren, en van de 15 mille Americaanse, 5 mille terugnemen, wat het verkiezen van een nieuwe commissaris betreft [...]

25 februari 1910 **Definitieve benoeming directeur.**
De datum der algem. vergadering wordt vastgesteld op maandag 25 April te 1 uur.
Op de agenda zal de definitieve benoeming van den directeur worden geplaatst. Hij verklaart thans in het bezit te zijn van 30 aandeelen.

1 juli 1910 **de directeur deponeert 30 aand.**
De directeur die in de laatste algem. vergadering (dato 25 April ll.) definitief werd benoemd, legt ingevolge art. 10 der statuten nog 20 aandeelen der Mij over, makende aldus met degene die hij reeds had gedeponeerd 30 stuks. De Americ. effecten welke hij tijdelijk in bewaring had gegeven werden hem teruggegeven. en de 20 stuks in de brandkast weggesloten.

23 december 1910 **Emmahoeve aan den directeur verhuurd**
De directeur doet nu het voorstel om de Emma-hoeve aan hem zelve te verhuren. hij zal dan een zetbaas ?men uit het noorden, en Smit zou dan huurder kunnen worden van de Prins Hendrik-hoeve die nog gebouwd moet worden.
Een langdurige beraadslaging wordt over dit punt gevoerd. Dat het zoo moeilijk is huurders uit het Noorden te krijgen valt zeer tegen.
Op ? ? het niet zonder bedenking wordt de ? aan den directeur te verhuren omdat daarvan allerlei complicaties het gevolg kunnen zijn, en de personen die de Helenaveen bezoeken toch zullen denken dat zulks een boerderij niet als voorbeeld van een rentegevend bedrijf mag worden genomen, omdat zij onder te gunstige omstandigheden wordt geexploiteerd. besluit men echter op het voorstel van den directeur in te gaan. waarbij ? als motief geld, dat de boerderij anders leeg zoude staan, hetgeen zeker dan geen verkeerde indruk geven zou. en men op de voorgestelde wijze toch gebruikers ? veenkoloniale bedrijf zou krijgen.
De directeur huurt dan de boerderij Emma met 20 hectaren, voor den tijd van 6 jaren en op voorwaarden als van Mullekom.

11 juli 1912 Landbouwkundige excursie [...] Heden (Woensdag) werden de reizigers te één uur te Helenaveen ontvangen aan het station, waar rijtuigen gereed stonden voor den tocht naar de eerste hoeve van de maatschappij. Hier verwelkomde de directeur, de heer A. Bos, zelf lid van de afd. Cultura en oud-Wageninger als de meeste aanwezigen, het gezelschap en bood hun een smakelijk koffiemaal aan, waarna de bezichtiging van de boerderijen een aanvang nam. [...]

15 juni 1915
Deurne 15.6.15.

WelEdgeboren Heer

Met bevreemding las ik den inhoud van Uw geëerd schrijven en haast ik mij U te berichten, dat ik mij niet bewust ben mij ooit omtrent de woning van mej. Krijnen-de Bie te hebben uitgesproken als in den zin van Uw schrijven vervat. De al of niet geschiktheid van die woning is tusschen de Gemeente en Mij nooit een onderwerp van gedachtenwisseling geweest.

den Heer ABos Hoogachtend
directeur Mij Helenaveen

te Helenaveen ? Crobach

18 januari 1918 **Invitatie aandeelhouders.**
De directeur bespreekt een plan, om bij het 60 jarig bestaan van de Helenaveen, de aandeelhouders uit te noodigen dezen zomer een bezoek aan Helenaveen te brengen. De vergadering vereenigt zich met dit denkbeeld, dat later in de verg. van aandeelhouders zal worden gepraeciteerd.

3 april 1918 TELEGRAM 4067, 22 woorden
sGravenhage, den 3/4 1918, ten 12 u. 10 m. des nmiddags.
Helenaveen ten 2 u. 15 m. des nmiddags.
Directeur Helenaveen
Zaak veenarbeiders heeft onze volle aandacht hebben bereids voorstel aan Minister gedaan zullen over enkele dagen hierop terugkomen
Erdike

21 januari 1919 **Helenaveen 21 Januari 1919**

Aan den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen
te Helenaveen

Daar ik in den morgen van 21 dezer mij bevond op U kantoor en dan U vroeg om een kleine loonsverhooging in deze tijd omreden dat ik met het toegekende loon met mijn gezin bijna niet kan uitkomen, gaf U mij ten antwoord dat ik niet ijverig genoeg in mijn dienst was, ten minste zoo ik het heb opgevat
Daar ik een half jaar bij U in dienst ben en altijd op mijn eigen de politiedienst bij dag en nacht in de diverse terreinen van de maatschappij helenaveen heb verricht waarvan ik overtuigd ben en dat mij heden morgen is gebleken dat ik geen dienst genoeg had gedaan volgens U zeggen
Daar ik altijd meende dat ik mijn dienst goed verrichte te Helenaveen wat echter heden morgen mij is gebleken dat niet het geval is zoo zou ik met al mijn getrouwe diensten die ik als politie man heb verricht Helenaveen misschien nog eens moet verlaten als onbekwaam politie man wat ik echter niet van plan ben te doen.
Naar aanleiding van heden morgen heb ik de eer UWeledele te verzoeken mij des avonds den politie te willen doen voor schrijven van welke voorgeschreven dienst ik U dan iederen dag rapport van zal uit brengen zoodat ik iedere dag overtuigd kan zijn of ik mijn dienst goed gedaan heb of niet

't Welke Doende
JvdHeide [?]

4 april 1919
Maatschappij Helenaveen
Helenaveen, 4 April '19

Afschrift telegram
Minister van Landbouw Handel en Nijverheid
den Haag

Excellentie,
Ondergeteekende Adrianus Bos, Directeur der Maatschappij Helenaveen wonende te Helenaveen richt zich met het volgende verzoek eerbiedig tot U.
Ter voorkoming van arbeidsconflicten heeft hij de looneischen der arbeiders ingewilligd en zijn de loonen welke dit jaar in de veenderijen Alhier betaald zullen worden voor het afzonderlijk turfwerk van dertig tot vijftig procent boven de loonen van het afgeloopen jaar.
Beleefd verzoekt hij U om den turfprijs in evenredigheid te verhoogen met het bedrag van de meerdere onkosten dat dit jaar voor den turf zal moeten worden uitgegeven.
Indien het voor U een bezwaar is om de turfprijzen te verhoogen dan verzoekt ondergeteekende U om de turfindustrie geheel vrij te laten en niet langer onder het Rijkskolendistributie bureau te laten. Gaarne doet hij afstand van de regeeringsgarantie voor den prijs en afname van den turf indien het veenderij bedrijf slechts geheel vrij wordt gelaten in den verkoop en prijs van den turf.
Hetwelk doende enz, w.g. A. Bos

6 augustus 1919 **Staking.**
c De directeur brengt de brengt de staking des Helenaveen ter sprake, reeds bij rondschrijven aan commissarissen medegedeeld en uiteengezet. Hij voegt er aan toe dat op 2 Aug 22½ hect haver en rogge verkocht zouden worden. er was echter uitgestrooid dat als er een bod op kwam, het binnenhalen belet zou worden. - (Behalve deze zijn nog 7 * 3 Hect.+3 Hect aardappels voor eigen gebruik) - Niemand deed een bod, de directeur voegt er aan toe dat de pastoor te Helenaveen en Grashoek tegenageerden, en aan het het verzet voornamelijk te wijten is. Wordt verder de staking zelve besproken, de meerderheid der commissarissen is van meening dat men er tegenwoordig niet buiten kan afgevaardigden van bonden te ontvangen ook al komen zij uit den vreemde. De Heer v. Kretschmar vraagt wat de directeur gedaan zou hebben indien de Haarlemsche Bond van Ned. R.K. Bond van Bloemist Tuin en landb. ook verstand van veenderijen had gehad, waarop de direct. antwoordde dat hij dan wellicht met hun gesproken zou hebben. Verder zegt de dir. dat over de kwestie van de bouwloonen onderhandeld kan worden, doch hier gaat het er om of men de Bond al of niet erkennen zal.
De voorz. brengt het schrijven ter sprake van den Heer van Beek, Burgemeester van Deurne dato 5 Augustus, heden morgen reeds door eenige commissarissen ontvangen waarbij hij en de pastoor te Deurne hunne medewerking aanbiedt om aan het conflict een einde te maken.
Ofschoon men van meening is dat deze medewerking moet worden aanvaard, is men van oordeel dat dit schrijven had moeten worden toegezonden aan den directeur en wordt de secretaris opgedragen tot zoo spoedig mogelijk aan de Burgem. van Deurne mede te deelen dat hij zich in deze te wenden heeft tot den Heer A. Bos als directeur der Mij.

23 september 1919 De voorzitter verzoekt den directeur inlichtingen te willen geven betreffende het einde van de staking.
De directeur deelt hierop mede dat de correspondentie die in de vorige vergadering werd overlegd, werd doorgezet en dat men ten slotte tot overeenstemming is gekomen zooals hij reeds in een rondgegaand schrijven mededeelde.
Van de aangeboden bemiddeling van den Burgemeester van Deurne en van pastoor Roes is dus geen gebruik gemaakt. De directeur zal nu ook afschrift van de laatste correspondentie overleggen. deze zullen allen gauw door de secret bewaard worden.
In aansluiting hiervan deelt de voorz. mede dat hij in verband met het adres aan H.M. de Koningin-Moeder van bewoners van Helenaveen, waarin wordt betoogd dat ten gevolge van de tegenwoordige directie misstanden in de Helenaveen zijn, en dientengevolge H.M naam als Beschermvrouwe misbruikt wordt, een bezoek heeft gehad van den Hofmaarschalk Jhr. Mr. W. Roëll. Hij heeft hem gelukkig kunnen mededeelen dat er een oplossing gevonden was, en de staking was geeindigd.
Intusschen heeft ook de directeur een schrijven aan H M de K. M. gericht omdat hij zich persoonlijk beleedigd gevoelde door het adres van de bewoners des Helenaveen. In dat schrijven deelde hij o.a. mede dat de toestand op de openbare school aldaar te wenschen overliet. In het antwoord dat de directeur namens H.M. mocht ontvangen werd de vraag gesteld of het geen aanbeveling zou verdienen dat, indien dit zoo mocht zijn, er aandacht van het schooltoezicht er op gevestigd werd.
De directeur voegt hieraan toe dat werkelijk het onderwijs op die school in dien mate te wenschen overlaat, dat beambten der Mij hun voornemen te kennen gaven het veen te verlaten, indien daarin geen verandering kwam.
De verg. is van oordeel dat men dit had moeten schrijven aan den schoolopziener, en dat het beter geweest ware H.M. de Koningin-Moeder niet te mengen.

22 januari 1923 Helenaveen, 22 Januari 1923
Aan heeren Commissarissen der Mij Helenaveen

Mijne Heeren,
Hiermede heb ik de eer mij met het volgende tot U te wenden.
In de jongste bestuursvergadering is er over het bedrijf der “Emma-hoeve” gesproken, dit was naar aanleiding van mijn schrijven dato 29 October 1920 aan heeren Commissarissen gericht, zoodat ik nu na ruim twee jaar deze zaak in behandeling zie komen. Met de voorstellen, welke in de jongste vergadering over het bedrijf der Emma-Hoeve gedaan zijn, kan ik mij niet vereenigen.
Ik wensch bij mijn voorstel te blijven gedaan in mijn schrijven dato 20 October 1920, ware hierop toen behoorlijk ingegaan, dan zou het bedrijf der Emma-hoeve zeer waarschijnlijk geen verlies gegeven hebben. Thans wensch ik behoorlijk schadeloos

gesteld te worden voor het door mij verstrekte bedrijfskapitaal.
Wanneer deze zaak geregeld is, kan besproken worden hoe het bedrijf der Emma-hoeve verder zal worden voortgezet. Mijn voorstel is om op het bedrijf der Emma-hoeve een bouwknecht te plaatsen en hem te belasten zoowel met het bedrijf dezer hoeve als met het kultuurland ten noorden der Emma-hoeve en hoeve Willem 111.
Beleefd verzoek ik U om mededeeling of het U schikt een vergadering te houden op 26 of 27 Jan. a.s. of welke overige dagen U vrij hebt, gelieve Uw antwoord te richten aan den heer Jhr. v. Kretschmar v. Veen.
Een spoedige behandeling dezer zaak is zeer dringend gewenscht.
Hoogachtend verblijve
A. Bos.

15 juni 1928 **Dagvaarding van A. Bos**

In Naam der Koningin.

De AMBTENAAR VAN HET OPENBAAR MINISTERIE bij het Kantongerecht te Helmond
Gelast de dagvaarding van:
Adrianus Bos. geboren te Ridderkerk, 14 December 1874. Directeur der Maatschappij "Helenaveen" wonende te Deurne, Helenaveen, H.154.

om op Donderdag den 28en Juni 1928 des voormiddags te 10½ uur te verschijnen ter openbare terechtzitting van het Kantongerecht te Helenaveen, gehouden wordende in het gewone lokaal der terechtzittingen (....) ten einde terecht te staan ter zake dat hij den 29en Mei 1928, des namiddags circa 4½ uur onder de gemeente Deurne, ter plaatse genaamd "Helenaveen" in elk van twee aldaar gelegen perceelen weiland toebehoorende aan de Maatschappij "Helenaveen" van welke Maatschappij hij, verdachte, directeur is, en zoo in deze qualiteit gebruiker is van die perceelen weiland, een onder zijn toezicht staande niet goedgekeurde stier, met vrouwelijke runderen heeft laten weiden, en wel in een perceel met circa 20 en in een perceel met circa 25 stuks vrouwelijk runderen.

De Ambtenaar van het Openbaar Ministerie voornoemd,
(get.) ?ece?
Voor eensluidend afschrift,
De rijksveldwachter Sieben

ROERMOND,
15 Juni 1928.

EXPLOIT VAN BETEEKENING.

In het jaar 1900 achtentwintig den 19en Juni heb ik ondergeteekende:
Peter, Gerard, Theodoor, Sieben rijksveldwachter, te Griendtsveen, op last van den Heer Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te Helmond,

GEDAGVAARD:

Adrianus Bos

Geboren te Ridderkerk 14 December 1874.
Directeur der Maatschappij "Helenaveen" woonende te Deurne-Helenaveen H154.
om als verdachte te verschijnen ter openbare terechtzitting van voormeld Kantongerecht op den tijd en ter zake als in ommestaand bevelschrift vermeld.
Mijn exploit heb ik gedaan ter woonplaats van den verdachte aan zijne woning sprekende met hem in persoon/~~zijn huisgenoot~~
aan wien ik aldaar afschrift heb gelaten van het bevelschrift van mijn lastgever en van dit mijn exploit.
Geteekend Sieben
Voor eensluidend afschrift,
de rijksveldwachter
Sieben

Bosch, directeur G.;

13 februari 1885 wordt overgegaan tot de benoeming van een direkteur.
De heeren Henny en v Ryckevorsel zijn stembureau.
309 stemmen worden uitgebracht op G Bosch

1 " blanco.
De heer GBosch verklaard de na uitnoodiging daartoe aan den voorzitter de betrekking aan te nemen, makend hij reserven voor de aanvaarding tot hij aan de eischen der statuten voldoet.
wordt overgegaan tot de benoeming van [...]

Bos [G. Bosch?]

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat. Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels

tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

uit het kasboek van Leo Theelen:
9 juni 1928 Bosch G. verkoop 50 eendagskuikens 15,00

Bosch (anderen)

14 mei 1891 <u>Lambertus Bosch werkzaam op de fabriek.</u>
Hij zegt dat de werklieden op de fabriek verdacht werden als de schuldigen aan het opstootje en dat hij nu bang is het te moeten misgelden. zijn zwager Godefridus Janssen is vertrokken omdat zijn keet onbewoonbaar was, hij kwam om een andere woning doch kreeg er geen, en nu is hij ook bevreesd!
vr. Zijn er dus geen schuldigen op het fabriek?
a. Dat zeg ik niet.
vr. Is er geen complot?
a. Wij willen reclameeren omdat ? sommigen maar 75 ct. verdiend hadden. des avonds was het kantoor dicht; den volgenden dag s zondags, na de mis zijn wij naar den directeur gegaan, toen zijn wij naar Verhoeven gezonden. dien avond zijn toen de glazen bij de directie ingegooid.
hij vervolgt:
Er zijn al menschen die geld kregen voor een koe doch ik zou niet eens kunnen krijgen voor een geit.
Toen het Koningsfonds bekend werd gemaakt had hij geen schuld. d[illegible] nog 32 ct te goed iedereen kreeg toen voor 5 gld turf, doch hij slechts voor 4.68.
vr. Zijt gij bang omdat gij Roomsch zijt?
a. Neen
vr. Waarom dan?
a. Omdat ik bang ben verdacht te worden als belhamel.
vr. Waarom komt gij dan hier? om U vrij te pleiten?
a. Omdat ik bang ben ook eens te moeten weggaan

26 mei 1891 <u>G Bosch pootmeester</u>
Hij zegt dat de directeur het niet met hem eens is. vroeger heeft hij gesnoeid. nu heeft hij het niet gedaan. hij is ziek geweest en hij was er blij om dat hij toen niet kon snoeien.
Uit 3½ hectare dennen moesten 18.000 stuks in een jaar gekapt worden in plaats van er 5 jaar over te doen.
De Duitsche pootmeester heeft De zaak in Helenaveen bedorven.
Mijnheer Bosch heeft altijd zooiets op zichzelf hij is een voorstander van heksenmast en dit geeft hier niet.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H118 weduwe L. Bosch nieuw H103

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1940 Bosch H. mais en kappen in boomgaard, etc -21,00

Bots

Botter

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

van de Bovenkamp, tuinder;

26 mei 1891 Bovenkamp en A Buis tuinders
Zij betalen hooge pacht, 40 gld voor de woning. 25 schuur, 50 gld per hectare voor het land.
vr. Betaalt gij dan allen 50 gld?
a. Ja voor oud tabaksland wordt overal 50 gld betaald. er wordt echter wel boerenland voor 25 gld verhuurd.
vr. Moet er druk gemest worden
a. Thans moet er druk gemest worden, verleden jaar ook wat. alleen het eerste jaar niet.
De Protestanten worden hier verdrukt, dat komt door het koningsfonds want er wordt ons verweten dat wij er het meest bij geprofiteerd hebben.
Zij klagen verder dat den welput bevuild is. Op het einde der staar is nog een andere put die van onderen geheel verrot is.

14 en 21 juli 1891 [40] Bestaat er aanleiding om aan de tuinders in het algemeen of in het bijzonder afslag van pacht te geven voor langeren of korteren tijd?
Afslag van huur komt mij onge?den voor. De huren zijn niets te hoog. In droogere jaren praepereren zij daar; natte jaren zijn voor hen ongunstiger. Zij begaan de fout van meerder gunstige uitkomsten te willen dekken: 1° Door hunne teelt te vervroegen - waardoor ze meer en meer blootgesteld zijn aan ongunstig weder.
2° Door hunne teelt eenzijdig uit te breiden, waardoor zij de markt overvoeren, en den prijs zeer drukten. 3° Daar aan erkend insolide of onverhaalbare leden te verkoopen, die hooger prijs bieden, maar eindigen met wanbetaling
Tuinders die kalm en flink werken hebben zelf in natte jaren te Hveen goede uitkomsten.
Toch zijn er enkele tuinders, Wed. C. Veldhuizen, J v/d Hurk, J. Bakker, misschien ook J v/d Bovenkamp, die voor dit jaar eenige aanspraak maken op vergoeding hebben. Door nalatigheid van onze zijde is hun land onder water geraakt en te nat gebleven ten gevolge van het lossen der Sevenummerpeel.
Zoude er sprake zijn van afslag dan verdient het ernstig overweging, de kultuur eenvoudig te doen wegvallen en de huizen aan turfgravers te verhuren. Dat is dan meer in het belang der maatschappij.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.

Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op

een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A. Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.
J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet.
Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.
De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De

motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.
't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen. Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1934 Bovenkamp Alb. v.d. kersenpluk -13,00
24 september 1923 Bovenkamp van 15 broedeieren 0,75
31 december 1924 Bovenkamp van broedeieren 13 1,04

1 januari 1940 Omnummers van huisnummers
oud H139 A. v.d. Bovenkamp nieuw H122

van de Branden

van Breda, veenbaas;

24 maart 1917 Een der veenbazen is ernstig ongesteld. deze zal vervangen moeten worden. De andere "Breda" is betrapt op oneerlijkheid. De directeur zoude een opzichter willen aanstellen die tevens teekeningen van gebouwen kan maken.

27 april 1917 De directeur deelt mede dat de opzichter Breda (zie vorige notulen) aan hem heeft medegedeeld te gaan vertrekken. Op deze wijze is een lastige kwestie vanzelf opgelost. De opzichter is 45 jaar in dienst geweest.

Bremer

23 oktober 1929 Ondertrouwd: Johannes Bremer, oud 24 j. en Sina Bies, oud 23 j., beiden te Helenaveen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
10 maart 1932 Bremer aan de deur -1,75
31 oktober 1931 Bremer? 20 kg appels f1.- 0,00
31 december 1935 Bremmer bonen f1.88 1,88

Brink

Bronnenberg, onderwijzer;

23 augustus 1911 H.J. Bronnenberg, Helenaveen: hoofdakte

23 oktober 1915 **Deurne**. Raadsvergadering, gehouden op Woensdag 13 October om half vier n.m.
[...] Goedkeuring Raadsbesluit, om de jaarwedde van den onderwijzer Bronneberg te Helenaveen, tijdens de mobilisatie ten volle uit te betalen.

24 augustus 1918 Examen Hoogduitsch l.o. H.J. Bronneberg, Helenaveen

Brouwer, pachter;

3 maart 1932 Daar een der pachters, Brouwer, geen nieuw huurcontract wenscht te teekenen, wordt besloten beslag te leggen voor de achterstallige pacht tenzij hij alsnog teekent.

9 november 1933
Den Heer G. J. Brouwer Helenaveen
verzoeken wij U bij deze het ons toekomende binnen zes dagen na heden te doen toekomen, stellende U bij deze in het geval dat U hieraan niet mocht voldoen vooralsdan in gebreke.
Vertrouwende dat U ons niet zult noodzaken tot het nemen van minder aangename maatregelen verblijven wij
Hoogachtend

9 november 1933
Den Heer G. J. Brouwer Helenaveen
Mijnheer,
In aansluiting op het onderhoud van hedenmiddag berichten wij U onder voorbehoud van onze rechten en sans préjudice het volgende:
In dit voorjaar hebt gij op ons kantoor verzocht een regeling te treffen ten opzichte

van Uw huur verschijnende in dit jaar betreffende het land met de boerderij bij U in gebruik.
Wij kwamen overeen dat Uw huur zou bedragen F.1200.- (Twaalf honderd gulden) zijnde 24 HA à F.50.- en te betalen zoodra het U mogelijk was, maar in ieder geval vóór of op 1 November 1933. Tevens huurde U een stuk weiland in het zoogenaamde Volkmeer tegen een huurprijs van F.300.- (Drie honderd gulden) te betalen eveneens volgens de bovenstaande voorwaarden.
Dezen zomer kwam bij een bespreking met uw vrouw naar voren Uwe bezwaren tegen de regeling van vorige jaren en hebben wij toen toegezegd, dat na betaling van de bedragen die U over dit jaar schuldig werd, wij bereid waren een nieuwe overeenkomst met U aan te gaan en de achterstallige schuld nader te regelen.
Deze toezegging doen wij bij deze gestand.
Daar gij tot heden geen betalingen gedaan hebt [...]

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H32 G.J. Brouwer nieuw H36

16 maart 1940 Met den pachter Brouwer zal men probeeren tot een oplossing te komen wat betreft de achterstallige pacht. Hij zal f1700. hiervan moeten voldoen en de achterstallige pacht van het afgeloopen jaar voor algeheele kwijting. Zijn zoon zal dan de boerderij na afloop van de pacht kunnen inhuren.

19 april 1940 Door C. J. Brouwer zijn f1700 gestort.

22 februari 1944 Te k. trekharmonica f95, en haardkachel f100. G. Brouwer H 36 Helenaveen.

Broze

van Bruggen

21 juni 1928 Ned. Herv. Kerk.
Aangenomen naar Charlois ds. G. J. Koolhaas te Oud-Beyerland; naar Helenaveen ds. W. A. v. Bruggen te Goëngarijp.

29 november 1930 **HELENAVEEN. - Afscheid dominé.** - Na Zondag afscheid genomen te hebben van zijn gemeente, heeft Ds. Van Bruggen ons dorp verlaten met bestemming naar Doeveren bij 's-Bosch. Zoolang er geen nieuwe dominee is aangesteld, zullen de diensten en 't Catechesatie-onderwijs worden geleid door Ds. Meester uit Deurne, die eertijds als zoodanig in Helenaveen werkzaam was. Moge het Ds. Van Bruggen gegeven zijn nog vele jaren in Doeveren te mogen werken.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H41 W.A. van Bruggen nieuw H40

Bruggenwirt

22 december 1922 De Meijerijsche Courant meldt dat de brug in Helenaveen is ingezakt. Vijf jongens vielen in het water, vier konden zich zelf redden, en de 13-jarige M. Bruggenwirt redt de 10-jarige jongen De Vries.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1922 Bruggenwirth J. lesgeld 25,00
1 oktober 1924 Bruggenwirth J. pensioen derde kwartaal 219,00
14 december 1924 Bruggenwirth J. pensioen vierde kwartaal (per J. Bruggenwirth) 219,00

Bruis

HELENAVEEN. -- Notaris Haffmans, 9 Juli, 9 uur, ter plaatse voor de mij. Helenaveen en voor de kinderen Bruis, veldvruchten.

van Brunschot, onderwijzeres;

5 september 1914 **Herten**. Tot onderwijzeres aan de openbare school te Helenaveen is benoemd mejuffr. W. van Brunschot, alhier.

de Bruyn

Buis, tuinder;

26 mei 1891 Bovenkamp en A Buis tuinders
Zij betalen hooge pacht, 40 gld voor de woning. 25 schuur, 50 gld per hectare voor het land.
vr. Betaalt gij dan allen 50 gld?
a. Ja voor oud tabaksland wordt overal 50 gld betaald. er wordt echter wel boerenland voor 25 gld verhuurd.
vr. Moet er druk gemest worden
a. Thans moet er druk gemest worden, verleden jaar ook wat. alleen het eerste jaar niet.
De Protestanten worden hier verdrukt, dat komt door het koningsfonds want er wordt ons verweten dat wij er het meest bij geprofiteerd hebben.
Zij klagen verder dat den welput bevuild is. Op het einde der staar is nog een andere put die van onderen geheel verrot is.

26 mei 1891 H van Stockum en G. Buis
Vroeger was Buis een nieuw huis beloofd. Er is thans slecht water. de huur is te hoog. 50 ct voor tabaksland is veel te duur. hij heeft 2½ hect. verder nog 1/2 hectare bouwland a 25 ct.
v. Stockum bewoont hetzelfde huis als Buis. hij zegt dat zij er zoo op aan worden gekeken alsof zij allen krijgen van het Koningsfonds.

23 september 1892 [of 1891]
Culemborg 23 Sept. 1892/1891
WelEd ? Heer
Hierbij de aanvrage van A. Buis ? ? gel?en terug.
U zult mij toegeven dat die man er kwaad voorzit net een schuld van
159
41 oud voorschot
100 nieuw "
f 300 te zamen aan de Maatsij en het koningsfonds, waarbij nog wel andere schulden ons niet bekend, zullen bijkomen.
Van het voorschot in 1889 van het Fonds genoten heeft in 3 jaar slechts f59 kunnen afdoen, nog geen 8 stuivers per hedet/bunder?.
Ik meen dat hij sterker is in het geloof dan in het tuindersvak.
Ik voeg hierbij het Reglement van het koningssfonds, dat ik na inzage gaarne zal terugontvangen.
De Heer R. vd H is voorzitter
v Rijckevorsel " Secretaris
? ? Directeur van het Fonds
De opbrengst van den October of november ?ngs? aan effecten van het Fonds zal ik bij den Heer v Lanschot in de Kas der Mij Helenaveen doen storten.
Hoogachtend
Uw ? d
Cremers

8 november 1902 4. Op DONDERDAG 20 NOVEMBER, om 10 uur voormiddag, te Helenaveen op de Geldersche straat, op verzoek van A. Buis, wegens vertrek:
1 beste versche melkgevende koe, 2 scheutelingen.
Verder den geheelen inboedel, als:
2 kasten, 2 kachels met turfbak, voederketel, ladetafel, 3 gewone tafels, 2 hanglampen, staande lamp, 2 spiegels, schilderijen, 2 leunstoelen, 6 beste stoelen, 6 gewone stoelen, kanarievogel met kooi
10 vim ongedorschen haver en eene partij ongedorschen erwten, 1000 pond hooi, eene partij Saksische aardappelen.

3 perceelen te velde staande mangelwortelen, 1 perceel idem wortelen, enkele perceelen idem groengras, 4 perceelen idem knolrapen, 10 perceelen erwtenrijzen, 12 perceelen boonenstaken.
Verder alle akker- en schuurgereedschappen, 5 broeiramen en wat verder te koop zal worden aangeboden.
N.B. Te veld staande vruchten vooraf te bezichtigen.
Posten beneden 5 gulden à contant, overigens mits borgstelling.

uit het kasboek van Leo Theelen:
19 augustus 1922 Buysverkoop 80 kg jutteperen à 12 cent+40 kg zoete à 5 cent 11,50
24 september 1923 Buis 28 broedeieren 1,40
31 december 1938 Buys de, Asten H. Communie Leen -16,97

23 maart 1926 **Burgerlijke Stand.**
DEURNE. Ondertrouwd: Jan v. Poederooij, oud 24 jaar en Jacoba Buis, oud 31 jaar, beiden te Helenaveen; Roelof Jonkers, oud 24 jaar te Zuidwolde en Jaantje A. Buis, oud 27 jaar, te Helenaveen.

den Burger, protestant godsdienstonerwijzer;

9 december 1888 J. den Burger uit Harderwijk begint als godsdienstonderwijzer

26 mei 1891 De ZEHeer van den Burg, voorlezer te Helenaveen.
Deze Heer deelt mede dat terwijl vroeger de kerk slechts door een twaalftal personen werd bezocht, er thans soms een groot honderdtal ter kerke komt. daaronder zijn echter ook de bewoners van de Halt. De verhouding onderling is goed, hij heeft wel eens vernomen dat het soms vroeger niet zoo was.
Als zijn groote grief geeft ZEH echter te kennen dat des winters de arbeiders die in het veen geen werk hebben geen verlof kunnen bekomen om elders te gaan werken, zelfs niet als zij beloven terug te zullen komen.

Burton

Bussing

26 oktober 1872 Heden behaagde het der Goddelijke Voorzienigheid tot zich te roepen, onzen dierbaren Echtgenoot en Vader, den Heer
Joannes Matthias Deckers,
na eene kortstondige ongesteldheid, voorzien van de HH. Sacramenten der stervenden, in den leeftijd van ruim 51 jaren.
Wat wij hierdoor verliezen zullen diegenen beseffen, die den overledene van nabij gekend hebben.
A. M. J. Deckers-Bussing.
Mar. Deckers.
Jacques Deckers.
Elisab. Deckers.
HELENAVEEN, 22 October 1872.

ten Cate

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan? Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger

kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.
Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken. Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

Cillekens

17 november 1888 HEITHUIZEN. In den nacht van Woensdag op Donderdag, circa 1 uur, ontstond er alhier brand in een huis, behoorende aan Fr. Cillekens, machinist te Helenaveen, bewoond door P. J. Houben, leidekker. [...]

communicatiemiddelen

18 augustus 1893 Zooals gezegd, er komt allengs meer leven in het landschap. De boomen langs den weg worden steviger en lommerrijker; de arbeiderswoningen, eenvoudig, doch net van steen opgetrokken met haar moestuinen en bouwland, worden talrijker; de perceelen ontgonnen land met hun dik staand graan en aardappelen nemen toe; overal in den omtrek ziet men boschpaadjes en fraaie lanen, waardoor men aan het einde voorbij de nette woning van den boekhouder met den fraai aangelegden tuin, voorbij de in het hout verscholen kleine protestantsche kerk, langs de openbare school, langs de katholieke kerk en katholieke school, tot de postkar na een groot uur rijden ophoudt voor de groote, ruime woning met kantoren van den directeur der Maatschappij *Helenaveen*, waartegenover ook het hulppostkantoor staat: die lange rit met de postkar heeft ons de somma van dertig, zegge dertig cents, gekost.

18 augustus 1893 De ventilatie in de fabrieken der Maatschappij laat niets te wenschen over, wat evenwel niet wegneemt dat de werklieden nog altijd veel last hebben van het stof, dat hun in neus, mond, oogen en ooren vliegt. Tot dusverre wordt door de directie te vergeefs gezocht naar een voorwerp, dat, het hoofd van den werkman bedekkende, hem tegen de stof beschermt; een masker dat beproefd is, bleek onvoldoende, daar de werklieden het daarachter te benauwd kregen, hoe licht en luchtig het ook werd gemaakt.
Beide fabrieken zijn electrisch verlicht, terwijl zij, evenals de halte Helenaveen, telephonisch met het hoofdkwartier verbonden zijn.

14 december 1900 Benoemd: 1 Dec. [...] tot brievengaarder te Griendtsveen, A. Arts, thans postbode te Helenaveen; [...]

27 april 1901 HELENAVEEN. De postwagendienst naar Griendtsveen en Helenaveen-station is door den aannemer gestaakt.
Naar we vernemen zal deze dienst per rijwiel worden uitgevoerd.

8 juli 1901 **Postdienst.**
De directeur deelt mede dat het postrijtuig sinds eenigen tijd is opgeheven. de

dienst wordt nu per fiets gedaan zeer tot ongerief der bewoners daar zwaardere pakken moeielijk te bezorgen zijn. Vroeger werd f150 door de Mij in de kosten van dat postrijtuig bijgedragen.
De directeur wordt nu gemachtigd te trachten den vorigen dienst hersteld te krijgen desnoods tegen een subsidie van f100 meer, dus f250.

11 september 1901 - Bij het Staatsspoor is benoemd tot stationschef 4e kl. te Helenaveen, de klerk-telegrafist 2e kl. J. B. Eijken te Oudewater.

7 december 1901 HELENAVEEN. Te rekenen van 15 Dec. aanstaande zal het telegraafkantoor in het station der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen alhier geopend zijn voor de aanbieding en verzending van telegrammen, doch voor de aflevering van tijdingen slechts in zooverre deze van de aanwijzing “station restant” zijn voorzien.

2 mei 1903 - Met genoegen kunnen wij melden, dat het salaris van de volgende postboden door den Minister van Waterstaat is verhoogd, ingaande op 1 April: [...] ; A. van Swol te Helenaveen f35 en J. Crommentuijn te Helenaveen f50; [...]

19 februari 1905 De directeur deelt mede dat de telephoon met Deurne niet meer werkt, en daar dit (kort) een groot ongerief was voor een ieder, heeft hij een samenkomst gehad met B en W van Deurne waarin deze besloten een telephoonkantoor te Helenaveen te vestigen op conditie dat de Mij den telephonist betaalt en voor het bezorgen der telegrammen zorgt. De brievengaarder wordt nu als telephonist aangesteld en geniet daarvoor eene belooning van f80 per jaar.
De vergadering vereenigt zich met deze regeling.

3 april 1913 *Verplaatst:* de brievengaarder A. Arts, van Griendtsveen naar Waalre;

de Corte

uit het kasboek van Leo Theelen:
12 december 1923 J. de Corte reparatie motor Jacques f4.-
17 juli 1928 Corte J. de benzine 30 l -5,10

Craenen/Craanen

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 mei 1924 Craenen vlees -6,15
11 juni 1930 Craenen M. sanatorium Horn 0,00
22 februari 1931 Craenen M. rit Horn 6,001

januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H123 weduwe W. Craenen nieuw H108

Crommentuyn

2 mei 1903 - Met genoegen kunnen wij melden, dat het salaris van de volgende postboden door den Minister van Waterstaat is verhoogd, ingaande op 1 April: [...] ; A. van Swol te Helenaveen f35 en J. Crommentuijn te Helenaveen f50; [...]
uit het kasboek van Leo Theelen:
31 oktober 1931 Crommentuyn 20 kg appels 2,00
31 december 1943 Crommentuyn W. de Zeeuw, Barendrecht -13,34
21 maart 1928 Crommentuyn Jac 3xretour rit Liessel 8,50
31 december 1930 Crommentuyn Kees [Rijkstuinbouwconsulent]5 kg suiker 0,80
31 december 1938 Crommentuyn Kees [Rijkstuinbouwconsulent]1 korf met bijen 2,50

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

29 februari 1936 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, Woensdag 11 Maart 9 uur voor de maatschappij Helenaveen, 150 peelveldjes liggende achter tuinders J. Aarts en H. Thoonen, 1 achter den tuinder Jac. Crommentuyn, achter den tuinder L. Hendriks en achter het café v/h/ Wed. v. Woesik.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H112 J. Crommentuin nieuw H97

Cuijten

Petrus Kolen Petrus Hendriks de Vries en F. Cuijten
Hendriks vraagt bergplaats voor veen. hij wil wel betalen voor een schuurtje. sinds verleden jaar heeft hij gepacht voor 25 ct. hij dacht dat het voor 3 jaar zou zijn, doch het is volgens den directeur voor 1 jaar.
De Vries turfmaker zegt: degenen die boven wonen worden voorgezet. zij krijgen altijd de beste putten.
vr. Hebt gij daar op het oogenblik hinder van?
a. Ja, gister nog, de nieuwe onderbaas gaf toen de goede put aan de anderen ofschoon ik hem gaarne had gehad.
vr. Kunt gij klagen over Bladder?
a. Neen dat kan ik niet.
Colen zegt dat zijn dak slecht is.
Cuijten zegt dat het zijne lekt.

Cupers/Cuijpers;

22 februari 1902 HELENAVEEN. Zondag nacht is alhier in de Vezelfabriek van N. Cupers door onbekende oorzaak brand ontstaan, tengevolge waarvan eene hoeveelheid turf en gereedschap alsmede het dak dier fabriek is vernield, terwijl door het overslaan van het vuur naar eene aangrenzende werkplaats 4 machines door het vuur werden beschadigd.
Een en ander is tegen brandschade verzekerd.

uit het kasboek van Leo Theelen:
19 april 1939 Cuypers L., Helden-Grashoek 193 broedei 10,45
19 april 1939 Cuypers L., Helden-Grashoek No 1241 0,00
20 april 1939 Cuypers Willem 200 broedei 10,50
20 april 1939 Cuypers Willem 700 broedei 24,50

Daniels

uit het kasboek van Leo Theelen:
30 juni 1923 Daniëls 25 kaarten Truus -6,00
4 juni 1927 Daniëls 4 gegolfde asbest platen f11.81+f0.45 -12,25
4 augustus 1930 Daniëls vrouw c.s. rit Halte 2,40

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H25b Daniels nieuw H25

van Dalen

31 juli 1931 **DOOR DEN TREIN GEGREPEN EN GEDOOD.**
Gisteravond is op den onbewaakten overweg nabij de Panneschof tusschen Deurne en Helenaveen de 75-jarige J. van Dalen, toen hij per driewieler de spoorbaan wilde oversteken, door den trein komende van Venlo, overreden en zwaar verminkt. De man was onmiddellijk dood. Het uitzicht wordt ter plaatse door een wachthuisje belemmerd.

Deckers

9 juni 1859 De ondergeteekende geeft bij deze te kennen, dat er in zijn pakhuis te *Helena-Veen* steeds voorradig is en verkrijgbaar, **BESTE HOLLANDSCHE ASCH** à 40 centen per mud

Helena-Veen den 9 Junij 1859
J. DECKERS.

26 november 1864 **Uit Nederweert** meldt men ons het volgende:
[…] "Op denzelfden dag was bij den beenhouwer C. van Stippen alhier een vet varken te bezigtigen, hetwelk niet minder dan 568 halve Ned. ponden levend woog en slechts 15 maanden en 13 dagen oud was. Dit beest was gemest bij den opzigter Deckers van het Helenaveen (gemeente Deurne). [...]

29 april 1865 Verkrijgbaar bij J. Deckers te Helenaveen: 1000 à 1500 pond best Honig-gewin 1864.
Nadere inlichtingen op franco aanvrage.

6 januari 1872 **Houtteelt en Tuinbouw.**
Voor VAST WERK, wordt gevraagd, een geschikt PERSOON, bekend met het vak van houtteelt en tuinbouw. Adres in persoon bij J. Deckers, *te Helenaveen gemeente Deurne, Noord-Brabant.*

16 maart 1872 AARDAPPELEN verkrijgbaar bij J. Deckers, te Helenaveen.
Eene groote partij uitmuntende Aardappelen en Pootaardappelen. – Gelegenheid tot verzending per Spoor en Kanaal.

26 oktober 1872 Heden behaagde het der Goddelijke Voorzienigheid tot zich te roepen, onzen dierbaren Echtgenoot en Vader, den Heer
Joannes Matthias Deckers,
na eene kortstondige ongesteldheid, voorzien van de HH. Sacramenten der stervenden, in den leeftijd van ruim 51 jaren.
Wat wij hierdoor verliezen zullen diegenen beseffen, die den overledene van nabij gekend hebben.
A. M. J. Deckers-Bussing.
Mar. Deckers.
Jacques Deckers.
Elisab. Deckers.
HELENAVEEN, 22 October 1872.

8 jul 1879 [op briefpapier van de]
MAATSCHAPPIJ TOT Ontginning en Verveening der Peel, GENAAMD HELENA-VEEN. DIRECTEUR J. VAN DE GRIENDT
'*s* HERTOGENBOSCH, den 8 Juli 1879
Wel?en Heer Ba? ? P A van de Mortel Burgemeester Deurne
Wel?delen Heer
In vriendelijke beantwoording Uwe geeerde ? ? ? aan den Heer J Deckers kan ik U door deze mededeelen dat de bedoelde ver? ?bend zijn, als voor perceelen Sector H ? 1335 ? 1336 voor een tijdvak van dertig jaren vanaf het jaar der 2e aangifte van 1864 ? no 17 bij besluit van Gedeputeerde Staten ? 30 December 1866 G no 162 voor voor den afstand van het huis ? vrijdom verleend tot 1885 bij besluit der gedeputeerden Staten dd 24 Januari 1868 G no. 126.
terwijl de perceelen /erven/ H. 1335 ? 1336 vrijdom hebben bij overdracht tot 1883.
Mogt U de besluiten zelve benoodigd hebben kan ik nog mededeelen die, tengevolge der ter d?ijde gebruikelijke ambtshalve toezending der afschriften van de betrokken gemeentebestuur waarschijnlijk ? het archief der gemeente zullen aanwezig zijn, z? ? ? gaarne bereid ? die optesporen vertrouwende hiermede Uw verlangen te hebben bevredigd teekend
met hoogachting Uw ? Jvan?Ijz?

Deelen

11 jul 1874 **BEKENDMAKING.** De Notaris VAN RIET, te Deurne, zal op Dingsdag den 28 Julij 1874, des namiddags om 3 ure, ten huize van Deelen te Helenaveen, ten behoeve van de Weduwe en Kinderen van wijlen den Heer *J. M. Deckers*, krachtens verleende magtiging, in ééne zitting, publiek verkoopen: […]

14 en 21 juli 1891 12 Welke zijn de redenen dat vele oude huizen niet behoorlijk gerepareerd en bewoonbaar zijn gehouden? Men beweert dat de aanbouw van nieuwe huizen en kerken niet dringen noodzakelijke was en dat met het daartoe besteed geld de oude

huizen alle hadden kunnen worden hersteld?
Wordt verzocht eene opgaaf van de huizen die herstelling vereischen met hare omschrijving van de gebreken en globale raming der kosten?
De hoofdopzichter beweert dat de oude huizen geen van allen hersteld waard zijn, en laat daarom alle reparatie na. Ik deel die meening slechts gedeeltelijk, maar had in mijne pogingen tot wijziging van het stelsel, tot nu toe weinig succes.
Tot het bouwen van nieuwe woningen ben ik niet overgegaan, dan na de dringende betogen van Verhoeven, waarmede ik geheel instem.
Hveen kan naar mijne overtuiging niet bewerkt, en na de verveening productief worden gemaakt dan met eene flinke vaste bevolking. Daarvoor zijn woningen noodig.
Naar mijne opvatting behoeft bij een behoorlijke regeling der werkzaamheden het bouwen van nieuwe woningen het herstellen der ouden niet te beletten.
Zie staat B.
Deze staat is de uitkomst van een opzettelijk ingesteld onderzoek, waarin ik den baas timmerman geheel de vrije hand liet. De met een X geteekenden zouden voor de voorgestelde reparatie meer huur moeten betalen, terwijl hun aangeslagen land, dan ook verhoogde waarde krijgt. Bij enkelden teekende ik aan dat de opname te oppervlakkig was; bij Deelen bijv: reken ik dat f500 vertimmerd zal moeten worden. Andere punten komen mij daarentegen voor veel te hoog geraamd te zijn. De herstelling bijv bij de Wed Blatter werd in het najaar begroot op f41.
De voorgestelde nieuwe huizen zullen op f3500 - f4000 komen.

14 en 21 juli 1891 28 Welke is de eigenlijke geschiedenis van de koepel van het boogschutters gezelschap bij v Deelen?
Heeft dat gezelschap de herstellings kosten van die koepel betaald? of moet het die nog betalen?
Toen Schellings juist ontslagen was, heeft de toenmalige boekhouder v/d waals mij gevraagd of hij aan een bestaand gezelschap van boogschutters hier hulp verleenen mocht voor 't zetten of repareeren van een gebouwtje.
Ik heb toen daartoe verlof gegeven, en aan 't einde van het jaar het gezelschap als debiteur gevonden met f37.10
Die post is afgeschreven ultimo 88.
Er werd nooit iets op afbetaald.
Overigens is mij niets van dit gezelschap bekend.

Dekker/Dekkers

uit het kasboek van Leo Theelen:
8 november 1922 Dekker vrouw Dekker: drager begrafenis -1,00
1 december 1922 Dekker turf drogen en werkzaamheden aan turf -24,20
27 februari 1923 Dekker 2 complete ramen+3 zonder ruit+3 ruiten Mij -4,00
13 mei 1923 Dekker 28 broedeieren 1,26
31 januari 1924 Dekker -9,06
29 februari 1924 Dekker -8,00
31 maart 1924 Dekker -9,75
26 april 1924 Dekker 28 aardbeienplantjes -1,50
30 april 1924 Dekker -9,30
31 mei 1924 Dekker -10,68
30 juni 1924 Dekker -13,96
31 juli 1924 Dekker -11,24
31 augustus 1924 Dekker -10,83
30 september 1924 Dekker -10,14
31 oktober 1924 Dekker -12,41
30 november 1924 Dekker -9,30
31 december 1924 Dekker broedeieren 26 2,08
31 december 1924 Dekker -11,45
31 januari 1925 Dekker -13,65
28 februari 1925 Dekker -8,19
31 maart 1925 Dekker -13,85
30 april 1925 Dekker -14,43
31 mei 1925 Dekker -17,58
30 juni 1925 Dekker -14,63
31 juli 1925 Dekker -14,82
31 augustus 1925 Dekker -18,20
30 september 1925 Dekker -14,56

31 oktober 1925 Dekker -14,56
30 november 1925 Dekker -10,92
31 december 1925 Dekker -10,92
31 januari 1927 Dekker -12,78
28 februari 1927 Dekker -12,63
31 maart 1927 Dekker -11,47
30 april 1927 Dekker -13,52
31 mei 1927 Dekker -9,20
30 juni 1927 Dekker -10,30
31 juli 1927 Dekker -13,96
31 augustus 1927 Dekker -9,23
30 september 1927 Dekker -8,72
31 oktober 1927 Dekker -8,13
30 november 1927 Dekker -9,67
31 december 1927 Dekker 15 broedeieren 1,20
31 januari 1928 Dekker -10,50
29 februari 1928 Dekker -8,82
31 maart 1928 Dekker -9,42
22 april 1928 Dekker 17 m³ turf -36,50
22 april 1928 Dekker 50 kg aardappels -2,50
30 april 1928 Dekker -8,54
31 mei 1928 Dekker -8,90
30 juni 1928 Dekker -7,70
31 juli 1928 Dekker -7,68
31 augustus 1928 Dekker -6,72
30 september 1928 Dekker -9,84
18 oktober 1928 Dekker 7,25 m³ turf à f2.- -14,50
31 oktober 1928 Dekker -7,44
30 november 1928 Dekker -5,86
31 december 1928 Dekker -9,72
31 december 1929 Dekker rit Halte 2,50
31 januari 1926 Dekker -11,05
28 februari 1926 Dekker -15,34
31 maart 1926 Dekker -14,89
30 april 1926 Dekker -12,72
31 mei 1926 Dekker -20,20
30 juni 1926 Dekker -18,33
31 juli 1926 Dekker -9,49
31 augustus 1926 Dekker -7,28
30 september 1926 Dekker -7,54
31 oktober 1926 Dekker -9,23
30 november 1926 Dekker -8,19
31 december 1926 Dekker -9,49
4 mei 1926 Dekker An was 2xf1.04 -2,08
29 oktober 1922 Dekker H.5 kg bijensuiker -1,60
14 juli 1923 Dekker H. bijenvolkje en glasklok -1,00
19 mei 1924 Dekker H. 3 kg suiker à f0.35 1,05
21 april 1925 Dekker H. 4 strokasten+2 matten -5,00
2 april 1926 Dekker H. andere werkzaamheden -2,50
2 mei 1926 Dekker H. werkzaamheden strokasten -3,00
8 mei 1926 Dekker H. 210 boonstokken f9.54+6 bos erwtenrijshout NCB f1.12 -10,66
14 mei 1926 Dekker H. boonstokken à 4 cent-2,40
15 januari 1927 Dekker H. bijrekening (april tot oktober en december) -16,95
24 juni 1927 Dekker H. rekening Meijel ad f31.54 H. Dekker (doorgestreept) f34.25-31,54
2 juli 1927 Dekker H. werkzaamheden tweede kwartaal -26,00
1 oktober 1927 Dekker H. werkzaamheden derde kwartaal -25,00
28 december 1927 Dekker H. 3 strokasten en 2 korven -15,00
28 december 1927 Dekker H. extra werkzaamheden -5,60
28 december 1927 Dekker H. werkzaamheden vierde kwartaal -25,00
21 april 1928 Dekker H. verkoop 15 kg bijensuiker 3,00
22 april 1928 Dekker H. werkloon eerste kwartaal -26,00
7 juli 1928 Dekker H. werkloon tweede kwartaal -25,00
31 augustus 1928 Dekker H. inenten 292 à 8 cent f7.52+40 cent -7,92
6 oktober 1928 Dekker H. verkoop 22 kg bijensuiker à 20 cent 4,40
7 oktober 1928 Dekker H. werkloon derde kwartaal+f0.97 -26,97

2 december 1928 Dekker H. werkloon oktober f8.- extra f9.- -17,00
6 juli 1929 Dekker H. plukloon kersen 6-9 juli -4,00
13 juli 1929 Dekker H. 7 platen kunstraat -1,00
20 september 1929 Dekker H. 15 kg suiker à 17,5 cent (zie 1930) 0,00
2 april 1926 Dekker H. werkloon eerste kwartaal 1926 -25,00
9 oktober 1926 Dekker H. tweede en derde kwartaal 50,00
5 januari 1927 Dekker H. vierde kwartaal 1926 -25,00
9 april 1927 Dekker H. werkzaamheden eerste kwartaal -25,00
22 april 1928 Dekker J. verkoop kachel kunstmoeder 15,00
31 december 1929 Dekker Nic. werkloon -1,50

18 oktober 1930 HELENAVEEN. - Not. Haffmans 27 Oct. om 10 uur, op verzoek der kinderen Dekkers, een kippenhok, van 6 bij 4 meter met tusschenschot, met ongeveer 100 hennen. Een dito van 6 bij 4 meter, met 90 kippen, broed '29 9000 boonenstaken, 8 broeiramen. Een complete kunstkachel in goeden staat, verder: bascule, legnesten, melkbussen, kippengaas, puntdraad, planken en wat verder te koop wordt aangeboden.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H25a J. Dekker nieuw H24

Derks, opzichter;

17 februari 1914 13 Op Woensdag 25 Febr. na afloop van verkoop Joosten te Helenaveen ten verzoeke van Berend Derks in de Koningswoning.
Een jonge schoone koe (7 maanden dracht) 1800 K.G. hooi, 1 mijt strooisel, boterkarn, tobben, vaten, kuipen, potten, pannen, stoelen, tafels en verder huisraad.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H30 J. Derks nieuw H34
oud H86 G. Derks nieuw H78
oud H92 J. Derks nieuw H84
oud H107 B. Derks nieuw H95

1 oktober 1940 **Heidebrand op de Peel**
Gesticht door brandplaatjes uit Engelsche vliegtuigen
Door het uitwerpen van vele brandplaatjes hebben Engelsche vliegtuigen gistermiddag brand gesticht op talrijke plaatsen in De Peel tusschen Sevenum en Griendtsveen. [...] Daar er gevaar bestond, dat het vuur over een kanaal zou overslaan op stapels turf, waarschuwde de burgemeester den heer Derksen, oprichter van de Mij. Helenaveen, die met een aantal arbeiders het gevaar aan de Griendtsveensche zijde van de Peel wist te bezweren. [...]

21 januari 1944 **N. V. Maatschappij Helenaveen verpacht PEELVERDJES**
14e wijk N.-Br., zeer goede huisbrandstof, reeds afgebonkt, ruim zetveld, afvoer naar harde weg per bak, op 14, 15 en 16 Februari 1944, van 9-4 uur ten huize opzichter J. Derks, Henenaveen H 85. Alleen aan ingeschrevenen bij brandstoffencommissie.

29 maart 1946 Op aanvraag van de Veenbaas Derks of hij na herstel weer bij de Maatschappij in dienst kan treden wordt afwijzend beschikt

23 oktober 1946 Derks zal met 1 Januari 1947 niet meer als veenbaas in dienst der Maatschappij gehandhaafd worden.

22 september 1950

MIJNHEER JAN HEEFT EEN HEEL DORP en haalt er uit wat er in zit

's Zondags: een emmer water van de bovenmeester
(Een reportage van Jan Snellen)
PRECIES op de grens van Brabant en Limburg loopt een kanaal door de Peel. Smal, zwart, half dichtgegroeid en dikke ratten glijden er van de veenderige oever haastig in als iemand over de moerasweg voorbij fietst.
„Grote beesten kun-de hier zien", zegt een oud moedertje in Griendtsveen. Ze staat op een modderig plankiertje. Met haar emmer slaat ze wat slierten waterplant opzij en haalt hem dan gauw vol water er uit. Dat is voor de koffie, voor de aardappelen,

voor de afwas. Even verderop ligt een jongetje op zijn buik uit het kanaal ie slurpen. Hij komt uit school en rij heeft dorst, „'t Is een beetje bruin en ook niet lekker, maar als ie 't goed kookt, kun-de 't wel drinken", zegt het vrouwtje. Ze heeft het er altijd mee gedaan, zo oud als ze is. Alleen 's Zondags, dan haalt ze een emmer regenwater bij de bovenmeester. Een mens mag toch ook wel eens wat hebben.

De spoken verdwenen

VOORDAT het kanaal gegraven werd was de Peel vele eeuwen lang een woest en ondoordringbaar moeras geweest. Om van het Brabantse Deurne in het Limburgse Sevenum te komen moest men over Meyel, om de Peel heen. „Dat is ook mijl op zeven", zeggen de mensen nu nog als ze een lange weg voor de boeg hebben. Reizigers, die in donkere nachten in de Peel verdwaalden werden door geheimzinnige spoken en weerwolven voor eeuwig in de onpeilbare diepten van het moeras gezogen. Toen kwam, in het midden van de vorige eeuw, het kapitalisme naar de Peel. Spoken en weerwolven verdwenen in de sagenboeken. De gebroeders Van der Griendt doken op. Zij kochten spotgoedkoop vele vierkante kilometers grond en ronselden plaggenhuttenbewoners uit Drente en aardappeltelers uit de Duitse veenstreken om het kanaal te graven, turf te steken en turfstrooisel te maken. Helenavaart noemden ze het kanaal omdat de vrouw van een hunner Helena heette. De nederzettingen van rieten, met leem bestreken hutten aan de uiteinden van het kanaal werden Griendtsveen en Helenaveen. En door het kanaal zagen de huttenbewoners de vruchten van hun arbeid verdwijnen. Millioenen kilo's turf en turfstrooisel gingen de wereld in, waar de Van der Griendts het omzetten in goud, dat door hen en de latere Maatschappij Helenaveen overal in gestoken werd waar arbeidskracht te exploiteren viel. Het kanaal zoog De Peel leeg. De Van der Griendts werden rijk en machtig, de veenarbeiders bleven even arm als zij gekomen waren.

De Heer en de horigen

EEN eeuw na de gebroeders Van der Griendt, op een trieste regenachtige herfstdag, trokken twee verslaggevers de Peel in. Een met een blocnootje, de ander met een camera. Niet om naar het turfsteken te kijken. Dat is allang afgelopen, want kolen geven meer warmte. De trein stopt zelfs niet meer waar het kanaal bij de spoorlijn komt. Zij fietsten van Deurne naar Griendtsveen.
Uit de verte lijkt het een oase in het droeve Peellandschap. Een bos van groene bomen, die hun wuivende kruinen hoog in de lucht heffen. Maar onder de bomen is het zo stil als in een sterfhuis. Een armtierig dorpje van tachtig huisjes met stapels turf tegen de zijgevels. Smalle kromme weggetjes van in het veen gestampt puin en kiezel. Verzakt en bultig met vele bordjes, die hun opschrift in de waterplassen in de kuilen spiegelen. „EIGEN WEG". En tussen het gebladerte het dak van een grote villa — het kasteel van Van der Griendt, de kleinzoon der eersten, Mijnheer Jan. „Ik heb zeven kinderen en drie slaapkamertjes," zegt een arbeider langs de weg met een wrange glimlach. „Hij heeft drie kinderen en twintig slaapkamers." Wat klinkt zo'n vergelijking dwaas in Griendtsveen. Alles is immers van Mijnheer Jan en zijn familie. De wegen, de bruggetjes, de bomen, de kleine huisjes van zijn landarbeiders, de villaatjes van zijn boekhouder en zijn opzichters, de kerk, het café, de slagerij, de kruidenierswinkel, de toonbanken en de winkelrekken, het postkantoortje, het ontspanningsgebouw, de smederij en loodsen, de grond waarop dit alles staat, het ontgonnen veen, het bouwland, het weiland, de tractoren, de ploegen, de eggen, het water in het kanaal — wat niet?
In de Middeleeuwen moet 't nog wel eens gebeurd zijn, dat een graaf een vader was voor zijn horigen. Dat zullen ze in Griendtsveen nooit van Mijnheer Jan zeggen. Als zijn bewind sedert 1945 gematigder is geworden is het zijns ondanks gebeurd. Daar is het geval van de schilder, die niet voor Van der Griendts Landbouw-exploitatie maatschappij wilde werken. Hij woonde in Griendtsveen met zijn gezin bij zijn ouders in. Toen er een woning leeg kwam, kreeg hij die niet omdat hij zich niet gedroeg zoals het een goed onderdaan betaamt. Griendtsveen valt echter onder de gemeente Horst! De burgemeester van Horst heeft de bevoegheid in zijn gemeente woonruimte te vorderen. Toen de schilder bij hem kwam, begreep de burgemeester meteen, dat dit een prachtige gelegenheid was om mijnheer Jan te tonen, dat de burgemeester ook in Griendtsveen nog wat te zeggen heeft. Hij vorderde de woning voor de schilder. Mijnheer Jan — reuze boos — zon op représaille. Het toeval echter wil, dat Griendtsveen eindelijk aansluiting op het electrische net krijgt. Mijnheer Jan moet de electriciteitsmeters in zijn huizen betalen. Nu krijgt de opstandige schilder geen meter en dus geen stroom...

Het culturele leven

VOOR de oorlog had Mijnheer Jan ook de drie winkels in eigen beheer. Einde van de week hield hij de schuld van de huisvrouwen van het loon af. Geen enkele leverancier uit Deurne mocht met zijn bakfiets op mijnheer Jans „eigen wegen" komen. De kleinhandelswinsten zijn nu echter zo miniem, dat het voordeliger uitkomt de winkels met inventaris en al te verhuren. Zo is de Griendtveense middenstand ontstaan.

De kroeg echter heeft mijnheer Jan echter in eigen beheer gehouden. Het is de enige recreatie in het dorp, want de gore, kale zaal, die ontspanningsgebouw wordt genoemd, wordt alleen maar 's Zondagsavonds geopend als het Mijnheer Jan belieft en 's Woensdags als de dokter uit Deurne er spreekuur heeft. Voor een schamel weekgeld houdt een Griendtsveens gezin de kroeg schoon en schenkt er elke avond de dure slechte jenever van Mijnheer Jan aan de landarbeiders van Mijnheer Jan. Goed, er is ook nog een biljart in de kroeg: „40 cent per uur, ƒ15 voor het eerste gat in het laken, ƒ10 voor elk volgend gat", zo maakt Mijnheer Jan bekend in een ingelijst stuk op de muur. Maar met de jenever en het biljart hebben we dan ook het gehele culturele leven in het rijk van Mijnheer Jan behandeld.
De landarbeiders van Mijnheer Jan ploeteren de godganselijke week voor een dertig gulden op de honderden hectaren dalgrond, die vaders en grootvaders voor de vader en grootvader van Mijnheer Jan hebben ontgonnen. Ze wonen niet meer in rieten hutten, da's waar. Maar ze drinken nog steeds hetzelfde water uit dezelfde stinkende Helenavaart, omdat Mijnheer Jan geen goten aan hun daken laat maken om het regenwater op te vangen. Een kapper komt nu op gezette tijden haarknippen in de kroeg. Maar voor een bezoek aan de burgerlijke stand of het gemeentehuis moeten ze nog altijd 12 kilometer ver over slechte, in de winter onbegaanbare, wegen naar Horst. En als ze voor de winter vijftig meter turf willen steken uit de grond, die doordrenkt is van hun zweet, dan houdt Mijnheer Jan daarvoor vijftig tot zestig gulden van hun loon af Want de turf is immers van hem!

De vlucht

VAN Griendtsveen naar Helenaveen. Het pad loopt aan de Brabantse kant van het kanaal. Puin en grint, kuilen en bulten en primitieve bruggetjes van half-vergane spoorbielzen. Ook dit is een „eigen weg", niet van Mijnheer Jan, maar van zijn buurman, de Maatschappij Helenaveen. Langs dat pad, in een bouwvallige krot, vonden we de ouwe Jan Derks in zijn stoel naast het fornuis waarop een grote ketel varkensvoer stond te koken. Ouwe Jan Derks is nu 94. In 1883 verliet hij zijn plaggenhut bij Hoogeveen om in de Peel voor de Maatschappij goud te komen zoeken uit moeras. „We zijn uit de armoede gekomen", zegt hij, „maar hier was het nog veel armer." Zijn stem is versleten en klankloos. Het is goed dat zijn schoondochter bij hem woont sedert haar man door de Duitsers is meegenomen en nooit teruggekeerd. Zij mest twee varkens, steekt turf en teelt wat aardappelen en groente om de oude baas in het leven te houden. Want van Drees krijgt hij niet meer dan ƒ46.— per maand en van de Maatschappij helemaal niets, afgezien dan van het kot, waarin hij voor ƒ1.50 per week zijn levensavond mag slijten, ver van de bewoonde wereld.
Hoeveel geld zou deze oude man voor de Maatschappij en haar aandeelhouders hebben gemaakt? Vele jaren, in de kracht van zijn leven, ploeterde hij in het veen. Een gulden per dag verdienen, als het regende niks. Werken an zwijgen. Nam je het niet, dan ging je je huis uit, het dorp uit... Zijn schoondochter weet er ook van mee te praten. Ze was 14 jaar en laadde turf in de schuiten voor vier cent per week. Ze kon ook thuis blijven om moeder te helpen, maar dan had de Maatschappij tot haar spijt geen werk meer voor vader. Zo is de Maatschappij.
Maar eens op een dag hadden de mensen er genoeg van. Over de weg, die zij hadden aangelegd, langs het kanaal, dat zij hadden gegraven, door het veen, dat zij hadden ontgonnen, trokken ze op naar de villa van de directeur. De mannen, de vrouwen en de kinderen.
Stenen vlogen door de ruiten, waarachter zich de dief van hun arbeidskracht verborg. Mevrouw vluchtte in een koetsje uit het dorp. Mijnheer luidde de noodklok. Maar een paar dagen later vertrok ook hij om zich nooit meer in het „gevloekte land" te laten zien. „Ze durfden niet meer terug te komen", zegt ouwe Jan Derks en in zijn ogen gloeit even iets alsof hij nog jong was en niet op de dood zat te wachten.

Puin op de weg

Maar Jan Derks is oud. Zijn kleindochters zijn al weer grootmoeders van een nieuwe generatie Peelbewoners. En de Maatschappij is er nog steeds — machtig, alles

bezittend, alles beheersend. Mijnheer Jan van Griendtsveen heeft van zijn Peel, toen de turf eruit was, een groot landbouwbedrijf gemaakt met tractoren en zaaimachines. De kinderen van de turfstekers werden zijn landarbeiders.
De Maatschappij Helenaveen deed het anders. Zij bouwde boerderijtjes en verpachtte deze met de ontveende grond aan de nakomelingen van de eerste kolonisten. Nu betalen de kinderen van Jan Derks pacht voor de grond, die hun vader voor ƒ1.— per dag heeft ontgonnen. Zij spoelen hun groente in het kanaal, dat hun vader heeft gegraven en zij drinken er uit zoals hun vader zestig jaar geleden. En over de „eigen weg" langs het kanaal gaan hun producten naar de veiling.
Het is goede grond in Helenaveen, maar de boerderijtjes liggen er armetierig bij. Glas en kassen hebben de tuinders niet. Ze kennen de Maatschappij uit de verhalen van hun vaders en grootvaders en uit eigen ervaring.
Waarom kassen bouwen? Wie staat er borg voor, dat de Maatschappij ons straks de grond niet afneemt als het haar beter uitkomt? Het pachtbesluit? Och wat, de Maatschappij is veel machtiger!
Ja, de Maatschappij is nog steeds machtig. „De weg kan niet langer zo blijven liggen" heeft een tuinder in de gemeenteraad van Deurne, waaronder Helenaveen hoort, gezegd. „De tuinders van Helenaveen betalen zich blauw aan vrachtkosten omdat de vrachtrijders niet voor het gewone tarief hun materiaal kapot willen rijden."
Bovendien komt de groente, beschadigd op de markt en de fijne kasgroente zou helemaal tot pap worden gereden. Maar de Maatschappij doet niet meer aan de weg dan af en toe een schep puin er op. En als het Rijk zegt „De weg in orde maken" dan zegt de Maatschappij „Dat is ons te duur". En daarmee schijnt de kous af te zijn. Omdat zij, die zoveel geld uit de Peel hebben gehaald, weigeren om er wat in te steken, zolang de pachtprijzen niet verhoogd mogen worden, daarom ligt Helenaveen geïsoleerd van de wereld. Twee kerken, een school, een paar winkels, wat boerderijen langs het kanaal midden in de woeste, ruige Peel. Vaak is er geen onderwijzer te vinden, die zich daar levend wil begraven en dan lopen de kinderen maar wat door de modder...

Het is waarachtig wel tijd.

Van Helenaveen zijn we naar Sevenum gefietst over de zandbaan, die voor de oorlog door werkloze kleermakers, kantoorbedienden en arbeiders werd opgeworpen. Links en rechts strekte zich da kale Peel uit, verzakt door de ondergrondse veenbranden, met een armelijke vegetatie van lage berken en bentgras. Van Sevenum terug naar Griendtsveen, langs schamele DUW-kampen en kleine zandboerderijtjes op ontgonnen veen van de gemeente Horst. Er moeten nog mijnen liggen hier en slordig gedolven soldatengraven uit de jongste oorlog...
Op een „eigen weg" van mijnheer Jan hebben we geschuild voor een plasregen, gehurkt onder een regenjas, omdat er nergens in de wijde omtrek beschutting was. En in de kroeg van mijnheer Jan hebben we een slechte borrel gedronken om warm te worden. Uit het raam keken we naar armelijke huisjes aan de overkant van het kanaal, waar het moedertje woont, dat 's Zondags een emmer regenwater bij de bovenmeester mag halen. De „acht zaligheden" zo heten deze huisjes in Griendtsveen. En schuin daartegenover ligt het kasteel van mijnheer Jan...
Mijnheer Jan's Landbouwexploitatiemaatschappij en de Maatschappij Helenaveen. Zij hebben schatten gehaald uit de Peel en de schatgravers arm, berooid en horig achtergelaten. Het is waarachtig wel tijd, dat er aan hun heerschappij een einde komt en dat de mensen, die van geslacht op geslacht op deze grond hebben gezwoegd er een stuk van krijgen om een bedrijf te stichten en als vrije mensen te leven. De grond behoort aan wie hem bewerkt!

[Tekst bij de foto's]

1. Het kasteel van Mijnheer Jan van Griendtsveen. Als 't hem hier verveelt gaat hij in zijn villa in Helmond wonen ..
2. De soldaten mochten zich niet wassen in de Helenavaart. Moedertje haalt er haar drinkwater uit. „Ja, alleen voor door de week hoor."
3. Ouwe Jan Derks, 91 jaar. Een leven voor de Maatschappij
4. Het hek van de „ontspanningszaal". 's Zondagavonds haalt Mijnheer Jan het slot er af... als het hem belieft.

Land en kolen

Afgezien van het uitgestrekte bodembezit van Mijnheer Jan en de Maatschappij Helenaveen, waarop na onteigening tal van zelfstandige boerenbedrijfjes gevestigd kunnen worden, zijn er in de Peel nog 4500 ha woeste grond geschikt voor ontginning.

Een dikke 500 landloze boeren en landarbeiders zouden hierop als zelfstandige boeren een plaats kunnen vinden. De Peel is ook rijk aan kolen. Boven de 1200 meter diepte, dus exploiteerbaar, ligt 1725 millioen ton steenkool opgeslagen, waarvan het allergrootste gedeelte, 1168 millioen ton, geschikt is voor chemische industrie. Bij Helenaveen en Horst-Amerika komen de lagen zelfs tot 900 meter onder de oppervlakte.

Deuling, pachter;

6 juli 1912 **Hendrik Hoeve.**
De directeur zegt voornemens geweest te zijn aan de vergadering het voorstel te doen, de Prins Hendrik hoeve pas het volgend jaar te bouwen, vanwege de vele werkzaamheden van dit jaar.
Dezer dagen echter is een zeker H Deuling in het veen geweest die ernstig reflecteert om huurder te worden. Hij zou dus een verandering in het plan kunnen teweeg brengen. Men is nu bezig met een onderzoek naar de persoon en de borgen. f60 per hectare werd als prijs genoemd.

4 oktober 1912 De Hendrik Hoeve werd verhuurd voor f60 per hectare met 1 jaar vooruitbetaling. waartegen 3½% restitutie aan de pachten vergoed wordt. deze zijn de gebr. Deuling uit Nieuw Buynen bij Stadskanaal. huurtijd 6 jaar. Thans zijn 24½ hect gereed. De geheele oppervlakte wordt 37 hect.

26 november 1915 De pachter Deuling (Hendrik hoeve) betaalt de huur vooruit en verzocht nu geen land er bij te nemen omdat hij bang is geen kunstmest te kunnen krijgen. hij vraagt uitstel van betaling de? huur om dit aan kunstmest te besteden. Dit wordt toegestaan.

5 oktober 1916 **Hendrikhoeve**
De directeur zegt dat de pachters der Hendrikhoeve gebr Deuling nu reeds vragen om uithuren - hun pacht loopt van 1912 - 1 maart 1919. Tot nu toe hebben zij geregeld betaald, doch nu zijn zij met Deurne in onderhandeling om daar te beginnen. Zij komen uit Drenthe en ofschoon zij Katholiek zijn sluiten zij zich met niemand in de Helenaveen aan.

18 januari 1918 **Pachters.**
De pachters besprekende zegt de directeur, dat de “Hendrik hoeve” ±37 hect. pachters de gebroeders Deulings buiten huur raakt. Deze bedroeg f60.- Er wordt advies van den directeur besloten f75 te vragen.

d’Haene/D’haene, onderwijzer;

16 februari 1868 Op 14 Jan. jl., is door C. D'haene, te Helenaveen, gemeente Deurne, aan het adres van den heer C. A. Knulle Pz., R.-K. pastoor te Obdam (Noordholland), verzonden een ongefrankeerde brief, inhoudende een bankbiljet, groot f25, n°. 6534, Litt. G. G., welke brief niet aan zijn adres is bezorgd. De officier van justitie te Eindhoven verzoekt opsporing, aanhouding en berigt.

1 januari 1869 De werken van Vondel door mr J. van Lennep
Haene, (C. D.) Hoofdonderwijzer, te Helenaveen

31 december 1881 ontslag van onderwijzer Clemens d’Haene, zonder pensioen, naar verdienste

diepboringen in Helenaveen

5 maart 1906 Een adres van de Nederlandschen Maatschappij tot het verrichten van Mijnbouwkundige Werken, waarbij aan Gedeputeerde Staten wordt kennis gedaan dat zij den 5 Maart jl begonnen is met de grondboring op perceel ? H. No 3572 dezer Gemeente Deze kennisgeving wordt den Gedeputeerde Staten gezonden voor advies Voor kennisgeving aangenomen

6 maart 1906 **Helenaveen.** - Alhier worden boringen naar steenkool gedaan. Reeds zijn de nodige materialen aangekomen, zoodat de werkzaamheden al heel spoedig zullen

beginnen.

9 maart 1906 Te Helenaveen (N.-Br.) zal een onderzoek worden ingesteld naar de aanwezigheid van steenkolen in den bodem aldaar. Vijf waggons met buizen, stoommachines, een perspomp en andere voor dit doel benoodigde werktuigen zijn reeds aangekomen.

26 juni 1906 **Helenaveen.** Men is met de boringen alhier gevorderd tot een diepte van ruim 700 m. Het water, dat met buizen naar beneden gaat, komt donkerblauw weer boven. Op andere plaatsen werd in dit geval gewoonlijk spoedig steenkool gevonden, zoodat men alle hoop heeft op goede resultaten.

17 augustus 1906 **Steenkolen.**
Men meldt uit Helenaveen (N.-Br.) van 14 dezer aan de N. R. Ct.:
"Hedenmiddag kwam de vlag op den boortoren, ten teeken dat er kolen gevonden zijn en wel op een diepte van bij de 1000 meter.
"Morgen worden de hoofdingenieur, enz., vanwege den Staat alhier verwacht."

21 augustus 1906 **Helenaveen.** Omtrent de steenkolen boring alhier, meldt men dat de gevonden steenkoollaag een dikte heeft van 60 cM, terwijl voor een loonende exploitatie 40 cM. voldoende is.

22 augustus 1906 Uit Helenaveen meldt men:
De gevonden steenkool, waarvan we dezer dagen melding maakten, is gebleken een laag van pl. m. 60 c.M. te zijn. Men boort evenwel voort, op hoop van diepere lagen te ontdekken.
Volgens geologen, staat deze bedding waarschijnlijk niet in verband met die van Duitschland, welke o. a. in Venlo en Heerle haar vermoedelijke uiteinde hebben, maar met die in Belgie.

24 augustus 1906 **Provinciale Berichten.**
Steenkolen in Noord-Brabant.
Het Haagsche correspondentiebureau meldt:
Omtrent de steenkolenvondst in Noord-Brabant, zijn nog de volgende nadere bijzonderheden bekend geworden. Gelijk reeds gemeld, is dezer dagen de hoop, welke de ingenieur-directeur der rijksopsporing van delfstoffen in zijn onlangs gepubliceerd jaarverslag uitsprak, werkelijkheid geworden en is bij de staatsboring te Helenaveen de eerste steenkolen laag doorboord. De kolenformatie werd plm. 894 M. onder zeepeil aangetroffen; in het begin was het gesteente door de nabijheid eener scheur sterk gestoord en bevat te het verschillende dunne verdrukte en vergruisde kolenlaagjes. Nadat de scheur zelf doorboord was, werd op 987 M. diepte een goede laag van 60 cM. dikte gevonden. De boring zal nu, in de hoop nog meerdere lagen te treffen, tot circa 1100 M. diepte worden voorgezet. Onmiddellijk daarna worden zoo spoedig mogelijk op eenige kilometers afstand twee nieuwe boringen aangezet.
Deze steenkolenvondst zoo diep in het land en op zoo grooten afstand van eenig tot nu toe bekend, kolenveld, wordt eene gebeurtenis van het hoogste gewicht geacht, feitelijk gelijk te stellen met de ontdekking van een geheel nieuw kolenveld, waarvan de grenzen eerst langzamerhand bekend zullen worden en dat wellicht eenmaal de thans zoo onherbergzame veen- en heidegronden in die streken een geheel ander aanzien zal geven. Men gelooft niet, dat diepten als deze te groot zijn voor exploitatie. Hiervoor voorkomt het alleen aan op den rijkdom van het veld en op de mogelijkheid om de kolenlagen met schachten te bereiken. Dit laatste wordt zeer bezwaarlijk wanneer de op de vaste rotsgrond liggende aardlagen uit drijfzand bestaan. Zijn zulke waterhoudende zandlagen meer dan 500 M. dik, dan is die mogelijkheid vooreerst wel uitgesloten te achten. Is het drijfzand minder dik, dan kan men schachten maken met behulp der zoogenaamde bevriesmethode, die dan echter zéér duur worden.
Bestaan de deklagen echter uit watervrije klei- of mergellagen, dan is schachtbouw tot 1000 en meer meters diepte volstrekt niet bezwaarlijk en zulks is juist te Helenaveen het geval gebleken: waterhoudend zand is zoo goed als niet aangetroffen, zijnde dit reeds een buitengewoon gunstige omstandigheid. Of de kolenafzetting een voldoend aantal bereikbare lagen zal bevatten, om een winstgevenden mijnbouw mogelijk te maken, is na één enkele boring onmogelijk te zeggen: daartoe moet het geheele gebied! eerst door een aantal boringen onderzocht zijn.
Bij deze volgende boringen is het alleszins te verwachten, dat sommige daarvan de steenkolen minder diep zullen aantreffen dan thans is geschied, terwijl nog verderop de steenkool vermoedelijk weder aanmerkelijk dieper zal komen te liggen. In de

tegenwoordige omstandigheden zullen echter ook zulke dieper gelegen velden nog afgeboord moeten worden, al zou het al niet mogelijk zijn deze onmiddellijk in exploitatie te brengen.
Dat zeer diepe boringen ook particuliere ondernemers niet meer afschrikken, blijkt vooral in Duitschland: daar worden boringen verricht, die eerst bij 1300—1400 M. diepte steenkolen bereiken. Zulke diepten zijn nu zeer zeker in de tegenwoordige omstandigheden te groot. Mijnbouw is technisch op diepten van 1500—1700M, geenszins onmogelijk; er bestaan reeds dergelijke mijnen (kopermijnen in Noord-Amerika), maar men zoude niet concurreeren met bestaande ondiepe kolenmijnen. Wanneer van dezen laatste echter over 20—30 jaren een aanmerkelijk aantal uitgeput zal zijn, veranderd alles en zullen die diepgelegen kolen zeer zeker met vrucht aan den dag gebracht kunnen worden. Daarom wordt het wenschelijk geacht, zich reeds thans van het bezit van zulke diep gelegen kolenafzettingen te verzekeren.
Er is echter alle kans, dat in het nieuw-ontdekte kolenveld over een groot, gebied de kolen minder diep zullen ligger (b.v. tusschen 700 en 1000 M.) en derhalve, zoo de kwaliteit goed is, terstond exploitabel zullen zijn.

30 augustus 1906 **Steenkoolboring Helenaveen.**
[Naar] wij vernemen blijft bovengenoemde ? nieuwe en zeer gunstige uitkomsten ?eren. ? de onlangs door ons vermelde vondst van 60 cM. dikke en dus exploitabele ? werd Woensdag der vorige week een ? van 69 c.M. aangetroffen, terwijl ?dag l.l. ongeveer 10 meter lager een ? laag ditmaal 77 c.M. dik werd aan[geboo]rd. Het voornemen bestaat op deze ?baar veel belovende plek nog minstens ? meter dieper te boren.

1 september 1906 **Steenkolen in Noord-Brabant.**
Volgens de N. R. Ct. vond men Donderdag voor het eerst water, dat bij onderzoek een hoog zoutgehalte bleek te bezitten. Het plan is, twee nieuwe boortorens op te richten, een bij het station Helenaveen, den tweede bij Helden.

4 oktober 1906 **Steenkolen in Noord-Brabant.**
De boringen te Helenaveen zijn thans opgehouden en de nieuwe boortoren nabij het station is ongeveer gereed. Een vijfde laag steenkolen is nu ontdekt en wel ter dikte van 1.75 M. Tot eene diepte van ongeveer 1150 Meter is men gekomen.

18 oktober 1906 **Steenkolen.**
Helenaveen. Borende tot eene diepte van meer dan 1200 meter, heeft men nog twee nieuwe lagen kolen gevonden; in ’t geheel 7 lagen.

31 november 1907 De boortoren van het station Helenaveen, naar Baarlo overgebracht, zal dezer dagen weder in het werk gesteld worden. Het plan is om met buizen van ruim 20 centimeter doorsnede te beginnen. hierdoor kan men zeer diep boren; de groote wijdte dezer buizen toch geeft gelegenheid om telkens buizen van kleinere doorsnede in het boorgat te doen afdalen.
De boringen te Helden vorderen goed. Men is reeds op eene diepte van 600 meter. De hier gebruikte buizen hebben eene doorsnede van 16 centimeter.

van Diepen

26 mei 1891 Antonie van Diepen werkman.
Hij heeft een [illegible]gelukkig jaar gehad. een koe is gestorven en vraagt geld van het Koningsfonds.
Er wordt beloofd dat zal onderzocht worden.

van Diessen, turfarbeider;

26 mei 1891 Hendricus van Diessen, werkzaam in de turf en met grasmaaien.
Hij zegt dat zijn schuur slecht is. hij betaalt voor zijn huis 25 gld[illegible]t een halve hectare land er bij is het 36 gld. zijn huishouden bestaat uit 6 man. [illegible]j had dezen winter voor 14 ct. daags een heele week gewerkt. Hij wil voornamelijk meer land hebben. Hij zegt dat hij het eerste om land heeft gevraagd en dat nu de machinist het krijgt.

20 januari 1908 Te Helenaveen (N.-Br.) is een huis, bewoond door de familie Van Diesser, met den geheelen inboedel verbrand. Twee geiten zijn omgekomen.

van Dijk

3 maart 1906 3 Op **Woensdag 7 Maar**t te Helenaveen, te beginnen om 9½ uur voorm., respectievelijk ten verzoeke en ten huize van Francis Franssen, Gerrit Jonker, Arn. Schippers en Joh. van Dijk.
2 dragende koeien, 6 geiten, 5 varkens, huismeubelen, hooi, stroo, mangelwortelen, aardappelen en verder akkergerei.
Op affiches breeder omschreven.

Dirks/Derks

26 mei 1891 Seijnen, Kleijn, J. Dirks en vd Slicht, allen turfgravers. Overijsselaars.
Zij leggen hunne klachten voor
I. zij moeten 40 ct per meter voor de brand betalen, en die in de huizen wonen nog 15 ct per meter extra. dit zijn zij niet gewoon
II. het werk is zwaar voor het loon.
III. De smelen (slecht gras) wordt per bliek verpacht. daardoor pachten anderen het. zij verzoeken nu dat die niet meer publiek zal geschieden.
vr. Hoe lang zijt gij hier?
a. Twee reeds 3½ jaar, de twee anderen in het voorjaar van Hoogeveen gekomen.
vr. Waart gij daartoe aangezocht?
a. Ja. het was toen goed, zeide men, maar het is nu minder geworden. het loon is te gering. Vroeger toen wij kwamen betaalden wij nergens voor. toen kwamen de Duitschers en zij moesten in een huis.
Dezen winter hebben wij 2 maal oude water gegeten.
vr. Hoe zijn de verdiensten in Overijssel?
a. Tegenwoordig wordt daar evenveel verdiend, maar het werk is lichter.
vd Slicht zegt dat hij nu de helft van het huis van Meekers heeft gehuurd, deze is nu in de andere helft getrokken.
vr. Hebt gij er iets op tegen, wanneer men U vroeg om er uit te gaan?
a. Ja want ik heb er al het land bij.
vr. Zoudt gij er U in schikken het andere jaar het huis te verlaten?
a. Ik moet dan in ieder geval goed land bij mijn huis krijgen.

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1931 Dirks B. 106½ kg ruwe honing vaste bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Dirks B. 47½ kg ruwe honing losse bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Dirks B. uitbetaald -57,75

diverse personen

19 februari 1906 **Boren steenkolen.**
De directeur deelt mede dat men van plan is boringen naar steenkolen te Helenaveen te doen. Dit geschiedt door eene Mij (de Boormaatschappij) in opdracht van het Rijk. Hij is voornemens de opzichtermannen aan dezen te verhuren benevens aan een der boormeesters. de andere boormeester kan dan op eene andere plaats onderkomen vinden. hij meent dat 150 gld voor 1 jaar als huur van die opzichtersmannen kan worden aangenomen.

6 maart 1914 Verder deelt de directeur mede dat de verkoop van den turf beter kan zijn en dat het met de arbeidersbevolking thans niet geweldig gesteld is. 5 à 6 gezinnen turfgravers zijn vertrokken naar Heerlen en Duitschland.

31 mei 1934 Er werken 75 werkeloozen, die een uurloon van 24 cent krijgen.

29 maart 1946 De Directeur merkt op dat er 23 mensen welke uit Helenaveen zijn weggevoerd niet zijn terug gekeerd en men dezen als overleden kan beschouwen.

Doppenberg

29 april 1922 **Inmenging van Jhr. Mr. v. R[illegible]n de directe leiding der Mij**
Thans is aan de orde punt 2 der agenda: Inmenging van Jhr. Mr. F. van Rijckevorsel in de directe leiding der Mij. De directeur zegt dat deze commissaris in den laatsten tijd zijn directie onnoodig heeft bemoeilijkt. In het voorjaar toch werden door hem ontvangen J. H. van der Veen opzichter der bouwwerken en J.J. Vervuurt Lents bouwknecht, later in Juli nog J. Doppenberg. Reeds de toestand dat er beklag kan gedaan worden, maakt de directie onnoodig moeielijk. 't ligt trouwens niet op den weg van commissarissen om zich hiermede te bemoeien.
De voorzitter antwoordt dat hij het in deze niet eens is met den directeur; hoe toch zouden commissarissen vooruit kunnen weten wat de personen te zeggen hebben die zich bij hem aanmelden. men kan ze dus niet wegsturen zonder ze gehoord te hebben.
De directeur zegt dat die personen zich gerugsteund zullen gevoelen alleen door het feit dat zij ontvangen worden. De omstandigheid dat de Heer v. Rijckevorsel zich tot den voorzitter gewend heeft na het bezoek van de twee eerstegenoemde personen geeft een officieele kleur aan deze zaak.
De Heer v. R. zet uiteen dat het van der Veen te doen was om alsnog een belooning te bekomen over het afgeloopen dienstjaar en J.J. Vervuurt die door den directeur ontslagen was en zich thans tot een der commissarissen wendde om te probeeren dit ontslag ongedaan te maken. Terstond heeft spreker aan den voorzitter schriftelijk mededeeling gedaan van dit bezoek het aan hem overlatende zich met den directeur in verbinding te stellen.
[...] Nog een derde geval deed zich voor: meergemelde Joh. Vervuurt beval zich schriftelijk bij hen aan om een der leegstaande woningen met ± 3 hect grond te mogen huren. Ook hiervan gaf spreker terstond kennis aan den directeur terwijl hij aan Vervuurt schreef dat het verhuren van woningen en van land een zaak is die aan den directeur is overgelaten en hij zich dus tot hem moet wenden.

Draijer, schipper;

25 november 1901 - Donderdag is alhier tegenover de fabriek der firma Carp uit de Zuid Willemsvaart opgehaald het lijk van den tu[illegible]chipper Draaier die vermoedelijk door de duisternis misleid te water is geraakt.

Duyser, schipper;

14 mei 1891 Vrouw van Schipper Duyser.
Heeft 30 jaar gevaren voor de Mij zij kan niet meer rondkomen - sinds 5 a 6 jaar is de man kinds - zij verdienen 18 gld - doch haar zoon is getrouwd die heeft de helft - zij zouden een knecht willen houden doch het kost te veel.
De commissaris zal er met dir. over spreken.

10 september 1891
e Schipper Duyser
G van Maren Zie W 9, 15 & 51 van het mondeling verhoor.
A vd Laar
Naar aanleiding van de mededeelingen en verzoeken van de hier genoemde personen rijst de vraag: wat te doen met de bewoners of werklieden te H'veen, die door ouderdom of gebreken buiten staat zijn hun levensonderhoud te verdienen?
Een bevredigende oplossing van die vraag weet de Commissie niet te geven; overweging zoude het verdienen na te gaan in hoever met de gemeente Deurne eene overeenkomst ware aan te gaan om ouden en gebrekkigen tegen eene vergoeding onderkomen en onderhoud te verschaffen.

van Eckendonk

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en

verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

uit het kasboek van Leo Theelen:
23 mei 1930 Eckendonck van J., Griendtsveen 25 jonge 7-weekse hennen 40,00
31 december 1931 Eckendonk van 39 kg ruwe honing vaste bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Eckendonk van 6½ kg ruwe honing losse bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Eckendonk van uitbetaald -17,06

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H105 J. van Eckendonk nieuw H93

van Eekeren, echtgenoot van vroedvrouw Goedhardt;

16 januari 1914
Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken. Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

Eijken, staionschef;

11 september 1901 - Bij het Staatsspoor is benoemd tot stationschef 4e kl. te Helenaveen, de klerk-telegrafist 2e kl. J. B. Eijken te Oudewater.

Eijnatten

van der Eijnde, rector;

1 november 1859 Rector T.L. [Theodorus] van de Eijnde in functie. Geboren in Gemert.

23 november 1873 einde van de functie van Rector T.L. van de Eijnde

Erkelens, tuinder;

uit het kasboek van Leo Theelen:
25 maart 1922 Erkelens snoeien 3 dagen -9,00
1 september 1922 Erkelens 80 kg vroege appels 2,62
11 oktober 1922 Erkelens erwtenrijs en geleverde groente en planten -2,50
13 juli 1923 Erkelens 35 kg zoete morel zelf plukken 7,00
23 juli 1924 Erkelens werkloon maart, april -12,00
19 september 1924 Erkelens aardbeiplanten augustus f1.- en september f0.88 -1,88
25 november 1924 Erkelens arbeidsloon tot december -9,87
6 december 1925 Erkelens jaarloon tot 1 december 1925 -100,00
31 december 1925 Erkelens werkloon 2x½ dag per week tot december 1925 f100.-0,00
19 mei 1928 Erkelens 1,20
10 december 1928 Erkelens rit kerkmeester Helmond Bruggenw(irth) 4,95
4 augustus 1929 Erkelens kippenmest 3,28
20 september 1930 Erkelens druiven af f1.- loon 6,30
31 mei 1931 Erkelens huisverkoop 56 kg à f0.15 8,40
31 maart 1932 Erkelens 300 kg slakkenmeel f7.96+100 kg kalizout 40% f8.34 -16,30
31 maart 1932 Erkelens zaad f6.28, bomen, bloemen, planten, enz af 39 -45,50
31 december 1933 Erkelens bloemen -4,50
31 december 1933 Erkelens planten en zaden -1,60
31 december 1934 Erkelens 40 l carboleum a f0.15, sproeien en snoeien -10,70
31 december 1934 Erkelens Butagas reservefles -6,75
31 december 1934 Erkelens planten -0,95
31 december 1934 Erkelens 1,75
31 december 1936 Erkelens planten, omenten Janus f0.40 0,00
1 november 1927 Erkelens rekening sinds begin '26 -21,45
17 juli 1928 Erkelens rit Asten 35 km 3,55
31 januari 1923 Erkelens A. 30 bloempotten à 5 cent -1,50
10 maart 1923 Erkelens A. snoeien en bespuiten 3 dagen à f3.-+15 l carbolineum -16,30
6 december 1925 Erkelens A. houtlevering (zie van Essen pag 47) 64,50
24 september 1928 Erkelens A. gierton -2,50
21 juni 1930 Erkelens A.planten f3.95+benodigdheden f8.20+werkloon f20.60 -32,75
28 juni 1930 Erkelens A. planten, zaad -7,73
3 juli 1930 Erkelens A. 2 karren kippenmest 7,00
31 december 1930 Erkelens A. 0 kg suiker 1,60
25 november 1923 Erkelens A. appels plukken f3.-+lijmbanden f1.-+lijm f2.25 -6,25
14 oktober 1923 Erkelens A. (bakker) appels plukken 0,00
14 maart 1923 Erkelens H. spitten+bijkomende werkzaamheden 27, 28 februari en 1 maart 6 dagen à f1.50 -9,00
31 maart 1923 Erkelens H. werkzaamheden+100 koolplanten -2,25
11 april 1923 Erkelens H. werkzaamheden+100 koolplanten -1,60
8 mei 1923 Erkelens H. werkzaamheden+besproeien kruisbessen -1,75
21 mei 1923 Erkelens H. hegknippen+gier+werkzaamheden bonen -3,20
4 juli 1923 Erkelens H. 2½ dag schoffelen, poot- en plantgoed -0,50
10 juli 1923 Erkelens H. werkzaamheden+zaaigoed, enz -4,07
31 oktober 1923 Erkelens H.aardappels rooien, enz, gieren -6,00
5 maart 1930 Erkelens H. snoeien 0,00
31 januari 1924 Erkelens Hendrik 15 dagen graafwerk, 3 dagen mest kruien, spitten -24,60
11 september 1924 Erkelens Janus werkloon 49 uur à 25 cent -12,25
5 maart 1930 Erkelens Janus spuiten! aspergebedden 0,00
31 oktober 1931 Erkelens Janus druiven en kersen 8,40
30 september 1932 Erkelens Janus 6 kg druiven+20 kg zwarte bes+druiven

f1.80+perziken f1.50 3,30
31 december 1933 Erkelens Janus zaad, gras en klaverz(uring?) f2.70 (Timmers?) -2,55
31 december 1933 Erkelens Janus zwarte bessen 2,25
31 december 1934 Erkelens Janus perzik -1,14
31 december 1935 Erkelens Janus kippenmest 7,00
31 december 1935 Erkelens Janus rekening 19 str?, 6 hoogst, vracht, wekloon -19,15
31 december 1935 Erkelens Janus rekening sproeien 14 uur a f0.30+f5.40 carboleum -9,60
31 december 1937 Erkelens Janus 5 kg ertwen f1.75+10 hype's f3.50 -19,95
31 december 1937 Erkelens Janus beshulst 9,00
31 december 1937 Erkelens Janus snoeien f3.-+sproeien f2.40+loon f2,10+f4,20+f3.- 0,00
31 december 1938 Erkelens Janus rekening snoeien, spuiten, planten -8,55
31 december 1939 Erkelens Janus snoeien en sproeien -13,70
1 april 1942 Erkelens M. fraises -10,00

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H73 A. Erkelens nieuw H69

6 maart 1942 Sluiting tuinbouwcursus - De tuinbouwwintercursus, gegeven door de heeren Theelen en Erkelens, alhier, en de heer Linden te Neerkant, loopt weer ten einde. Op Zaterdag 7 Maart, dus namiddags om 2 uur zal n.l. de eindles van dezen tweejarigen cursus plaats vinden.

28 december 1943 Gevr. teg. Maart een tuiniersknecht, R.K., intern, A. Erkelens Tuinier H 69, Helenaveen.

6 januari 1944 UITSLAG MODE-EXAMENS
Op het gehouden Praktijkexamen vanwege de Vereeniging van Leeraressen in het Modevak onder directie van mevr. H. Cuppens=Geurs te Eindhoven slaagden o.m.: voor Costumière: [...] C. Erkelens, Helenaveen. [...]

van Essen

uit het kasboek van Leo Theelen:
10 april 1923 Essen van bijdrage gouden bruiloft -2,50

26 april 1923 **Gouden bruiloft.**
Zaterdag herdachten de echtelieden Arnoldus van Essen en Maria van der Borot te Helenaveen den dag, dat zij voor vijftig jaar in den echt werden verbonden. Door de omwonenden was reeds eenigen tijd te voren een feestcommissie samengesteld, welke een collecte hield en het verder op zich nam dezen dag tot een onvergetelijken te maken voor onze oudjes.
Een prachtige eereboog was opgericht, en de straat waar de oudjes wonen, prijkte geheel in vlaggentooi. Ook voor de woning was alles groen, bloemen en guirlandes, terwijl passende opschriften niet ontbraken, 's Morgens ging het gouden paar ter kerke, vergezeld van familie en bekenden. Na de H. Mis werd door een bruidje een bouquet met een verrassing aangeboden. Daarna werd namens alle inwoners van Helenaveen een prachtig cadeau aangeboden, dat de oudjes zichtbaar aangedaan aanvaarden. Van meerdere zijden kwamen felicitaties en gelukwenschen in. Het overige deel van den dag werd verder in een gezellig samenzijn doorgebracht.

21 april 1954 **Gouden bruiloft te Treebeek**
TREEBEEK, 16 April. — (Eigen corr.) — Op 24 April a.s. is het echtpaar Antoon van Essen en Antoinotte Oorsouw, Zonnestraat 13, te Treebeek, 50 jaar getrouwd. Alhoewel de heer Van Essen reeda 74 jaar is en zijn vrouw maar twee lentes minder telt, zijn zij beiden nog kras en beschikken over een flinke levensmoed. Zij leerden elkaar ruim een halve eeuw geleden kennen in St. Helenaveen, waar zij ook in het huwelijk traden. Al op zeer jeugdige leeftijd diende de heer Van Essen de handen uit de mouwen te steken. Hij was pas negen jaar, toen hij bij de boeren zijn diensten ging aanbieden en hij was amper 16, toen hij het ware labeur van turfsteker aanpakte. Om zijn bedrevenheid in het vak kreeg hij al gauw het hoogste loon, dat toen 6 gulden per week was. Nu pl.m. 40 jaar geleden deed de aanstaande jubilaris mee in Helden-Beringen en Oploo aan boringen op steenkool. Maar er werd daar te weinig “zwart goud” gevonden om tot een exploitatie te geraken. In Oploo werden zelfs geen kolen

gevonden. Intussen waren de mijnen in Zuid-Limburg in opkomst on kwam het echtpaar Van Essen naar de nieuwe mijnstreek. Hij kwam op de Emma, waar hij in het ketelhuis werd aangesteld. Van af die tijd wonen de echtelieden in de Zonnestraat en dat is nu al 38 jaar lang. Op zijn 6Oste jaar werd de heer Van Essen gepensionneerd, doch men haalde hem weer spoedig in losse dienst. Hij werkte daarna nog 6 jaar in het badhuis van de Emma.
Mevr. Van Essen stamt uit een schippersgezin. Zij werd in Arnhem op een schip geboren. Later zeide haar vader het varen vaarwel en vestigde zich in Helenaveen. Het echtpaar heeft twee kinderen en ook enige kleinkinderen. Die gaan hen op 24 April vieren. De feestdag wordt ingezet met een hoogmis om 9 uur in de St. Barbarakerk, waarna de verdere feestelijkheden plaats vinden in het kajottershuis aan de Sterrestraat. Daar ook is van half 1 tot 2 uur receptie.

van Esseveldt

5 oktober 1916 De directeur bespreekt den brand die bij G. Esseveld heeft plaats gehad. Hij heeft f622 van de assurantie teruggekregen.
De bewoner bleek geassureerd te zijn bij een Duitsche Mij. de meeste zijn bij buitenlandsche Mijen geassureerd.
Bij nieuwe verzekeringen zal nu de bepaling gemaakt worden dat men bij een deugdelijke binnenlandsche Mij verzekerd moet zijn. ten genoege van den directeur.

31 januari 1920 **Notaris Esser te Horst** zal op Donderdag 12 Februari 1920 voorm. 10 uur ten huize en ten verzoeke van den heer van Esseveldt te Helenaveen, wegens ophouden van het landbouwbedrijf publiek verkoopen
4 melkkoeien,
2 runderen,
1 zevenjarige dragende merrie,
1 veulen, oud 9 maanden,
5 scheutelingvarken
1 lange en korte kar, 2 ploegen, 1 gierkist, 2 eggen, aardappelrooimachine voor 1 paard, hakselmachine, voederketel 150 L aardappelmolen, draaikarn, melkkannen, emmers, tonnen en tobbe
5000 kilo hooi en stroo, 12000 kilo mangelwortelen, een partij koolrapen en aardappelen, landbouwgereedschap, bascule, partij zakken, broeiramen, 10000 boonenstaken en groote partij erwtenrijs, alsook eenig huisraad

29 november 1923 [...] Het is daarom te verwachten dat de heer Bos, eventueel daartoe aangemoedigd door heeren commissarissen, de Juliana Hoeve zal trachten te verhuren voor f75.- of meer per hectaren. [*Is die vrij?*]
De op die boerderij wonende schijnpachter W. van Esseveldt [*?*] is een ernstige schadepost voor de Mij. Helenaveen. Dat bedrijf levert zeer geringe oogsten op en daarenboven heeft die man als zijnde een gewezen turfgraver niet de bekwaamheid om een boerderij te besturen, zoodat het eene jaar de aardappelen bevriezen, het andere jaar de haver verrot, enz.
En het gaat er nu meer om die Esseveldt te vervangen door een kapitaalkrachtige pachter, die in staat is de Mij. Helenaveen te ontlasten van een schadepost van f30.000 à f40.000, maar of die pachter daardoor straatarm wordt, dat is voor de Mij Helenaveen geen bezwaar.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 mei 1925 Esseveldt 40 eieren gebracht 22 kuikens, id ? -5,00

8 oktober 1931 Griendtsveen 8/10 1931
Weled. Heer
Door deze neem ik de vrijheid met met het volgende tot u te wenden. Steeds was het gebruik dat van de Maatschappij Helenaveen turf verstrekt werd voor Kerk en Locaal daar is om onbekende reden vorige jaar van afgeweken. En nu de winter weer voor de deur staat zoo kom ik namens de Kerkvoogdij tot u met het beleefd verzoek of de Ned. Herv. Gemeente deze winter niet voorzien kan worden van turf voor de verwarming van Kerk en Locaal. Hopende in deze op een gunstige beslissing en teekend met de meeste Hoogachting namens de Kerkvoogdij
WvEsseveldt.
kerkvoogd.

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren '30, betekende dat meteen zo'n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder "wilde" voetbalclubs. Zo had "boven" een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H37 G. van Esseveldt nieuw H37

Everts

29 oktober 1896 **Helenaveen**, 29 Oct. Een betreurenswaardig voorval vond gisterenamiddag om ruim 4 uur alhier plaats. Het 8-jarige dochtertje Luidina van den wisselwachter J. Everts alhier uit de school komende en zich over de spoorlijn begevende, is door den van Venlo komende sneltrein aangereden, waardoor het kind eene vreeselijke wonde aan het hoofd bekwam De schedel der kleine werd ingedrukt, tengevolge waarvan zij overleden is.

31 oktober 1896 Bij wachtpost 20, nabij Helenaveen (N.-B.), is gisteren een kind van den stationschef E. door den trein van 3.37 n.m., van Venlo, aangereden en gedood.

de Feyter

3 mei 1948 De Directeur deelt vervolgens mede dat hij den Heer C G. de Feyter als boekhouder heeft aangenomen voor f3000 's jaars + vrij wonen en als de Maatschappij turf graaft 25 M³ turf. Hij krijgt geen pensioen. Hij zal ook voor andere bedrijven ingeschakeld kunnen worden dus mag dan alleen de reiskosten in rekening brengen. De Heer de Feyter is prof?? en 30 jaar oud Hij was werkzaam als ass. schade commissaris en heeft de landbouwschool te Deventer bezocht. Met den Heer Maassen is nu een woningruil mogelijk daar de Heer de Feyter in de Bilt woont. [...]
De administratie van het landgoed de Groote Slink zal door den Heer de Feyter bijgehouden worden waarvoor de Maatschappij maximaal f500 zal ontvangen door den Heer v Schelven. [...]
Vervolgens komt de Heer de Feyter ter vergadering om kennis met de commissarissen te maken waarna de Voorzitter om 12 uur de vergadering sluit.

Fransen/Franssen

26 mei 1891 26 mei 1891 H Wijnen werkzaam in de turf
Francis Fransen " in de fabriek.

De eerste klaagt dat zijn huis slecht is - verleden jaar is hij ziek geweest. De vrouw was naar de directeur geweest, hij had nog 26 gld schuld zij had er toen een standje opgeloopen en durft nu niet terug.
De tweede zegt dat hij in 4 jaar geen onderdak gehad heeft. hij heeft ook geen kelder en geen plaats voor de kinderen.

29 augustus 1901 J. de G., 23 jaren, onderbaas te Helenaveen Deurne, aangeklaagd van verzet tegen de politie en mishandeling van J. W. Wijnants en P. Franssen.
Het O. M. eischte tegen J. d. G., 1 maand gevangenisstraf.

3 maart 1906 3 Op **Woensdag 7 Maar**t te Helenaveen, te beginnen om 9½ uur voorm., respectievelijk ten verzoeke en ten huize van Francis Franssen, Gerrit Jonker, Arn. Schippers en Joh. van Dijk.
2 dragende koeien, 6 geiten, 5 varkens, huismeubelen, hooi, stroo, mangelwortelen, aardappelen en verder akkergerei.
Op affiches breeder omschreven.

30 juni 1928 HELENAVEEN. - Notaris Haffmans, 9 Juli 10½ uur ter plaatse voor de mij Helenaveen: 4½ H.A. rogge bij het huis vroeger bewoond door H. Franssen.

19 februari 1937 **Rechtbank Roermond.**
VONNISSEN 16 FEBRUARI.
Th. J. G. 37 jaar landbouwer te Horst vrijgesproken van lossen van een schot op den jachtopziener A. Franssen te Helenaveen in den nacht van 26-27 Oct. j.l.

fruittuin

20 december 1886 **Te Huur**, tegen billijke voorwaarden, een **Westlandsche Fruittuin**, te Helenaveen, N.-Br., naar den eisch beplant en onderhouden, geheel ommuurd, met vele uitstekende goeddragende Vruchtboomen en 400 Meter Druiven in volle kracht, benevens Tuinmanswoning en Hof, te zamen groot 2.04 Hect. (8783)
Te bevragen en nadere inlichtingen te bekomen bij de Directie der Maatschappij Helenaveen, te 's Bosch.

18 augustus 1893 Er is ook te Helenaveen een reusachtige groententuin, die echter niet tot de gro den der Maatschappij behoort, doch geëxploiteerd wordt door een vroegeren hoofdopzichter der Maatschappij.
Een bezoek overwaard is de Westlandsche tuin, die door de Maatschappij verhuurd is. In dezen tuin groeien de vruchten even weelderig als in het om het ooft beroemde Westland.

18 augustus 1893 Naast den Westlandschen tuin bestond tot voor een paar jaar de *Koning-Willemstuin*.
Z. M. Willem III had nl. indertijd een aantal vruchtboomen aan de Maatschappij geschonken. Later bleek, dat de boomen wel vrucht droegen, doch de leverancier bommen had gestuurd, waarvan de vrucht op de markt weinig of geen waarde had. Besloten werd daarom de boomen te rooien, zoodat thans de plaats, waar zij stonden, een uitgestrekt weiland is. Het voornemen is echter er geleidelijk weder vruchtboomen van groote waarde te doen planten.

van Gend

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H97 J. van Gend nieuw H87

Gert uit Nördlingen

aan: de burgemeester van Nördlingen, Hermann Faul
ob@noerdlingen.de
van: Paul Theelen, Eindhoven l.theelen@onsneteindhoven.nl
Eindhoven, 16 januari 2011
Geachte burgemeester,
Hieronder vindt u een kopie van een brief die een moeder uit uw stad in oktober 1944 via de militaire post naar haar zoon Gert heeft gestuurd. In de brief wordt nog een

andere zoon genoemd Günther, van wie ze ook niets gehoord heeft. Tevens wordt een meisje Anja genoemd.
Het lijkt me de moeite waard om naspeuringen te verrichten naar deze familie, wellicht om (een kopie van) de brief bij eventuele nabestaanden te laten bezorgen. Tevens is een klein (aan)tekenboekje gevonden, maar het is helemaal niet zeker dat het van dezelfde Gert is. Enfin, oordeelt u zelf maar.
Deze brief is gevonden in Helenaveen, een dorpje behorende bij de gemeente Deurne in het uiterste oosten van de provincie Noord-Brabant. Gert heeft praktisch zeker deelgenomen aan de opzettelijke vernietiging van de belangrijkste gebouwen van Helenaveen, zie hieronder 2 foto's van de katholieke kerk. Tevens hebben de soldaten de gepantserde kluis van de industriële onderneming "Maatschappij Helenaveen" eind oktober of begin november 1944 opgeblazen en de papier-stukken buiten op de grond gegooid. Later zijn de documenten in wanorde in dozen opnieuw opgeslagen, en nooit meer gedocumenteerd. Zo trof ik die enkele dagen geleden in het archief hier in Eindhoven aan. Blijkbaar zijn de privé-voorwerpen, zoals de brief en het tekenboekje van de soldaten, daar ook op de grond gevonden en in de dozen gestopt, hoewel ze helemaal niet in dat archief thuishoren.
Wellicht kunt u een speurtocht (laten) beginnen naar de naaste familie van deze Gert en J. Falik [?]. U kunt rekenen op mijn volledige medewerking dienaangaande.
met vriendelijke groeten,
Paul Theelen

zie ook: www.theelen.info
an: Oberbürgermeister der Stadt Nördlingen, Hermann Faul
ob@noerdlingen.de
von: Paul Theelen, Eindhoven l.theelen@onsneteindhoven.nl
Eindhoven, 16. Januar 2011

Sehr Geehrter Herr Faul,
Hierbei finden Sie einen Brief von einer Mutter aus Nördlingen im Jahre 1944. Sie hat den Brief geschickt an ihrem Sohn Gert. Weiter lesen wir etwas über Bruder Günther und Freundin Anja.
Sie feierte ihren Geburtstag circa 10. Oktober.
Meiner Ansicht nach würde es lohnen zu versuchen die Familie zu finden. Es gibt auch ein Büchlein mit dem Name Falik [?]. Wahrscheinlich ist es nicht derselbe Person, beide waren am Ende Oktobers in Helenaveen und haben die Kirche und andere Gebäude im Dorf gesprengt oder mit Feuer und Schwert vernichtet. Siehe die zwei Bilder der Kirche. Die Einwohner des Dorfes sind evakuiert worden, so auch mein Opa der Hoofd der School war, also Direktor der Schule.
Man hat auch den Tresor der Maatschappij Helenaveen gesprengt, aber es gab nur Papiere, das Archiv der Maatschappij. Die Soldaten haben einen Teil des Inhalts auf der Straße geworfen und so haben die Einwohner des Dorfes es wieder gefunden.
Man hat das Archiv später nach Deurne, Helmond und jetzt nach Eindhoven transportiert, und dort habe ich diese Dokumente gefunden. Man hat übrigens die auf der Straße gefundene Papier nur in Archivdosen gesteckt und so ist die Situation noch immer.
Es gibt noch mindesten 20 unsortierte Archivdosen, in die erste fand ich diesen Brief und Zeichenbüchlein.
Können Sie diese Information in der Gemeinde verbreiten um die Familie zu finden?
Wenn notwendig kann ich diesen Brief auch auf meinem Website setzen: www.theelen.info. In diesem Fall kann jedermann das lesen! Ich werde übrigens vollständige Mitwirkung leisten.
mit freundlichen Grüßen,
Paul Theelen

aan Gert uit Nördlingen van zijn moeder
Nördlingen, 24 oktober 1944

Lieve Gert,
Tot nu toe hebben wij niets van jou gehoord en zijn daarom zeer bezorgd. Veertien dagen geleden vierde ik mijn verjaardag maar ik heb geen gelukwensen van je ontvangen. Anja ligt nu al drie weken op bed. Het gaat wel wat beter, maar toch nog niet zodanig dat ze kan opstaan. Ook van Günther heb ik geen adres. ´t Stelt mijn geduld wel op de proef. Ook spijt het me zeer vanwege Günther omdat ik hem niet kan schrijven! Als wij nou zouden weten waar je bent! Of je van ons wel een bericht krijgt? Ik wil vandaag naar het Rode Kruis gaan en informeren of er verbinding gelegd

kan worden tussen Anja en haar ouders. Ze lijdt er zeker meer onder als ze toegeeft. Als er zegels voor Kerst-pakketjes uitgegeven worden, moet je ze a.u.b. direct sturen. Misschien kun je van een kameraad er nog een krijgen, ik bedoel als die geen familieleden meer heeft. Hoewel men het een soldaat toestaat, is een pakje van een halve kilo voor één zegel toch wel weinig. Vergeet het dus niet.
Voor vandaag liefdevol gegroet en gekust.
van je moeder ..

an Gert aus Nördlingen von Deiner Muti
Nördlingen, 24.10.44

Lieber Gert!
Nun haben wir immer noch nichts von Dir bekommen und sind deshalb in großer Sorge um Dich. 14 Tage sind es her, dass ich Geburtstag hatte und kein Gruß kam von Dir. Anja liegt nun schon seit 3 Wochen. Es ist wohl etwas besser, aber doch noch nicht so, dass sie aufstehen kann. Auch von Günther habe ich noch keine Adresse. Ich werde auf eine große Geduldsprobe gestellt. W[?]ir tut bloß Günther leid, weil ich ihm nicht schreiben kann.! Wenn wir nur wüssten wo Du steckst? Ob Du wohl von uns Nachricht erhältst? - Ich will nun heute ans Rote Kreuz gehen und mich erkundigen ob keine Verbindung zwischen Anja und ihren Eltern herzustellen ist. Sie leidet sicher mehr darunter als sie es eingesteht.
Wenn Zulassungsmarken für Weihnachts-päckchen ausgegeben werden, schicke sie bitte sofort. Vielleicht kannst Du von einem Kameraden noch w[?]elche bekommen ich meine wenn einer keine Angehörigen mehr hat. Zwar ha[r]ben die einem Soldaten zustehen sind halb sehr wenig zumal man nur 500 g Päckchen mit 1 Marke schicken darf. Also vergiß das ja nicht.
Sei nun für heute lieb gegrüßt u. gekußt
von Deiner Muti..

Verder gevonden aantekeningen

Bestand:

Feldfernsprecher	7	Stück
Rückentragen S.	3	
Rückentragen L.	4	
Metalltrommler	31	
Holztrommler	3	
Anodenbatterien 90V 2 St. verbraucht	5	
Feldemen?	10	
Ringübertrager	2	
Montagefundpf?pe	3	
Steigeisen 1 P. bei 8. Kp.	3	
Erdstecker	6	
Sicherheitsgurte 1 bis 8. komp	3	
Tragerriemen	3	
Kabelmesser	8	
Schraubenzieher	4	
Drahtgabel	1	
Sammler 2b38	1	
Röhren D2	5	

5.11.44.	Klappenschraub 10x	1
„	Feldfernsprecher F.F.33	5
„	Tragerinnen	5
„	Feldfernsprechgeräte B	3
„	Sammler 2,4VNC28	5
~~7.11.44~~	~~Hammers~~	~~1~~Gesamtbepack
8.11.44.	F.F. 33	

	Dazu5naier, insgesamt	10
	Rückentragen S	3
	Rückentragen L	4
	Metalltrommler	31
	Holztrommler	1
	Anoden 90V (verbraucht)	5
	Feldclancute	10
	mu dazu	5
	Ringüberträger	2

Montage??		3
Steige?		3
Sicherheitsgurte		3
Tragerimmen mit Anauer?		8
Rabel?		8
Kl?bringinser		4
Drahtgabel		1
Sammler 26 38		1
Röhren D2		5

5.11.44	S. F. K. auf Holztrommeler	4
„	F. F. 33 asm Tragerimmen	2
3.11.44.	Steigeisen f. 8 Kp.	1
„	Sicherheitsgurt au 8. Kp.	1
10.11.44.	1 Störapparat AW	1
	Jg. Schillbachgris?	

10.11.44.	F.F. 33 mit Tragrimmen
„	S.F.K. Längen
„	Ringüberträger
„	N?griser
„	Virsen?itrgurt
„	Rückentragen (S.)
„	Drahtgabel

van Gestel

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.

H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen

doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

Gielissen

1 juli 1901 De voorz. zegt van den directeur bij schrijven van 26 Juli [juni?] de mededeeling te hebben ontvangen dat hij den hoofdopzichter heeft ontslagen en in zijne plaats heeft benoemd, met opheffing van den titel van hoofdopzichter, voorloopig en onder nadere goedkeuring van commissarissen den timmermansbaas Gielissen op een tractement van 1000 gld 's jaars, welke persoon deze benoeming wenscht aan te nemen.
Naar aanleiding hiervan stelt de voorzitter voor de goedkeuring dezer benoeming aan te houden totdat door den directeur nadere inlichtingen zijn gegeven waartoe in een volgende bestuursvergadering de gelegenheid zal bestaan.

8 juli 1901 **benoeming Gielissen.**
Naar aanleiding van de in de vorige vergadering aangehouden benoeming van L J Gielissen vraagt de voorzitter inlichtingen omtrent dien persoon.
De directeur zegt dat Gielissen is 38 jaar oud, gehuwd met 3 of 4 kinderen, R. K. en sinds 5 jaren te Helenaveen. Tot nu toe was hij timmermansbaas en voldeed goed. hij verdiende f724 met vrij woning en vrij brand.
Er wordt besloten hem aan te stellen en hem de zorg op te dragen over bruggen en wegen gebouwen en bosschen en toezicht op het bouw- en weiland voor zoover dit verhuurd is. verder blijft hij belast met het timmerwerk en de timmerwinkel. hij staat direct onder den directeur en heeft met de andere takken van dienst niets te maken.
Zijn tractement zal bedragen f1000 per jaar, ingaande op 1 Juli. Verder zal hij hebben vrij woning, in het huis thans door Verhoeven bewoond. De twee kamers buiten en twee kamers boven blijven ter beschikking van de directie. Deze zullen met het aanwezige meubilair door hem in behoorlijke staat worden onderhouden.
Van de moestuin zal Gielissen het gedeelte kunnen gebruiken dat hem door de directeur zal worden aangewezen. Het overige zal bij de boomgaard worden gevoegd hetwelk dan met dezen zal verhuurd worden. Het houden van vee is hem niet toegestaan, het is hem echter veroorloofd een varken te mesten en om kippen te houden.

16 oktober 1901 [...] van de opsomming van de vrijdommen welke door den opzichter Gielissen zullen worden genoten wordt bijgevoegd "vrij brand".

16 juni 1907 **weduwe Gielissen**
Daarna komt in behandeling het voorstel van den dir. om aan de weduwe van den overleden opzichter Gielissen, die met tal van onverzorgde kinderen, één is er nog op komst, achterblijft, eene jaarlijksche ondersteuning van f300 uit te keeren met vrije huishuur en turf - telkens voor één jaar vast.
Ofschoon alle comm. genegen waren in deze iets te doen, achtte men het niet wenschelijk op het voorstel in te gaan, omdat sp?t de clausule, dat de ondersteuning slechter van jaar tot jaar zoude toegestaan worden, allicht er overtuiging zou worden gewekt dat de zaak van blijvende aard zou zijn. Dit ?? te voorkomen en het zoo mogelijk daarheen te sturen, dat de weduwe met haar gezin, onder uitkeering voor een bedrag voor eens, naar elders trok om den steun van haar familie te genieten.
De voorz. deelt nog mede dat de Heer van Rijckevorsel hem gezegd heeft te zullen onderzoeken of er geen termen bestonden dat de weduwe door het Koningsfonds zoude worden ondersteund. Hierop zal later worden terug gekomen. Vooralsnog werd besloten aan het gezin Gielissen f6 per week toe te staan tot 1 mei 1908 met vrij huishuur en vrij turf. Tevens wordt den directeur opgedragen met de familie in overleg te treden over dit gezin naar Asten of elders te doen verhuizen onder uitkeering van een bedrag voor een maal om een zaakje te beginnen.
Eindelijk stelt de directeur voor in de vacature Gielissen vooreerst niet te voorzien doch aan Nol Breda zooveel mogelijk diens werk op te dragen met verhooging van weekloon (in f15 tot f1750). hetwelk goed gevonden wordt.

28 februari 1908 **wed. Gielissen.**
De directeur deelt mede dat een onbekende aan den Pastoor te Helenaveen f160 heeft ter hand gesteld die deze aan de Mij Helenaveen verschuldigd was, en hij stelt voor om dit geld te besteden voor eene toelage aan de weduwe Gielissen. Indertijd besloot het Bestuur ze tot mei a.s. f6 per week te geven. De vergadering keurt het goed dat genoemde f160 ook aan haar worden uitgekeerd. indien zou, dat zij na 1 mei f4 per week zal krijgen, totdat de som opgebruikt is.

Giessen/Gietten

3 juli 1898 HELENAVEEN, 28 Jun. Het onweder, dat gisternamiddag omstreeks vijf uur boven ons woedde had een treurig verloop. De landbouwer Giessen uit het naburige Sevenum die met paard en kar in de Peel was om turf te laden werd door den bliksem getroffen en gedood. Ongeveer elf uur in den avond vond men zijn lijk dat behalve een zwarte vlek aan het voorhoofd geen bijzonderheden vertoonde, 's mans stroohoed was bodemloos en een zijner klompen aan splinters geslagen. Het paard, blijkbaar aan den kop geraakt, gaf hedenmorgen den geest. Voorts sloeg de bliksem op de telephoonlijnen en vond zijn weg naar de toestellen van de Maatschappij „Helenaveen", waarvan een vrij ernstig beschadigd is. De aanwezige heeren kwamen gelukkig met den schrik vrij.
[elders wordt het slachtoffer Gietten genoemd]

Goedhardt

16 januari 1914
Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de

Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken. Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

Goemans

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

Gommans

7 december 1923 **DEURNE.** Bij de gehouden keuring van springstieren werden goedgekeurd de roodbonte stieren van Wed. H. Gommans Helenaveen oud 14 maanden, die van Wed. A. v. Bussel, Vreewijk oud 13 maanden en die van Stierhouderij Deurne oud 16 maanden, terwijl de roodbonte stier oud 12 maanden van Wed. H. Gommans Helenaveen werd afgekeurd.

Govaerts

5 oktober 1901 HELENAVEEN. Tot brievengaarder alhier is de heer Govaerts, thans als zoodanig te Baarlo.

16 juli 1915 **Examens hoofdakte.** Breda. Geëxamineerd 13 candidaten, geslaagd … J. H. Govaerts, Helenaveen, L. J. Bastiaansen, Sprundel, [...] [L.J. Bastiaensen is de vader van Riet Bastiaensen, echtgenote van Jerome Theelen.]

Graveland, pachter;

uit het kasboek van Leo Theelen:
20 februari 1929 Graveland 14 kg kaas à f0.65 -9,10

4 mei 1933 De Directeur wordt gemachtigd Graafland gerechtelijk aan te spreken wegens achterstallige pacht.

19 mei 1933 **FAILLISSEMENTEN.**
RECHTBANK ROERMOND, 18 MEI.
G. Graveland, veehouder te Helenaveen, Curator mr. F. J. van Thiel, advocaat en procureur te Helmond.

13 december 1933 De pachter Graafland is failliet verklaard en is de Maatschappij nog f2500.- schuldig. De Directeur denkt dat er nog wel f1800.- van terecht zal komen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers

oud H74 G. Graveland nieuw H70

Gravendaal

10 maart 1906 HELENAVEEN. Maandag 12 Maart e. k. hoopt de Heer J. Gravendaal, Stationchef te Helenaveen, den dag te herdenken waarop hij voor 25 jaar in dienst van de Staatsspoorwegmaatschappij trad. Het zal den geachten jubelaris dien dag zeker niet aan belangstelling ontbreken.

5 maart 1906 De Heer J. Gravendaal, stationschef S.S., te Helenaveen (N.-B.), heeft onder vele blijken van belangstelling herdacht, dat hij 25 jaar geleden in dienst trad der Staatsspoorweg-Maatschappij.

van Grinsven, van Grunsven

26 mei 1891 A van Grinsven vroeger heeft hij in den turf gewerkt.
Hij deelt mede dat zijn huis slecht is en dat zijn zoon dezen winter een been gebroken.

uit het kasboek van Leo Theelen:
30 juli 1930 Grinsven van 1/10 lot -7,50
31 maart 1932 Grinsven van No 19257 en 459 -7,50
31 december 1931 Grinsven W. van -14,00
1 juni 1928 Grunsven M. van rit Deurne (betaling 9 januari 1929) 3,25
31 januari 1928 Grunsven van 500 kg kalk f5.75+200 kg haver f28.40+werkloon 3 dagen -42,40

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H1 W.F. van Grunsven nieuw H1

de Groot

27 juni 1904 De directeur zegt ten slotte dat de veenbaas de Groot is aangesteld tot onbezoldigd rijksveldwachter.

28 september 1910 **nieuwe veenbaas.**
Aan de orde is thans de benoeming van een nieuwen veenbaas, ten gevolge van het overlijden van J. H. de Groot.
De directeur zegt dat er onder het personeel geen ver?ot is. De onderbaas is door zijn leeftijd als anderzins niet geschikt. toen de Groot 16 jaar geleden benoemd werd, was die onderbaas ook reeds in dienst.
de directeur wordt gemachtigd eene oproeping te doen tegen een salaris niet hooger dan het thans bestaande.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.

Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat. Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat ‘t vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen

zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.
J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet. Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.
De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.
't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen. Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan.

Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

van Grootel

13 augustus 1924 Examens Hoogduitsche taal l. o.
Den Haag. Geslaagd mej. M. E. v. Grootel, Helenaveen, [...]

van Haaren, pastoor;

30 maart 1917 Pastoor A.C.J. [Augustinus] van Haaren in functie. Geboren te Hooge Mierde. Tot 1946.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid

toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.

Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.

J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet. Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.

De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.

't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen.
Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.

De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

uit het kasboek van Leo Theelen:
20 juli 1923 pastoor 5 kg witte Spaanse 1,00
24 september 1923 Pastoor 14 broedeieren 0,70
27 maart 1924 pastoor 2 H. Missen -5,00
22 september 1924 pastoor H. Mis -2,50
31 december 1924 Pastoor broedeieren 13 0,80
21 augustus 1926 pastoor H. Missen, bidprentjes, wijs enz 54,00
5 oktober 1926 pastoor 10 H. Missen op zaterdagen in oktober - december -25,00
31 december 1926 pastoor ontvangen autorit (95 km) 14,25
10 juli 1928 pastoor ritten over eerste halfjaar 1928 37,50
7 oktober 1928 pastoor rit Griendtsveen 16 km 0,00
11 oktober 1928 pastoor rit terug vanuit Griendtsveen 16 km 0,00
5 november 1928 pastoor rit naar dr Wiegersma 28 km 0,00
14 november 1928 pastoor rit naar gasthuis Helmond 48 km 0,00
21 november 1928 pastoor rit vanuit Deurne 28 km 0,00
26 november 1928 pastoor rit naar Helmond 0,00
14 december 1928 pastoor rit uit Helmond 48 km 0,00
20 december 1928 pastoor -2,50
31 december 1928 pastoor en pater Helmond v.v. 48 km (totaal van alle ritten) 31,20
31 december 1928 pastoor H. Missen f1.20 dodenlijst 0,00
8 januari 1929 pastoor 4 H. Missen+lijst overledenen -11,20
8 januari 1929 pastoor rit naar Griendtsveen 16 km 0,00
10 januari 1929 pastoor rit naar Griendtsveen 16 km 0,00
5 februari 1929 pastoor rit naar Griendtsveen 16 km 0,00
6 februari 1929 pastoor rit (Deurne) Gr. 16 km (28) 0,00
23 maart 1929 pastoor zelf Neerkant (f 2.50 doorgestreept) 0,00

9 april 1929 pastoor Helenaveen en terug Deurne (idem 11 april?) 0,00
12 mei 1929 pastoor Halte tweemaal, ook 15 mei 0,00
31 juli 1929 pastoor afrekening 243 km 24,30
31 december 1929 pastoor rit 7,50
19 mei 1930 pastoor afrekening 17,30
19 mei 1930 pastoor gecombineerde afrekening 1929/30 f37.40 20,10
1 januari 1931 pastoor afrekening 14,00
1 maart 1932 pastoor afrekening 1 maart 1932 over 1931 16,00
3 april 1932 pastoor rit 14 l 2,00
31 december 1933 pastoor -2,50
11 maart 1950 pastoor kistje en fles als beloning directeur R.K. Zangkoor
2 februari 1927 pastoor afrekening 220 km januari 33,00
28 februari 1927 pastoor afrekening 99 km februari 14,85
2 mei 1927 pastoor afrekening 44 km april 6,60
2 mei 1927 pastoor afrekening 50 km maart 7,50
10 juli 1927 pastoor afrekening 117 km mei en 115 km juni 34,80
3 oktober 1927 pastoor afrekening 207 km juli, augustus en september 31,00
10 januari 1928 pastoor afrekening 158 km t/m december 23,70
31 december 1924 pastoor aardappels -17,50
22 juli 1929 pastoor familie van Deurne en 25 juli retour Deurne 0,00
21 november 1928 pater rit naar Griendtsveen 16 km 0,00
26 november 1928 pater rit terug Helenaveen (of Helden), samen 48 km 0,00
17 december 1928 pater rit naar station Helenaveen en id terug 16 km 0,00
4 augustus 1930 pater, pastoor rit Halte, ook 11 augustus 0,00

2 januari 1931 **BISDOM 's-HERTOGENBOSCH.**
Priesterjubilea 1931.
40 Jaar: [...] A. C. J. van Haaren, geb. te Hoogemierde, pastoor te Helenaveen; [...]

20 mei 1931 De Directeur stelt voor den pastoor een bloemstuk te zenden namens de Maatschappij ter gelegenheid van zijn Jubileum waarmede de vergadering instemt.

8 december 1932 De Directeur deelt mede, dat bericht is ingekomen van den Pastoor met verzoek het oude schoolterrein aan hem te willen verkoopen. Besloten wordt tot verkoop, voor den prijs van 1 gld de M², over te gaan, indien het mogelijk blijkt in verband met de hypotheek.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H16 A.C.J. van Haaren nieuw H16

1 januari 1942 **25 JAAR PASTOOR**
30 maart: A. C. J. van Haaren, pastoor te Helenaveen.

Hartog

24 april 1914 De directeur deelt mede dat hij twee serieuze sollicitanten heeft naar de betrekking van boekhouder nl. Hartog uit Dortrecht of Jansen uit Charlois. nog nader zal met hen worden gesproken en den uitslag aan commissarissen medegedeeld.
Het tractement wordt aldus vastgesteld:
het eerste jaar zal dit bedragen f1000 en
bij tevredenheid op 1 mei tot f1200 verhoogd worden.
verder om de 2 jaar met f100 opgeslagen tot dat het maximum van f1500 zal zijn bereikt.
De directeur zegt dat Jansen 't eerste jaar reeds f1200 heeft bedongen. dit zal hij dus moeten intrekken.

31 maart 1915 De dir. deelt mede dat de boekhouder Hartog zijn ontslag heeft gevraagd. verschillende personen zijn hem nu aanbevolen. De vergadering besluit de keuze daarom aan den directeur over te laten. het salaris zal hetzelfde blijven.

Heideman

5 mei 1944 [...] Helenaveen: Br. Herman S.S.C.C. Purmerend, 4 mei 1944

Heijnen

25 oktober 1927 Overleden: [...] Johanna M. Heijnen oud 63 jaar wed. v. v Oors te Helenaveen. [...]

Hendriks, Hendrikx

26 mei 1891 Petrus Kolen Petrus Hendriks de Vries en F. Cuijten
Hendriks vraagt bergplaats voor veen. hij wil wel betalen voor een schuurtje. sinds verleden jaar heeft hij gepacht voor 25 ct. hij dacht dat het voor 3 jaar zou zijn, doch het is volgens den directeur voor 1 jaar.
De Vries turfmaker zegt: degenen die boven wonen worden voorgezet. zij krijgen altijd de beste putten.
vr. Hebt gij daar op het oogenblik hinder van?
a. Ja, gister nog, de nieuwe onderbaas gaf toen de goede put aan de anderen ofschoon ik hem gaarne had gehad.
vr. Kunt gij klagen over Bladder?
a. Neen dat kan ik niet.
Colen zegt dat zijn dak slecht is.
Cuijten zegt dat het zijne lekt.

14 en 21 juli 1891 16 Zijn er bewoners geweest die verbouwing of verpachting van hunne woning hebben verzocht onder aanbod van meerdere huur naar evenredigheid van de kosten?
Zoo ja, gelieve dan daaromtrent uwe beslissing met opgaaf van redenen te vermelden?
De heer Verhoeven heeft mij in 't algemeen wel eens gezegd dat velen meer wilden betalen als er gebouwd werd. Na de ondervinding in dezen met A. Bakker heb ik echter ver kozen af te wachten tot de personen in kwestie mij zelf aanspraken. Het is tot heden geschied door Hendriks, door Waayenburg en door P Kievits.
Deze laatste is om vele redenen niet iemand die bijzondere protektie verdient.
Waayenburg heb ik in de begrooting opgenomen. Hendriks vraagt te veel.
Nu zijn echter weder twee woningen ingevallen en gaat de tijd daardoor verloopen. Ik trachtte den regel te volgen eerst de woningen voor de menschen bewoonbaar te maken, en daarna voor het vee en uitbreiding.
Het vergrooten der woningen verdient echter nader overweging. Het worden dan kleine landbouwbedrijven, iets dat op zich zelf wenschelijk is. Maar dan vloeit daaruit vanzelf voort dat men weer nieuwe arbeiderswoningen moet bouwen. De bijbetaling voor uitbreiding moet dan ruim genomen worden, om de verinteresting van het geheel op eene bijkomende waarde te brengen.

9 mei 1908 2 Op **Dinsdag 12 Mei**, om 19 ur voorm., te Helenaveen, ten verzoeke van weduwe Peter Hendriks en kinderen aldaar.
Een ponnijpaard, 2 koeien, 1 dragend varken.
Den geheelen inboedel, bestaande in stoelen, tafels, kasten, kisten, kachel, spiegel, schilderijen, klok, porcelein, aardewerk en verderen huisraad.
2 karren, lange kar, ploegen, eggen, karottenmolen, kruiwagen, schoppen, rieken, zichten, zeiden, haartuig, was, snijkist en verder akker- en schuurgereedschap.
Eene partij aardappelen, hooi, stroo, boonen, erwten, boonstaken en erwtenhout.
Posten tot en met f3 à contant.
Overigens crediet 1 Aug. 1908.

uit het kasboek van Leo Theelen:
3 december 1923 Hendriks o.a. speculaas 0,00
31 januari 1924 Hendriks -2,50
20 februari 1924 Hendriks 4 broedkamer à f1.50 (stro) (betaald september) 0,00
31 januari 1926 Hendriks -4,48
28 februari 1926 Hendriks -3,60
31 maart 1926 Hendriks -9,00
30 april 1926 Hendriks -12,00
31 december 1922 Hendriks, Dekker, Beckers, enz gezamenlijke rekeningen -30,00
31 januari 1924 Hendriks, Dora en Toon loon f2.-+f3.-+f3.-+f3.-+f3.- en Toon (Hendriks?) f1.-+f1.-+f1.- -17,00
31 maart 1932 Hendrikx L. 40 l petroleum -2,40
31 maart 1927 Hendrikx L. rit ziekenhuis Deurne 4,20

29 februari 1936 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, Woensdag 11 Maart 9 uur voor de maatschappij Helenaveen, 150 peelveldjes liggende achter tuinders J. Aarts en H. Thoonen, 1 achter den tuinder Jac. Crommentuyn, achter den tuinder L. Hendriks en achter het café v/h/ Wed. v. Woesik.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H65 H. Hendriks nieuw H62
oud H67 L. Hendrikx nieuw H64

21 september 1942 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 29 Aug.-11 Sept. Geboren: [...] Johannes W., z. v. J. Arts en Th. H. Hendrikx te Helenaveen, Soemeer;

Herman de Groot, boekhouder;

29 september 1890 Ondertrouwd:
JACQUES F. HERMAN DE GROOT
BETSY G. DU CROIX.
Helenaveen,) 26 Sept. 1890.
Zeist,)

11 oktober 1890 Getrouwd:
JACQUES F. HERMAN DE GROOT
BETSY G. DU CROIX,
die, mede namens wederzijdsche Familie, hun dank betuigen voor de vele blijken van belangstelling, bij hun Huwelijk ondervonden.
Helenaveen,) 9 October 1890.
Zeist,)

24 april 1899 De Voorzitter stelt voor in overleg met den Directeur een blijk van instemming van de Commissie van Art. 21 op de zoo even plaats gehad hebbende Algem. Vergad. de volgende gratificaties te verleenen aan:
den Boekhouder H de Groot f200.-
" Hoofdopzichter Verhoeven f200.-
" Veenbaas de Groot f100.-
" onder " Vervuurt f 75.-
" fabrieksbaas v. Breda f 75.-

12 februari 1900 **tractement Boekhouder.**
De directeur brengt het tractement van den boekhouder ter sprake naar aanleiding van zijne vraag of er ook verbetering van vooruitzichten bestond.
Indertijd kreeg hij 1000 gld en [? oot] eenige vrijdommen. Later werd het tractement op 1400 gld gesteld met inbegrip der vrijdommen die op 335 gld geschat werden. Na eenige tijd kwam er een vaste gratificatie van f100 bij. doch in goede jaren werd hem een tweede gratificatie gegeven o.a. verleden jaar van f200.
Commissarissen van oordeel zijnde dat de boekhouder de belangen der Mij uitstekend behartigt besluiten hem thans een vast tractement (behalve vrij woning) van f1600 toe te kennen waarin dan de eerste gratificatie van f100 begrepen is.

2 april 1903 Heden overleed onverwacht onze geliefde Echtgenoot, Vader en Behuwdvader, de Heer JOHANNES DU CROIX, in de ouderdom van 70 jaar
Baarn, 29 Maart 1903.
Brinkstraat C 107.
Baarn: E. G. DU CROIX-BEUZEMAKER.
Helenaveen: E. G. HERMAN DE GROOT-DU CROIX,
J. F. HERMAN DE GROOT.
Baarn: N. W. DU CROIX. (458)

9 december 1904 **pensioen boekhouder.**
Naar aanleiding van het reeds enkele malen met eenige der commissarissen besproken plan om den boekhouder een pensioen te trachten te verzekeren legt de directeur een prospectus over van de Vennootschap Nederland te Amsterdam waarin een voorbeeld voorkomt, dat hier in ?ssing zoude kunnen worden gebracht.

31 december 1904 Heden overleed onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, Wed. J. DU

CROIX-BEUZEMAKER, in den leeftijd van ruim 67 jaar.
Helenaveen,
E. G. HERMAN DE GROOT-DU CROIX.
J. F. HERMAN DE GROOT.
's Bosch, N. W. DU CROIX.
31 Dec. 1904.

27 maart 1905 **pensioen boekhouder**
De directeur brengt wederom het vaststellen van een pensioen voor den boekhouder ter sprake. Hieromtrent wordt nog geen besluit genomen, doch alleen de wenschelijkheid uitgedrukt dat indien men de tusschenkomst van een Levensverzekeringsmaatschappij mocht inroepen hiervoor geen Buitenlandsche te nemen doch een der groote Binnenlandsche. De secretaris mag nadere gegevens hieromtrent verstrekken. Als uitgangspunt zal dan worden genomen dat de boekhouder op 60 jarigen leeftijd een pensioen van f1000 zal worden toegekend.

27 maart 1905 Er wordt besloten aan den boekhouder eene gratificatie te geven van f200 en aan ieder der bazen f100, tezamen dus f400.

10 juli 1905 **Pensioen boekhouder.**
Wat het pensioen van den boekhouder betreft wordt nog geen besluit genomen wegens de onvoltalligheid der vergadering. De vraag deed zich voor of hij reeds voor zijne weduwe gezorgd had en of hij bereid is, wanneer men de verzekering aan hem zelve overliet en alleen een jaarlijksche toelage daarvoor gaf, een gedeelte in die verzekering bij te dragen.
Het idee van gratificatie in z? jaren zou dan in ieder geval vervallen.
De volgende vergadering zal omtrent dit punt een besluit worden genomen.

2 oktober 1905 **Pensioen boekhouder.**
In verband met de voorgenomen vaststelling van het pensioen van den boekhouder deelt de directeur nog mede dat deze aan zijne vrouw eene uitkeering van f1500 ineens, na zijn overlijden, heeft verzekerd.
Er wordt nu besloten den boekh. te verzekeren tegen 1000 gld per jaar. uit te keeren na zijn 60ste jaar. de praemie hiervan zal door de Mij worden betaald zoolang hij in haar dienst blijft. De boekhouder zal echter zelf de kosten moeten dragen van eene herverzekering, waardoor de vervallen praemiën aan zijne vrouw terugkomen.
De directeur zal omtrent de regeling van een en ander met de Algemeene Mij v. Levensverz. en Lijfrente in overleg treden, wanneer de boekhouder zich met bovenstaande conditie vereenigd heeft.
Tevens wordt besloten dat alsdan in het vervolg elke gratificatie aan den boekhouder zal vervallen.

4 december 1905 **Pensioen boekhouder.**
De directeur deelt mede dat de boekhouder bezwaren maakt tegen het sluiten eener verzekering op de wijze zooals in de vorige vergadering werd besproken.
Hij zoude er de voorkeu aangeven een kapitaalsverzekering te sluiten die hem op 60 jarigen leeftijd zal worden uitbetaald (of bij vroeger overlijden aan zijn vrouw) jaarlijks kost dat dan aan de Mij f450. later koopt hij dan zelf eene verzekering voor hem en zijn vrouw.
Besloten wordt de verzekering op deze manier te sluiten en zooals reeds in de vorige vergadering bepaald was, bij de Algem. Mij van Levensverz. en Lijfrente te Amsterdam.
De polis en bewijzen van praemiebetaling zullen in de brandkast der Mij worden gedeponeerd.

19 juli 1913 **boekhouder.**
De directeur brengt de minder goede verstandhouding ter sprake met den boekhouder. Deze laatste kan zich niet goed schikken in de veranderde administratie. Hij zegt dit omdat hij genoodzaakt zal zijn er later wel op terug te komen. Nu heeft hij, een paar dagen geleden, excuses gemaakt, maar zijn deze ernstig gemeend?
De directeur wijst er op dat hij tegen zijn zin uit onder sleur steeds een te groote kas wil hebben, en daaromtrent zijn bevelen niet opvolgt. Ook omdat hij bij afwezigheid van den directeur bestellingen ? aan anderen dan hem is opgedragen, of draagt hij verschillende dingen op aan de timmerlieden met een gevoel van onmisbaarheid. ook volgt hij de verdeeling van het werk niet op zooals de direct. wil dat dit tusschen hem en den klerk zal plaats hebben. en houdt deze zelf de loonste?k? bij, waardoor de boeken der Mij dit jaar 5 maanden ten achter waren enz.

de vergadering hoopt dat de zaak alsnog geschikt zal kunnen worden.

26 oktober 1913 Nadat de directeur nog heeft medegedeeld dat de verhouding tusschen hem en den boekhouder in de laatste tijd minder gespannen is geworden, omdat de laatste zijne orders beter opvolgt, sluit de voorzitter de vergadering.

2 januari 1914 **Boekhouder.**
De directeur deelt mede dat de verhouding tusschen hem en den boekhouder Herman de Groot verder zeer gespannen is, ten gevolge van 's mans groote eigenzinnigheid.
Zoo had de boekhouder een oude klant weggestuurd zeggende dat er geen turf meer was.
de directeur verzocht toen dezen op een bepaalde tijd op het kantoor terug te komen, doch hij werd ten tweede male door den boekhouder weggezonden.
Dientengevolge ontstond er een woordenwisseling tusschen den directeur en den boekhouder, waarop laatstgenoemde een brief tot commissarissen richtte.
De directeur handhaaft zijn standpunt dat een goede samenwerking in het vervolg niet meer mogelijk is. de tegenwerking van den boekhouder is o.a. merkbaar bij het invoeren der hoogeren pachten. Commissarissen zijn het eens met den voorzitter dat het moeilijk is oude opvattingen te veranderen bij menschen die lang in dienst zijn.
De belangen der Mij mogen echter niet geschaad worden, en ontslag zal de eenige oplossing zijn. De voorzitter meent dat men voor f1000 a f1200 het werk van den boekhouder en den klerk te samen wel gedaan zou kunnen krijgen.
Herman de Groot is thans 52 a 53 jaar, en bijna 25 jaar in dienst der Mij die jaarlijks voor hem betaald f436.88 zijn.
De praemie der verzekering waarbij bedongen wordt dat op zijn 60ste jaar of bij vroeger overlijden f7500 zullen worden uitgekeerd aan hem of aan zijne weduwe.
zijn salaris is f1600, behalve dit geniet hij vrije woning.
Met het oog op den langen diensttijd is men van meening den boekhouder niet te kunnen ontslaan zonder eene jaarlijksche toelage. Er wordt besloten die op f500 te stellen tot zoolang de door hem gesloten verzekering in werking treedt. Hieraan zal echter de voorwaarde worden verbonden dat die toelage jaarlijks door commissarissen aan den deelhouder zal worden voorgesteld, dat zoolang de houding van de boekhouder tegenover de Mij geen reden tot klagen geeft.
Er zal nu aan den boekh. een brief worden geschreven waarin hem wordt te kennis gegeven dat samenwerking in het vervolg onmogelijk blijkt te zijn en hem in overweging wordt gegeven eervol ontslag aan te vragen. In dit schrijven zal hem tevens worden medegedeeld de bedoeling van commissarissen omtrent de jaarlijksche toelage van f500, behalve de betaling der praemie a f436.88 door de Mij en hem verder worden verzocht zijn antwoord binnen 14 dagen in te zenden met de mededeeling of hij wellicht met commissarissen alsnog over deze zaak een onderhoud wenscht te hebben, hetgeen dan zou kunnen worden gehouden op de eerstvolgende bestuursvergadering.

6 maart 1914 **boekh. Herman de Groot**
De boekhouder Herman de Groot is mede aanwezig.
[...]
De secretaris leest voor de briefwisseling met den boekhouder Herman de Groot, die bij schrijven van 5 Februari eervol ontslag uit zijne betrekking aanvroeg met ingang van 1 Mei.
Conform de besprekingen in de vorige vergadering werd hem medegedeeld dat commissarissen voornemens zijn hem op de volgende wijze tegemoet te komen:
1. zal de praemie der koopsom namen gesloten verzekering, groot f436.88 jaarlijks door de Mij wordt betaald, totdat die verzekering in werking is getreden.
2. zullen commissarissen dat aan dat gelijk tijdstip jaarlijks aan aandeelhouders het voorstel doen hem eene toelage van f500 te geven, welk voorstel aan aandeelhouders zal worden gedaan alleen voor het geval zijne houding tegenover de Mij geen reden tot klagen geeft.
Wat de bepaling onder no 2 betreft heeft de boekhouder verzocht deze in mildere bewoordingen, d.i. met meerdere zekerheid te willen stipuleeren.
Er ontstaat eene gedachtenwisseling over dit punt, waarvan de slotsom is: het besluit om in bovengenoemde bepaling niets te veranderen.
De Heer Herman de Groot verschijnt ter vergadering, de voorzitter deelt hem het genomen besluit mede, waarna hij de vergadering verlaat.

3 juli 1914 x de secret. leest een brief van den Heer Herman de Groot dank betuigende voor de verleende bijdrage voor 1914/15.

31 maart 1915 De algemeene vergadering wordt vastgesteld op Vrijdag 30 April des

morgens ter 10 uur. Op de agenda zal o.a. worden geplaatst de toekenning van de toelage aan den vroegeren boekhouder Herman de Groot.

16 mei 1916 Levensverzekering en toelage de Groot, deze vervallen in 1920, bij 60 jarige leeftijd van de Groot.

18 juni 1918 2. een brief van den Heer Herman de Groot die zijn dank betuigt voor de toelage voor mei 1918-1919.

1 januari 1919 Buitengewone Uitgaven.

Voor de onder dit hoofd vallende uitgaven worden de gewone jaarlyksche posten wederom aangevraagd; alleen wordt voorgesteld de subsidie aan de Ned. Herv. Gemeente te verhoogen tot f400.-, omreden dat het predikants-traktement te Helenaveen zoo byzonder laag is; de kerkeraad dezer gemeente kan niet meer geven dan f1200.- traktement. Waar er thans te Helenaveen een vacature is, al een verbetering van het predikants-traktement wel noodzakelyk zyn, om hier wederom een predikant geplaatst te krygen.

Gevraagd wordt voor:

Subsidie R.K. Gemeente	f 600.-
" Ned. Herv. "	" 400.-
Receptiegelden	" 100.-
Premie Levensverzekering van J.F. Herman de Groot	" 437.-
Toelage aan J.F. Herman de Groot	" 500.-
Geneeskundige behandeling der arbeiders	" 600.-
Verbandmiddelen enz.	" 25.-
Vrye woning vroedvrouw	" 75.-
Vrye brand aan de kerkelyke gebouwen, veldwachter, vroedvrouw	" 500.-
	f 3237.-

28 april 1922 **Boekh. Herm. de Groot.**
De Secretaris geeft voorlezing van de door Herman de Groot geschreven brieven, waarin hij finantieele hulp van de Mij inroept. Op de door hem gesloten verzekering, waar van den praemie door de Mij werd betaald, heeft hij slechts f3000 in plaats van f7500 ontvangen. Hij heeft slechts f200 om van te leven indien de Mij hem niet helpt. Deze gaf hem vroeger f500 in de crisisjaren f600. De verg. besluit hem f400 bij te passen, loopende deze uitkeering van 1 Jan. 1922 tot 31 Dec. 1922.

4 april 1924 2). Er is een schrijven ingekomen van Herman de Groot. deze krijgt nu een toelage van f300. vroeger ? f500. de Algemeene keerde hem 40% uit van de verzekering ?l f3000 Nu zal weldra weder een uitkeering geschieden van 8%. de bedoeling van zijn schrijven is of hij dan toch die f300 mag blijven behouden. De vergadering heeft hiertegen geen bezwaar aangezien hij en zijn vrouw in kommervolle omstandigheden verkeeren.

van der Heijden

23 november 1873 Rector C. van der Heijden in functie. Geboren te Waalwijk.

20 juli 1878 einde van de functie van Rector C. van der Heijden

25 juli 1878 TILBURG, 24 Juli.
Z. D. H. Monseigneur A. Godschalk, Bisschop van 's Bosch, heeft benoemd tot Pastoor te Macharen, den WelEerw. Heer F. C. van der Heijden, Rector te Helenaveen; tot Rector te Helenaveen deu WelEerw. Heer P. van Beek, kapelaan te Kaatsheuvel; tot kapelaan te Kaatsheuvel den WelEerw. Heer F. van Lankveld, Rector te Coudewater; tot Rector te Coudewater: (Rosmalen), den WelEerw. Heer W. A. J. Tielen, kapelaan te Balgoij; tot kapelaan te Balgoij den WelEerw. Heer C. P. van Schendel.

21 januari 1919 **Helenaveen 21 Januari 1919**
Aan den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen
te Helenaveen

Daar ik in den morgen van 21 dezer mij bevond op U kantoor en dan U vroeg om een kleine loonsverhooging in deze tijd omreden dat ik met het toegekende loon met mijn

gezin bijna niet kan uitkomen, gaf U mij ten antwoord dat ik niet ijverig genoeg in mijn dienst was, ten minste zoo ik het heb opgevat
Daar ik een half jaar bij U in dienst ben en altijd op mijn eigen de politiedienst bij dag en nacht in de diverse terreinen van de maatschappij helenaveen heb verricht waarvan ik overtuigd ben en dat mij heden morgen is gebleken dat ik geen dienst genoeg had gedaan volgens U zeggen
Daar ik altijd meende dat ik mijn dienst goed verrichte te Helenaveen wat echter heden morgen mij is gebleken dat niet het geval is zoo zou ik met al mijn getrouwe diensten die ik als politie man heb verricht Helenaveen misschien nog eens moet verlaten als onbekwaam politie man wat ik echter niet van plan ben te doen.
Naar aanleiding van heden morgen heb ik de eer UWeledele te verzoeken mij des avonds den politie te willen doen voor schrijven van welke voorgeschreven dienst ik U dan iederen dag rapport van zal uit brengen zoodat ik iedere dag overtuigd kan zijn of ik mijn dienst goed gedaan heb of niet
't Welke Doende
JvdHeide [?]

14 maart 1919 **Weer wat nieuws.**
We hebben een afdeeling te Helenaveen. In tegenstelling met het bestuur van de gemeente Deurne en de firma Steeg en Esser neemt de directie daar het standpunt in, dat zij er liefst den bond buiten houdt. Nu zouden we dat nog kunnen beschouwen als een gewone benepen uiting, maar bij nader inzien lijkt er nog wel iets anders aan vast te zitten.
We hebben daar n.l. het prachtige verschijnsel, dat de directie tevens eigenaar is van zoowat alle woonhuizen der veenarbeiders. En nu zouden we ons de mogelijkheid kunnen indenken, dat ook dát door de omstandigheden zóó geboren is, al zou 't ons ook dan nog geen gelukkige oplossing toeschijnen. Maar zooals 't er nu naar toe gaat, overtreft 't alles wat we tot heden hebben ontmoet. De Directie heeft n.l. aan de mannen een huurcontract voorgelegd, waarbij een huis en woning wordt verhuurd aan den veenarbeider op een wijze waarop de man met stalen ketens aan de Directie wordt vastgekluisterd.
Hij, de arbeider, is niet alleen zelf verplicht bij de huiseigenares te arbeiden, neen zij heeft de onmenschelijke brutaliteit om zelf te eischen, dat ook vrouw en kinderen bij haar in dienst treden.
Staking etc. zijn reden tot onmiddellijke ontruiming der woning; kortom 't is een huurcontract waardoor de huurder o. i. letterlijk slaaf is. Er blijkt alleen niet uit, dat de man niet de beschikking over zijn geld heeft.
Wij begrijpen het dus volkomen, dat de Directie met onzen bond niet te maken wil hebben.
Maar we zullen niet rusten voor we aan een zoo menschonteerende toestand paal en perk hebben gesteld.
Ongetwijfeld weten we het, dat door het bovenstaande publiek te maken, de Directie kan probeeren de mannen van onzen bond los te scheuren en de vraag is of zij al kordaat genoeg zijn om voet bij stuk te houden, maar dat mag ons net afschrikken. Het arbeidersbelang staat hooger dan het bezit van een paar honderd leden meer of minder.
Wij adviseeren daarom onze mannen, in het belang van zich en hun huisgezin, een dergelijk huurcontract nooit te aanvaarden; De Directie kan hoog springen of laag springen, maar als ze trouw aan hun bond blijven maakt zij hen niets!
Of meent de Directie, dat als wij - die steeds trachten elken strijd te vermijden - te Helenaveen een staking zouden proclameeren, dat wij dit zouden doen zonder dat de mannen daarmede accoord gaan? En gaan ze er mede accoord, dat we dan zoo'n staking zouden beëindigen zonder dat we allereerst bedongen hadden het rustig voortwonen van de mannen?
's Is te mal om over te praten en we wenschen dan ook waarlijk niets liever, dan dat onze mannen te Helenaveen de kracht mogen bezitten om zich aan een dergelijke toestand te ontworstelen. Want het feit alleen, dat de Directie hen zoo'n contract durft voorleggen zegt reeds alles - en wij zullen ook niet aarzelen om, zoodra wij bemerken, dat de Directie pressie op de arbeiders uit oefent, onze maatregelen te nemen.
We durven bij de arbeiders op plichten te wijzen, maar zullen ook niet dulden, dat op een dergelijke manier met hun recht wordt omgesprongen.
Stelt de Directie er prijs op met ons samen te werken voor een goede verhouding, wij zijn daar ten allen tijde voor te vinden, maar wil zij dat niet: het is haar zaak maar wij mogen niet rusten voor een dergelijke toestand blijvend verbeterd is.

Onze actie te Deurne.
Ook daar moeten we iets van zeggen. De gemeente Deurne en ook Steeg en Esser hebben getoond niet slechts met onzen Bond te willen onderhandelen, maar hebben belangrijke verbeteringen voor de arbeiders ingewilligd.
De tijd om ons recht te verkrijgen is benut, bovendien is de wijze waarop ons recht ons toegekend is, ons zeer sijmpathiek en nu is het de tijd om onzen plicht te vervullen. En dan willen we 't nog wel eens zeggem, dat het ons alleronaangenaamst stemt, wanneer onder bovengenoemde omstandigheden de leden op allerhande pietlutterigheid den klemtoon leggen.
Er moet nu gewerkt worden en de werkgevers moeten nu ondervinden, dat het ook voor hen van belang is om met de arbeiders te onderhandelen.
Ons contract is niet met boetebepalingen doorweven zooals bij Bos te Helenaveen de arbeiders een contract is voorgelegd, er is niet gepingeld, dus nu hebben ook onze mannen te bedenken, dat wij niet het arbeidersbelang opofferen aan enkele wispelturige elementen.
En wij vertrouwen, dat het gros van de Deurnsche arbeiders mét ons wil meewerken om te toonen dat wij zijn plichten kennen. Méér zeggen we er op heden niet van.
Dit schrijven is door mij overgenomen uit Orgaan van den Nederl. R. K. Bond van 14 Maart '19.
JvdHeide

Hermans

11 maart 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Donderdag 28 Maart 9 uur voorm. voor Mij Helenaveen 140 peelveldjes in het dorpsveld achter Oranjehoeve en op Sevenumsch grondgebied. Zwart veen moet geheel worden afgegraven, grauwveen moet ter plaatse blijven.

27 november 1942 Voor terst. gevr. aank. boerenknecht, v. alle voork. werk. H. Th. Hermans-Linssen, "Oranje-Hoeve", Helenaveen

18 januari 1944 Te k. gevr. een zware wendelploeg en veevoederkotel. H. Th. Hermans-Linssen, "Oranje-Hoeve", Helenaveen.

van Heugten

13 november 1917 **STAATSSPOORWEGEN.** Bij de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen zijn benoemd tot surnumerair met ingang van 12 Nov. a.s. G. W. Otterloo, ter standplaats Ede en R. M. J. van Heugten ter standplaats Helenaveen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1932 Heugten A. van 14 pullen à f1.75 24,50
31 december 1932 Heugten van rit 7,50

van de Heurik

20 oktober 1923 **DEURNE.** Het Gemeentebestuur vestigt de aandacht van belanghebbenden op de wettelijke verplichting tot het doen van aangifte van huisslachtingen. Deze aangifte kan geschieden: te Deurne bij den Boerenbond, te Zeilberg bij F. de Clerck, te Liessel bij H. Verstappen, te Helenaveen bij A. v. d. Heurik en te Neerkant bij Cleutjens.

Hoek

26 mei 1891 Lambertus Hoek
Hij zegt I dat zijn huis slecht is, het regent er door II. dat er zooveel verschil in pacht is, hij betaalt 50 gld en hij ligt op het zelfde stuk als een ander die 25 gld per hect. betaalt. III Toen Schellings wegging zeide hij "gij hebt nog 93 gulden te goed. laat dit staan en komt elke week wat halen".
Nu zegt hij "had ik maar een bewijs hiervan gevraagd, ik pretendeer wel niet die volle 93 gld te moet hebben, doch er is geen rekening van gehouden.
vr. Zijt gij niet op kantoor geweest wat zeide Langenhof toen?
a. Die wilde niets zeggen, ik meen mij te herinneren dat van Beek mij toen wegjoeg.

Men beloofd hem dat zal onderzocht worden in hoeverre dit waar is.

mei 1891 Lambertus Hoek zegt nog ongeveer f93. v.d. Maatsch. te goed te hebben?

mei 1891
1/ Geachte Heere van de Maatschappij
Mag ik zoo vrij wezen u een vriendelykijn verzoek ik ben een tuinder M Hoek met vrouw en 8 kindere ik heb verleden jaar een groote ramp gehad mijn vrouw en 3 kinde een 15 een 14 en een van 12 jaar wel 5 maande blind geweest ik onmagtig om te betalen ben ik na de Burgermeester geweest om van de gemeente te late midiseneere de Burgermeester heb gezegt laat zulk noodige dinge van t konings gels toen gaat na de Maatschappij toen heb vorhoeve na de Burgermeester geschreven voor me en toen heb ik een bewijs voor Gasthuis en Appetheek gehad toen hebbe ze eerst 6 weke in Helmond geneest in t Gasthuis niets helpe en toen heb de Burgermeester een bewijs gegeven voor Utrecht daar zijn zij genezen Goddank, maar de Burgermeester heb het geld van de maatschappij weer terug gecasht nu zien ik geen kans om het terug te kunne betale want de 30 Mei verleden jaar bevroor al wat in onze tuin was dus kon ik niets betalen 60 gulde heeft de Burgermeester mij van t gemeente geld betaalt en 58 gulde staat nu nog voor mee rekening er worde wel meer menschen geholpe wegens ooge kwaal en die hoev er geen cent van terug te geven als ik het betalen kon Heere zou ik u niet lastig valle wij zitte hier op t slegste land vermeerd er u maar na en veel tegenspoed verhoeve en de Burgermeester kon ons goed en ons een beetje te helpe van t konings geld ? u beleeft want hoe kan ik het niet betalen, het blijft tog voor ons staan en wij zijn tog ook in woners en dan heere ik woon in een huis de stal muur is er een heel stuk uit gevallen daar kan wel 3 man door en de vloer is almaal stuk toen wij er in kwame was het al en ik ben er al 8 jaar in ik zou zelf wel kome Heere maar het is zoo druk op heden in de tuin ik ben maar alleen met een paar kleine jongens anders kwam ik liever zelf.
Verder Vriendelijk
Gegroet Heere van de Maatschappij van M Hoek
ik hoop Heere dat u zoo goed zijt mij een beetje te helpe van t konings geld dat die rekening zoo hoog niet blijft staan voor mee verder bij ik arm maar gou tevreeden.

14 en 21 juli 1891 30 Idem aan L. Hoek? deze beweert een te goed hebben gehad van f93 toen Schellings Helenaveen verliet?
Het jaar dat Schellings Hveen verliet, sloot de rekening van L. Hoek met een debet van f403.65, dat hem nader kwijt gescholden is door Z.M. de koning. Zijn er dus erreurs in die rekening geweest, dan hebben die nooit effekt ten nadeele van Hoek gehad.

15 januari 1904 - Ned. Herv. Kerk. Beroepen te Helenaveen de heer J. A. Hoek, cand. te Utrecht. - Te Odoorn, Bazuin, cand. te Groningen. - Te Terborg ds. J. C. Benit, aldaar.

3 oktober 1907 **Misschien hebt gij het en weet gij het niet.**
Nierziekte is verschrikkelijk, lees hoe ge ze genezen kunt.
De heer A. Hoek, wonende te Helenaveen in N.-Brabant, meldt ons: Het is ruim drie jaren dat ik aan een nierziekte geleden heb. Hierdoor had ik veel te lijden van een hevige pijn [...]

12 december 1907 **Baarlo.** Bij den Zondag ll. gehouden wedstrijd voor kom. voordrachten werden de prijzen behaald als volgt: 1e J. Maessen, Roermond; 2e J. Jongenhuis, Venlo; 3e J. Hoek, Helenaveen; 4e J. Grein, Heer; 5e J. Titulaer, Venlo; eervolle vermelding J. Grubben, Maasbree. De publieksprijs verkreeg J. Jongenhuis.

4 maart 1908 **Panningen.** [...] De voordrachten van den heer J. Hoek uit Helenaveen deden de aanwezigen herhaaldelijk schateren van het lachen.

13 november 1909 5 Op **Dinsdag 16 Nov.**, om 2 ure nam. te Helenaveen, ten verzoeke van Martinus Hoek en kinderen.
Alle huismeubelen als: kast, stoelen, tafels, spiegels, schilderijen, klok, regulateur, wekker, lamp, lantaren, porcelein en aardewerk, beelden, potten, pannen, ketels en verder huisgerief.
2 melkgevende geiten, 10 kippen met haan.
Groote moeston, bascule met gewicht.

Een partij broeiramen, erwtenhout, boonstaken, 120 schansen, 2 kruiwagens, 1 egge, een partij hooi strooisel, wittekool, 80 vat aardappelen, 4000 KG. mangelwortelen en koolrapen, zaadboonen en erwten tuiniersgereedschappen enz.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1940 Hoek van perzik 2,50

Hofman/Hoffman

23 februari 1899 ROERMOND. Voor de rechtbank alhier hadden zich Dinsdag te verantwoorden F. B., oud 49 jaar, veenarbeider, voorheen wonende te Helenaveen, thans zonder vaste woonplaats, beklaagd ter zake, dat hij op 23 Juni 1898 in den woning van G. Rolink te Helenaveen heeft ontvreemd een overjas ten nadeele van J. Rolink en eene broek ten nadeele van G. Hofman, kostgangers aldaar. Het O. M. eischte tegen hem 4 maanden gevangenisstraf. De rechtbank bepaalde de uitspraak in deze zaak op 28 Februari e. k.

4 maart 1899 Verder werd vonnis gewezen in de zaak tegen F. B., oud 49 jaar, arbeider, zonder vaste woonplaats, ter zake van diefstal van een jas en broek te Helenaveen, ten nadeele van J. Rolink en G. H. Hoffman, gepleegd op 28 Juni 1898 en veroordeeld tot 2 maanden gevangenisstraf met vermindering van het voorarrest.

van Honk (=van Horen?)

15 februari 1896 Lijst van brieven, geadresseerd aan onbekenden, over de 2e helft der maand Januari 1896.
[...] - G. Van Honk, Helenaveen. - [...]

van Horen

26 mei 1891 Bakker van Hoorn.
Hij klaagt dat de brug voor zijn huis is weggenomen. dit doet hem jaarlijks zeker een 100 gld schade.
vr. Waarom is die brug weggenomen?
a. Zij was versleten en toen hebben zij ze weggenomen.
Hij verwoont 204 gld en heeft 4 hectaren. hij wil gaarne een schuur hebben, want hij moet nu door anderen laten dorschen.
hij wil ook boven een paar kamers hebben en zal er voor betalen. hij zegt dat hij zijn tuin een half jaar te voren moet betalen, en vraagt dit in twee keer te mogen doen.
(Er wordt hem gezegd dat hij moest zien of hij geen plaats zoude kunnen krijgen in de schuur in zijn buurt, welke toch leeg staat).

14 en 21 juli 1891 24 Waarom is de brug bij v d Swaan afgebroken en niet vervangen?
v d Swaan, v Hoorn, beweren daarbij veel schade te hebben, terwijl werklieden buiten Helenaveen [uit Helden], te Helenaveen arbeidende, beweren daardoor een grote omweg te moeten maken om op hun werk te komen.
De brug bij v/d Zwaan, was in minder goeden staat: zij is toen blijkbaar uit baldadigheid afgebroken en vernield, van mijnentwege is zij toen verder opgeruimd en niet vervangen omdat de passage daar vooral diende om gereedschap etc. aan Hveen ontvreemd te vervoeren, en als smokkelroute voor spirtualien Ik had den vorm der brug willen wijzigen, om de passage voor onbelastte voetgangers zonder kruiwagens mogelijk te houden. Verhoeven had echter te groote bezwaren, dan dat ik mijne meening hier door durfde drijven.
Wanneer het waar is, wat mij toen door Verhoeven medegedeeld werd, namenlijk dat v/d Zwaan en van Horen deel namen aan het smokkelen, - dan zullen zij stellig schade hebben.
Voor zeer enkele werklieden van Helden komende, is inderdaad een omweg van ±100 [300?] meter, door het weg nemen der brug ontstaan.
Noch over 't een, noch over 't ander is ?et eene klacht tot mij gekomen.

16 jan 1892 **HORST**. Te Helenaveen ontstond Dinsdag-namiddag een hevig uitslaande brand in een pand, bestaande uit twee woningen. Het vuur schijnt in de woning, bewoond door den bakker van H., door eene opening in den schoorsteen te hebben

medegedeeld aan een grooten voorraad hooi en stroo, welke op den zolder geborgen lag. Door spoedige hulp mocht men er in slagen, den brand tot deze woning te bepalen, welke geheel uitbrandde. Huis en inboedel waren verzekerd. Twee varkens zijn omgekomen.

18 jun 1892 [Bij] vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Roermond, d.d. 14 Juni 1892, is {PET]ER JOHANNES HENDRICUS VAN [HOR]EN, bakker en winkelier te Helenaveen, [verkl]aard sedert den 13n dier maand te zijn [in s]taat van faillissement, met benoeming van [de] EdelAchtb. Heer Mr. HANLO tot Rechter-[com]missaris, en met aanstelling van den ondergeteekende tot Curator.
[H}ELMOND, 15 Juni 1892. AUG. SASSEN.

26 jul 1892 De Rechtbank alhier, in raadkamer vergaderd, heeft de volgende beschikkingen genomen:
P. J. v. H., oud 38 jaren, bakker, wonende te Helenaveen-Deurne, alhier gedetineerd, verdacht van in staat van faillissement verklaard zijnde gelden aan den boedel te hebben onttrokken, althans niet verantwoord en zulks ter bedriegelijke verkorting van de rechten der schuldeischers, […] verwezen naar de terechtzitting, met bevel van gevangenhouding.

31 juli 1892 Door de rechtbank te Roermond is P. v. H., uit Helenaveen, aangehouden, als van in staat van faillisement gelden ter bedriegelijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers aan den boedel onttrokken te hebben, verwezen naar de terechtzitting en is zijne gevangenhouding bevolen.

7 september 1892 Ingevolge beschikking van den E. A. Heer Rechter-Commissaris, zal in het faillissement van **PETRUS JOHANNES HENDRIKUS VAN HOREN**, bakker te Helenaveen, de eerste bijeenkomst van schuldeischers tot verificatie hunner schuldvorderingen plaats hebben op **Maandag 19 September a.s.**,des voormiddags ten 10¼ ure, in eene der localen van het Paleis van Justitie te Roermond.
De curator in het faillissement voornoemd, **AUG. SASSEN.**
HELMOND, den 1 Sept. 1892

8 februari 1894 De rangschikking in het faillissement van **PETRUS HENDRICUS VAN HOREN**, bakker te Helenaveen, is met de bewijzen door mij nedergelegd ter griffie van de Arrondissements-Rechtbank te Roermond.
HELMOND, 5 Februari 1894
De Curator, **AUG. SASSEN.**

25 april 1924 **Helenaveen** In één der afgelopen nachten hebben dieven een bezoek gebracht bij de winkelierster de Wed. van H. alhier. De geldlade waarin zich een bedrag van ongeveer f30 bevond werd den volgende morgen achter de woning, begrijpelijker wijze na van den inhoud te zijn ontdaan, teruggevonden. Een door de Politie ingesteld onderzoek leidde tot nogtoe slechts tot een negatief resultaat.

uit het kasboek van Leo Theelen:
6 mei 1930 Horen G. van tweemaal rit Liessel vv 36 km 4,80
31 maart 1931 Horen G. van varken zonder bloed 101 kg à f0,40 per kg -40,00
31 december 1927 Horen van 13 broedeieren 1,20
31 december 1927 Horen van 15 broedeieren 1,20
31 december 1927 Horen van 28 broedeieren 2,24
31 december 1927 Horen van 30 broedeieren 2,40
31 juli 1929 Horen van tweemaal rit Griendtsveen 4,80
31 oktober 1931 Horen van -13,31
31 januari 1932 Horen van -20,16
29 februari 1932 Horen van -23,52
31 maart 1932 Horen van -24,17
30 april 1932 Horen van -23,54
31 mei 1932 Horen van -25,73
30 juni 1932 Horen van -23,65
31 juli 1932 Horen van -29,92
31 augustus 1932 Horen van -32,72
30 september 1932 Horen van -22,74
31 oktober 1932 Horen van -27,25
30 november 1932 Horen van -17,55
31 december 1932 Horen van -25,80

31 januari 1933 Horen van -16,78
28 februari 1933 Horen van -15,79
31 maart 1933 Horen van -16,19
30 april 1933 Horen van -21,36
31 mei 1933 Horen van -20,00
30 juni 1933 Horen van -28,10
31 juli 1933 Horen van -18,85
31 augustus 1933 Horen van -22,51
30 september 1933 Horen van -32,30
31 oktober 1933 Horen van -25,35
30 november 1933 Horen van -19,87
31 december 1933 Horen van 5 kg honing 4,50
31 december 1933 Horen van -19,00
1 januari 1934 Horen van -22,83
28 februari 1934 Horen van -17,82
31 maart 1934 Horen van -19,84
30 april 1934 Horen van -15,15
31 mei 1934 Horen van -16,42
30 juni 1934 Horen van -17,83
31 juli 1934 Horen van -21,69
31 augustus 1934 Horen van -19,07
30 september 1934 Horen van -13,13
31 oktober 1934 Horen van -13,15
30 november 1934 Horen van -15,99
31 december 1934 Horen van 10 betonpalen a f1.78 0,00
31 december 1934 Horen van 25 betonpalen a f0.60 15,00
31 december 1934 Horen van -11,96
31 januari 1935 Horen van -12,75
28 februari 1935 Horen van -16,35
31 maart 1935 Horen van -15,87
30 april 1935 Horen van -18,52
31 mei 1935 Horen van -17,77
30 juni 1935 Horen van -26,08
31 juli 1935 Horen van -20,80
31 augustus 1935 Horen van -14,40
30 september 1935 Horen van -14,37
31 oktober 1935 Horen van -16,24
30 november 1935 Horen van -15,22
31 december 1935 Horen van 100 boomstokken -1,50
31 december 1935 Horen van -15,36
31 januari 1936 Horen van -11,90
29 februari 1936 Horen van -12,93
31 maart 1936 Horen van -11,77
30 april 1936 Horen van -14,15
31 mei 1936 Horen van -11,07
30 juni 1936 Horen van -15,31
31 juli 1936 Horen van -21,06
31 augustus 1936 Horen van -16,69
30 september 1936 Horen van -15,71
31 oktober 1936 Horen van -12,80
30 november 1936 Horen van -27,88
31 december 1936 Horen van -10,46
31 januari 1937 Horen van -12,32
28 februari 1937 Horen van -10,46
31 maart 1937 Horen van -10,56
30 april 1937 Horen van -12,14
31 mei 1937 Horen van -14,30
30 juni 1937 Horen van -18,22
31 juli 1937 Horen van -25,58
31 augustus 1937 Horen van -17,88
30 september 1937 Horen van -16,76
31 oktober 1937 Horen van -14,72
30 november 1937 Horen van -11,69
31 december 1937 Horen van -11,69
31 januari 1938 Horen van -9,00
28 februari 1938 Horen van -8,11

31 maart 1938 Horen van -11,94
30 april 1938 Horen van -14,86
31 mei 1938 Horen van -10,45
30 juni 1938 Horen van -15,06
31 juli 1938 Horen van -16,35
31 augustus 1938 Horen van -16,72
30 september 1938 Horen van -16,20
31 oktober 1938 Horen van -12,98
30 november 1938 Horen van -11,16
31 december 1938 Horen van -12,72
31 januari 1939 Horen van -10,62
28 februari 1939 Horen van -9,05
31 maart 1939 Horen van -14,20
30 april 1939 Horen van -19,02
31 mei 1939 Horen van -10,06
30 juni 1939 Horen van -12,46
31 juli 1939 Horen van -16,75
31 augustus 1939 Horen van -27,64
30 september 1939 Horen van -10,02
31 oktober 1939 Horen van -9,41
30 november 1939 Horen van -10,69
31 december 1939 Horen van huisverkoop 15,22
31 december 1939 Horen van -13,49
31 januari 1940 Horen van -9,50
29 februari 1940 Horen van -10,31
31 maart 1940 Horen van -23,75
30 april 1940 Horen van -30,62
31 mei 1940 Horen van -26,66
30 juni 1940 Horen van -21,01
31 juli 1940 Horen van -13,37
31 augustus 1940 Horen van -22,92
30 september 1940 Horen van -17,53
31 oktober 1940 Horen van -16,28
30 november 1940 Horen van -13,50
31 december 1940 Horen van -14,87
31 januari 1941 Horen van -21,27
30 april 1941 Horen van -11,37
31 mei 1941 Horen van -19,23
30 juni 1941 Horen van -18,15
31 juli 1941 Horen van -14,32
31 augustus 1941 Horen van -27,53
30 september 1941 Horen van -14,84
31 oktober 1941 Horen van -16,31
30 november 1941 Horen van -11,84
31 december 1941 Horen van50 kuikens f6.50 en 55 f7.15 -23,65
31 december 1941 Horen van -18,84
31 januari 1942 Horen van -16,44
28 februari 1942 Horen van -17,29
31 maart 1942 Horen van -24,56
30 april 1942 Horen van -15,76
31 mei 1942 Horen van -12,94
30 juni 1942 Horen van -26,58
31 juli 1942 Horen van -25,73
31 augustus 1942 Horen van -33,98
30 september 1942 Horen van -18,76
31 oktober 1942 Horen van -24,56
30 november 1942 Horen van -12,81
31 december 1942 Horen van -18,68
31 januari 1943 Horen van -20,06
28 februari 1943 Horen van -20,87
31 maart 1943 Horen van -20,54
17 januari 1950 Horen van kostuum -25,00

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H2 wed. P. van Horen nieuw H2
oud H128 G.L. van Horen nieuw H113

 Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl

29 oktober 1940 [...] De heer VAN HOREN dringt bij het gemeentebestuur op spoed aan in deze zaak, Helenaveen snakt naar uitbreiding.

3 april 1943 **Mededeelingen Plaatselijke Distributiediensten.**
[...] Te Helenaveen in Café v. Horen voor zelf en niet-zelfverzorgers, Donderdag 8 April Wijk H. van: 12.15-1.00 uur letter A. t.m. G. 1.15-2.00 uur letter H. t.m. L. 2.15-300 uur letter M t.m. S. 3.15-3.45 uur letter T t.m. Z.

9 mei 1947 Het huis van de boekhouder zal eventueel aan de kinderen v. Hoorn ter beschikking worden gesteld ter inrichting van café met verplichting tot het onderhouden van enkele vertrekken voor de Maatschappij.

Hornickx/Hovinkx

30 januari 1920 **Raalte, 29 Jan.**
Tot Directeur der hier te stichten R.K. Winterlandbouwschool is benoemd dhr. F. Hovinkx, thans directeur eener groote ontginning voor landbouw- en veehouderij te Griendtsveen. De benoemde zal tijdelijk nog werkzaam zijn aan de R. K. Winterlandbouwschool te Boxtel.

30 maart 1920 HELENAVEEN. De heer F. Hornickx, land- en tuinbouwkundige alhier, is benoemd tot directeur der nieuw opgerichte R.K. Winterlandbouwschool te Raalte, Overijssel.

van de Hout

16 oktober 1890 Benoemd: te Deventer tot onderwijzeres Mej. W. H. Rodenhuis, aldaar; tot onderwijzers T. Aalpol, aldaar, en M. Vrijburg, te Tzum; — tot onderwijzeres te Vriescheloo Mej. J. Scheltema, te Groningen; — tot onderwijzer aan de huisvlijtschool van het dep. Koog en Zaandijk der Maatsch. tot Nut van 't Algemeen M. Woerdema, ond. te Zaandijk; — tot onderwijzer te Helenaveen (N. Br.) J. v. d. Hout, te Haarsteeg ; — tot onderwijzer aan de school voor Geref. onderwijs te Nichtevecht R. Faber, ond. te Breukelen.

van der Hurk

26 mei 1891 van der Hurk vroeger tabaksplanter nu tuinder.
Vraagt vermindering van pacht. hij betaalt 50 ct de roed. 40 gld voor zijn huis en 25 voor de schuur. hij heeft verder[illegible]g 20 a 30 gld boerenland a 25 ct. het gaat hem niet goed want hij maakt schuld.

14 en 21 juli 1891 [40] Bestaat er aanleiding om aan de tuinders in het algemeen of in het bijzonder afslag van pacht te geven voor langeren of korteren tijd?
Afslag van huur komt mij onge?den voor. De huren zijn niets te hoog. In droogere jaren praepereren zij daar; natte jaren zijn voor hen ongunstiger. Zij begaan de fout van meerder gunstige uitkomsten te willen dekken: 1° Door hunne teelt te vervroegen - waardoor ze meer en meer blootgesteld zijn aan ongunstig weder.
2° Door hunne teelt eenzijdig uit te breiden, waardoor zij de markt overvoeren, en den prijs zeer drukten. 3° Daar aan erkend insolide of onverhaalbare leden te verkoopen, die hooger prijs bieden, maar eindigen met wanbetaling
Tuinders die kalm en flink werken hebben zelf in natte jaren te Hveen goede uitkomsten.
Toch zijn er enkele tuinders, Wed. C. Veldhuizen, J v/d Hurk, J. Bakker, misschien ook J v/d Bovenkamp, die voor dit jaar eenige aanspraak maken op vergoeding hebben. Door nalatigheid van onze zijde is hun land onder water geraakt en te nat gebleven ten gevolge van het lossen der Sevenummerpeel.
Zoude er sprake zijn van afslag dan verdient het ernstig overweging, de kultuur eenvoudig te doen wegvallen en de huizen aan turfgravers te verhuren. Dat is dan meer in het belang der maatschappij.

uit het kasboek van Leo Theelen:
16 april 1929 Hurck F. v.d. erwtrijshout 250 stuks -2,00

28 maart 1929 Hurckx v.d. rit naar Wiegersma 2,00
31 december 1942 Hurk v.d. 100 kg beetwortels -2,00

Het rekenwonder Antoon van den Hurk te Helenaveen

1 januari 1952? **Het beste is maar, dat je heel bescheiden zwijgt!**

Toen wij indertijd een reportage maakten over het rekenwonder Antoon van den Hurk uit Helenaveen, vermoedden wij niet, dat onze reis naar Brabants zuidoosthoek nog zulke gevolgen zou hebben. Het desbetreffende nummer was nog niet goed en wel bij onze lezers verspreid of we ontvingen een schrijven van niemand minder dan Pascal.
Wij nemen aan, dat wij u niet behoeven uit te leggen wie Pascal is. Er is praktisch geen toneel in ons vaderland, waarop deze cijferkunstenaar niet gestaan heeft, en er is praktisch geen Nederlander, die nog nooit onder de indruk gekomen is van 's mans onbeschrijfelijke rekenkunst.
Door onze reportage werd de heer Pascal opmerkzaam gemaakt op het bestaan van zijn onvermoede collega in het vak en toen hij ons dan ook voorstelde om een ontmoeting met zijn Helenaveense kunstbroeder te arrangeren, voorzagen wij journalistieke mogelijkheden.
Kort en goed, een maandje geleden had u in een gezellig cafévertrek in Helenaveen de beide rekenmeesters, broederlijk vereend, kunnen aantreffen.
In het begin hielden wij ons nogal flink. U kent dat. We zouden het kunnen van de beide heren weleens even peilen. We zouden wel wat opgaven neerschrijven, om die dan door de wonderbaarlijke hersenen van de Brabander en de Amsterdammer te laten oplossen. Er is niet veel van terechtgekomen. De sommen, die wij moeizaam op een kladblaadje uitrekenden, werden zo vinnig en zo slagvaardig opgelost, dat wij in arren moede ons potlood maar neerlegden en ons bepaalden tot deemoedig toehoren. Nu was dit toehoren alleszins de moeite waard, daar niet van. Wel voelt de leek zich in zulke omstandigheden een beetje overbodig, maar we moesten toch met iets thuiskomen, al was het dan maar met een bepaalde indruk. Nu, over die indruk kunnen we het volgende zeggen. Zolang een vermenigvuldiging niet groter was dan driemaal drie cijfers, ontliep de rekenkunst van de beide heren elkaar niet veel. Zodra echter grotere getallen op het toneel kwamen, overtrof de slagvaardigheid van Pascal de rekenkunst van Antoon van den Hurk op duidelijke wijze.
Het was overigens voor de heer Pascal een bijzondere ervaring nu eindelijk eens iemand aan te treffen, van wie zonder overdrijving gezegd kan worden, dat hij een rekenwonder is.
Het was geen wedstrijd; we kunnen u dus ook niet vertellen, wie er "gewonnen" heeft. Wanneer wij ons echter op het standpunt stellen: ere wie ere toekomt, dan moeten we eerlijk blijven en ronduit vaststellen dat, bij grotere en moeilijker opgaven, Antoon van den Hurk niet tegen zijn "tegenstander" opkon. Hetgeen, nogmaals, aan de uitzonderlijke kwaliteiten van de Brabander niets afdoet, zoals de heer Pascal ook ronduit toegaf. De monstersom bijvoorbeeld, het verschrikkelijke vraagstuk van een vermenigvuldiging van tien maal elf cijfers, werd door Pascal in vier minuten opgelost, terwijl Van den Hurk er achttien voor nodig had. Al zijn het dan allebei fantastische prestaties, als er verschil geconstateerd moet worden, slaat de balans toch door in het voordeel van de Amsterdammer.
Ook opvoor ons onbegrijpelijke hoogten bestaat dus nog baas boven baas. Voor de gewone mens is het echter om stil van te worden. Vermenigvuldigen, machtsverheffen, geboortedata uitrekenen, enfin, u kent het (of misschien niet).
De hoofdzaak is, dat de beide "rekenmonsters" na afloop van het wederzijdse experiment vriendschappelijk een glas bier ledigden en elkaar tot afscheid de hand schudden in oprechte bewondering voor elkaars prestaties. En het mag dan waar zijn, dat het met sterke heren kwaad kersen eten is, met een van deze beide rekenwonderen sommen maken is nog heel wat kwader! KL.

foto: ALS TWEE REKENWONDEREN ELKAAR ONTMOETEN...

```
            21089261455
      x   3644391875
         105446307275
        147624830185.
       168714091640..
       21089261455...
     189803353095....
     63267784365.....
    84357045820......
   84357945820.......
```


Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl

126535568730.....
63267784365.....
76857533096352678125

Verdere tekst bij twee foto's:
"Nou, je neemt eerst 416x392. D[illegible]maakt...?" "163072." "Allicht, en als je dat nu bijvoorbeeld gaat delen door 59[illegible]... vul maar in..." "Dat wordt dan 2943, rest 6." "Natuurlijk..."
Enzovoorts enzovoorts. We hebben onze mond maar niet opengedaan.

Dat de ontmoeting tussen de beide rekenwonderen van weerskanten nogal meeviel, blijkt wel uit deze foto. Na afloop van de "voorstellingen" dronken de beide kunstenaars in oprechte waardering voor elkaars kunnen een verfrissend glaasje gerstenat.

18 februari 1952 *Life Magazine*
Life Magazine **February 18, 1952** : Cover - New Queen Elizabeth II. Nice full page color Western Electric ad with factory worker Frank Spath making copper wire, art by Robert Benney. Death of King George IV. Full page color Kellogg's Corn Flakes ad made by 8-year-old Malcolm Kovacs of Chicago, Illinois. Military argues for $52.1 billion for new budget, congress asks about waste, includes photos of soldiers with costs of all parts of their uniforms labeled. Air crashes in American west : B-17 airplane on Mt. Tyler in Washington, C-47 airplane on Mt. Armer, Arizona. Betsy Ross stamp causes controversy. Full page color Schlitz beer ad with art by Lyman Anderson, charming beagle dog. American spring fashions - color photo essay. Full page color Canada Dry Ginger Ale with baton twirler Mary Hartline. Hamburg, Germany's revival, lots of photos. Cop's crime and punishment - Michael Moretti. The Glob. Wizard of 0000s - science, **Antoon van den Hurk of Helenaveen**, **Holland**, **a math genius**. Hurdling Hog belonging to Tab Evans of Charleston, Texas. Full page color De Beers diamonds ad with art by Raoul Dufy. Very nice feature article on Lucille Ball. Greatest Hockey goalie ever - Terry Sawchuk, Detroit Red Wings. The Glob - a cartoon and literary story of evolution, John O'Reilly and Walt Kelly. Shakespearean party at Washington and Lee University, includes photos of Barbara Stern, Anne Hathaway, Sue Leonard, Stew Ingersoll, John Phillips, Patricia Mateer, Skip Dankel and others. Full page American Petroleum Institute ad pertaining to water flooding of old oil wells.

31 maart 1952 **Ralph Champion's reportage over**
DE TOVENAAR MET NULLEN
Een Hollandse boer, 23 jaar oud, die slechts lezen en schrijven kam, heeft vooraanstaande Nederlandse wiskundigen verbijsterd met zijn buitengewoon geheugen voor cijfers.
Hij memoreert lange lijsten telefoonnummers in een paar minuten en geeft ze maanden later precies weer.
Zonder een enkele aantekening op papier te zetten vermenigvuldigt hij tien cijfers met tien cijfers uit zijn hoofd en geeft het juiste antwoord.
Hij geeft het quadraat van getallen op het zelfde ogenblik, dat ze op een bord worden geschreven.
VERLIET MET 11 JAAR DE SCHOOL.
De Onderwijzers, die Antoon v.d. Hurk onderrichtten tot hij elf was, toen hij de school verliet, herinneren zich, dat hij geen buitengewone leerling was tijdens zijn schooljaren.
Ik heb de Tovenaar met nullen opgezocht in Helenaveen, een afgelegen dorp, 12 mijl van het dichtstbijzijnde station en kon hem slechts bereiken via een deplorabele landweg.
Antoon, die evenals zijn vader en de meeste andere inwoners, nooit uit Helenaveen is weggeweest, was op de boerderij aan het werk in gelapte werkkleding. Maar hij trok zijn beste kleren aan toen ik hem vroeg naar het schoollokaal te komen om zijn krachten te demonstreren.
Zijn broers op hun klompen, de plaatselijke politie en het halve dorp kwamen mee.
Jan Hautvast, de onderwijzer, schreef deze som op het bord:7293648975 vermenigvuldigd met 8435685749.
Antoon zat aan een tafel, terwijl de rest van ons een eerbiedig stilzwijgen in acht nam. Hautvast ging met potlood en papier in een hoek, en na tien afzonderlijke berekeningen, die 20 minuten in beslag namen, toonde hij het antwoord:
6152693071661595957275
Kort daarna kwam Antoon tot hetzelfde met hoofdrekenen. Hij zette geen potlood op papier.

Dat was een tien-cijfer som, meer met 8 cijfers kan Antoon geschreven berekeningen verslaan en geeft gewoonlijk het antwoord in 4 minuten.
Ik testte hem met deze som:87549632 vermenigvuldigd met 79328456.
Omdat de kinderen, die zich rond hem verdrongen,stonden te gichelen, kostte het hem feitelijk 5 minuten om in zijn brein het juiste resultaat uit te werken:
6945177129928192
Vervolgens bood ik hem een lijst met 35 telefoonnummers, variërend tussen 4 en 6 cijfers, aan. Hij vertelde me, dat het 12 minuten zou duren om ze alle van buiten te leren, maar ik zei, dat ik hem slechts 5 minuten er voor zou geven.
Na de gestelde tijd kondigde hij aan: “Ik ken 28 van de nummers” en herhaalde ze nauwkeurig.
Twee uur later, in het plaatselijke café, schreef hij opnieuw dezelfde getallen, die hij van buitengeleerd had neer.
Daarna herhaalde hij correct de cijfers van een uit 20 cijfers bestaande vermenigvuldigingssom, die hem 2 maanden geleden gevraagd was.
WEER GOED.
Toen vroeg Antoon mij mijn geboortedatum. In een halve minuut zei hij, dat de schrikkeljaren in aanmerking genomen, ik 14832 dagen oud en op een Vrijdag geboren was- een feit, dat ik zoals te begrijpen aan de waarheid toetste.
Hij herhaalde de proef met Bill Turner, de fotograaf van de Sunday Pictorial, die, zoals hij zei, 19316 dagen oud was en op een Maandag geboren was- ook juist.
Daarna gaf hij ons het kwadraat van 37, 53, 75, waarvan de antwoorden bijna op hetzelfde ogenblik kwamen, dat mijn krijt het bord verliet.
NIET ABNORMAAL.
Er schijnt geen grens aan zijn geestelijk vermogen voor cijfers.
Toch heeft Antoon geen abnormaal geheugen voor feiten, historische data’s
Noch kan hij iets bijzonders presteren op het gebied van waarnemingstesten.
Antoon’s methode bestaat uit het in zijn geheugen verdelen van een grote som in groepen van drie en het resultaat van iedere berekening te memoriseren, alvorens verder te gaan met de volgende berekening.
Ik vroeg hem of hij enig practisch nut had gevonden voor zijn talent. “Nogal”, gaf hij enthousiast ten antwoord. “Plaatselijke tuinders komen allen naar mij om me te vragen hoeveel boonstokken zij nodig hebben, wanneer zij hun velden moeten beplanten. Het spaart hun een ontzettend getob.
Artikel in de “Sunday Pictorial” Londen Maart 1952.

20 december 1982
In het begin van de jaren vijftig kreeg de Helenavener Antoon van den Hurk opeens alle publiciteit. Nadat hij door een weekblad was ontdekt als rekenwonder, kwamen van heinde en verre journalisten van dagbladen en tijdschriften naar het Peeldorp om met de toen 24-jarige tuinderszoon kennis te maken. Ze stonden versteld van het fantastische geheugen van de Helenavener en de behendige wijze waarop hij met reeksen getallen goochelde. Aan het Helenaveense rekenwonder werden artikelen gewijd in nagenoeg elke krant en tijdschrift in Nederland, terwijl daarnaast bladen als “Sunday Pictorial” en “Life” veel aandacht besteedden aan de wonderbaarlijke gaven van Antoon van den Hurk. Journalisten uit Engeland en de Verenigde Staten streken neer in Helenaveen en lieten de dorpsonderwijzer vertalen wat Van den Hurk zoal te vertellen had. Enkele jaren lang duurde die belangstelling voor Toon van den Hurk, zoals hij meestal wordt genoemd. De Helenavener vertelde voor de radio van zijn talent en trad een winter samen met de hypnotiseur Vassino uit Blerick op voor uitverkochte zalen. Professor Vassino hypnotiseerde mensen uit het publiek en Toon van den Hurk etaleerde zijn rekentalent.
Vervolgens ebde de belangstelling voor de Helenaveense tuinder langzaam weg. Totdat in 1971 zijn naam weer in de krant verscheen. Van den Hurk, die inmiddels naar Deurne was verhuisd, had samen met enkele anderen de hoofdprijs in de toto gewonnen. Aangezien hij geen bericht had gekregen belde hij de organisatie op en vroeg hij of men zijn formulier eens wilde nakijken. Hij kon zich herinneren dat hij alle uitslagen goed had voorspeld. Het gevolg: Van den Hurk werd ruim 12.000 gulden rijker.

op foto:
5739147435
3358769765
19276476180855302775 [rekenmachine zegt:
19276474881555302775]
en

13/57637945398127\
4433688107548r3

Het rekenwonder van de Peel

Nu, dertig jaar nadat de Helenavener zijn grote bekendheid kreeg, kijkt hij in zijn woning in de Deurnese nieuwbouwwijk Koolhof nog eens terug op de periode, waarin hij samen met de Amsterdamse rekenkunstenaar Pascal tot de zeven beste rekenfenomenen van de wereld behoorde. Hij herinnert zich de periode nog maar al te goed, maar tilt er niet zwaar aan. “Het was wel aardig”, laat Toon van den Hurk weten. “Ik heb best genoten van de belangstelling die allerlei mensen aan de dag legden. Maar het is niet zo dat ik een plakboek heb aangelegd van alle artikelen die over mij zijn verschenen. Nee, je moet gewoon blijven doen en dat doe ik. Zoals het voor iemand anders gemakkelijk is als hij goed kan voetballen. Ik heb toevallig een goed geheugen en ik kan goed rekenen. Nou en?”
Dar goed zijn in rekenen bleek al op de lagere school: “Toen ik een jaar of tien was had de onderwijzer al geen schijn van kans tegen mij. Dat vond ik wel fijn. Maar voor de rest maakte ik er niet zo’n drukte om. Trouwens niemand in Helenaveen. Waarom zouden we ook? Het was een aardigheidje; meer niet”.
Op de vraag of hij door zijn rekenkunst een apart beroep heeft gevonden, antwoordt hij ontkennend. “Misschien had dat wel gekund als je er werk van had gemaakt. Maar ach, je had daar vroeger geen tijd voor. Ik ben toch wel tevreden met mijn leven. Dat moet ook wel, hè?”
De Deurnenaar heeft een relativerende kijk op de dingen. “Het is allemaal zo betrekkelijk. Het ene moment heb je succes en het volgende ogenblik ben je vergeten. Zo gaat dat nu eenmaal”.
Toch kan Toon van den Hurk (hij is nu 54 en werk in een laboratorium) het niet nalaten, een proeve van zijn bekwaamheid te geven.

Omdat hij zoiets nog steeds aardig vindt. Hij vraagt naar mijn trouwdatum en zegt nog geen seconde later: “Dat was op een dinsdag”. Hij goochelt met cijfers en getallen, die tot in de triljoenen lopen. En dan: “Ik kan me nog herinneren welke som met welke uitkomst ik op 28 november 1945 uitkomst is 105.145.186.914.798.125. Je moet dat thuis op je gemak maar eens narekenen.
105.145.186.832.798.125. Je moet dat thuis op je gemak maar eens narekenen.

Jansen/Janssen/Janssens

26 december 1892 Tot stationschef te Helenaveen (N.-Br.) is benoemd de Heer C. J. Jansen.

26 mei 1891 <u>Francis Jansen ploegbaas bij scheepsladen</u>
Hij is 30 jaar in de Peel reeds lang was hem een huis beloofd, doch hij krijgt het niet; dan heet het dat er te veel, dan dat er te weinig grond bij is.
vr. Waaraan schrijft gij dit toe?
a. Ik weet het niet, mijn woning is zoo slecht, dezen winter ging ik bij de buren slapen.
vr. De directeur zal U toch niet uit de Peel willen hebben?
a. Dat weet ik niet, hij zeide mij, ik moest maar wat gaan verzinnen.
Hij zegt verder dat hij ploegbaas is, en dat hij het volk uit moet betalen. zij zouden 15 ct per el uitbetaald krijgen en krijgen zij maar 10 ct.
Hij zegt dat het kantoor geopend is van 9-6 uur. dat hij weer eens om een nieuw huis kwam vragen. dat toen de directeur zeide dat het land te groot was, maar voor hem zoude komen afmeten. Toen de directeur kwam om af te meten zeide hij “er komt een groot huishouden hier” en toen mat hij het land voor hem af.
Dit groot huishouden nu bestond in een man en een vrouw.
Deze (Kortrijk) komt er nu in wonen. hij komt uit Erica (Drenthe).
vr. Was er vroeger hier ontevredenheid?
a. Neen. maar vroeger kregen oude menschen de voorkeur. men liet ze op het kantoor komen en vroeg of zij liever wilden verhuizen, en toen ging het goed.
vr. Hebt gij over Verhoeven te klagen?
a. Niet het minste.

26 mei 1891 <u>Arie Janssen kastelein</u>
Hij betaalt 150 gld huishuur, hieronder is 1/4 hect begrepen. Meekens had hetzelfde bakkerij tapperij etc. en betaalde minder.

vr. Was er iets op Meekens aan te merken?
a. Ik weet er niets van te zeggen.

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan?
Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.
Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken.
Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

22 maart 1903 **Kranig.**
De Kamp. schrijft:
Te Meijel, (N-Br.), was het Zondag een drukte van belang. Het dorp wemelde van wielrijders en wandelaars uit den omtrek. Wat was er aan de hand? Een wielrijder, Bondslid F. Janssens uit Helenaveen, had aangenomen om een baal rijst rijst, wegende 100 kilo, van het dorp naar het kanaal Deurne te vervoeren, rijdende op de fiets en met de baal op den schouder. Daar de weg een slechte zandweg van 20 minuten gaans is, geloofde niemand dat de toer zou gelukken. Fietser en .... fiets wonnen op de weddenschap echter glansrijk, ofschoon de vracht onderweg viermaal van 's rijders schouders gleed en hij haar telkens weer geheel zonder hulp op moest nemen om den tocht voort te zetten. Na afloop van dit krachtstukje werd den triomfator een warme ovatie gebracht.

20 april 1908 **ontslag Kobus Jansen.**
De Directeur deelt mede dat Kobus Jansen in der tijd gevraagd heeft tegen 15 mrt ontslag te krijgen, hetgeen hem gegeven is.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 maart 1932 Janssen schoolpoetsen -6,00
3 januari 1923 Janssen Charles cocosmat, koffiepot, poets -10,05
3 januari 1923 Janssen F., Roermond kinderwagen, e.d -100,94
11 september 1929 Janssen Fr. -8,00
9 maart 1929 Janssen H. 12 m³ turf à f1.75+vracht -21,00
22 februari 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 5 uitvallend 0,00
22 februari 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 No 18731 0,00
25 februari 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 6

uitvallend 0,00
3 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 0,00
6 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 14
uitvallend (met 3 maart) 0,00
11 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 0,00
17 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 0,00
21 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 17
uitvallend (met 17 maart) 0,00
25 maart 1939 Janssen L.J. Korteschoolstraat F 16 Deurne 18731 500 broedei - 27
uitvallend; totaal 3931 a 5 cent196,55
20 juni 1930 Janssen Trui schoolpoetsen -4,50
31 december 1931 Janssen Trui schoolpoetsen -4,50
11 juli 1928 Janssen W(?) rit naar Roermond 70 km 5,00
31 mei 1931 Janssen-Goossens mevr., Willemstraat 23, Eindhoven 2 emmertjes 5 l honing 8,00
31 december 1932 Janssen-Snijders S., Panningen 38 m³ turf à f1.50 57,00
2 maart 1925 Janssen, Roggel anodebatterij en laden -3,75
30 september 1930 Janssen, Roggel onkosten radio (nieuwe middenlamp+spanningsbatterij) -6,50
6 oktober 1921 Janssen, Venray -10,40
26 juni 1922 Janssens Felix, Roermond -5,80
23 juli 1924 Janssens, Roggel kosten zomerkostuum -12,00

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H120 H. Janssen nieuw H105

10 december 1941 Te koop weg. verandering van bedrijf, zw. 9-jar. ruin, extra werker en zw. 4 w. M. wagen; tev. gesch. voor veelading en 2 z. g. als nieuwe dames- en heerenrijwielen, met goede banden. W. Janssen, H 78, Helenaveen N.-Br. 3058

16 maart 1942 Te koop een zware 1-jar. ruin en 2 zware 2-jar. paarden, ruin en merrie. W. Janssen, Helenaveen H 78. 4363

25 september 1942 Drie beste hengstveulens en 1 merrie volbl. veulen m. beste papieren te kp. W. Janssen. Helenaveen 1999

28 maart 1950 **Moeder vond lijk van dochtertje in kanaal**
VENLO, 27 Maart. (Limb. Pers.) — 's Avonds is het 1½-jarig dochtertje van de heer H. Janssen, te Griendtsveen, voor de ouderlijke woning in het Helenaveense kanaal geraakt en verdronken. Bij vermissing van het kind stelde de moeder terstond een onderzoek in bij de waterschepplaats voor de woning, waar zij haar dochtertje in het kniediepe water vond. Urenlange toepassing van kunstmatige ademhaling heeft niet mogen baten. Het kind had geruime tijd met andere kinderen gespeeld.

22 oktober 2011 Een zusje van het overleden kind heeft nog een fotolijstje met enkele haarlokken bewaard.

jeugdherberg

30 juli 1935 **STOFWOLKEN IN DE PEEL.**
Het gezelschap maakte daarna in auto's een toertje langs den nieuwen Peelweg naar Helenaveen. Hierbij kregen de gasten ruimschoots de gelegenheid de uitgestrektheid van de Peel gade te slaan. Weldra stoven de wagens door het mulle zand van den langen Peelweg, en het leek soms wel of een karavaan van een Afrika-expeditie voortzwoegde. Hobbelend en schuivend ging het over den weg en dat tenslotte slechts één wagen erbij het loodje legde, getuigt van de stuurmanskunst van de chauffeurs.
Op Helenaveen's gebied gekomen, verwelkomde een eereboog de stoet. Even verder hadden de bewoners vlaggen en versieringen aangebracht, waaruit bleek dat de geheele streek meeleefde met het feit, dat van vandaag af een rechtstreeksche verbindingsweg Sevenum-Helenaveen tot stand gekomen was.
In de Jeugdherberg werden de gasten door de directie van de Mij. Helenaveen getracteerd op 'n verfrissching, waarna langs denzelfden weg de terugtocht weer aanvaard werd. In Sevenum weer teruggekomen, bleven de gasten nog eenigen tijd in gezellig samenzijn op het gemeentehuis bijeen, terwijl de fanfare „Unie", onder leiding van dhr. Mennen, een waar feestprogramma op het Marktpleintje afwerkte.

2 augustus 1935 **DE NIEUWE PEELWEGEN.**
Na de feestelijke opening heeft menig toerist paar Limburg zijn reisplan gewijzigd, om-ook eens de Peelweg aan te doen.
Zoo gebeurde 't de laatste dagen nogal eens, dat deftige auto's stopten: Of dit de nieuwe Peelweg naar Helenaveen was? De asphaltstuurlui luisteren waarschijnlijk in hun ijver maar half naar den landman; de wagen schiet vooruit. Maar niet lang. Eenmaal op de aarden baan, is een waar doodsgehuil van den motor niet van de lucht, tot na een honderd meter stofwolken optrekken. Daar staat de wagen.
Mijnheer had ook met één wiel door 't karrespoor moeten rijden dan zou hij daar nu niet vastgeboord zitten. Ja. dat was gauw gezegd. De heer had nog nooit een locomotief bestuurd, zoodat hij met al zijn stuurderij uit de zandrail dwars kwam te staan.
't Was een heel karweitje de auto te bevrijden. Hierna maakte de heer zich zoo gauw mogelijk uit de voeten, de car piepte een beetje hard. maar overigens reed hij nog bijna precies als een andere auto, de weg terug.
Toeristen met bestemming Jeugdherberg in Helenaveen hebben hier hun zwaarste dag. Opmerkelijk zetten deze jongelui gewoonlijk toch door. Gewone wielrijders komen, als ze niet aardig koppig zijn, na een paar honderd meter kameeltje te hebben gespeeld weer terug. Teleurgesteld vertellen ze, dat ze gelezen hadden: „De Peel uit zijn isolement verlost". Zij vinden 't „ongehoord" en gaan te keer tegen de krant, die zoo iets schrijft, 'n Ervaring rijker, schudden ze 't stof van hunne voeten en maken rechtsom. Ter bemoediging kunnen wij mededeelen dat 'n rijwielpad en de pen is. Er gaan zelfs geruchten, in de vaart zou een schip liggen vol zinkslakken klaar om verwerkt te worden.

12 juni 1941 [...] De jeugdherberg “de Peel” te Helenaveen wordt per 1 Juli a.s. geopend. Deze jeugdherberg, die plaats biedt aan 33 jongens en 24 meisjes, ligt op een belangrijke en mooie route door het Limburgsche land.

30 juli 1940 [...] Van IJsselstein reed men langs de ontginning van Peelplan Zuid naar Griendtsveen. Nog voor Helenaveen bezichtigde het gezelschap dan onder leiding van een veenderij-opzichter een verveening. Hier zag men hoe de turf gestoken en gedroogd wordt.
In het dorp Helenaveen bezocht men de jeugdherberg, gevestigd in de oude villa van de Maatschappij Helenaveen. De dames en heeren konden er hun boterhammen verorberen bij een kop koffie en vervolgens dit ideaal buitenverblijf voor trekkers bezichtigen. Allen waren vol lof over de ligging en inrichting dezer jeugdherberg. [...]

11 juli 1941 [...] Thans is het weder mogelijk, vanuit Gorinchem via Vught (45 K.M.) Helenaveen te bereiken (65 K.M.) en van daar uit verder Zuid Limburg in te trekken, waar de jeugdherbergen te Beegden, Vaals en Eysden de vermoeide trekkers wachten. [...]

23 juli 1941 [...] In Noord Brabant zijn dus binnenkort drie jeugdherbergen geopend, n.l. te Vught, Helenaveen en Hilvarenbeek.

8 juli 1942 **Jeugdherberg.** - De z.g. “trekkers” worden weer in de gelegenheid gesteld, op hun tochten de jeugdherberg te Helenaveen aan te doen, daar deze sinds 6 Juli weer geopend is.

14 augustus 1942

Op bezoek bij de jeugdherberg DE PEEL

Gelegen in een heerlijk oord van rust en ongereptheid
HELENAVEEN, AUGUSTUS.
WE BEVINDEN ons in het hartje van de Peel, op de grens van Brabant en Limburg, te midden van een landschap, dat nog weinig toeristen bekend is. Groote verkeerswegen of afzonderlijke rijwielpaden kent deze landstreek dan ook (gelukkig?) niet. Evenmin treft ge er de roezemoezige drukte, die de vacantiecentra elders in den lande kenmwerken. De stilte en ongereptheid zijn hier heer en meester. Uren kunt ge in dit deel van ons land nog dwalen, zonder iemand te ontmoeten. En midden in dit oord van rust en schoonheid ligt, aan de Helenavaart vlak bij Helenaveen, het doel van onzen tocht, de jeugdherberg De Peel.
Op uitnoodiging van de Nederlandsche Jeugdherberg Centrale hebben wij de stad

verlaten, om eens met de Nederlandsche jeugdherbergen kennis te maken. Aanvankelijk was het ons plan Breda te bezoeken, maar de herberg daar ter plaatse bleek gesloten en toen hebben we ons begeven naar Vught, waar de herberg alleen op weekeinden geopend bleek. Een eerste trekkerservaring konden wij dus al snel in onzen zak steken, namelijk: vergewist u er van tevoren van of de jeugdherberg, die ge bezoeken wilt, geopend is! Uiteraard heeft ook de N.J.H.C. net de tijdsomstandigheden te kampen, waardoor het wel eens voorkomt dat een jeugdherberg voor eenigen tijd gesloten moet worden. Berichten dienaangaande worden echter steeds in het officieele orgaan De Trekker en in de dagbladen gepubliceerd, zoodat men nimmer voor verrassingen hoeft komen te staan. De Centrale doet wat zij kan haar huizen voor sluiting te behoeden, maar zij kan geen ijzer met handen breken.

TWEEëRLEI SOORT TREKKERS

DE JEUGDHERBERG te Helenaveen nu, was geopend. Dat was trouwens al van verre te zien. De doodsche stilte, die de herberg te Vught had omgeven, was hier ver te zoeken. In den tuin, voor de ramen, overal zagen we de kleurige trekkerskleedij.
„Zet je fiets maar achter" zegt de „vader" van de herberg, terwijl hij eenige knapen helpt een band te plakken. Ja lezer, een hotelier beschouwt de vader van een herberg zich zelf geenszins. Hij is heusch niet te kwaad zijn gasten een handje te helpen. Uit zijn benaming blijkt bovendien al, dat de bezoekers van de jeugdherberg zich niet als hotelgasten moeten beschouwen, maar als leden van een gezin, dat net als thuis onder leiding staat van „vader" en „moeder". Hij, die in de herbergen slechts een goedkoope manier van vacantie houden ziet, doet dan ook beter thuis te blijven of in pension en hotel zijn heil te zoeken.
Van tijd tot tijd trachten lieden met koffers, in colbert met stijve boorden, de jeugdherberg „binnen te dringen", maar al ras merken zij dat dergelijke onderkomens voor hun doel verre van geschikt zijn. Vroeg uit de veeren? Corvee doen? Neen, dat is niets voor hen. Zij prefereeren ontbijt op bed en kamermeisjes, die hun rommel opruimen. Begrijpelijkerwijs lal een jeugdherberg dergelijke toeristen nimmer trekken. Nooit zullen zij weten, wat het zeggen wil in den vroegen ochtend op stap te gaan in het besef geen rommel maar orde achter gelaten te hebben. Evenmin zal hun belang inboezemen de vraag, of zij door woord en daad onderweg echter trekkers zijn. Zij reizen, bij voorkeur per trein, hoe sneller des te liever en als zij van vacantie thuiskomen slaan ze zich trots op de borst en zeggen: „Zóó veel als wij dezen keer hebben gezien! En dat in één week."
Ge zult begrijpen, dat het niet de bedoeling van de N.J.H.C. is dergelijke trekkers te kweeken. Al te weinig weet de stadsmensch zich van de huizen los te maken, te veel dreigt hij zelfs in zijn vacantie in sleur te vervallen. Tegen dit gevaar waakt de N.J.H.C. Aanschouw slechts de ligging - van de talrijke jeugdherbergen in ons land. Waar even mogelijk, zijn de huizen buiten de stad ge» legen, te midden van de natuur. Op die plaatsen ontstaat in de jeugdherberggemeenschap een band tusschen de trek» kers. Eenerzijds omdat zij allen, jong en oud, rijk en arm, voor den duur hunner vacantie tot het trekkersras behooren, anderzijds door de gunstige uitwerking van het interne herbergleven dat zooals we al zeiden, aan het gezinsleven doet denken. Dergelijke overpeinzingen overvallen den buitenstander als hij in het jeugdherbergleven verzeild raakt. Natuurlijk blijven er altijd nog wenschen, maar in beginsel voelt iedere trekker voor een dergelijk leven. Bovendien kunnen ouders hun kinderen met een gerust hart laten vertrekken, want de jeugdherbergouders zijn gewoonlijk ten volle op hun taak berekend. Steeds zullen zij toezien dat aan de redelijke eischen van orde en netheid in de herberg de hand wordt ge» houden, zonder de jeugd het onaangename gevoel te geven, dat zij onder dwang staat.
In dit verband ontvingen wij van de N.J.H.C. bij het schrijven van dit artikel een verklaring, die het standpunt van de centrale ten opzichte van zg “vrije” kampeerhuizen nader bepaalt.
In sommige kranten zijn de laatste weken afbeeldingen verschenen met bijschriften, waaruit men zou kunnen opmaken, dat er op de kampeerboerderijen en andere overnachtingsgelegenheden voor de jeugd van overheidswege controle uitgeoefend wordt. De indruk wordt gewekt dat de schuren, hokken en barakken, waarin thans aan duizenden jongeren onderdak wordt geboden, aan bepaalde eischen zouden moeten voldoen. Niets is echter minder waar. Nog steeds zijn er voor dergelijke overnachtingsgelegenheden geen bindende voorschriften vastgesteld, hoewel daarop door de N.J.H.C. reeds jarenlang werd aangedrongen. Tal van particulieren verschaffen onderdak aan jeugdige personen terwille van geldelijk gewin, waarbij dan vaak aan de betrokken minderjarigen de ergerlijkste vrijheden worden toegestaan. Duidelijk moet dan ook vastgesteld worden. dat de jeugdherbergen die onder toezicht staan van de H.J.H.C. met dit vrije kampleven en zijn vaak onzedelijke toestanden niets hebben uit te staan. In de

jeugdherbergen zijn afzonderlijke slaapzalen voor jongens en meisjes, die aan alle eischen van hygiëne en veilig» heid voldoen. In de jeugdherbergen heerscht orde en regelmaat. De leiding is er in handen van een echtpaar, dat te goeder naam en faam bekend staat Toegang hebben slechts zij, die een persoonlijke kaart bezitten en zich aan de bepalingen van het huis (niet rooken, niet drinken, om 10 uur naar bed, enz.) onderwerpen. Verantwoordelijke ouders staan er daarom op, dat hun kinderen op hun vacantietocht in de erkende jeugdherbergen overnachten. Willen zij zelf eerst eens een kijkje nemen in deze tehuizen, dan zijn zij daar van harte welkom, indien zij in het bezit van een geldige trekkerskaart zijn."
Stellig behoort „de Peel" tot een der mooiste jeugdherbergen van Nederland. Rondom bevinden zich vele bezienswaardigheden, vooral voor de natuurliefhebbers, zooals het prachtige park met zijn mammouthdennen en beuken rondom den vijver, de ontginningen, tuinderijen en turfgraverijen. De herberg, die in 1933 is geopend en onder leiding staat van den heer Th. v. Aerde en echtgenoote, is een prachtige pleisterplaats voor trekkers, die het Zuiden, Limburg, bezoeken of verlaten, te meer nu de jeugdherberg te Vught niet steeds in gebruik is. Sinds haar ontstaan is de belangstelling voor deze herberg steeds groot geweest. Geen wonder ook. Zoo doekten de ouders in 1934, het recordjaar, liefst 2150 overnachtingen. Anders bedraagt het aantal belangstellenden veertien- à vijftienhonderd. De herberg kan echter nog meer menschen bergen, want zij beschikt over ruim 80 slaapplaatsen. Bovendien zijn sinds 1939 electrisch licht en stroomend water aanwezig, zoodat vele ongemakken van vroeger verdwenen zijn.
Men denke vooral niet, dat jeugdherberg een ander woord is voor primitief verblijf. De Centrale en ouders zijn er steeds op uit, den trekkers het beste van het beste voor te zetten. Overdadige luxe wordt echter terecht geweerd.

22 september 1942 [...] Zou ons land ook zoo mooi zijn als het niet zoon groote afwisseling aan natuurschoon bood? Als het eens één meerengebied of één heuvellandschap was? Geeft juist niet de groote afwisseling deze bijzondere bekoring aan ons kleine landje? Tot slot van onzen zwerf, tocht zullen we de jeugdherberg in Helenaveen aandoen en daartoe zullen wij de Peel moeten doorkruisen Dan ondervinden wij de tegenstelling tusschen het bonte, het overvloedige, het uitnoodigende van Zuid-Limburg en het stille, het poovere en beslotene van de Peel. De Peel die toch op zich zelf, of misschien juist wel om deze tegenstelling, heel mooi is. Waar ook een vriendelijk slag menschen woont als Is het wellicht wat stugger.
De jeugdherberg in Helenaveen is gevestigd in een groote, mooie villa. Weer vallen we direct het kantoortje van den vader binnen en weer volgt een aangename kennismaking. Er blijken maar enkele trekkers te zijn, die tot dit eenigszins afgesloten gebied zijn binnengedrongen. Weer maken we hier een stukje trekkersleven mee. Indrukken, die nogmaals de juistheid van de trekkersidee bevestigen. Ook hier treffen wij een vader en een moeder, die hart voor hun zaak hebben, die de trekkers als zonen en dochters beschouwen. Wij hebben met vader en moeder aangenaam gepraat, wij hebben het zorgzaam bereide eten met smaak gegeten. Zij zullen het ons niet euvel duiden, dat wij hier den lezer verdere indrukken over het leven van den trekker onder hun hoede, moeten onthouden. Maar iets moet den trekkers en lezers nog wel verteld worden en dat is, dat deze jeugdherbergvader een bijzondere eigenschap bezit. Hij is namelijk een uitstekend speler op den sjoelbak. Des avonds in de groote keuken, waar het op winderige dagen echt gezellig kan zijn, hebben wij heel wat partijen gespeeld. Zijn vrouw deed het ook goed maar vader was ons steeds de baas.
Maar, vader, het trekkersleven laat ons niet los, trekken in de jeugdherbergen is een bezigheid, die elk jaar weer het verlangen in je doet branden.
Dus zullen wij terugkomen! Dan spelen wij weer met de ronde steenen op den gladden bak in het gezellige keukentje. Ik zal mijn capaciteiten geoefend hebben!
En daarom dus: tot ziens!

Jochems

uit het kasboek van Leo Theelen:
22 mei 1929 Jochems 50 6½ weeks Witte Leghorns+9 haantjes 80,00
20 juni 1930 Jochems 6 boompjes -1,80
18 december 1927 Jochems rit Sevenum 2,50
1 oktober 1924 Jochems, Meijel fruitverkoop 50 kg gemengd fruit 0,00
1 april 1925 Jochems, Meijel riet (tegen appels 1924) 0,00
20 juni 1930 Jochems, Meijel autokosten in 1929 2,50

de Jong, dominee; de Jongh;

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

30 augustus 1905 *Aangenomen:* [...] - naar Helenaveen cand. B. de Jong, te Makkum; [...]
6 januari 1906 dominee Broer de Jong uit Leiden in functie.

11 februari 1910 - Ned. Herv. Kerk. Beroepen te St. Michielsgestel c.a. ds. B. De Jong, te Helenaveen.

27 mei 1911 - Ned. Herv. Kerk. Beroepen naar [...] - Naar Heemse ds. B. De Jong, te Helenaveen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H96 weduwe P. de Jongh nieuw H86

Jonker, Jonkers

26 mei 1891 K. Jonker turfgraver
Hij woont in een koningshuis, er werd hem mest beloofd /hij wilde gaarne goed mesten/ daarom nam hij het koningshuis aan. hij betaalt 50 ct per week. hij heeft nu slechts 8 meter mest gehad was 40 roeden Hij vraagt nu meer mest
Hij zegt dat toen hij in de Peel kwam 3 jaar geleden, dit was op conditie van vrij woning en vrij mest. later moesten zij contracten teekenen. en toen werd het betalen altijd hoe langer hoe meer Verder klaagt hij dat het turfgraven te zwaar is naarmate er betaald wordt. Hier 8.30 gld terwijl er in Overveen 9 gld wordt betaald en daar is het lichter.

3 maart 1906 3 Op **Woensdag 7 Maar**t te Helenaveen, te beginnen om 9½ uur voorm., respectievelijk ten verzoeke en ten huize van Francis Franssen, Gerrit Jonker, Arn. Schippers en Joh. van Dijk.
2 dragende koeien, 6 geiten, 5 varkens, huismeubelen, hooi, stroo, mangelwortelen, aardappelen en verder akkergerei.
Op affiches breeder omschreven.

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen. Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.

III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette.
Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon

echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort. Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.
J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun

inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet.
Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.
De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten.
De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp.
Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.
't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen.
Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan.
Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

Joosten

17 februari 1914 12 Op **Woensdag 25 Februari**, om 10½ uur voorm., te Helenaveen, ten verzoeke en ten huize van G. Joosten en J. Bakker:
1 negenjaardig paard (appelschimmel), Hollandsch ras.
13 dragende varkens.
4melkgevende en dragende koeien.
2 geiten.
1 bakselmachine, karottenmolen, 2 kachels, fornuis, eenig huisraad.
Een groote partijen mangelwortelen, knolrapen, hooi en erwtenstroo.
Een partij roggestroo.
Scheppen, rieken, zichten, zeisen en verder voor te brengen zaken.

1 februari 1924 **OMMEL.** De uitslag van den wedstrijd, uitgeschreven door de OmmelscheBurgerwacht en Landstorm:
Aantal punten Marga=patronen: 8e A. Joosten, Helenaveen, 54.

6 december 1927 **DERDE GROOTE TENTOONSTELLING VAN DE MIDDEN-LIMB. PLUIMVEE- EN KONIJNENFOKKERSVEREENIGING.**
[...] **WATERVOGELS.**
Chaki-Cambell-Eenden, oude woerd, oude eend, jonge woerd, resp. e.v. 2e en 1e pr.; A. Joosten, Helenaveen, id. jonge eenden ,1e pr. [...]

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1930 Joosten 36 oude kippen 65 kg à 54 cent f35.50 35,50
30 november 1931 Joosten 3 paar kousen -3,70
31 december 1934 Joosten 0,70
18 maart 1938 Joosten turfmul en voer -7,25
31 december 1936 Joosten A 150 broedei -6,00
24 september 1923 Joosten A. 15 broedeieren 0,75
11 augustus 1927 Joosten A. 10 stuks lang 15 voet 150 à 4 cent of f6.- 0,00
11 augustus 1927 Joosten A. 33 stuks lang 15 voet 495 voet à 3.5 cent 0,00
11 augustus 1927 Joosten A. 5 m 5/10 à 25 cent batting - maat ruim -23,91
28 maart 1928 Joosten A. kachel kunstmoeder Filips f27.-+vracht f0.25 -27,25
31 maart 1928 Joosten A. fokhaan f2.75 0,00
31 januari 1929 Joosten A. pak turfmul f2.25 -2,50
28 oktober 1929 Joosten A. onderdelen Summitlantaarn -2,55
31 december 1933 Joosten A. turfmul -3,00
31 december 1935 Joosten A. broedeieren -7,20
2 april 1940 Joosten A. 400 gesexte kuikens uit 725 -110,00
31 december 1940 Joosten A. -15,00
19 juni 1941 Joosten A. 70 jonge hennen -100,00
31 december 1941 Joosten A. 11 fokhanen -18,00
31 december 1942 Joosten A. kuikens 0,00
31 december 1943 Joosten A. fokhanen 0,00
31 december 1943 Joosten A. jonge hennen 0,00
11 augustus 1927 Joosten A. 18 stuks ¾ / 4½ kraal lang 18 voet 324 voet à 3.5 cent 0,00
31 december 1927 Joosten A. schouwapparaat, petroleum f4.80+f3.10+f3.60+2 batterijen à f0.40 -13,75

31 januari 1928 Joosten Ant. [Antonius Joosten e.v. J. Kartner] 10 kraaldelen van 15 voet à 4 cent 15,00 0,00
18 januari 1927 Joosten G. 110 kg varken à 60 cent netto; A. van Woezik f1.75 -66,55
16 januari 1928 Joosten G. varken netto 100 kg à 53½ cent -53,50
13 november 1928 Joosten G. half varken 96 kg à f0.64 -31,00
31 december 1933 Joosten G. boter en stof -6,15
31 december 1933 Joosten G. boter, ? -4,00
31 december 1937 Joosten G. aardappels -1,20
9 januari 1950 Joosten Jan begin tuin voor de zusters
23 maart 1950 Joosten Rien begrafenis, overleden 21 maart 1950 0,00
18 april 1939 Joosten W. Helden Koningslust 864 313 broedei 17,00
18 april 1939 Joosten W. Helden Koningslust 864 No W. 21009 0,00
31 december 1931 Joosten, Bastiaansen, Maessen oude kippen 80,50

28 september 1929 HELENAVEEN. - Notaris Haffmans, 1 October 9 uur, ten huize en ten verzoeke van dhr. A. Joosten, huismeubels, schuur- en akkergereedschappen. Voor dhr. A. v. Mullekens: akkergereedschappen. Voor de R. K. kerk afbraak.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H45 A. Joosten nieuw H44
oud H62 G. Joosten nieuw H59

12 januari 1942 Aan de inwoners van de kerkdorpen Liessel, Neerkant en Helenaveen onder de Gemeente Deurne.
Ingaande Maandag 12 januari 1942 zal op onderstaande tijden en plaatsen door een ambtenaar van het Distributie-kringkantoor Deurne zitdag gehouden worden voor het uitreiken en innemen van alle aanvraagformulieren e.a. ten behoeve van de in distributie gebrachte goederen. De zitdagen zullen gehouden worden als volgt: Te LIESSEL ten huize van J. B. Tegelaars L 190a iedere Maandag en Donderdag van 9 tot 12 uur v.m. Te NEERKANT in het St. Vincentiushuis iedere Dinsdag en Vrijdag van 2 tot 4 uur namiddag. Te HELENAVEEN ten huize van A. Joosten iedere Woensdag en Zaterdag van 2 tot 4 uur namiddag. Er moet rekening mede gehouden worden, dat aanvragen van schoenen en rijwielbanden uitsluitend de tien eerste werkdagen der maand verkrijgbaar zijn. Het uitreiken van bonnen geschiedt als voorheen en hiermede heeft deze ambtenaar geen bemoeienis. Overwogen wordt om de bonnen ook ter plaatse HELENAVEEN te doen uitreiken. Dit zal dan nog nader worden bekend gemaakt. De Leider van den Distributiekring DEURNE, J. H. Manders

Jurjens

26 januari 1881 Aan het examen voor de betrekking van leerling-conducteur en leerling-weger, den 18 en 21 dezer gehouden aan het Centraalbureau der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen hebben 47 candidaten deelgenomen.
Hiervan zijn geslaagd: [...] J. Jurjens, van Helenaveen; [...]

Kalberg

4 april 1861 De ondergeteekende berigt bij deze op verzoek van **W. Kalberg**, Schipper van ’s Bosch op Weert, dat deze zijne vaart dusdanig heeft ingerigt dat hiervan zeer geschikt kunnen gebruik maken alle plaatsen gelegen langs de Noorder- en Helenavaart als: *Meijel, Heijthuizen, Roggel, Helden, Sevenum, Horst*, enz. zijnde de vaart aldus bepaald:
Vertrek van ’s Bosch Dingsdag morgen van elke week naar Weert; aankomst te Weert Woensdag middag.
Vertrek vandaar Donderdag ’s morgens naar de brug van Meijel op Heijthuizen en Roggel, wederom vandaar vertrekken Vrijdag morgen naar Helenaveen, blijft aldaar tot ’s namiddags 2 ure, om alsdan wederom naar ’s Bosch te vertrekken, aankomende aldaar Zaterdag avond.
Nog worden hierdoor alle plaatsen in de Environs van Venlo en Roermond in de gelegenheid gesteld om bij lage waterstanden der Maas hunne goederen uit Holland langs ’s Bosch geschikt te kunnen trekken.
De vrachtprijzen worden zeer matig en zoo laag mogelijk gesteld.
Helenaveen, 1 Mei 1861.

Op verzoek van **W. KALBERG.**

J. M. DECKERS.

16 oktober 1901 **schipper Kalberg**
De directeur zegt dat het schip bevaren door schipper Kalberg te Helenaveen lek werd en dientengevolge op de helling werd gebracht. De schuit is in zulk een slechte toestand dat de eigenaars (noch de vroegere noch de tegenwoordige, want 't schip is in dien tusschentijd verkocht) zich niets meer er van aantrekken. Nu doet zich het geval voor dat schipper Kalberg daarin blijft wonen, en wel voorgeeft te zullen vertrekken doch het niet doet.
Daar procedeeren in zulk een kleine zaak niet geraden is en men zeker f100 kwijt zoude zijn wordt de directeur gemachtigd hem door f25 met goede waarden mag te zien te krijgen.

16 december 1901 **schipper Kalberg**
De directeur deelt mede dat de schipper Kalberg vertrokken is, en door de Mij 20 gld werd bijgepast zooals commissarissen reeds goed gevonden hebben.

Kartner

14 mei 1891 Jean Baptist Kartner - arbeider op de fabriek.
Hij is einde het jaar 58 in het veen; hij is bij de directie geweest om 30 gld voor eene koe. hij kon het niet krijgen omdat hij niet genoeg werkzaam is bij de Mij. hij heeft het verleden jaar in October gevraagd, en naderhand zijn er anderen geweest die het gekregen hebben.
Hij betaalt 4 gld voor het huis en nog 60 roeden in de maand. het huis is slecht. Zij hebben 2 bedsteden voor 9 man. De directeur zoude voor een ledikant zorgen, maar dat kostte hem toen 5.80 gld. hij had er dan zelf wel een voor 3 gld kunne koopen.
Dezen winter heeft hij in 9 weken 27 gulden verdiend. ook soms 25 ct. zijn zoon verdiende ook 25 ct. dat maakt dan 50 ct. tezamen. Er is maar geen werk meer. Vroeger kon men altijd 65 a 75 ct verdienen. thans is er te veel volk hier gekomen. het zijn huishoudens die blijven.
Er wordt wel gegraven door menschen die het niet van ouds kennen en die het even goed doen. bij Hermans te Deurne verdient men 17 a 18 gld met graven.
Vroeger mochten hier geen Overijsselaars komen Bladder was zelf een overijsselaar doch zij wilden hem niet hebben.

Hij vraagt ten slotte dat zijn huis in orde worde gemaakt.

14 mei 1891 Jacobus Kartner. fabrieksarbeider
Dezen winter heeft hij niets verdiend, thans weinig, hij is nu bij de nachtploeg en moet nu in het veld werken a 1.10 gld. /10 ct per ?/.
vr. Kunt gij zwarten turf graven?
a. Ja, ik zoude dan ook meer kunnen verdienen. doch dan niet altijd door. Dezen winter waren er dagen dat wij slechts 0,25 gl verdienden. Er is thans te veel volk. er zijn teveel huishoudens ingekomen. vroeger was er altijd werk voor vrouwen en meisjes als de anderen (Duitschers) vertrokken waren.
vr. Dezen winter was het alleen om werkverschaffing Is er nu nog veel ongenoegen?
a. Ja, bij Hermans wordt er toch genoeg gegraven daar is geld genoeg te verdienen! bij Schellings kon men dezen winter 3 gld a 3.50 verdienen, doch dat gaat niet. dat is hier wegloopen.
Hij eindigt met den wensch om meer land te hebben /hij heeft 9 roeden en betaalt 25 gld per hect./ hij vraagt nog 30 roeden bij. en verzoekt tevens om een nieuwe vloer in den haard.

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v. Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus der Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere

helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

uit het kasboek van Leo Theelen:
23 februari 1924 Kartner A., Theelen Jérôme Spaarkas 1924 eerste storting Jerome -41,58
12 april 1930 Kartner H. [Kartner Henricus (=Harrie), tuinman zusterklooster] 120 kg aardappelen -3,60
31 maart 1922 Kartner, Helenaveen secretaris afdeling W.N. -27,00
2 februari 1923 Kartner, Helenaveen 200 kg kalizout -4,00
1 mei 1923 Kartner, Helenaveen 15 broedeieren 0,84
24 september 1923 Kartner, Helenaveen 15 broedeieren 1 0,75
24 september 1923 Kartner, Helenaveen 15 broedeieren 2 0,75
24 september 1923 Kartner, Helenaveen 30 broedeieren 3 1,50
31 december 1924 Kartner, Helenaveenbroedeieren 36 2,35
18 april 1925 Kartner, Helenaveen "Fideel" poeder 1 kg 90 cent+creol(ine) 10 cent -1,00

7 april 1924 **-- Gouden bruiloft.** – Op Donderdag 18 dezer hopen de echtelieden J. Kartner-Sienen den dag te herdenken hunner 50=jarige echtvereeniging. Deze nog zeer krasse menschen zal het aan belangstelling in ons dorp dien dag niet ontbreken. Reeds nu zijn buurtij aan het werk.

8 juni 1926 Burgerlijke Stand. [...] Ondertrouwd: Jan Houben, oud 40 jaren te Sevenum en Petronella Kartner, oud 40 jaren, te Helenaveen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H31 H.J. Kartner nieuw H35

Kemper

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

C.M. Kemper bouwbaas.
Hij is 38 jaar in de Peel.
vr. Zijn er redenen voor die ontevredenheid in het veen?
a. Voor mij niet, maar voor anderen.
Hij zegt verder dat hij dezen winter klaver in moest maken. 1.32 hect heeft hij alzoo moeten behandelen. dit kostte aan de Mij f47.97. (nl 11.25 voor karren, 9 gld opstapelen, 10.12 voor laden en lossen, 16 gld voor het maaien en dan nog 1.60).
Dit alles heeft nu opgebracht de somma van 58 gld. Had men verpacht dan had men er ±200 gld van gemaakt (1.18 hect had 55 gld opgeleverd). Het verpachten is ook beter want anders konden de menschen geen vee houden.
De Mij heeft thans geen bouwland meer. Er ligt nog 30 mud rog op zolder, en de bakker levert het brood!
vr. Zijn de huren ongelijk? bv. betaalt de een 50 gld en anderen 25 voor goed tabaksland? Bouwen zij het land uit?
a. neen zij zorgen er [illegible]d voor. Bakker betaalde 50 gld, anderen weer 25.
vr. Is 50 gld te veel?
a. 50 gld is te veel, 30 gld zoude gaan, in ieder geval is er geen gelijkheid.

vr. Is de een meer bevriend dan de andere?
a. Er wordt wel gezegd dat de protestanten worden voorgetrokken
vr. Blankensteijn bijvoorbeeld?
a. Ik heb al dikwijls gezegd aan directeur dat hij slecht is.
vr. Waarom is de brug weg tegenover de oude kerk?
a. De bakker is al zijn clandisie erdoor kwijt.
vr. Wie betaalt de kosten van de tuin ? Bosch?
a. Ik weet het niet, ik geef alleen elke week een lijst van hetgeen er gedaan wordt. In den tuin zijn er dan eens twee, dan weer drie geregeld aan het werk. verleden winter om aan te leggen wel 20 tegelijk.
vr. Gaat het in het algemeen er nogal niet royaal toe tegenwoordig?
a. Ik weet dat niet, ik wordt alleen gelast wat de directeur wil gebeurt, bv van de 60.000 kilo [klaver G.] kwam er maar voor 58 gld terecht
vraag Zijn de menschen nog tevreden?
a. Tot nu toe waren zij altijd tevreden geweest.

14 en 21 juli 1891 6 Werken de onderbazen (timmerman, landbouwer, veen- en boschbazen) uit eigen hoofde en dus op eigen verantwoordelijkheid of volgen zij alleen uwe bevelen of die van den Hoofdopzichter op?
Heeft de Hoofdopzichter een bepaalde werkkring onder eigene verantwoordelijkheid of volgt ook hij alleen uwe bevelen op?
Wie wijst het volk aan naar verschillende werkzaamheden?
Gescheiden bestellingen van materialen enz in overleg met de opzichters en bazen?
De Hoofdopzichter gaf alleen en alle bevelen, niemand werkte op eigen verantwoordelijkheid.
De hoofdopzichter deed mij voorstellen en daarop gaf ik in overleg met hem de beslissing.
De hoofdopzichter wees het werkvolk aan voor de verschillende werkzaamheden.
Bestellingen van materieel geschiedden in overleg met den hoofdopzichter.
Er zijn alleen:
2 bazen voor de veenderij
1 baas " " fabriek
1 " " " timmerwinkel
De oude Kemper had toezicht op de landbouwzaken, maar is als gepensionneerd te beschouwen.
Aangezien mijne wenschen in den lateren tijd weinig juist begrepen werden, treed ik nu in overleg met de bazen, die ik op eigen verantwoordelijkheid te werk stel.

16 juli 1892 Bij vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Roermond, d.d. 14 Juli 1892, is MARTINUS KEMPEN, winkelier te Helenaveen, gemeente Deurne, verklaard sedert den 12n dier maand te zijn in staat van faillissement, met benoeming van den EdelAchtb. Heer Mr. GERTSEN tot Rechter-Commissaris, en met aanstelling van den ondergeteekende tot Curator.
HELMOND, 16 Juli 1892. AUG. SASSEN.

17 augustus 1892 - Gister werd alhier door den brigade Commandant der Rijksveldwacht te Deurne brigadier Orleans, in de gevangenis te Roermond overgebracht, H. M. K. [HENDRIKUS MARTINUS KEMPER], oud 50 jaren, winkelier, wonende te Helenaveen gem. Deurne, verdacht van als gefailleerd winkelier, goederen tot zijnen boedel behoorende, verduisterd te hebben, dewelke door hem en den rijksveldwachter Huizing te Helenaveen, in de Peel te Sevenum onder turfhoopen zijn gevonden.

25 augustus 1892 De gefailleerde K., te Helenaveen (N.-B.), wordt verdacht verschillende koopmansgoederen aan zijn boedel onttrokken te hebben en is gevankelijk naar Roermond overgebracht.

18 augustus 1893 [...] Voor veertig jaren bestond de plaats, die thans Helenaveen heet, nog niet. Het was in 1853 dat de heer Van der Griendt uit 's-Hertogenbosch van de gemeente Deurne eenige honderden bunders veen in de Peel kocht, met het doel, die te gaan ontginnen. Wilde men daartoe kunnen komen, dan diende allereerst een kanaal te worden gegraven, om het moeraswater te kunnen afvoeren en de eventueel uit te baggeren turf te kunnen transporteeren. Daartoe werd begonnen met het graven van een kanaal, beginnende bij de Noordervaart, die weder uitloopt in de Zuid-Willemsvaart. De voor dat kanaal uitgegraven grond vormt thans de onderlaag van den flinken rijweg langs het kanaal.
Het werk ging de krachten van den heer v. d. Griendt - die deze plek naar zijne

echtgenoote Helenaveen noemde - al spoedig te boven, doch hij wist eene maatschappij te vormen, waarvan hij de eerste directeur werd en wat thans nog is de "Maatschappij Helenaveen". Het doel dier Maatschappij was het land uit te veenen, de turf aan de markt te brengen en de uitgeveende gronden in cultuur te brengen of te bebosschen.
"Er was hier huis nog plant, mijnheer", aldus sprak de 79-jarige Kempers, een man, die, oorspronkelijk uit Zeeland afkomstig, in 1853 de eerste spade in den grond stak voor het te graven Helenakanaal, "'t was hier moeras en nog eens moeras. En kijkt u nu eens! Thans overal bosch, flinke boomen, mooie wegen, tal van woningen, best land, dat jaarlijks meer en meer opbrengt. Ik zelf in een best huisje met een aardige lap grond, ja, mijnheer, er kan heel wat gebeuren in veertig jaar tijds. Ik heb hier alles als 't ware zien geboren worden. Heeft u dien grooten kersenboom gezien daar op het erf van de directeurswoning?
Ik had hem gezien. 't Was een kersenboom, zoo groot als ik er nooit te voren een had gezien, een reus onder zijns gelijken, waarvan dezen zomer niet minder dan 600 pond kersen was geoogst.
"Welnu, mijnheer," vervolgde de oude man, "dien boom heb ik geplant; 't was een nietig plantje uit een kersenpit gegroeid, ik kweekte het uit aardigheid op en plantte het bij mijn huis, want op die plek, waar nu de directeurswoning staat, heb ik mijn eerste hutje gehad en kijk nu eens wat een boom dat is geworden! En zoo is 't met alles gegaan. Vruchtboomen - ho maar! en thans groote boomgaarden met beste peren en appelen; menschen woonden hier niet; wij kwamen hier van alle kanten heen om te werken aan het kanaal, uit Zeeland, uit Overijsel, uit Holland, uit Friesland, uit Brabant zelf. De meeste lui, die hier wonen zijn dan ook oorspronkelijk geen Brabanters en nu wonen hier bijna 700 menschen en ze hebben 't allemaal vrij goed. Ja, ja, mijnheer, je kunt van een leelijk stuk grond heel wat goeds maken, als je maar werkt en als je maar mest, want de mest moet 't 'm doen, de mest moet 't 'm doen! En dat was in den beginnen een last. Die werd met schepen aangevoerd en iedereen kon er dan van koopen uit de kuilen, waarin ze bewaard werd. Daar ginder is nog zoo'n kuil over, maar nu worden ze niet meer gebruikt. Maar och, van koopen kwam niet veel, 't volk had er 't geld niet voor en zoo kreeg men 't dan ook meestal voor niemendal. Nou, u Kunt wel zien dat er goed gebruik van is gemaakt.
Veertig jaar, er kan in zoo 'n tijd wat gebeuren!"
De oude man zweeg. Hij leunde op den schoffel, waarmee hij bezig was geweest zijn tuintje van onkruid te zuiveren, toen wij tot hem kwamen en liet peinzend den blik gaan over het landschap voor hem.
Ik vroeg hem nog een en ander uit het verleden en verliet hem toen om met den boekhouder de turfstrooiselfabrieken te gaan bezichtigen. Over die fabrieken en de culturen te Helenaveen in een volgend artikel.

28 juni 1894 HELDEN. Not. Haffmans. 5 Juli bij de wed. Kemper te Helenaveen. Meubels.

kerkhof, R.K. en N.H.

7 april 1874 de Directeur deelt mede dat in het vorige Jaar het Bestuur gemagtigd is aan de Gemeente Deurne een stukje grond overtedragen tot algemeene Begraafplaats. dat de Roomsch Catholyken en Hervormde gemeenten niet in het bezit zijn van een eigen Kerkhof en stelt voor des gevraagd, aan die gemeenten de noodige gronden tot kerkhof overtedragen.
Conform besloten en het Bestuur tot die overdracht gemagtigd.

23 oktober 1874 **G No. 74 2e AFDEELING**. NOTA. Wordt verzocht bij het antwoord dagteekening, letter, nummer en afdeeling nauwkeurig aan te halen.
ONDERWERP: Begraafplaatsen
's-hertogenbosch, den 23 October 1874.
Bijlagen:
Uit den Staat, houdende o.a. opgave van de in uwe gemeente aanwezige begraafplaatsen, ons toegezonden met uw schrijven van den 23en Mei No1364, blijkt, dat op de bijzondere begraafplaats te Helenaveen sedert 1e Januari 1874 geene lijken meer worden begraven.
Naar aanleiding hiervan vestigen wij uwe aandacht op Art 24, alinea 2 der wet van den 10e April 1869 (staatsblad No 65) en zullen wij de mededeeling van de daarbij bedoelde kennisgeving van het bestuur uwer gemeente inwachten.
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

??? De Griffier
Aan den Heer Burgemeester van Deurne

31 december 1874 Te Helenaveen een begraafplaats groot 4 are en 32 centiaren. door de Maatschappij Helenaveen ter schenking aangeboden maar nog niet aanvaard. […] Die [=begraafplaats] te Helenaveen is omgeven door een heg van 1 tot 2 meter hoogte.

31 december 1874 De R.K. begraafplaats Helenaveen die eigendom is van de Maatschappij is overgedragen aan de gemeente en buiten gebruik gesteld.

31 december 1874 Te Helenaveen door een erf afgerasterd en te Deurne door een 2 meter hoge muur.

15 april 1875 Helenaveen 15 April 1875
Den Wel Edele Heer P A Van De Mortel Burgemeester Deurne
Om de overdragt van de grond van schoolgebouw en algemeene begraafplaats te doen, gelieve U eene schriftelijke aanvraag hiervan aan het bestuur der Maatschappij te ? echten? en? daar deze binnen eenige dagen zal geschieden gelieve U dezelve zoo mogelijk per omgaande aan ons toe te zenden.
De Algem begraafplaats is Kadastr
onder No 1964 groot 432 Centiaren en
schoolgebouw en Erf No 1946 590 "
Tuin 1965 4410 "
Zal het niet noodig zijn ook het gebouw in de overdragt te stellen daar dit bij de herziening ten name der Maatschy geschat is?
In afwachting beleefd gegroet Uw Dienaar ?Schellings

1 januari 1880 VandeMortel Burgemeester
Begraafplaats Roomsch is grond 8 are 72 centiare
algemeen is groot 4 are 23 centiare
en nederduitsch hervormde 2 are 23 centiare
Schellings
872 423 223 1518

1 januari 1880 vandeMortel Burgemeester
Kan u ? voor heden namiddag grootte van begraafplaats opgeven v?ijf ? nog een stukje grond bijgekomen is doch ? ? ? gemeten worden

28 augustus 1897 Verlof verleend aan het R.K. kerkbestuur te Helenaveen tot den aanleg eener bijzondere begraafplaats op het kadastraal perceel H No 3634 groot 41.60 (zie register van publicatien, processen verbaal enz.)

18 augustus 1897 verlof verleend aanleg begraafplaats op perceel H No 3634 Zie register van publicatie proces verbaal ?
J 1620

31 december 1898 Op 28 augustus 1897 werd aan het R.K. Kerkbestuur te Helenaveen vergunning verleend tot de aanleg van een bijzondere begraafplaats groot 41.60 Aren.

14 maart 1899 (zie notulen B.+W.) Aan de Nederl. Herv gemeente te Helenaveen verlof verleend tot den aanleg eener bijzondere Begraafplaats op Perceel H No 3868, groot 49,50 aren

13 juli 1899 13 (18?) July 1899 B en W
Kennis gekreg van de sluiting der begraafplaats H N 2334 van ? Ned Herv gemeente Helenaveen en geslote verklaard waarvan kennis gegeven aan Gedep Staten bij ? van dien dag No 356
Zie verslag toestand der Gemeente van 1899

18 juli 1899 (zie notulen BeW Gesloten verklaard de bijzondere begraafplaats der Nederl. Herv. gemeente te Helenaveen bekend in sectie H No 2334 groot 2.23 are

7 augustus 1899 **Toegang Kerkhof**
De directeur deelt mede dat de Nederl. Hervormde Kerkvoogdij te Helenaveen vergunning verzoekt om van den weg tot toegang naar her kerkhof gebruik te maken. De R.K. hebben een gelijkluidende vergunning tegen eene jaarlijksche recognitie van f1.

Wordt besloten aan de N.H. kerkvoogdij eveneens deze vergunning tegen jaarlijks 1 gld te verleenen.

31 december 1899 Ned. Hervormde gemeente Helenaveen per 14 maart 1899 verlof tot aanleg van een nieuw kerkhof groot 49.50 Aren

31 december 1899 De andere begraafplaats groot 2.23 Aren werd op 18 juli 1899 gesloten verklaard.

31 december 1899 R.K. Kerk Helenaveen verlof voor aanleg nieuw kerkhof groot 41.60 Aren

28 mei 1900 De Directeur bericht een aanvraag te hebben ontvangen van de R.K. Pastoor te Helenaveen tot aankoop van de oude R.K. begraafplaats, de oude Protest. id en de algemeene begraafplaats, ten einde het liefdegesticht c.a. te kunnen vergrooten.
Wordt besloten de Pastoor te doen mededeelen, dat over deze begraafplaatsen niet kan worden beschikt alvorens ze officieel worden gesloten, terwijl zij dan nog 10 jaren moeten blijven liggen alvorens geruimd te worden en voorts dan wanneer de Pastoor een andere toegang naar de bedoelde graafplaatsen kan aanwijzen, de bestaande toegang door hem naar het liefdegesticht mag worden ingenomen.

29 april 1907 Helenaveen 29 apr 1907.
Overeenkomstig art. 24 2de lid der Wet betrekkelijk het begraven van lijken, de begraafplaatsen en de begrafenisrechten, hebben wij de eer U bij dezen kennis te geven, dat van onze bijzondere Begraafplaats alhier, kadastraal bekend als sectie H n 2337, geen gebruik meer wordt gemaakt.
Het kan wellicht voor de toekomst dienstig zijn hier nog bij te voegen:
1° dat, op bedoelde Begraafplaats, in den jare 1895, het laatste lijk begraven is,
2° dat het tegenwoordig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen, in de meening verkeerde, dat in gemeld jaar, door het toenmalig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen in overeenstemming met art 24 2de lid van genoemde Wet gehandeld was
3° dat aan ondergeteekenden, eerst voor korten tijd uit omstandigheden is gebleken, dat wij ons daarin vergist hebben, waarom wij, nu nog, bovenstaande kennisgeving doen toe komen aan UwEd,Achtb Collegie.
Het R.K. Kerkbestuur te Helenaveen
W. D. Kerssemakers pastoor
J. P. v/d Kerkhoff secrt/penningm
Aan het Gemeentebestuur van Deurne c. a.

3 mei 1907 2337 Begraafpl R. C. Kerkbestuur eigendom My Hveen
3 Mei 1907 ingekomen bericht van het R K Kerkbestuur dat de begraafplaats Sectie H no 2337 niet meer wordt gebruikt waarvan is kennis gegeven ? de Gedep Staten van Noordbr bij brief van d? dag No 314 dus gesloten

31 december 1907 De begraafplaats van de R.K. Parochie Helenaveen groot 8 A. 72 c.a. wordt niet meer gebruikt.

9 april 1912 **Inschrijving biljet**
De ondergeteekende L de Bijl timmerman te Deurne verbint zich tot het maken van een Knekelhuis volgens bestek en voorwaarden en teekening en daar te stellen te Helenaveen Voor de gemeente Deurne en Liesel voor de som van Drie honderd en negentig gulden
Zegge=(f 390.00)
De ondergeteekende
L de Bijl
Deurne, 9 April 1912

van de Kerkhoff

31 december 1881 als onderwijzer benoemd J. van de Kerkhoff

24 februari 1886 Zestien ingezetenen der gemeente Helden, wonende op de gehuchten Graahoek, Spiesberg en Scharluit, hebben zich bij adres tot den minister van binnenl. zaken gewend, te kennen gevende, dat hunne kinderen gedurende de laatste 5

achtereenvolgende jaren verstoken zijn van onderwijs en dat die toestand nog steeds voortduurt. De afstand dier gehuchten van de dichtst bijzijnde openbare school te Helden bedraagt gemiddeld 5 kwartier. Van de openbare school te Helenaveen, gemeente Deurne, bedraagt de afstand gemiddeld slechts 25 minuten, en daar zouden hunne kinderen school kunnen gaan, doch worden zij niet toegelaten. 45 kinderen van den leeftijd van 6—12 jaar blijven op deze wijze van alle onderwijs verstoken.
Adressanten herinneren dat de wet gebiedt "in elke gemeente wordt voldoend lager onderwijs gegeven in een voldoend aantal scholen," en zij verzoeken mitsdien dat aan de gemeente Helden vermeerdering van het getal openbare scholen zal worden bevolen, tenzij eene regeling tot toelating op de openbare school te Helenaveen, met de gemeente Deurne gesloten worde.

22 maart 1898 **Sparen op school. Helenaveen.** Het hoofd der school alhier, de heer J. P. v. d. Kerkhoff, heeft sedert een tiental jaren aan zijne school een spaarbank verbonden. Het doel, dat hij zich met de oprichting voor oogen stelde, was voornamelijk de snoepzucht der kinderen tegen te gaan, de spaarzaamheid te bevorderen en door dit voorbeeld ook de ouderen aan te moedigen te sparen. Immers de verdiensten der plattelands bevolking alhier, zijn, dank der Maatschappij “Helenaveen” daar ter plaatse, niet gering te noemen. En in zijn streven om het sparen aan te kweeken, vindt het hoofd der school sedert een drietal jaren de krachtige medewerking van [den Heer J. C. v. d. Blocquery] den directeur der maatschappij “Helenaveen”. Deze schenkt namelijk aan iederen leerling der school, die gedurende ten minste 3 maanden geen enkele maal de school verzuimt, een bedrag van 50 cent, met bepaling, dat dit op de Rijks-Postspaarbank moet worden belegd.
Dank zij dezen vrijgevigen maatregel, is het schoolverzuim in den laatsten tijd aanmerkelijk verminderd.

4 april 1898 **Onderwijzer**
De directeur zegt dat de onderwijzer van de Kerkhoff die vroeger wel eens een sociale rol gespeeld heeft, die schijnt te hervatten.
Een jongen, Weyer, zelf langzaam, had een brochure geschreven ?? die wat de ?? terug betrof nogal aardig was, daar voor het overige niets dan klachten en hiervoor des tegen waartegen er lopen z?gen van de vroegeren toestand. Het n? ? is dat deze jongen zijn brochure aan den directeur overhandigde op raad van den onderwijzer.
Eenige tijd later ontving de directeur van de directeur der P??bank een dankbetuiging dat hij het sparen op school zoo aanmoedigde, en hierom onderzoek een artikel op een onderscheiden dan a ? dergelijke zaak, hetgeen de directeur ? aangenaam en d?dr om door ? het werk moet gaan van dien gelden onderwijzer, niet begrijpen dat dit ? ? handelwijze te zijn en is.
Naderhand met het medegedeelte zegt de heer van Lanschot het ook ? prijzenswaardig te vinden dat de directeur het schoolbezoek en het sparen zoo aanmoedigt. Hij heeft nl. 050 aan ene jarigen beloofd die in een maand tijd zijn school niet verz?te, mits goed op de ?aan bank geplaatst met ? daar deze gratificatie t? men nogal lang lopen, ruim 100 gld in een jaar, een bewijs mag ? van hun goede werking. stelt de heer van Lanschot voor dat ? zaak voortaan van de Mij zal uitgaan dit is zeker uit belang hij heeft eene ontwikkelde bevolking te krijgen. dit voorstel wordt aangenomen.

31 december 1903 De nieuwe woning van het schoolhoofd te Helenaveen nadert haar voltooiing en zal weldra worden betrokken.

29 april 1907 Helenaveen 29 apr 1907.
Overeenkomstig art. 24 2de lid der Wet betrekkelijk het begraven van lijken, de begraafplaatsen en de begrafenisrechten, hebben wij de eer U bij dezen kennis te geven, dat van onze bijzondere Begraafplaats alhier, kadastraal bekend als sectie H n 2337, geen gebruik meer wordt gemaakt.
Het kan wellicht voor de toekomst dienstig zijn hier nog bij te voegen:
1° dat, op bedoelde Begraafplaats, in den jare 1895, het laatste lijk begraven is,
2° dat het tegenwoordig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen, in de meening verkeerde, dat in gemeld jaar, door het toenmalig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen in overeenstemming met art 24 2de lid van genoemde Wet gehandeld was
3° dat aan ondergeteekenden, eerst voor korten tijd uit omstandigheden is gebleken, dat wij ons daarin vergist hebben, waarom wij, nu nog, bovenstaande kennisgeving doen toe komen aan UwEd,Achtb Collegie.
Het R.K. Kerkbestuur te Helenaveen
W. D. Kerssemakers pastoor
J. P. v/d Kerkhoff secrt/penningm

Aan het Gemeentebestuur van Deurne c. a.

19 juli 1913 **onafhankelijkfeesten.**
Op verzoek van den directeur wordt door commissarissen f100 beschikbaar gesteld voor de feestviering bij gelegenheid van de herdenking der Neerlandsch onafhankelijkheid. Als dan zal het hoofd der school als Prins Willem V aan wal stappen beschenen door illuminatie en vuurwerk. Ook eereboogen zullen worden opgericht en prijzen daarvoor worden uitgeloofd.

14 februari 1920 Het gezin van de Kerkhoff doet een aanvraag voor paspoorten voor de V.S.A.
Aanvragers zijn: J.P., Marianna van Heesch, Anta Wilha, Anna Elisa, Als Sebs, Hendr. Johs, Jos Als Ma

22 januari 1921 Het gezin van de Kerkhoff vraagt (voor de tweede keer) paspoorten aan voor de Verenigde Staten; het betreft Johannes Peter, Marianna van Heesch, Jozef Alfonsus Maria, Anna Elisabeth, Aloisius Sebastianus, Antonia Willebrorda, Maria Magdalena Mathea, Antonius Cornelis Hyacint. Tevens Francis Koppens uit Zeilberg op 25 januari.

Uit 't land van den aardappelkever.

13 mei 1939 Evenals nu in Zuidelijk Nederland is de Colorado-aardappelkever in 't begin van de zeventiger jaren voor de aardappelboeren in Noord-Amerika en Zuid-Canada 'n ware boeman geweest, wat toe te schrijven was aan onbekendheid met 't schildvleugelig insect.
Zooals z'n naam aanduidt, leefde hij in 'n streek van het Rotsgebergte vnl. in den staat Colorado op onkruiden van dezelfde plantenfamilie als de aardappel, nl. de Solaneëen of Nachtschaden, zooals vooral op de Doornappel en 't bitterzoet. Ook op de Zwarte Nachtschade, de Tomaat en meer andere. nadat de aardappel uit Ierland werd ingevoerd, verkoos de kever die gekweekte plant boven het onkruid. Men ontdekte dat in 1855. Hij verspreidde zich steeds verder Oostwaarts, wijl de aardappelteelt daar al eerder en drukker werd uitgoefend. En 20 jaren daarna had hij reeds de oostelijke staten aan den Atlantischen Oceaan bereikt. Men mag vrijwel aannemen, dat hij hier en in Canada overal aangetroffen wordt, waar aardappelen groeien.
In het najaar kruipen de kevers in den grond om in het voorjaar weer boven te komen. Na de paring legt het wijfje aan de onderkant van de blaren 'n 500 oranjekleurige eitjes.
De kever zelf heeft wel van de eerste jonge, malsche blaadjes, doch de schade is van weinig belang. Maar wanneer uit de eitjes de bekende vuil-bruine larven gegroeid zijn, eerst klein, doch in weinige dagen uitgedeid tot vieze dikbuikjes wegens hun hongerige gulzigheid, kunnen in korten tijd de planten er gehavend uitzien. Niets als kale stengels met afgestroopte blaren, zoodat de groei geheel stilstaat.
In ongeveer drie weken, ja minder reeds zijn de larven volwassen, en kruipt in den grond om zich te verpoppen. Na 'n paar weken komt het tweede geslacht weer te voorschijn om hetzelfde leven te gaan leiden als zijn voorouders. Over het algemeen zien we twee geslachten, in warmer streken soms drie en in noordelijker streken slechts één geslacht.
De natuurlijke vijanden van de aardappeltor zijn 't weer, en sommige insecten. Ik lees, dat in 1894 in den Staat Minnesota door 't ongewoon warme weer in 't late najaar de kevers uit hun winterkwartieren gelokt werden en door gebrek aan voedsel en plotselinge vorst vergingen. Tengevolge daarvan zag men in 1895 geen of weinig kevers, die uit andere streken waren komen aanvliegen.
't Klinkt wel niet aanmoedigend, doch bij ondervinding weet men hier, dat uitroeien niet mogelijk is. 't Insect verplaatste zich al vliegende over groote afstanden. Vindt men - en dat kan hier en overal gebeuren - nalatigen, onverschilligen, dan zijn zulken mede de oorzaak van 't voortbestaan der pest. 'k Ben getuige geweest, dat 'n oude man trouw elke morgen de kevers in z'n tuin verwijderen moest, omdat ook elken dag nieuwe bezoekers waren komen opdagen. 'k Ben óók getuige geweest, dat in 'n anderen tuin alle planten kaal gevreten waren en er uitzagen als geraamten.
Vangen, ook zelfs in tuinen, is vaak 'n onbegonnen werk.
Wat doet men dus hier? 't Zelfde, als 'k lees, dat men in Nederland doet, degelijk en nauwkeurig sproeien. In vroeger jaren nam men Parijsch groen, gemengd met droge stofkalk, meel fijngemaakte pleister, enz., doch later, en nu nog, heeft men de

voorkeur gegeven aan 'n natte besproeiïng met loodarsenaat gemengd in behoorlijke verhouding met water en kalk. Beide, Parijsch groen en loodarsenaat is 'n maagvergif, vnl. voor de larven, niet zoo erg voor de kevers. Vandaar, dat velen pas gaan sproeien, als de eersten zich gaan vertoonen. Voorzichtigheidshalve is 'n vroegere besproeiïng gewenscht.
Na ''t rooien is 't raadzaam 't aardappelloof te verbranden en 't niet op den mesthoop te brengen, zooals wel gebeurd.
vele boeren ploegen 't aardappelland om, juist vóor den winter. Zoodoende worden veel kevers vernietigd door de kou of de vorst.
Tot slot: Gebruik makend van doelmatige genees- en bestijdingsmiddelen als hier al jaren aangewend worden tegen de pest van den aardappelkever, die elk jaar zoo geregeld voorkomt, als er aardappels gepoot worden, beschouwt de Amerikaansche boer hem niet meer als 'n boeman, heeft er geen schrik meer van, doch alleen verachting en geringschatting voor den onwelkomen bezoeker. Men is er gewoon aan geraakt en familiair mee geworden!
Holland, Mich U.S.A." 11/4 '39.
J. P. v. d. Kerkhoff.

Kerssemakers

13 augustus 1896 - Mgr. Van de Ven, bisschop van 's Bosch, heeft benoemd tot pastoor: [...] te Helenaveen den heer W. D. Kerssemakers; [...]

1 augustus 1896 Pastoor W.D. [Waltherus] Kerssemakers in functie. Geboren te Gestel.

6 maart 1902 **pastoor 25jarig feest**
De voorzitter geeft de vergadering kennis dat de pastoor Kerssemakers weldra zijn 25 jarig feest zal vieren- en stelt voor hem bij die gelegenheid een geschenk aan te bieden vooral omdat de verhoudingen tusschen hem de Mij steeds zeer aangenaam zijn geweest.
Men besluit dat dit f200 zal bedragen en in geld zal worden gegeven, zoodat dit ter keuze van de pastoor kan worden besteed.

16 juni 1902 **pastoor.**
De voorzitter brengt in herinnering dat in de vorige vergadering besloten werd aan pastoor Kerssemakers bij zijn 25jarig feest f200 in geld te geven.
De bevolking te Helenaveen besloot ? aan den pastoor een orgel te geven, men had reeds 300 gld bij elkaar dat zou nog f500 geven en men vroeg thans de f200 die Mij Helenaveen had toegezegd er bij te mogen voegen daar men anders te weinig geld had om het orgel te koopen, aldus wordt besloten.

19 juli 1902 **Weer een gemeente-subsidiekwestie.**
Men schrijft uit Deurne aan de "*Noord-Brabanter*":
Gedeputeerde Staten dezer provincie hebben hunne goedkeuring onthouden aan het raadsbesluit, waarbij ten laste van den post onvoorziene uitgaven van den dienst 1902 werd gebracht de volgende uitgaaf:
"Bijdrage uit de gemeentekas in de kosten van een geschenk, aan te bieden bij gelegenheid van het 25-jarig priesterfeest van den zeer eerw. heer W. D. Kerssemakers, pastoor te Helenaveen f500.-"
Het Gedeputeerd college overwoog daarbij, dat bij deze feestviering het belang der gemeente niet is betrokken en derhalve de gelden der gemeente daarvoor niet mogen worden besteed.
Zooals men weet, was het de bedoeling den pastoor van Helenaveen bij gelegenheid van voornoemd feest een harmonium voor zijne kerk aan te bieden.
Eene collecte, tot dat doel gehouden bij de bewoners van Helenaveen, nagenoeg uitsluitend bestaande uit veenarbeiders en daglooners, bracht nog de met het ook op de bevolking belangrijke som van f300 op. Doch, wijl een instrument, dat aan matige eischen voldoet, ruim f800 zou kosten en deze som de krachten der parochie verre te boven ging, besloot de Raad het ontbrekende aan te vullen. Het gewestelijke bestuur heeft echter gemeend, dit niet te mogen toelaten.

29 juli 1902 **Helenaveen.** Zondag vieren wij alhier het 25-jarig priesterfeest van onzen beminden herder, den Zeereerw pastoor W. D. Kerssemakers.
Dagen te voren reeds was men allerwegen ijverig in de weer met versieringen aan te brengen, zoodat alles keurig in den haak was. Tegen twee uur in den middag arriveerde het fanfare-gezelschap uit Deurne, dat niet weinig door zijne degelijke muziek

bijdroeg tot verhooging der feestvreugde. Jammer, dat het weder niet gunstig was. Ook wij bieden den jubilaris onze beste wenschen aan, en hopen, dat het hem vergund zij, eenmaal zijn gouden priesterfeest te mogen vieren.

30 april 1904 **Brieven uit Brussel**
[...] **Eerste H. Communie.**
't Was al een beetje laat toen ik Zaterdagavond eene dame naar huis vergezelde die het opviel, dat er zooveel buitenmenschen in kleine «groepen 3, 4, 5 door de straten wandelden. Het waren ouden en jongen, mannen en vrouwen.
Toch was ik in de gelegenheid haar spoedig de aanwezigheid dier, buitenlui te verklaren. Den Zondag dien we tegemoet gingen, deden in de meeste kerken in en om Brussel de kinderen hunne eerste H. Communie, en die dag wordt om zoo te zeggen als eene bruiloft gevierd. Van heinde en verre komen dan de bloedverwanten en intieme kennissen zich scharen aan den diner. Want den diner is de clou van den dag. Zoudt ge wel gelooven dat ik menschen gekend heb, die de eerste H. Communie van hun kind een jaar uitstelden, omdat ze geen diner konden geven. Op zijn minst genomen, zal men moeten toegeven, dat zulks belachelijk is. Den eigenlijken communiedag gaat de feestvierende niet uit: hij wacht de belangstellenden af en niemand zou durven overslaan zijne gelukwenschen te gaan aanbieden, al is het bij zijn knecht.
Ik had verleden Zondag het buitenkansje zoo 3 visites af te leggen, wat me een weg kostte van ruim twee en een half uur.
Hij een hunner, die 16 gulden in de week verdient, vond ik 26 personen om den disch geschaard en onder hen de 84-jarige grootvader, die uit de diepste diepte der Ardennen was komen opdagen om het feest van een zijner kleinkinderen bij te wonen.
Bij een andere trof ik de 79-jarige grootmoeder, die niet had opgezien tegen de reis van Baufilers — 4 uren achter Atrecht — om het kind harer eenige dochter ter H. Tafel te zien gaan.
Den volgenden dag gaat de communicant uit, maar niet gedoscht in het gewaad van den dag te voren. Neen, daarvoor moet een speciaal pak zijn: „de tweede dag" heeft een tweede pak, dat is nu eenmaal een aangenomen gebruik en niemand, die in Brussel of omstreken woont, kan zich daaraan onttrekken.
De ouders moeten een diner geven en de feesteling — 't zij jongen of meisje — moet twee kostuums hebben. Voor velen is dan ook zulk jaar een jaar van groote spaarzaamheid met het oog op de te verwachten heuchelijke gebeurtenis, willen ze niet met den vinger aangewezen of aardig in de schuld geraken, want heel vaak worden de zeilen te hoog en veel te hoog in top gehaald.
Wat zal ik er verder van zeggen?
Een pastoor van St. Helenaveen is hier nog niet opgestaan.

19 februari 1906 **Aanvraag Pastoor**
De voorzitter brengt de aanvraag van den Heer Pastoor te Helenaveen ter sprake om nog eenige vierkante meters grond bij te koopen, grenzende aan het terrein van de school. Vroeger heeft hij voor dergelijken grond 30 ct per [] meter betaald. Commissarissen besluiten aan den Heer Pastoor weder eenige vierk. meters bij 't terrein der school gelegen tegen denzelfden prijs te verkoopen.

29 april 1907 Helenaveen 29 apr 1907.
Overeenkomstig art. 24 2de lid der Wet betrekkelijk het begraven van lijken, de begraafplaatsen en de begrafenisrechten, hebben wij de eer U bij dezen kennis te geven, dat van onze bijzondere Begraafplaats alhier, kadastraal bekend als sectie H n 2337, geen gebruik meer wordt gemaakt.
Het kan wellicht voor de toekomst dienstig zijn hier nog bij te voegen:
1° dat, op bedoelde Begraafplaats, in den jare 1895, het laatste lijk begraven is,
2° dat het tegenwoordig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen, in de meening verkeerde, dat in gemeld jaar, door het toenmalig Bestuur der R.K. Gemeente te Helenaveen in overeenstemming met art 24 2de lid van genoemde Wet gehandeld was
3° dat aan ondergeteekenden, eerst voor korten tijd uit omstandigheden is gebleken, dat wij ons daarin vergist hebben, waarom wij, nu nog, bovenstaande kennisgeving doen toe komen aan UwEd,Achtb Collegie.
Het R.K. Kerkbestuur te Helenaveen
W. D. Kerssemakers pastoor
J. P. v/d Kerkhoff secrt/penningm

Aan het Gemeentebestuur van Deurne c. a.

4 maart 1908 ***Kleeding bij de Eerste H. Communie.***

De Zeereerw. heer W. D. Kersemakers, pastoor te Helenaveen, schrijft het volgende in het Zondagsblad voor Kath. Huisg.:
„Het is nu vijf jaar geleden, dat in mijne Parochie het gebruik ingevoerd is, dat alle meisjes, bij hare Eerste H. Communie, juist diezelfde kleeding dragen, in hoofdzaak bestaande uit een witte voile en kroontje, een zwart kleed, met heel weinig garneersel, een witte ceinture en gewone zwarte schoenen. Het dragen van goud, zilver en juweelen, echt of niet is, onder welken vorm ook, voor dien schoonen dag verboden. Voor de jongens werd bepaald: een zwart pak, en werden verboden bouquetjes, horloges en horlogekettingen. Alles op straffe van verbeurdverklaring.
Was het moeilijk dat in te voeren? In 't minste niet. Den 2den Februari 1903, riep ik, ter bespreking van die quaestie, alle moeders van mijn Parochie, en van een gedeelte der Limburgsche Parochie Helden-Panningen, in de scholen van het Liefdegesticht alhier, bij elkander. Een zeer groot aantal gaf er gevolg aan. Een goed kopje koffie, door de Eerw. Zusters gezet, met een sneetje zoeten koek, brachten haar in de gewenschte stemming. Na een korte uiteenzetting van het geestelijk en geldelijk voordeel van bovengenoemde kleeding enz. mocht mijn voorstel aller goedkeuring erlangen.
Of ik over dat besluit tevreden ben? Ja en wel zoo, dat ik het elken Pastoor ten zeerste aanraad, wijl voor dien dag althans, elke naijver ophoudt, — de hoofdzaak, de Eerste H. Communie, beter tot haar recht komt en de bron verstopt wordt van zeer veel verstrooiingen in de godsvrucht en van onaangenaamheden voor minder welhebbende kinderen, welke vooral op den gelukkigsten dag van hun leven, zooveel mogelijk moeten vermeden worden

4 april 1911 Simplex Motorrijwielen zijn tot de kleinste bijzonderheden welverzorgd en blijven daardoor betrouwbaar.
“Mijn Simplex-Motorrijwiel, in 1906 gekocht, houdt zich nog steeds uitstekend”.
Helenaveen, 29 Maart ’11. W. D. Kerssemakers, Pastoor.
Vraagt geill. Prijscour. Amsterdam, Overtoom 271

1 augustus 1911 **Het mes.**
Helden. Zondagavond omstreeks 10 uur had alhier onder het gehucht Grashoek eene ernstige vechtpartij plaats, welke zich ongeveer als volgt heeft toegedragen.
In het café van A. van Mullekom bevonden zich verschillende jongelui van Beringe-Maris, alsook enkele van de buurt Grashoek. Al spoedig kwam het tusschen hen tot eene ernstige woordenwisseling, hoofdzakelijk tusschen J. Gielen van Maris en J. Gielens van Grashoek. De gespannen verhouding werd nog dreigender door het binnentreden van nog enkele andere personen van Grashoek. Van woorden kwam men tot daden en weldra ging men elkander te lijf met bierglazen, messen en stokken. Gielens van Grashoek ontving een steek in den rug en viel neer, doch nauwelijks had diens noodkreet geklonken of ook Gielen van Maris viel, getroffen door verschillende messteken. Eene zeer ernstige wonde had hij ontvangen in de volle borst.
Onmiddelijk werd Dr. Joosten ontboden, die met zijn auto spoedig ter plaatse was. Hij vond er beide verwonden liggend in een echt bloedbad.
Tevens werd de geestelijke hulp ingeroepen van den ZeerEerw. heer Pastoor uit het naburige Helenaveen. Gielen van Maris is dadelijk van de H. Sacramenten voorzien, zijn toestand is zeer ernstig.
De gemeenteveldwachter H. Peeters, die nog denzelfden avond ter plaatse een eerste onderzoek instelde, nam als vermoedelijken dader in arrest den 23-jarigen F. Van Maris van Grashoek. Door de marechaussee werd gisterenmiddag eveneens in voorloopige bewaring genomen de 26-jarige H. Peeters, eveens van Grashoek. Beiden zijn verdacht vam de mishandeling van Gielen, terwijl tegen deze zware vermoedens bestaan ten opzichte van zijn lotgenoot Gielens.

13 maart 1917 overleden: Kerssemakers, Waltherus Dominicus; einde van functie als pastoor

15 maart 1917 De weleerw. heer W. D. Kerssemakers sedert 1896 pastoor te Helenaveen (N.Br.) is overleden. Z.Eerw. werd geboren in 1852 en ontving in 1877 de H. Priesterwijding.

3 juni 1917 Aanbevolen overledenen, pastoor W. Kerssemakers (Helenaveen) en [...].

van Kessel; Kessels;

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1933 Kessel van 0,50
31 december 1942 Kessel van 120 kg wortels -6,00
31 december 1942 Kessel van wortelenn-4,00
31 december 1933 Kessel? -58,25
11 februari 1925 Kessels arbeidsloon kippenhok 63½ uur à 45 cent -28,57
31 december 1942 Kessels 125 kg garn(alen) -27,37
31 december 1942 Kessels 150 kg kuikenvoer -18,60
31 december 1942 Kessels 150 kg kuikenvoer -18,60
31 december 1942 Kessels 199 kg haver -19,94
31 december 1942 Kessels 35 kg (garnalen)dop -5,65
31 december 1942 Kessels 48 kg ochtendvoer -5,95
31 december 1942 Kessels 50 kg ochtendvoer -6,20
19 januari 1943 Kessels 199 kg gemengd kippenvoer -21,89
19 januari 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -44,10
19 januari 1943 Kessels 48 kg ochtendvoer -6,05
12 februari 1943 Kessels 198 kg kippenvoer -21,78
12 februari 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -44,10
12 februari 1943 Kessels 45 kg ochtendvoer -5,76
19 maart 1943 Kessels 110 kg kippenvoer -12,10
19 maart 1943 Kessels 300 kg kuikenvoer -37,80
19 maart 1943 Kessels 93 kg ochtendvoer -11,72
9 april 1943 Kessels 100 kg grit -3,20
9 april 1943 Kessels 30 kg ochtendvoer -3,72
9 april 1943 Kessels 300 kg kuikenvoer -37,20
9 april 1943 Kessels 50 kg opfokvoer -9,40
9 april 1943 Kessels 50 kg zaad -11,70
9 april 1943 Kessels 81 kg kippenvoer -8,91
3 mei 1943 Kessels 143 kg opfokvoer -27,74
3 mei 1943 Kessels 143 kg zaad -23,40
7 mei 1943 Kessels 300 kg kuikenvoer -37,20
7 mei 1943 Kessels 55 kg ochtendvoer -6,32
7 mei 1943 Kessels 99 kg gemengd voer -10,89
4 juni 1943 Kessels 106 kg gemengd voer -11,87
4 juni 1943 Kessels 140 kg opfokvoer -27,16
4 juni 1943 Kessels 140 kg zaad -32,76
4 juni 1943 Kessels 320 kg kuikenkorrels -39,68
4 juni 1943 Kessels 60 kg ochtendvoer -7,44
25 juni 1943 Kessels 250 kg kuikenvoer -31,00
25 juni 1943 Kessels 50 kg ochtendvoer -6,20
25 juni 1943 Kessels 84 kg gemengd voer -9,41
12 juli 1943 Kessels 200 kg kuikenvoer -25,20
12 juli 1943 Kessels 75 kg ochtendvoer -9,45
12 juli 1943 Kessels 77 gemengd voer -8,12
16 juli 1943 Kessels 154 kg opfokvoer -29,88
16 juli 1943 Kessels 154 kg zaad -36,04
10 augustus 1943 Kessels 123 kg opfokvoer -23,86
10 augustus 1943 Kessels 247 kg gemengd voer -27,66
10 augustus 1943 Kessels 248 kg kuikenvoer -31,25
6 september 1943 Kessels 15 kg opfokvoer -2,41
6 september 1943 Kessels 276 kg gemengd voer -30,91
6 september 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -44,10
6 september 1943 Kessels 56 kg ochtendvoer -7,06
7 oktober 1943 Kessels 100 kg grit -3,60
7 oktober 1943 Kessels 18 kg ochtendvoer -2,27
7 oktober 1943 Kessels 230 kg gemengd voer -25,76
7 oktober 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -44,10
15 november 1943 Kessels 195 kg kuikenvoer -21,62
15 november 1943 Kessels 308 kg kuikenvoer -38,81
29 november 1943 Kessels 220 kg gemengd voer -25,08
29 november 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -47,25
27 december 1943 Kessels 220 kg gemengd voer -25,08
27 december 1943 Kessels 350 kg kuikenvoer -47,25
24 januari 1944 Kessels gemengd voer 220 kg 2823 -25,08

24 januari 1944 Kessels kippenvoer 350 kg 2823 -47,25
25 februari 1944 Kessels 100 kg grit -4,20
25 februari 1944 Kessels 220 kg gemengd voer 3105 -25,30
25 februari 1944 Kessels kippenvoer 300 kg 3105 -40,50
25 februari 1944 Kessels ochtendvoer 90 kg 3105 -10,64
22 maart 1944 Kessels 220 kg gemengd voer 3302 -25,30
22 maart 1944 Kessels 30 kg ochtendvoer 3302 -4,45
22 maart 1944 Kessels 350 kg kippenvoer 3302 -47,25
30 maart 1944 Kessels 130 kg kippenvoer 3430 -17,68
20 april 1944 Kessels 110 kg opfokvoer I 3629 -21,89
20 april 1944 Kessels 220 kg gemengd voer 3629 -25,30
20 april 1944 Kessels 330 kg opfokvoer II 3629 -54,45
20 april 1944 Kessels 350 kg kippenvoer 3629? -47,95
17 mei 1944 Kessels 190 kg gemengd voer 3916 -22,75
17 mei 1944 Kessels 330 kg kippenvoer 3915 -45,21
23 mei 1944 Kessels 30 kg kippenvoer 3941 -4,11
1 juni 1944 Kessels 170 kg gemengd voer 4074 -19,55
1 juni 1944 Kessels330 kg kippenvoer 4074 -44,88
22 december 1922 Kessels B., Leveroy kleermakerij -19,50
5 oktober 1931 Kessels J. kostuum en demi -77,50
14 maart 1928 Kessels J., Neerkant kleermaker, broek -14,00
16 december 1921 Kessels Jean, Nederweert -65,50
29 april 1922 Kessels Jean, Nederweert -9,82
17 mei 1922 Kessels Jean, Nederweert -75,46
19 juni 1922 Kessels Jean, Nederweert -25,00
7 augustus 1923 Kessels Jean, Nederweert rekening d.d. 2 augustus (girorekening 92589) -136,00
23 oktober 1924 Kessels Jean, Nederweert kraag overjas -1,75
15 mei 1925 Kessels Jean, Nederweert rekening kostuum, girorekening 92589, 17 mei 1925 -59,70
20 november 1925 Kessels Jean, Nederweert rekening kostuum+overjas girorekening 92589, 1 en 20 november -97,50
14 juli 1926 Kessels Jean, Nederweert zomerpak -21,00
30 juli 1926 Kessels Jean, Nederweert zomerpak op girorekening 92589 Weert -21,50
30 maart 1928 Kessels Jean, Nederweert -65,00
12 oktober 1928 Kessels Jean, Nederweert jekker en kantoorjas -18,45
30 september 1941 Kessels-Reynen H, Helden ochtendvoer 234 kg f28,08 -28,08
28 juni 1930 Kessels-Trines J. kleermaker -94,50

Kievers

15 oktober 1887 - Verleden week is een kind van den arbeider L. Kievers te Helenaveen nabij de turfstrooiselfabriek van de heeren Steegh en Esser bij het aanhaken tusschen de buffers van de spoorwegwaggons zoodanig met het hoofdje beklemd geraakt dat het eenige minuten daarna overleed. Op het geschreeuw van het kind toegeschoten vond de vader het in dien toestand.

12 oktober 1899 HELENAVEEN-HORST. In den avond van 8 dezer verliet J. Schepens, oud 22 jaar, metselaar, geboortig uit Tilburg en werkzaam alhier, de herberg van Kievers onder Deurne, om naar zijn kosthuis te gaan. Sedert dien tijd werd niet meer van hem vernomen. Gisternamiddag is zijn lijk uit de Helenavaart onder deze gemeente opgehaald.

Kievit/Kieviet

8 januari 1878 - Den 1 Aug. jl. is onder de spoorwegbrug aan de halte Helenaveen, gem. Deurne, uit het water opgehaald het lijkje van het 5jarig dochtertje van den aldaar wonenden werkman L. Kievits. Vermoedelijk is het kind al spelende in het water gevallen.

26 mei 1891 Petrus Kieviets, landbouwer.
Hij zegt dat zijn huis slecht is. al 6 jaar geleden is reparatie beloofd. directeur is dezen week wel komen kijken. De muren kunnen elk oogenblik vallen. Thans zegt de directeur “Ik wist niet dat er zooveel aan te doen was, ik zal er voor zorgen”. Doch zoo is het altijd!

Hij is 32 jaar in het veen. Zijn buurman heeft zooveel van de Koning gekregen! hij heeft niets gekregen toch moest hij "vivat" roepen toen het werd afgelezen. Aldegenen die schuld hadden kregen het meest. Men had hen maar niet zooveel moeten beloven zaad etc!

14 en 21 juli 1891 16 Zijn er bewoners geweest die verbouwing of verpachting van hunne woning hebben verzocht onder aanbod van meerdere huur naar evenredigheid van de kosten?
Zoo ja, gelieve dan daaromtrent uwe beslissing met opgaaf van redenen te vermelden?
De heer Verhoeven heeft mij in 't algemeen wel eens gezegd dat velen meer wilden betalen als er gebouwd werd. Na de ondervinding in dezen met A. Bakker heb ik echter ver kozen af te wachten tot de personen in kwestie mij zelf aanspraken. Het is tot heden geschied door Hendriks, door Waayenburg en door P Kievits.
Deze laatste is om vele redenen niet iemand die bijzondere protektie verdient.
Waayenburg heb ik in de begrooting opgenomen. Hendriks vraagt te veel.
Nu zijn echter weder twee woningen ingevallen en gaat de tijd daardoor verloopen.
Ik trachtte den regel te volgen eerst de woningen voor de menschen bewoonbaar te maken, en daarna voor het vee en uitbreiding.
Het vergrooten der woningen verdient echter nader overweging. Het worden dan kleine landbouwbedrijven, iets dat op zich zelf wenschelijk is. Maar dan vloeit daaruit vanzelf voort dat men weer nieuwe arbeiderswoningen moet bouwen. De bijbetaling voor uitbreiding moet dan ruim genomen worden, om de verinteresting van het geheel op eene bijkomende waarde te brengen.

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan?
Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.
Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken.
Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

26 april 1908 **Kieviet**
De directeur deelt mede dat een zekere Kieviet in de herfst uit Duitschland kwam, met mooie praatjes, hij was in een ongevallenverzekering in Duitschland waaruit hij f10 maandelijks trok en vroeg nu f24 om te verhuizen, hetgeen hem door den directeur werd ter hand gesteld. Hij heeft 8 kinderen waarvan er 4 in de veenderij werken. De man en de vrouw bleken echter later aan den drank te zijn. De man vroeg weer om een

voorschot hetgeen toen geweigerd werd. nu blijkt het dat hij zijne uitkeering heeft afgekocht; wel schafte hij nieuwe kleeden aan doch de Mij kreeg geen betaling. Hierop werd pandbeslag gelegd want 5 April verviel zijn pacht, hetgeen van waarde werd verklaard, doch de man beweert nu dat het voorschot er niet mag worden afgehouden. De directeur zal hierover advies inwinnen.

30 november 1908 **Kievit**
De zaak Kievit is aldus geregeld dat het huis zonder er uit zou worden gezet als 't halfjaar om is. Nu zijn zij uit eigen beweging vertrokken.
Mr van Lanschot beveelt aan in 't vervolg door dergelijke lieden een huurbewijs te laten teeknen, waarin alleen de voornaamste punten voorkomen.

Kilwinger

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

Kleijn/Kleine

26 mei 1891 Seijnen, Kleijn, J. Dirks en vd Slicht, allen turfgravers. Overijsselaars.
Zij leggen hunne klachten voor
I. zij moeten 40 ct per meter voor de brand betalen, en die in de huizen wonen nog 15 ct per meter extra. dit zijn zij niet gewoon
II. het werk is zwaar voor het loon.
III. De smelen (slecht gras) wordt per bliek verpacht. daardoor pachten anderen het.
zij verzoeken nu dat die niet meer publiek zal geschieden.
vr. Hoe lang zijt gij hier?
a. Twee reeds 3½ jaar, de twee anderen in het voorjaar van Hoogeveen gekomen.
vr. Waart gij daartoe aangezocht?
a. Ja. het was toen goed, zeide men, maar het is nu minder geworden. het loon is te gering. Vroeger toen wij kwamen betaalden wij nergens voor. toen kwamen de Duitschers en zij moesten in een huis.
Dezen winter hebben wij 2 maal oude water gegeten.
vr. Hoe zijn de verdiensten in Overijssel?
a. Tegenwoordig wordt daar evenveel verdiend, maar het werk is lichter.
vd Slicht zegt dat hij nu de helft van het huis van Meekers heeft gehuurd, deze is nu in de andere helft getrokken.
vr. Hebt gij er iets op tegen, wanneer men U vroeg om er uit te gaan?
a. Ja want ik heb er al het land bij.
vr. Zoudt gij er U in schikken het andere jaar het huis te verlaten?
a. Ik moet dan in ieder geval goed land bij mijn huis krijgen.

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

Klerks

26 mei 1891 Wilhelm Klerks metselaar
Dezen winter is hij vertrokken uit zijn oud huis; hij zegt dat hij tien jaar lang 10 gld meer op heeft moeten brengen dan de prijs die tegenwoordig voor zijn huis wordt betaald - nl. 25 gld terwijl nu het huis voor 15 gld verhuurd is - en heeft hij een huis dat even groot is als zijn buurman en hij betaalt 5 gld meer!
vr. Waarom zijt gij vertrokken
a. Het werd te klein.
vr. Hoe groot is nu uw huis.
a. Evengroot als dat van mijn buurman, maar de directeur zegt dat ?ij meer betaalt komt omdat de huizen te laag staan Verder zegt hij dat hij vroeger te veel land had 35 roeden. Deze zoude hij er nu weer gaarne bij krijgen omdat hij een groot huishouden heeft. Het land is nu bij van Teeffelen in huur.

16 december 1901 Verder wordt 1200 gld besteed aan het bouwen van een nieuwe woning voor de metselaar G. Klerks met stal. dit zal geschieden op no 2892 welk perceel binnen een paar jaren in cultuur zal worden gebracht. Voorloopig kan dit huis dan betrokken worden door Klerks om later door een tuinder vervangen te worden.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1922 Klerks deuren -10,00
23 mei 1923 Klerks 28 broedeieren 1,40
29 mei 1923 Klerks 50 kg gemengd korrelvoer -6,50
21 juni 1923 Klerks 50 kg ochtendvoer -6,50
21 juni 1923 Klerks harington (vroeger gekregen) -1,40
5 juli 1923 Klerks 50 kg ochtendvoer (1 cent per kg duurder) -7,00
19 juli 1923 Klerks 50 kg ochtendvoer+50 kg op 3 augustus -14,00
14 september 1923 Klerks 100 kg korrelvoer+100 kg+8 kg à 13½ cent -28,08
2 oktober 1923 Klerks 100 kg korrelvoer -13,50
11 oktober 1923 Klerks 22 kg korrelvoer -9,80
11 oktober 1923 Klerks 50 kg korrelvoer 0,00
22 december 1923 Klerks 50 kg korrelvoer -6,75
27 februari 1924 Klerks 15+50 kg gemengd korrelvoer -8,78
4 juni 1925 Klerks cement, spijkers en werkloon -2,60
15 mei 1926 Klerks ruit, cement, werkloon -5,95
6 oktober 1927 Klerks rekening 16 februari - oktober 1927 [geschat] -13,00
2 mei 1928 Klerks rekening -6,85
31 januari 1929 Klerks -23,50
28 februari 1929 Klerks -15,84
31 maart 1929 Klerks -22,48
6 april 1929 Klerks Helenaveen-Reuver (idem 8 april?) 10,00
30 april 1929 Klerks -32,31
31 mei 1929 Klerks -25,54
30 juni 1929 Klerks -14,23
31 juli 1929 Klerks -22,13
31 augustus 1929 Klerks -22,33
30 september 1929 Klerks -16,77
31 oktober 1929 Klerks -18,14
30 november 1929 Klerks -26,93
31 december 1929 Klerks -39,29
31 januari 1930 Klerks -26,60
28 februari 1930 Klerks -16,90
31 maart 1930 Klerks -16,60
30 april 1930 Klerks -21,70
31 mei 1930 Klerks -20,76
30 juni 1930 Klerks -18,53
31 juli 1930 Klerks 11½ kg kersen 2,30
31 juli 1930 Klerks -20,15
4 augustus 1930 Klerks sigaren -4,25
31 augustus 1930 Klerks -23,90
30 september 1930 Klerks -30,82
31 oktober 1930 Klerks -21,75
3 november 1930 Klerks -7,00
30 november 1930 Klerks -23,70
1 december 1930 Klerks -4,25
31 december 1930 Klerks -22,42
3 januari 1931 Klerks -7,75
31 januari 1931 Klerks -27,54
28 februari 1931 Klerks -20,18
31 maart 1931 Klerks -20,00
30 april 1931 Klerks -21,22
31 mei 1931 Klerks -27,96
30 juni 1931 Klerks maart t/m juli -50,00
30 juni 1931 Klerks -26,65
31 juli 1931 Klerks -25,27
31 augustus 1931 Klerks -25,74
30 september 1931 Klerks -21,48
31 oktober 1931 Klerks -25,50
30 november 1931 Klerks -19,91
31 december 1931 Klerks timmerman 20; Nov 32.--52,00

31 december 1931 Klerks -20,93
31 januari 1932 Klerks -16,79
29 februari 1932 Klerks -17,08
31 maart 1932 Klerks -15,20
7565 30 april 1932 Klerks -19,50
31 mei 1932 Klerks -20,73
30 juni 1932 Klerks -16,48
31 juli 1932 Klerks -19,90
31 augustus 1932 Klerks -12,60
7570 30 september 1932 Klerks -21,03
31 oktober 1932 Klerks -13,93
30 november 1932 Klerks -17,66
31 december 1932 Klerks enstof -2,50
31 december 1932 Klerks entstof 100 stuks -2,50
7575 31 december 1932 Klerks f18.- 0,00
31 december 1932 Klerks overbroed ruil 120 kuikens à f0.1012,00
31 december 1932 Klerks -20,84
31 januari 1933 Klerks -22,00
28 februari 1933 Klerks -16,12
7580 31 maart 1933 Klerks -27,66
30 april 1933 Klerks -21,94
31 mei 1933 Klerks -20,41
30 juni 1933 Klerks -18,70
31 juli 1933 Klerks -21,70
7585 31 augustus 1933 Klerks -25,07
30 september 1933 Klerks -24,80
31 oktober 1933 Klerks -18,27
30 november 1933 Klerks -19,48
31 december 1933 Klerks 20 kg honing 5,50
7590 31 december 1933 Klerks 28 m³ turf 40,00
31 december 1933 Klerks 7¾ kg honing 5,40
31 december 1933 Klerks kersen f13.-+Klerks f1.65 14,65
31 december 1933 Klerks -20,88
1 januari 1934 Klerks -23,26
7595 28 februari 1934 Klerks -20,06
31 maart 1934 Klerks -23,30
30 april 1934 Klerks -18,31
31 mei 1934 Klerks -18,28
30 juni 1934 Klerks -23,68
7600 31 juli 1934 Klerks -27,36
31 augustus 1934 Klerks -24,42
30 september 1934 Klerks -22,57
31 oktober 1934 Klerks -19,26
30 november 1934 Klerks -22,79
7605 31 december 1934 Klerks -22,92
31 januari 1935 Klerks -18,05
28 februari 1935 Klerks -15,48
31 maart 1935 Klerks -19,06
30 april 1935 Klerks -17,38
7610 31 mei 1935 Klerks -18,03
30 juni 1935 Klerks -20,57
31 juli 1935 Klerks -23,12
31 augustus 1935 Klerks -21,60
30 september 1935 Klerks -16,23
7615 31 oktober 1935 Klerks -15,23
31 oktober 1935 Klerks -3,63
30 november 1935 Klerks -15,06
30 november 1935 Klerks -2,83
31 december 1935 Klerks -13,65
7620 31 januari 1936 Klerks -3,87
29 februari 1936 Klerks -3,71
31 maart 1936 Klerks -3,19
30 april 1936 Klerks -4,34
31 mei 1936 Klerks -3,53
7625 30 juni 1936 Klerks -3,16
31 juli 1936 Klerks -4,54

31 augustus 1936 Klerks -6,66
30 september 1936 Klerks -3,54
31 oktober 1936 Klerks -3,44
30 november 1936 Klerks -8,30
31 december 1936 Klerks hout -12,84
31 december 1936 Klerks -4,53
31 januari 1937 Klerks -2,54
28 februari 1937 Klerks -2,48
31 maart 1937 Klerks -3,06
30 april 1937 Klerks -4,41
31 mei 1937 Klerks -3,41
30 juni 1937 Klerks -4,81
31 juli 1937 Klerks -5,12
31 augustus 1937 Klerks -6,61
30 september 1937 Klerks -3,89
31 oktober 1937 Klerks -4,22
30 november 1937 Klerks -2,93
31 december 1937 Klerks -5,02
31 januari 1938 Klerks -3,04
28 februari 1938 Klerks -3,52
31 maart 1938 Klerks -2,94
30 april 1938 Klerks -4,84
31 mei 1938 Klerks -3,73
30 juni 1938 Klerks -3,93
31 juli 1938 Klerks -5,19
31 augustus 1938 Klerks -8,07
30 september 1938 Klerks -4,40
31 oktober 1938 Klerks -7,05
30 november 1938 Klerks -3,26
31 december 1938 Klerks -5,65
31 januari 1939 Klerks -3,65
28 februari 1939 Klerks -3,26
31 maart 1939 Klerks -3,08
30 april 1939 Klerks -5,98
31 mei 1939 Klerks -4,72
30 juni 1939 Klerks -2,43
31 augustus 1939 Klerks -15,45
30 september 1939 Klerks -3,87
31 oktober 1939 Klerks -4,99
30 november 1939 Klerks -6,56
31 december 1939 Klerks -12,50
31 januari 1940 Klerks -7,67
29 februari 1940 Klerks -9,27
31 maart 1940 Klerks -11,95
30 april 1940 Klerks -13,03
31 mei 1940 Klerks -4,32
30 juni 1940 Klerks -14,41
31 juli 1940 Klerks -6,54
31 augustus 1940 Klerks -11,70
30 september 1940 Klerks -6,60
31 oktober 1940 Klerks -12,22
31 december 1940 Klerks -12,10
31 januari 1941 Klerks -5,30
28 februari 1941 Klerks -4,00
31 maart 1941 Klerks -3,60
30 april 1941 Klerks -5,68
31 mei 1941 Klerks -4,64
30 juni 1941 Klerks -3,32
31 juli 1941 Klerks -12,71
31 augustus 1941 Klerks -14,71
30 september 1941 Klerks -7,29
31 oktober 1941 Klerks -8,17
30 november 1941 Klerks -8,47
31 december 1941 Klerks -11,54
31 januari 1942 Klerks -5,58
28 februari 1942 Klerks -2,20

31 maart 1943 Klerks -10,56
6 februari 1929 Klerks J. rekening fazantdeur f6.- e.a. -9,00
31 maart 1929 Klerks J. kuikenhok -73,00
4 juli 1929 Klerks J. karweitjes -12,42
4 januari 1930 Klerks J. rekening -11,70
13 april 1930 Klerks J. compleet hok f205.-+gaasdeur f2.15 -207,15
4 september 1930 Klerks J. timmerman -32,54
19 april 1931 Klerks J. -64,00
31 december 1932 Klerks J. fazantenhok f50.-+f14.63 -115,00
31 december 1932 Klerks J. reparatie kuikenhok -4,55
31 december 1933 Klerks J. separator en werkloon -6,59
31 december 1934 Klerks J. reparatie -12,50
31 december 1938 Klerks J. rekening -40,00
13 april 1930 Klerks Jan smid 2,00
31 december 1939 Klerks Jan kuikenhok -110,00
1 december 1922 Klerks L. rekening -23,83
6 februari 1923 Klerks L. latten, kepers, spijkers, rekening kelder -6,70
30 april 1928 Klerks L. -12,20
31 mei 1928 Klerks L. -14,88
30 juni 1928 Klerks L. -16,10
31 juli 1928 Klerks L. -17,26
31 augustus 1928 Klerks L. -18,77
30 september 1928 Klerks L. -22,62
31 oktober 1928 Klerks L. -19,70
30 november 1928 Klerks L. -22,91
31 december 1928 Klerks L. -17,25
2 januari 1931 Klerks L. -4,25
1 maart 1931 Klerks L. -15,25
3 april 1931 Klerks L. -8,00
3 januari 1934 Klerks L. 8 m³ kippenmest 12,00
25 januari 1927 Klerks L. rekening over 1926 garage, ruiten, cement -14,67
15 juni 1930 Klerks-Niessen vrouw, Wijnen? rit Halte2,50

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H136 L. Klerks nieuw H119

28 augustus 1940 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 17-23 Augustus 1940 Geboren: [...] Lambertus G., z.v. G.H. van Teeffelen en J. E. Klerks, Helenaveen; [...]

24 december 1940 **BOERDERIJEN AANBESTEED VOOR WEDEROPBOUW.**
Op 19 Dec. werd te Deurne van wege den Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening te 's Gravenhage op het Districts-Bureau Wederopbouw boerderijen aanbesteed:
Het bouwen van een schuur met veestalling, zeven tuinderswoningen en twee boerderijen met daarbij behoorende werken. - Allen te bouwen te Helenaveen. Architecten de heeren L. Damen te Heeze en J. Guns te Eindhoven.
Ingeschreven werd als volgt: [...]
Gebrs. Klerks, Helenaveen f90.130 [...]
Gunning binnen 10 dagen.

Kluijtmans

uit het kasboek van Leo Theelen:
14 juni 1929 Kluitmans nieuwe antenne e.a. -2,50

20 december 1941 Gevraagd jongen, 15 à 16 jaar, voor klein boeren- en tuindersbedrijf. J. Kluitmans, Helenaveen, Gelderschestraat H 129. 3216

Details over de vondst van de Peelhelm volgens Leo Kluytmans te Helenaveen

1 januari 1970 **"De mystiek van de Peel"** door Leo Kluytmans te Helenaveen
De 'poepen' een volksstam uit Westfalen in Duitsland hadden als deskundigen op dat gebied de Peel met afvoer-wijken en zij-vaartjes doorsneden.
En onmiddellijk daarop hadden gemigreerde arbeiders de grote aanval ingezet.
In de tachtiger jaren in het midden begonnen naderde men in het voorjaar van 1910 de

laatste 'vale banken', die doodliepen tegen de brede voet van de hoogte waar ze in de volle lengte parallel mee lagen.
Onder die honderden naamloze arbeiders zou Gabriël Smolenaars (roepnaam Gebbel) uit Meijel de ontdekking doen. Toen de lange rij turfgravers zwoegend en zwetend die 'deuk' in het veen naderde, had niemand er een idee van wat hun wachtte. Ze hadden het kunnen weten, met een beetje doorzicht, die in het oog vallende inzinking.
Het is wel mogelijk dat in die lange tijd door de slag de plek vervaagd was.
Wild en hard werd er gewerkt, het beulswerk turfgraven, er werd geld verdiend, en de opzichters der NV's hielden er geen overwegingen op na welke buiten de harde praktijk van hun (bazigheden) vielen. [...]
Maar de arbeiders groeven door, het tempo lag hoog, veel te hoog. Een van hen was al 'vreemde dingen gepasseerd', tot hij uiteindelijk bij de helm uitkwam.
Eerst meende hij dat het een in elkaar getrapte blikken bus of pot was, maar de schemerende glans trok toen de aandacht, ook van de medearbeiders.
(Van een van hen heb ik vijftig jaar later veel hulp gehad met het zuiver definiëren van de plek.)
Met z'n allen werd de helm nader bekeken, met waste hem in het derde poepenvaartje af, waar men vlug van terugkwam toen men merkte dat er iets afviel (versieringsknoppen).
De helm was erg beschadigd door de slagen tóén!
Het Rijksmuseum [van Oudheden] te Leiden dat de helm in 1911 [moet zijn 1910] aankocht, heeft hem bij de goudsmeden Du Chattel laten restaureren, het was beter voor mij geweest van niet.
Toen de vinders door de glans een vermoeden kregen dat het goud zou kunnen zijn was het hek van de dam. Er maakte zich een geweldige opwinding van hen meester.
En plotseling was ze er, de koorts, de goudkoorts, even gevaarlijk als de gele koorts, een pseudo-gele koorts.
En bedenkelijke bleke kleur trok over het gezicht van de vinder, zijn ogen kregen een waanzinnige glans, er ontwaakte in hem een wilde drift om zijn bezit veilig te stellen en te trachten uit de breiden.
Hij begon met de vindplaats af te bakenen. Als een goudzoeker in het Wilde Westen paalde hij zijn 'claim' af. Maar hij zocht zijn bescherming niet in een 'colt', maar in zijn scherpe gravers-schop die hij dreigend in het rond zwaaide. Hij waarschuwde ieder die nabij kwam de lijn die hij getrokken had niet te overschrijden.
“Ik had ze de kop gekloofd”! vertelde hij later. De waarschuwing was gemeend, dat merkte men wel. Niemand die het ook waagde die lijn te overschrijden. De arbeiders die te hoop liepen, dromden op veilige afstand samen.
Badend in het zweet, totaal bezeten van de goudkoorts, was de vinder over zijn zenuwen heen van de emotie. Als een dolleman trok en rukte hij aan de leren mantel van de officier die met stukken en brokken tevoorschijn kwam.
Alles wat geen goud was smeet hij over de Peel. Zelfs de schoenen van de Romein lagen dagenlang over de Peel te slingeren. Het waren er drie, één van een grotere maat, dat aan dat voorname punt geen aandacht geschonken is, is onbegrijpelijk, veel mensen zijn niet tot combineren in staat.
Het verslag dat een zekere dr. Evelein in opdracht van het Rijksmuseum van het geval maakte was volkomen waardeloos. In Oudheidkundige Mededе[e]lingen van 1911 staat alleen een dorre opsomming van de voorwerpen ergens in de Peel gevonden. Geen definiëring van de vindplaats, geen bijkomstigheden, zelfs de naam van de vinder niet.
Nu mag men wel zeggen wat een stelletje prutsers de zaak toen verknoeid hebben, het is een wonder en onbegrijpelijk dat de schoenen niet verloren zijn gegaan, drie weken hebben ze nog op de Peel gelegen. Maar goud bleef onvindbaar voor de vinder, binnen in een turf vond hij een holte die gevuld was met een handvol muntjes, de beurs die later ook gevonden is, was leeg.
Een jaar later, toen men de laatste 'bank' langs de hoogte afgroef, vond men nog een mooi klein wijn-vaatje, met een paar liter inhoud, de rest van de totaal vertroebelde wijn zat er nog in. Het vaatje is naderhand wél zoek geraakt. Het vaatje werd bij elkaar gehouden door tenen bandjes, en had een zilveren kraantje, jammer dat 't verloren is gegaan.
Een zilveren beker is ook nog gevonden, voorzien van een haakje om hem aan het getuig te hangen. Dit moet nog ergens particulier aanwezig zijn in een jachtslot in Loosdrecht dat toebehoord heeft aan de toenmalige directie van de Mij Helenaveen.
En de vinder woelde maar door.
De toeschouwers onder de indruk van het gebeuren keken stil en zwijgend toe. Hoewel ze er geen enkele notie van hadden wat er eigenlijk voorviel, waarschuwde hun instinct hen dat er iets bijzonder gebeurde. Het nog zuiver instinct der primitieven

deed hen begrijpen dat ze geconfronteerd werden met iets dat de grens van het gewone ver overschreed. Alles werkte er ook aan mee.
Terwijl een bleek omfloerste voorjaarszon het geheel een spookachtig reliëf verleende, verdiept en omzoomd door de wazige verten van de sombere Peel was het of de afschuwelijke misdaad uit de macabere duisternis van het moer, als een apocalyptische verschrikking oprees en in een pestilente demonen-stank gehuld naar buiten walmde, als was het een luguber fata-morgana der hel....
(Smolenaars vertelde later dat het er zo ellendig naar zwavel stonk...!)
Wat heeft dat te betekenen? [...]
Want instinctmatig voelde dat volk aan dat de inhoud van het gebeuren volumineus was en niet volledig in de natuurlijke gang in te brengen was.
Dat instinctmatige was de diepere oorzaak der er in 1910 zich zo'n opwinding van het volk meester maakte, het volk voelde het aan dat die vondst t.z.t. een ruk aan hun ketenen inhield, en al wisten zij het niet onder woorden te brengen, juist zoals het volk het nu aanvoelt dat in deze geschriften tot de kern der dingen wordt doordrongen. [...]

Koks

6 januari 1902 LIJST DER 2000 WINNERS. [onder de gebruikers van Stuiverszeep, Sultanezeep, Stuiverszeeppoeder en Sultanezeeppoeder.) [...] J. Koks, Helenaveen.

Kolen/Colen

26 mei 1891 Petrus Kolen Petrus Hendriks de Vries en F. Cuijten
Hendriks vraagt bergplaats voor veen. hij wil wel betalen voor een schuurtje. sinds verleden jaar heeft hij gepacht voor 25 ct. hij dacht dat het voor 3 jaar zou zijn, doch het is volgens den directeur voor 1 jaar.
De Vries turfmaker zegt: degenen die boven wonen worden voorgezet. zij krijgen altijd de beste putten.
vr. Hebt gij daar op het oogenblik hinder van?
a. Ja, gister nog, de nieuwe onderbaas gaf toen de goede put aan de anderen ofschoon ik hem gaarne had gehad.
vr. Kunt gij klagen over Bladder?
a. Neen dat kan ik niet.
Colen zegt dat zijn dak slecht is.
Cuijten zegt dat het zijne lekt.

Konings

14 maart 1896 **NEDERL. ZUIDER-SPOORWEG.**
Door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen zijn benoemd:
Te *Kerkrade*: Tot stationschef de heer Koning, thans stationschef te Helenaveen; [...]

Koninklijk Huis

6 december 1890 MEIJEL. Uit Helenaveen, voor welker ontginning de overleden Vorst steeds de meeste belangstelling toonde, wordt geschreven:
"Eerst Maandag 24 November jl. werd hier de treurmare bekend "De Koning is gestorven", welke tijding zich spoedige van mond tot mond verspreidde en alom deelneming bij de bewoners verwekte. Van het directiehuis en de aanwezige schepen vertoonde zich alras de vlag halfstok.
Z. M. onze Koning was beschermheer van de Maatschappij "Helenaveen", terwijl het in October jl. twee jaren is geleden, dat door Z. M. de grondslag werd gelegd voor een ondersteuningsfonds ten bate der vaste arbeiders van "Helenaveen," bekend onder den naam "Fonds Koning Willem III." Hoe menig bewoner van dit dorp mocht reeds onderstand langs dezen weg genieten en hoevelen zullen nog lang na deze de vruchten plukken van die koninklijke stichting.
Geen wonder dan ook, dat bij het verscheiden van den beminden Vorst, de bewoners van Helenaveen behoefte gevoelen een laatste bewijs van hulde te brengen aan den ontslapen Monarch, door een heidekrans neer te leggen op de rouw-estrade.
Dinsdag-avond vertrok de deputatie, bestaande uit 3 bewoners, naar den Haag, om deze treurige zending te volbrengen.

14 mei 1890 Door de hovenier A. Bakker, te Helenaveen (N. Br.), zijn Zaterdag reeds de eerste erwten van den kouden grond aan Z. M. den Koning aangeboden.

18 augustus 1893 [...] In den tuin van den boekhouder zagen wij een paar exemplaren van reusachtige komkommers, indirect een geschenk van H. M. koningin Wilhelmina. De jonge Koningin, die nl. wel gehoord had hoe veel belangstelling nu wijlen haar vader voor Helenaveen had betoond, had ook eens den wensch te kennen gegeven, iets voor Helenaveen te doen en echt kinderlijk zond zij uit haar tuintje op het Loo het zaad van de reuzenkomkommers naar de Maatschappij.
Dit zaad heeft rijke en reusachtige vruchten afgeworpen en zoo H. M. ooit bij een tochtje door Brabant ook Helenaveen mocht bezoeken - wat de bevolking aldaar steeds hoopt dat nog eens gebeuren zal - zal zij in den tuin van den boekhouder de reuzenkomkommers kunnen vinden.

18 augustus 1893 Naast den Westlandschen tuin bestond tot voor een paar jaar de *Koning-Willemstuin*.
Z. M. Willem III had nl. indertijd een aantal vruchtboomen aan de Maatschappij geschonken. Later bleek, dat de boomen wel vrucht droegen, doch de leverancier bommen had gestuurd, waarvan de vrucht op de markt weinig of geen waarde had. Besloten werd daarom de boomen te rooien, zoodat thans de plaats, waar zij stonden, een uitgestrekt weiland is. Het voornemen is echter er geleidelijk weder vruchtboomen van groote waarde te doen planten.
Behalve het schenken van den Willemstuin, betoonde Z. M. belangstelling in de kolonie, door daarvoor te stichten het *Koning-Willemsfonds*. De bestemming van dit fonds is, daaruit zooveel mogelijk degelijke arbeiderswoningen in de kolonie te bouwen en den bewoners er van, wanneer zij hun grond gaan ontginnen, voor de eerste kosten een renteloos voorschot te verstrekken. Dit fonds heeft in de kolonie al heel wat goeds gesticht en daarmee is de naam van wijlen Z. M. Willem III voor altijd aan Helenaveen verbonden. Toen Z. M. overleden was, heeft de Maatschappij dan ook de dankbaarheid aan zijne nagedachtenis betoond, door op de lijkbaar een fraaien, reusachtigen krans te doen leggen, waarvan op het kantoor der directie thans nog eene goedgeslaagde photographie te zien is, hangende nevens de portretten van Z. M. en koningin Wilhelmina.

19 september 1898 **?antie bij H.M. de Koningin op 7 Sept. jl**
De voorzitter deelt mede dat van hen en de Directeur namens de Mij Helenaveen hulde is betuigd aan H.M. de Koningin op de audientie te Amsterdam ter gelegenheid van de inhuldiging van H.M. op 7 Sept jl

19 september 1898 **Kroningsfeesten te Helenaveen**
De Kroningsfeesten te Helenaveen waarvoor door de Hr Bosmans toegestaan zijn in de beste orde gevierd, onder feestelijke deelneming van de bevolking. Zij bestonden in onthaal van de schooljeugd, optocht, muziekuitvoering, volksspelen en illuminatie met vuurwerk.

21 oktober 1901 Bij gelegenheid van het huwelijk van H.M. de Koningin is een telegram met gelukwenschen verzonden waarop een antwoord werd ontvangen.

19 juli 1913 **onafhankelijkfeesten.**
Op verzoek van den directeur wordt door commissarissen f100 beschikbaar gesteld voor de feestviering bij gelegenheid van de herdenking der Neerlandsch onafhankelijkheid. Als dan zal het hoofd der school als Prins Willem V aan wal stappen beschenen door illuminatie en vuurwerk. Ook eereboogen zullen worden opgericht en prijzen daarvoor worden uitgeloofd.

18 januari 1918 **Invitatie aandeelhouders.**
De directeur bespreekt een plan, om bij het 60 jarig bestaan van de Helenaveen, de aandeelhouders uit te noodigen dezen zomer een bezoek aan Helenaveen te brengen. De vergadering vereenigt zich met dit denkbeeld, dat later in de verg. van aandeelhouders zal worden gepraeciteerd.

18 juni 1918 1. een brief namens H.M. de Koningin-Moeder, met dankbetuiging voor het toegezonden jaarverslag, balans winst- en verliesrekening.

23 september 1919 De voorzitter verzoekt den directeur inlichtingen te willen geven

betreffende het einde van de staking.
De directeur deelt hierop mede dat de correspondentie die in de vorige vergadering werd overlegd, werd doorgezet en dat men ten slotte tot overeenstemming is gekomen zooals hij reeds in een rondgegaand schrijven mededeelde.
Van de aangeboden bemiddeling van den Burgemeester van Deurne en van pastoor Roes is dus geen gebruik gemaakt. De directeur zal nu ook afschrift van de laatste correspondentie overleggen. deze zullen allen gauw door de secret bewaard worden.
In aansluiting hiervan deelt de voorz. mede dat hij in verband met het adres aan H.M. de Koningin-Moeder van bewoners van Helenaveen, waarin wordt betoogd dat ten gevolge van de tegenwoordige directie misstanden in de Helenaveen zijn, en dientengevolge H.M naam als Beschermvrouwe misbruikt wordt, een bezoek heeft gehad van den Hofmaarschalk Jhr. Mr. W. Roëll. Hij heeft hem gelukkig kunnen mededeelen dat er een oplossing gevonden was, en de staking was geeindigd.
Intusschen heeft ook de directeur een schrijven aan H M de K. M. gericht omdat hij zich persoonlijk beleedigd gevoelde door het adres van de bewoners des Helenaveen. In dat schrijven deelde hij o.a. mede dat de toestand op de openbare school aldaar te wenschen overliet. In het antwoord dat de directeur namens H.M. mocht ontvangen werd de vraag gesteld of het geen aanbeveling zou verdienen dat, indien dit zoo mocht zijn, er aandacht van het schooltoezicht er op gevestigd werd.
De directeur voegt hieraan toe dat werkelijk het onderwijs op die school in dien mate te wenschen overlaat, dat beambten der Mij hun voornemen te kennen gaven het veen te verlaten, indien daarin geen verandering kwam.
De verg. is van oordeel dat men dit had moeten schrijven aan den schoolopziener, en dat het beter geweest ware H.M. de Koningin-Moeder niet te mengen.

Jubileumfeest in Helenaveen voor de kinderen

17 september 1923 **HELENAVEEN**. Vrijdag en Zaterdag, 14 en 15 September werd alhier voor ons dorpje, op grootsche wijze feest gevierd, ter gelegenheid van het 25-jarig regeerings-jubileum van Hare Majesteit de Koningin.
Op Vrijdag was het feest uitsluitend voor de kinderen, die werden onthaald en verder den namiddag doorbrachten met diverse spelen, waarmee ze zich uitstekend amuseerden.
Op Zaterdag was het een algemeen feest, waarbij geen enkel gezin was achtergebleven en door allen op de meest spontane wijze werd deelgenomen.
De feestcommissie had het dorp in vijf buurten verdeeld, waarvan elke buurt een aak prachtig had versierd. Om twee uur werd de optocht in het kanaal opgesteld, en de vijf versierde schepen, voorafgegaan door een versierde aak, waarop de harmonie van Deurne had plaats genomen, trokken met volle muziek over het water. Het was een lust om te zien, hoe ieder zich had beijverd, om met iets moois voor den dag te komen.
Het Gemeentebestuur van Deurne, dat zoo welwillend was geweest, in deze als jury op te treden, had hier een moeilijke taak te vervullen.
Na een toepasselijk woord van den Ed.-Achtb. Heer Burgemeester werden de prijzen toegekend als volgt:
1e prijs groep tuin- en landbouw.
2e pr. groep de elf Provinciën.
3e prijs trekschuit.
4e prijs peelkeet met polderjongens.
5e prijs het vrouwenkiesrecht.
Daarna gaf de harmonie van Deurne een prachtig concert.
’s Avonds kwam echter het glanspunt van het feest. Reeds dagen te voren was er gewerkt op de peel, wegen waren er aangelegd en zelfs een dorpje was er gebouwd, voorstellende een grensplaatsje. In dit dorpje werd feest gevierd, doch op eens kwam de tijding, dat het land in oorlog was. Toen hoorde men eensklaps schoten vallen en alle bewoners namen met hebben en houden de vlucht. De soldaten kwamen dichter en dichter en het dorpje werd in brand gestoken en geheel vernield.
Het was een indrukwekkend gezicht en men kon zich hier een klein beeld vormen van de verschrikkingen en den gruwel van den oorlog.
Na afloop hiervan naderden vier groepen van uit de verte onder het zingen van toepasselijke liederen en werd halt gehouden bij het borstbeeld van H. M. de Koningin, alwaar gezamenlijk het “Wilhelmina” werd gezongen, onder begeleiding van de harmonie, zoodat het geheel in deze peelvlakte een eigenaardige indruk maakte.
Hiermede was het officieele feest geeindigd en werden nog eenige gezellige uurtjes doorgebracht in het café van Oers.
Een woord van hulde mag hier niet weerhouden worden aan allen, die door hunne medewerking hebben bijgedragen tot het welslagen aan dit feest.

'Peel in Perspectief'

8 september 2006 Helenaveen heeft door haar bijzondere cultuurhistorische sfeer een speciale monumentenstatus verworven, die van beschermd dorpsgezicht. In haar nog korte bestaan, net anderhalve eeuw, heeft het regelmatig feestgevierd. Door de voor de Peel unieke relatie met het koningshuis via het Koning Willem III Fonds waren die feesten soms groots. Zo ook in 1923, het jaar waarin koningin Wilhelmina haar 25-jarig kroningsfeest vierde. In de eerste weken van september van dat jaar werden in elk Peeldorp kroningsfeesten georganiseerd, soms over meerdere dagen. Wilhelmina was beschermvrouwe van het Fonds Koning Willem III en Helenaveen eerde haar op een eigen wijze op vrijdag 14 en zaterdag 15 september. In plaats van een optocht over de weg zoals in Deurne, Asten en Someren bood de aanwezigheid van de Helenavaart 's zaterdags een mogelijkheid van een optocht over water. Vijf turfaken van de Maatschappij Helenaveen waren met veel zorg door de Helenaveners omgebouwd tot praalboten. Op één ervan zetelde de koningin op haar troon. Voor haar verbeeldden elf meisjes in smetteloos wit de elf provincies waarover Wilhelmina heerste. De provincienaam op de sjerp en een vlaggetje met het provinciewapen in ieders hand maakten de honderden toeschouwers op de oever duidelijk wie voor welke provincie stond.
Een andere boot was nog drukker bevolkt; er was immers stemplicht en op die boot was een stemlokaal nagebouwd. Nog niet zo lang geleden was onder het bewind van Wilhelmina het vrouwenkiesrecht ingevoerd. Het stemlokaal was flink en fleurig versierd met erboven een grote koninginnekroon. In de naast het stemlokaal gebouwde keuken is het ook een drukte van jewelste en zoals in elke uitspanning wordt er muziek gemaakt; Dorus Naus speelt er op zijn accordeon.
Piet van Woezik is duidelijk de keukenprins met een soeplepel als scepter. Bij keuken en stemlokaal wordt de orde gehandhaafd door soldaat Grad Joosten. Zo brachten de bewoners van het Soemeer hulde aan koningin Wilhelmina. Weer een andere groep bracht een bloemenhulde aan de jubilerende koningin en liet het succes van de Helenaveense land- en tuinbouw zien. De jury, het college van burgemeester en wethouders van Deurne, honoreerde deze boot met de eerste prijs.
Weer een andere boot bracht het begin van Helenaveen een zeventigtal jaren eerder in herinnering. Al snel na het begin in 1853 van de verveningen door de gebroeders Van de Griendt verschenen er in de Oude Peel woningen en keten voor de Peelwerkers. Een aantal van die woningen was van stro; zowel wanden als dak. Alom stond Helenaveen dan ook bekend als het 'strooien dorp'. Op een van de turfaken is zo'n strooien woning nagebouwd, bewoond door 'polderjongens', die van elders waren gekomen om in de Peel voor Van de Griendt te werken; voorgoed of tijdens het turfsteekseizoen. De 'Poepen' kwamen uit Duitsland, de 'Oliekonten' uit Drenthe, de tabakstelers uit Gelderland, de kaasboeren en tuinders uit Holland en ook kwamen er turfarbeiders uit andere noordelijke provincies.
De boot op de foto staat ook voor een echte boot, een trekschuit. Lange tijd zijn de boten door de Helenavaart getrokken door een paard op het jaagpad. Het is volle bak met allerlei reizigers; mannen en vrouwen, oud en jong, rijk en arm.
Links op de boot staat Frans van Mullekom. 'De Trekschuit' won de derde prijs. Op de oever van de Helenavaart staat het vol met toeschouwers. De vijf praalboten werden voorafgegaan door een aak met de musicerende harmonie van Deurne. Op de toegangswegen waren erebogen van kienhout gebouwd.
In Helenaveen is geen tastbare herinnering aan dit feest overgebleven.

19 december 1935 Besloten wordt dit jaar een mandje kersen aan H.M. de Koningin te zenden.

Vergadering plaatselijk comité voor huwelijksgeschenken

25 november 1936
Prinses Juliana op 25 nov '36

Welkom dank voor groote opkomst
doel bekend verloven Julia Lippe Biesterfeld
Verheugenis heele land door spontaan Nederl Gewesten
hoop versteviging Oranje...
den aanleg den ? hulde 100 jarigen zoo wij
Brabanders gelukkig aanstaande is.
toegelicht: verschillende provincies

Sasse van IJsselt geroepen altijd aanhoudelijk geweest
? vers? versnippering van krachten
een nationaal cadeau: 7 januari huwelijk -
Dr Wiegersma
uitgelegd raadsleden voorzitters ? van den ingezetenen
Pastoor Domine's enkele notabelen o i in dammen
terug kwamen vrijkopen niemand vergeten bij voor
baat excuus laat ?heid. 1e plaats in >
making ver? v/dr Velden graag ge? hoog.
jaren in eere
Collecte splitsen parochies
aangewezen pastoors en dominé's eereleden
collecten kan worden gehouden
volstaan de inleiding
verzameling van gelden
patronage van comité voor elk kind een kwartje
voor kinderen een kinderfeest. Begrooting bestemd
voor de kinderen. Tractatie belasten ? 19 feb 1889
legpenning ? ?en en chocolade
?der gedacht indeeling comité's.
Cleutjens bedoeling verstrekt over de gemeente kinderen
met Asten
uitgemaakt secrets penningmeester
Joosten en Cleutjens sub comité voor
?
Fransen Vlierden en Jacobs Vlierden sub comité.
?ansen vraagt wel nationaal is
voorzitter Coolen omvatten eenige politieke groepen
inge? aijandig gesteld kan da

voor 15 dec bijeenkomen
nation comité en als zoodanig ? om ?
Fransen zeer jammer vind een nationale ?
niet ?
voorzitter zal niet gepubliceerd
Coolen niet zal ?
Te Strake een van ? in een van zaken
Fransen even willen memoreeren ? hiervan ?
te brengen
Voorzitter een bijzondere en elk ? ??
Rademakers op welke wijze
voorzitter met bril af
Rademakers open harten
voorzitter schoolgelden
Vermeulen geschoten beurzen

22 juni 1939 Er is een schrijven van den Heer v. Heemstra ingekomen met den dank voor het jaarverslag gezonden aan Hare Majesteit.

27 januari 1947 Prinses Wilhelmina heeft bericht doen toekomen dat zij als beschermvrouwe der Mij. bedankt
Overwogen zal worden of het wenschelijk is koningin Juliana beschermvrouwe der Mij. aan te bieden mede in verband met het Koningsfonds wat Willem III in ±1885 stichtte

Kool

uit het kasboek van Leo Theelen:
19 juli 1927 Kool A. 10 kg 3 ons kaas à f0.45 -4,77

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H99 A. Kool nieuw A89

Kortrijk

14 en 21 juli 1891 17 Zijn er bewoners geweest die om eene verbouwing hebben gevraagd en niet hebben gekregen terwijl het ½ huis van Meekers leeg stond en zij zich met eene tegen het gure winterweder onbeschutte woning moesten behelpen?
Was de woning thans door kortrijk bewoond, aanvankelijk aan een andere bewoner toegezegd? Waarom verkreeg kortrijk de voorkeur?
Dezen winter waren er 3 gezinnen , die inderdaad zeer onvoldoende huisvesting hadden. Zij bewoonden, zonder mijn weten, volslagen onbewoonbare huizen.
Een van hen werd geriefd door opschuiving. De beide ouderen heb ik gedurende den winter, ledig komende en goede woningen gegeven, onder voorwaarde dat zij die woning in het voorjaar weder zouden verlaten. Nu gedurende den winter aldus voor niets gehuisvest te zijn geweest, zijn zij in het voorjaar vertrokken. Het eene gezin, een kievits, zonder eenige kennisgeving. Het tweede H. Waayenburg Iv, na eenige eisschen geweigerd te hebben gezien.
De ½ woning van Meekers schijnt wel door dezen verlaten, maar kan niet door mij aanvaard worden. Tegen eene overeenkomst van derden met Meekers heb ik mij niet verzet.
De woning, - nu door kortrijk bewoond, - is door mij niet aan anderen toegezegd geweest. Van voorkeur is mij niets bekend.

Koullen

16 januari 1914
Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken. Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

Kraft

Kramer

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H13 W. Kramer nieuw H11

Kroese

18 juni 1906 Tenslotte wordt nog besloten om het bouwen van een nieuwe hofstede op de 300 bunders op de begrooting van 1910 te brengen. Dit naar aanleiding van het bezoek dat commissarissen in dienzelfden morgen aldaar gebracht hebben om het aanmaken van bouwland in aanschouw te nemen. en verder de directeur gemachtigd aan Jan Kroese, die met zijn gezin, groot 8 personen, een der keeten aan de 9 wijk onder Horst bewoond het uitzicht te openen dat zijn keet zal worden veranderd op eene wijze

dat hij aldaar kan blijven wonen.

Krijnen

15 juni 1915
Deurne 15.6.15.

WelEdgeboren Heer

Met bevreemding las ik den inhoud van Uw geëerd schrijven en haast ik mij U te berichten, dat ik mij niet bewust ben mij ooit omtrent de woning van mej. Krijnen-de Bie te hebben uitgesproken als in den zin van Uw schrijven vervat. De al of niet geschiktheid van die woning is tusschen de Gemeente en Mij nooit een onderwerp van gedachtenwisseling geweest.

den Heer ABos Hoogachtend
directeur Mij Helenaveen
te Helenaveen ? Crobach

uit het kasboek van Leo Theelen:
20 augustus 1922 Krijnen-de Bie [hulp bij de bevalling van Truus] -25,00
1 november 1922 Krijnen-de Bie verkoop 125 kg appels 2,25
18 oktober 1923 Krijnen-de Bie rekening bevalling -25,00
4 mei 1925 Krijnen-de Bie f25.-+f2.50 (Past 250 Kost 1.-) Mis 250 -33,50
23 juli 1926 Krijnen-de Bie 14 t/m 22 juli -25,00
18 augustus 1926 Krijnen-de Bie verpleging 18 augustus -15,00

3 juli 1923 M. Krijnen, kweekschool vroedvrouw te Heerlen, theoretisch gedeelte. Is een dochter van Krijnen-de Bie.
M. Krijnen, Helenaveen: geslaagd aan de kweekschool voor vroedvrouwen in Heerlen voor het theoretische gedeelte [illegible] het vroedvrouwenexamen.
In eerste instantie ben ik [illegible]van uitgegaan dat dit Pieternella Jacoba de Bie betreft, die dan op latere leeftijd haar diploma behaalt. Maar de voorletter klopt niet, en via anderen (Andre Vervuurt) ontving ik de namen van haar kinderen:
1. Johannes Pieter
2. Mechelina Maria
3. Adriana Lambertha Cornelia
4. Maria Catharina Aartje
5. Lambertus Petrus Govert
6. Petronella Henrica Maria

Indien dochter 2 of 4 opgeleid is als vroedvrouw, zou dat betekenen dat hun moeder geen of een oud diploma vroedvrouw zou bezitten. Dit is het meest waarschijnlijk, zodat een dochter in de voetsporen van haar moeder treedt.

30 juni 1927 **Hendrik Johannes Krijnen** wonende te Helenaveen H.147, als voogd van zijn kinderen, nagelaten door **Pieternella Jacoba de Bie**, overleden 15 juni 1927, in leven vroedvrouw in de gemeenten Deurne en Horst. De nog in leven zijnde kinderen: 1. Johannes Pieter, 2. Mechelina Maria, 3. Adriana Lambertha Cornelia, 4. Catharina Aartje, 5. Lambertus Petrus Govert en 6. Petronella Henrica Maria.

12 juli 1927 Verzoek van Krijnen, op 12 juli gedaan, dat hij lange tijd in het ziekenhuis wordt verpleegd en kostwinner is en meent dat de gemeente Deurne het salaris van zijn overleden vrouw over de maand juni nog geheel zou moeten uitbetalen, doch tot zijn spijt niet is gebeurd. Redenen omdat ze 26 jaar in trouwe dienst voor de gemeente heeft gewerkt. Een vriendelijk verzoek om deze halve maand alsnog te doen uitkeren.

11 augustus 1927 Op 11 augustus wordt medegedeeld dat uitbetaald wordt tot 30 juni 1927.

van der Kruis

26 mei 1891 Antoni van der Kruis van Someren.

vr. Zijt gij laatst niet met een 10 of twaalf manschappen aan het graven geweest?
a. Ja, de nieuwe baas heeft ons slecht behandeld daarom zijn wij weg gegaan. Wij kregen 31 ct per stok, en 4 ct voor het afbonken per meter. De Overijsselaars verdienden 1 gld a 1.10. terwijl zij maar 3 schoft werkten, /elke schoft is 3 uur/ Wij echter werkten 4 schoft en verdienden maar 15 stuivers, later 18 stuivers. Waaraan moet dat nu leggen? Hij gaf (directeur) aan de Hoogeveenschen te werken waar het rechtste veen zat, en aan ons het moeielijkste, zoo konden wij minder verdienen. Ook gaf de directeur aan de Hoogeveenschen de stralen (planken) zij hadden ze nog in geen 5 dagen noodig en wij wel!
vr. Is het daarom dat gij zijt gaan loopen?
a. Ja anders waren er nog wel een 30 meer gekomen.
vr. Bij wien hebt gij gereclameerd?
a. Bij den onderbaas.
vr. Kan de nieuwe onderbaas zijn vak?
a. Ja ik zou het wel gelooven, ik weet het ook niet.
vr. Dit alles is dus nu de reden dat er 33 man minder zijn op te graven?
antw. Zoolang er die baas is graaf ik hier geen enkele turf. wij worden mishandeld want de Overijsselaars worden voorgetrokken.
vr. Waaraan schrijft gij dat toe, aan het voortrekken van Protestanten boven Roomschen?
a. Ja, dit weten wij ook niet.
vr, Waar werkt gij nu?
a. In Griendtsveen, een goede rijksdaalder daags verdienen wij daar.
vr. Hoeveel turf graaft elke arbeider gemiddeld?
a. Verleden jaar graafde ik tusschen 13 a 14 dagwerk, doch ik was het eerst aan het werk.

Kuiper/Kuipers

26 mei 1891 Lambertus Kuiper en Jan van Mullekom uit Helden.
Zij deelen hunne grieven schriftelijk mede:
I de maat van de turf is te groot en te zwaar. de verdiensten worden dus kleiner
II De boot die vroeger de menschen naar het werk bracht is er niet meer. men moet dus ver loopen.
III de brug is weg. zij moeten dus als zij moede zij achter het huis van den directeur om. Zij zeggen verder dat er 's winters geen werk is en wat de maat betreft deelen zij nog mede dat vroeger een stok 2.456 en nu 2.50 groot is.

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

van de Kuys

5 augustus 1891 2e Vraag Is er te Helenaveen genoegzaam volk uit de omtrek te krijgen?
Antwoord De Menschen uit Deurne en Leyssel [Liessel] werken liever te Deurne, dan te Helenaveen, dat minder gunstig voor hen gelegen is.
Horst is afgesloter dan Griendtsveen

Uit Helden komt men steeds te Helenaveen werken
Uit Someren kan men genoegzaam volk krijgen; er zijn altijd Somerschen in de peel geweest; de ploegbaas v.d Kuys heb ik er altijd gekend.
Ook uit Horst zou ik veel menschen weten te krijgen.

van de Laar

26 mei 1891 Adrianus van de Laar.
Hij is 70 jaat. hij is alleen en kan er niet meer komen. verdient 90 ct en woont bij zijn dochter in. Nu verdient hij nog genoeg om zich te behelpen, maar hij recommandeert zich vast bij het koningsfonds tegen zijn ouden dag als de verdienste nog minder gaan worden.

14 en 21 juli 1891 26 Idem aan A. v Laar?
Zijne verdiensten bedroegen tot nu toe een minimum van f3. per week en per jaar. Hij woont in bij zijn schoonzoon, die behalve huis en land een geregeld inkomen heeft van ±f8. in doorsnede, dus f11. voor het gezin.
Overweging verdient om verder hulpbehoevenden te besteden in een gesticht te Deurne, daardoor behoudt de Mij de beschikking over hare woningen. Eene door mij daartoe aangewende poging, met de weduwe Bits, werd niet in de hand gewerkt.

10 september 1891
e Schipper Duyser
G van Maren Zie W 9, 15 & 51 van het mondeling verhoor.
A vd Laar
Naar aanleiding van de mededeelingen en verzoeken van de hier genoemde personen rijst de vraag: wat te doen met de bewoners of werklieden te H'veen, die door ouderdom of gebreken buiten staat zijn hun levensonderhoud te verdienen?
Een bevredigende oplossing van die vraag weet de Commissie niet te geven; overweging zoude het verdienen na te gaan in hoever met de gemeente Deurne eene overeenkomst ware aan te gaan om ouden en gebrekkigen tegen eene vergoeding onderkomen en onderhoud te verschaffen.

16 oktober 1901 **Pensioneering van de Laar**
De directeur draagt voor ter pensioneering: van de Laar te Helenaveen oud 84 of 85 jaar.
Indertijd was gepensioneerd zekere Rutten, deze kreeg per week f2 van het Koningsfonds en f1 van de maatschappij.
Wordt besloten aan van der Laar f1 per week te geven terwijl zal worden voorgesteld dat het Koningsfonds dan f2 zal bijdragen.

Lagarde

26 mei 1891 L Lagarde en Joh. Paulus.
De eerste heeft vier zoons, zij hebben soms moeten kruien voor 2,50 in de week. zij hebben nu hoogstens 80 ct verdiend. dit zijn dus geen verdiensten. van de week soms van 's morgens 5 uur tot 's avonds 10 slechts 1 gld.
Zijn algemeene klacht is dus dat er weinig werk is. Verleden jaar was het beter toen was het 1 gld 1.25 per dag.

Lagarde klaagt dat de directeur 's winters geen verlof geeft om, als er in het veen niets of weinig te verdienen is, bij Schellings te gaan werken of bij anderen. Zoo kan men dan niet verdienen als wil men goed werken.

Paulus heeft 3 zoons, en dezelfde klacht dat de verdienste zoo klein zijn.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de

brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.

Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.

Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.

De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.

Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.

Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.

Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.

In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.

Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.

Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat ‘t vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.

Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.

Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.

Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.
J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet.
Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.
De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de

Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.
't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen. Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

uit het kasboek van Leo Theelen:
24 mei 1923 Lagarde 13 broedeieren 0,65
24 september 1923 Lagarde 15 broedeieren 0,75
31 december 1924 Lagarde broedeieren 13 0,65
9 maart 1929 Lagarde -6,00
12 september 1930 Lagarde 70 stok graafloon à f0.50 f35.-+drogen à 8 cent f5.60 en afkruien à 10 cent f7.-+omringen à 4 cent f2.80 -50,40
31 december 1931 Lagarde 74 stok steken à 50, drogen à 8, omringen à 4, afkruien à 8 cent; vracht f5.- -68,64
30 november 1937 Lagarde vlees, half varken -42,23
1 mei 1928 Lagarde G. f1.20+f1.20 2,40
1 januari 1929 Lagarde H. werkloon 8 weken t/m 29 december 1928 -16,00
30 maart 1929 Lagarde H. eerste kwartaal 1929 -25,00

6 juli 1929 Lagarde H. tweede kwartaal 1929 -25,00
3 oktober 1929 Lagarde H. derde kwartaal 1929 -25,00
25 december 1929 Lagarde H. vierde kwartaal 1929 -25,00
31 december 1932 Lagarde H. 6 kg bijensuiker 0,65
31 december 1932 Lagarde H. 6,3 m³ mest à f2.50 15,75
10 oktober 1929 Lagarde J. 13 pullen 25,00
30 mei 1930 Lagarde J. 100 jonge 8-weekse hennen (onderuit) 170,00
2 juli 1944 Lagarde L., Coöperatieve Eiervereeniging, Helenaveen 116.7 kg eieren, f1.32 per kg, totaal f154.04 over 25/5 en 9/6 154,04
5 november 1940 Lagarde L., Nederl. Centrale voor Eieren en Pluimvee ontvangstbewijs voor verzamelaar 8799 van 195 stuks kippeneieren; Org. No. 1159, L.C.O.
districtnummer 1 0,00

20 september 1930 HELENAVEEN. - Not. Haffmans 3 Oct. om 9 uur in de Gelderschestr. voor dhr. G. Lagarde; huismeubels en landbouwinventaris.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H56 Joh. Lagarde nieuw H54
oud H135 H. Lagarde nieuw H118

Lagerwij

12 november 1885 dominee A. Lagerwij in functie

1 april 1887 vertrek van dominee A. Lagerwij

Lambrechtsen

22 oktober 1938 **Benoeming van leden.**
Bij Kon. besluit zijn met ingang van 1 November 1938 voor den tijd van vijf jaren benoemd tot leden van de pachtkamers van de volgende kantongerechten:
[...] Helmond: E. C. Vervoort te Helmond en C. J. Lambrechtsen te Helmond.

12 november 1938 **BENOEMING.**
Tot lid van de pachtkamer is met ingang van de in werking treding der pachtwet (1 Nov.) benoemd de heer C. J. Lambrechtsen, directeur der Mij Helenaveen.

31 augustus 1943 De Vergadering besluit verder Mevr. Lambrechtsen f2000 te doen toekomen als bewijs van erkentelijkheid voor hetgeen de Heer Lambrechtsen als directeur voor de zaak heeft gedaan.

16 maart 1940
RIJKSTELEGRAAF
STATION HELENAVEEN
TELEGRAM nr 21, 12 woorden
Aangenomen te Sevenum, den 16/3 1940 te 13.10
Ontvangen te Helenaveen, den 1940 te 15.16
Maatschappij Helenaveen
Helenaveen
Betuig uw mijn deelneming bij overlijden Directeur
Everts Burgemeester

Langenhoff

14 en 21 juli 1891 1 Waaraan schrijft gij toe de ongeregeldheden die te Helenaveen hebben plaats gehad en dat men alleen bij U en den boekhouder ruiten heeft ingeworpen en niet bij den Hoofdopzichter?
Bij het een keer geheel aanvaarden der administratie alhier, bleek mij dat de loonen voor verschillende werkzaamheden, hier elke week zonder regel gesteld werden door den boekhouder Langenhoff; bij dezes vertrek stelde ik den heer Verhoeven eene vaste regeling voor, die door hem vertewerpen, aan mij over, gegeven werd en verklaard werd te zijn in alle op zichten billijk en juist.
Buiten der regeling, waarin reeds in enkele opzichten eene vermeerdering van loon

verborgen werd, zijn nog enkele loonen in de fabriek en op den timmerwinkel verlaagd, zonder dat mij daarvan iets werd medegedeeld, en zonder dat een en ander mij blijken kon, doordat de vroegere toestand volkomen zonder regel was.
Daarna is gekomen een strengen en langdurigen winter, gedurende welken het niet mogelijk was alle leed te verzachten.
Bij een incident over te weinig uitbetaald loon, hoogst onbelangrijk op zich zelve, en waarbij ik gehandeld heb volkomen in overeenstemming met den vastgestelden regel en lijst, - werd door den hoofdopzichter op minder menschkundige wijze gehandeld.
In Januari te voren hebben A. Bakker en F.(?) v/d Zwaan een bezoek aan Prov: in den Bosch gebracht, en na hunne terugkomst heeft zich hier de meening verbreid, dat ik eerlang mijn ontslag zoude krijgen.
Deze meening schijnt mij toe aanhoudend levendig gehouden en aangewakkerd te zijn.
Het brengen van orde en eenheid in de administratie kan ontevredenheid wekken bij enkelen, die bij deze afwijkende toestand voordeel hadden.
De boekhouder en ik moesten natuurlijk gelden als de bedrijvers van dat kwaad, terwijl de hoofdopzichter gelden kon als de personificatie van den vroegeren toestand.

5 augustus 1891 1e Vraag Zijn na het vertrek van Langenhoff uit Helenaveen de loonen op nieuw door U geregeld in overleg met den Directeur?
Ging daarmede een verlaging gepaard? bijv. op de fabriek en op den timmerwinkel?
Antwoord Toen Langenhoff was vertrokken, geschiedde de uitbetaling van de loonen. door mindere bekendheid van den Directeur met de personen, niet steeds naar den gewenschten maatstaf; jongens verdienden evenveel als andere arbeiders enz.
Den Directeur daarop attent makend, werden de loonen opnieuw geregeld; vermindering als in de vraag bedoeld had daarbij niet plaats; de verhoudingen werden juister gesteld.
In de turfgraverij worden de loonen bepaald naar de opgaven van den Heer Dammers uit Nieuw Amsterdam.
Ik meen overigens dat mij voor de grauwe turf 2 cent minder betalen dan Griendtsveen
In Deurne betaalt men voor de zwarte turf iets meer of wel men is daar bij het opmeten minder nauwkeurig dan bij ons, waar meer toezicht wordt uitgeoefend.

het Liefdehuis/Liefdegesticht

14 en 21 juli 1891 20 Welke bewoners ontvangen vrij brand en welke niet? Wordt daaromtrent bij allen dezelfde regel gevolgd en welke is die regel?
Vrij brand wordt geleverd aan de beambten der Mij (Direkteur, boekhouder, hoofdopzichter, veenbazen.)
aan den Pastoor
aan het Liefdehuis
en aan den Predikant.
De turf wordt op aanvraag zoo spoedig mogelijk verstrekt.

28 mei 1900 De Directeur bericht een aanvraag te hebben ontvangen van de R.K. Pastoor te Helenaveen tot aankoop van de oude R.K. begraafplaats, de oude Protest. id en de algemeene begraafplaats, ten einde het liefdegesticht c.a. te kunnen vergrooten.
Wordt besloten de Pastoor te doen mededeelen, dat over deze begraafplaatsen niet kan worden beschikt alvorens ze officieel worden gesloten, terwijl zij dan nog 10 jaren moeten blijven liggen alvorens geruimd te worden en voorts dan wanneer de Pastoor een andere toegang naar de bedoelde graafplaatsen kan aanwijzen, de bestaande toegang door hem naar het liefdegesticht mag worden ingenomen.

van Lierop

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere

helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

14 november 1901 GRIENDTSVEEN. De openbare lagere school alhier is gereed, en de banken eveneens. Het geheel ziet er lief uit en maakt een goeden indruk.
Nu nog een derde leerkracht aangesteld en het onderwijs kan zijn geregelden gang staan. De oproeping is reeds geschied. Er hebben zich 4 candidaten aangemeld, wier namen we hier alphabetisch laten volgen:
Coonen te Echt, Craanen te Belfeld, Van Lierop te Helenaveen en Zeegers te Blitterswijk.

uit het kasboek van Leo Theelen:
21 juni 1925 Lierop van turfsteken 70 stok à 40 cent -30,00
17 oktober 1926 Lierop van turfdrogen, enz -16,00
31 januari 1940 Lierop van -6,00
29 februari 1940 Lierop van -8,50
31 maart 1940 Lierop van -8,50
31 mei 1940 Lierop van -8,86
31 juli 1940 Lierop van -3,46
31 augustus 1940 Lierop van 2 betalingen -11,36
30 september 1940 Lierop van -10,00
31 oktober 1940 Lierop van -10,00
30 november 1940 Lierop van -10,00
31 december 1940 Lierop van geyser -10,00
31 december 1940 Lierop van sigaren 4 betalingen -87,61
31 maart 1941 Lierop van -8,29
30 april 1941 Lierop van -5,12
31 mei 1941 Lierop van -7,94
30 juni 1941 Lierop van -7,38
31 juli 1941 Lierop van -6,54
31 augustus 1941 Lierop van -7,66

30 september 1941 Lierop van -6,07
31 oktober 1941 Lierop van -7,08
30 november 1941 Lierop van -6,48
31 december 1941 Lierop van -15,75
31 januari 1943 Lierop van -4,94
28 februari 1943 Lierop van -3,30
31 maart 1943 Lierop van -3,68
30 april 1943 Lierop van -3,66

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H25e J. van Lierop nieuw H28

van Lieshout

14 mei 1891 Adriaan van Lieshout ploegbaas op de fabriek, onder Breda.
Hij deelt mede dat hij 30 jaar voor de Mij heeft gewerkt. dat zijn huis voor geen varkens ? dienst kan doen. de muren moeten gesteund worden of zij vallen er uit. in geen 6 jaar is er aan gewerkt steeds werd er gezegd het zal wel eens komen. hij betaalt 25 gld voor zijn huis en verder 25 gld per hectare, doch daar zijn de heggen bijgemeten waarvan de Mij het hout geniet.
Als het goed loopt, verdient hij op het fabriek f1.50 per dag. 15 stuivers per week krijgt hij meer voor het smeeren. hij heeft op het fabriek dikwijls gewerkt zonder er iets voor genoten te hebben in de tijd van de petroleumlampen hield hij dikwijls een uur lang de wacht. Een 14 dagen geleden heeft hij 4 gld op rekening gehaald om brood te koopen; het was na het opstootje. de directeur zeide hem dat hij niets gaf daar hij de mannen van de fabriek verdacht maar de directeur had tevens gezegd: ik verdenk jou niet en ik zal jou geven 10 gld uit mijn eigen zak.
Hij zegt verder dat het fabrieksvolk geen schuld heeft, maar dat er veel dingen zijn, die het oproer uitlokken. bv om 7 uur gaat het kantoor dicht. de menschen worden dan niet meer geholpen.
vr. Maar waarom zijt gij nu zoo angstig?
a. Wel er zijn er genoeg die de huur worden opgezegd bv. Berckers.
vr. Waarom?
a. Er waren een paar meisjes doch wat er van verteld werd was geen woord van aan.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij maakt geen praatjes, maar geeft een flink standje desnoods met een knoop er op, en dan is het uit.
vr. Waarom zijn de glazen ingegooid, is er veel ontevredenheid?
a. De directeur verdenkt elken van de fabriek
Nauwelijks komt er een uit Overijssel of of er is een woning klaar. Deze worden voortrokken.
vr. ook met het werk?
a. Neen
Hij zegt dat bij de ? het nu alle inwoners zijn die in het veen werkt. Vroeger gingen die zelf? dan kwam er arbeid voor de bevolking het was beter losse menschen voor het turfgravers te krijgen.
vr. Het graven van zwarte turf, kan men dat spoedig leeren?
a. Ja, wel in een 14 dagen. Hermans te Deurne heeft 500 man hier uit de buurt aan het werk.

Ten slotte vraagt v. Lieshout een betere woning.

1 juli 1907 **geschenk v. Lieshout**
De directeur stelt voor om aan A. v. Lieshout, die 50 jaar in dienst is der Mij een geschenk te geven. Men zegt wel dat hij indertijd bij het oproertje geweest is tijdens het Bestuur van G. Bosch. Doch overigens deed hij goed zijn best eerst als voorwerker op de fabriek, en thans als onderbaas bij de ontginningen. Nu doet zich het geval voor dat de jubilaris liever een damesfiets dan een horloge zou hebben.
? besluit hem f50 ter hand te stellen, dan kan hij daarmede doen wat hij wil.

7 maart 1913 **v. Lieshout**
De directeur deelt mede dat de oude arbeider Adriaan v. Lieshout ploegbaas in de fabriek meer dan 50 jaar bij de Mij werkzaam is geweest en nu te oud is geworden.
Hij stelt voor hem zoolang zijn vrouw ook nog leeft, vrije woning en een stukje land van 15 a 20 are te geven, tezamen ter waarde van 20 gld in het jaar. ook zou hij door

de Mij vrij turf krijgen en f1 in de week. waarbij het Koningsfonds dan f3 in de week zal zorgen. Komt zijn vrouw te overlijden dan kan hij in eene inrichting worden opgenomen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1942 Lieshout H. van 10½ dag tuin spitten -23,50
31 december 1924 Lieshout van broedeieren 15 1 0,90
31 december 1924 Lieshout van broedeieren 15 2 0,90
31 december 1937 Lieshout van 3 konijnen -1,90
22 februari 1943 Lieshout van (gebroeders) hout zagen -14,00

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H25f A. van Lieshout nieuw H29
oud H134 H. van Lieshout nieuw H117

27 november 1945 **Inlichtingen gevraagd**
De Afdeling Amsterdam van het Nederlandse Rode Kruis verzoekt de familieleden van nagenoemde Personen zich met de afdeling Amsterdam in verbinding te stellen. [...]
Lieshout, Hendrik van, geb. 27-1-17 te Helenaveen, laatstelijk in Frankrijk. [...]

10 oktober 1956 **Monument voor doden uit Peeldorp**
VENLO, 9 okt. — Te Helenaveen is een monument onthuld ter herinnering aan 24 inwoners van 't Peeldorpje, die overleden zijn in Salzgitter en omgeving, waar zij in de oorlogsjaren na deportatie bij de "Hermann Goehring-Werke" te werk waren gesteld. Het was juist twaalf jaar geleden op 8 oktober 1944, dat 144 jongens en mannen van dit nog geen 1000 zielen tellend dorpje naar Duitsland werden weggevoerd. De bevolking van Helenaveen was toen al geëvacueerd naar Sevenum en Helden en naar barakkenkampen in Mariaveen. Deze concentratie van vluchtelingen werd de mannen en jongens noodlottig. De onthulling van het monument geschiedde door de heer van Lieshout, die twee zoons bij dit drama verloren heeft.

Luyten

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1942 Luyten 30 kg blauwe eigenheimer -4,80
11 augustus 1931 Luyten P. 100 kg appels+zak raapgoed (Charlemowski, perzik) 10,00
30 september 1932 Luyten P. 25 kg sterreinet val 1,00
31 december 1933 Luyten P. jutteperen 4,00
4 april 1929 Luyten W. [Luyten Wilhelmus?] 2 karren kippenmest 5,00

van Maarn

14 mei 1891 Gerardus van Maarn./Maren
Hij is 71 jaar, kan niet meer werken. Zijne vrouw is even oud als hij. zijne dochter is lijdende aan eene asthmakwaal, hij zelf heeft een ?rl kwaal, en richt zich nu tot het koningsfonds om onderstand.
De directeur is hem slecht gezind, toen anderen voor 5 gld turf kregen heeft hij niet gehad. verder moest hij zijn oude dagen doorbrengen in een huis wat hem niet voor regen en wind beschutte.
Hij leeft nu van de giften van twee getrouwde kinderen.
Een en ander deelde hij op schrift mede.
De commissie van het koningsfonds zal een onderzoek naar een en ander instellen.

14 mei 1891 2/ bij no XII. [of XV?]

Hoog Geachte Heeren!
Vermits het mij vergunt is om op dit oogenblik mijne belangens aan het Hoofdbestuur bekent te maken, verpligt ik mij van wege mijne borstkwaal mij het spreken belettende van een stukje papier te bedienen.
Aangaande de klagten van verlaging van arbeidersloon is bij mij gans geen sprake, mits ik in vijf jaren niet meer bekwaam ben geweest voor de Maatschappij te kunnen werken; dat ik nu een gunsteling bij de Directie ben kunnen uw Geachte Heeren genoeg begrijpen als zij weten dat mijn drietallig huisgezin, daar ik den ouderdom van een en zeventig, mijne vrouw van gelijke jaren met een dochter van achtentwintig die wij

vijf jarenlang als een kind hebben moeten verplegen aan een zeer gevaarlijke arsma kwaal, dog tegenwoordig aan de winnende hand is, blijft tog onbekwaam om voor haar eigen te zorgen.
Om nu als braaf oppassend werkman (waarvan ik drie en twintig jaren lang bewijzen heb gegeven) niet van armoede te vergaan heb ik mijn klagt ingedient bij het Gemeentebestuur in eigen persoon, vervolgens nog door een smeekent schrijven van onzen pastoor met gevolg: ik moest mij maar bij de Maatschappij aanmelden daar was Koningsgeld genoeg om behoeftige menschen in hunne behoeften te voorzien, altijd zonder goed gevolg
Toen heb ik mijn klagt gedaan aan de Directeur Bos van mijn benarde omstandigheden, en mij van de hand wijzende, den weg was aan de informeerende Heeren dat ik dan wel onderstand zoude krijgen, dat hij na afloop van vergadering voor mij ten beste zou spreken, dat ik hem het eene en andere zou mededelen, dat ik van de tien kanssen negen ten mijne zou hebben??
Gelijk ik sprak van gunsteling begrijp ik sta bij de Heer Bos op een ledig blaatjes: immers toen andre menschen voor vijf en meer guldens turf van Konigswege wierden begiftigt bleef hij mij weigerend liet mij den geheelen wintertijd als oude lieden bij hare zieke dochter nachtwake in een open huis waar in sneeuwt en waait en dat vijf jaren lang. De Heer Verhoeven heeft het genoeg belooft maar sprak hij ik ben geen baas. ik heb niets te zeggen. maar gaat naar ? Bos en zoo blijven (wij) in een halve steens muurtje onzen ouden dag slijten, daar wij al drie en twintig jaren in doorgebragt hebben en ook promt betaalt daar ik drie en twintig rekeningen van kan toonen.
Nog sprak ik nog van eene som van f5.75 die in het boek aangeteekend staan dien ik gans niet verpligt ben te betalen
Mijnheer Verhoeven zal de Heeren daaromtrent wel inligting doen beneven van Toll onderbaazen, die bij de kwesties genoeg zijn geweest
Hetgeen ik UWEs heeren geklaagt en niets dan waarheid gezegt heb hoop ik de beste uitwerkelen ondervonden te hebben en gunstig gehoort zal worden op hetgeen in mijnen behoeftigen toestand verlangt wordt.
en als er iets voorkomt leugenachtig of andersins staat geheel Helenaveen aan mijn zijde
Helenaveen UWEds eerbidig dinaar
14 mei 91. G. van Maren

14 en 21 juli 1891 25 Bestaat er aanleiding om aan G v Maaren eenige onderstand toe te kennen en verdient hij zulks?
G v Maaren was een arbeider van zeer twijfelachtig allooi. Hoe men hem voor jaren en jaren te Hveen genomen en gehouden heeft is onverklaarbaar; hij heeft er al den tijd dat hij te Hveen woonde zeer einig voor de Mij gewerkt, en woont met zijne vrouw en met eene 24 jarige dochter, die naaister is, maar geene beste gezondheid heeft. Hij betaald zijne huur noch van zijn land noch van zijn huis.

10 september 1891
e Schipper Duyser
G van Maren Zie W 9, 15 & 51 van het mondeling verhoor.
A vd Laar
Naar aanleiding van de mededeelingen en verzoeken van de hier genoemde personen rijst de vraag: wat te doen met de bewoners of werklieden te H'veen, die door ouderdom of gebreken buiten staat zijn hun levensonderhoud te verdienen?
Een bevredigende oplossing van die vraag weet de Commissie niet te geven; overweging zoude het verdienen na te gaan in hoever met de gemeente Deurne eene overeenkomst ware aan te gaan om ouden en gebrekkigen tegen eene vergoeding onderkomen en onderhoud te verschaffen.

Maassen/Maessen

Huishoudpersoneel bij de familie Theelen-Mertens te Helenaveen

16 februari 1922 en verder
Genoemd in het kasboek van Leo Theelen de volgende namen: Gerda, Miet, Anna, Mina Janssen, Fien, Tonia, Driekske Maessen, werkvrouw
Na (en waarschijnlijk ook voor) de geboorte van het eerste kind Truus op 11 augustus 1922 was er blijkbaar behoefte aan hulp in de huishouding. Destijds waren inwonende dienstboden zeer gewoon: jonge meisjes woonden in huis en deden de meest voorkomende

huishoudelijke werkzaamheden.
Tot september 1922 was er een **werkvrouw** in het gezin. Verder zijn geen gegevens bekend. Ze wordt vermeld op gelijke hoogte als de winkelier, slager en melkboer. Totaal f400.- (na 18 augustus 1922). Eenzelfde vermelding tot October, nu f50.- (6 oktober 1922).

Ene **Gerda [Gertrud Henriette Batenbrock]** kwam daarna volgens het dagboek van Leo Theelen. Ze schijnt maar kort te blijven, één maand in november/december 1922. Daarna ging het blijkbaar weer zonder huishoudhulp, maar eind 1923 wordt ze weer genoemd. Jerome is dan net geboren. Het salaris is f5.- per maand, en ze krijgt ook nog reisgeld. Nader onderzoek in het archief levert een verrassing: Op 15 november 1922 wordt Gertrud Henriette Batenbrock ingeschreven in Deurne op adres H23. Ze komt uit Bottrop. Ze is aangekomen op 3 november 1922 en wordt op 2 januari 1924 weer uitgeschreven. Ze is in Bottrop geboren op 22 oktober 1907 en is dienstbode.
Dat levert de uitleg van de reizen van Leo Theelen naar Duitsland, zoals vermeld in zijn kasboek:
25 december 1922 huur Gerda 15 november tot 15 december 1992 f5.- en f2.50 reisgeld
26 januari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 januari 33000 Mark, equivalent f5.12
23 februari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 februari 43500 Mark, equivalent met f5.
27 december 1923 Gerda krijgt f7.50 voor de periode 15 november tot 1 januari 1924

Een meid volgt begin 1924 Gerda op. Deze blijft veel langer. Haar naam kennen we niet, maar eind 1924 wordt voor f6.- zegels betaald voor **Miet**. Waarschijnlijk was Miet deze “meid”. Ze ontvangt f12.- per maand.
Zeker is wel dat eind 1924 ene **Anna** haar opvolgt. Ze ontvangt f12.50 per maand. Waarschijnlijk blijft Anna tot en met half april 1926, dus in totaal anderhalf jaar. Zij ontvangt in de maanden mei, juni, juli f14.-, daarna weer de f12.50 als daarvoor. Ze blijft tot en met 10 april 1926, tot die datum worden rentezegels voor haar gekocht, vanaf5 februari 1925.
Dan volgt voor ruim 60 jaar **Fien Zeegers**. Natuurlijk wordt ze eerst gezien als een meid die waarschijnlijk maar enkele jaren zal blijven. Ze arriveert vanuit Asten met ervaring in Eindhoven en Tilburg. In zekere zin een stapje terug, omdat er in Helenaveen nog geen elektriciteit, gas en stromend water is. Ze is nog jong, ongeveer 17 jaar, en de vrouw des huizes verwacht haar vierde kind. De werkzaamheden zullen dan wel bestaan hebben uit de zorg voor de jonge kinderen en schoonmaken en koken. Ze was inwonend en kreeg dus ook kost en inwoning. Ze moest haar kamer (later tenminste) delen met de meisjes.
Het overlijden van Cecilia Theelen-Mertens, enkele maanden na haar aankomst in Helenaveen, kwam zeker als een verrassing. Fien kreeg plotseling een verantwoordelijke taak.
Ter versterking komt op 11 november 1926 een **huishoudster**, Fien houdt de titel meid. Voor de huishoudster werden in De Nieuwe Koerier en Limburger Koerier advertenties geplaatst. De huishoudster wordt ook iets beter betaald, nl. f15.- per maand. In juni 1927 is de huishoudster ziek. **Driekske Maessen** vervangt haar voor de periode 23 juni tot 16 juli 1927. In maart 1929 krijgt Fien een cadeau omdat ze 3 jaar in dienst is. **Mina Janssen** komt op 26 juni 1929 in dienst, er is dan een halfjaar geen huishoudster geweest.
In 1930 wordt de term huishoudster voor Fien gebezigd. Dat valt tenminste op te maken aan de afrekendatum, voor Fien elke negende van de maand, voor Mina de 26ste.
In mei 1930 wordt in maar liefst 5 kranten een advertentie opgegeven voor een **huishoudster**. Deze zal daarna wel snel begonnen zijn, want de betalingen gaan gewoon door, f7.50 per maand.
In 1933 wordt voor ene **Tonia** 39 weken zegels betaald.
Rond 1933 is Fien volledig ingeburgerd. In het kasboek wordt ze maar weinig meer genoemd als kostenpost. Ze doet zelfstandig boodschappen en rekent blijkbaar bij de baas af of betaalt uit de huishoudbeurs. Tot en met februari 1934 blijft deze situatie bestaan: Fien is huishoudster, er zijn waarschijnlijk meerdere opvolgers van Mina Janssen, zoals genoemde Tonia, wellicht familie van Fien. De uitbetaalde bedragen variëren namelijk nogal. Fien kwam uit Asten; als het daar kermis (eind juni) was kreeg ze een bedrag om feest te vieren.
Er is nog een werkster tot en met juli 1934, maar daarna moet Fien het alleen doen. In 1930 en 1931 is er een knecht, maar een naam wordt niet genoemd. Fien ontvangt ook een loon, begin jaren dertig f20.- per maand, eind jaren dertig f24.- per maand. In 1938 is Fien 12,5 jaar bij de familie, ze ontvangt hiervoor een cadeau. De gehele

periode worden *rentezegels* gekocht voor het ouderdomspensioen. Waarschijnlijk zijn niet alle betalingen opgetekend, want soms ontbreken ze. Maar uitgaande van een betaling per weer kunnen we voor Fien het aantal weken dat ze gewerkt heeft bepalen.

1930? Weledelgeboren Heer,
Van den Heer Thijssen ontving ik bericht dat de cursus voor volwassenen a.s. Donderdag zal beginnen om 7 uur.
De Zeereerw. Heer Pastoor en Eerw. Zusters vonden het goed, dat de lessen in het ? lokaal der Zusterschool worden gegeven. Te maken kosten etc. kwam wel in orde. Ik ben maar zoo vrij geweest te zeggen, dat de Coöp. T.b. zich daarover te gelegener tijd bij hun zou vervoegen.
In een mededeeling a/d kerk gisteren, over den Cursus, verzocht ik de cursisten één gulden lesgeld a.s. Donderdag mee te brengen.
Mogelijk kan de Voorz. v/d Coop. T.b. - óók cursist - dat geld innen. Mijn optreden in deze wordt anders op 't brutale af.
'k Ben vanmiddag even naar Neerkant gefietst, omdat ik wat weinig wist van den vervolg Tuinb.cursus. De heer Linden was ziek en - de heer Gubbel uit Blerick was de winter verhinderd. Nu is afgesproken, dat de heer Lenssen uit Blerick wordt gevraagd, en of die a.s. Vrijdag al kan beginnen. Zóó zich ? voor een week later. De heer Linden hoopte 13 Nov. z'n eerste les te kunnen geven.
Denkt U er ook aan, dat ('n poetsvrouw, kachelaanmaakster, lampenister) wordt aangesteld? Vrouw Jac. Maassen houdt de school schoon en is disponibel naar ik vernam.
Bijgevoegd is 'n bon van gekochte petroleum, omdat ik meende, dat morgen de 1e les zou zijn.
Bij gelegenheid verreken ik dat wel met Mh Maassen.
Hoogachtend,
? vr. dn. LTheelen

uit het kasboek van Leo Theelen:
9 augustus 1929 Maessen 21 kippen, 38 kg à f0.60 22,80
19 augustus 1929 Maessen 8 kg peultjes, 11 kg tuinbonen f2.75+zakken f0.30 3,05
26 augustus 1929 Maessen 100 ringen f3.-+1 bus olie f3.50 -6,50
30 november 1929 Maessen 91 à f0.20 f18.20 0,00
31 oktober 1931 Maessen 20 kg juttepeer f2.- 0,00
30 november 1931 Maessen varken -20,00
31 mei 1932 Maessen 1,50
31 december 1933 Maessen 3x5 kg honing 4,50
31 december 1933 Maessen kolen -61,74
31 december 1934 Maessen consumptiehoning 2,00
31 december 1935 Maessen appels 2,00
31 december 1935 Maessen honing 3,00
31 december 1936 Maessen honing 3,00
31 december 1939 Maessen kippenmest 16,50
31 december 1940 Maessen 197 kippen 82,25
31 december 1940 Maessen kippenmest 13,75
29 juli 1927 Maessen Driekske van 23 juli tot 16 juli à 25 cent -6,50
28 maart 1930 Maessen G. kuikens, 132 ei à f0.74; 20 l petroleum+2 batterijen f0.40 (rit Kessel) -16,00
30 april 1931 Maessen G. 6 m³ kippenmest (G.J. van Teeffelen doorgestreept) 12,00
31 oktober 1931 Maessen G. 100 kg appels 8,00
30 september 1932 Maessen G. 50 kg sterrenet+100 kg goudrenet 15,00
31 december 1932 Maessen G. broedeieren 12 kg à f0,37 -4,44
31 december 1933 Maessen G. 10+40 kg pootaardappelen a f0.045 -2,00
31 december 1933 Maessen G. 10 kg honing; doorgestreept: Vullers Roggel 0,00
31 december 1933 Maessen G. 30 kg appels 2,40
31 december 1934 Maessen G. a f0.25 18,50
31 december 1934 Maessen G. verkoop fruit 3,40
31 december 1943 Maessen G. -11,00
21 januari 1929 Maessen J. wekker f1.80; horloges f1,90+f1.80 -5,50
31 maart 1932 Maessen L. schoolpoetsen -4,00
18 april 1931 Maessen L(ucia) f6.- 0,00
11 september 1929 Maessen Lucia f5.50+f2.50 -8,00
7 november 1929 Maessen Lucia werkloon -1,50
31 december 1929 Maessen Lucia 3xwassen -1,50
20 juni 1930 Maessen Lucia schoolpoetsen -5,50

31 juli 1931 Maessen Lucia werkloon 0,00
31 december 1931 Maessen Lucia schoolpoetsen -6,00
31 december 1931 Maessen Lucia schoolpoetsen -4,00
31 december 1933 Maessen Lucia 12 ? school (poetsen) -1,50
17 november 1922 Maessen P, Grashoek buitenband fiets -5,00
11 september 1924 Maessen P, Grashoek (verkoop aan Maessen van een) Opel motorrijwiel 30,00
19 mei 1926 Maessen P, Grashoek elektrische fietslantaarn -10,00
10 oktober 1926 Maessen P, Grashoek reparatiedoos -1,50
31 juli 1929 Maessen P, Grashoek afrekening rit Grashoek 1928 4,50
31 december 1940 Maessen P, Grashoek fiets -70,00
20 november 1925 Maessen P. 15 stuks kippen, 10 oude en 5 slacht jonge 24,00
31 december 1926 Maessen P. broedeieren onbekend 9,60
6 mei 1927 Maessen P. 28 kuikens 36,00
1 mei 1928 Maessen P. 2,50
20 augustus 1929 Maessen P. 30 pullen+f1.75 52,50
23 augustus 1929 Maessen P. 41 haantjes à f0.60 per kg 18,50
30 september 1932 Maessen P. appels 1,00
31 december 1932 Maessen P. 10 Witte Leghorns 5,50
31 december 1932 Maessen P. 137 kg kippen à f0.31 42,50
31 december 1933 Maessen P. 152 kg kippen a f0.28+6 hanen a f0,60 61,35
15 januari 1937 Maessen P. 188 kg oude kippen a f0.35 65,80
31 december 1938 Maessen P. 100 eenjarige kippen a f0.80 80,00
31 december 1939 Maessen P. oude kippen 13,80
1 januari 1940 Maessen P.J. No 22013 0,00
20 juni 1931 Maessen Th. en Jan werkloon, zie pagina 158; doorgestreept f12.- 0,00
1 juni 1927 Maessen Theo kersen plukken -2,00
30 april 1929 Maessen Theo werk, spitloon -4,25
31 juli 1929 Maessen Theo plukloon -10,00
15 december 1929 Maessen Theo werkloon 91 uur à f0.20 -18,20
31 december 1929 Maessen Theo werkloon -3,20
20 juni 1930 Maessen Theo zaad f0.28+werkloon f8.30 -8,58
26 december 1930 Maessen Theo werkloon -13,10
31 mei 1931 Maessen Theo Th. M en J. M.; 20 juni 1931 -12,00
28 augustus 1931 Maessen Theo18 mei, 28 augustus -86,00

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

13 december 1933 Op verzoek van den Directeur zal deze weer zijn oude traktement ontvangen en tevens met den Heer Maassen in overleg treden omtrent diens traktement.

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris

Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H25c G.H. Maessen nieuw H26
oud H44 J.W. Maassen nieuw H43
oud H68 J. Maessen nieuw H65
oud H119 Jac Maessen nieuw H104

22 april 1940 22 April 40
Den Weledelgestr. Heer Mr. F. M. A. Haffmans
Notaris
Helden-Dorp
Weledelgestr. Heer,
In opdracht van onzen Heer Dr. J. A. Carp hebben wij de eer ingesloten ook aan U het ontwerp-overeenkomst van koop en verkoop onzer gronden aan de stichting Binnenkolonisatie te doen toekomen, met beleefd verzoek hieraan wel Uwe aandacht te willen wijden, in het bijzonder aan punt 6 dezer overeenkomst.
Uwe bevinding eventueel opmerkingen gaarne vernemend verblijven wij
Hoogachtend
N.V.Maatschappij Helenaveen
Boekhouder.

29 maart 1946 Naar aanleiding van de post f1200 voor 20% loonsverhooging voor Directeur en boekhouder geeft de Directeur een overzicht Hij zelf wenscht niet op deze wijze in aanmerking te komen doch de boekhouder had om verhooging verzocht omdat alle ambtenaren opslag hebben gehad. De inkomsten van den Heer Maassen zijn f2600 salaris f200 bijdrage onderhoud f300 uitkeering rijkskolenbureau 25 M½ turf à f125 vrij woning ±f300.- totaal f3525
Men is van oordeel dat dit voldoende geacht kan worden voor een boekhouder der Maatschappij. Uit een en ander ontwikkelt zich een gesprek, het welk als resultaat oplevert den Heer Maassen te pensioneeren op 65 jarige leeftijd of op 1 Jan 1947 Het pensioen zal f2000 bedragen telken jaren door de Maatschappij te voldoen
[...] Een commissaris vergadering zal hieraan vooraf gaan waar den Heer en Mevrouw Maassen uitgenoodigd zullen worden en hun na afloop een dejeuner aangeboden ter eere van het dertig jarig dienst verband met de Maatschappij. De Heeren Vos en Bos zullen probeeren op de jaarbeurs eenig meublair te koopen tot maximum f500 om aan de Heer Maassen aan te bieden.

15 mei 1946 **De Heer en Mevrouw Maassen komen ter vergadering**
De Voorzitter de Heer Vos heet hun van harte welkom op dezen dag nu wij het feit willen herdenken, dat de Heer Maassen op 1 Mei 1945 dertig jaar bij de Maatschappij werkzaam is geweest. Deze jaren zijn moeilijk geweest en vooral de laatste jaren toen de familie Maassen bijna hun geheele inboedel met de oorlogshandelingen verloren. De Commissarissen bieden hierbij een ameublement aan als dank en herrinnering aan dit jubileum
Tevens deelt de Voorzitter den Heer Maassen mede dat Commissarissen besloten hebben hem met ingang van 1 Jan. 1947 te pensioneeren. De Heer Maassen zal een pensioen van f2000 ‘s jaars ontvangen.
De Heer Maassen dankt de Vergadering voor het geschenk en het pensioen. Hij voelt zich echter nog geheel valide om zijn werk te doen. Hij verzoekt de Vergadering om het boekjaar 1946 te mogen afwerken hetgeen waarschijnlijk enkele maanden na 1 Jan. zal duren. De Vergadering stelt dit zeer op prijs.

N.V. Maatschappij Helenaveen

beginjaren van de ontginningen

4 december 1851 **TE KOOP.**

Eene TREKKAST met TOEBEHOOREN, binnen weinig Jaren nieuw daargesteld, voortgekomen van wijlen den WelEd. Heer JOS. DE WIJS, benevens eenige KOZIJNEN en RAMEN, zeer modern en in goeden staat.
Adres J. VAN DE GRIENDT te 's Bosch. (732)

12 augustus 1852 [...] Grofwild wordt echter zeldzaam gezien, doch in 1851 werd in de peel onder de gemeente Deurne, een buitengewoon groot Hert gevangen en eene Ree geschoten. [...]

31 december 1852 Jan Goort Hoeben uit Liessel, een doodgewone boerenmens, zet voor eigen plezier de voornaamste gebeurtenissen uit zijn geboorteplaats en naaste omgeving in zeer gebrekkig Nederlands op papier:
"In het jaar 1852 is in de Liesselse peel een groot parseel verkogt, zes hondert Bunder bij Zoemeer, voor 48000 gld. in baar gelt".
"In 1853 in de Maant July begonnen een schipvaart [=Helenavaart] gemaakt … van de ouwde Kanaal [=Noordervaart], die Bonaparte [=Napoleon] heeft laten maken op Zoemeer… om turven uyt de peel te haalen en de oude Kanaal wort ook opgemaakt [dit lag toen nog droog]… en veel strooye keeten gebout…".
In 1855 wordt "een fraay huys gebout in de Peel kort bij Zoemeer [de directiewoning plus kantoor], een huys met twe verdiepingen, het staat wel agt voeten [ca 2,50 m] diep in het Moeras".
In 1856 "al wederom een huys gebout geschikt om een boere woning voor te gebruyken".
In 1857 "is de stal van dat voorzijde huys tot een kerk gemaakt en voor den eersten keer dienst of Mis gedaan den 16n October door eenen Priester [J.M. Nuyts], die daar is koomen woonen als Proost of Rector en daar is zeer gekroont [flink gesierd] in de Peel en den naam van het dorp is Helenaveen genoemd".
"In het jaar 1858 twe huyzen in Zoemeer gebout en het is daar al zeer droog en schoone vrugten gebout".

1 maart 1853 In verband met de voorgenomen ontginning van veenen onder *Deurne* en *Liessel*, is eene algemeene opneming van de Peel, door waterpassing en grondboring, verrigt. Daaruit is gebleken, dat de grootste hoeveelheid veen is gelegen ten zuiden van den weg van Gemert naar Venray. Benoorden dien weg is het veen meerendeels uitgestoken, zoodat hoogstens eene laag van drie palm dikte overblijft. De gronden, die met het beste gevolg schijnen te kunnen worden verveend en ontgonnen, zijn gelegen in de Noordbrabantsche gemeente *Deurne* en *Liessel*, en onder de gemeenten *Venray*, *Horst* en *Sevenum*, in Limburg. Tusschen de Noordervaart en de Maas, bij Neer, wordt geen turfgrond in genoegzame hoeveelheid gevonden, om den aanleg van eenigzins kostbare ontginningswerken te wettigen. Daar wordt evenwel eene groote oppervlakte heidegrond aangetroffen, die langzamerhand door houtteelt en irrigatie kan worden ontgonnen, naar mate de afvoer van voortbrengselen uit die streek, door den aanleg van land- en waterwegen wordt bevorderd.
Het denkbeeld is geopperd, om het water uit de Maas, bij Neer, tot op de bijna 20 ellen hooger gelegen vlakte, door stoomtuigen op te voeren, en daardoor de ontginning door vloeijen mogelijk te maken, zonder al het noodige water door de Zuidwillemsvaart en Noordervaart te moeten aanvoeren, in hoeverre dit denkbeeld aanprijzing verdient, kan eerst blijken, wanneer een ontwerp, met juiste raming van kosten en baten, zal zijn opgesteld.

30 maart 1853 Raadsbesluit van de gemeente Deurne: verkoop van 610 bunders en 53 roeden peel- en heidegronden voor f48828. Op 2 juli 1853 werd de notariële koopakte voor notaris van Riel gepasseerd. Op 24 augustus 1853 wordt per Koninklijk Besluit van regeringswege toestemming gegeven tot verkoop en 14 september kwam de "Concessie" af d.w.z. dat de verantwoordelijke minister dit Koninklijk Besluit ook metterdaad uitvoert door toestemming te verlenen aan de gebroeders van de Griendt tot definitieve aankoop van bovengenoemde gronden.

8 augustus 1854 **Daar de Werkzaamheden** aan het GRAVEN van het KANAAL in de *PEEL* onder *DEURNE* nog niet zijn afgeloopen, wordt hierdoor aan het **WERKVOLK** ter kennis gebragt, dat aldaar nog een geruimen tijd WERK te vinden is.
's Bosch, 31 Julij 1854.
J. VAN DE GRIENDT.

10 januari 1856 Ofschoon de Ondergeteekende zijne **Branderij** voor tijd en wijl buiten werking stelt, blijft hij evenwel voortgaan met den HANDEL in **GENEVER & LIKEUREN**, en houdt zich bij voortduring in ieders gunst aanbevolen.

VAN DE GRIENDT.
's Bosch, 10 Januarij 1856.

12 juli 1856 Gevende bij deze kennis, dat tengevolge hoogere afkomende prijzen de **GUANO** bij mij is moeten gesteld worden de 100 kilo met 5 Baaltjes of daarboven f15,75, minder dan 5 Baaltjes f16,00.
's Bosch 12 Julij 1856.
J. VAN DE GRIENDT.

18 augustus 1856 * 's HERTOGENBOSCH, 15 Aug. Heden morgen liep in het kanaal de Zuid-Willemsvaart binnen deze stad, bij het doen afloopen van het water, een groot Maasschip, geladen met turf uit de Peel-veenderijen van den Heer J. van de Griendt alhier, van zijne touwen en schoot met eene sterke vaart tegen een juk der afgebroken brug voor de Papenbril, en dit met zulk eene kracht, dat de voorsteven doorboord werd en het schip er op vast bleef zitten en in gevaar van zinken verkeerde; gelukkig dat het bij dag was, en de schipper, die met zijne vrouw ter kerke was, juist terug kwam, anders waren vermoedelijk menschenlevens te betreuren geweest, daar zijne nog jonge kinderen in het vooronder sliepen. Met een aantal werkvolk aan het ligten begonnen, tot dat het gat, daarin gestoten, boven water was, is het vervolgens gelukkig van zijne gevaarlijke stelling afgebragt.

22 november 1856 - In de gemeenten Horst en Venraij van het Hertogdom Limburg, is men bezig proeven te nemen, om de uitgestrekte peelgronden aan den landbouw dienstig te maken.
Men wil onderzoeken of die gronden, na eenige bewerking, niet geschikt zullen zijn tot het telen van boekweit en rogge. Eenige proeven met boekweit genomen, zijn gunstig uitgevallen en voldoende om het vraagstuk ten deze gunstig te doen uitvallen. De Burgemeester Van ter Velde der gemeente Horst, heeft van die boekweit op de Tentoonstelling te 's Hertogenbosch gezonden, en aldaar de eerste prijs verworven.

19 maart 1857 Beste Noordbrabandsche Spon en Lange TURF, afkomstig uit het Helena's Veen, toebehoorende aan de Nieuwe Onderneming van J. VAN DE GRIENDT & Co., zijn tot een civielen Prijs te bekomen bij Schipper VAN SCHIJNDEL, liggende aan het Wolfshoek alhier.(2594)

25 maart 1857 - Niet alleen voor kenners en belanghebbenden maar voor iederen vriend van vooruitgang en ontginningen is het eene ware last thans den Horster Peel te bezoeken, die voor ruim twee jaren eene uitgestrekte en bijna ontoegankelijke veengrond was en nu in een welig boekweitveld van 207 bunders herschapen is. Niet te verwonderen is het dan ook dat de Peel thans vooral Zondags, door talrijke bezoekers zoo van Horst als andere dorpen verlevendigd wordt. Het gezigt dier lagchende en nieuw te voorschijn geroepen landouw, alsmede de gedachte dat zoo menig werkman daar een ruim dagloon verdiend heeft en nog zal verdienen, dat alles doet het hart der bezoekers van voldoening zwellen. Hulde zij hier openlijk gebragt aan de heeren ontginners van der Griendt en van ter Velden, Burgemeester te Horst c.s. die hunne beste pogingen tot welslagen der onderneming, welke zooveel goeds aan de gemeente belooft, aangewend hebben.
Ter bekoming van werk kunnen zich de arbeiders bij den burgemeester ter gemelde plaatse vervoegen.

22 augustus 1857 - Volgens berigten uit Meijel ontstond aldaar den 15 dezer brand in de veenen van den heer van de Griendt te 's Bosch; ofschoon een aantal gemeentenaren ter hulp snelden, waren hunne pogingen vergeefsch, de vlammen waren te hevig en de rook zoo zwaar dat men niet zag wat men deed; daarbij was er gebrek aan water. Het graven van slooten was op de meeste plaatsen nutteloos, wijl de brandende turven door den hevigen wind op verren afstand geslingerd werden en overal nieuwen brand aanrigtten. Wat het blusschen mede allermoeijelijkst en schier onmogelijk maakte, was dat de turfgronden tot 6, 7, ja 8 voet diep door het vuur aangetast waren. Daar de brand steeds in uitgestrektheid toenam, was men niet weinig beducht dat hij tot de bosschen of tot het naburig dorp Meyel zou overslaan.
De waarde van hetgeen verloren is gegaan is zeer aanzienlijk.
* 200 man waren steeds met het graven van de sloot bezig, daar men bij het veranderen van den wind voor nog grootere schade bevreesd was.
Denzelfden dag riep ook de noodklok van het naburige Asten de gemeentenaren te hulp; ook daar stond een veenberg, die zich tot Deurne en Bakel uitstrekt in brand. Daar ter plaatse, alsmede in de Peel van Helden zijn duizende karren turf verbrand.

*Insgelijks verbrande er dien dag eene groote partij turf, in de Peel van Helden. Al deze onheilen moeten aan de aanhoudende hitte en droogte worden toegeschreven.

23 augustus 1857
(8336) Het gerigt uit *Maastricht*, dd. 19 Aug. ll., voorkomende in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van gisteren, No. 229, dat, volgens uit Meijel ontvangen kennisgeving van 15 Augustus, in de Veenen van den Ondergeteekende een belangrijke brand zou zijn ontstaan, is **onnaauwkeurig**. Die brand heeft wel gewoed *in de nabijheid van het Helena-Veen* en tot blussching is men bezig geweest, doch schade heeft hij op zijn terrein niet gehad. Ware dit het geval geweest, dan zou hij er melding van hebben gemaakt bij de assurantie, waarbij hij zijn turf heeft verzekerd.
's Hertogenbosch, 21 Augustus 1857.
J. VAN DE GRIENDT.

10 september 1857 Rector J.M. [Josephus Martinus] Nuijts in functie. Geboren in Bergeyk.

5 oktober 1857 De bisschop schrijft een brief aan rector J.M. Nuyts met "goede moed in de Americaanse zending". Op 14 december 1857 spreekt hijzelf van "mijne arme Amerikaansche missie".

15 november 1857 inzegening van de "kapel"
"Tien uren sloeg de klok van het veen Monseigneur! en alles was herschapen; al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen even alsof Willem III zijne intrede zou doen. (In de kerk) werden wij verrast, alles was op het schoonste opgetooid, de chraniums versierden alle wanden, en bewondering en verbazing vervulden alle harten, eene diepe stilte doordrong het kerkgebouw op het oogenblik dat voor den eersten keer het onbloedig offer op dit verlaten oord aan God zoude opgedragen worden; onder de Heilige Mis schetste ik hun de dankbaarheid, die zij hiervoor aan God schuldig waren en beval in hunne gebeden alle weldoeners, maar vooral Monseigneur, die hunne smeekingen had toegestaan, het Heilige Misoffer nu volbragt zijnde, heb ik hun gesmeekt mijne woorden altoos te zullen nakomen, eene blinde gehoorzaamheid mij te willen geven in alles wat hunne zielen aanbetreft dat zij dan gelukkig zouden zijn voor tijd en eeuwigheid".

14 december 1857 brief van Rector Nuijts aan de bisschop Zwijssen: "mijn arme Amerikaansche missie". "… ik ben den 12 oct. l.l. van dat goede Gestel [St. Michielsgestel] en ten laatsten vol bekommering den 13 des avonds bij den herbergzamen pastoor van Lijssel [C. Bijnen, een oom van de latere pastoor W.C.A. Bijnen] aangeland, die mij … daarenboven op zijne wijze zooveel in zijne magt was, heeft getroost en opgebeurd … dien nacht niets geslapen, aanhoudend zweefde dat HelenaVeen mij voor den geest, alles kwam bij mij op, zoo ver van Geestelijken verwijderd – een verwaarloosd en verwilderd volk en daar moet ik heen om mijne zending te volbrengen … o, die weg van Lijssel naar het Veen op den 14 october zal ik nooit vergeten; al wandelend kreeg ik de hutten in het oog, en het was als of ik door eenen donderslag werd getroffen … de Heer Deckers en zijn ega verwilkomden mij, en na eenige ververschingen genomen te hebben, begaf ik mij reeds vroeg ter ruste, want praten, daartoe had ik dien avond geenen lust … 15 october waarop het eerste misoffer zou plaats hebben … al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen … De dag van den 15 october aldus geeindigd zijnde … ik moest alleen hier blijven om mijne missie te voltrekken … Zie hier hoe ik met deze arme maar toch goede menschen omga – om hun hart en vertrouwen te winnen; van tijd tot tijd loop ik in de hutten binnen om met de kinderen eens te praten en dan naar het veld om de mannen aan hun werk eens op te zoeken, hen een woord van troost en opbeuring toe te spreken om hun zoo van den vuilen praat af te houden; des Zondags komen zij goed naar de kerk, dan preek in de laatste mis doch doodeenvoudig, omdat zij mij toch maar goed verstaan zouden, want zij zijn toch zo lomp en geen wonder, want de meesten hebben in drie jaren niets meer gehoord of bijgewoond … velen die alle maanden, sommigen in een half jaar slechts eene stille mis zonder onderrichting bijwoonden … een groote anderhalf uur van de kerk en dan nog altijd bekeven en uitgemaakt te worden … Ze zijn thans geheel veranderd, en doen hunne pligten volkomen naar wensch".

1 januari 1858 rector Nuijts stelt als kerkmeester voor Joannes Mathias Deckers, Hendrikus Janssen, Antonius Wouters en Godefridus van den Akker; "de twee eersten zijn mijns bedunkens het best daarvoor geschikt, de twee laatsten zijn arbeiders".

18 januari 1858 Gedaan en verleden te s Hertogenbosch in het oud stads koffyhuis bewoond bij Henricus Hohmann, den achttienden January achttien honderd acht en vijftig, in tegenwoordigheid van den Heer Johannes Gerardus Losgert, kandidaat Notaris en Johannes van der Heyden, Schoenmaker, beide wonende te 's Hertogenbosch, aan den Notaris bekend, als getuigen.

19 januari 1858 5. Insgelijks zullen er 4 paarden aangekocht worden.
19 januari 1858 2. Er wordt besloten de 1ste Storting ad 20% uit te schrijven en voor 15 February ten kantore van den heer F. van Lanschot te doen plaats hebben.
3. De 2e storting ad 10[20?]% wordt op 1e Mei bepaald.

13 februari 1858 - Z. M. heeft bewilliging verleend tot oprigting te 's Hertogenbosch eener naamlooze vennootschap onder den titel van "Maatschappij ter ontginning en Verveening der Peel, genaamd Helena-Veen," en zulks op den voet en onder de voorwaarden in het ten requeste overlegde ontwerp der akte van oprigting omschreven.

8 maart 1858 Nuyts schrijft dat Deckers en Janssen hun benoeming aangenomen hebben en dat hij van het Rijk zijn aanstelling als pastoor heeft ontvangen.

19 mei 1858 15. de 4de en 5de stortingen, beide ad 10 procent worden bepaald op 21 Juny en 5 July 1858.

29 juli 1858 MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, GENAAMD: ***HELENA-VEEN,***
HH. Aandeelhouders worden bij deze verwittigd, dat DE ZESDE STORTING ad 10 pCt. bepaald is op 22 Augustus e. k., ten Kantore van den Heer **F. VAN LANSCHOT** alhier 's HERTOGENBOSCH, 26 Julij 1858. *Namens het Bestuur*,
(12638) **J. VAN DE GRIENDT.**

2 augustus 1858 * ASSEN, 30 Julij. Sedert eenige jaren is men in deze omstreken, voornamelijk in het Helenaveen, begonnen met de peel te ontginnen, en wel voor de boekweitteelt, hetgeen telkenjare gunstige resultaten heef opgeleverd. Dien ten gevolge heeft men dan ook een groot aantal gemeentegronden tot dat einde verpacht, welke thans voor het grootste gedeelte in ontginning zijn gebragt. De veenboekweit staat thans in vollen bloei en belooft eene buitengewone opbrengst. De Zondag ll. alhier in de omstreken geheerscht hebbende storm heeft veel schade in de tuinen aangerigt, doordien aan de boomen, welke eenigzins aan den wind blootgesteld waren aanmerkelijke nadeel is toegebragt; het grootste gedeelte van het veelbelovend ooft is afgewaaid. De boekweit heeft hier en daar een weinig geleden, die in de peel is bijna onbeschadigd. Da aardappelen staan uitermate schoon en beloven eene dubbele opbrengst, de thans gerooid wordende zijn groot van stuk en lekker van smaak; van de ziekte heeft men nog geene sporen ontdekt.

21 augustus 1858 *Verveeningen*. Ten aanzien van de verveeningen onder Deurne in het zoogenaamde Helena-veen, onder de direktie van J. van de Griendt te 's Bosch, kan over 1857 worden medegedeeld, dat het steken van turf steeds met kracht wordt voortgezet, als zijnde van Maart tot November door de ambtenaren van 's rijks belastingen gepeild geworden 162,507 ton lange turf der 3e klasse; terwijl daarenboven door of van wege de ondernemers, uit de aanliggende veengronden van de gemeente Deurne, nog 200,000 ton turf 3e klasse en 500 ton turf van de 1e klasse gefabriceerd zijn.
Het hoofdkanaal (Helena-vaart) is dat jaar niet verder doorgetrokken, doch is in de verdere strekking over 500 ellen lengte de bovenveen afgevoerd. Nieuwe zijwijken zijn er ook niet aangelegd.
In de maand Mei 1857 is een aanvang gemaakt met het afbranden van het veenterrein voor de boekweitteelt, en zijn met boekweit bezaaid 90 bunders onder Deurne en 213 bunders onder Horst; zijn er thans in het Helena-veen 150 bunders begript en voor de boekweit bekapt, en onder Horst 275 bunders.
De boekweitteelt heeft dat jaar buitengewone resultaten opgeleverd, doordien elke bunder gemiddeld 21 mudden heeft opgebragt.
Negen bunders waren tot bouwland aangelegd, die mede eene gunstige uitkomst hebben opgeleverd.
Het aantal woningen is niet vermeerderd en ook de bevolking is niet toegenomen.
In de maand Oktober is een der bestaande steenen gebouwen tot noodkerk ingerigt, waarin dagelijks dienst wordt verrigt.

De gezondheidstoestand der bevolking is steeds gunstig gebleven.
Deze onderneming is thans overgebragt in eene maatschappij, waaruit zal voortvloeijen dat in 1858 nog met meer kracht zal worden gewerkt.
In navolging van deze onderneming, zijn in November 1857 onder de gemeente Deurne verpacht ongeveer 400 bunders voor de boekweitteelt; dit voorbeeld is reeds eveneens gevolgd onder de gemeenten Zevenum en Venraij (Limburg.)
In de veenderij genaamd den Diepenhoek, onder Someren zijn gepeild 35482, en onder de gemeenten Deurne, Asten en Bakel 336294 ton turf.

31 december 1858 MAATSCHAPPIJ.
In 1858 werd de N.V. Maatschappij Helenaveen opgericht, omdat het bedrijf veel kapitaal nodig had. Uitgegeven werden 2000 aandelen van f500 waarvan er 1450 werden geplaatst. De aangekochte veenderijen bedroegen inmiddels 900 ha eigendom. In 1858 kocht de Maatschappij nl 300 ha veengrond van de gemeente Horst. De comparanten van de vennootschap waren Jan van de Griendt te ’s-Hertogenbosch, Nicolaas van de Griendt te ’s-Hertogenbosch en George Carp te Breda. Het Bestuur bestond uit een directeur die tevens lid en voorzitter was, vier gewone leden en vier commissarissen. Ieder lid moest destijds vier aandelen op zijn naam bezitten. Deze aandelen bleven in de kas der maatschappij als onderpand voor het beheer van de bestuurders. De directeur moest 20 [of 30?] aandelen in eigendom hebben, welke werden bewaard in de kas van de Maatschappij Helenaveen. Zijn salaris bedroeg f2000. De commissarissen – welke toezicht uitoefenden – moesten minstens 2 aandelen bezitten.

24 februari 1859 27. Bij besluit van den 13e Mei daaraanvolgende werd bepaald aanvraag te doen tot het plaatsen van stallen langs de ZuidWillemsvaart, ten einde de toogpaarden voor besmettelijke aanrandingen te vrijwaren en de kosten der toogers zooveel doenlijk te bezuinigen.

12 maart 1859 **MAATSCHAPPIJ: TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd Helenaveen.**
Ingevolge Art. 35 der Statuten, worden HH. Aandeelhouders uitgenoodigd tot het bijwonen der **ALGEMEENE VERGADERING**, welke zal gehouden worden op Dingsdag 5 April e. k., des Namiddags ten 3 Ure, op de Bovenzaal van den Heer H. HOHMANN (*Oud Stads-Koffijhuis*), te ‘s Hertogenbosch.
‘s HERTOGENBOSCH, 12 Maart 1859.
De Directeur, **J. VAN DE GRIENDT.** (4256)

14 april 1859 **MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd *Helenaveen*,**
HH. AANDEELHOUDERS worden bij deze verwittigd, dat de 7de, 8ste en 9de **STORTINGEN**, ad 10 pCt., bepaald zijn op 3, 17 en 31 Mei e.k., te Kantore van den Heer F. VAN LANSCHOT, te ‘s HERTOGENBOSCH. (6183)
‘s HERTOGENBOSCH *Namens het Bestuur:*
11 April 1859. **J. VAN DE GRIENDT.**

9 juni 1859 De ondergeteekende geeft bij deze te kennen, dat er in zijn pakhuis te *Helena-Veen* steeds voorradig is en verkrijgbaar, **BESTE HOLLANDSCHE ASCH** à 40 centen per mud
Helena-Veen den 9 Junij 1859
J. DECKERS.

22 juli 1859 **MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd *Helenaveen*,**
gevestigd te 's Hertogenbosch.
Het Bestuur heeft de eer Belanghebbenden ter kennis te brengen, dat tot 1°. September e. k. de Deelneming in voornoemde Maatschappij opengesteld is ten Kantore van de Heeren F. VAN LANSCHOT, J. W. PRONK en GEBR. SPIERINGS, allen te 's Hertogenbosch, zijnde het **AANDEEL** gesteld à Pari met 1½ pCt. Verhooging als Bijdrage in het Reservefonds. **J. VAN DE GRIENDT,**
's Hertogenbosch, 20 Julij 1859. Directeur. (11771)

22 september 1859 TE KOOP GEVRAAGD:
Gebruikte MATERIALEN en **AANHOORIGHEDEN** eener SCHEEPSTIMMERWERF, geschikt voor den aanleg eener Nieuwe Werf.
‘s Bosch, J. VAN DE GRIENDT.
20 September 1859. (9938)

1 november 1859 Rector T.L. [Theodorus] van de Eijnde in functie. Geboren in Gemert.

7 november 1859 overleden: Nuijts, Josephus Martinus; Rector in Helenaveen, 45 jaar oud. Ziekte: "de zenuwe zinkenkoorts".

31 december 1859 de eerste onderwijzer van Helenaveen werd Clemens d'Haene.

uit het kasboek van Leo Theelen:
18 augustus 1922 Maatschappij Helenaveen pacht land -5,00
23 september 1932 Maatschappij Helenaveen pacht land over 1931 -10,00
3 oktober 1933 Maatschappij Helenaveen pacht land -10,00
31 december 1934 Maatschappij Helenaveen landpacht -10,00
31 december 1936 Maatschappij Helenaveen landpacht -10,00
31 december 1937 Maatschappij Helenaveen landpacht -10,00
31 december 1937 Maatschappij Helenaveen turfveld, f8.80+f6.60 -15,40
31 december 1937 Maatschappij Helenaveen turfveld, ontvangen 39,00
31 december 1937 Maatschappij Helenaveen turfveld, steken en vracht f19.-+f2.60 -21,60
31 december 1942 Maatschappij Helenaveen landpacht -10,00
31 december 1943 Maatschappij Helenaveen brandstof steken -54,00
31 december 1943 Maatschappij Helenaveen drogen -24,60
31 december 1943 Maatschappij Helenaveen pacht land -33,10

van de Manakker

3 januari 1922 Raadsvergadering te Deurne Op Zaterdag 31 Dec. [1921] des nam. 3 uur.
De Voorz. Allereerst zal ik aan de orde stellen het verleenen van eervol ontslag aan mejuffr. v. d. Manakker, onderwijzeres te Helenaveen, ofschoon het niet op de agenda staat. Mejuffr. Manakker heeft nl. eervol ontslag aangevraagd in het vooruitzicht van haar benoeming te Helden, zoodat wij ze dus over 1½ maand kwijt zijn.
v. Oers Daar zitten we toch maar weer beroerd mee te kijken, kunnen we dien datum niet wat verschuiven?
Voorz. Het is nu eenmaal in haar instructie vastgelegd, dat de opzegtermijn maar 1½ maand is.'t Is haar goed recht dat zij ontslag aanvraagt.
v. Oers Toen Theelen in Venray weg wou hielden ze hem ginder ook tegen z'n zin vast. Daar ging het dus wel, waarom zou het hier dan niet gaan.
Voorz. We kunnen niemand vast houden daar in een zeker tijdperk de benoeming moet geschieden. Ik erken dat het voor de school te Helenaveen zeer onaangenaam is. Echter mej. Manakker ontzeilt de moeilijkheid door voor dat zij benoemd is in Helden hier reeds ontslag aan te vragen.
v. Oers Dan moeten we zoo iemand geen eervol ontslag geven.
[…]eelen heeft me anders ge[…] in Venray wel met hem zoo ?
Voorz. Dat doet niets ter zake de clausule luidt eervol ontslag binnen drie maanden.

uit het kasboek van Leo Theelen:
2 september 1924 Manakker v.d., Meijel rekening -12,60

Manders

5 mei 1898 **Helenaveen.** Maandag namiddag ontstond door onbekende oorzaak brand, in de huizen, bewoond door de heeren J. van den Munckhof, Verstappen en Manders. De behuizing is totaal vernield, benevens eenige inboedel. Alles is door assurantie gedekt.

7 februari 1899 Uitloting der Prijzen van de MAAS- EN ROERBODE [...] H. Manders, Helenaveen

4 mei 1914 J. Manders, rangeerder Spoorwegen: Loffelijke vermelding

van Maris

uit het kasboek van Leo Theelen:
24 september 1923 Maris 20 broedeieren 1,00

14 oktober 1930 **Politiediploma.**
Het gewoon diploma werd behaald door: P. J. L. Maris Helenaveen

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H16 A. van Maris nieuw H14

3 juni 1966 [...] **Veelbelovend begin**
De eerste hoofdstukken van zijn boek zijn verreweg het beste deel. de herinnartimigen aam het leven in een klein Noord-Limburgs dorp in de uithoek van de Peel nabij Meyel en Helenaveen zijn raak en met humor verteld. Wat de jongen Jeu van Tomperpiet zoals hij als jongen van het dorp Maris werd aangeduid heeft beleefd klopt tot op de absolutistische catechismus-uitleg van de kinderen haarzuiver met wat dorpskinderen van die tijd hebben ervaren. Het hoofdstuk over de seminarie-tijd bij de heren» Lazaristen in Wernhoutsburg is al even raak verteld. In vergelijking met de "Brabantse herinneringen" van Anton van Duinkerken mist het verhaal van Smedts, diepgang en een genuanceerde vararatwoordfing, het leest daarentegen wel aantrekkelijk vlotter. Mathieu Smedts bracht het tot elf maanden noviciaat. Hij werd ziek en de overste deelde hem mee dat hij in overleg met de novice-meester had besloten hem naar huis te sturen. "Ik miste de juiste mentaliteit. Hij was uiterst vriendelijk Het speet hem, maar later zou ik begrijpen dat deze maatregel in mijn eigen belang was."
Als Mathieu Smedts niet per se over de vermeende weerbarstige katholiek in hem had willen schrijven, maar gewoon herinneringen onder een ander titel, dan zou hij tussen dit en het hoofdstuk over "een afschuwelijk sirene" (het fascisme) en zijn studie aan de universiteit te Nijmegen nog een merkwaardig chapiter hebben kunnen toevoegen. Zijn boek zou dan zonder onnozel aandoende toeristische chapiters toch de goede lengte hebben gekregen. Dat hoofdstuk zou de aardige, niet overdreven titel kunnen hebben: Jan v. Maris, dichter en provo. De gegevens daarvoor zijn in mijn bezit. Ik heb van hem nog 'n hele stapel vergeelde brieven gevonden die als de authentieke neerslag van wat onder de toenmaals katholieke schrijvers van twintig jaar leefde interessante stof bevatten. [...]

Meekers

14 mei 1891 Andries Meekers.
Hij woont ruim 30 jaar in het veen. hij had 15 Oct alles met den directeur afgrekend. daarop werd hem door dezen het werk verboden. tevens moest hij het huis verlaten op 15 April.
vr. Welke aanleiding bestond hiertoe?
a. Niemand weet het, noch ik, noch Verhoeven.
vr. Gij had een tapperij?
a. Neen, een biertapperij, nooit werd er jenever geschonken. nooit gevochten. Geen oorzaak kan ik nagaan, ik heb het gevraagd aan den directeur, deze antwoordt: ik geef jou geen werk. Thans graaft hij bij Schellings zwart-turf. Nu moet ik mijn huis uit, circa 10 jaar heb ik er in gewoond. ik moest het al verlaten hebben!
Ik heb op het oogenblik geen land meer, dezen winter heb ik het vee moeten verkoopen om te eten. Wij zijn met vier man te huis. Het bierhuis is dezen winter opgehouden. Ik had circa 1 hect land bij het huis. Nu zal de woning door Overijsselaars ingenomen worden.
vr. Kan een Noordbrabander even goed turf steken?
a. In Overijssel leert men dat van jongs af, en zoo kan men dat daar beter.
vr. Zoude Verhoeven U weggestuurd hebben?
a. Neen. ik ga ook niet gaarne weg.
vr. Onder welken baas zoudt gij liever werken Helenaveen of vd Griendt?
a. Ik zou liever hier blijven en het spijt mij dat ik weg moet.
vr. Is er nooit procesverbaal gemaakt in de herberg?
a. Er is nooit procesverbaal geweest; er is eens voor in huis een twist geweest die nog te Roermond voor de rechtbank is gekomen.

mei 1891 Waarom hebt gij Meekers ontslagen, zijn land aan een ander gegeven en hen de huur opgezegd, van al diegene die wij gehoord hebben heeft niemand over hem geklaagd?

14 en 21 juli 1891 22 Waarom moest Meeker/Mekes, sinds 30 jaren in Hveen vertrekken? Is hem zijn land ontnomen?

Reeds voor 3, 4 jaren zijn bij mij klachten ingekomen over Meekes. Verleden jaar liepen die hooger. Men beklaagde zich over "ongeoorloofde" vergunning, en de kwade gevolgen van dien: ruwheid, onzedelijkheid, vechterij. Verhoeven en van Splunder waren eens en zeer sterk in hunne klachten; Blatter bevestigde, de politie eveneens. Toen heb ik nagegaan in de weeklijsten welk loon hij verdiende. Het beliep sedert geruimen tijd niet meer dan f1.50 per week en per jaar. Daarvoor bewoonde hij een dubbelhuis en had veel land, en meende ik te moeten besluiten dat de tegen hem ingebrachte beschuldigingen juist moesten zijn, omdat zijne bekende verdiensten ? een voldoend middel van bestaan op leverden, en vroeg aan het bestuur verlof tot uitzetting.
Ik heb dat tegen over Mekes in deze zachten vorm gedaan; hij zoude stellig tevreden zijn heengegaan en had reeds elders gehuurd. Toen hij tot vertrekken gereed was, en zijne meubels reeds in eene schuit had geladen, schijnt hij van meening veranderd te zijn.
Zijn land heeft hij onbewerkt gelaten en zijnen mest verkocht. Toen heb ik het land aan een ander verhuurd.

5 augustus 1891 15e Vraag. Hebt gij of van Splunder vroeger bij den Directeur over Meekers geklaagd?
Antwoord Ja, Meekers had herberg en winkel; de herberg heb ik steeds afgekeurd. Die herberg is meen ik in Oct. 1890 verdwenen. Overigens was Meekers gewillig en was hij hoofd zakelijk werkzaam aan de waterlossingen en bruggen, waarnaar hij opkwam als hij geroepen werd.
Ik geloof dat de Dir. voornemens was van het huis van Meekers 2 woningen te maken, die er vroeger ook geweest zijn als ik het wel heb.

10 september 1891 **c. Meekers.**
Meekers heeft winkel en herberg te H'veen gehouden, hetgeen aldaar een niet onvoordeelig bedrijf schijnt te zijn. Wegens de herberg hebben de Hoofdopzichter en de onderbazen meermalen klachten ingediend bij den Directeur, en schijnt dat de reden te zijn geweest waarom door hem machtiging is gevraagd en verkregen van het Bestuur om aan Meekers de huur op te zeggen
Hoewel Meekers lang bij de Maatschappij heeft gewerkt, is dit echter in de laatste jaren, ook al als gevolg van zijn meer voordeelig herbergbedrijf, van minder beteekenis geweest. Aanvankelijk heeft M., volgens den Directeur, geen bezwaar gehad de Peel te verlaten, echter is hij later van meening veranderd, zoodat hij op dit oogenblik nog te H'veen woont, hoewel hij in Griendtsveen werkzaam is.
Aangezien hem de huur is opgezegd met machtiging van het Bestuur, acht de Commissie het raadzaam in dat besluit thans geene verandering te brengen, hoewel zijne voorgenomen verwijdering niet genoegzaam op degelijke gronden schijnt te v?sten en aanleiding heeft gegeven tot een ongunstigen indruk bij de bevolking.-

Meester

29 juni 1921 **Ned. Herv. Kerk.** Beroepen: te Helenaveen ds. T. G. Meester te Urmond;

8 oktober 1925 **Beroepen:** te Veghel c. a. ds. T.G. Meester, te Helenaveen;

29 oktober 1925 **- Bedankt:** voor Veghel c.a. ds. T. G. Meester te Helenaveen.

7 februari 1926 Ondertrouwd:
G. J. BORST en T. G. MEESTER,
536.11 N. H. predt.
Amsterdam.
Helenaveen.
Huwelijksvoltrekking D. V. 25 Febr. a.s. Amsterdam.
Inzegening Nieuwe Kerk, 12.45.

uit het kasboek van Leo Theelen:
27 maart 1927 Meester G.G. rit Deurne v.v. 5,00

17 mei 1927 Beroepen te Deurne c.a. ds. T. G. Meester te Helenaveen;
1 juni 1927 Aangenomen: naar Deurne c. a. ds. T. G. Meester, te Helenaveen;

29 november 1930 **HELENAVEEN. - Afscheid dominé.** - Na Zondag afscheid genomen te

hebben van zijn gemeente, heeft Ds. Van Bruggen ons dorp verlaten met bestemming naar Doeveren bij 's-Bosch. Zoolang er geen nieuwe dominee is aangesteld, zullen de diensten en 't Catechesatie-onderwijs worden geleid door Ds. Meester uit Deurne, die eertijds als zoodanig in Helenaveen werkzaam was. Moge het Ds. Van Bruggen gegeven zijn nog vele jaren in Doeveren te mogen werken.

10 mei 1939 **Opening militair tehuis Helenaveen.**
Voor militairen aan de grens.
HELENAVEEN, 9 Mei. - Gisteravond is alhier onder vele blijken van belangstelling zoowel van militaire als burgerlijke autoriteiten, een militair tehuis geopend voor de grenstroepen, hetwelk met de medewerking van ds Van den Berg, Hervormd predikant aldaar, geheel door particuliere giften is tot stand gekomen.
Na de officieele opening door ds Van den Berg werd het woord gevoerd o.a. door luitenant-kolonel jhr De Braum, de reserve-veldprediker majoor ds W. J. Manger en ds De Meester uit Deurne.
Na afloop van de plechtigheid werden de soldaten op ververschingen onthaald en bleef men nog eenigen tijd gezellig samen.
Dit militair tehuis zal zeer zeker voorzien in een dringende behoefte om het den jongens aan de grenzen in hun vrijen tijd zoo aangenaam mogelijk te maken.

Mertens

24 december 1904 HELENAVEEN. De heer A. J. Mertens, onderwijzer aan de o. l. school alhier is met ingang 1 Januari benoemd tot onderwijzer aan de bijzondere school van het Sint Aloysiusgesticht "Heibloem" Heythuizen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
16 december 1921 Mertens Ciel reis- en verblijfkosten (inbegrip ziekteperiode Ciel) -50,00
4 juni 1923 Mertens Ciel te veel ontvangen salaris vervolgonderwijs 1921 -50,00
31 december 1936 Mertens Ciel lijst portret Mama -6,50
4 oktober 1924 Mertens Ciel reis schoenen f6.75 en pince nez in etui (puntueele glazen 0,25) f7.70 -14,50
8 april 1924 Mertens Ciel reis naar Eindhoven motormuts, enz (dubbel geboekt, zie pagina 40) -30,00
8 april 1924 Mertens Ciel reis naar Eindhoven -30,00
14 oktober 1925 Mertens Ciel reis naar Eindhoven -50,00
5 april 1923 Mertens Ciel reis naar Roermond+auto Roggel -30,00
6 november 1924 Mertens Ciel reis naar Roermond -25,00
24 juni 1925 Mertens Ciel reis naar Roermond -20,00
7 februari 1923 Mertens Ciel reis naar Venlo tapijt -55,00
7 juni 1923 Mertens Ciel reis naar Venlo kleren+huishoudelijke artikelen -80,00
10 november 1925 Mertens Ciel reis naar Venlo (Nella) -60,00
10 februari 1926 Mertens Ciel reis naar Venlo -30,00
28 april 1926 Mertens Ciel reis naar Venlo mantel, schoen, enz. -150,00
23 december 1925 Mertens Ciel reis samen naar Roermond kerstartikelen, wafelp(an), enz -40,00
10 juni 1925 Mertens Ciel reis samen naar Venlo -40,00

18 augustus 1926 FAMILIEBERICHTEN.
[...] OVERLEDEN: - C. J. Theelen geb. Mertens, Helenaveen. - [...]

Miere/Mirer;

26 mei 1891 Miere landbouwer.
Hij heeft een huis met 8 man, doch maar 3 slaapsteden. hij verzoekt nu 1 slaapstede meer te hebben. Toen het koningsfonds alles kwijtschold had hij geen cent schuld. Verleden jaar kreeg hij 55 gld. Elke week werd daarvan afgehouden. er was niets aan te doen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
30 november 1931 Mirer A. steenbikken -4,00
31 december 1932 Mirer A. f4.- (voor fazantenhok) 0,00

van de Mortel

17 april 1913 - De heer H. van Oers alhier is candidaat gesteld als lid van den gemeenteraad van Deurne, zulks ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van den heer N. v. d. Mortel.

3 mei 1913 **Deurne**, 29 April. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezing (vacature M. v. d. Mortel, Helenaveen, is als volgt: H. v. Oers, Helenaveen 352, L. Wellens, Liessel, 305, van onwaarde 9 stemmen, zoodat is gekozen de heer van Oers.

van Mullekom

14 mei 1891 Antoon van Mulkom fabrieksarbeider
Hij zegt dat hij 30 gld voor huishuur betaalt, 90 roeden beteelt, in het geheel 50 gld betaalt, en dat de polit[illegible]de fabrieksarbeider voor de schuldigen houdt. Verder dat hij er niet toe behoort.

26 mei 1891 Lambertus Kuiper en Jan van Mullekom uit Helden.
Zij deelen hunne grieven schriftelijk mede:
I de maat van de turf is te groot en te zwaar. de verdiensten worden dus kleiner
II De boot die vroeger de menschen naar het werk bracht is er niet meer. men moet dus ver loopen.
III de brug is weg. zij moeten dus als zij moede zij achter het huis van den directeur om. Zij zeggen verder dat er 's winters geen werk is en wat de maat betreft deelen zij nog mede dat vroeger een stok 2.456 en nu 2.50 groot is.

26 mei 1891 26 mei 1891 Piet Arts, Arnoldus van Mullekom en J. Blanken (deze 2 laatsten van Helden).
Zij weggen dat zij in zekere zin ook met de maatschappij te maken hebben, waar tegenwoordig vreemde worden voorgetrokken. Zij komen voor hun zoons die bij de Mij werken.
~~zij deelen hun grieven schriftelijk mede:~~
~~I. De maat van de turf is te groot en te zwaar voor het geld dat zij krijgen.~~
~~II De boot voerde vroeger. Nu moeten zij ver loopen.~~ Zij klagen er verder over dat De brug weg is, zij moeten nu achter den tuin v.d. directeur om. ~~als zij moede gewerkt zijn.~~ dit laatste brengt ook de kinderen in de verleiding om door den tuin van de directeur heen te loopen wat hun dan zoude blootstellen aan een cullanger
vr. Wordt er geklaagd over den nieuwen opzichter?
a. Neen er wordt niet geklaagd, wel over zijn geven van het werk.
Artz deelt mede dat hij gaarne een schop had hij heeft geen stalling en het is hem beloofd. hij klaagt er ook over dat zij tabakspijlen op hun naam hebben gehad. toen het koningsfonds de schuld delgde nam de maatschappij de spijlen terug.

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

13 april 1894 Te Helenaveen ontstond gistermiddag door onbekende oorzaak brand in een huis, bewoond door twee gezinnen, vader en zoon Van Mublekum. Het vuur nam zoo snel toe, dat in een ommezien de beide woningen in de asch lagen. Een varken en drie

geiten zijn omgekomen. De inboedel van den vader was verzekerd, die van den zoon niet.

10 augustus 1895 HORST. Woensdag-avond had aan de Halte Helenaveen een droevig ongeluk plaats. Terwijl de 23-jarige V. Mullecom, werkzaam bij de Griendtsveen Moos Litter Co. bezig was wagens te laden, had hij het ongeluk met zijne linkerhand zoodanig beklemd te raken, dat hem het geheel hand-voorarmgewricht verbrijzeld werd. Laat in den avond is hem door de doctoren Bozon en Dubois in 't ziekenhuis te Venlo de hand moeten geamputeerd worden. Alle werklieden van genoemde Maatschappij zijn tegen invaliditeit verzekerd. Moge dit laatste iederen werkgever tot navolging strekken.

11 januari 1896 Helenaveen. In de turfstrooiselfabriek van de Heeren Arets-Terwint alhier, is jl. Dinsdag de arbeider J. van Mullebom, oud 27 jaren, wonende te Helden, belast met het aanbrengen van latten op de te maken pakken turf tusschen de pers met zijn rechterhand beklemd geraakt, waardoor de vingers dier hand werden plat gedrukt en in de handpalm eene groote scheurwonde is ontstaan. De leider is onmiddellijk onder behandeling van doctor Crobach te Deurne gesteld.

18 juni 1909 De brug die thans in de buurt van de directiewoning ligt, zal overgebracht worden bij van Mullekom.

23 december 1910 **Emmahoeve aan den directeur verhuurd**
De directeur doet nu het voorstel om de Emma-hoeve aan hem zelve te verhuren. hij zal dan een zetbaas ?men uit het noorden, en Smit zou dan huurder kunnen worden van de Prins Hendrik-hoeve die nog gebouwd moet worden.
Een langdurige beraadslaging wordt over dit punt gevoerd. Dat het zoo moeilijk is huurders uit het Noorden te krijgen valt zeer tegen.
Op ? ? het niet zonder bedenking wordt de ? aan den directeur te verhuren omdat daarvan allerlei complicaties het gevolg kunnen zijn, en de personen die de Helenaveen bezoeken toch zullen denken dat zulks een boerderij niet als voorbeeld van een rentegevend bedrijf mag worden genomen, omdat zij onder te gunstige omstandigheden wordt geexploiteerd. besluit men echter op het voorstel van den directeur in te gaan. waarbij ? als motief geld, dat de boerderij anders leeg zoude staan, hetgeen zeker dan geen verkeerde indruk geven zou. en men op de voorgestelde wijze toch gebruikers ? veenkoloniale bedrijf zou krijgen.
De directeur huurt dan de boerderij Emma met 20 hectaren, voor den tijd van 6 jaren en op voorwaarden als van Mullekom.

1 augustus 1911 **Het mes.**
Helden. Zondagavond omstreeks 10 uur had alhier onder het gehucht Grashoek eene ernstige vechtpartij plaats, welke zich ongeveer als volgt heeft toegedragen.
In het café van A. van Mullekom bevonden zich verschillende jongelui van Beringe-Maris, alsook enkele van de buurt Grashoek. Al spoedig kwam het tusschen hen tot eene ernstige woordenwisseling, hoofdzakelijk tusschen J. Gielen van Maris en J. Gielens van Grashoek. De gespannen verhouding werd nog dreigender door het binnentreden van nog enkele andere personen van Grashoek. Van woorden kwam men tot daden en weldra ging men elkander te lijf met bierglazen, messen en stokken. Gielens van Grashoek ontving een steek in den rug en viel neer, doch nauwelijks had diens noodkreet geklonken of ook Gielen van Maris viel, getroffen door verschillende messteken. Eene zeer ernstige wonde had hij ontvangen in de volle borst.
Onmiddelijk werd Dr. Joosten ontboden, die met zijn auto spoedig ter plaatse was. Hij vond er beide verwonden liggend in een echt bloedbad.
Tevens werd de geestelijke hulp ingeroepen van den ZeerEerw. heer Pastoor uit het naburige Helenaveen. Gielen van Maris is dadelijk van de H. Sacramenten voorzien, zijn toestand is zeer ernstig.
De gemeenteveldwachter H. Peeters, die nog denzelfden avond ter plaatse een eerste onderzoek instelde, nam als vermoedelijken dader in arrest den 23-jarigen F. Van Maris van Grashoek. Door de marechaussee werd gisterenmiddag eveneens in voorloopige bewaring genomen de 26-jarige H. Peeters, eveens van Grashoek. Beiden zijn verdacht vam de mishandeling van Gielen, terwijl tegen deze zware vermoedens bestaan ten opzichte van zijn lotgenoot Gielens.

23 december 1912 **pacht v Mullekom**
De directeur zegt dat van Mullekom de pachter der Wilhelminahoeve de geheele pacht heeft betaald en f200 aflossing op voorschot Koningsfonds, een bewijs dat het den man

goed gaat.

18 januari 1918 In het algemeen is de directeur van meening, tengevolge de opgedane ondervinding, dat men de Brabantsche en Limburgsche bevolking tot pachten des Helenaveen moet zien te krijgen. Onder de tuinders beginnen tegenwoordig goede krachten te komen, en het voorbeeld van het succes van van Mullekom trekt de menschen aan.

15 januari 1924 **v. Mullekom**
De directeur deelt nog mede dat van Mullekom nog steeds huurt voor f45 de hectare, welke huur te gering is in vergelijking van de andere boerderijen. daarbij komt dat hij vroeger veel kunst en straatmest gehad heeft. De directeur stelt zich voor er eens met hem over te spreken. In de oorlogsjaren is zijn pacht geeindigd, en het is toe jaarpacht geworden.

6 april 1924 In verband hiermede zegt de dir dat dat hij den pachter der Wilhelminahoeve van Mullekom verzocht heeft vóór 15 mrt mededeeling te doen of hij 15 October wil inhuren of niet. Daar geen van zijn 4 zoons zin heeft in het bedrijf schijnt hij op zijn eigen te willen gaan wonen. Hij was al bezig mest te vervoeren naar 't Zinkske onder Deurne, hetgeen echter niet geoorloofd is.

5 juni 1924 Maatschappij 'Helenaveen'
Helenaveen, 5 Juni 1924

Den Hoogwelgeb. Heer Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen
Huize Heidepark Hilversum

Mijnheer!
Onder terugzending der mij met uw schrijven dato 29 Mei j.l. toegezonden stukken heb ik de eer en naar aanleiding van het schrijven dato 10 Mei j.l. van de gebroeders P.C. en J. Steenhart, pachters der "Hendrik-Hoeve" alhier aan Hare Majesteit de Koningin-Moeder het volgende mede te deelen.
1o. De beide in 1925 vrijkomende hoeven zijn:
1. de "Wilhelmina-Hoeve", deze hoeve is in 1908 gebouwd en is van af dat jaar verhuurd geweest aan Joh. van Mullekum. Deze van Mullekum was veenarbeider en werd financieel geholpen onder meer door een renteloos voorschot van f1000.- uit het Koningsfonds. De voorschotten werden allen op tijd terugbetaald.
Joh. v. Mullekum heeft een eigen bedrijf gekocht waarop hij dezen winter gaat wonen.

10 oktober 1924 De boerderij van v. Mullekom wordt verhuurd aan v. Rossum.

31 oktober 1925 De directeur vertelt hierop de geschiedenis van van Mullekom, die met f45 pacht begon, en daardoor tot welstand kwam. Zijn oudste zoon kwam ook om een boerderij vragen, en vroeg ook om op een lage prijs te beginnen er bij voegende dat hij door zijn vader niet geholpen werd. De directeur sloeg de pacht van den vader op tot f75 waarop deze vertrokken is en het land verwaarloosd achterliet.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1933 Mullecom L. van afval 1,00
31 december 1929 Mullekom A. van rekening 10,10
31 december 1929 Mullekom A. van rit Halte 2,40
2 februari 1931 Mullekom A. van -0,75
30 september 1932 Mullekom A. van 50 kg sterrenet+50 kg goudrenet 10,00
24 maart 1927 Mullekom Ant. van 50 kg rode Star -3,00
21 maart 1930 Mullekom Ant. van 191 broedei à 6 cent 11,46
14 maart 1927 Mullekom Antonia van werkloon over 1926 jurk Truus en pakje Jerome (en 26 maart) -4,45
17 juli 1927 Mullekom Antonia van werkloon naaien -2,00
6 december 1927 Mullekom Antonia van maakloon, etc -4,37
28 juni 1928 Mullekom Antonia van rekening kleedjes, etc -8,97
20 december 1928 Mullekom Antonia van kinderkleren e.a. -8,70
18 juni 1929 Mullekom Antonia van rekening naai- en verstelwerk -16,00
13 februari 1930 Mullekom Antonia van kleermaker -3,95
20 juni 1930 Mullekom Antonia van naailoon kleedjes, blousje, manteltje -8,80
16 oktober 1930 Mullekom Antonia van naaister -12,05
31 mei 1931 Mullekom Antonia van naaister f12.90 en f3.- -15,90

1 mei 1928 Mullekom J. van 11,00
19 maart 1928 Mullekom J. van verkoop 200 broedeieren à f0.08 16,00
14 april 1928 Mullekom J. van verkoop 400 broedeieren 33,00
8 mei 1929 Mullekom J. van (vrouw van) rit Deurne 4,20
31 december 1933 Mullekom L. van 3 kg honing 2,10
4 maart 1928 Mullekom L. van rit Liessel v.v. 2,50
26 december 1928 Mullekom-Naus W. van rit tram 0,50

28 september 1929 HELENAVEEN. - Notaris Haffmans, 1 October 9 uur, ten huize en ten verzoeke van dhr. A. Joosten, huismeubels, schuur- en akkergereedschappen. Voor dhr. A. v. Mullekens: akkergereedschappen. Voor de R. K. kerk afbraak.

14 november 1931 14 November 1931
Den Heer W. van Mullekom Jr
Helenaveen
In verband met de slechte tijdsomstandigheden zien wij ons gedwongen tot inkrimping van het aantal arbeiders en daarom moeten wij U tot onzen spijt het werk opzeggen met ingang van 26 November a.s.
Hoogachtend

21 mei 1936 **DOODELIJKE AANRIJDING.** Gisteren is te Griendtsveen de twaalfjarige jongen Van Mullekom door een vrachtauto overreden en op slag gedood.

22 mei 1936 **DOODELIJK ONGELUK TE GRIENDTSVEEN**
Woensdagmorgen werd de 11-jarige Johannes J. van Mullekom van Griendtsveen terwijl hij met een vriendje, ieder per rijwiel over den weg voortreed, bij het passeeren van een vrachtauto, bestuurd door den chauffeur A. H. van Deurne, overreden en vrijwel op slag gedood.
De Rijksveldwacht was spoedig ter plaatse en stelde een onderzoek naar de schuldvraag van de zijde van den chauffeur in.
Het lijkje, alsmede de vrachtauto waarvan de remmen alles behalve goed bleken te functionneeren, werden inbeslaggenomen.

25 mei 1936 **HET ONGELUK TE GRIENDTSVEEN**
Zaterdagmorgen heeft Dr. Hulst uit Leiden alhier op last der Roermondsche Justitie de gerechtelijke sectie verricht op het lijkje van het 11-jarig jongentje van Mullekom van hier, dat j.l. Woensdag door overrijding door een vrachtauto om het leven kwam. Na afloop der sectie heeft de Justitie het lijkje vrijgegeven. Tegen den autobestuurder H. uit Deurne wordt een strafvervolging ingesteld.

25 november 1941 Te koop gevr. een in g. st. z. middelzw. slagkar, paardentuig en een 1-paards cultivator. W. v. Mullekom, H 101 Helenaveen 2828

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H3 P.J. van Mullekom nieuw H3
oud H5 L.M. van Mullekom nieuw H5
oud H25d weduwe J. van Mullekom nieuw H27
oud H58 Fr. van Mullekom nieuw H55
oud H116 W. van Mullekom nieuw H101
oud H137 Ant. van Mullekom nieuw H120

van den Munckhof

5 mei 1898 **Helenaveen.** Maandag namiddag ontstond door onbekende oorzaak brand, in de huizen, bewoond door de heeren J. van den Munckhof, Verstappen en Manders. De behuizing is totaal vernield, benevens eenige inboedel. Alles is door assurantie gedekt.

Muskee

23 maart 1926 **Burgerlijke Stand.**
DEURNE. Geboren: [...] Gerrit z. van Ch. Ugen en van M. Muskee, Helenaveen; [...]

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers

oud H83 J. Muskee nieuw H75

Naus

uit het kasboek van Leo Theelen:

31 december 1932 Naus inmaakglazen en andere huishoudelijke artikelen -5,00
31 december 1939 Naus perk, turf 25,00
25 maart 1950 Naus Th, Jonker J. oude bijenstal afgebroken en nieuwe gebouwd 0,00
30 mei 1953 Naus Th. geleverde huishoudelijke artikelen en reparaties f42,92 0,00
20 februari 1927 Naus Th., Helenaveen reparatie 20 batterijen à 21 cent, auto, rekening -8,10
21 januari 1928 Naus Th., Helenaveen rekening -19,75
20 december 1928 Naus Th., Helenaveen reparatie+fietske à f22,50 -23,60
30 augustus 1929 Naus Th., Helenaveen rekening fiets f24.50 e.a. f6.35 -30,85
31 augustus 1929 Naus Th., Helenaveen rol kuikengaas f5.75+reparatie f0.15 -5,90
13 november 1929 Naus Th., Helenaveen ijzerstel, tablet serre (betaald 5 maart 1930) -9,75
5 maart 1930 Naus Th., Helenaveen 100 kg carbid -14,50
5 maart 1930 Naus Th., Helenaveen 45 batterijen à f0.17, fietslamp f2.-, aks f2.25 e.a. -12,95
5 maart 1930 Naus Th., Helenaveen ijzerwerk f9.75 0,00
31 maart 1930 Naus Th., Helenaveen 100 turven f1.20+vracht f0.25+pijppan -1,45
22 augustus 1930 Naus Th., Helenaveen smid f114.88 -27.05 zie tuin pagina 135 0,00
26 december 1930 Naus Th., Helenaveen 132 kg = 24 ijzeren palen -19,80
30 december 1930 Naus Th., Helenaveen carbid f17.-+fornuis f9.75+radio f7.83 -42,00
30 december 1930 Naus Th., Helenaveen rekening -42,25
31 december 1930 Naus Th., Helenaveen 1-100 kippenringen -1,50
3 januari 1931 Naus Th., Helenaveen -5,10
4 april 1931 Naus Th., Helenaveen benzine e.a. onkosten januari tot april -7,00
4 april 1931 Naus Th., Helenaveen carbid -17,00
4 april 1931 Naus Th., Helenaveen diverse -5,20
4 april 1931 Naus Th., Helenaveen radio -6,80
30 mei 1931 Naus Th., Helenaveen 6 mm betonijzer voor bonen 0,00
30 juni 1931 Naus Th., Helenaveen smid -14,46
1 augustus 1931 Naus Th., Helenaveen carbid -17,00
15 oktober 193 Naus Th., Helenaveen 2½ rol vlechtwerk 180 cm -21,42
31 oktober 1931 Naus Th., Helenaveen 200 l benzine en reparaties t/m oktober -20,00
31 oktober 1931 Naus Th., Helenaveen f1.40 f1.- 0,00
3 december 1931 Naus Th., Helenaveen benzine en reparaties -13,60
31 december 1931 Naus Th., Helenaveen carbid -17,00
31 december 1931 Naus Th., Helenaveen wasmachine f32.- en reparaties -45,73
31 december 1931 Naus Th., Helenaveen -6,80
2 januari 1932 Naus Th., Helenaveen 200 l benzine, voorraad -12,00
30 april 1932 Naus Th., Helenaveen ruil rijwiel en reparatie -20,50
12 juni 1932 Naus Th., Helenaveen autoreparatie+benzine t/m 23 juni -14,65
30 september 1932 Naus Th., Helenaveen benzine augustus en september 1932+reparatie f18.50+f18.25 -36,75
31 december 1932 Naus Th., Helenaveen benzine oktober, november f16.60 -16,60
31 december 1932 Naus Th., Helenaveen rol plain gaas, enz f10.- (voor fazantenhok) 0,00
31 december 1932 Naus Th., Helenaveen -8,00
28 februari 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparaties over januari en februari 1933 -23,60
31 maart 1933 Naus Th., Helenaveen vleesmachine -15,75
30 april 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparaties over maart en april 1933 -34,73
30 juni 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparatie over mei en juni 1933 -23,90
31 augustus 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparatie over juli en augustus 1933 -45,50
31 oktober 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparatie over september en oktober 1933, inbegrepen band -40,95
31 december 1933 Naus Th., Helenaveen 50 ijzeren krammen -1,25
31 december 1933 Naus Th., Helenaveen benzine en reparatie over november en december 1933 -17,55
31 december 1936 Naus Th., Helenaveen aandeel visakte f2.50 -2,50

31 december 1936 Naus Th., Helenaveen dakplaten -18,00
31 december 1936 Naus Th., Helenaveen paraphimelate -1,25
31 december 1937 Naus Th., Helenaveen waswringer met verdeler -15,75
31 december 1940 Naus Th., Helenaveen auto -66,80

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H63 G. Naus nieuw H60

december 1942 **GEVRAAGD NET DIENSTMEISJE** voor burgerdienst bij Th. Naus Helenaveen.

Neerven van/Neervens

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

Nieuwboer

4 oktober 1912 De Hoeve Willem II werd verhuurd aan Teunis Nieuweboer te OudenRijn bij Utrecht tegen 60 gld per hect. 't Eerste jaar 15 hect, hetgeen 22½ hect zal worden. Het eerste jaar wordt 20% restitutie gegevens wegens het niet op tijd klaar zijn der gebouwen. De halve pacht moet vooruit worden betaald zonder restitutie.

27 april 1917 **Nieuwboer.**
4. de directeur deelt mede dat Nieuwboer (de pachter van Willem III) ontbinding van t contract vraagt of tegemoetkoming wegens misgewas. Mr v Lanschot zou de voorkeur geven aan ontbinding en dan een paar jaar het land zelf aan te pakken. Nieuwboer betaalt er huur van f1269 en is op 't vorig jaar nog f806 achter.
De dir. zegt dat Nieuwboer eigenlijk een jaar te vroeg op de hoef is gekomen. vertrekt hij dan geeft dit aan zijn ontginningen een slechte naam. Het volgend jaar is zijn huur uit.
Besloten wordt op aanraden van den directeur, om dit jaar 2/3 van de huur wegens misgewas kwijt te schelden en van 't laatste jaar in halfbouw te doen, waarbij wij zelf het land en de meststoffen leveren, zoodat dan alleen het werkloon voor zijne rekening komt.
De achterstand van f806 wordt hem echter niet kwijtgescholden.

18 januari 1918 De pachter Nieuwboer van de "Hoeve Willem III" zal het op den duur niet kunnen bolwerken.

6 augustus 1919 **Bedrijfboer Hoeve Willem III.**
De directeur wordt op zijn verzoek gemachtigd op de Hoeve Willem III (vroeger Nieuwboer) een bouwknecht aan te stellen.

Nooijen

1 oktober 1902 HALTE HELENAVEEN-HORST. Bij het dooven van het vuur in de fabriek van de Maatschappij Griendtsveen alhier had de stoker J. Nooijen, oud 27 jaren, het ongeluk door de uitslaande vlam uit het stookgat in het aangezicht te worden getroffen, waardoor het vel over het geheele aangezicht verschroeide; een geluk mag het genoemd worden, dat de oogen van den man niet werden getroffen, zoodat hij volgens den behandelenden geneesheer weer spoedig zal zijn hersteld.

Noordegraaf

20 mei 1944 ONDERTROUWD: G. KRAUS en C. NOORDEGRAAF
Huwelijksinzegening in de N. H. kerk te Helenaveen op 1 Juni a.s. te 2 uur.
Helden-Helenaveen
17 mei 1944.
Thuis: Helden. Bovenbos, 2e Pinksterdag.

van Nuyl

14 juli 1920 Egbert van Nuil en Jansje Emmelo die wonen in Helenaveen D95, met hun drie kinderen Cornelis, Jan en Bernhard vragen een paspoort aan voor Engeland.

9 oktober 1920 Notaris Esser te Horst, zal op Maandag 11 October 1920 nam. 2 uur ten huize en verzoeke van Egbert van Nuyl te Helenaveen, publiek verkoopen den geheelen inboedel, een partij aardappelen en haver, benevens 2 geiten en 2 schapen. Posten tot f3 á contant

Nuijts

10 september 1857 Rector J.M. [Josephus Martinus] Nuijts in functie. Geboren in Bergeyk.

5 oktober 1857 De bisschop schrijft een brief aan rector J.M. Nuyts met "goede moed in de Americaanse zending". Op 14 december 1857 spreekt hijzelf van "mijne arme Amerikaansche missie".

15 november 1857 inzegening van de "kapel"
"Tien uren sloeg de klok van het veen Monseigneur! en alles was herschapen; al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen even alsof Willem III zijne intrede zou doen. (In de kerk) werden wij verrast, alles was op het schoonste opgetooid, de chraniums versierden alle wanden, en bewondering en verbazing vervulden alle harten, eene diepe stilte doordrong het kerkgebouw op het oogenblik dat voor den eersten keer het onbloedig offer op dit verlaten oord aan God zoude opgedragen worden; onder de Heilige Mis schetste ik hun de dankbaarheid, die zij hiervoor aan God schuldig waren en beval in hunne gebeden alle weldoeners, maar vooral Monseigneur, die hunne smeekingen had toegestaan, het Heilige Misoffer nu volbragt zijnde, heb ik hun gesmeekt mijne woorden altoos te zullen nakomen, eene blinde gehoorzaamheid mij te willen geven in alles wat hunne zielen aanbetreft dat zij dan gelukkig zouden zijn voor tijd en eeuwigheid".

14 december 1857 brief van Rector Nuijts aan de bisschop Zwijssen: "mijn arme Amerikaansche missie". "… ik ben den 12 oct. l.l. van dat goede Gestel [St. Michielsgestel] en ten laatsten vol bekommering den 13 des avonds bij den herbergzamen pastoor van Lijssel [C. Bijnen, een oom van de latere pastoor W.C.A. Bijnen] aangeland, die mij … daarenboven op zijne wijze zooveel in zijne magt was, heeft getroost en opgebeurd … dien nacht niets geslapen, aanhoudend zweefde dat HelenaVeen mij voor den geest, alles kwam bij mij op, zoo ver van Geestelijken verwijderd – een verwaarloosd en verwilderd volk en daar moet ik heen om mijne zending te volbrengen … o, die weg van Lijssel naar het Veen op den 14 october zal ik nooit vergeten; al wandelend kreeg ik de hutten in het oog, en het was als of ik door eenen donderslag werd getroffen … de Heer Deckers en zijn ega verwilkomden mij, en na eenige ververschingen genomen te hebben, begaf ik mij reeds vroeg ter ruste, want praten, daartoe had ik dien avond geenen lust … 15 october waarop het eerste misoffer zou plaats hebben … al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen … De dag van den 15 october aldus geeindigd zijnde … ik moest alleen hier blijven om mijne missie te voltrekken … Zie hier hoe ik met deze arme maar toch goede menschen omga – om hun hart en vertrouwen te winnen; van tijd tot tijd loop ik in de hutten binnen om met de kinderen eens te praten en dan naar het veld om de mannen aan hun werk eens op te zoeken, hen een woord van troost en opbeuring toe te spreken om hun zoo van den vuilen praat af te houden; des Zondags komen zij goed naar de kerk, dan preek in de laatste mis doch doodeenvoudig, omdat zij mij toch maar goed verstaan zouden, want zij zijn toch zo lomp en geen wonder, want de meesten hebben in drie jaren niets meer gehoord of bijgewoond … velen die alle maanden, sommigen in een half jaar slechts eene stille mis zonder onderrichting bijwoonden … een groote anderhalf uur van de kerk en dan nog altijd bekeven en uitgemaakt te worden … Ze zijn thans geheel veranderd, en doen hunne pligten volkomen naar wensch".

1 januari 1858 rector Nuijts stelt als kerkmeester voor Joannes Mathias Deckers, Hendrikus Janssen, Antonius Wouters en Godefridus van den Akker; "de twee eersten zijn mijns bedunkens het best daarvoor geschikt, de twee laatsten zijn arbeiders".

8 maart 1858 Nuyts schrijft dat Deckers en Janssen hun benoeming aangenomen hebben

en dat hij van het Rijk zijn aanstelling als pastoor heeft ontvangen.

7 november 1859 overleden: Nuijts, Josephus Martinus; Rector in Helenaveen, 45 jaar oud. Ziekte: "de zenuwe zinkenkoorts".

J. van O[ers?]

12 januari 1888 - Op den provincialen weg tusschen Helmond en Deurne werd Vrijdag jl. eene vrouw door een haar onbekend manspersoon onverhoeds aangevallen. Hij dreigde haar met een mes te zullen dooden, indien ze niet op het oogenblik, wat zij aan waarde bij zich had, afgaf. Zij stelde hem een som van ongeveer f8 ter hand, die zij bij zich had. Onder de worsteling echter had zij bemerkt, dat de kerel de helft van een zijner vingers miste. Op deze aanwijzing mocht het den brigadier der rijksveldwacht te Deurne gelukken, den onverlaat, zekeren J. v. O., in Helenaveen te arresteeren.

van Oers

20 december 1902 HELENAVEEN. Verleden Zaterdag trad alhier in het lokaal van den heer v. Oers voor de tuinders van Helenaveen als spreker op, de heer Hendriks, hoofd der school te Milheeze.

5 december 1903 **Helenaveen**. Sedert lang deed zich hier de behoefte gevoelen aan een geschikt en voldoende ruimte biedend lokaal voor het houden van concerten. Het jl. Zaterdag gehouden concert bewees dit weer, niettegenstaande de zaal wegens het slechte weder dun bezet was.
Met genoegen vernemen wij daarom, dat door onze directie besloten is, het lokaal van den heer H. van Oers te vergrooten.
D? ? wel al verlangd worden ? een stuk van ?? Karte, ?dat had tegenwoordige lokaal met 113 M² vergroot wordt.
H?? zal, naar wij verwachten, ??je worden aangevangen.

30 april 1904 HELENAVEEN. In het café van den heer H. van Oers had eene algemeene vergadering plaats van de Coöperatieve Tuinbouwvereeniging "Helenaveen". Als controleur werd gekozen de heer A. v. d. Zwaan.

27 maart 1905 **van Oers**
Naar aanleiding van het in de vorige verg. genomen besluit om de zaal van van Oers op kosten der Mij te bouwen is de directeur thans met hem overeengekomen dat hij de eerste 3 jaar 7% en de volgende jaren 8% van de bouwkosten zal betalen.
Dit wordt goedgekeurd.

10 juli 1905 Nadat de directeur heeft medegedeeld dat er in Deurne een kiesvereeniging is opgericht die van Oers als candidaat heeft gesteld voor de gemeenteraad van Deurne, dat hij in n herstemming is en mocht hij benoemd worden dit voor de Helenaveen van groot voordeel zou kunnen zijn.

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen.
Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.

Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

16 februari 1907 **Helenaveen.** Dinsdag waagden zich twee schoolgaande kinderen van 10 en 11 jaren, op het brooze ijs op het kanaal alhier, met het gevolg, dat beiden er door zakten en jammerlijk zouden verdronken zijn, indien niet de heer H. van Oers, vader van een groot gezin, met eigen levensgevaar, zich met een touw, aan een telegraafpaal bevestigd, zich op het ijs had gewaagd. Hij mocht het geluk smaken, beide levend op te halen.
Eere den kranigen redder.

25 juli 1908 12 Op **Dinsdag 4 Augustus**, om 10 uur voorm. te Helenaveen, ten verzoeke van E. M. Seems, timmerman.
2 ledikanten met resorts, 1 kinderledikant, 2 lijnwaadkasten, 1 commode, 1 ronde en 1 vierkante tafel, 6 stoelen met rieten zittingen.
1 ornamentkachel, 1 nieuwe hand- en trapnaaimachine, 1 hanglamp, 1 schaafbank, een zoo goed als nieuwe fiets (Valuas) en wat verder ten verkoop zal worden aangeboden.
Onmiddellijk daarna in het café van Oers **zitdag** tot ontvangst van vervallen kooppenningen.

17 april 1913 - De heer H. van Oers alhier is candidaat gesteld als lid van den gemeenteraad van Deurne, zulks ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van den heer N. v. d. Mortel.

3 mei 1913 **Deurne**, 29 April. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezing (vacature M. v. d. Mortel, Helenaveen, is als volgt: H. v. Oers, Helenaveen 352, L. Wellens, Liessel, 305, van onwaarde 9 stemmen, zoodat is gekozen de heer van Oers.

29 maart 1915 De bierbrouwer en jager E.H.S. uit Deurne is tot 8 dagen hechtenis veroordeeld omdat hij M. van Heugten heeft dood geschoten.
[maart 1915(?). Na een jachtpartij wordt een borreltje gedronken in café Van Oers. Handboogvereniging "Oefening en Uitspanning" heeft hier het clublokaal. In het cafézaaltje hangt een doelschijf. Jager "d'n brouwer" Swinkels uit Deurne zegt tegen drijver Ties van Heugten: "Ik zal jou 's leren hoe je snippen moet schieten". Het geladen geweer gaat per ongeluk af. Ties wordt dodelijk getroffen. Er wordt een lijkschouwer uit Den Haag gehaald. Lambertus (Bart) Bosch legt het lijk in de kist voor f1,25 (of f20,-?). Hij zal in Helenaveen doodgraver geweest zijn. Na hem heeft zoon Driek dit werk gedaan tot ±1955. Daarna deed mijn vader Toon Vervuurt dit als 'koster'.] [Voorgaande is door mij opgetekend: verteld door H. van Diesen te Deurne in 2002. A. Vervuurt]

22 mei 1915 Zijn vriend bij ongeluk doodgeschoten.
De Rechtbank te Roermond veroordeelde den bierbrouwer E. H. S., uit Deurne, die vóór de jacht in een herberg te Helenaveen bij ongeluk zijn vriend doodschoot wegens het veroorzaken van dood door schuld, tot 8 dagen gevangenisstraf. De eisch was 6 weken.

3 januari 1922 Raadsvergadering te Deurne Op Zaterdag 31 Dec. [1921] des nam. 3 uur.
De Voorz. Allereerst zal ik aan de orde stellen het verleenen van eervol ontslag aan mejuffr. v. d. Manakker, onderwijzeres te Helenaveen, ofschoon het niet op de agenda staat. Mejuffr. Manakker heeft nl. eervol ontslag aangevraagd in het vooruitzicht van haar benoeming te Helden, zoodat wij ze dus over 1½ maand kwijt zijn.
v. Oers Daar zitten we toch maar weer beroerd mee te kijken, kunnen we dien datum niet wat verschuiven?
Voorz. Het is nu eenmaal in haar instructie vastgelegd, dat de opzegtermijn maar 1½ maand is.’t Is haar goed recht dat zij ontslag aanvraagt.
v. Oers Toen Theelen in Venray weg wou hielden ze hem ginder ook tegen z’n zin vast. Daar ging het dus wel, waarom zou het hier dan niet gaan.
Voorz. We kunnen niemand vast houden daar in een zeker tijdperk de benoeming moet

geschieden. Ik erken dat het voor de school te Helenaveen zeer onaangenaam is. Echter mej. Manakker ontzeilt de moeilijkheid door voor dat zij benoemd is in Helden hier reeds ontslag aan te vragen.
v. Oers Dan moeten we zoo iemand geen eervol ontslag geven.
[…]eelen heeft me anders ge[…] in Venray wel met hem zoo ?
Voorz. Dat doet niets ter zake de clausule luidt eervol ontslag binnen drie maanden.

17 september 1923 **HELENAVEEN.** Vrijdag en Zaterdag, 14 en 15 September werd alhier voor ons dorpje, op grootsche wijze feest gevierd, ter gelegenheid van het 25-jarig regeeringsjubileum van Hare Majesteit de Koningin.
Op Vrijdag was het feest uitsluitend voor de kinderen, die werden onthaald en verder den namiddag doorbrachten met diverse spelen, waarmee ze zich uitstekend amuseerden.
Op Zaterdag was het een algemeen feest, waarbij geen enkel gezin was achtergebleven en door allen op de meest spontane wijze werd deelgenomen.
De feestcommissie had het dorp in vijf buurten verdeeld, waarvan elke buurt een aak prachtig had versierd.
Om twee uur werd de optocht in het kanaal opgesteld, en de vijf versierde schepen, voorafgegaan door een versierde aak, waarop de harmonie van Deurne had plaats genomen, trokken met volle muziek over het water. Het was een lust om te zien, hoe ieder zich had beijverd, om met iets moois voor den dag te komen.
Het Gemeentebestuur van Deurne, dat zoo welwillend was geweest, in deze als jury op te treden, had hier een moeilijke taak te vervullen. Na een toepasselijk woord van den Ed. Achtb. Heer Burgemeester werden de prijzen toegekend als volgt:

1^{e}prijs groep tuin- en landbouw.

2^{e}pr. groep Elf Provinciën.

3^{e}prijs de Trekschuit

4^{e}prijs peelkeet met polderjongens.

5^{e}prijs het vrouwenkiesrecht.

Daarna gaf de harmonie van Deurne een prachtig concert.
’s Avonds kwam echter het glanspunt van het feest. Reeds dagen te voren was er gewerkt op de peel, wegen waren er aangelegd en zelfs een dorpje was er gebouwd, voorstellende een grensplaatsje. In dit dorpje werd feest gevierd, doch op eens kwam de tijding, dat het land in oorlog was. Toen hoorde men eensklaps schoten vallen en alle bewoners namen met hebben en houden de vlucht. De soldaten kwamen dichter en dichter en het dorpje werd in brand gestoken en geheel vernield.
Het was een indrukwekkend gezicht en men kon zich hier een klein beeld vormen van de verschrikkingen en den gruwel van den oorlog.
Na afloop hiervan naderden vier groepen van uit de verte onder het zingen van toepasselijke liederen en werd halt gehouden bij het borstbeeld van H. M. de Koningin, alwaar gezamenlijk het “Wilhelmus” werd gezongen, onder begeleiding van de harmonie, zoodat het geheel in deze peelvlakte een eigenaardigen indruk maakte.
Hiermede was het officieele feest geeindigd en werden nog eenige gezellige uurtjes door=gebracht in het café van Oers.
Een woord van hulde mag hier niet weerhouden worden aan allen, die door hunne medewerking hebben bijgedragen tot het welslagen aan dit feest.

19 oktober 1923 *Van Oers* vraagt of er geen gelegenheid zou zijn te scheppen voor herhalingsonderwijs in Helenaveen.
Voorzitter zegt dat de finantieele last voor de gemeente te zwaar zou worden, want dat dan ook de andere dorpen zullen komen.
v. Oers wijst er op dat hier de leerlingen ander onderwijs kunnen volgen.
Ouwerling zou er iets voor voelen de leerlingen die wegens gebrek aan personeel ’t laatste leerjaar niet af hebben kunnen maken, daarvoor een gelegenheid open te stellen.
Wordt besloten de schoolcommissie in deze om advies te vragen.

22 juni 1926 **Examen hoogere handelsschool.**
Eindhoven, afdeeling van het St. Joris-college. Ge-examineerd 5 candidaten. Geslaagd de heeren: J. Arts, Waalre; J. Dielis, Eindhoven; M. Keeris, Veldhoven; R. van Oers, Helenaveen en A. Stumpers, Eindhoven.

uit het kasboek van Leo Theelen:
30 maart 1929 Oers A. van Griendtsveen, ook 1 april 2,50
1 juli 1925 Oers J. van schoentjes Truus -3,00

2 juli 1926 Oers M. van benzine 4x10 l -8,00
8 oktober 1926 Oers M. van benzine september -10,80
4 november 1926 Oers M. van benzine oktober 1926 -13,80
10425 4 december 1926 Oers M. van benzine november 1928 -6,80
3 mei 1927 Oers M. van Den Bosch 140 km, Roermond, Liessel 76 km, Griendtsveen 16 km 34,00
3 september 1928 Oers M. van benzine augustus 120 l -22,80
5 oktober 1928 Oers M. van benzine september 120 l -22,80
10430 6 november 1928 Oers M. van benzine oktober 124½ l -23,26
4 december 1928 Oers M. van benzine november 120 l+olie -21,20
8 januari 1929 Oers M. van benzine december 90 l -15,30
4 februari 1929 Oers M. van benzine februari 60 l à 16 cent -9,60
6 februari 1929 Oers M. van benzine januari 60 l à 17 cent -10,20
10435 3 april 1929 Oers M. van benzine maart 60 l à 16 cent -9,60
6 april 1929 Oers M. van benzine in Swalmen -2,40
30 april 1929 Oers M. van benzine april 100 l à 16 cent -16,00
31 mei 1929 Oers M. van benzine mei 40 l à 16 cent -6,40
30 juni 1929 Oers M. van benzine juni 80 l à 16 cent -12,80
10440 5 augustus 1929 Oers M. van benzine juli 80 l à 15 cent -12,20
31 augustus 1929 Oers M. van benzine Roggel+augustus f18.- -19,80
6 oktober 1929 Oers M. van benzine september 100 l à 15 cent -15,00
30 november 1929 Oers M. van benzine oktober 90 l à 15 cent -13,50
4 januari 1930 Oers M. van benzine december 60 l -9,40
10445 4 februari 1930 Oers M. van 80 l benzine januari 1930 -13,60
3 maart 1930 Oers M. van 40 l benzine februari 1930 -6,80
3 april 1930 Oers M. van 80 l benzine maart 1930 -13,60
5 mei 1930 Oers M. van 80 l benzine benzine april 1930 -13,60
3 juni 1930 Oers M. van 60 l benzine mei 1930 -10,20
10450 6 juli 1930 Oers M. van 60 l benzine juni 1930 -10,20
4 augustus 1930 Oers M. van 60 l benzine juli 1930 -10,20
4 september 1930 Oers M. van 180 l benzine augustus 1930 -29,20
4 oktober 1930 Oers M. van 120 l benzine september 1930 -18,60
4 november 1930 Oers M. van 100 l benzine oktober 1930 -15,00
10455 4 december 1930 Oers M. van 90 l benzine november 1930 -13,10
1 januari 1931 Oers M. van 40 l benzine december 1930 -5,60
4 februari 1931 Oers M. van 100 l benzine januari 1931 -12,40
3 maart 1931 Oers M. van 40 l benzine febuari 1931 -4,60
22 augustus 1925 Oers O. van spekbonen 4,35
10460 18 augustus 1922 Oers van mondvoorraad en wat dies meer zij -26,00
18 augustus 1922 Oers van pacht turf aan gemeente -32,00
30 november 1922 Oers van rekening november -50,00
31 december 1922 Oers van rekening december -49,00
1 maart 1923 Oers van 18 kg mais -1,05
10465 11 april 1923 Oers van 50 kg mais -6,15
1 mei 1923 Oers van 50 kg mais -6,15
31 januari 1924 Oers van -41,96
29 februari 1924 Oers van -31,31
31 maart 1924 Oers van -44,83
10470 30 april 1924 Oers van -44,78
31 mei 1924 Oers van -50,50
30 juni 1924 Oers van -46,78
31 juli 1924 Oers van -50,18
31 augustus 1924 Oers van -42,72
10475 30 september 1924 Oers van -48,44
1 oktober 1924 Oers van verkoop 100 kg gemengd fruit 12,00
31 oktober 1924 Oers van -52,70
30 november 1924 Oers van -41,07
31 december 1924 Oers van broedeieren 13 0,00
10480 31 december 1924 Oers van -43,83
31 januari 1925 Oers van -40,50
28 februari 1925 Oers van -43,40
15 maart 1925 Oers van 50 kg Sluis ochtendvoer -13,50
31 maart 1925 Oers van -40,63
10485 30 april 1925 Oers van -42,41
31 mei 1925 Oers van -52,09
30 juni 1925 Oers van -56,30

3 juli 1925 Oers van kuikenvoer in juni -10,01
31 juli 1925 Oers van -48,70
10490 31 augustus 1925 Oers van -57,36
30 september 1925 Oers van -47,72
31 oktober 1925 Oers van -43,59
30 november 1925 Oers van -43,04
31 december 1925 Oers van -44,52
10495 31 januari 1926 Oers van -42,23
31 augustus 1926 Oers vanf 11.80+hardvoer f19.25+f 20.48 -51,53
31 januari 1927 Oers van -48,15
28 februari 1927 Oers van -35,07
31 maart 1927 Oers van hardvoer 150 kg f19.80+250 kg f33.-+100 kg f13.20 -72,20
10500 31 maart 1927 Oers van -46,93
11 april 1927 Oers van kunstmoeder -30,00
30 april 1927 Oers van -42,50
31 mei 1927 Oers van -48,17
30 juni 1927 Oers van -45,66
10505 31 juli 1927 Oers van -42,67
31 augustus 1927 Oers van -47,55
30 september 1927 Oers van -51,40
31 oktober 1927 Oers van -41,03
30 november 1927 Oers van -31,32
10510 31 december 1927 Oers van 13 broedeieren 1 1,00
31 december 1927 Oers van 13 broedeieren 2 1,00
31 december 1927 Oers van -43,83
31 januari 1928 Oers van -33,28
29 februari 1928 Oers van -32,90
10515 31 maart 1928 Oers van -34,95
30 april 1928 Oers van -23,02
31 mei 1928 Oers van -17,69
30 juni 1928 Oers van -18,25
31 juli 1928 Oers van -15,98
10520 31 augustus 1928 Oers van -20,48
30 september 1928 Oers van -19,87
31 oktober 1928 Oers van -15,30
30 november 1928 Oers van -17,89
31 december 1928 Oers van -24,37
10525 31 januari 1929 Oers van -13,10
28 februari 1929 Oers van -13,52
22 maart 1929 Oers van 50 kg bloem 9,75
31 maart 1929 Oers van -16,17
24 april 1929 Oers van 50 kg bloem 9,75
10530 30 april 1929 Oers van -17,39
31 mei 1929 Oers van -29,73
30 juni 1929 Oers van -18,65
31 juli 1929 Oers van -26,20
31 augustus 1929 Oers van -22,89
10535 30 september 1929 Oers van -33,64
31 oktober 1929 Oers van -17,93
7 november 1929 Oers van 1 zak bloem -9,75
30 november 1929 Oers van -26,00
31 december 1929 Oers van -29,64
10540 13 januari 1930 Oers van zakje bloem -10,50
31 januari 1930 Oers van -21,56
28 februari 1930 Oers van -21,89
31 maart 1930 Oers van -22,95
2 april 1930 Oers van zakje bloem -9,25
10545 30 april 1930 Oers van -29,65
31 mei 1930 Oers van -38,80
30 juni 1930 Oers van -43,90
31 juli 1930 Oers van -34,97
31 augustus 1930 Oers van -23,69
10550 30 september 1930 Oers van -35,34
31 oktober 1930 Oers van -28,56
30 november 1930 Oers van -26,23
31 december 1930 Oers van -21,58

31 januari 1931 Oers van -20,68
28 februari 1931 Oers van -20,23
31 maart 1931 Oers van -20,34
30 april 1931 Oers van -24,05
31 mei 1931 Oers van -28,09
30 juni 1931 Oers van -26,82
31 juli 1931 Oers van -23,67
31 augustus 1931 Oers van -20,13
30 september 1931 Oers van -51,56
30 november 1931 Oers van -12,42
31 december 1931 Oers van -22,91
31 december 1941 Oers van 50 kuikens -6,50
28 februari 1926 Oers van -43,62
31 maart 1926 Oers van -43,05
30 april 1926 Oers van -48,73
31 mei 1926 Oers van -47,12
30 juni 1926 Oers van -53,66
31 juli 1926 Oers van -45,52
31 augustus 1926 Oers van -50,93
30 september 1926 Oers van -31,24
31 oktober 1926 Oers van -40,02
30 november 1926 Oers van -38,53
31 december 1926 Oers van -42,24
31 december 1943 Oers? O: f150.- -150,00

25 oktober 1927 Overleden: [...] Johanna M. Heijnen oud 63 jaar wed. v. v Oors te Helenaveen. [...]

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H6 Breifabriek M. van Oers nieuw H6
oud H8 Kantoor M. van Oers nieuwe H7
oud H27 Bakkerij van Oers nieuw H31
oud H28 Kinderen H. van Oers nieuw H32

onbekende personen

27 oktober 1882 Meijel, 25 Oct. Een 22-jarige dienstbode, uit Helenaveen, is bij het scheppen van water in het kanaal gevallen en verdronken

5 april 1884 Te Appelscha (Fr.) zijn ongeveer 40 arbeiders, die om werk naar Helenaveen in Noord-Brabant waren gegaan, vandaar onverrichter zake teruggekeerd.

8 maart 1888 **MEIJEL.** Zaterdag gleed te Helenaveen een smidsknecht op een bruggetje uit, en kwam in het water terecht; alhoewel men hem spoedig uit het water hielp, is hij toch, eenige uren later, aan de gevolgen hiervan overleden.

9 februari 1889 **Rechtszaken.** J. V. te Helenaveen tot f3 of 2 dagen hechtenis, wegens het opgeven van een valsche naam, [...]

17 maart 1888 § Het kantongerecht alhier veroordeelde gister een vrouw uit Helenaveen tot één gulden boete, wegens het brandstichten door onvoorzichtigheid. Ofschoon de brand ontstond door het aanleggen van vuur op den vloer eener keet, zonder haard of kachel, was de boete zoo gering, omdat deze manier van stoken aldaar gebruikelijk is.

17 maart 1888 **VENLO.** Voor het kantongerecht alhier stond Vrijdag terecht eene vrouw, in dienst bij de maatschappij "Griendtsveen" te Helenaveen. Zij was aangeklaagd wegens het aanleggen van vuur in hare eigene woning. De zaak is in deze: Te Helenaveen zijn in de nabijheid van genoemde maatschappij vier tenten gebouwd uit plaggen en stroo. Deze dienen tot kosthuis en woning der arbeiders. In het midden dezer tenten legt men een turfvuur aan, tot verwarming en om het eten gereed te maken. Door gebrek aan een schoorsteen moeten vuurvonken een uitweg vinden door de kleine opening in het stroodak. In den namiddag van 24 Januari jl. is een dezer tenten totaal afgebrand; meubelen en kleedingstukken der kostgangers, op f200 geschat, zijn door het vuur vernield. De vrouw, die dit vuur aangelegd had, was dus aangeklaagd als schuldig aan het afbranden harer eigene woning. Op grond van het artikel, dat zegt: "het is verboden vuur aan te leggen op zoo korten afstand, dat daardoor brand kan ontstaan, is zij met verzachtende omstandigheden tot eene geldboete van f1 veroordeeld.

6 juni 1889 2. T. v. d. B., oud 34 jaren, arbeider, wonende te Woensel, verblijvende te Helenaveen, appelant van een vonnis der Rechtbank te Roermond: dat vonnis is bevestigd, beklaagde schuldig verklaard aan mishandeling en veroordeeld bij verstek tot eene maand gevangenisstraf.

13 juni 1889 Bij een hevig onweder, dat over Helmond en Helenaveen woedde, is een turfwerker, tijdens hij werkzaam was, door den bliksem getroffen en gedood. Hij laat een vrouw met zes kinderen achter.

25 juli 1889 **Rechtszaken.**
H. V., te Helenaveen, tot 6 maanden gev.straf, wegens verwonding;

17 oktober 1889 Door de Arrondissements-Rechtbank te Roermond werden Dinsdag de volgende vonnissen gewezen:
H. P., W. v. D., H. A., F. v. D., A. B., allen arbeiders, en Th. v. d. K, arbeidster, allen te Helenaveen, ieder tot 3 dagen gevangenisstraf; […] allen beklaagd van diefstal.

5 december 1889 Zondagavond is tusschen Deurne en Helenaveen iemand, in laatstgenoemde plaats woonachtig, door den trein overreden. Zijn akelig verminkt lijk werd Maandagmorgen in verschillende stukken langs den spoorweg gevonden.

16 januari 1890 Door de Arrondissements-Rechtbank te Roermond werden Dinsdag de volgende vonnissen gewezen:
H. v. W., arbeider te Helenaveen, tot 21 dagen gevangenisstraf, wegens diefstal.

10 juli 1890 M. v. M., werkman te Helenaveen, tot f8 boete of 4 dagen hechtenis wegens beleediging.

17 juli 1890 en B. D., arbeider te Helenaveen, tot 14 dagen gevangenisstraf wegens

diefstal.

15 augustus 1890 Te Helenaveen (N.-Br.) zijn Zondag twee jongetjes, die door de ouders zonder opzicht waren gelaten, tijdens zij naar de kerk waren, in het kanaal gevallen. Een voorbijganger, die een der knapen drijvende zag, begaf zich oogenblikkelijk te water en had het genoegen dezen nog levend op het droge te brengen. De andere, die later werd opgehaald, was toen reeds bezweken.

23 augustus 1890 - Te Helenaveen zijn tijdens een onbewaakt oogenblik 2 jongens in het kanaal gevallen. Een daarvan heeft een voorbijganger nog kunnen redden.

30 augustus 1890 **HELDEN.** De dienstknecht van den landbouwer W. P. alhier, te Helenaveen bezig zijnde een kar hooi te laden, had het ongeluk met paard en kar in het kanaal te vallen. Door spoedige hulp kon de voerman nog gered worden. Het paard werd levenloos opgehaald.

7 maart 1891 Wegens openbare dronkenschap: L. de F. te Helenaveen tot f2 boete of 2 dagen hechtenis

2 april 1891 A. G., arbeider, te Helenaveen-Deurne, tot 1 jaar gevangenisstraf, wegens misdrijf tegen de zeden enz.;

6 mei 1891 J. B., G. B., arbeiders, te Helenaveen, de eerste tot boete of 3 dagen hechtenis, de tweede tot f2 boete of 1 dag hechtenis, wegens strooperij;

10 oktober 1891 Wegens burengerucht: en J. G. v. G., te Helenaveen, f1 boete of 1 dag hechtenis.

17 oktober 1891 wegens het loopen op een anders bezaaide grond: H. T., te Helenaveen, f1 boete of 1 dag hechtenis.

22 oktober 1891 L. J., arbeider te Helenaveen tot f5 of 3 dagen hechtenis
Wegens het laten loopen van vee op een anders bezaaide grond: A. M., te Helenaveen, f1 of 1 dag hechtenis.

12 november 1891 W. D. peelwerker te Helenaveen tot 15 dagen gevangenisstraf wegens wederspannigheid;

19 november 1891 H. v. W., arbeider te Helenaveen, vrijgesproken van de hem ten laste gelegde mishandeling.

26 januari 1892 wegens openbare dronkenschap: P. v. H te Helenaveen, f2 boete of 1 dag hechtenis;

2 juni 1892 Th. B., arbeider-telegrafist, te Helenaveen, tot f50 of 1 maand hechtenis wegens het door schuld gevaar doen ontstaan voor het verkeer door stoomvermogen over een spoorweg;

4 augustus 1892 **HELENAVEEN-DEURNE.** Heden werd door den alhier door den gestationeerden rijksveldwachter naar de gevangenis te Roermond overgebracht Th. O., oud 50 jaren, gep. O. I. Militair, laatst woonachtig te Oeffelt, zijnde tegen hem, ter zake van oplichting, door den rechter-commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij de Rechtbank te ’s Hertogenbosch, een bevel van voorloopige aanhouding verleend.
Zijne aanhouding werd in het algemeen politieblad verzocht.

8 oktober 1892 H. v. W., arbeider te Helenaveen, 5 dagen gevangenisstraf, wegens mishandeling

31 december 1892 2 gevallen van typhus (Helenaveen)

25 maart 1893 - Met ingang van 1 April zal de heer R?, vroeger onderwijzer aan de stadschool, thans te Helenaveen, wederom aan de school te Hushoven alhier, zijne taak aanvaarden.

20 april 1893 G. d. V., arbeider te Helenaveen, f8 of 4 dagen hechtenis, wegens

mishandeling

18 mei 1893 Ch. M., arbeider te Helenaveen, f8 of 4 dagen hechtenis, wegens mishandeling

24 juni 1893 wegens het met licht eener brandende lamp, niet in eene gesloten lantaarn, in een stal gaan, waar brandgevaar was: Ma. Ca. R. te Helenaveen, tot f1 boete of 1 dag hecht.; L. W. te Helenaveen, tot f3 of 3 dagen hecht., eerste herhaling

1 augustus 1893 C. v. d. O. en W. v. O., beiden zonder beroep, te Helenaveen, ieder tot 2 dagen gev. wegens diefstal.

6 oktober 1893 Te Helenaveen heeft zich een geval van Aziatische cholera met doodelijken afloop voorgedaan bij een 23-jarige arbeider, in dienst bij de Maatschappij Griendsveen.

6 oktober 1893 Te Helenaveen overleed een werkman aan de Aziatische cholera.

7 oktober 1893 In het vorig nummer werd melding gemaakt van een cholerageval te Helenaveen. Dit heeft zich echter voorgedaan te Horst.

20 februari 1894 - Door de marechaussée werden heden alhier in de gevangenis gebracht J. v. M., wonende te Helder en A. B., wonende te Helenaveen, die beide nog oude schuld met justitie te vereffenen hadden, waarom hunne aanhouding in het politieblad werd verzocht.

20 februari 1894 - Door de marechaussée werden heden alhier in de gevangenis gebracht J. v. M., wonende te Helder en A. B., wonende te Helenaveen, die beide nog oude schuld met justitie te vereffenen hadden, waarom hunne aanhouding in het politieblad werd verzocht.

9 maart 1894 Met 't oog op de weinige werkzaamheden, die in 't a.s. voorjaar in de veenderijen van 't noorden zullen worden verricht (een gevolg van de malaise in den turfhandel) vertrekken vele Friesche arbeiders naar Helenaveen. Uit Frederiksoord's omstreken zijn reeds 50 arbeiders derwaarts vertrokken.

10 maart 1894 Door H. Bakema te Frederiksoord zijn een vijfigtal arbeiders bijeengebracht uit den omtrek van Frederiksoord en enkele uit die kolonie zelve, die nu gaan werken in het Helenaveen op de Peel in Limburg. Zij zijn dezer dagen daarheen vertrokken.

10 maart 1894 **HELENAVEEN**. Uit de gemeente Vledder (Drente) zijn meer dan 50 arbeiders hier gekomen om turf te graven, die allen hier werk gevonden hebben.

14 maart 1894 Te Helenaveen (N.-Br.) zijn vijftig arbeiders uit Vledder (Dr.) aangekomen om turf te graven.

31 maart 1894 wegens openbare dronkenschap H. v. d. W. te Helenaveen, f2 boete of 2 dagen hecht.

12 juli 1894 D. B., arbeider te Helenaveen, 45 dagen gevangenisstraf, wegens mishandeling.

1 september 1894 H. H. S., veenarbeider te Helenaveen, f1 of 1 dag hechtenis, wegens mishandeling;

18 oktober 1894 H. v. W.., landbouwer te Helenaveen, f10 of 5 dagen hechtenis, allen wegens mishandeling;

8 november 1894 G. d. V., arbeider te Helenaveen, 8 dagen gevangenisstraf, wegens mishandeling;

15 november 1894 W. P., arbeider, te Helenaveen, 1 maand gevangenisstraf, allen wegens mishandeling;

29 november 1894 A. S., arbeider, te Helenaveen, tot f8 of 4 dagen hechtenis, wegens

beleediging;

11 december 1894 B. P., arbeider te Helenaveen 5 dagen gev.-straf, allen wegens mishandeling;

20 december 1894 A. P., arbeider te Helenaveen f5 of 3 dagen hechtenis, allen wegens mishandeling;

22 december 1894 Wegens openbare dronkenschap: G. K., J. A. F., te Helenaveen, ieder f2 of 2 dagen hecht.;

29 december 1894 Wegens openbare dronkenschap: J. v. R., C. V., N. v. O. te Helenaveen, ieder f2 of 2 dagen hecht.;
22 januari 1895 Wegens openbare dronkenschap G. J. W., te Helenaveen, ieder f5 of 3 d.h. 2de herhaling;

25 januari 1895 Wegens openbare dronkenschap J. d. B. te Helenaveen, ieder f2 of 2 dagen hecht.

9 februari 1895 Wegens openbare dronkenschap C. M. te Helenaveen, ieder f5 of 3 dagen hecht; eerste herhaling H. H. S., te Helenaveen, L. v. N., te Venloo, ieder 3 dagen hecht.

28 maart 1895 J. H., veenarbeider, te Helenaveen, ieder f10 of 5 dagen hechtenis, allen wegens mishandeling;

6 april 1895 Wegens overtreding der spoorwegwet M. H. te Helenaveen, f5 of 4 d. hecht. H. W. te Helenaveen f3 boete of 2 d. hecht.

1 juni 1895 wegens openbare dronkenschap: H. J., te Helenaveen, ieder f2 boete of 2 d. hecht.

7 juni 1895 - Te Helenaveen is een 16-jarige jongen uit Zomeren, bij het baden verdronken.

2 juli 1895 Wegens openbare dronkenschap J. P., F. V., H. M., G. v. d. R., allen te Helenaveen; ieder f2 of 2 d. h.

27 juli 1895 wegens openbare dronkenschap P. J. N., te Helenaveen, f2 of 2 dagen hechtenis

14 augustus 1895 Wegens openbare dronkenschap A. P. te Helenaveen, ieder f2 boete of 2 dagen hecht., eerste herhaling;

14 september 1895 Wegens openb. dronkenschap J. P., J. S., G. K. te Helenaveen ieder f2 boete of 2 d. hecht. H. J. te Helenaveen f5 of 2 d. hecht.

26 september 1895 A. v. d. H., tuinier te Helenaveen 5 dagen gev.-straf, allen wegens strooperij.

12 oktober 1895 H. H. H, te Helenaveen ieder f5 boete of 3 dagen hechtenis. Wegens overtreding der ijkwet;

19 november 1895 Wegens openbare dronkenschap H. H. B., te Helenaveen, f3 of 2 dagen hecht.;

23 november 1895 Wegens openbare dronkenschap. T. G., G. v. d. B. te Helenaveen ieder f1 of 1 d. hecht.

28 december 1895 J. M. v. R. metselaar te Helenaveen f10 of 5 d. hecht. wegens beleediging.

4 januari 1896 Wegens openbare dronkenschap A. v. d. W., te Helenaveen, ieder f2 boete of 2 dagen hecht

31 maart 1896 **Helenaveen**, 30 Maart. In den afgeloopen nacht is de fabrieksarbeider

J. D., wonende alhier, werkzaam op de fabriek van turfstrooisel van de heeren Arnts en Terwint op de rechter wang verwond geraakt welke verwonding doordrong tot op de tanden. De oorzaak hiervan was, dat D. struikelde en met het hoofd tegen een riemschijf van eene in gang zijnde machine terecht kwam.
Hij heeft zich onmiddellijk onder behandeling van doctor Crobach te Deurne gesteld.

4 april 1896 A. P., arbeider te Helenaveen, 10 dagen gevangenisstraf, alle wegens mishandeling.

30 mei 1896 Wegens spoorwegnet overtreding E. H. te Helenaveen, f2 b. of 2 d. hect. Wegens openbare dronkenschap, H. v. B. te Helenaveen ieder f1 b. of 1 d. hecht.;

11 juni 1896 B. S., arbeider te Helenaveen, f2 of 1 d. h., allen wegens ontduiking der provinciale hondenbelasting;

11 juli 1896 wegens openbare dronkenschap H. W. te Helenaveen, ieder f1 boete of 1 dag hecht.

22 augustus 1896 Wegens openbare dronkenschap H. H., H. P. te Helenaveen ieder f1 boete of 1 dag hecht.

28 november 1896 G. J; te Helenaveen; ieder f1 boete of 1 dag hecht,

2 januari 1897 D. v. Z. en J. sS., arbeiders te Helenaveen, ieder tot f2 boete of 1 dag hechtenis, alle wegens ontduiking der provinciale hondenbelasting;

18 maart 1897 G. v. d. B., arbeider te Helenaveen f8 of 4 dagen hechtenis, alle drie wegens beleediging;

3 juni 1897 H. Z., veenarbeider, te Helenaveen, f3 of 2 dagen hechtenis, wegens mishandeling.

30 september 1897 G. B., arbeider te Helenaveen, 6 m. gev.; allen wegens mishandeling;

16 oktober 1897 **Helenaveen**, 15 Oct. In aansluiting met het bericht, voorkomende in het nummer dezer courant van 12 dezer, betrekkelijk den gepleegden diefstal bij A. Otten van twee horloges kan dienen, dat, als verdacht van dien diefstal te hebben gepleegd, door de maréchaussées alhier is gearresteerd J. Z., oud 30 jaren, geboren te Hoogeveen, veenarbeider tijdelijk wonende alhier.
Heden werd hij door de maréchaussées naar de gevangenis te Roermond overgebracht.

2 december 1897 H. v. d. W., en G. v. d. W., arbeiders te Helenaveen, f5 of 5 d. hecht.; allen wegens mishandeling.

31 december 1898 In Helenaveen hebben de mazelen geheerst en is het onderwijs tijdelijk gestaakt geweest.

23 februari 1899 ROERMOND. Voor de rechtbank alhier hadden zich Dinsdag te verantwoorden F. B., oud 49 jaar, veenarbeider, voorheen wonende te Helenaveen, thans zonder vaste woonplaats, beklaagd ter zake, dat hij op 23 Juni 1898 in den woning van G. Rolink te Helenaveen heeft ontvreemd een overjas ten nadeele van J. Rolink en eene broek ten nadeele van G. Hofman, kostgangers aldaar. Het O. M. eischte tegen hem 4 maanden gevangenisstraf. De rechtbank bepaalde de uitspraak in deze zaak op 28 Februari e. k.

4 maart 1899 Verder werd vonnis gewezen in de zaak tegen F. B., oud 49 jaar, arbeider, zonder vaste woonplaats, ter zake van diefstal van een jas en broek te Helenaveen, ten nadeele van J. Rolink en G. H. Hoffman, gepleegd op 28 Juni 1898 en veroordeeld tot 2 maanden gevangenisstraf met vermindering van het voorarrest.

15 juni 1899 G. v. d. E., 25 jaar, veenarbeider, te Deurne, wegens het verbrijzelen eener glasruit van een raam der woning van L. v. d. E. te Helenaveen, tot fl.5 boete subs. 5 dagen hechtenis.

2 november 1899 A. J. Van de K , oud 21 jaar, opperman wonende te Stratum,

aangeklaagd zich op 3 September jl. in dronkenschap, met geweld te hebben verzet tegen den brigadier Claassens en den marechaussee Maas, van de brigade Helenaveen, toen dezen hem, daar hij de orde verstoorde, naar een voor ontnuchtering bestemd lokaal overbrachten. Het O. M. eischte 1 maand gevangenisstraf.
J. W , oud 25 jaar, wonende te Tilburg, van beroep opperman, aangeklaagd van zich op 3 September met geweld te hebben verzet tegen de marechaussees te Halte Helenaveen, toen dezen hem ter zake van openbare dronkenschap naar een arrestantenlokaal wilden overbrengen. Het Openbaar Ministerie eischte 45 dagen gevangenisstraf.

17 december 1899 J. Van R., 29 jaar, opperman te Tilburg, alhier in voorloopige bewaring; hem wordt ten laste gelegd dat op 21 Nov. l.l. te Halte Helenaveen, Horst, van mede-logés te hebben ontvreemd een horloge en 9 gulden aan geld.
Het O. M. eischte tegen hem 1 maand gevangenisstraf.

18 januari 1900 **GRIENDTSVEEN**, 14 Jan. Wederom valt van hieruit een ongeluk te berichten. Zekere J. v. O. uit Deurne, opperman aan de bijna voltooide brikettenfabriek, […]

16 juli 1900 Te Helenaveen (gemeente Horst) is het vijfjarig zoontje van den opzichter der Maatschappij "Griendtsveen", P. J. M., in de Helenavaart gevallen. Een uur later werd het knaapje levenloos uit de vaart opgehaald.

9 oktober 1900 Te Helenaveen (N.-Br.) geraakte Zaterdag de werkman J. de W. met het hoofd tusschen den muur en de buffers van een rangeerdenden trein, waardoor het geheel verpletterd werd.

18 maart 1901 VEENARBEIDERS UIT FRIESLAND NAAR NOORD-BRABANT.
De veenarbeiders in de Friesche dorpen Jubbega, Schurega, Oudehorn, Hoornsterzwaag enz. hebben te Jubbega eene vergadering gehouden, op uitnoodiging van een afgevaardigde uit de verveners te Griendtsveen in de Peel (N.-Br.) om het tarief en de voorwaarden van het turfgraven aldaar te vernemen.
De afgevaardigde deelde hen mede, dat onder gewoon werk wordt verstaan: een kuil van 6 Meter breed, zeven klem of een meter diep. Indien verder gekruid moet worden dan 12 stok, wordt voor elke stoklengte meer één cent per stok turf bijbetaald. Bij het gewone werk is 20 centimeter afvillen inbegrepen. Indien meer dan 20 centimeter afgevild moet worden, wordt 6 ct. per M³. bijbetaald.
Het loon per dagwerk van zwarte turf is als volgt: turf van 40 cM. per dagwerk f10.80, terwijl voor reisgeld bovendien wordt uitgekeerd f1 per dagwerk; voor 't graven van bolsterturf van 15 Maart tot 1 Juli 1901 per dagwerk f9.20, terwijl voor reisgeld bovendien wordt uitgekeerd f0.80 per dagwerk. Het dagwerk wordt op het veld gebracht in slagen van zes stoot tegen de liggers.
Nadat de afgevaardigde deze punten nog nader had toegelicht en eenige vragen had beantwoord, boden zich dadelijk 52 personen aan, waarvan 51 aangenomen werden, die eerstdaags naar de Peel zullen vertrekken, en waarschijnlijk wel door meer veenarbeiders zullen gevolgd worden. De afgevaardigde wenschte namelijk meer dan 100 veenarbeiders aan te werven.

22 juni 1901 HELENAVEEN. Alhier bevindt zich thans een veenwerker uit Friesland, die op het gebied van eten, een specialiteit mag genoemd worden.
De man is nog slechts 19 jaar oud, doch hij heeft een lengte van 1.90 Meter en wat eten aangaat overtreft hij 3 gewone en gezonde menschen. Een brood van 6 pond eet hij met gemak achter elkaar op, en 's middags is hij volstrekt niet bang van een volle ketel aardappelen. Spekpannekoeken neemt hij 6 voor zijne rekening en als toespijs gebruikt hij na iedere maaltijd ongeveer 6 borden pap.
Gelukkig. dat de man goed werken kan, want anders zou hij den kost niet verdienen.

29 augustus 1901 J. de G., 23 jaren, onderbaas te Helenaveen Deurne, aangeklaagd van verzet tegen de politie en mishandeling van J. W. Wijnants en P. Franssen.
Het O. M. eischte tegen J. d. G., 1 maand gevangenisstraf.

3 september 1901 J. de G., arbeider te Helenaveen, 1 maand gev.straf, wegens wederspannigheid en mishandeling;

10 oktober 1901 VENLO. Gister werd van hier naar de gevangenis te Roermond overgebracht H. G. d. D., oud 33 jaren, arbeider, wonende te Helmond. Hij werd door de stedelijke politie op verzoek in het Algemeen Politieblad aangehouden, zijnde hij

verdacht van verduistering van een brief, inhoudende geld, ten nadeele van de huisvrouw J. Verleijsdonk te Helenaveen, onder de gemeente Horst

19 oktober 1901 HELENAVEEN. Zondag geraakten drie kinderen van den heer v. d. K. door een ongelukkig toeval in de Helenavaart en zouden waarschijnlijk een droevig einde gevonden hebben, indien niet iemand, die zich in de buurt bevond, zich onmiddelijk te water begeven had, om de arme kleinen te redden.
Eere aan den moedigen redder!

25 november 1901 HELENAVEEN. Woensdag werd alhier een 20jarig veenarbeider gearresteerd en naar Roermond overgebracht, die blijkens het Politieblad nog een heel tijde gratis logies "te goed" had.

12 december 1901 1o. G. K. 33 jaren, arbeider en
2o. H. Z., 21 jaren, arbeider, beiden te Halte Helenaveen-Horst, aangeklaagd van mishandeling.

4 juni 1903 **Helenaveen**. Een tweede geval van roodvonk heeft zich alhier voorgedaan.

30 juli 1903 DEURNE. Dezer dagen trok zekere J. P. werkzaam op de gemeentelijke turfstrooiselfabriek naar de Halte Helenaveen, in het schoftuur zijn mes. De aanleiding was, dat hij geplaagd werd. P. bracht v. G. een paar sneden over het gezicht toe en sneed hem bijna een vinger af. Hij werd direct van 't werk gejaagd. Onmiddellijk werd geneeskundige hulp ingeroepen. De zaak is in handen der politie. P. heeft inmiddels elders werk gekregen.

1 augustus 1903 HELENAVEEN. Een zekere J. P. werkzaam aan de Turfstrooiselfabriek van de gemeente Deurne, werd dezer dagen door van G. geplaagd over het turf verzetten, waarbij de eerste zich zoo kwaad maakte, dat hij zijn mes trok en zijn medearbeider een een paar sneden in een gezicht toebracht en hem tevens een vinger bijna afsneed.
De driftkop werd terstond weggejagen en proces verbaal opgemaakt.

31 december 1903 4 gevallen van Roodvonk te Helenaveen
16 januari 1904 1. S. K., 38 j., herbergier te Helden (Grashoek), 2. C. J. H., 19 j., 3. A. van L., 17 j., en 4. J. H., 17 j., arbeiders te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd te samen en in vereeniging in den avond van 27 September 1903 te Grashoek-Helden, G.J. van Bergen te hebben mishandeld en verwond.

13 oktober 1904 J. Th., oud 44 j., scheepstimmerman te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 21 Aug. 1904 te Helenaveen een houten poortje, aan de gemeente Deurne en Liessel toebehoorende, te hebben vernield.
Eisch f15 of 15 d. hecht.

20 oktober 1904 P. Th., timmerman te Helenaveen, f10 of 10 d. h., wegens vernieling;

13 december 1904 A. v. L., oud 18 j., arbeider te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 26 October 1904, te Helenaveen J. Toonen te hebben mishandeld en verwond. Eisch f20 of 20 d. h.

15 december 1904 A. v. L., veenarbeider te Helenaveen, f10 of 10 d. h., allen wegens mishandeling;

17 oktober 1905 HELENAVEEN, 14 Oct. Alhier is het eenjarig dochtertje van den smid W. S. in een emmer kokend water gevallen. De kleine bekwam hierdoor zulke hevige brandwonden, dat zij na een kwartier er aan is bezweken.

30 december 1905 **Ongelukken.**
Op het stationsterrein te Helenaveen is gisterenmorgen gevonden de beambte v. S. liggende ter zijde van een der sporen; de ontboden geneesheer kon slechts den dood constateeren.
Vermoedelijk is v. S. tusschen de buffers van wagens bekneld geraakt.

31 december 1905 1 geval van Roodvonk te Helenaveen (?)

1 januari 1906 Op het rangeerterrein te Helenaveen (N.-Br.) is het lijk gevonden van den arbeider-rangeerder v. S Vermoedelijk was hij tusschen de buffers beklemd geraakt.

5 april 1906 HELENAVEEN. De naburige Heldensche hei is niet ten onrechte berucht. Zondagmiddag zaten daar drie mannen bij elkaar in een café; twee van hen hadden eenigen tijd geleden twist gehad; buiten gekomen, werd dezen twist nogeens opgehaald, en met dat gevolg, dat een van hem zijn mes trok en den ander een steek in zijn been toebracht.
Drankmisbruik was ook nu weer de oorzaak.

14 april 1906 A. P., oud 42 j., arbeider te Helden, aangeklaagd van den 14 Maart te Helden eene hoeveelheid zand aan de Mij. Helenaveen toebehoorende te hebben uitgedolven en weggenomen. Eisch f3 of 3 d. h.

15 september 1906 M. P., oud 55 j. landbouwer te Neerkant-Deurne, aangeklaagd van den 24 Juli 1906 te Helenaveen eene hoeveelheid gras, aan de Maatschappij Helenaveen toebehoorende, te hebben afgesneden en weggenomen. Eisch f3 of 3 d. h.

15 november 1906 K. M. A. L., oud 38 j., ingenieur, te Helenaveen, aangeklaagd van den 23 Augustus 1906 te Helenaveen, den gemeente-veldwachter Aerts te hebben beleedigd. Eisch 15 d. gev.

16 februari 1907 **Helenaveen.** Dinsdag waagden zich twee schoolgaande kinderen van 10 en 11 jaren, op het brooze ijs op het kanaal alhier, met het gevolg, dat beiden er door zakten en jammerlijk zouden verdronken zijn, indien niet de heer H. van Oers, vader van een groot gezin, met eigen levensgevaar, zich met een touw, aan een telegraafpaal bevestigd, zich op het ijs had gewaagd. Hij mocht het geluk smaken, beide levend op te halen.
Eere den kranigen redder.

18 april 1907 J. F., oud 48 j., daglooner te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 11 Maart 1907 te Helenaveen C. van Ooijer te hebben mishandeld en verwond. Eisch f10 of 10 d. h.

18 augustus 1917 **Helenaveen.** In de jongste raadsvergadering der gemeente Deurne c.a. werd het salaris van onzen kantoorhouder gesteld op f125.

12 december 1907 1. J. H., oud 21 j,. 2. W. H., oud 27 j. en 3. A. v. L., oud 21 jaren, allen arbeiders te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 27 Oct. 1907 te Helenaveen-Deurne zich met geweld te hebben verzet tegen den gemeente-veldwachter P. J. Aarts. Eisch voor ieder 1 m. gev.-str.

7 januari 1908 *Verstikking.*
Uit Helenaveen meldt men:
In het naburige Griendtsveen kwam men Zaterdag tot de treurige ontdekking, dat in een daar liggend schip twee jongens door kolendamp bedwelmd waren. Rij den jongste is nog behoud, op het leven, de oudste is reeds overleden.

25 juni 1908 Th. H. J., oud 31 j., chauffeur te Helenaveen, aangeklaagd van den 17 Mei 1908 te Helenaveen, niet te hebben voldaan aan de vordering der marechaussees om met zijn motorrijtuig stil te houden. Eisch f15 of 15. h.

30 juni 1908 Th. H. J., chauffeur te Helenaveen, f15 of 15 d. h., wegens overtreding van art. 184 strafrecht.

5 november 1908 W. van D., oud 38 j., arbeider, wonende te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 27 Aug. 1908 te Helenaveen H. Slot te hebben mishandeld en verwond. Eisch 21 d. gev.

12 november 1908 W. v. D., arbeider te Helenaveen, 15 d. gev., alle wegens mishandeling.

24 maart 1908 **Helenaveen.** Nabij de halte Helenaveen is gisterennacht op den spoorweg gevonden een zekere N., wonende te America, wiens rechterbeen en arm verbrijzeld waren. N. is vermoedelijk door een der late treinen overreden.

13 februari 1909 HELENAVEEN. De dochter van den heer H. alhier is bij het scheppen van een emmer water verdronken.

2 september 1909 Te Helenaveen (N.-Br.) is het twaalfjarig zoontje van v. M. in het kanaal gevallen en verdronken.

6 november 1909 L. W., oud 19 j., arbeider te Deurne, aangeklaagd van den 30 Aug. 1909 te Helenaveen een bierglas eigendom van H. van Aers, te hebben ontvreemd. Eisch f10 of 10 d. h.

22 oktober 1910 DEURNE. Bij Kon. besluit is als blijk van goedkeuring en tevredenheid de bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon en een loffelijk getuigschrift toegekend aan den heer P. J. Aarts, gemeente- en onbezoldigd Rijksveldwachter te Helenaveen wegens de door hem met levensgevaar verrichte redding van een drenkeling uit het water van de Helenavaart op 11 Juni 1910.

27 december 1913 J. d. V., 18 j., arbeider te Deurne, aangeklaagd van mishandeling van J. Slomp te Helenaveen. Eisch 1 m. gev. str.

6 maart 1914 Verder deelt de directeur mede dat de verkoop van den turf beter kan zijn en dat het met de arbeidersbevolking thans niet geweldig gesteld is. 5 a 6 gezinnen turfgravers zijn vertrokken naar Heerlen en Duitschland.

12 oktober 1918 Diefstal.
Door de gemeentepolitie te Oosterbeek is aldaar op verzoek van den brigadecommandant der marechaussee te Griendtsveen aangehouden en aan dezen overgeleverd W. B., oud 24 jaar, koopman te Oosterbeek. Deze wordt verdacht in den nacht van 3 op 4 October 1918 te Helenaveen, uit het huis zijns vaders te hebben weggenomen een blikken trommel, inhoudende ongeveer f2000, welke som toebehoorde aan de Coöp. Tuinbouwver. Helenaveen, van welke vereeniging de vader van verdachte voorzitter is, die gemelde som ter overdracht aan den penningmeester van gemelde vereeniging onder zich had. De verdachte Willem B., op wien een flinke som gelds werd in beslag genomen, is ter beschikking der justitie naar Roermond overgebracht en in de gevangenis aldaar opgesloten.

31 maart 1923 TEGELEN. Als verdacht van diefstal van geld uit de lade van zijn patroon. den slager D. alhier, werd door de gemeenteveldwachters aangehouden, de slagersknecht A. van W., afkomstig uit Helenaveen. De aangehoudene waarvan nog bleek, dat hij zich ook had schuldig gemaakt aan diefstal van worst ten nadeele van zijn patroon, is vervolgens in het huis van bewaring te Roermond opgesloten.

20 november 1923 **Rechtbank te Roermond.** Strafzitting Dinsdag 20 Nov. 1923. Eischen:
C. E. 20 jaar tuinier te Helenaveen; eisch: f5 boete of 5 d.h.
G. van den B. 23 jaar landbouwer te Helenaveen; eisch: 5 gulden of 5 dagen hechtenis…
allen wegens overtreding der bekend weggeldverordening in de provincie Noord=brabant.
De uitspraken werden bepaald op 4 December a.s.

22 mei 1936 **DOODELIJK ONGELUK TE GRIENDTSVEEN**
Woensdagmorgen werd de 11-jarige Johannes J. van Mullekom van Griendtsveen terwijl hij met een vriendje, ieder per rijwiel over den weg voortreed, bij het passeeren van een vrachtauto, bestuurd door den chauffeur A. H. van Deurne, overreden en vrijwel op slag gedood.
De Rijksveldwacht was spoedig ter plaatse en stelde een onderzoek naar de schuldvraag van de zijde van den chauffeur in.
Het lijkje, alsmede de vrachtauto waarvan de remmen alles behalve goed bleken te functionneeren, werden inbeslaggenomen.

25 mei 1936 **HET ONGELUK TE GRIENDTSVEEN**
Zaterdagmorgen heeft Dr. Hulst uit Leiden alhier op last der Roermondsche Justitie de gerechtelijke sectie verricht op het lijkje van het 11-jarig jongentje van Mullekom van hier, dat j.l. Woensdag door overrijding door een vrachtauto om het leven kwam. Na afloop der sectie heeft de Justitie het lijkje vrijgegeven. Tegen den autobestuurder H. uit Deurne wordt een strafvervolging ingesteld.

3 augustus 1939 **DRONKEN ACHTER HET STUUR. Huis in elkaar gereden en toen weer**

verder! Wagen in beslag genomen.
Een majoor van de rijksveldwacht heeft eergisterenavond een einde gemaakt aan een dollen rit van een autobestuurder, die onder invloed van sterken drank verkeerde, nadat deze met zijn vrachtwagen tegen een gevel van een huis was gereden, waarvan de brokstukken in de slaapkamer belandden.
Op den weg van Deurne—Helenaveen reed een groentenhandelaar uit Helenaveen, vergezeld van zijn knecht, naar huis. Onderweg hadden zij verschillende glazen bier gedronken, [aldus het S.H.] waardoor zij onder den invloed van sterkedrank verkeerden. De baas had het stuur van de knecht overgenomen en reed op een gegeven oogenblik rakelings langs een aan den kant van den weg geparkeerd staanden wagen. Baas en knecht vonden het toen veiliger te zamen den wagen te besturen, doch botsten even later regelrecht tegen den gevel van een woning. Deze was niet tegen een dergelijke botsing bestand, zoodat de brokstukken gedeeltelijk in de slaapkamer van de bewoners terechtkwamen Hier stond ook de wieg van het jongste kind van het gezin. Gelukkig had de moeder in afwijking van haar gewoonten, de wieg, voordat zij naar bed ging, in een anderen hoek van de kamer geplaatst, waardoor de kleine gespaard is gebleven De bewoners sprongen hevig verschrikt uit het bed, toen zij door de botsing wakker werden en zagen tot hun ontsteltenis de aangerichte ravage. Gelukkig heeft niemand eenig letsel gekregen.
De dronken lieden wilden juist hun weg met de auto vervolgen doch toevallig passeerde een majoor der rijksveldwacht uit Blerick per motorfiets Om verdere ongelukken te voorkomen, heeft hij den wagen tijdelijk vastgehouden; tegen de roekelooze bestuurders is proces-verbaal opgemaakt.

29 maart 1946 De Directeur merkt op dat er 23 mensen welke uit Helenaveen zijn weggevoerd niet zijn terug gekeerd en men dezen als overleden kan beschouwen.

Oorsouw

21 april 1954 **Gouden bruiloft te Treebeek**
TREEBEEK, 16 April. — (Eigen corr.) — Op 24 April a.s. is het echtpaar Antoon van Essen en Antoinotte Oorsouw, Zonnestraat 13, te Treebeek, 50 jaar getrouwd. Alhoewel de heer Van Essen reeda 74 jaar is en zijn vrouw maar twee lentes minder telt, zijn zij beiden nog kras en beschikken over een flinke levensmoed. Zij leerden elkaar ruim een halve eeuw geleden kennen in St. Helenaveen, waar zij ook in het huwelijk traden. Al op zeer jeugdige leeftijd diende de heer Van Essen de handen uit de mouwen te steken. Hij was pas negen jaar, toen hij bij de boeren zijn diensten ging aanbieden en hij was amper 16, toen hij het ware labeur van turfsteker aanpakte. Om zijn bedrevenheid in het vak kreeg hij al gauw het hoogste loon, dat toen 6 gulden per week was. Nu pl.m. 40 jaar geleden deed de aanstaande jubilaris mee in Helden-Beringen en Oploo aan boringen op steenkool. Maar er werd daar te weinig “zwart goud” gevonden om tot een exploitatie te geraken. In Oploo werden zelfs geen kolen gevonden. Intussen waren de mijnen in Zuid-Limburg in opkomst on kwam het echtpaar Van Essen naar de nieuwe mijnstreek. Hij kwam op de Emma, waar hij in het ketelhuis werd aangesteld. Van af die tijd wonen de echtelieden in de Zonnestraat en dat is nu al 38 jaar lang. Op zijn 6Oste jaar werd de heer Van Essen gepensionneerd, doch men haalde hem weer spoedig in losse dienst. Hij werkte daarna nog 6 jaar in het badhuis van de Emma.
Mevr. Van Essen stamt uit een schippersgezin. Zij werd in Arnhem op een schip geboren. Later zeide haar vader het varen vaarwel en vestigde zich in Helenaveen.
Het echtpaar heeft twee kinderen en ook enige kleinkinderen. Die gaan hen op 24 April vieren. De feestdag wordt ingezet met een hoogmis om 9 uur in de St. Barbarakerk, waarna de verdere feestelijkheden plaats vinden in het kajottershuis aan de Sterrestraat. Daar ook is van half 1 tot 2 uur receptie.

Oostergo

14 en 21 juli 1891 4 Zijn de turfgravers uit het Noorden persoonlijk door u aangezocht om te komen of is die geschied door middel van een tusschenpersoon en zoo ja, wie en wat is hij?
Aanvankelijk heb ik, te Hoogeveen zijnde poging gedaan om werkvolk te krijgen door een hotelhouder “”Flothuis” [Folkhuis(?). De poging mislukte.
Toen heb ik den veenopzichter F. Blatter uitgezonden, maar eveneens zonder resultaat.
Toen heb ik aan de beste gezinnen hier gevraagd of zij nog betrekkingen hadden die komen wilden. En eindelijk heb ik den nieuwen veenbaas Oostergo gevraagd mij nog

enkelen te bezorgen.

14 en 21 juli 1891 34 Waarom is dit voorjaar een ploeg van 12 turfgravers uit Someren heengegaan? Zij beweren dat Oostergo hun de slechtste put gaf waarin zij geen daggeld konden verdienen terwijl Overijsselschen de beste plaats kregen? Dien ten gevolge zouden 30 andere Somerschen zijn weggebleven?
Eene ploeg turfgravers uit Someren (ik meende 't ? 12) is dit voorjaar na enkele dagen gewerkt te hebben heengegaan. Toen dit mijne aandacht trok heb ik Verhoeven opgedragen te onderzoeken, wat daarvan de oorzaak was. Hij heeft mij gerapporteerd dat die mannen zich bij het opmeten en keuren van hun werk, zich over Oostergo beklaagden en hem van partijdigheid voor zijne landslieden beschuldigden. Ik heb toen Verhoeven verder opgedragen het werk na te gaan ? en op te gaan meten, ten eerste recht te kunnen doen, - maar niets meer van de zaak vernomen.
De klacht over den fout waarin zij gesteld werden zoude evenzeer Verhoeven als Oostergo treffen die zamen dien ? aangewezen hebben. Intusschen die klacht is even onjuist als de eerste. De menschen zijn eenvoudig heen gegaan omdat zij bij Griendtsveen even loonend en veel gemakkelijker werk konden krijgen.
De bewering dat dien ten gevolge 30 andere Somerschen weg zijn gebleven schijnt minder juist. Al sedert 2 jaar kunnen wij niet meer op de Somerschen rekenen, en toen de ploeg in kwestie hier wegging werkten de overige Somerschen reeds bij de gemeente Deurne. In het najaar van 90 liet ik mij door den veenopzichter Blatter een lijstje geven van de turfgravers uit den omtrek, waarop wij rekenen konden, - daarop komen de Somerschen niet voor.

37 Is de maat van de turf te Hveen grooter dan vroeger? Is de stok door Oostergo gebracht van 2.45 op 2.50 meter [m]?
De maat van den turf is gelijk aan vroeger.
Die van den stok ook.

5 augustus 1891 3e Vraag. Is destijds door den Directeur aan U een andere zaak opgedragen omtrent het heengaan van de Somerensche arbeiders? Hadt gij met Oostergo hun het werk aangewezen?
Antwoord Aan 13 Somerenschen en aan een ploeg Overijsselschen was aangewezen het afgraven van terrein bij eenige keeten; de Somerenschen beweerden dat hun werk niet goed was opgemeten, dat Oostergoo hen te kort had gedaan; zij hadden een daggeld van f0.75 verdiend; de Overijsselschen van f1.20, bij dezelfde eenheidsprijzen.
Evenwel zouden zij toen niet zijn heengegaan maar daarna werd hun door Oostergo eene slechte ?t in de kl? aangewezen, waarvoor zij bedankten en heengingen - Toen ? kwam de zaak te mijner kennis.

Oosterveen

uit het kasboek van Leo Theelen:
1 augustus 1922 Oosterveen H. bijen -6,00
31 december 1931 Oosterveen H. 21 kg ruwe honing vaste bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Oosterveen H. 39 kg ruwe honing losse bouw (levering 1931) 0,00
31 december 1931 Oosterveen H. uitbetaald -22,50

14 november 1931 14 November 1931
Den Heer Jan Oosterveen
Helenaveen
In verband met de slechte tijdsomstandigheden zien wij ons gedwongen tot inkrimping van het aantal arbeiders en daarom moeten wij U tot onzen spijt het werk opzeggen met ingang van 26 November a.s.
Hoogachtend

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H106 H. Oosterveen nieuw H94

openbare school

24 februari 1886 Zestien ingezetenen der gemeente Helden, wonende op de gehuchten Graahoek, Spiesberg en Scharluit, hebben zich bij adres tot den minister van binnenl.

zaken gewend, te kennen gevende, dat hunne kinderen gedurende de laatste 5 achtereenvolgende jaren verstoken zijn van onderwijs en dat die toestand nog steeds voortduurt. De afstand dier gehuchten van de dichtst bijzijnde openbare school te Helden bedraagt gemiddeld 5 kwartier. Van de openbare school te Helenaveen, gemeente Deurne, bedraagt de afstand gemiddeld slechts 25 minuten, en daar zouden hunne kinderen school kunnen gaan, doch worden zij niet toegelaten. 45 kinderen van den leeftijd van 6—12 jaar blijven op deze wijze van alle onderwijs verstoken. Adressanten herinneren dat de wet gebiedt "in elke gemeente wordt voldoend lager onderwijs gegeven in een voldoend aantal scholen," en zij verzoeken mitsdien dat aan de gemeente Helden vermeerdering van het getal openbare scholen zal worden bevolen, tenzij eene regeling tot toelating op de openbare school te Helenaveen, met de gemeente Deurne gesloten worde.

11 september 1890 HELENAVEEN. Met primo October komt hier de betrekking van onderwijzer aan de openbare school door 't aanstaand vertrek van den tegenwoordigen titularis, die benoemd is aan de school te Ospel. Vóór 20 Sept. moeten de stukken ingezonden worden aan den Burgemeester van Deurne en Liessel. Helenaveen, voor negentienden uit Katholieken bestaande, bezit eene zusterschool, welke even als de openbare school gemeenschappelijks met de gemeente Helden.

6 augustus 1899 Maandag is te Deurne aanbesteed het bouwen eener openbare school te Helenaveen en werd ingeschreven als volgt:

G. Smis, Asten	f 10655
M. Louwkens, Helmond	f 9885
R. de Bijl, Deurne	f 9745
Jac. Sleegers, Mierloo	f 9500
M. van Eindhoven, Tilburg	f 9150
F. Rooijakkers, Deurne	f 9015
M. v. d. Mortel, "	f 8970
L. v. d. Kemenade, 't Hout	f 8996
M. Lutters, Deurne	f 8960
H. Moerenberg en J. Smulders, Oosterwijk	f 8900

Het werk is gegund aan den laagsten inschrijver.

17 oktober 1904 De directeur deelde nog mede dat vroeger de Mij aan Deurne gratis een stuk grond van 50 are afstond om te dienen ten nutte van 't openbaar onderwijs. De school die er op gezet is, is echter thans afgebroken; wel worden nog een tiental meter ingenomen door de woning van den onderwijzer en gebruikt deze het overige als tuin, maar nu rijst de vraag of men dit kan verstaan onder het openbaar onderwijs. Wordt besloten daar omtrent het advies van Mr Michiels in te winnen.

23 december 1912 **woningen voor onderwijzers O.S.**
Ook heeft de gemeente gevraagd of de Mij genegen zou zijn één of twee woningen voor onderwijzers aan de openbare school te bouwen. Het plan van de directeur zou dus zijn dan de gemeente zeker als huurder optrad. Hij wordt gemachtigd hierover te onderhandelen.

6 maart 1914 **school Deurne.**
De voorzitter geeft het woord aan de directeur die de volgende mededeelingen doet. De gemeente Deurne wil hare school uitbreiden en daarvoor van de Mij een stukje grond koopen, bij nader inzien zou deze uitbreiding te bekrompen worden, en zou zij er de voorkeur aan geven, een geheel nieuwe school te bouwen, de tegenwoordige zou dan gebruikt worden voor gymnastieklokaal, stembureau enz.
De directeur stelt voor 1 hect. grond in erfpacht te geven tegenover de tegenwoordige school. tegen een canon van f10 in het jaar. De gemeente zoude nl. een vrij groot terrein willen hebben, waarop de leerlingen ook onderricht in tuinbouw enz. zal kunnen worden gegeven.
De vergadering vereenigt zich met dit voorstel.

23 september 1919 [... Intusschen heeft ook de directeur een schrijven aan H M de K. M. gericht omdat hij zich persoonlijk beleedigd gevoelde door het adres van de bewoners des Helenaveen.] In dat schrijven deelde hij o.a. mede dat de toestand op de openbare school aldaar te wenschen overliet. In het antwoord dat de directeur namens H.M. mocht ontvangen werd de vraag gesteld of het geen aanbeveling zou verdienen dat, indien dit zoo mocht zijn, er aandacht van het schooltoezicht er op gevestigd werd.

De directeur voegt hieraan toe dat werkelijk het onderwijs op die school in dien mate te wenschen overlaat, dat beambten der Mij hun voornemen te kennen gaven het veen te verlaten, indien daarin geen verandering kwam.

30 juni 1925 DEURNE. De gemeenteraad besloot de o. l. school te Helenaveen te verbouwen. De begrooting bedraagt f3765.

8 december 1932 De Directeur deelt mede, dat bericht is ingekomen van den Pastoor met verzoek het oude schoolterrein aan hem te willen verkoopen. Besloten wordt tot verkoop, voor den prijs van 1 gld de M², over te gaan, indien het mogelijk blijkt in verband met de hypotheek.

13 december 1937 De Directeur vraagt de meening der vergadering in zake een besluit van de pastoor, waardoor de openbare school in het gedrang komt.
De Vergadering wenscht dat de maatschappij zich enkel op economisch gebied zal bewegen en zich niet met deze kwesties zal inlaten.

1 december 1938 Wat betreft de notulen der vergadering van 13 Dec 1937 wordt besloten de kwesties [elk geval] zooals zich deze voor zal doen bij de openbare school elk voor zich te beoordelen

van Osch

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1936 Osch van -5,13

Otten

12 oktober 1897 HORST. Jl. Zaterdag namiddag toen A. Otten, veenwerkerskaas, te Halte-Helenaveen met zijne echtgenoote van de markt terugkeerder, bevonden zij, toen zij in hunne woningkwamen, dat een kist was opengebroken en de goederen door elkander waren geworpen, uit de kist werd niets vermist, doch twee horloges die aan de muur hingen zijn ontvreemd geworden.
Het door de politie ingesteld onderzoek heeft geen resultaat opgeleverd.

28 maart 1904 Lijst van brieven geadresseerd aan onbekenden over de eerste helft der maand Maart.
[...] - Joh. Otten. Helenaveen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
9 juli 1929 Otten grote boom kersen 10,00
31 december 1937 Otten kippen 10,50
31 december 1939 Otten oude kippen 13,20
31 december 1940 Otten kippen 22,80

31 juli 1930 DEURNE. Geboren: [...] Stoffel, z. van A. Otten en van J. Slot te Helenaveen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H91 A. Otten nieuw H83

16 maart 1940 De pachter Otten is per deurwaarder aangezegd per 1 April zijn huis te ontruimen. Indien hij niet weg gaat zal gerechtelijke ontruiming verzocht worden.

19 april 1940 Verder deelt de Heer Carp mede, dat de pachter Otten Maandag 22 April 1940 uit zijn woning zal worden gezet.

25 februari 1942 Te koop een beste 8-j. Oldenb. merrie, grof en breed, reuzewerkpaard, een 10-j. licht paard beide zeer mak; ook te ruilen. H. Otten, Helenaveen. 4035

22 september 1942 Te kp. een allerbest zwaar rund Ook gen te ruilen lichter, om te leveren v. d. centrale, bij Henri Otten, Helenaveen.

9 december 1942 Te kp. 2 z.g.a.n. autobanden m. 829x135; ook ruilen om minderw. Henri Otten, Helenaveen.

6 maart 1943 Gevr. paardenknecht van 16-50 jr., om te rijden op de Heide; zoo sp.mog. H. Otten, Helenaveen H 39.

2 april 1943 Te k. flinke partij eigengeteelde spurrie- en seradella-zaad, oogst 1942. H. Otten, Helenaveen H 59

6 september 1943 Te koop gevr. vierw. midelzw. wagen met ijzer beslag. H. Otten, Helenaveen H 39.

6 oktober 1943 Van de pachter Otten zal men achterstallige pacht zien te innen

22 november 1943 Te k. 10 vette konijnen en 6 halfwas. Henri Otten, Helenaveen H. 39.

21 februari 1944 Te r. zw. 6-j. ruin, best werkp. en z. mak teg. lichter paard of 1½ of 2-j.; tev. gevr. lichte 4-wiel. wagen op ijzerbeslag en stel ijzeren banden v. karwielen. Henri Otten, Helenaveen.

21 februari 1944 Te k. vette konijnen; tev. gevr. goed heeren- of damesrijwiel z. b. H. Otten, Helenaveen.

5 juni 1944 --- Te r. zware 6-jar. gekruiste Oldenb. vosruin tegen lichtere of 2-jar. H. Otten, Helenaveen.

van Oyen; van Ooijer

26 mei 1891 Cornelis van Oyen winkelier
Vroeger heeft hij gewerkt. hij kreeg een ongeluk aan zijn hand, toen heeft hij een zaak opgezet. hij heeft nu anderen bij hem schuld laten maken en vraagt op grond hiervan tegemoetkoming van het fonds. 27 Menschen staan voor 700 gld bij hem te boek. Er wordt hem geantwoord dat het in den aard van het Fonds zoude leggen aan deze menschen dan het geld te geven ter afbetaling.
Verder pretendeert hij dat hij f20.80 in plaats van 20 gld betaalt (of betaald heeft).

18 april 1907 J. F., oud 48 j., daglooner te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 11 Maart 1907 te Helenaveen C. van Ooijer te hebben mishandeld en verwond. Eisch f10 of 10 d. h.

Ozinga

30 juli 1935 **FEESTELIJKE OPENING PEELWEG SEVENUM-HELENAVEEN**
OP HET GEMEENTEHUIS. [...] de commissarissen van de Maatschappij Helenaveen dhrn. C. Bos en P. Vos, dhr P. K. Ozinga en ir. Hanraets, directeuren van de Grontmij, burgemeester Everts van Sevenum met [...]

20 februari 1943 Doss. 4091. N.V. Maatschappij "Helenaveen", Deurne Helenaveen H. 43. Vervening ontginning enz. Uitgetr. Voorz. R. v. Comm.: Dr. J. A. Carp wegens overlijden. Uitgetr. dir.: fK. Ozinga, per 31 October 1942. Gewijzigde statuten van 6 Januari 1943 Nr. 3. Filiaal te Deurne-Helenaveen is hoofdzaak geworden. Dir.: Ir. B. D. van Schelven, Bunnik. Comm.: C. Bos, Amerongen, P. Schoen Pzn., Amsterdam, P. Vos te Utrecht en Dr. Th. Chr. Oudemans, Putten. Maatsch. Kapitaal f1.000.000. Geplaatst en Gestort: f579.500

Pardoel

15 oktober 1895 **Helenaveen**, 12 Oct. Gisteren avond tusschen 11 en 12 ure is alhier in een in de vaart liggend aakschip toebehoorende aan W. S. Bloem, steenfabrikant te Weurd bij Nijmegen (schipper J. Pardoel), beladen met circa 4000 ton turf van de Maatschappij Helenaveen, door eene tot dusverre onbekende oorzaak brand ontstaan. Het

gevolg was, dat schip en lading een prooi der vlammen werden, terwijl slechts een weinig van den inboedel van den schipper werd gered.
De schade is vooralsnog niet te ramen, doch deze is door assurantie gedekt, met uitzondering van den inboedel.

4 april 1923 Pardoel
Nadat de dir. nog heeft medegedeeld dat schipper Pardoel reeds 36 jaar in dienst der Mij is geweest en geen geregeld werk meer kan doen en men besloten heeft hem f4 in de week te geven (hij heeft f3 ouderdomsrente en vrij woning) waarvoor hij dan wat licht werk moet doen, sluit de voorzitter de vergadering.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H29 weduwe W. Pardoel nieuw H33

Paulus

26 mei 1891 L Lagarde en Joh. Paulus.
De eerste heeft vier zoons, zij hebben soms moeten kruien voor 2,50 in de week. zij hebben nu hoogstens 80 ct verdiend. dit zijn dus geen verdiensten. van de week soms van 's morgens 5 uur tot 's avonds 10 slechts 1 gld.
Zijn algemeene klacht is dus dat er weinig werk is. Verleden jaar was het beter toen was het 1 gld 1.25 per dag.

Lagarde klaagt dat de directeur 's winters geen verlof geeft om, als er in het veen niets of weinig te verdienen is, bij Schellings te gaan werken of bij anderen. Zoo kan men dan niet verdienen als wil men goed werken.

Paulus heeft 3 zoons, en dezelfde klacht dat de verdienste zoo klein zijn.

Peelbranden

22 augustus 1857 - Volgens berigten uit Meijel ontstond aldaar den 15 dezer brand in de veenen van den heer van de Griendt te 's Bosch; ofschoon een aantal gemeentenaren ter hulp snelden, waren hunne pogingen vergeefsch, de vlammen waren te hevig en de rook zoo zwaar dat men niet zag wat men deed; daarbij was er gebrek aan water. Het graven van slooten was op de meeste plaatsen nutteloos, wijl de brandende turven door den hevigen wind op verren afstand geslingerd werden en overal nieuwen brand aanrigtten. Wat het blusschen mede allermoeijelijkst en schier onmogelijk maakte, was dat de turfgronden tot 6, 7, ja 8 voet diep door het vuur aangetast waren. Daar de brand steeds in uitgestrektheid toenam, was men niet weinig beducht dat hij tot de bosschen of tot het naburig dorp Meyel zou overslaan.
De waarde van hetgeen verloren is gegaan is zeer aanzienlijk.
* 200 man waren steeds met het graven van de sloot bezig, daar men bij het veranderen van den wind voor nog grootere schade bevreesd was.
Denzelfden dag riep ook de noodklok van het naburige Asten de gemeentenaren te hulp; ook daar stond een veenberg, die zich tot Deurne en Bakel uitstrekt in brand. Daar ter plaatse, alsmede in de Peel van Helden zijn duizende karren turf verbrand.
*Insgelijks verbrande er dien dag eene groote partij turf, in de Peel van Helden. Al deze onheilen moeten aan de aanhoudende hitte en droogte worden toegeschreven.

23 augustus 1857
(8336) Het gerigt uit *Maastricht*, dd. 19 Aug. ll., voorkomende in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van gisteren, No. 229, dat, volgens uit Meijel ontvangen kennisgeving van 15 Augustus, in de Veenen van den Ondergeteekende een belangrijke brand zou zijn ontstaan, is **onnaauwkeurig**. Die brand heeft wel gewoed *in de nabijheid van het Helena-Veen* en tot blussching is men bezig geweest, doch schade heeft hij op zijn terrein niet gehad. Ware dit het geval geweest, dan zou hij er melding van hebben gemaakt bij de assurantie, waarbij hij zijn turf heeft verzekerd.
's Hertogenbosch, 21 Augustus 1857.
J. VAN DE GRIENDT.

26 augustus 1876 - Men meldt ons uit Meijel dd. 22 Aug.
Jl. Zaturdag heeft een felle brand gewoed in de Peel van Nederweert, gelegen naast de Sommerse, waarbij veel turf en verscheidene hectaren peelgrond verbrand zijn. De

oorzaak is hoofdzakelijk toe te schrijven aan onvoorzichtigheid bij de heerschende droogte; ook heeft dezelve veel schade aangericht in de Peel van Meijel, Asten en Deurne, alwaar het mede, vooral in den laatsten tijd, hevig gebrand heeft.

5 maart 1887 - In den laatsten tijd hadden vele branden plaats in de uitgestrekte peelen der turf- en ontginningsveenderijen der aan elkaar grenzende Maatschappijen Helenaveen en Griedtsveen onder Horst, Deurne en Meijel. De meeste dezer branden ontstonden op gronden der Maatschappij Griendtsveen, en sloegen over op de drooge turfhoopen der Maatschappij Helenaveen. Politie en justitie hebben een onderzoek naar die herhaalde branden ingesteld met dat gevolg dat de Opzichter S. der Maatschappij Griendtsveen, als verdacht van die branden opzettelijk veroorzaakt te hebben, is aangehouden, en naar het huis van bewaring te Roermond overgebracht.

1 mei 1857 Tegen den heer S., beschuldigd van brandstichting op het terrein der staatsspoorwegen en maatschappij Helenaveen, in welke zaak een 40-tal getuigen, onder welker der heeren burgemeesters van Deurne, Asten, Venraï en Horst, werd Woensdag voor de rechtbank te Roermond een gevangenisstraf van drie maanden geëischt. De verdediger concludeerde tot vrijspraak of verwijzing der zaak naar den kantonrechter. Uitspraak 5 Mei e. k.

26 september 1887 [...] - 24 September. -
Voor den Hoogen Raad is behandeld het cassatie-beroep van den opzichter der Maatschappij Griendtsveen te Horst, [...]
dat nabij het spoorweg-wachthuis 19b op het stort van de spoorweglijn Helenaveen-Venlo stond, en in de nabijheid van een met turfstrooisel gevulden spoorwegwagen, van eene partij droge turf staande op den peel der maatschappij Helenaveen en ook in de nabijheid van vier bewoonde keeten, waardoor niet alleen gevaar te duchten was voor de algemeene veiligheid van personen en goederen, maar waardoor ook eene aanzienlijke hoeveelheid, 260 meter, schaarhout ten nadeele van den Staat en een woonkeet met een gedeelte van haar inboedel is verbrand. [...]

8 oktober 1887 - Advocaat-generaal mr. Gregory heeft in de zitting van den Hoogen Raad conclusie genomen in de zaak van W. J. S., die door het gerechtshof te ’s-Hertogenbosch tot 15 [dagen] hechtenis is veroordeeld ter zake van brandstichting waarvoor gevaar voor gemeen goed te duchten was. (Het in brand steken van dor gras in het Helenaveen.)
De conclusie strekte tot verwerping van het beroep. Het Hof zal den 31 October uitspraak doen.

8 januari 1888 - Toen Donderdag avond de goederentrein van Bokstel-Venloo gepasseerd was, bemerkte men dat een waggon met turfstrooisel in volle *vlam* stond en vernield werd. Daar de trein den wind van voren had, vermoedt men dat eene vonk uit de machine op het turfstrooisel is gevallen en den brand veroorzaakt heeft.

5 april 1888 **MEYEL.** Bij Helenaveen sloeg Vrijdag de bliksem in de turfstrooiselfabriek en verbrijzelde eenige glasruiten, daarop sloeg het hemelvuur op een hoop turf, die geheel uit elkander geworpen werd.

12 juni 1888 § NEDERWEERT, 11 Juni. Op het einde van verleden week heeft op de Heinebaan hier een hevige peelbrand plaats gehad, die eenige dagen aanhield, en van verschillende eigenaars turf vernield werd, zoodat er nog al aanzienlijke schade wordt aangericht. Deze brand wordt toegeschreven aan wegwerpen van brandende lucifers, of aan het leggen van vinkturf, zooals men het noemt, ten dienste der rookers.

16 maart 1893 MAASBREE, 14 Maart. Gisterenavond zag men in de richting van Helenaveen een grooten vuurgloed. Heden morgen vernamen wij, dat aldaar, ten nadeele der maatschappij Helenaveen, eene groote uitgestrektheid jonge dennenbosschen was afgebrand.

18 maart 1893 - Ten nadeele van de Maatschappij “Helenaveen” is Maandagavond eene groote uitgestrektheid jonge dennenbosch afgebrand gelegen te Helenaveen.

18 maart 1893 MEYEL. In de Peel onder de gemeente Deurne brak jl. Maandag-namiddag brand uit, in een gedeelte heide aan die gemeente toebehoorende; in weinig tijds was eene oppervlakte van p. m. 8 hectaren, waarop eenige bosschen toebehoorende aan de

maatschappij van ontginning en verveening Helenaveen vernield, waar door aan die maatschappij een schade is teweeggebracht van p. m. f1000.
De oorzaak hiervan ligt nog in 't duister.

2 juli 1895 **Helenaveen**, 1 Juli. Gisteren middag is door eene tot dusverre onbekende oorzaak brand ontstaan in een turfhoop, ter grootte van circa zestig kubieke meter, toebehoorende aan de maatschappij "Griendtsveen." Aangewakkerd door den hevigen wind, verspreidde het vuur zich zoo snel, dat aan blusschen niet te denken viel en de hoop geheel in de asch werd gelegd.
De schade wordt geraamd op pl. m. 60 gulden door assurantie gedekt.

14 september 1895 **Helenaveen**, 11 Sept. In de afgeloopen nacht is alhier nabij de stationshalte een hoop turf van p. m. 90 kubieke meter, eigendom der Maatschappij Helenaveen, door vuur vernield. De oorzaak wordt toegeschreven aan het inslaan van den bliksem, daar in dien nacht zich een hevig onweder boven deze streek heeft ontlast.

17 september 1895 Eene turffabriek, toebehoorende aan de "Maatschappij Griendtsveen", te Helenaveen, is Zondagnacht door brand verwoest. Ook al de machinerieën zijn vernield.
De oorzaak is onbekend. Alles was verzekerd.

21 september 1895 - Zondagnacht brak te Helenaveen brand uit in de turfstrooiselfabriek, genaamd de "Transporteur" toebehoorende aan de maatschappij G?, tengevolge waarvan die fabriek geheel is uitgebrand en de machineriën dermate door het vuur hebben geleden, dat ze voor het gebruik zeer waarschijnlijk zullen zijn verloren. Eene partij turf en hout om de fabriek gelegen, werd eveneens een prooi der vlammen.
De schade is vooralsnog niet te ramen doch is door de assurantie gedekt.
Oorzaak onbekend.

15 oktober 1895 **Helenaveen**, 12 Oct. Gisteren avond tusschen 11 en 12 ure is alhier in een in de vaart liggend aakschip toebehoorende aan W. S. Bloem, steenfabrikant te Weurd bij Nijmegen (schipper J. Pardoel), beladen met circa 4000 ton turf van de Maatschappij Helenaveen, door eene tot dusverre onbekende oorzaak brand ontstaan. Het gevolg was, dat schip en lading een prooi der vlammen werden, terwijl slechts een weinig van den inboedel van den schipper werd gered.
De schade is vooralsnog niet te ramen, doch deze is door assurantie gedekt, met uitzondering van den inboedel.

9 juni 1896 Ten nadeele van de Maatschappij "Griendtsveen" zijn nabij Horst (Limburg) ongeveer 100 K. M. turf - tengevolge van het inslaan van den bliksem - door brand verwoest geworden.

17 augustus 1898 HALTE HELENAVEEN. Maandag-namiddag omstreeks 2 uur, is in de heide toebehoorende aan de Maatschappij Helenaveen brand ontstaan, waardoor circa 3 hectaren heide en 2 hectaren dennenbosch werden vernield. De aangerichte schade beloopt p. m. f850, die de Maatschappij zelf moet dragen wijl niets tegen brandschade verzekerd was. Door samenwerking van een groot aantal personen werd men het vuur weldra meester en voorkwam men grooter onheil.

22 augustus 1898 Te Helenaveen (N.-B.) zijn 3 H.A. heide en 2. H.A. dennenbosch, eigendom der maatschappij "Helenaveen", geheel door brand vernield.

23 augustus 1898 [...] Bij het hevig onweer dat zich Zaterdag-avond boven Helenaveen ontlastte viel het hemelvuur op een hoop turf van p. m. 50 kubiek meter, welke geheel door 't vuur werd verteerd. Deze turf behoorde toe aan de firma Termindt-Arentsveen, wonende te Millingen bij Nijmegen.

27 augustus 1898 - Tijdens het onweder, dat Zaterdag avond boven de Peel woedde, sloeg de bliksem te Helenaveen in eene partij turf, toebehoorende aan den heer Terwindt. Circa 50 kubieke meter turf werd door het vuur vernield.

13 mei 1899 - Te Helenaveen is een kolossale brand uitgebroken in de heide, eigendom van de Maatschappij "Helenaveen", tengevolge waarvan ongeveer 80 hectaren grauwe turf is verbrand.

De schade, hierdoor teweeg gebracht, is door de assurantie gedekt. De oorzaak van het ontstaan van den brand is onbekend.

2 juli 1899 Te Sevenum is in de Peel, door onbekende oorzaak, ongeveer 180 kubieke meter turf van de maatschappij Helenaveen en Griensveen, afgebrand alsmede een groote hoeveelheid turf, aan verschillende eigenaren toebehoorende.

22 februari 1902 HELENAVEEN. Zondag nacht is alhier in de Vezelfabriek van N. Cupers door onbekende oorzaak brand ontstaan, tengevolge waarvan eene hoeveelheid turf en gereedschap alsmede het dak dier fabriek is vernield, terwijl door het overslaan van het vuur naar eene aangrenzende werkplaats 4 machines door het vuur werden beschadigd.
Een en ander is tegen brandschade verzekerd.

23 september 1902 HELENAVEEN-HORST, 19 Sept In den afgeloopen nacht omstreeks 3 uur is door onbekende oorzaak brand ontstaan in de turfstrooiselfabriek van de firma Terwindt, liggende op een schip en geheel van hout gebouwd, met het gevolg dat die fabriek met de zich daarin bevindende machineriën, en turfstrooisel, geheel is vernield.
Een en ander is tegen brandschade verzekerd.

25 juli 1904 - Ten noorden der halte Helenaveen in de Peel woedt een felle veenbrand, die den geheelen omtrek in een grijzen nevel hult.

19 augustus 1911 **Brand in de Peel.**
Meijel. Sedert enkele dagen woedt in de Peel tusschen de dorpen Nederweert en Meijel een felle brand, die tengevolge van de groote droogte nog steeds meer en meer veld vindt. Thans staan ook reeds groote heide- en turfvelden, gelegen in de gemeente Meijel, in brand.
De oorzaak van dezen brand is natuurlijk onbekend. Echter mag er wel eens terdege op worden gewezen, dat het in dezen ongekend drogen tijd zoo gevaarlijk is, brandende lucifers of eindjes sigaren weg te werpen. Werd daarmee niet zoo achteloos omgegaan, zeker zouden bosch-, heide en veenbranden niet zoo menigvuldig voorkomen.

25 april 1912 **Heidebrand.**
Men meldt uit Asten dd 23 April:
In de veenderij der maatschappij Griendtsveen ontstond heden voormiddag brand. Het vuur, aangewakkerddoor den fellen wind, breide zich in de groote heide en strooisel snel uit en tastte weldra de aldaar staande turfmijten aan.
Hoewel van wege de maatschappij met een groot getal arbeiders en twee brandspuiten krachtig werd opgetreden, kon niet verhinderd worden, dat een groote partij turfmijten een prooi der vlammen werd en het nagenoeg avond was toen men het vuur meester was.
Naar we vernemen, moet de turf toch verzekerd zijn, hetgeen evenwel niet weg neemt, dat de maatschappij een groote groote schade heeft geleden, en de beste handelsturf is verbrand.

30 juli 1912 **Groote Peelbrand.**
Men schrijft uit Asten:
Zondagmiddag ontstond er brand in de Peel nabij de veenexploitatie van de maatschappij Griensveen, welke zich in de ruwe heide snel uitbreidde en oversloeg in de droge turf der maatschappij. Naar globale schatting is er voor eenige duizenden guldens verbrand. Een juist overzicht van den brand kan nog niet gegeven worden, daar deze over een zeer groote uitgestrektheid woedde en tot laat in den avond voortsmeulde om heden vermoedelijk wederom te ontvlammen, daar met dit drooge weer het veen, dat nog vast zit, weg brandt en bijna nergens, uitgezonderd in de vaartjes der maatschappij, water te bekomen is. Ook moet er van de ingezetenen reeds heel wat turf verbrand zijn. Van wege de maatschappij is den geheelen nacht door met de brandspuit gewerkt, voor zoover het water uit de vaartjes ie bereiken is en hoopt men, indien de wind in het zuiden blijft, nog heel wat te redden.

2 augustus 1912 **BRAND IN DE PEEL.**
Men meldt.
De peel, brandt weer volop! Bij Helenaveen is wederom een groote brand uitgebroken, die bijna niet te stuiten is Reeds enkele duizenden guldens turf der Mij. Griendtsveen zijn verbrand en men vreest dat de schade nog grooter zal worden.

Met vereende krachten werkt men aan het blusschingswerk. Men hoopt op deze manier den brand spoedig meester te worden.

10 augustus 1912 Door den brand in de Peel blijkt ongeveer 1½ H.A. hoogveen verbrand te zijn. Van particulieren ging voor ongeveer f10.000 turf verloren, waarvan niets verzekerd was. Het van de Maatschappij Griendtsveen verbrande bedraagt veel meer, doch dit is alles verzekerd.

10 juli 1915 - De peelbranden onder onze gemeente woeden nog voort. Donderdagmiddag sloegen zij ook over op den peel van Griendtsveen. Van de Mij. Helenaveen is veel turf verbrand. Aan blusschen valt bij dit weder niet te denken, daar het te diep in 't veen is ingebrand. De hoofdzaak vormt den brand te beperken, waartoe thans ook militaire krachten zijn aangewend.

23 mei 1919 - In de Peel onder Asten is een groote partij turf der firma Van Thiel te Helmond verbrand.

21 juni 1919 - De veenbrand in de Peel onder Asten duurt voort. Thans worden ook partijen turf, waaronder van de Maatschappij Griendsven, aangetast. De burgemeester heeft arbeiders aan het werk gesteld om verdere uitbreiding van het vuur te keeren, hetgeen niet gemakkelijk is.

1921 GROOTE VEENBRAND IN DE PEEL.

20 augustus 1921 **GROOTE VEENBRAND IN DE PEEL. Het dorp Helenaveen bedreigd.**
De Tel. meldt: Gister middag brak een brand uit in het, veen in de Peel bij Helenaveen. Aangewakkerd door een feilen Oostenwind, breidde het vuur zich met enorme snelheid over het kurkdroge veen uit, zoodat thans een groote oppervlakte in brand staat. Een verstikkende, dichte rook verspreidt zich uren ver, zoodat zelfs in Helmond de zon als een bloedroode schijf aan den hemel staat. Reeds zijn een viertal huize een prooi der vlammen geworden. Er bestaatg evaar voor 't geheele dorp Helenaveen. Op verzoek vertrok een autospuit van de Helmondsche brandweer naar het terrein van de ramp.

21 augustus 1921 **Zware veenbrand.**
De veenbrand in de omgeving van Helenaveen woedde gisteren voort in de richting van Liessel bij Deurne en ook in de richting Neerkant.
Verschillende hectaren turf zijn verbrand. Het dorpje Liessel was gisterochtend geheel in rook gehuld. De brandweer kon in Liessel weinig uitrichten, omdat er geen water was.
Uit Heeze meldde men ons gisteravond, dat de geheele Peel in brand stond. Er waren reeds twaalf boerderijen in de asch gelegd.
Nader meldt men ons: Het gevaar voor het dorp Liessel is geweken, doordat de brandweer uit Eindhoven de dijken van het kanaal heeft doorgestoken. Door onder water zetting kon de Liesselsche Peel gered worden. Intusschen zijn de veenderijen der gemeenten Liessel en Heurne verloren gegaan, benevens vele stapels turf.
Bij Helenaveen zijn groote uitgestrektheden veen, heide en bosch een prooi der vlammen geworden. Eenige huizen en boerderijen zijn verbrand. Vele menschen zijn met have en goed gevlucht. Degenen, die bij het kanaal woonden, brachten hun goederen op de daar liggenden schepen in veiligheid.
Van de maatschappij Helenaveen zijn ongeveer 25 à 35 duizend kub. M. turf, voor een waarde van ongeveer een ton gouds, verbrand. Nog steeds blijft er gevaar voor het dorp Helenaveen bestaan.
De brandweer uit omliggende plaatsen doet wat zij kan. De uitgestrekte terreinen zijn door marechausses uit Eindhoven afgezet. Er hebben geen persoonlijke ongelukken plaats gehad.

21 augustus 1921 **DE GROOTE VEENBRAND IN DE PEEL.**
De brand in de Peel blijkt al Woensdag op eenige punten tegelijk te zijn uitgebroken. De twee groote haarden zijn Liesel bij Deurne en Helenaveen en de brandweren uit Eindhoven, Helmond, Asten, Deurne, Liesel en Helenaveen werden gerequireerd.
Vrijdagavond bereikte de brand zijn hoogtepunt.
Tusschen Helenaveen en Deurne zijn in totaal 7 - gelukkig bijtijds ontruimde - woningen afgebrand, w.o. drie groote boerderijen, toebehoorende aan de Vervenings Maatschappij Helenaveen. Circa 30.000 kub. M turf der Vervenings-Mij. Helenaveen is

een prooi der vlammen geworden, hergeen een schade beteekent van f100.000.
Bij Deurne verbrandde turf ter waarde van f15.000 en behoorende aan particulieren.
Nabij de Helenavaart moesten een 20-tal woningen van verveners ontruimd worden.
Uit verschillende boerderijen van het brandende land vluchtten de bewoners in den ondoorzichtbaren rook met have en goed, op karren en kruiwagens geladen, omgeven door blerrende geiten en blatende schapen, naar schepen in het kanaal, of soms door den rook misleid terug naar het vuur.
Van één huishouden zijn 2 kinderen vermist. Volgens geruchten zijn deze gisterochtend teruggevonden.
De brand woedt op sommige kleine plekken nog voort.
Op de meeste plaatsen is het vuur een halven meter diep den grond ingeschroeid.
De brandweer uit Eindhoven kon niet over de kleine pontonbrugjes en was daardoor grootendeels tot werkeloosheid gedoemd.
Tot gistermorgen heeft zij bij het dorp Liesel de wacht gehouden en is toen naar huis gegaan. Het gevaar voor Helenaveen was toen afgewend. Om 10 uur gisterochtend was Liesel geheel in rook gehuld. Er dreigde ernstig gevaar.
De bewoners hebben hun inboedel in veiligheid gebracht. Intusschen heeft de Helmondsche brandspuit, van lichter gewicht dan de Eindhovensche, de bruggen kunnen passeeren en zette het werk in de andere richting voort. Te Liesel heeft men echter geen water, zoodat daar niet te redden valt. De brand woedt nu ook in de richting Neerkant.

22 augustus 1921 Men seint ons uit Helmond: De veenbrand in de Peel is in zoover gebluscht, dat het vuur alleen nog doorvreet in het veen. De schade wordt geschat op 300.000 à ?00.000 gulden. In totaal zijn, waar thans bekend is, 5 huizen een prooi der vlammen geworden.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op üe grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikeiijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden

vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat ‘t vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **De groote veenbrand in de Peel**
De brand in de Peel blijkt al Woensdag op eenige punten tegelijk te zijn uitgebroken. De twee groote haarden zijn Liesel bij Deurne en Helenaveen en de brandweer uit Eindhoven, Helmond, Asten, Deurne, Liesel en Helenaveen werden gerequireerd.
Vrijdagavond bereikte de brand zijn hoogtepunt.
Tusschen Helenaveen zijn in totaal 7 — gelukkig bijtijd 3 ontruimde — woningen afgebrand w.o. drie groote boerderijen, toebehoorende aan de Vervenings-Maatschappij Helenaveen. Circa 30.000 kub. M. turf der Vervenings-Mij. Helenaveen is een prooi der vlammen geworden, hetgeen een schade beteekent van f100.000
Bij Deurne verbrandde turf ter waarde van f15.000 en behoorende aan particulieren.
Nabij de Helenavaart moesten een 20-tal woningen van verveners ontruimd worden.
Uit verschillende boerderijen van het brandene land vluchtten de bewoners in den ondoorzichtbaren rook met have en goed, op karren en kruiwagens geladen, omgeven door blerrende geiten en blatende schapen, naar schepen in het kanaal, of soms door den rook misleid terug naar het vuur.
Van één huishouden zijn 2 kinderen vermist. Volgens geruchten zijn deze teruggevonden
Do brand woedt op sommige kleine plekken nog voort.
Op de meeste plaatsen is het vuur een halven meter diep den grond ingeschroeid. kleine pontonbrugjes en was daardoor grootsndeels tot werkeloosheid gedoemd Zij heeft bij het dorp Liesel de wacht gehouden en is later naar huis gegaan. Het gevaar voor Helenaveen was toen afgewend.
Liesel was geruimen tijd geheel in rook gehuld. Er dreigde ernstig gevaar. De bewoners hebben hun inboedel in veiligheid gebracht. Intusschen heeft de Helmondsche brandspuit, van lichter gewicht dan de Eindhovensche, de bruggen kunnen passeeren en zette het werk in do andere richting voort. Te Liesel heeft men echter geen water, zoodat daar niets to redden valt.
De brand woedde ook in de richting Neerkant

23 augustus 1921 **De groote Veenbranden in Brabant.**
In het Peelgebied in Zuid-Oost-Brabant, het groote kringgebied tusschen Deurne,

Griendtsveen, Helenaveen, Sevenum, Neerkant en Liesel woedden reeds sinds een paar dagen groote veenbranden.
Er zijn twee afzonderlijke brandhaarden en wel een in de Peel van Deurne en Liesel nabij het gehucht Neerkant, waar reeds eenige hectaren veen en opgestapelde turf een prooi van het voortwoekerende vuur zijn geworden; naar schatting gingen vele honderden turfhoopen, eigendommen der gemeenten Deurne en Liesel, verloren. Een oogenblik werd voor het dorp Liesel gevreesd, toen een krachtige Oostenwind het vuur snel deed oplaaien en voortwoekeren. Toen het gevaar zoo ernstig begon te dreigen werd naar alle zijden om hulp gevraagd; gebrek aan water belemmerde echter het blusschen. De Eindhovensche brandweer, die Vrijdag met de motorspuit in het gebied van dr veenbrand aankwam, doch niet krachtig te bestrijding van het vuur kon optreden, maakt zich verdienstelijk door nabij Liesel de kanaal dijken door te steken, teneinde de naar het Westen gelegen Lieselsche Peel door onderwaten zetten te redden en zoodoende tevens de Nieuwe Peel en de Heitraksche Peel te beschermen.
Intusschen kan het gevaar voor het dorp Liesel als geweken worden beschouwd Krachtig wordt daar gewerkt om het vuur te stuiten.
Een tweede ontzettende veenbrand, veel ernstiger dan die onder Liesel, ontstond Donderdag onder Horst-Sevenum in de Sevenumsche Peel. Volgens zeggen van menschen uit die streek moet het daar reeds sedert dager in het veen gesmeuld hebben. De felle Oostenwind dreef het vuur weldra snel zijwaarts langs het plaatsje America in de richting van Helenaveen, waar het vuur verrassend snel de Oostzijde van het Helenakanaal bereikte en zich daar over eene lengte van ongeveer 6 tot 10 K.M. ontplooide, terwijl de diepte zich tot ver rond Sevenum moet uitstrekken. Weldra sloeg het vuur ook naar de Westzijde van het kanaal over, daarbij alles verwoestende wat maar even door het vernielend element op zijn weg kon verteerd worden. Zwaar werd hierbij de Maatschappij Helenaveen getroffen. De brand, die op de eigendommen dezer maatschappij over eene oppervlakte van ongeveer 20 H.A. woedde, vernielde in korten tijd voor vrijwel f80.000 à f90.000 aan opgetaste turf welke voorraden echter zijn verzekerd. Intusschen werden de bewoners van de rondom in de Peel verspreide woningen en degenen, die aan weerszijden van het Helenakanaal gevestigd waren, door een panischen schrik bevangen. Snel werd het huisraad uitgedragen en op de schepen, die langs het kanaal gemeerd lagen in veiligheid gebracht. Anderen, die verderop woonden, laadden zooveel mogelijk van hun hebben en houden op allerlei voertuigen en vluchtten weg uit de razende hel van vuur en compacte rookmassa. Vijf woningen zijn in de vlammen opgegaan, bewoond door de gezinnen Jonkers, Lagarde, Vesseveid, Prijs en De Groot. Ook eenig vee kwam in de vlammen om.
Nog steeds dreigt daar langs het Helenakanaal het gevaar van het vernielende element, dat door de brandweren van Eindhoven, Helmond, Deurne, Asten en Liesel bestreden wordt
Uit voorzorg zijn de meeste woningen en boerderijen, langs en nabij het kanaal gelegen, ontruimd. Een dikke rookmassa hangt over de omgeving, die tot nabij Helmond zichtbaar is en tot achter Deurne haar mistbanken uitzendt. De zon is als een dof koperkleurige schijf zichtbaar. Fantastisch doet de omgeving aan. Een aantal boomen, waarvan de wortels door het vuur ondermijnd zijn, zijn omgevallen of hangen scheef over de wegen en veengronden. Persoonlijke ongelukken zijn niet voorgekomen.
Bij Sellingen is een veenbrand uitgebroken in een groote oppervlakte hoogveen.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en ‘n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in ‘n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende “turfbulten” onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:

In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.

J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet. Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.

De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.
De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.

't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen.
Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.

De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog

met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.
Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.
Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

24 augustus 1921 **De veenbrand in de Peel** - Omtrent den reusachtigen brand, die in de veenderij Helenaveen woedde, vernemen wij, dat 22 woningen wegens brandgevaar zijn ontruimd en 9 woningen in de vlammen opgingen.
De waarde van de verbrande turf wordt geschat op f400.000, door verzekering gedekt.

26 september 1921 **Peelbrand** - In de Peel is een reuzenbrand ontstaan. Door den wind aangewakkerd neemt het vuur ontzaglijke afmetingen aan. Men vreest dat de Peel één groote vuurzee wordt Bijzonderheden ontbreken thans nog.

2 juni 1922 **Boschbranden und kein Ende.**
Men meldt ons uit Eindhoven:
Wederom zijn de bosschen van Someren, Heeze, Weert, Budel door zware branden geteisterd. Wanneer men tegenwoordig in de omgeving van Eindhoven het verre uitzicht heeft, kan men er zeker van zijn hier of daar dikke rookwolken ten hemel te zien stijgen. Vroeger was 't toch ook droog, doch van heide- en boschbranden hoorde men slechts een enkel maal. Van tot oordeelen bevoegde politioneele zijde vernamen wij, dat een groot deel zou zijn toe te schrijven aan kwaadwilligheid. Immers het nonchalant wegwerpen van lucifer of brandend eindje sigaar is bijna zoo goed als uitgesloten door een denkend mensch, die de gevolgen direct zelf kan nagaan.
De Peel, in de streek van Helenaveen, is ten prooi gevallen aan een uitgestrekte veenbrand. De brand bevindt zich rondom Venray en America. Op verren afstand zijn de geweldige zwarte rookwolken zichtbaar. Het is onmogelijk in de nabijheid der branden te vertoeven vanwege den verstikkenden rook. Tegen 't voortwoekerende smeulende vuur is door gemis aan bluschmiddelen voor zulk een groote oppervlakte weinig te doen.

17 maart 1924 **GRIENDTSVEEN.** In de peel tusschen Horst en Blerick nabij den spoorweg heeft Donderdag een hevige heidebrand gewoed.

20 juli 1925 **OSPEL.- Veenbrand. -** Verleden week woedde in het veen alhier een kleine veenbrand. Door het bijtijds ingrijpen van arbeiders der Mij. Griendtsveen en aldaar werkende gemeentewerklieden werd het vuur in zijn voortgang gestuit, terwijl de hevige regens van Donderdagavond het blusschingswerk hielpen bevorderen.

27 februari 1928 **Peelbrand**
In den nacht van Vrijdag op Zaterdag woedde nabij de grens dezer gemeente in de Moost een hevige peelbrand, welke op verren afstand te zien was. Voor zoover tot heden bekend is de brand voor de omgeving van geen groot gevaar, ook door de betrekkelijke windstilte. Persoonlijke ongelukken zijn niet voorgekomen.

4 februari 1929 **NIEUWS BOSCH-, HEI- EN VEENBRANDEN.**
De Brabantsche Peel Zaterdag en Zondag in den avond een vuuroven.
Onachtzaamheid vermoedelijk de oorzaak.
Vrijdagavond zijn tusschen sluis XII en XIII van de Zuid=Willemsvaart onder de gemeente Someren verschillende heibranden uitgebroken.
Aangewakkerd door den feilen Oostelijken wind verbreidde zich het vuur met groote snelheid over de eenzame vlakten. In den avond was het een prachtig, ofschoon droevig schouwspel den roodgekleurden hemel te aanschouwen.
Vermoedelijk door deze heibranden is Zaterdag het vuur overgeslagen in de Astensche Peel, ter plaatse genaamd de Veluwe. Deze gronden bestaan grootendeels uit veen. Groote hoeveelheden turf gingen hier verloren. Daar de wind Zaterdagnacht bleef aanhouden werden Zondag van verschillende zijde nieuwe branden gerapporteerd. Op vele plaatsen stond de Brabantsche Peel in vlammen. Wij ontvingen berichten uit de De Rips nabij Gemert, uit Boekel, IJsselstein, Meyel en Neerkant, waar groote bosch= en heidebranden voorkwamen. Zijn hoogtepunt blijken de branden bereikt te hebben tusschen Meyel en Neerkant. Op grooten afstand waren deze in den avond zichtbaar.
Men meldt ons uit Venray:
Ook de Peel in de omgeving van Venray is niet van veenbrand verschoond gebleven. Zaterdag stond de provinciale Venraysche weg aan weerszijden in rook en vlammen. Hier en daar loeide verder het vuur in breede strooken over de uitgestrekte veen-vlakten.
Uit Stiphout wordt gemeld, dat aldaar Zaterdagmiddag eveneens een heidebrand was uitgebroken. Na twee en een half uur mocht men er evenwel in slagen het vuur te blusschen.
De oppervlakte, waarop de brand gewoed heeft, is betrekkelijk klein.
Ook in de nabijheid van Helmond hebben Zaterdag en Zondag boschbranden gewoed. In de richting Deurne zijn verschillende bosschen platgebrand. Zondagavond zijn aldaar eveneens nog ongeveer 4 H.A. jonge bosschen en heide een prooi der vlammen geworden. De oorzaak van deze talrijke brander, moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan vuurtje=stoken door schaatsenrijders in de Peel, welke zich een weinig willen verwarmen. Door den fellen wind is het vuur natuurlijk overgeslagen.

11 mei 1929 **OSPEL. - Peelbrand.** Woensdagavond ontstond tusschen de 14e en 16e baan in de Peel alhier een peelbrand, welke aanstonds flinke afmetingen aannam. Een 20 tal H.A. veen brandde uit, terwijl meerdere hoopen turf eveneens een prooi der vlammen werden. De gemeenteveldwachter ter Hochstenbach verbaliseerde de Gebr. V. uit Meijel, die door onvoorzichtigheid dezen brand hadden doen ontstaan.

14 mei 1929 **GROOTE PEELBRAND.**
Vrijdagavond plm. 6 uur ontstond brand in de Venraysche Peel, langs den weg eVnray-Deurne aan den rechter kant van den weg. Voor zoover men kon nagaam is alles heide, gelukkig dat er tusschen de boerderij van dhr. v. Theil een greppel was gegraven anders was het vuur doorgeloopen naar de Deurnsche grond, waar alles vol stond met turf. De brand duurde van plm. 6 uur tot laat in den nacht. Menige hectare heide is er verbrand. Dezen winter is de heide meerendeels weggebrand aan de linkerkant van den weg, zoodat daar niet veel heide meer is. Dit is nu wel een groote tegenslag voor de ymkers.

5 juni 1929 **HORST.**
PEELBRAND.
Reeds een acht dagen woedt er in de veenderij der gemeente Horst nabij de grens Deurne brand. Het vuur zit in de droge turflaag en woekert langzaam voort, zoodat het blusschen moeilijk is. Een achttal hoopen drogen turf zijn in het vuur opgegaan.

16 juli 1929 **PEELBRAND.**
Maandagavond j.l. ontstond wederom tusschen de Hoeven van Jaeger en Griendtsveen, op Venray's grondgebied een groote peelbrand. De brand omvat alleen heide, voor zoover wij konden vernemen.

18 juli 1929 **VENRAY.**
PELBRAND. Ongeveer 1000 H.A. heide branden. De huizen bedreigd.

Maandag en Dinsdag woedde in de Peel op de grens tusschen Venraij en Deurne wederom een peelbrand. Een groote oppervlakte heide, ongeveer 1000 H.A., is een prooi der vlammen geworden. Dinsdag ontstond er gevaar voor huizen onder Deurne gelegen.

18 juli 1929 **De Peelbrand.**
De Peelbrand welke Maandag is uitgebroken en waarover wij reeds melding maakten strekt zich over een groot terrein uit. Ettelijke Hectaren heide is reeds weggebrand. Hoopen turf worden een prooi der vlammen. Naar we vernamen zit het vuur 1½ M. diep in het veen. Dinsdagmiddag waren enkele huizen in gevaar. Door het krachtig optreden der Maatschappij Griendtsveen, kon erger worden voorkomen. Op Venray's grondgebied werd flink opgetreden door agent van politie Steerneman, en dhrn. Engels en Frand ?oijen, beide gemeentwerklui.
Thans is men den brand bijna meester.
Op een andere plaats in de Peel werd door de Marechaussee tegen een tweetal personen proces-verbaal opgemaakt wegens het stoken van vuur.
Men zij voorzichtig met vuur in de Peel.

8 juli 1930 **De brand in het Griendtsveen gebluscht.**
De groote brand, die sedert j.l. Woensdag in het z.g. Griendtsveen heeft gewoed, is gebluscht. Méér dan 1000 dagwerken turf zijn er verbrand en meer schade is er door aangericht.

1932 Als het brandt in de Peel

2 maart 1932 **OP DE SEVENUMSCHE HEI P.L.M. 600 H.A. VERBRAND.**
2 Maart. De brand in de Peel, waaromtrent reeds in het kort werd bericht is in den afgeloopen nacht omstreeks 1 uur tot staan gebracht aldus het Alg. Hbl. Uit de nadere berichten, die onze correspondenten in Limburg ons hedenmorgen telefoneerden, blijkt dat de brand gistermiddag om half een op het Sevenumsche terrein begonnen is. De felle Oostenwind joeg de vlammen over de droge heide, die binnen korten tijd over een groote uitgestrekheid in brand stond. Ondanks krachtige pogingen om het vuur te stuiten is alleen op de Sevenumsche heide 500 à 600 ha terrein verbrand, waaronder ook vrij wat turf. Van het Sevenumsche terrein sloeg het vuur over op de veenderijen van de N.V. van der Griendts Landexploitatie en daarna op die van de N.V. Maatschappij „Helenaveen". Tot overmaat van ramp brak gisteravond om half negen bij wachtpost 18 aan de spoorlijn Eindhoven—Venlo, vermoedelijk ten gevolge van vonken uit een locomotief, een tweede brand uit op de gronden van Grients veen. Onmiddelijk werden alle beschikbare krachten op het blusschen van dezen tweeden brand samengetrokken. Na groote moeite mocht het gelukken het vuur tegen één uur in den afgeloopen nacht meester te worden. Aan dezen tweeden brand vielen 20 tot 25 bulten turf, eigendom van de „Griendtsveen", ten offer. Een juiste opgave van de schade is nog niet te geven, omdat de terreinen waar het vuur gewoed heeft, nog te warm zijn om te betreden.

In het gebied van den brand,
In de nabijheid van Griendtsveen stonden wij eindelijk midden in de brandende Peel. In een wijden kring om ons heen zagen wij niets dan vuur, dat zich steeds meer uitbreidde. Voor ons een kale afgebrande vlakte. Een aantal tassen turf brandde nog en zette de omgeving in een hel rooden gloed. Even verder waren mannen bezig te blusschen. Het was personeel van de Veenderijmaatschappij Griendtsveen. Zij zagen in, dat er tegenover zoon vuurzee weinig succes te wachten was. Traag pompte men uit de gracht om de gronden nat te houden. Hier en daar klonk het doffe slaan van de planken waarmee men het vuur trachtte uit te slaan op die plaatsen, waar gevaar dreigde, dat veen- en heidegronden verder zouden worden aangetast. Het was belachelijk, stumperig gedoe van een paar menschen tegenover de geweldige overmacht van het vuur en wij geloofden de mannen graag, toen zij ons verzekerden, dat er aan blusschen eigenlijk niet te denken viel, wanneer het Peelvuur zoo'n omvang heeft als nu. "Zouden de Sevenumsche bosschen ook in vlammen opgaan?" vroegen wij. "Het is op het oogenblik niet te zeggen. Het kan hier soms dagen en weken branden, terwijl wij er niets aan kunnen doen". "De boeren, die hier in de buurt wonen, zullen het wel benauwd hebben met deze vuurzee om hen heen", merkten wij op. "Welnee, die slapen allemaal. Die hebben het al zoo vaak zien branden en er zullen er weinig zijn, die weten hoe geweldig het op het oogenblik hier brandt." De wagen kon ons niet dichter bij het vuur brengen. Wij zouden zeker ergens blijven steken op de zandwegen. Wij draaiden daarom het vuur den rug toe en van den wagen uit zagen wij nog langen tijd naar het

wreede spel der vlammen, dat hier voor een waarde van duizenden en duizenden in enkele uren vernielt.

Jaarlijks terugkeerende ramp.

Nader meldde men:

Terwijl de Peel op verschillende plaatsen in vollen gloed stond, heerschte in de dorpjes aan den rand diepe rust. Dit is niet zoo onverklaarbaar als het voor buitenstaanders lijkt.

Er gaat immers geen jaar voorbij zonder ten minste een flinken Peelbrand, ofschoon het zelden of nooit zoo hevig heeft gebrand als gisteravond en in den afgeloopen nacht. Bij zulk een brand is de veengrond tot op vaak groote diepte aan het branden. Aan weggraven of eenige andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur woekert steeds voort in de richting van den wind en verbrandt alles wat het op zijn weg vindt. Dit is uitsluitend veen, bosch of heide.

Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet. Wel op de zandgronden aan den rand van het Peelgebied, maar zoodra het vuur tot zoo ver gewoed heeft, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel. De bewoners weten dit en maken zich daarom niet het minst ongerust, al is de vuurzee nog zzo uitgestrekt en al laaien de vlammen nog zoo hoog op. Wel liggen in het veengebied een aantal bewoonde plaggenhutten. Hier ziet men echter het dreigende gevaar meestal uren te voren naderen; bovendien hebben deze Peelboeren weinig of niets aan inboedel te verliezen, zoodat ook ernstig gevaar daar denkbeeldig is.

Zoo is het te verklaren, dat hedenmorgen aan den burgemeester van Helden nog niets van den brand bekend was, ofschoon hij het heelemaal niet onwaarschijnlijk achtte dat deze ook op zijn gebied gewoed heeft. Ook bij andere autoriteiten zijn moeilijk inlichtingen in te winne. Men vindt het een jaarlijks terugkeerende ramp, waar niets tegen te doen is, en die gelukkig nooit menschenlevens vergt. Eerst nadat de heeren er van op de hoogte gesteld waren, welk een buitengewonen omvang het vuur gisteren en vannacht genomen had, werd de belangstelling grooter ....

Om twee uur vannacht kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel vinden. Daar heeft n.l. eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch is geworden.

Maar, zoo verzekerde ons de directeur der Griender mij. “Helenaveen”, het is niet onmogelijk, dat straks het vuur weer in nieuwe heftigheid oplaait, want de grond smeult nog overal en het vuur vreet zich nu steeds dieper in de Peelgronden.

Hier en daar staan nog enkele honderden hoopen turf te branden.

2 maart 1932 **DE BRAND IN DE PEEL.**

Het vuur gestuit.

Omtrent den brand in de Peel vernemen we nog het volgende:

In den afgeloopen nacht tegen twee uur kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel meer vinden. Daar heeft n.l. eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch geworden is, maar het is niet onmogelijk, dat het vuur weer in nieuwe heftigheid oplaait, want de grond smeult nog overal en het vuur vreet zich steeds dieper in den Peelgrond. Op het oogenblik is het vuur gedoofd, behalve enkele honderden hoopen turf, die nog in brand staan. Bij zulk een brand is de veengrond tot op een diepte van eenige meters aan het branden en aan weggraven of een andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur rolt in de richting van den wind en verbrandt alles, wat het op zijn weg vindt, dit is uitsluitend veen, bosch en hei. Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet, wel op den zandgrond aan den rand van het veengebied. Maar als het vuur tot zoo ver is gekomen, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel.

2 maart 1932 **Heide- en veenbrand in de Peel**

Ook enkele bosschen in vlammen opgegaan.

Uit Venlo wordt gemeld, dat gisteravond een groote brand is uitgebroken in het Peelgebied op de grens van Limburg en Noord-Brabant. Het vuur is waarschijnlijk ontstaan door vonken van passeerende locomotieven van de spoorlijn Venlo-Helmond. Over een lengte van 15 tot 20 K.M. strekt de vuurzee zich uit en wel van de Leunensche Heide nabij Venray tot aan Sevenum. Groote perceelen peelgrond, hoopen turf en enkele bosschen zijn reeds in vlammen opgegaan.

Hoewel men overal pogingen in het werk stelt het vuur te stuiten, staal men vrijwel machteloos tegenover de vuurzee. Men vreest dat het eenige dagen zal duren, alvorens men den brand zal hebben bedwongen.

Nader wordt ons gemeld:

In den afgeloopen nacht tegen 2 uur kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel

vinden. Daar heeft namelijk eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch geworden is, maar het is niet onmogelijk dat het vuur weer in nieuwe heftigheid oplaait. Op den grond smeult hel nog overal, en het vuur vreet steeds dieper in den Peelgrond. Op het oogenblik is hel vuur gedoofd, behalve enkele honderden hoopen turf, die nog in brand slaan. Terwijl de Peel op verschillende plaatsen in vollen gloed stond, heerschte in de dorpjes aan den rand van het Peelgebied diepe rust. Dit is niet zoo onverklaarbaar, als het voor den buitenstaander lijkt, en er gaat immer, geen jaar voorbij zonder dat minstens een flinke Peelbrand uitbreekt ofschoon het zelden of nooit zoo hevig heeft gebrand als gisteravond. Bij zulk een brand is de Peelgrond tot op een diepte van eenige meters aan het branden, en aan weggravingen of een andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur rolt in de richting van den wind, en verbrandt alles wat het op zijn weg vindt. Dit is uitsluitend veen, bosch en hei. Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet, wel op den zandgrond aan den rand van het veengebied, maar als het vuur tot zoover is gekomen, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel.

2 maart 1932 **BRAND IN DE DEURNSCHE PEEL**
In de Deurnsche Peel is gisteren eveneens een groote brand uitgebroken. Zeer veel turf ging verloren. Omtrent den brand in Griendtsveen vernamen wij, dat hedenmiddag het vuur vrijwel bedwongen was. Nablussching is echter noodzakelijk, daar het vuur toch nog, ondanks het jaargetijde, is ingevreten, evenwel niet in die mate als het ’s zomers voorkomt. Een aanzienlijke hoeveelheid turf werd een prooi der vlammen. Op de veenderijen van de N.V. Griendtsveen gingen 25 à 30 bulten verloren.
[Gisterenavond te 6 uur is brand ontstaan bij wachtpost 18. Des nachts m half een was men het vuur meester.]

3 maart 1932 **HEIDEBRAND IN DE PEEL Door de vonken van een locomotief.**
Eergisterenmiddag is onder Griendtsveen in de Peel een heidebrand uitgebroken. Het vuur is vermoedelijk ontstaan doordat vonken uit de locomotief van een trein in de droge heide zijn terecht gekomen. Heftig aangewakkerd door den scherpen wind greep het vuur wijd om zich heen zonder evenwel een gevaarlijk aanzien te krijgen. Met alle macht is men terstond met de bestrijding van het vuur begonnen. Daar echter met spuiten hier niets te bereiken valt, moest men zich vrijwel beperken tot het uitslaan van de vlammen hetgeen uiteraard niet snel vorderde. De brand woedde nog hevig voort. Er dreigde echter voor woningen e.a. geen gevaar. Van andere zijde seinde men ons nog: Hedenmiddag omstreeks 12 uur is een heidebrand ontstaan ter hoogte van het plaatsje America langs den spoordijk Helmond—Venlo gelegen onder de gemeente Horst. De brand werd krachtig aangewakkerd door den feilen Noord-Oosten wind en breidde zich uit in do richting Griendtsveen, waar het vuur zich gedeeltelijk over de veenderijen der maatschappij Griendtsveen zijn weg baande naar de veenderijen der Mij. Helenaveen. Deze brand duurt op het oogenblik nog voort. Behalve dat groote oppervlakten heide zijn kaalgebrand, werden ook flinke voorraden turf aangetast.

Een tweede brand.
Omstreeks zes uur gisteravond is een nieuwe brand ontstaan langs genoemde spoorlijn ongeveer ter hoogte van wachtpost 18 tusschen de stations Helenaveen en America. Deze brand kon vrij spoedig worden gestuit.
In beide gevallen wordt de oorzaak gezocht in vuur van de locomotief van voorbijkomende treinen.

Een jaarlijksch verschijnsel.
VENLO 2 Maart. Dinsdagnacht tegen 2 uur kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel vinden. [zie verder boven]

1933 DE PEEL BRANDT WEER.

13 maart 1933 [...] Zaterdagavond is bij Helenaveen de eerste peelbrand van dit jaar uitgebroken... Een 25-tal turfstapels bevattende duizenden turven verbrandde. Maatregelen zijn getroffen, dat het vuur niet onder den grond zal voortwoekeren. Men vermoedt echter, dat de brand nog wel een paar dagen zal aanhouden.

13 maart 1933 **DE PEEL BRANDT WEER.**
MEIJEL. **Turfstapels in laaiende vuurgloed.**
Zaterdagavond omstreeks 8 uur is in de Peel nabij den Grindweg Liessel-Helenaveen, langs het afwateringskanaal de Peelvaart de eerste Peelbrand van dit jaar

uitgebroken.
Aan den Zuidkant van de Heitzaksche Peel bij Meijel brandden een 25-tal turfstapels. Duizenden turven opgestapeld in hoopen van circa 1½ M. hoog brandden als laaiende fakkels en verspreidden een hevigen gloed en een adembenemenden, benauwenden turfrook.
Meerdere veenarbeiders uit Helenaveen waren druk in de weer rondom de brandende hoopen een greppel te graven, zoo diep, dat het bovenop ligende veen, geheel werd weggespit en de droge zandgrond te voorschijn kwam.
Uitbreiding van het vuur, dat zich zoo gaarne onder den grond vast vreet en aldus ongemerkt voortwoekert, werd daardoor grootendeels voorkomen.
Het is buitengewoon opvallend, dat er in het Peelgebied zoo weinig menschen zijn, die zich ook maar iets van zoo'n Peelbrand aantrekken.

13 maart 1933 **DE PEEL BRAND WEER.**
Turfstapels in laaienden vuurgloed. De Venloscne correspondent van de Msb, seinde gisterenavond:
Zooals telken jare in 't voorjaar de Zwaluw met een onfeilbare zekerheid, naar onze koudere streken wederkeert zoo ook komen in het voorjaar op geregelde tijden eenige Peelbranden voor.
Niemand weet hoe het vuur ontstaat en geen mensch kan zeggen hoe lang de brand duren kan en hoe diep de vuurwolf zich in den zwamachtigen veenbodem invreet.
Zaterdagavond omstreeks acht uur is in de Peel nabij den grindweg Liesel—Helenaveen, langs het afwateringskanaal de Peelvaart, de eerste Peelbrand van dit jaar uitgebroken. Door den helderen maannacht reden wij met onze auto naar de bedreigde plek. In diepe rust lag het Noord-Limburgsche land en scheen zich niet te bekommeren om het gevaarlijke element: vuur.
Van Helden reden wij via Panningen naar Meijel en terwijl onze oogen door het nachtelijk duister speurden doemde even voorbij het Kanaal een rossig-roode vuur schijn op die zich slechts vaag afteekende tegen den maanbelichten heuvel.
Al spoedig waren wij den vuurhaard genaderd. Voor ons uit aan den Zuidkant van de Heitraksche Peel brandde een 25--tal turfstapels.
Duizenden turven opgestapeld in hoopen van circa l½ M. hoog brandden als laaiende fakkels en verspreidden een hevigen gloed en 'n adembenemenden benauwenden turfrook.
Meerdere veenarbeiders uit Helenaveen waren druk in de weer rondom de brandende hoopen een greppel te graven, zoo diep dat het bovenop liggende veen geheel werd weggespti en de droge zandgrond te voorschijn kwam.
Uitbreiding van het vuur, dat zich zoo gaarne onder den grond vastvreet en dus ongemerkt voortwoekert, werd daardoor grootendeels voorkomen.
De gloeiende en loeiende turfmassa's zullen inmiddels nog wel een paar dagen branden, zoordat ze geheel zullen zijn uitgeteerd.
Het is buitengewoon opvallend, dat er in het Peelgebied zoo weinig menschen zijn, die zich ook maar iets van zoon Peelbrand aantrekken. Op een boerderijtje, dat nauwelijks 500 M. van de plaats van den brand verwijderd was, was alles in diepe rust, alsof dit brandje niet meer beteekende dan een regenbuitje. Alleen de kippen waren onrustig en bleven niet op hun stok en de haan kraaide met frisch geluid, als begroette hij in den feilen vuurgloed den komenden morgenstond.

19 april 1933 **PEEL- EN BOSCHBRAND. Gemeentebosschen van Venray in vlammen. Boschbrandweer in volle actie.**
Maandagmiddag is brand uitgebroken in de Meerselsche Peel gelegen tusschen Deurne en Venray. De brand moet ontstaan zijn nabij de Kraaienhut aan den Provincialen weg.
De Deurnsche brandweer, die onmiddellijk met groot materiaal te hulp snelde, kon tegen den fellen vuurgloed niets uitrichten. Aangewakkerd door den sterken N. O. wind en gretig voedsel vindend in do droge turfgronden, nam het vuur groote afmetingen aan en brandde tegen den wind in met groote hevigheid voort. Eenige H. A. stonden in een minimum van tijd in lichter laaie. Meters hooge vlammen stegen op en de brandweer, die door talrijke boeren uit den omtrek geholpen werd, bepaalde er zich toe vuurdijken op te werpen en vuurgreppels te graven, om aldus het vuur tot stilstand te brengen.
Tegen den avond scheen het dan ook, dat de Peelbrand in hevigheid afnam.
Gedurende den nacht is het vuur echter door de vuurdijken doorgebrand en Dinsdagmorgen gelijktijdig op vier verschillende plaatsen over een afstand van circa 10 KM. wederom uitgebroken. Eenige bosschen in 't gehucht Merselo onder de gemeente Venray werden door het vuur ernstig bedreigd. Ook hier trachtte men door het opwerpen van breede vuurdijken do vlammen te stuiten. Dit is echter niet mogen gelukken en Dinsdagmorgen werden de gsmeentebosschen van Venray door het vuur aangetast. De

boschbrandweer van Venray weert uit alle macht om den geweldigen boschbrand te blusschen, doch is hierin nog niet geslaagd. • Het vuur brandt nog steeds met onverminderde kracht voort en over den omvang der schade is nog niets bekend.

22 april 1933 **VLAMMENSPEL Zwarte plekken in Noord- Limburg.**

VENLO. — De afgeloopen week is in Noord- Limburg rijk aan branden geweest en het mag wel een merkwaardigheid genoemd worden, dat ieder jaar in het voorjaar, wanneer droge winden uit Noord-Oostelijke richting over het land trekken, hier en daar het vuur plotseling uitbreekt om uitgestrekte bosschen en heidevelden te verwoesten.

Moeten we dus aan den schralen wind de schuld geven van al die branden? De vraag kan direct met „neen" beantwoord worden, want er is nog geen wind hoe heet of hoe droog ook, gespeeld heeft den boel in vlam te zetten. Het staat dus vast dat de oorzaak van al die branden niet in den wind zit, maar dat deze gezocht moet worden bij de menschen, die nog maar altijd de beste raadgevingen en beden, om voorzichtig te zijn met het wegwerpen van brandende lucifers of het wegwerpen van sigaar of sigaret, of — wat niet minder gevaarlijk is — met het uitkloppen van hun pijp, in den wind slaan en die de achterlijke stelling innemen, dat ze zoo vaak een brandende pijp in de hei hebben uitgeklopt en zoo vaak een peukje sigaar in het droge gras hebben weggegooid zonder dat erdoor brand ontstond. En ze leven in de heilige verbeelding, dat de ongelukjes, die er op deze manier begaan worden, altijd afkomstig zijn van andere menschen en dat bij al hun onvoorzichtigheid zij noot een ongelukje zullen teweeg brengen.

Hoe moet men nu dezen menschen aan het verstand brengen dat allen, zooals we £r zijn ervoor moeten waken, dat de branden in bosch en hei, ophouden, of tenminste beperkt worden? We gelooven, dat het vechten tegen de bierkaai is, want altijd en overal ziet men, buiten zijnde, de noodige waarschuwingen en raadgevingen, terwijl het niet zeiden voorkomt, dat juist achter het bordje met een waarschuwend opschrift een brand uitbreekt....

Intusschen geven we de vertrapte hoop niet op en gelooven, dat tenslotte, gelijk de druppel den steen op den duur uitholt, de wandelaars na herhaalde waarschuwingen zullen inzien, dat „een sigaret in het droge gras" uiterst gevaarlijk.

Waar heeft het deze week, in. de beruchte Paaschweek, niet overal gebrand? In ieder dorp, in ieder gehucht, hoe klein ook, heeft het vuur grootere of kleinere verwoestingen aangericht. Trekt men door het land, dan ziet men overal uitgestrekte stukken zwartverbrande heide, verkoold houtgewas en zelfs verbrande dennenbosschen.

Het is de vreugde van het z.g. Paaschvuur, maar het geschiedt op een beduidend rcekeloozer manier dan vroeger toen in iedere gemeente op de hoogste heuveltoppen teertonnen of reusachtige hoopen hout met afval in brand werden gestoken en de gansche buurt in den naderenden avond er omheen stond en zich verlustigde in het ten hemel lekkende vlammenspel. wachtende op het soms overdadig nuttigen van Paascheieren, die thuis, na afloop van het Paaschvuur, genuttigd werden

Dat mooie, oude gebruik, dat in het uiterste Noorden van onze provincie ook reeds aan het uitsterven is, heeft veelal plaats gemaakt voor... het in rook doen opgaan van een perceel heide. Hetgeen nogal wat gevaar meebrengt.

Een Peelbrand in dezen tijd van het jaar is de gewoonste zaak van de wereld, zoodat de menschen, die in de buurt wonen, er niet de minste acht op slaan. Voor een vreemdeling lijkt zoon voorjaars-Peelbrandje soms heel wat, vooral wanneer hij in den nacht deze ontdekking dcet. Is die vreemdeling aan een blad verbonden, dan zal hij allicht naar de telefoon hollen om zn blad op de hoogte te stellen van wat hij zag

Doch, wanneer de Peellanders van dergelijke, soms fraai gestelde branden lezen, halen ze de schouders op. “Voor dat beetje!" zeggen ze.

Maar de Paaschdagen geven ook aan de andere zijde van de Ncord-Limburgsche Maas den boschblusschers handen vol werk. Het brandde zeer ernstig op de Arcensche grens, het brandde op meerdere plaatsen onder Ottersurn, Gennep, en in de uitgestrekte gemeente Bergen — en het brandd ook eventjes op de Groote Heide te Venlo. Solidariteit?

12 september 1933 **PEELBRAND TUSSCHEN MEYEL EN NEDERWEERT.**

Het vuur woekert langzaam voort.

Wederom is brand ontstaan tusschen Meyel en Nederweert in de Peel, die waarschijnlijk reeds enkele dagen geleden ontstaan is, doch die zich eerst thans bij de toenemende windsterkte heeft geopenbaard. Het vuur heeft ongeveer een lengte van een km. en een breedte van een halve km. Het vuur kruipt langzaam voort in Zuid Westelijke richting. Nu eens laaien de vlammen hoog boven den grond op, dan weer ziet men niets dan dichte rookwolken, daar het vuur op vele plaatsen op meer dan een meter onder den grond woedt. Met man en macht is men met het blusschingswerk bezig, doch het is tot nog toe niet mogen gelukken het vuur eenigszins te beperken. Arbeiders uit Meyel en

Nederweert zijn bezig een greppel rondom het brandende gebied te graven, om zoodoende te trachten het vuur binnen die oppervlakte te beperken.
Omtrent de oorzaak van den brand tast men nog in het duister.

19 februari 1934 **BRAND IN DE PEEL.**
Turfgebied over kilometers in brand.
DEURNE, 18 Febr.
Zondagmiddag brak opnieuw een Peelbrand uit. Het vuur breidde zich smeulend over een groote oppervlakte uit. Door een lichten wind aangeblazen, breidde de brand zich snel uit, zoodat tegen het vallen der duisternis, die hedenavond door het wolkendek bijzonder dicht was, de geheele hemel boven de wijde Peel een groote vlammenzee geleek.
Men kan niet van groot gevaar spreken, aangezien op de plaats, waar de brand hei hevigst woedt, bijna geen huizen te bespeuren zijn. De oppervlakte turf, die vernield is, is wel enkele kilometers groot.

1934 Peel in vlammen.

17 maart 1934 **Het vuur woedt over een lengte van ongeveer drie kilometer onder de gemeente Someren, Asten en Nederweert.**
Vrijdagavond tegen zes uur is door tot nog toe onopgehelderde oorzaak brand uitgebroken in de Limburgsch-Brabantsche peel. In betrekkelijk korten tijd had het vuur - door een fellen Z. O.-wind aangewakkerd - een angstvallig grooten omvang aangenomen. De veen- en heidebrand woedde na eenigen tijd namelijk reeds over een lengte van ongeveer drie kilometer en het vuur vrat als maar voort in Z. O. richting. De vuurzee was dan ook tegen negen uur van dien omvang, dat naar het oordeel van deskundigen uit de veenbedrijven alle bluschpogingen gevoeglijk ongedaan konden blijven.
De vuurzee, die Vrijdagavond in de peel woedde, was van zulk een omvang, dat het vuur reeds op uren afstand waar te nemen was. Toch was de belangstelling bij het vuur betrekkelijk gering: wat groepjes personeel en arbeiders uit de verschillende veenderijen; de politie uit de streek en enkele peelwerkers, dat was de belangstelling, die er bestond voor het geweldige, min of meer beangstigende schouwspel.
Het vuur was niet dichtbij te benaderen. Niet alleen, om de geweldige hitte, die de brandende hei- en veengronden afwierpen, maar op de eerste plaats, omdat men er nooit zeker van is, wanneer het vuur daar zijn vernielend werk verricht heeft. De strooken peelgrond, welke oogenschijnlijk door het vuur geheel zijn verteerd, blijven bijna steeds nasmeulen onder de grondoppervlakte. Lang blijft de afgebrandde peelgrond ten gevolge hiervan een geweldige hitte uitstralen en niet zelden gebeurt het, dat de brand met een plotselinge vuurstraal, die vanuit den turfgrond opschiet, in hernieuwde heftigheid ontvlamt. Temeer waar hier de vuurzee door den striemenden wind, die over de peel woedt, als het ware voortgejaagd wordt, moet men steeds op een behoorlijken afstand van het vlammenspel blijven en is elke blusschingspogingen practisch onmogelijk.
Deskundigen zagen er Vrijdagavond tegen tien uur geen gat in, hoe dezen peelbrand tot een einde zal komen. Het vuur heeft namelijk nog het grootste gedeelte van de peel voor zich en de wind woedt nog in alle heftigheid voort, zoodat het vuur steeds verdere gejaagd wordt over de Brabantsche en Limburgsche hei- en veengronden. De mogelijkheid bestaat nog, dat het vuur zal stuiten op een der wegen, die de peel doorkruisen. In de streek weet men echter uit ondervinding maar al te wel, dat het gevaar voor overwaaien der vlammen of voor het onder den aangelegden weg doorvreten van het vuur niet denkbeeldig is.
Wie in de peel zit, ziet niet op een turfje en bij een peelbrand speelt een hectaartje grond geen voorname rol. Maar bij een vlammenspel zooals dat Vrijdagavond woedde, wordt toch enorme schade aangericht. Nog grooter zal deze schade echter worden, als de verschillende scheepsladingen turf, die over heel die streek verspreid te drogen staan, alle door het vuur verteerd worden. En het gevaar hiertoe is groot. Woningen liggen er in het thans geteisterde peelgebied weinig of geen. Bovendien ziet de peelboer tijdig het dreigende gevaar. Hij kent zijn streek en weet, wat hem in geval van peelbrand te doen staat. Wanneer de vlammen huizenhoog oplaaien en over een onafzienbare vlakte alles wat ze op hun weg ontmoeten kaalvreten en vernielen en de hemel over de heele streek rood kleuren, controleert hij even de windrichting en als deze niet naar zijn gebied wijst, segt hij tegen zijn vrouw “de peel brandt weer, Trien” en... stapt in bed. Een vuurzee zooals de stedeling zelden of nooit te

aanschouwen krijgt, verwekt bij de lieden van deze streek weinig verbazing of angst: 't is nu eenmaal een jaarlijks terugkeerende ramp, die wel aanzienlijke schade kan veroorzaken, maar toch niet als onoverkomelijk beschouwd wordt.
Naar we hedenmorgen bij informatie vernamen was de brand ingevolge de nachtelijke regens sterk verminderde en liep dood. Gevaar voor uitbreiding was niet meer aanwezig.

1 juni 1934 **Nederweert.**
Peelbrand. — De laatste dagen is de Peel weer aan 't branden voornamelijk tusschen de zesde en tiende baan onder de gemeente Nederweert. De groote droogte en den tamelijk sterken wind maken blusschen nagenoeg onmogelijk, al zijn meerdere personen geregeld in de weer om te trachten het vuur te stuiten. Ook vele te dragen staande hoopen turf zijn een prooi van het vuur geworden.

11 juli 1934 **Ospel.**
Peelbrand. - Dinsdagmiddag brak in de groote Peel wederom een hevige peelbrand uit, welke, aangewakkerd door fellen Noord-Oostenwind spoedig een groote oppervlakte peel en heide in vlam zette. Met de groote droogte valt aan blusschem niet te denken, alhoewel hiertoe de noodige pogingen worden gedaan.

9 augustus 1934 **PEELBRAND.**
SOMEREN.
Dinsdagnamiddag vatte door onbekende oorzaak de Heusdensche peel wederom vlam. Binnen korten tijd verspreidde zich dikke rookwolken, nu en dan verlicht door hoog oplaaiende vlammen, over de uitgestrekte heide en peelvelden. Een groote turfmijt in de omgeving ging in vlammen op. Eenige tientallen hectaren werden reeds een prooi der vlammen. Dinsdagavond woedde het vuur nog steeds voort, Aan blusschen viel niet te denken.

16 augustus 1934 ***GEWELDIGE PEELBRAND BIJ SEVENUM***
Reeds enkele dagen geleden zag men aan den Westelijken horizon geweldige rookkolommen drijven. De Peel brandde weer.
Dinsdag echter had de brand een groote uitbreiding gekregen Waren op Maandag een 150 H.A. heide en veen verbrand, thans is de uitgestrektheid misschien dubbel zoo groot. De gemeentearbeiders hebben dag en nacht moeten werken om 't vuur terug te houden van 't ontgonnen gebied. De schade wordt vergroot, doordat verschillende bijenstands verbrand zijn, vooral van Duitsche imkers. Ook enkele korenmijten en gestoken turf gingen verloren. Op 't oogenblik van afzenden van dit bericht is 't vuur verminderd.
Bij de blusschingswerkzaamheden onder leiding van burgemeester Everts, had deze 't ongeluk bij 't springen over een sloot een spier in 't been te scheuren, zoodat hij zich onder dokters behandeling moest stellen.
De imkers zijn van meening, dat deze groote schoonmaak ook zijn goede zijde heeft. In de volgende jaren zal n.l. jonge heide groeien op 't verbrande gebied, die veel meer honing geeft, dan de manshooge oude heide met weinig bloem. Merkwaardig is ook, dat de meeste bijen, die omkomen, niet met de korven verbranden, maar al vliegende door den rook bedwelmd worden en zoo den dood vinden. De korven, die in 't vuur gestaan hebben zijn hoewel gedeeltelijk ontvolkt, toch niet geheel verloren.

22 augustus 1934 **De brand in bet Peelgebied**
Schade tot dusver gering
Reeds meer dan een week woedt in het Limburgsch-Noord-Brabantsche Peelland een vrij ernstige peelbrand. die. naarmate de wind sterker wordt, in hevigheid toeneemt en uitgestrekte heide- en peelvelden aantast. Tientallen hectaren heideveld, welke thans in bloei staan, zijn reeds door het vuur vernield, terwijl enkele turfhoopen en op aangrenzende landerijen staande korenmijtcn, eveneens door het vuur zijn aangetast. Hollandsche en Duitsche imkers, die bun bijen in de heide hebben gelaten, hebben uit voorzorgsmaatregel de korven naar de overzijde van het Helenaveensche kanaal overgebracht.
Dank zij de gunstige windrichting bestaat er voor de uitgestrekte bosschen, welke hier en daar aan het Peelland grenzen, geen gevaar. Zoodra de wind straffer wordt, jagen zware verstikkende rookwolken over het peelland en dc omliggende dorpen, terwijl het vuur zich voortplant over heide en het gras waarmede de peelvelden op tal van plaatsen bedekt zijn. De schade is tot dusver gering en zal indien de windrichting gunstig blijft geen grooten omvang aannemen.

24 augustus 1934 **De Peel.** - De Peelbrand onder deze gemeente is zoo goed als

uitgewoed. Het terrein biedt links van 't rijwielpad naar Helenaveen een troostelooze aanblik, terwijl aan de andere zijde de hei in vollen bloei staat. De zwart geblakerde oppervlakte beslaat naar schatting 600 H.A.

18 december 1935 ***Ospel.***

PEELBRAND.

Zondagmiddag ontstond aan de zg. Musschenbaan in de peel alhier een brand welke door den wind aangewakkerd, spoedig grooter afmetingen aannam, zoodat Zondagavond de lucht van den weerschijn geheel verlicht was en tot op zeer verren afstand was te zien. Doordat het de laatste dagen gevroren had, zijn dergelijke peelbranden niet gevaarlijk, daar slechts het ruwe gras enz. op de bovenlaag wegbrandt. Door het invallen van regen- en sneeuwbuien in den nacht van Zondag op Maandag werd deze brand spoedig vanzelf gebluscht.

5 april 1938 **EEN WELKOME BRAND.**

Zaterdagnamiddag ontstond in de peel aan de zg. Heinenbaan. Aangewakkerd door den fellen wind nam deze brand spoedig in omvang toe en waar deze tot elf uur des avonds duurde, brandde een oppervlakte heide en droog gras van meerdere hectaren grootte af. In de avonduren was de lucht rood van de weerkaatsing van het vuur. Hierop kwam de regen van Zondagnacht en was Zondag alles weer gedoofd. Volgens de peelarbeiders is een dergelijke brand thans welkom, daar buiten wat droge heide en gras niets kan verbranden en hierdoor weer een peelbrand voor de zomermaanden, althans in het thans in brand geraakte deel, als uitgesloten is te beschouwen.
Zoo was deze brand een welkome brand, hetgeen zelden het geval is.

1938 VUURWERK IN DE PEEL.

25 mei 1938 **Voor den Venloschen Kantonrechter**

VUURWERK IN DE PEEL.

Het jonge en blonde Sevenumsche knechtje, dat door den deurwaarder uitgenoodigd werd zich uit het luisterende publiek los t» maken en ons aller middelpunt te vormen, had op een van de vele en droge dagen van April de onvoorzichtigheid begaan in het droge gras en in de even droge heide van de Peel z'n brandende pijp uit te kloppen. Er zou geen haantje naar gekraaid hebben, ware het niet, dat hij daarmede brand gesticht had. Nauwelijks had hij de wandaad bedreven of de wind joeg breede rookwolken de hooge lucht in — de Peel brandde. Eerst probeerde hij het vuur te doven met z'n jas en toen dat niet lukte greep hij naar de schop, doch de onachtzaamheid was eenmaal gepleegd en als de straf op de booze daad breidde het vuur zich onheilspellend uit. Er was geen houden meer aan. Zoo sloegen de vlammen over naar een boschje en dat ging er heelemaal aan. Zijn pijp had 'n schade aangericht van tweehonderd gulden.
Uit de conversatie, die hij dezen morgen met het gerecht pleegde, konden we opmaken, dat de blonde en argelooze knaap bij 't uitbreiden van den Peelbrand een houding van: Ik weet van niets, ging aannemen. Toen de politie hem dan ook verhoorde, trachtte hij zich in nevelen te hullen, doch hij vergiste zich in den kleinen getuige die met hem in de Peel toefde. Deze gaf een schildering van het gebeurde en deed hem bij wijze van spreken den das om.
Nu vanmorgen had hij z'n geheugen volledig teruggevonden. Hij wist precies wat hij gedaan had en wat er gebeurd was. Tot den knaap, die bij hem was geweest had hij gezegd: „Laat ons maar naar huis gaan, dan komt er niets van, en daarmede getuigde hij van z'n groote naïviteit ten opzichte van de intelligentie van de politie — een naïviteit, welke reeds enkele uren later door de feiten gelogenstraft werd.
Den rechter deed het genoegen, dat de zondaar opeens wederom helder van geest was geworden en dat hij alle doekjes thuis had gelaten Hij toonde zich thans in z'n volle schuld en — het was slim van hem. Een zondaar, die bekent en berouw toont, is nog te helpen: op hem hebben vermaningen vat en het stemt de balie altijd tot verheugenis een gederailleerde op het goede pad te hebben gebeurd.
Zelfs de ambtenaar scheen door zooveel berouw getroffen te zijn. Hij zette de straf uit aan 15 gulden of 15 dagen — tenslotte een koopje voor zulk 'n grandioos vuurwerk.
— Goedkoop hè! sprak de rechter.
— Ja, zei de blonde jongen schuchter.
Misschien heeft de Sevenumer niet terstond begrepen wat de rechter met dat enkel woordje wilde zeggen en is hij heengegaan in de hoop er over veertien dagen nog wat af te krijgen, doch dan begaat hij z'n tweede vergissing....

3 augustus 1938 ***DEURNE.***

Zware peelbrand onder Venraij en Deurne.

Een zware peelbrand is uitgebroken onder de gemeenten Deurne en Venraij. De brand is

door onbekende oorzaak ontstaan in de turfvelden liggende onder de gemeente Venraij. Door den vrij sterken wind beweegt zich het vuur meer in de zuidelijke richting en eenige honderden hectaren turfgrond zijn reeds verbrand. Met man en macht wordt het vuur door arbeiders bestreden. Het geheel neemt steeds een grooteren omvang aan. Een massa korven bijen uit alle streken der provincie Limburg en Brabant, die in de peel zijn geplaatst tracht men nog zooveel mogelijk tegen het vuur te beschermen. Door het geweldig warme weer, en de machtige vuurzee is het slechts mogelijk door het leggen van dammen het vuur op een zekeren afstand te houden en te beperken. Het blusschingswerk wordt met kracht dag en nacht voortgezet.

3 augustus 1938 ***DEURNE.***

DE PEEL BRANDT WEER.

Omtrent den hier woedenden peelbrand vernemen we nader dat de brand woedde over een oppervlakte van 5 K.M. breedte. Nergens laaiden de vlammen hoog op, doch overal liepen de kleine vlammen en vraten aan de hei en lage ruigte. Aangewakkerd door den wind, breidde het vuur zich nog steeds uit in de richting van den spoorweg. Eeven scheen de wind meer naar het Westen te draaien, doch later bleven de vlammen loopen naar den kant van Griendtsveen. De brand bleef ten Noorden van het fietspad dat van Griendtsveen door de Peel naar IJsselstein loopt. Op enkele plaatsen sloegen de vlammen over het pad heen, doch konden dan spoedig uitgeslagen worden. Een hut, welke aan genoemd fietspad niet ver van den spoorwegovergang in den weg Deurne-Griendtsveen ligt, liep ook gevaar, doch werd door de vlammen gespaard.

Er viel niet aan te denken om deze uitgestrekte vlammende vlakte te blusschen of uit te slaan. Men wilde dan ook slechts het voortloopen van de vlammen naar de spoorlijk stuiten. Dinsdagmiddag werd te Venray opnieuw om hulp verzocht. Omstreeks twee uur arriveerde op een vrachtauto een aantal Venraysche werklui om het vuur te stuiten. Men verzocht ook de Venraysche motorspuit te sturen, hoewel men aanvakelijk vreesde dat men te kampen zou krijgen met gebrek aan bluschwater. Ook vreesde men, dat het blusschingswerk zonder gasmasker welhaast onmogelijk zou zijn in den dichten rook, welke over een groot stuk van dit gebied hing.

Toen zich de toestand ernstiger liet aanzien, werd ook de Deurnesche vrijwillige brandweer met haar motorspuit gealarmeerd. De motorspuiten van Deurne en Venray tastten toen gezamenlijk de uitloopende vlammen aan. Uit het kanaal bij de spoorlijk te Griendtsveen trok men volop water. In den vroegen avond was de toestand zoo, dat het gevaar voor de gemeente Deurne geweken was. De Deurnesche vrijwillig Brandweer keerder toen met haar motospuit naar Deurne terug. De brand woedde toen nog over een uitgestrekt gebied. 's Nachts werd door menschen uit Venray bij het vuur gewaakt. Men vermoedt, dat onvoorzichtigheid van jagers, die de vorige week in dit gedeelte der Peel jaagden, oorzaak van den brand is geweest.

4 augustus 1938 **BRAND IN DE PEEL Venray helpt.**

Reeds verscheidene dagen is er brand in de Peel tusschen IJsselstein en Griendtsveen in Noord-Brabant. Dinsdag was de brand op zijn felst en er werd van alle kanten hulp ingeroepen, o.a. uit Venray. Het vuur had toen een breedte van vier a vijf kilometer. Uit Venray ging een heele vrachtauto met werklieden en later ook de motorspuit naar het bedreigde gebied. Er werd water betrokken uit het kanaal bij de spoorlijn te Griendtsveen. De Venraysche helpers hebben na het blusschingswerk nog langen tijd bij het vuur bewaakt, zoodat er wel weinig kans zal zijn, dat het vuur nog uitbreiding vindt.

6 augustus 1938 ***DEURNE.***

DE PEELBRAND.

De zware peelbrand welke woedde tusschen de gemeente Deurne en Venray over een oppervlakte van ruim 5 K.M. is thans nagenoeg afgeloopen, dank zij 't kranig optreden van arbeiders uit de gemeente die dag en nacht bij 't vuur gewaakt hebben.

Door het verminderen van den nogal sterken wind is men er thans in geslaagd de uitgestrekte vlammende vlakte te blusschen en uit te slaan. Ofschoon toch nog gewaakt wordt, vermoedt men niet dat nog eenmaal opnieuw brand zal ontstaan. Deze zware peelbrand, vergezeld van dichten rook, was vanuit den trein prachtig waar te nemen, terwijl het geheel 's avonds 'n fantastisch gezicht gaf. De motorspuiten van Deurne en Venray zijn nog ter plaatse geweest, doch men achtte het niet noodig te blusschen. De brand als deze is lange jaren in de Peel niet meer voorgekomen.

24 september 1938 **PEELBRAND.**

NEDERWEERT.

Sinds Woensdagmiddag woedt in de Peel alhier aan de 11e en 12e baan een peelbrand.

Onder leiding der politie is getracht dezen te stuiten, hetgeen echter in verband met de droogte nagenoeg niet is gelukt.
Waar vermoedelijk deze brand door brandstichting is ontstaan, stelt de politie hiernaar een onderzoek in.

31 mei 1939 **Zware hei- en veenbrand in Oost Brabant 400 ha heide een prooi der vlammen**
Gistermiddag om twee uur is in de heide, 500 m uit den provincialen weg Asten-Meyel, brand ontstaan. Door de groote droogte plantte het vuur zich snel voort, zoodat ook het veen van de Peel werd aangetast. Honderden hectaren heide en veen zijn aan de vlammen ten offer gevallen. Veel turf van particulieren en van de maatschappij Griendtsveen werd door den brand vernield.
Met vereende krachten, waarbij ook arbeiders uit de werkverschaffing meehielpen, slaagde men er in op 2 km afstand van de Zuid-Willemsvaart het vuur tot staan te brengen. Het had zich 4 km voortgevreten. Vierhonderd ha fraaie natuur, waar zich veel wild ophield en waar een groote verscheidenheid vogels, zooals korhoenders, patrijzen en roofvogels, juist hun broedtijd aanving, werden troosteloos zwartgebrand. Een schaftlokaal ging mee in vlammen op. Den geheelen avond en den ganschen nacht werd er bij het terrein gewaakt. Er is geen gevaar voor directe uitbreiding. Personeel van de maatschappij bleef water geven, om het diep in het veen vretende vuur zoo weinig mogelijk kans te geven zijn vernielende werking te hervatten. Daartoe werden ook breede brandstrooken gegraven. De schade kon nog niet met juistheid worden opgegeven.

6 juni 1939 ***NEDERWEERT.***
HET BRANDT NOG STEEDS IN DE PEEL.
De laatste dagen is de brand in de Peel onder deze gemeente van de eerste tot de tiende baan zeer sterk toegenomen, zoodat men Zondag honderden personen bezig zag het vuur bestrijden en zooveel mogelijk gestoken en te drogen staande turf in veiligheid te brengen.
Maandagmiddag nam het vuur nog steeds in omvang toe en schreed voort in de richting der arbeiderswoningen van de veenderij "in de Moost" alhier. De directeur dezer veenderij verzocht daarom assistentie van de brandweer, welke dan ook spoedig met alle beschikbaar materiaal ter plaatse kwam en het dreigend gevaar voor de huizen wist af te wenden. Veel gestoken turf is echter verbrand.
Het is te hopen, dat spoedig het weer omslaat, daar deze reeds ongeveer een maand woedende peelbrand slechts tot staan kan komen bij eenige dagen aanhoudende regen.

10 juni 1939 **DE BRANDWEER.**
Drie maal naar den peelbrand.
In een week tijds is de plaatselijke brandweer driemaal ter assistentie geroepen bij den nog steeds voortsmeulenden peelbrand.
Dinsdag na Pinksteren werd met de brandweer van Someren hulp verleend bij den grooten peelbrand in de Astensche Peel.
Maandagmiddag diende hulp te worden geboden om de arbeiderswoningen van de Griendtsveen Mij in "de Moost" alhier te beschermen tegen het steeds naderbij komende vuur en Dinsdagmiddag werd voor de derde maal de hulp ingeroepen om de groote voorraden turf nabij "de Moost", van de Griendtsveen Mij., voor opbranden te beschermen, hetgeen gelukte, daar het naderbij komende vuur hier tot staan kon worden gebracht, doordat uit het peelkanaal voldoende water kon worden betrokken.
Zoo heeft de onlangs aangeschafte motorspuit in twee weken tijds reeds vier maal goede diensten bewezen, daar enkele dagen vóór Pinksteren ook nog hulp werd verleend bij den brand op Staat, toen schuur en stallingen van den heer Brinkmans afbrandden, waarbij het woohuis behouden werd.
Zaterdag werd verder nog op drie plaatsen in de kom der gemeente gedemonstreerd met deze spuit om te zien of uit de waterlossingen rond de kom voldoende water betrokken kon worden om een eventueelen brand in de kom te blusschen. Deze demonstratie slaagde uitstekend. Wanneer nu nog de brandweer eens grondig gereorganiseerd is en een auto of truck kan worden aangeschaft om spoedig met de spuit ter plaatse te zijn, dan is hierdoor in een reeds lang bestaande behoefte voorzien en een groote veiligheid gewaarborgd.

1940 BRAND IN DE PEEL.

27 april 1940 **BRAND IN DE PEEL.**

Maandag en Dinsdag heeft onder de gemeente Deurne en Horst de eerste Peelbrand van dit jaar gewoed. De brand is Maandagnamiddag door onbekende oorzaak ontstaan nabij Helenaveen. Aangewakkerd door den sterken Oostenwind breidde het vuur zich snel uit over een groote uitgestrektheid heide- en veengrond aan weerskanten van de Helenavaart.
De vlammen liepen voort tot aan het Deurnsche Kanaal, alwaar het personeel van de turfstrooiselfabriek, geassisteerd door omwonenden en een groot aantal militairen in den loop van den avond het vuur wisten te stuiten.
Dinsdag voormiddag laaide op hetzelfde terrein de vlammen opnieuw op. Het vuur woedde thans vrij hevig in het opgeschoten hakhout langs den weg Griendtsveen naar Helenaveen en bereikte nagenoeg de woningen, welke langs de Helenavaart zijn gelegen. De bewoners dezer woningen wisten te voorkomen, dat enkele partijen turf verloren gingen. In den namiddag scheen het vuur de groote turfloods en andere gebouwen van de gemeentelijke turfstrooiselfabriek te bedreigen. Daarop werd de vrijwillige brandweer uit Deurne gewaarschuwd, welke door het aanleggen van een groot tegenvuur erin slaagde uitbreiding te voorkomen. Ook Dinsdag hebben militairen en burgers krachtdadig aan het bestrijden van den brand deelgenomen.
Burgemeester mr. R. Lambooy van Deurne bracht 's middags een bezoek aan het terrein van den brand, om tevens de schade, welke op het gemeentelijk veenbedrijf was aangericht te inspecteeren.
Tengevolge van het feit, dat in den afgeloopen winter alle voorraden turf zijn opgeruimd, stond thans practisch geen gestoken turf op de terreinen, waar de brand woedde.
De schade is dan ook niet groot.
Men zij voorzichtig met vuur.

5 oktober 1940 **HEIDEBRAND IN DE PEEL.**
Door het uitwerpen van brandplaatjes.
Door het uitwerpen van vele brandplaatjes hebben Engelsche vliegtuigen Maandagmiddag brand gesticht op talrijke plaatsen in de Peel tusschen Sevenum en Griendtsveen. Op een oppervlakte van ongeveer 2000 H.A., welke grootendeels bestaan uit moeras, veen, heide en bosch, woedde het vuur, dat, aangewakkerd door den straffen wind, groote plekken heeft verwoest.
Burgemeester Everts uit Sevenum liet de brandweer uitrukken, terwijl ook arbeiders van de werkkampen America en Sevenum, naar de bedreigde plaatsen trokken, om bij het blusschingswerk behulpzaam te zijn. Het bleek, dat slechts de heide vlam had gevat, zoodat men door het aanleggen van een tegenvuur den brand bij Sevenum kon stuiten. Daar er gevaar bestond, dat het vuur over een kanaal zou overslaan op stapels turf, waarschuwde de burgemeester den heer Derksen, opzichter van de Mij. Helenaveen, die met een aantal arbeiders het gevaar aan de Griendtsveensche zijde van de Peel wist te bezweren. Omstreeks zeven uur in den avond was men het vuur meester. De schade bleef beperkt tot een groote oppervlakte heide. Militaire doelen zijn uiteraard nergens aanwezig.

23 augustus 1947 **PEELBRANDEN.**
De laatste dagen hebben weer verschillende branden gewoed onder de gemeenten Deurne en Bakel.
In ze z.g. Astense Peel woedde dezer dagen een brand, die door de geweldige rookzuilen op geweldige afstand zichtbaar was,
Ook onder de gemeente Sevenum heeft al eenige weken lang een peelbrand gewoed, over een gebied, dat zich uitstrekt ten Zuiden van de nieuwe weg Sevenum-Helenaveen tot aan de grens van Helenaveen en de gemeente Helden.
In dit gedeelte bevindt zich geen turf, wel staat er in de onmiddellijke nabijheid nog veel turf, die bij een ongunstige wending groot gevaar gelopen zou hebben.

22 augustus 1947 **DE PEEL BRANDT.**
In de Peel tussen Nederweert, Meyel en Asten ontstond een ernstige brand, waardoor hef Peeldorp de Moost onder de gemeente Nederweert ernstig gevaar dreigde te lopen.
Door krachtdadig ingrijpen wisten de brandweer van Nederweert, Someren en Weert erger te voorkomen. Enkele millioenen reeds gestoken turven dreigden door het vuur te worden Ingesloten Men kan nog niet schatten hoeveel Ha. zijn verwoest.
De Venlose brandweer is in een week tijds niet minder dan 18 maal uitgerukt om de strijd tegen de bosbranden in de omgeving van Venlo aan te binden. Ongerekend de oppervlakte aan hei van geringe economische waarde, maar van betekenis wegens het natuurschoon werden ruim 12 Ha. waardevolle, z.g. oude bossen een prooi der vlammen.
Onder de gemeente Deurne en Bakel hebhen de laatste dagen opnieuw grote branden

gewoed De Peelbrand onder de meente Sevenum woedt nu reeds weken over een gebied ten Zuiden van de nieuwe weg Sevenum-Helenaveen tot aan de grens der gemeenten Helden en Helenaveen.

5 september 1949 **Peelbrand.** - In de Americaanse Peel, onder de gemeente Horst, heeft een grote Peelbrand gewoed, welke met veel moeite tenslotte kon worden bedwongen. Enige ha heide en bos en vrij veel turf gingen verloren.

10 oktober 1947 Ondanks de regens van de laatste weken is de veenbrand in De Peel nog niet geheel en al gedoofd. Op verschillende punten smeult en brandt de grond nog. Een "uitslaan" van de brand wordt echter niet meer verwacht.

26 mei 1952 **Peelbrand nog niet geblust**

VENLO, 25 Mei (Limb. pers) - De Peelbrand bij Sevenum woedt nog steeds. Ook de moerassige streek in de Beemd heeft vlam gevat, wat sinds mensenheugenis niet is voorgekomen. Dichte rookwolken hangen ten noorden en westen van Sevenum.

30 januari 1954 **Peelbrand**

IN DE GROTE PEEL, binnen het natuurreservaat bjj Ospel-Nederweert, brak Donderdagmiddag brand uit. Aangewakkerd door de felle Oostenwind stonden na enige uren ongeveer tweeihonderd h.a. Peel in brand. Veel natuurschoon ging verloren. De turf in de grond ondervond van de brand geen schade, daar de bodem te vochtig was, zodat het vuur niet door ds oppervlakte kon dringen. De brand is vermoedelijk ontstaan door schaatsenrijders op de vennen in de Peel, die wellicht brandende sigarettenpeukjes in het hoge gras langs dé oever hebben geworpen.

28 juli 1959 **ALLEEN ZWARE REGEN KAN HELPEN**

Uitgestrekte veenbrand in de Peel Over vijf kilometer sluipt het vuur ondergronds voort

In het afgelopen weekeinde is in het Noordbrabantse Peeldorpje Helenaveen een veenbrand ontstaan, die in de loop van maandag ernstige afmetingen dreigde aan te nemen, toen het vuur via een totaal verdroogd weiland, dat in brand geraakte, oversloeg naar de bossen van de maatschappij "Helenaveen". Een in de nabijheid liggende boerderij moest met man en macht tegen het telkens weer aansluipende vuur worden verdedigd. Zelfs beregeningsinstallaties werden opgesteld om het vuur in te tomen. Het gevaar verminderde pas, toen de brandweren van Helenaveen en Deurne de bestrijding van de brand overnamen.

Inmiddels had een bosgebied van dertig hectaren (natuurbos en aanplant) vlam gevat. Dank zij de gunstige windrichting liepen de huizen van Helenaveen niet rechtstreeks gevaar, maar de herinnering aan 1921, toen zestien huizen in vlammen opgingen bij een bosbrand, deed verschillende inwoners toch besluiten om maandagnacht de wacht te houden.

De veenbrand, waarvan de bestrijding zeer moeilijk is, woedt nog steeds ondergronds voort in de kurkdroge bodem. Zij strekt zich uit over een strook grond van circa vijf kilometer lengte. In de afgelopen dagen en nachten hebben enkele honderden boeren en arbeiders, die hier een turfgrondje hebben gepacht, koortsachtig gewerkt om hun turf in veiligheid te brengen. Niettemin zijn honderdduizenden turven verloren gegaan, ongeveer een vierde deel van de hier opgestapelde partijen. De veenbrand woedt in een gebied van enkele honderden hectaren en zal slechts door zware regenval bedwongen kunnen worden.

12 september 1959 **DE PEEL BRANDT NOG STEEDS**

Nog steeds blijkt de Peel tussen Deurne, Liessel en Helenaveen te branden, al kan men er uiterlijk zeer weinig van bespeuren. Toch sluimert het vuur nog onder de oppervlakte, om zo nu en dan weer eens flink op te laaien. Het gebied tussen Liessel en het kanaal is bovengronds geheel afgebrand en men verwacht hier geen moeilijkheden meer.

De schade aan turf schijnt relatief nog te zijn meegevallen, al is een aantal van naar schatting 250.000 st. toch nog aanzienlijk. In totaal zijn ongeveer 700 ha aan het vuur ten offer gevallen.

De N.T.S. heeft voor haar journaal woensdag nog enkele opnamen gemaakt in het Peelgebied.

12 september 1959 **Kostbare reserves onder de Peel?**

Worden onze kolenlagen nog ooit ontgonnen?

De reusachtige veenbranden van deze droge zomer bij Helenaveen en de aanleg van een

oliepijpleiding door onze streek hebben er ons - ontechtstreeks - aan herinnerd, dat er ook onder de Peel nog waardevolle brandstofvoorraden liggen. [...]

7 oktober 1959 **Hardnekkige Peelbrand**
In de Peel, ten westen van Horst, woedde gisteren over een oppervlakte van meer dan honderd hectare een brand, die bijna niet te blussen viel. Slechts door het graven van greppels en sleuven kon het bestrijdingsgebied worden afgebakend en tenslotte de brand worden gestuit. Zand was het enige beschikbare blusmiddel. Het gebied waarin de brand woedde wordt onderbroken door weilanden, akkers en een aantal wegen. Er hingen ontzaglijke rookwolken, die een ondraaglijke stank verspreidden. Met schoppen gewapende mannen hebben de gehele nacht de wacht gehouden. De brand woedde in een onontgonnen gedeelte van de Peel, in welk gebied zich geen woningen of andere opstallen bevinden. Omtrent de oorzaak van deze brand tast men tot nog toe in het duister.

14 mei 1960 **YSSELSTEIN**
Van Veulen naar Ysselstein, met als tussenstation Peelplan Zuid. Droog en stoffig. We hebben dezelfde weg eens gereden met de mensen van het Duitse Fernsehen, die waren komen kijken naar de peelbranden in Helenaveen. We zien nog de verbaasde gezichten toen we hen vertelden, dat dit dezelfde Peel was, maar ontgonnen. Met mankracht en buldozers. In de beroerde tijd van de werkloosheid, in de beroerde tijd van de na-oorlogse wederopbouw. En de mannen van het Duitse Wirschaft-wunder hebben elkander niet begrijpend aangekeken, toen we vertelden, dat dit ook een manier is om land te veroveren.

Peer?op

7 augustus 1899 Pensioneering
De directeur stelt voor om een oudgediende der Mij Peer?op te pensioneeren met f150 en hem in het Liefdegesticht te Deurne te doen opnemen voor f11, zoodat hij dan nog wat zakgeld overheeft.
Dit wordt aangenomen.

Pelingk ter Haseborg

25 mei 1957 Ds. J. Pelingk ter Haseborg overleden In de ouderdom van 82 jaar is te Beek en Donk overleden ds. J. Pelingk ter Haseborg, emeritus predikant der Nederlandse Hervormde Kerk. Ds. Pelingk werd in 1904 kandidaat in Drenthe, in 1905 werd hij te St. Annaparochie in het predikambt bevestigd. In 1919 deed hij te Helenaveen zijn intrede. Deze standplaats verwisselde hij in 1920 met Helmond, welke gemeente hij gediend heeft tot aan zijn emeritaat op 1 oktober 1943.

Peters

2 augustus 1922 [...] Mej. Peters uit Helenaveen herinnert aan het artikel van kapl. v. Bremen over het neutraal middelbaar onderwijs. Spr. beveelt een krachtig ijveren voor katholiek middelbaar onderwijs aan.

van Pinxteren

15 januari 1924 De directeur deelt mede dat hij van Pinxteren, den veenbaas heeft aangezegd te verhuizen, ook krijgt hij tractementverlaging. hij heeft daarop ontslag aangevraagd.

4 april 1924 Van Pinxteren werd nog niet geremplaceerd. hij is al weg.

20 juni 1924 De directeur deelt mede dat nu van Pinxteren zijn ontslag heeft aangevraagd, zijn schoonzoon verzocht heeft een gratificatie te verleenen. hij is thans 62 jaren en was 13 jaar in dienst der Mij.
De dir. voegt er aan toe dat hij zich het vorig jaar niet wilde schikken in den nieuwe toestand in verlaging van tractement en bewonen van kleiner huis. de directeur kan niet adviseeren hem pensioen te verleenen.

9 april 1925 **EERSTE NOORD-BRABANTSCHE IMKERSDAG.**
De Bijenhoudersbond van den "Noord-Brabantschen Christelijken Boerenbond" houdt op 15 April 1925 zijn eersten imkersdag te Boxtel n.m. 1 uur in de zaal van Hotel "Riche" te Boxtel.
Het doel hiervan is vermeerdering van kennis door het bespreken van belangrijke vraagstukken van veel belang voor de bijenhouderij, het opwekken van meerdere ambitie voor het zoo schoone en nuttige imkersvak.
Allerwege ondervindt het initiatief, genomen door het Bestuur, groote sympathie, tal van vereenigingen komen met flinke groepen. Ook belangstellenden zullen zeer welkom zijn. Zoo zal en moet de Imkersdag slagen. Trouwens het goed voorziene programma belooft veel.
De volgende inleidingen zullen gehouden worden:
In welke richting moeten bijenteelt en bond zich bewegen? Inleider de heer J.M. Lauwers te Esbeek;
Is het mogelijk maatregelen te beramen, tengevolge waarvan de imkers in het najaar tijdig te weten te kunnen komen, hoeveel de gewone honing waard is? Inleider de heer A.J.S. Derks, te Gemert;
Hoe kan het leveren van honing door de imkers aan de zeemerij bevorderd worden? Inleider de heer J. v.d. Sande te Berlicum;
Boekhouden bij de Bijenteelt. Inleider de heer S.W. van Ra te Bavel;
Bijenteelt Statistiek. Inleider de heer G. van Ravels te Teteringen;
Mijn eerste cursus en welke vragen men mij stelde. Inleider de heer F.J. van Pinxteren te Nuland;
Bijen en fruit. Inleider de heer A.H. Schreurs te Oirschot.
Mijn eerste cursus. Inleider de heer Augs. van Gijsel te Someren;
Uitkomsten van een jaar kastimkeren in een streek met goede dracht. Inleider de heer W.P.M. v.d. Horst te Roosendaal.
Verder staan nog de volgende demonstraties op het programma: Het vervaardigen van strookasten, door de heeren J. Houben te Meijl en L.H.H. Theelen te Helenaveen.
Demonstratie van den Stoom wassmelter van Mathfessel, door den heer W. Middel te Amsterdam.

van Poederooijen

20 oktober 1922 Voor de goede orde deelen wij U mede dat [wij] onze opzichter van Poederooyen opdracht hebben gegeven de varkens in het bedrijf der Emma hoeve te verkopen. Waarvan wij U verzoeken daar nota te willen nemen.

23 maart 1926 **Burgerlijke Stand.**
DEURNE. Ondertrouwd: Jan v. Poederooij, oud 24 jaar en Jacoba Bis, oud 31 jaar, beiden te Helenaveen; Roelof Jonkers, oud 24 jaar te Zuidwolde en Jaantje A. Buis, oud 27 jaar, te Helenaveen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H47 J. van Poederooijen nieuw H46

Postuma

13 december 1943 **PEELVELDJES-VERPACHTING**
Wegens vervroeging der inlevering van de formulieren voor eigen btandstof-producent, zal de **PEELVELDJES-VERPACHTING** van "N. V. Mij. Mariaveen te Helenaveen (gemeente Sevenum)" geschieden op 20, 21, 22 Dec. 1943.
Betaling à contant, De Uitvoerder
S. Postuma, H 10, Helenaveen, Telefoon 2

Prijs

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe

wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.

Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat. Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.

De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.

Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.

Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.

Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.

In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.

Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A. Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat ‘t vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.

Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.

Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**
Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit Helenaveen, dd. Maandag jl.:
In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.
Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zooals de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.
Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.
Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen zwollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter van de brandende "turfbulten" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.
Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:
In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op 'n beetje smeulende en rookend veen.
Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en bliksemsnel voortloopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur, dat zich snel uitbreidde.
Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopen te hebben, zeide me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de Helenaveenvaart.

Slachtoffers.
J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur verloren.
Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan, zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet.
Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het vee.
Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.
De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De motorbrandspuiten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.

De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.

't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre paarse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekte, vertoond zich nu een gloeiened en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoolde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen. Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.
De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.
De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.
Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.
Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.
Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.
Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.

Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.
Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.

Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.
Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.
Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoolde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.
Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

25 augustus 1928 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, 31 Aug., 9 uur, voor en ten huize van dhr. J. Prijs: huismeubels.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H79 J. Prijs-Kerstens nieuw H73
oud H84 J. prijs-Profijt nieuw H76
oud H85 weduwe A. Prijs nieuw H77

protestante kerk

14 en 21 juli 1891 20 Welke bewoners ontvangen vrij brand en welke niet? Wordt daaromtrent bij allen dezelfde regel gevolgd en welke is die regel?
Vrij brand wordt geleverd aan de beambten der Mij (Direkteur, boekhouder, hoofdopzichter, veenbazen.)
aan den Pastoor
aan het Liefdehuis
en aan den Predikant.
De turf wordt op aanvraag zoo spoedig mogelijk verstrekt.

2 oktober 1905 **Prot. kerk.**
De voorzitter zegt dat indertijd de Prot. kerk te Helenaveen van de Synode eene toelage van f220 per jaar ontving, doch dat deze thans is ingetrokken. Er wordt nu eene bijdrage van f125 van de Mij verzocht, zoodat deze nu in haar geheel gebracht wordt op f250.
Besloten wordt deze toe te kennen zoolang de toelage wordt ingehouden die aan den vorigen praedikant werd gegeven.

1 januari 1919 Buitengewone Uitgaven.
Voor de onder dit hoofd vallende uitgaven worden de gewone jaarlyksche posten wederom aangevraagd; alleen wordt voorgesteld de subsidie aan de Ned. Herv. Gemeente te verhoogen tot f400.-, omreden dat het predikants-traktement te Helenaveen zoo byzonder laag is; de kerkeraad dezer gemeente kan niet meer geven dan f1200.- traktement. Waar er thans te Helenaveen een vacature is, al een verbetering van het predikants-traktement wel noodzakelyk zyn, om hier wederom een predikant geplaatst te krygen.
Gevraagd wordt voor:

Subsidie R.K. Gemeente	f 600.-
" Ned. Herv. "	" 400.-
Receptiegelden	" 100.-
Premie Levensverzekering van J.F. Herman de Groot	" 437.-
Toelage aan J.F. Herman de Groot	" 500.-
Geneeskundige behandeling der arbeiders	" 600.-
Verbandmiddelen enz.	" 25.-
Vrye woning vroedvrouw	" 75.-
Vrye brand aan de kerkelyke gebouwen, veldwachter, vroedvrouw	" 500.-
	f 3237.-

8 oktober 1931 Griendtsveen 8/10 1931
Weled. Heer
Door deze neem ik de vrijheid met met het volgende tot u te wenden. Steeds was het gebruik dat van de Maatschappij Helenaveen turf verstrekt werd voor Kerk en Locaal daar is om onbekende reden vorige jaar van afgeweken. En nu de winter weer voor de deur staat zoo kom ik namens de Kerkvoogdij tot u met het beleefd verzoek of de Ned. Herv. Gemeente deze winter niet voorzien kan worden van turf voor de verwarming van Kerk en Locaal. Hopende in deze op een gunstige beslissing en teekend met de meeste Hoogachting namens de Kerkvoogdij
WvEsseveldt.
kerkvoogd.

Quis

14 september 1929 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, 25 September 9½ uur, op verz. kind A. Quis: vee en akkergereedschappen

Rijnbach

19 januari 1906 - In kokende teer gevallen!
Te Helenaveen is het 3-jarig zoontje van den timmerman v. Rijnbach, in een pot kokende teer gevallen. De kleine bekwam hierdoor zulke hevige brandwonden, dat hij na een kwartier is bezweken.

Rijs

19 oktober 1943 Te k. of te r. een zware leveringskoe teg. hoogdr. vaars of jonge koe. J. Rijs, Helenaveen.

Roelink/Roeling/Rolink

14 mei 1891 Gerard Roelink fabrieksarbeider
Hij zegt dat er weinig verdiensten zijn, dat er veel onrecht gebeurt, en dat het fabrieksvolk niets meer gedaan krijgt bij den directeur sinds het ingooien der ruiten. Aan zijn dochter was een huis beloofd zoo spoedig het leegkomt. eerst was hij (zij) gehuist in een keet van turfgravers terwijl er huizen genoeg te huur zijn. Menckens zegt dat zijn halve huis nog te huur is, maar de directeur wilde het niet hebben. thans werkt zijn schoonzoon in Pruissen
De directeur zet in huizen die leeg komen de menschen uit Overijssel. hijzelf /Roelink/ is in het veen voor 25 jaar als Overijsselaar gekomen, maar toen was er minder volk en het geheel jaar werk voor vrouw en kinderen, thans is er te veel volk vraag Is men nu ontevreden?
ant. Als er goed geld verdiend wordt niet.
vr. Is het verschil van loon de oorzaak van het opstootje?
a. Men wilde 1 gld a 22 stuivers hebben in plaats van 75 ct. er is een dag en nachtploeg elk van 25 man. De verdiensten gaan tezamen in een pot. daaruit wordt men betaald zoodoende lijdt de ene ploeg schade door het weinig verdienen van de andere.

26 mei 1891 Jan Roeling arbeider.
Hij klaagt dat het land te hoog is in huur, eens betaalde hij 25 gld. nu 35 gld. De brand is ook te duur gerekend. Hij verdient nu een kleine gulden met uitleggen. hij is nu een oud man.
Het dak van zijn woning is slecht, benevens de stalling.

23 februari 1899 ROERMOND. Voor de rechtbank alhier hadden zich Dinsdag te verantwoorden F. B., oud 49 jaar, veenarbeider, voorheen wonende te Helenaveen, thans zonder vaste woonplaats, beklaagd ter zake, dat hij op 23 Juni 1898 in den woning van G. Rolink te Helenaveen heeft ontvreemd een overjas ten nadeele van J. Rolink en eene broek ten nadeele van G. Hofman, kostgangers aldaar. Het O. M. eischte tegen hem 4 maanden gevangenisstraf. De rechtbank bepaalde de uitspraak in deze zaak op 28 Februari e. k.

4 maart 1899 Verder werd vonnis gewezen in de zaak tegen F. B., oud 49 jaar, arbeider, zonder vaste woonplaats, ter zake van diefstal van een jas en broek te Helenaveen, ten nadeele van J. Rolink en G. H. Hoffman, gepleegd op 28 Juni 1898 en veroordeeld tot 2 maanden gevangenisstraf met vermindering van het voorarrest.

de Roem

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen. Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.

Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

rooms-katholieke kerk en pastorie

2 maart 1882 Omtrent de kolonie Helenaveen, onder Deurne, vinden wij het volgende vermeld: De vaste bevolking bestaat tegenwoordig uit 130 huisgezinnen met 674 zielen. De nieuwe R. K. kerk werd voltooid en daarbij eene nieuwe pastorie gebouwd; 168hectaren zijn thans ontgonnen, het veen leverde in 1881 927,848 tonnen turf. De Helenavaart werd met 920 M. verlengd ; de geheele lengte van het kanaal en de wijken bedraagt nu 36,490 M.; de haven, met 100 M. verlengd, is tot de aansluiting met den Staatsspoorweg voltooid. De scheepvaart, eenigszins minder dan het vorig jaar, was gestremd van 15 Januari tot 4 Februari.

10 april 1886 Wordt machtiging verleend tot verkoop van ± 2 Hekt land voor f1600 aan den R.C. Pastoor te Helenaveen qq, onder reserve dat het land niet anders aangewend dan voor 't aangegeven doel, en alle bepaling die het Bestuur zal meenen te moeten maken
Wordt verleend.

14 en 21 juli 1891 20 Welke bewoners ontvangen vrij brand en welke niet? Wordt daaromtrent bij allen dezelfde regel gevolgd en welke is die regel?
Vrij brand wordt geleverd aan de beambten der Mij (Direkteur, boekhouder, hoofdopzichter, veenbazen.)
aan den Pastoor
aan het Liefdehuis
en aan den Predikant.
De turf wordt op aanvraag zoo spoedig mogelijk verstrekt.

24 mei 1897 **Klok R.C. kerk.**
De pastoor te Helenaveen heeft een schrijven gericht aan de Mij waarbij hij een bijdrage verzoekt voor een goede klok en wijzerplaat voor zijn kerk. De kosten hiervan worden op f460 begroot.
Daar het voor de inwoners van groot belang is den juisten tijd te weten en de klok op de Protestantsche kerk niet goed is wordt besloten dat de Mij 100 gld in de klok zal bijdragen.

4 april 1898 **schuld R.K Kerk.**
[...] vraagt men verder inlichtingen omtrent een post voorkomende onder het hoofd diverse debiteuren nl de f4000 die de R. K. kerk te Helenaveen schuldig is. we? steeds met dit zelfde bedrag voorkomt waarop nooit rente wordt betaald.
De directeur heeft onderzoek gedaan naar de geschiedenis van dien post, doch er niet veel van gevonden. Schellings beweerde in der tijd dat het geleverde materialen waren, maar ? lijk steenen want de Mij bakten toen zelf. Een feit is dat de kerk altijd de schuld ontkend heeft, omdat zij in ieder geval zeker niets kon betalen nu eenigen tijd geleden hare fondsen verdwenen zijn. Het beste zal zijn in een volgend gunstig jaar dit bedrag op dien post te doen verdwijnen.

24 april 1898 De eenige aanmerking, betreffende eene post van 4640 gld van de R K kerk, welke steeds onveranderd bleef en waarop nooit rente werd betaald, wordt door de voorzitter beantwoord met de mededeeling dat die post reeds vroeger de aandacht trok doch niet tot klaarheid is kunnen worden gebracht. Een nieuw onderzoek zal worden ingesteld.

19 februari 1906 **Aanvraag Pastoor**
De voorzitter brengt de aanvraag van den Heer Pastoor te Helenaveen ter sprake om nog eenige vierkante meters grond bij te koopen, grenzende aan het terrein van de school. Vroeger heeft hij voor dergelijken grond 30 ct per [] meter betaald. Commissarissen besluiten aan den Heer Pastoor weder eenige vierk. meters bij 't terrein der school gelegen tegen denzelfden prijs te verkoopen.

19 oktober 1912 **Het Goud van de Peel!**

Het volgende heb ik geknipt uit de Limburgsche Koerier van 15 dezer:
Een rijke gemeente
Er zullen niet vele gemeenten on ons land zijn, die er zóó goed voorstaan als de gemeente Deurne.
In deze in N-Br. gelegen gemeente zijn bijna geen armen. De weinigen die er zijn, genieten onbekrompen onderstand.
Belasting wordt er niet geheven, omdat men die niet noodig heeft.
En zoo goed is men er bij kas, dat men verleden jaar ter gelegenheid van het zilveren ambtsfeest van den pastoor, dezen een orgel van f1500 wilde geven, een besluit, dat echter niet goedgekeurd werd door de Ged. Staten van Noord-Brabant.
Van waar nu die welstand?
Deurne heeft enorme bezittingen in de Peel, de hoogeveenstreek langs de Brabantsch-Limburgsche grens. Uit de verpachting harer gronden trekt de gemeente rijke inkomsten en eens moet ze zelfs een bod van een millioen gulden hebben afgeslagen, omdat ze niet wist, wat ze met het geld aanvangen zou.
Voor den bouw van een R. K. wil men nu een subsidie geven van maar even f50.000 (O. Ct.)
De vraag is alweer: wat is de waarheid?
Waar is, dat de gemeente als zoodanig nog rijk genoemd mag worden.
Waar is ook, dat er nog geen hoofdelijke omslag geheven wordt.
Maar niet waar is, dat er bijna geen armen zijn.
Wel waar is, dat de gemeente Deurne, een gemeente met slechts omstreeks 6000 inwoners, een armenbudget heeft van *tien duizend* gulden en toch nog maar minder dan karig het groote aantal noodlijdenden ondersteunt.
Wel waar is, dat er op een schandelijke manier tegen de behoeftigen is opgetreden.
Wel waar is, dat er al jaren en jaren groot gebrek aan welvaart heerscht onder de arbeiders- en de neringdoende klassen.
Wel waar is, dat al tal van gezinnen de gemeente hebben moeten verlaten om in Duitschland en Engeland hun onderhoud te zoeken.
Waar is, dat de gemeente de veengronden niet verkoopen wilde, maar niet waar is de in het citaat genoemde reden.
Wel waar is, dat de gemeente zelf de venen exploiteeren wilde, voornamelijk door toedoen van den secretaris destijds, omdat gemeente-exploitatie veel en veel voordeeliger zou zijn dan verkoop.
Wel waar is, dat dit echter heel anders is uitgekomen, en dat de gemeente honderd-duizenden heeft toegegeven.
Wel waar is, dat de ingezetenen zeer slecht bij de gemeente- exploitatie van de Peel zijn gevaren.
Wel waar is, dat het slecht beheer van een totaal onbekwaam bestuur er toestanden en gebeurtenissen heeft veroorzaakt of laten ontstaan, die bijna aan het ongeloofelijke grenzen.
Wel waar is nog zooveel meer, wat ik alles niet in een enkel artikel noemen kan.
Trouwens, Deurne, Asten, Venray, Horst, Nederweert zijn allemaal peelgemeenten. Wat hebben de schatten van de Peel er gebracht?
De geschiedenis van al die gemeenten werpt een treurig licht op het aloude machthebbers regiem on ons Zuiden! WILBERT.

1 januari 1919 Buitengewone Uitgaven.

Voor de onder dit hoofd vallende uitgaven worden de gewone jaarlyksche posten wederom aangevraagd; alleen wordt voorgesteld de subsidie aan de Ned. Herv. Gemeente te verhoogen tot f400.-, omreden dat het predikants-traktement te Helenaveen zoo byzonder laag is; de kerkeraad dezer gemeente kan niet meer geven dan f1200.- traktement. Waar er thans te Helenaveen een vacature is, al een verbetering van het predikants-traktement wel noodzakelyk zyn, om hier wederom een predikant geplaatst te krygen.

Gevraagd wordt voor:

Subsidie R.K. Gemeente	f	600.-
" Ned. Herv. "	"	400.-
Receptiegelden	"	100.-
Premie Levensverzekering van J.F. Herman de Groot	"	437.-
Toelage aan J.F. Herman de Groot	"	500.-
Geneeskundige behandeling der arbeiders	"	600.-
Verbandmiddelen enz.	"	25.-
Vrye woning vroedvrouw	"	75.-

Vrye brand aan de kerkelyke gebouwen, veldwachter, vroedvrouw " 500.-
f 3237.-

6 augustus 1919 **brief bisschop van s Bosch.**
u. wordt thans ter sprake gebracht een brief de Bisschop van s Bosch data 16 April ll. betreffende de jaarlijksche toelage der Mij Helenaveen aan de R.C. kerk aldaar. De directeur geeft voorlezing van hetgeen hij daaromtrent in de oude notulen gevonden heeft. een door beide partijen geteekend contract is door hem echter niet ontdekt. De groote meerderheid van commissarissen is de meening toegedaan dat ofschoon dat schijnt te ontbreken, de maatschappij, na zooveel jaren de f600 te hebben uitbetaald, zich thans bezwaarlijk daaraan zou kunnen onttrekken.
Men is echter van oordeel dat deze zaak door de ?in der Mij moet worden behandeld, die zal trachten te weten te komen of er in dat bisschoppelijk archief iets omtrent een contract bekend is, dat in de eerste jaren zou zijn gesloten.
Het standpunt van de directeur over de betaling van f600 afhankelijk te stellen van de houding van de pastoor tegenover de Mij en deze op die manier in de hand te houden, wordt door commissarissen niet ingenomen, daar dit toch tot niets zoude leiden. [doorgestreept: Men wil wel de bedoeling voor het vervolg te ge?gen, doch alleen voor zoolang de Mij zal bestaan.]

1 december 1923 **Deurne Geen Zomertijd** Gelijk in het naburige Helenaveen, zoo wordt ook hier nog de zomertijd gehandhaafd, alles regelt zich naar den ouden tijd: de diensten in de kerk, de schooltijden, en ook de hier bestaande industrie.

12 april 1924 **HELENAVEEN.** – *Strijd om den tijd.* – In ons dorp heerscht strijd over den ouden en den nieuwen tijd. De klok der R. K. kerk gehoorzaamt trouw aan de wet, de Protestantsche kerk maakt gebruik van haar recht om de torenklok niet te verzetten. Van dit alles ondervinden de menschen zeer veel last.

16 april 1924 **HELENAVEEN.** Gemeld kan thans worden dat een einde is gekomen aan den strijd in ons dorp om den ouden en nieuwen tijd. Zoowel de R. K. als de Protestantsche kerk zullen voortaan op de torenklokken niet den nieuwen tijd aangeven.

28 september 1929 HELENAVEEN. - Notaris Haffmans, 1 October 9 uur, ten huize en ten verzoeke van dhr. A. Joosten, huismeubels, schuur- en akkergereedschappen. Voor dhr. A. v. Mullekens: akkergereedschappen. Voor de R. K. kerk afbraak.

8 december 1932 De Directeur deelt mede, dat bericht is ingekomen van den Pastoor met verzoek het oude schoolterrein aan hem te willen verkoopen. Besloten wordt tot verkoop, voor den prijs van 1 gld de M², over te gaan, indien het mogelijk blijkt in verband met de hypotheek.

10 november 1947 De Directeur deelt mede dat het stukje grond Deurne H.4241 ter groote van 0,2483 HA voor f2483 aan de R.K. kerk verkocht is

Rooskens

19 juni 1887 Op het examen voor surnumerair bij de Exploitatie-maatschappij zijn Donderdag geslaagd de heeren H. J. Haverkate te Olst, J. J. Heijnen te Venloo, P. C. de Jongh te Hedel, H. U. Kamminga te Utrecht, H. H. Linskens te Reuver, B. Mellema te Zutfen, M. Rooskens te Helenaveen en H. J. van der Zedde te Waspik.

van Roosmalen

14 augustus 1906 Examens Hoofdakte.
's-Hertogenbosch, 10 en 11 Aug. [...] A. J. van Roosmalen, Helenaveen (Deurne);

16 augustus 1912 *Akte-examens Tuinbuowkunde L. O.* Wapeningen. Geslaagd de heeren. L. Arts. Tilburg; F. J. Bevort, Berg en Dal; J. H. Bons, Bennekom; E. Boonstra, Amsterdam: A. Bijlsma, Molkwerum; J. A. Ni?lesen, Malden bij Nijmegen; G. Roeffen, Mook-Middelaar; A. J. v. Roosmalen, Helenaveen; Sj. G. Veenstra. Oudewoude (Fr.)
Afgewezen 5 candidaten.

18 mei 1914 Overleden: [...] - M. van Roosmalen, geb. Van Nuenen, 39 j., Helenaveen.

?? 1916 Akte-examens Tuinbuowkunde L. O. Wapeningen. Geslaagd de heeren. L. Arts. Tilburg; F. J. Bevor?. Berg en Dal; J. ? Bons. Bennekom; E. Boon?. Amsterdam; A. Bijlsma, Molkwerum; J. A. Knielen, Malden bij Nijmegen; G. Loeffen, Mook-Middelaar; A. J. v. Roosmalen, Helenaveen; Sj. G. Veenstra. Oudewoude (Fr.) Afgewezen 5 candidaten.

7 juli 1917 **Adhaesie-betuiging**. Ondergeteekenden betuigen hun volle instemming met het artikel van M. R. Teijssen in *Het Centrum*van Donderdag 14 Juni j.l. en besluiten de candidatuur Bulten zoo krachtig mogelijk te steunen. A. J. v. Roosmalen, Helenaveen; Chr. Goevaers, Liessel; P. J. v. Driel, Vlierden; J. Roefs, Liessel; Leo J. v. Lierop, Liessel; (en vele anderen)

2 maart 1922 Schrijven van L. Theelen aan de burgemeester van Deurne waarin hij voorstelt om aan de heer van Teeffelen, kwekeling, die gedurende 5 weken aan drie klassen naar best vermogen zijn krachten heeft gewijd, toe te kennen een vergoeding van 100 gulden. Hierover is overleg gepleegd met collega van Roosmalen en de vader van de kwekeling.

2 juni 1922 Al heel snel krijgt L. Theelen – net zoals bij zijn eigen benoeming enkele maanden daarvoor - te maken met personeelsperikelen:
De notulen van de Raadvergadering van Deurne melden op 2 juni 1922 (pagina 109 en 110): Benoeming verdere sollicitanten, Theelen gaat met de burgemeester naar de Inspecteur die hem de vrije hand geeft.
Mej Veltmans wordt benoemd; Vacature van Roosmalen;
Ontslag Veltmans m.i.v. 1 oktober 1922

de Ruig

26 mei 1891 Christiaan de Ruig werkzaam in den turf
Hij vraagt een bedstee meer. hij heeft ook geen stal. hij wil wel meer geld verwoonen. Hij heeft dezen winter weinig verdiend en heeft thans schuld.

Rutten

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H70 H. Rutten nieuw H66

Ruys

17 oktober 1904 **onderdirecteur**
De directeur deelt nog mede dat verder informatie bij de twee in de vorige vergadering genoemde personen tot niet heeft geleid.
Nu werd zijn aandacht gevestigd op den Heer Ruys te Dedemsvaart, de zoon van een grondeigenaar en vervener aldaar. Hij is vroeger domine geweest, doch heeft later een boomkwekerij beheerd en zich bezig gehouden met het aanmaken van woeste gronden. zijn leeftijd is 35 a 36 jaar. de directeur acht hem een zeer geschikte man hem later te vervangen en stelt nu voor hem als woning te geven de 4 kamers die in de woning van Gielissen voor het Bestuur waren gereserveerd. er kan een afscheiding gemaakt worden dat alle honden vermeden kan worden. [?]
De directeur wordt nu gemachtigd te onderhandelen met den Heer Ruys, op deze wijze dat zijn aanstelling slechts voorloopig zal zijn nl. tot 1 mei 1906. dan zal er definitief besluit genomen worden. de aanstelling is dus van weerszijde op proef.

9 december 1904 c. dat de heer L. A. Ruys te Dedemsvaart zijn benoeming tot administrateur heeft aangenomen en weldra in dienst zal treden.

2 oktober 1905 **Procuratie Ruys.**
De directeur zou het wenschelijk vinden aan den Heer Ruys procuratie te verleenen om bij zijne afwezigheid of ontstentenis op te treden.
Op de vraag van den Heer van Lanschot welke indruk de directeur gekregen heeft van den Heer Ruys sinds hij in dienst is gekomen, antwoord hij dat deze zeer goed is. dat

de Heer Ruys geheel op de hoogte is van het aanmaken van grond, en wat het commercieele betreft hiermede reeds in eene vorige betrekking is vertrouwd geraakt. hij durft hem gerust als zijn opvolger aanbevelen.
Commissarissen hechten er nu hunne goedkeuring aan dat de directeur den heer Ruys onder zijne verantwoordelijkheid tot procuratiehouder aanstelt en hem namens commissarissen het vooruitzicht geeft om tot Directeur benoemd te worden.

4 december 1905 **Brief Ruys**
De voorzitter zegt dat commissarissen reeds schriftelijk door den directeur werden verwittigd van het besluit van den Heer Ruys om de Helenaveen te verlaten. Hij leest nu een schrijven van dien Heer voor eene dankbetuiging inhoudende voor het genoten vertrouwen en uitdrukking van spijt voor de moeite aan de Mij veroorzaakt.
De directeur wordt gemachtigd om te zien naar een ander persoon om als administrateur op te treden.

Schakel

13 december 1940 Ned. Herv. Kerk. Beroepen. Te Helemaveen (toez.), D. Schakel, cand. te De Bilt.

28 december 1940 NED. HERV. KERK.
Aangenomen: - Naar Helenaveen (toez.), cand. D. Schakel, hulpprediker te De Bilt.

28 april 1941 Cand. D. Schakel, thans hulpprediker te De Bilt, doet 18 Mei a.s. als predikant zijn intrede in de Ned. Herv. kerk te Helenaveen, na bevestiging door ds C. D. van Noppen te Zwolle.

21 mei 1941 Zondag j.l werd cand. D. Schakel door ds C. D. van Doppen te Helenaveen in het predikambt bevestigd. Des middags deed hij zijn intrede.

5 november 1941 oprichting van de hervormde vrouwenvereniging door mevrouw Schakel.

22 mei 1943 Beroepen te Gorssel D. Schakel te Helenaveen.

25 mei 1943 In plaats van kaarten. W. J. LEYS en J. SCHAKEL hebben de eer U kennis te geven van hun voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking D.V. zal plaats hebben op Dinsdag 8 Juni. Kerkelijke bevestiging om 11.45 u. in de N.H. Kerk te Doetinchem, door de Weleerw. Heer Ds. D. Schakel van Helenaveen.
Eindhoven: Marconilaan 58
Doetinchem: Burg. v. Nispenstr. 17
Receptie 8 Juni van 1.30 u. tot 2.39 uur in de Sociëteit te Doetinchem
Toekomstig adres: Marconilaan 58, Eindhoven

7 juni 1943 **Aangenomen**: naar Gorssel D. Schakel te Helenaveen.

Schalekamp

14 september 1892 aanstelling van J.A. Schalekamp uit Charlois als godsdienstonderwijzer/pastor van de Hervormde kerk

26 oktober 1901 **IV. Adres van den heer J. A. Schalekamp te Helenaveen.**
De Voorzitter deelt mede dat een adres is ingekomen van den heer J. A. Schalekamp, godsdienstonderwijzer en hulpprediker bij de Ned. Hervormde Gemeente te Helenaveen, hetwelk door den Secretaris zal worden voorgelezen.
Hieruit blijkt, dat adressant gedurende 8 jaren het schoollocaal te Griendtsveen heeft gebruikt voor het houden van godsdienstige bijeenkomsten onder de Protestanten dier streek, dat die school echter thans wegens verbouwing hiervoor niet meer beschikbaar is, redenen waarom bij den Raad van Venray verzoekt, om een stukje gemeentegrond, aldaar gelegen, te willen afstaan, hetzij in koop of erfpacht, ten einde daarop voor genoemd doel een locaal te kunnen bouwen.
De Voorzitter zegt, dat hij een persoonlijk bezoek van adressant heeft gehad, aan wien hij te kennen gaf, dat hij zijn verzoek maar aan den raad moest indienen, doch hierbij betwijfelde, dat het ingewilligd zou worden, aangezien vroeger reeds meer dergelijke aanvragen geweigerd zijn.

Na eenige discussie wordt met algemeene stemmen besloten, op het verzoek afwijzend te beschikken.

6 februari 1905 **VLAARDINGEN.**
- Donderdag 9 Februari a.s. zal in lokaal "Rehoboth" voor de in- en uitwendige zending als spreker optreden de heer Schalekamp, godsienstonderwijzer te Helenaveen.

31 december 1905 J.A. Schalekamp vertrekt naar Oldemarkt.

3 oktober 1917 - Heden herdacht de heer J. A. Schalekamp, Evangelist te Nieuwersluis, (gemeente Heenvliet) den dag, waarop hij vóór 25 jaar als zoodanig werd aangesteld. Zijn eerste standplaats was te Helenaveen (Limburg). Vele blijken van belangstelling w.o. in cadeaux, mocht de jubilaris in ontvangst nemen; w.o. ook uit zijn vorige gemeenten.

Schellings

1 januari 1880 VandeMortel Burgemeester
Begraafplaats Roomsch is grond 8 are 72 centiare
algemeen is groot 4 are 23 centiare
en nederduitsch hervormde 2 are 23 centiare
Schellings
872 423 223 1518

17 februari 1880 **Te Koop:** 200 H.L. puike, zuivere **Zaaihaver**,wicht per hectoliter 50 Kilogram, geteeld van geïmporteerde Deensche Haver. Adr.: W. J. SCHELLINGS, te Helenaveen (N.-B) (1289)

2 oktober 1880 **De Notaris LE BRUN**, resideerende te Nederweert, zal op Dinsdag den 12 October 1880, 's morgens ten 9 uren, te Nederweert bij Antoon Linssen, aan den Bassin, op verzoek van den heer W. J. Schellings, te Helenaveen, publiek verkoopen: 9 stuks kalveren, van ½ tot 1 jaar oud, 2 dragende vaarzen en 1 schoonen springstier. Allen Hollandsch ras.

On the Reclamation of Peat-Land in the Netherlands.

1 jan 1881 On the Poor-laws of England and Scotland/Journal of the Royal Agricultural Society of England
By WILLIAM BLACKWOOD
On the Reclamation of Peat-Land in the Netherlands.
HELENA-VEEN (NORTH BRABANT).
Description of Property and Owners. — The tract of peat-land, known as the Helena-veen, is the property of a company called the "Maatschappij tot exploitatie der Peel genaamd Helenaveen." The director is Mr. G. van der Griendt, of 's Hertogenbosch, and the resident manager is Mr. Schellings. Both these gentlemen did all in their power to facilitate my inquiry, and to the latter I am specially indebted for devoting a long day to showing me everything of interest connected with both the working and the reclamation of the peat. Before describing this estate, I ought to mention that it is the most striking and most successful example that has come under my notice of the application of a large capital to the cultivation of peat-land.
The estate comprises 2,250 acres, and the capital of the Company is nearly 60,000l. (700,000 guilders). Every year 10 per cent, of the net profits is reserved as an addition to the working capital, and about 8000l., have thus been applied. Still the nominal capital on which dividends are payable remains at its original figure. The dividend paid has generally been at the rate of 5 per cent, per annum. In some years it has risen to 6 and even 7 per cent., but the last three years it has fallen to under 3 per cent. The agricultural success of the Company must not, however, be measured solely by the amount of the dividends, because a large proportion of the capital has been expended on permanent works which yield little or no monetary return at present, but which are nevertheless essential to the reclamation of the peat-land.

Canals. — Thus the Company has made between twenty and twenty-five miles of canals, and recently they have purchased a strip of land, about 300 yards wide, which will enable them to extend their main canal close to the newly opened railway station of

Helena-veen. For years they had been trying to purchase a strip of land from the adjacent Commune of Deurne to enable them to make a canal to the station of that name, which has long been in existence; but from some unexplained reason the Commune would not sell the land. The new station of Helena-veen is only half the distance from the estate that Deurne is, and it is expected that the canal will be finished in a few months. A small steamer already lies on the main canal, and when the water communication with the railway is completed, the cost of carriage of produce (which over peat-roads is now very great) will be materially diminished. Thus the profits will be larger, while its greatly increased accessibility will add materially to the capital value of the land.

The strip of land bought for the canal being, as already stated, rather more than 300 yards wide, and the canal itself not occupying more than one-third of its width, a strip of land on each side, having a depth of 100 yards, will remain the property of the Company. This is sufficient to enable them to make a road, and to lay out the land in building plots on each side of the canal, which also will continue their own property, and yield an increasing revenue in tolls. The importance of these considerations will be better understood after a study of the short space devoted presently to a description of the Groningen "Colonies."

Area under Cultivation. — At present about 200 acres are cultivated by the Company, and an equal area by the labourers and officers. The stationary population numbers about 400, of whom between 200 and 300 (including men, women, and children) work on the estate. In the summer large numbers of work-people come from North Holland and from Germany to dig peat, and make up the total number to between 700 and 800.

Mode of Reclamation. — The mode of reclamation of the peat- land is as follows: — After a certain depth of peat has been taken out —generally from 3 to 6 feet— a layer of sand, 3 to 4 inches thick is mixed with the replaced surface-soil by means of the spade, and a heavy dressing of street-manure is given; and each succeeding year the land is cultivated to a slightly greater depth. Manure, sand, labour, &c., cost about 20l. per acre; but after five years' culture agricultural land is considered to have paid all its expenses, and to remain as property acquired for nothing. In some parts of the estate the layer of peat is very thick, but it rarely pays to take it out to a greater depth than 6 feet. In many cases, therefore, the undisturbed peat remains the subsoil, and acts like a sponge, retaining moisture for the roots of the plants when those roots descend in search of it, but at the same time never becoming super-saturated, as any excess flows off into the adjoining ditches, which here, as in other peat-reclamations, are an essential part of the system. About twenty-five acres per annum are added to the cultivated area, the limit being imposed by the want of hands to reclaim a larger acreage.

Tobacco. — Of the 200 acres of reclaimed peat-land cultivated by the Company, forty acres are cropped continually with tobacco. Although always grown on the same land, the broad ridges of one year (carrying two rows of plants) become the equally broad trenches of next year. The manure used is sheep-dung, with very little straw amongst it, and the value of the annual dressing is estimated at 10l. per acre. It is put in the trenches in the spring, and then the land from the ridges of the previous year, and always a little more of the peaty subsoil, are turned over to make the ridges of the next year.

Tobacco-plants are raised in frames, covered with oiled paper, and are planted out towards the end of May. The leaves are harvested by plucking them two or three times, the first picking possessing- the best quality. The men who do the work get half the proceeds for their labour, which includes ploughing and other acts of cultivation, sowing, weeding, harvesting, and drying. The Company finds manure, seeds, frames for raising the plants, implements, and the barn for drying the leaves. Each barn is designed to dry the produce of about 6 acres, and there are 7 for the 40 acres or so which are annually cropped with tobacco. At each end of the barn is a cottage for the labourers, and two men are considered enough to do all the labour for the six acres. Thus the same two men always work together, cultivate the same land, use the same barn, and divide half the crop, or its value, between them.

Other Crops. — The remaining 160 acres cultivated by the Company are farmed as a rule on a four-course shift, viz. :—

(1.) Potatoes with a double dressing of manure.
(2.) Oats, rye, or wheat, with a single dressing of manure, and sown out with clover.
(3.) Clover manured in spring.
(4.) Flax without manure.

There is also a little permanent pasture, which reduces the area of each break to something under 40 acres. The first four years after reclamation the cost of the manure is about 6l. 10s. per acre for the whole course, and after that period about

half as much. The manure used on the estate consists almost entirely of the street manure and vendange of 's Hertogenbosch, which is brought as a return cargo by the barges which deliver the peat. The Company pays a small sum annually to the authorities of the- town for the monopoly of the manure.

As about 25 acres of land are brought into cultivation every year, I was able to examine a piece of land which had been just reclaimed and had been planted with potatoes as a first crop, a second sown with oats as a second crop, a third-year piece bearing a crop of clover, and a fourth-year field with its plant of flax. The gradual improvement in the agricultural condition of the land could be easily seen ; the crops looked remarkably well, and the year then (June 1880) promised to be a productive one in that locality. Potatoes are said to average 8 tons per acre, wheat and rye from 27 to 33 bushels per acre, and oats give a very much larger yield. The seed corn is generally obtained from Mr. van den Bosch at the Wilhelmina Polder.

Sheep. — About 400 to 500 sheep are bought annually. During the summer they run on the roads and other more or less waste places. In the winter they are fattened in sheep-stables on beet-root-pulp, oats, linseed-meal, &c., and sell at from 21. to 21. Gs. 8d. per head, the best going to England, and the rest to Belgium. Very little straw is used for their bedding, and the manure is used exclusively for the cultivation of tobacco.

Market-gardening. — Mr. Schellings has about 20 acres devoted to the growth of market-garden and fruit-crops. Some of this land he bought of the Company at 66l. per acre, and some of it he rents at 5l. per acre. A few acres, belonging to a neighbouring commune, he purchased at 33s. 4d. per acre, and he spent in one year 30l. per acre in labour, manure, &c., in reclaiming it. This land now bears splendid crops, while all round in the country is a mere wilderness, not to say a desert. He considers that his garden is now paying him back some of the capital which he has invested in its cultivation, and that the land is worth to a purchaser double the amount that it has cost him. The produce of this market garden often realises as much as 80l. per acre, but then the cost of manure and labour frequently amounts to 50l. per acre, of which about two-thirds are paid for labour. The cost of the plant, more especially of the frames, is also very great.

Succession of crops. — Each year the land carries two, three, or more crops, and the following are specimens of the succession taken on the same land in one year:—

A. (1.) Cauliflowers planted in spring, with (2) runner-beans, either flageolets or haricots, sown between the rows, and (3) endive and celery planted between the beans, after the cauliflowers have been sold.

B. (1.) Potatoes; (2) runner-beans between the rows as before; and (3) endive and celery taking the place of potatoes as they are dug and sent to market.

C. (1.) Carrots, which are sown mixed with leeks, and sometimes also with cabbage lettuces. After the carrots are marketed, the lettuces develop themselves, and finally the leeks, which remain until the winter, as this vegetable is not blanched in Holland as it is with us.

D. (1.) Peas with radishes, spinach, &c., between the rows; (2) the small seeds are succeeded by Brussels sprouts; and (3) peas are succeeded by endive.

E. (1.) Potatoes, followed by (2) late cauliflowers or Brussels sprouts or beet.

F. (1.) Early potatoes planted in rows wide apart; (2) intervals between the rows of potatoes sown with cucumber seed in the middle of May, the produce to be used as gherkins for pickling; (3) after the potatoes are lifted (in the middle of June), cauliflower plants are pricked in; and (4) after the gherkin plants are cleared away the ground is occupied by salads. This mode of cropping requires, it need scarcely be added, a very heavy dressing of manure.

G. This is rather a special system of cropping, and may be shortly described as follows: — Cauliflowers having been sown in a frame in September, the plants are transferred to a cold pit in November. In January or February they are shifted to a hot-bed, in which they are planted about 8 inches apart. Between them carrots are sown, and cabbage lettuces are planted. The lettuces are pulled in March and the glass is then taken off. In May the carrots are pulled, and in June, or even earlier, the cauliflowers being ready, the alternate ones are cut and the remainder are left to run to seed. An acre of land would yield, on an average, from 100l. to upwards of 130l. in cauliflower seed, but Mr. Schellings has only about a quarter of an acre devoted to this description of culture. The mean price received for the seed is about 6s. per lb., but it ranges between 4s. 6d. and 9s.

Fruit-trees. — Mr. Schellings has also 5 acres of land planted with fruit-trees, which are chiefly apples and pears, with bushes of gooseberries and currants, and canes of raspberries between them, while on the walls separating the sections of the garden, grapes are cultivated as in the Poeldijk district of Westland, just as the

vegetable culture is an imitation of the practice of the Loosduinen section of the same district.

Labour. — The labour question has received the most careful consideration from the managers of the Helena-veen Company,— it may be because they are very desirous to attract good labourers, and especially those with large families, to settle on the estate.

However that may be, their care for the moral and material welfare of the stationary labouring population is worthy of all praise, and the condition of these labourers stands out in bold relief to that of the ordinary agricultural labourer in most districts of the Netherlands. Nearly all the farm work is done by the piece, but an average industrious man can earn about 35l. per annum; a strong lad of over 16 years of age can earn 25l.; and young women almost as much. The labourer can hire from the Company a cottage and about an acre of land for 3l. to 4l. per annum, according to the accommodation provided.

There are other and somewhat unusual regulations and facilities, some of which deserve special notice.

Contracts with labourers. — The Company have made contracts with their labourers and with their public-house tenants, prohibiting the latter from selling, and the former from buying any spirits, except on Sundays before noon. Any infraction of this rule, if discovered, is immediately followed by eviction of the publican and the labourer, and the discharge of the latter from his situation. Beer, however, is allowed to be bought and sold at any time. The Company has also established a means of enabling the labourers to purchase their cottages and allotments by periodical payments to cover principal and interest, and they have found this plan a great incentive to industry and to habits of economy. In some cases, also, they have given a deserving labourer a cottage and piece of land rent free for ten years, on condition that he brings the land into a proper state of cultivation, to the satisfaction of the manager, within a stipulated time, and keeps it in a state of good culture during the remainder of the period; but he can be evicted at any time if he infringes the Company's rules, and if he dies his family have no claim upon the Company for the improvements which he has made, or otherwise. In fact, the Company does not surrender, in any respect, its proprietary rights, but what it does in this way is merely an act of grace. Still, the effect has hitherto been most beneficial to the labourers; some few are even beginning to cultivate tobacco on their own account, and to imitate the managers in their market-garden operations.

Results. — Mr. Schellings assured me that he was quite satisfied that the labourers on this estate were much better off than the peasant proprietors in the neighbouring districts, because the former always have money either to spend or to save, and their are sober, —originally by compulsion, but now by habit,— whereas the peasant proprietors live on the produce of the soil, have very little surplus to sell, and therefore very little money to buy things not produced on the farm; while, of the little money that they become possessed of, a large proportion is spent in drink (Geneva).

Peat workers. — Against this somewhat rose-coloured picture of the condition of the constant labourers on this estate, must be placed that of the peat workers who come, as already stated, every summer. A good workman cutting peat can earn as much as 4s. per diem, but some only gain 2s. 6d. Those not sufficiently skilled to do the cutting, can earn from 2s. 6d. to 3s. 4d. per diem on other portions of the work of peat-winning, while women and boys earn from 1s. 3d. to 2s. per diem. It must be understood that these high wages are earned only during the peat-cutting season, which lasts three months. The migratory labourers are all men, and they live in small cabins on the peat-beds. Each cabin holds from 8 to 12 men, and the Company provide them each with a sack of wool as a bed, and a blanket as a covering, also certain necessary articles for the menage.

Contrast with other peat-lands. — The contrast between this "Veen" and the reclaimed peat-lands already described is so great, that an explanation will naturally be sought for. Mr. Schellings declares it to be his opinion that nothing but the application of a sufficient amount of capital per hectare is necessary to enable Hoogeveen, Prince-Peel, and other high-lying peat lands, to be brought to as high a state of productiveness as Helena-veen. Eventually the Company will sell or let the reclaimed lands, and I was informed that now farms of 50 acres, on which tobacco, flax, and market-garden crops, as well as ordinary farm produce, can be grown, could be hired for a term of years at about three guineas per acre.

3 maart 1883 **TE KOOP 1 BESTE SCHAAPSHOND**, 1 Karnmolen met Hond.
Te bezichtigen en te bevragen bij W. J. Schellings, *te Helenaveen.*

18 augustus 1893 Er is ook te Helenaveen een reusachtige groententuin, die echter niet tot de gro den der Maatschappij behoort, doch geëxploiteerd wordt door een vroegeren hoofdopzichter der Maatschappij.
Een bezoek overwaard is de Westlandsche tuin, die door de Maatschappij verhuurd is. In dezen tuin groeien de vruchten even weelderig als in het om het ooft beroemde Westland.

21 juli 1883 **Druiveboomen.**
Ondergeteekende biedt TE KOOP 80 stuks buitengewoon schoone Druiveboomen (Frankendalers) in manden afgelegde vleugels; deze kunnen in den loop dezer maand geplant worden en gaat de groei daardoor onbelemmerd voort.
W. J. SCHELLINGS,
(3473) *(Helenaveen N.Br.)*

30 augustus 1884 **VERKRIJGBAAR bij W. J. SCHELLINGS** te Helenaveen,
Puike blauwe Druiven.
" Perziken.
" Meloenen.

Proces tegen Schellings

5 maart 1887 - In den laatsten tijd hadden vele branden plaats in de uitgestrekte peelen der turf- en ontginningsveenderijen der aan elkaar grenzende Maatschappijen Helenaveen en Griedtsveen onder Horst, Deurne en Meijel. De meeste dezer branden ontstonden op gronden der Maatschappij Griendtsveen, en sloegen over op de drooge turfhoopen der Maatschappij Helenaveen. Politie en justitie hebben een onderzoek naar die herhaalde branden ingesteld met dat gevolg dat de Opzichter S. der Maatschappij Griendtsveen, als verdacht van die branden opzettelijk veroorzaakt te hebben, is aangehouden, en naar het huis van bewaring te Roermond overgebracht.

1 mei 1887 Tegen den heer S., beschuldigd van brandstichting op het terrein der staatsspoorwegen en maatschappij Helenaveen, in welke zaak een 40-tal getuigen, onder welker der heeren burgemeesters van Deurne, Asten, Venraï en Horst, werd Woensdag voor de rechtbank te Roermond een gevangenisstraf van drie maanden geëischt. De verdediger concludeerde tot vrijspraak of verwijzing der zaak naar den kantonrechter. Uitspraak 5 Mei e. k.

26 september 1887 **- 24 September. -**
Voor den Hoogen Raad is behandeld het cassatie-beroep van den opzichter der Maatschappij Griendtsveen te Horst, die met vernietiging van een vonnis der rechtbank te Roermond, door het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch veroordeeld werd tot 15 dagen gevangenisstraf, ter zake van opzettelijke brandstichting, waarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten was. Dezen requirant was ten laste gelegd den 17n Febr. j.l., toen het geruimen tijd droog was geweest, te Horst met brandende lucifers den brand te hebben gestoken in het dorre gras, zich bevindende onder schaarhout, dat nabij het spoorweg-wachthuis 19b op het stort van de spoorweglijn Helenaveen-Venlo stond, en in de nabijheid van een met turfstrooisel gevulden spoorwegwagen, van eene partij droge turf staande op den peel der maatschappij Helenaveen en ook in de nabijheid van vier bewoonde keeten, waardoor niet alleen gevaar te duchten was voor de algemeene veiligheid van personen en goederen, maar waardoor ook eene aanzienlijke hoeveelheid, 260 meter, schaarhout ten nadeele van den Staat en een woonkeet met een gedeelte van haar inboedel is verbrand.
Het beroep werd bij pleidooi toegelicht door den advocaat Mr. C. A. Vaillant, die van oordeel was, dat het Hof niet had onderzocht of bij het stichten van den brand gemeen gevaar te duchten is geweest, maar het bestaan van zoodanig gevaar heeft aangenomen op grond van gebleken omstandigheden en gemaakte redeneeringen. Pleiter concludeerde tot vernietiging van het veroordeelend arrest.
Het Openbaar Ministerie zal den 4n October conclusie nemen.

8 oktober 1887 - Advocaat-generaal mr. Gregory heeft in de zitting van den Hoogen Raad conclusie genomen in de zaak van W. J. S., die door het gerechtshof te 's-Hertogenbosch tot 15 [dagen] hechtenis is veroordeeld ter zake van brandstichting waarvoor gevaar voor gemeen goed te duchten was. (Het in brand steken van dor gras in het Helenaveen.)

De conclusie strekte tot verwerping van het beroep. Het Hof zal den 31 October uitspraak doen.

14 en 21 juli 1891 19 Zijn er bewoners geweest, die in den afgelopen winter verzocht hebben bij Schellings te mogen turfgraven onder belofte van terugkeer wanneer hunne dienste te Hveen worden vereischt en is hem dat geweigerd? om welke reden?
Uw vraag heeft stellig eene andere bedoeling. Er werd niet gevraagd om turf te gaan graven, - dat kon dezen winter nergens. Er werd gevraagd om bij Griendtsveen en de fabriek te gaan werken. Dat heb ik geweigerd, omdat ik de concurrentie niet ten onzen koste aan goedkoop werkvolk wilde helpen, terwijl dezes zijds de woning verschaft werd.

14 en 21 juli 1891 28 Welke is de eigenlijke geschiedenis van de koepel van het boogschutters gezelschap bij v Deelen?
Heeft dat gezelschap de herstellings kosten van die koepel betaald? of moet het die nog betalen?
Toen Schellings juist ontslagen was, heeft de toenmalige boekhouder v/d waals mij gevraagd of hij aan een bestaand gezelschap van boogschutters hier hulp verleenen mocht voor 't zetten of repareeren van een gebouwtje.
Ik heb toen daartoe verlof gegeven, en aan 't einde van het jaar het gezelschap als debiteur gevonden met f37.10
Die post is afgeschreven ultimo 88.
Er werd nooit iets op afbetaald.
Overigens is mij niets van dit gezelschap bekend.

14 en 21 juli 1891 30 Idem aan L. Hoek? deze beweert een te goed hebben gehad van f93 toen Schellings Helenaveen verliet?
Het jaar dat Schellings Hveen verliet, sloot de rekening van L. Hoek met een debet van f403.65, dat hem nader kwijt gescholden is door Z.M. de koning. Zijn er dus erreurs in die rekening geweest, dan hebben die nooit effekt ten nadeele van Hoek gehad.

Schepens

12 oktober 1899 HELENAVEEN-HORST. In den avond van 8 dezer verliet J. Schepens, oud 22 jaar, metselaar, geboortig uit Tilburg en werkzaam alhier, de herberg van Kievers onder Deurne, om naar zijn kosthuis te gaan. Sedert dien tijd werd niet meer van hem vernomen. Gisternamiddag is zijn lijk uit de Helenavaart onder deze gemeente opgehaald.

15 oktober 1899 Zekere J. Sch. wonende nabij den Watertoren alhier, en tijdelijk werkzaam aan eene in aanbouw zijnde fabriek te Helenaveen is Zondagavond, waarschijnlijk door de duisternis misleid, te water geraakt en verdronken. Dinsdagmiddag werd zijn lijk uit het water opgevischt.

15 oktober 1899 - De 25 jarige metselaar J. S. alhier was sedert eenige weken werkzaam te Helenaveen. Sedert Zondag werd hij daar vermist en men vermoedde dat hem een ongeluk was overkomen.
Dit vermoeden is bewaarheid geworden daar bij zijn ouders alhier bericht is ontvangen dat het lijk van hun zoon uit de Zuid-Willemsnvaart te Helenaveen is opgehaald.
- Nader wordt gemeld:
Nabij het station Helenaveen waar de Helenavaart in de spoorhaven der Maatschappij "Helenaveen" valt, werd Woensdag het lijk opgevischt van den sedert Zondagavond vermisten metselaarsgezel J. S. uit Tilburg, werkzaam aan de te Griendtsveen in aanbouw zijnde brikettenfabriek.
Kwart voor tien uit de herberg van L. K. vertrekkende, schijnt hij door de duisternis misleid, zijn noodlottige einde te hebben gevonden.
Donderdag had de begrafenis plaats, waarbij veel en oprechte deelneming viel waar te nemen.
De kist lag als onder kransen bedolven.
De houding van het lijk, zooals dit aan het water werd onttrokken, met gevouwen handen namelijk, geeft ons de Christelijke hoop, dat de ziel van dezen braven jongen door het scheiden genade heeft gevonen bij haren Schepper en Rechter.

16 oktober 1899 Te Helenaveen (N.-B.) is zekere J. Sch., wonende te Tilburg en in eerstgenoemde plaats werkzaam aan een in aanbouw zijnde fabriek, door de duisternis

misleid, te water geraakt en verdronken.

Scheper

26 mei 1891 Scheper. thans werkzaam op het Sevenumsche gedeelte, anders baggerman
Hij zegt dat zijn zoon ploegbaas was van het laden. dat Verhoeven hem 20 ct beloofd had, dat de directeur met slechts 15 ct betaalde. dit scheelde hem 12.50 gld. Hij kwam ook dagen te kort in de berekening.

Schiks

26 mei 1891 Schiks. vroeger tabaksplanter thans tuinder.
Hij had schuld gemaakt voor spijlen nu werd die schuld door het koningsfonds gedelgd doch de spijlen door de Mij terug genomen.
hij heeft in huur een halve bunder a 50 ct. van het overige de helft oud tabaksland en de helft bouwland a 1.25 ct. [zal wel gld moeten zijn]

Schippers

3 maart 1906 3 Op **Woensdag 7 Maar**t te Helenaveen, te beginnen om 9½ uur voorm., respectievelijk ten verzoeke en ten huize van Francis Franssen, Gerrit Jonker, Arn. Schippers en Joh. van Dijk.
2 dragende koeien, 6 geiten, 5 varkens, huismeubelen, hooi, stroo, mangelwortelen, aardappelen en verder akkergerei.
Op affiches breeder omschreven.

Schoewert

5 januari 1911 [...] Bepalingen betreffende benoeming tot goederenklerk en stationsadsistent: [...] de stationschef 3e kl. Nj. Schoewert te Helenaveen en [...]

Schonewille;

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

24 oktober 1903 H. Z., 56 j, landb. te Deurne, aangeklaagd te Deurne, J. Schonewille, te hebben mishandeld.
Eisch f7 of 7 d. h.

16 september 1930 **Burgerlijke Stand.**

DEURNE. Ondertrouwd: Arnoldus Huizing oud 21 j. te Zeilberg en Elisabeth Schonewille oud 20 j. te Helenaveen.

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

4 december 1937 **BURGERLIJKE STAND VAN**
DEURNE. Geboren: Annigje d. van Joh. Schonewille en van E. Tubor te Helenaveen. [...]

23 mei 1938 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Overleden: [...] Ugen Johannes, oud 80 jaar, zonder beroep, echtgenoot van Schonewille, Arentdje; [...]

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H72 G. Schonewille nieuw H68

21 september 1942 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 29 Aug.-11 Sept. Geboren: [...] Jan, z.v. J. Schonewille en E. Tabor te Deurne, Helenaveen;

Schoonkind

22 april 1909 STAATSSPOORWEGEN.
Ambtenaren genoemd in art. 12 a, b, c, d der Bepalingen betreffende benoeming tot goederenklerk en stations-assistent: [...] G. Schoonkind, idem te Helenaveen. [...]

Seems

25 juli 1908 12 Op **Dinsdag 4 Augustus**, om 10 uur voorm. te Helenaveen, ten verzoeke van E. M. Seems, timmerman.
2 ledikanten met resorts, 1 kinderledikant, 2 lijnwaadkasten, 1 commode, 1 ronde en 1 vierkante tafel, 6 stoelen met rieten zittingen.
1 ornamentkachel, 1 nieuwe hand- en trapnaaimachine, 1 hanglamp, 1 schaafbank, een zoo goed als nieuwe fiets (Valuas) en wat verder ten verkoop zal worden aangeboden.
Onmiddellijk daarna in het café van Oers **zitdag** tot ontvangst van vervallen kooppenningen.

Seijnen

26 mei 1891 <u>Seijnen, Kleijn, J. Dirks en vd Slicht, allen turfgravers. Overijsselaars.</u>
Zij leggen hunne klachten voor
I. zij moeten 40 ct per meter voor de brand betalen, en die in de huizen wonen nog 15 ct per meter extra. dit zijn zij niet gewoon
II. het werk is zwaar voor het loon.
III. De smelen (slecht gras) wordt per bliek verpacht. daardoor pachten anderen het. zij verzoeken nu dat die niet meer publiek zal geschieden.
vr. Hoe lang zijt gij hier?
a. Twee reeds 3½ jaar, de twee anderen in het voorjaar van Hoogeveen gekomen.
vr. Waart gij daartoe aangezocht?
a. Ja. het was toen goed, zeide men, maar het is nu minder geworden. het loon is te gering. Vroeger toen wij kwamen betaalden wij nergens voor. toen kwamen de Duitschers en zij moesten in een huis.
Dezen winter hebben wij 2 maal oude water gegeten.
vr. Hoe zijn de verdiensten in Overijssel?
a. Tegenwoordig wordt daar evenveel verdiend, maar het werk is lichter.
vd Slicht zegt dat hij nu de helft van het huis van Meekers heeft gehuurd, deze is nu in de andere helft getrokken.
vr. Hebt gij er iets op tegen, wanneer men U vroeg om er uit te gaan?
a. Ja want ik heb er al het land bij.

vr. Zoudt gij er U in schikken het andere jaar het huis te verlaten?
a. Ik moet dan in ieder geval goed land bij mijn huis krijgen.

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

Sengers

Severijns

27 september 1927 Ondertrouwd: [...] Albertus van Woezik oud 30 jaar en Maria E. Severijns, oud 25 jaar beiden te Helenaveen.

Sieben

10 april 1929 benoemd tot haltechef te Helenaveen de ass. v. d. stationsdienst J. Sieben te Roermond;

21 december 1935 HONIG Zuivere slinger-heidehonig 10 p. voor f4.--, grooter kwantum reductie. J. Sieben, Station, Helenaveen 6058

van de Sleen

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen

G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

Slegers

26 mei 1891 Slegers timmermansbaas.
Hij klaagt dat nu het hout per voet wordt gekocht en dit is zooveel duurder. Een paar jaar geleden kocht ik beukenplanken a 8 ct per voet. nu heb ik degelijd? voor 18 ct.
vr. Hoe wordt de bestelling gedaan?
a. De directeur zegt dat ik maar moet opgeven ik vind echter dit alles te duur. de ?n ?d geleden kreeg ik Americaansch grenen, daar kwam te veel vracht op. men had het per boot moeten sturen.
vr, Gaat het er hier niet ruim toe?
a. Ja. bv. het huis van den boekhouder. Eerst moest ik het [+ eenige deelen Cr] geheel volgens het plan klaar maken en toen moest alles weer veranderd worden.
Anders ben ik hier goed tevredn.
Bij Griendsveen koopt men zelf de boomen.

14 en 21 juli 1891 Tegen v/d Zwaan heb ik alleen de klacht dat hij verboden vergunning uitoefent, en zijne huur niet betaalt.
De huur is hem niet opgezegd.
Onbewoonbaar was zijne woning in deze afgelopen winter niet, maar toch zeer slecht.
In het begin van Okt 90 heb ik met Verhoeven en den timmerbaas Slegers die woning geconfistekeerd en de verbouwing gelast. Men heeft die toen niet uitgevoerd.
Zoodra in 91 het weder gunstig was heb ik de herstelling weder gelast, ik heb die verder nog twee maal moeten herhalen. Toen heeft men ruim het dubbele vertimmerd dan begroot was, - tegen mijne stellige order in.
Door mij is zijne woning aan niemand te huur aangeboden.

van de Slicht

26 mei 1891 Seijnen, Kleijn, J. Dirks en vd Slicht, allen turfgravers.
Overijsselaars.
Zij leggen hunne klachten voor
I. zij moeten 40 ct per meter voor de brand betalen, en die in de huizen wonen nog 15 ct per meter extra. dit zijn zij niet gewoon
II. het werk is zwaar voor het loon.
III. De smelen (slecht gras) wordt per bliek verpacht. daardoor pachten anderen het. zij verzoeken nu dat die niet meer publiek zal geschieden.
vr. Hoe lang zijt gij hier?
a. Twee reeds 3½ jaar, de twee anderen in het voorjaar van Hoogeveen gekomen.
vr. Waart gij daartoe aangezocht?
a. Ja. het was toen goed, zeide men, maar het is nu minder geworden. het loon is te gering. Vroeger toen wij kwamen betaalden wij nergens voor. toen kwamen de Duitschers en zij moesten in een huis.
Dezen winter hebben wij 2 maal oude water gegeten.
vr. Hoe zijn de verdiensten in Overijssel?
a. Tegenwoordig wordt daar evenveel verdiend, maar het werk is lichter.
vd Slicht zegt dat hij nu de helft van het huis van Meekers heeft gehuurd, deze is nu in de andere helft getrokken.
vr. Hebt gij er iets op tegen, wanneer men U vroeg om er uit te gaan?
a. Ja want ik heb er al het land bij.
vr. Zoudt gij er U in schikken het andere jaar het huis te verlaten?
a. Ik moet dan in ieder geval goed land bij mijn huis krijgen.

Schreij

14 maart 1895 HELENAVEEN. Maandag-avond omstreeks 7 ure is de baanwachter F. Schreij, oud 44 jaren, aan wachtpost 18, tusschen de halte hier en America door den

trein aangereden en deerlijk verminkt.
Hoewel onmiddellijk geneeskundige hulp werd verleend, is de ongelukkige denzelfden nacht aan de bekomen wonden overleden.

Slomp

27 december 1913 J. d. V., 18 j., arbeider te Deurne, aangeklaagd van mishandeling van J. Slomp te Helenaveen. Eisch 1 m. gev. str.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen

Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

Slot

? mei 1891 3/ bij no 31.
Edele Achbare Heeren
Daar wij als Overijselsen wel van gedachten waren om ons beklag niet mondelijk tot u in te brengen, hebben wij besloten Dit met een brief te doen. Wel hopen we dat dit om beklag met deze brief van u Achbre Heeren zal aan genomen worden. Het beklag dat wij hebben wij ondergetekendenden is eenerlei. Het luit dan dus ten eerste dat wij zooveel moeten betalen voor de brand hetwelk is 40 cent per meter die in de keten wonen en die in de huizen wonen nog 15 cent per meter extra hetwelk wij niet gewoon zijn Ten tweeden dat wij niet het turf graven het werk te zwaar moeten maken voor het loon hetwelk met turf leggen omringen en vuren alles moeijelijk valt Ten derden dat de smelen die verpagt worden dat die ons zoo worden opgejagt door boeren van elders dat wij genoodzaakt zijn duur te pagten of ons vee dat wij hebben te verkopen, en als wij ons vee verkopen moeten kunnen wij geen mest maken, daar vloeit van zelf van dat wij niet verbouwen kunnen, en als wij niet verbouwen kunnen wij niet bestaan
Uw onderdinaren
J. Seinen
G. v.d. Sleen
G Kleine
J. Botter
J Schonewille
Jan Derks
H Slot
E de jong

5 november 1908 W. van D., oud 38 j., arbeider, wonende te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 27 Aug. 1908 te Helenaveen H. Slot te hebben mishandeld en verwond. Eisch 21 d. gev.

31 juli 1930 DEURNE. Geboren: [...] Stoffel, z. van A. Otten en van J. Slot te Helenaveen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H87 H. Slot nieuw H79

Smeets

6 mei 1890 **NEDERWEERT.** Tot onderwijzer aan de openbare school te Ospel is met 1 October benoemd de heer A. Smeets, thans als dusdanig te Helenaveen.

21 jun 1890 **NEDERWEERT.** Tot onderwijzers te Ospel en Leveroy zijn benoemd de heeren A. Smeets en J. Lenaerts, respectievelijk te Helenaveen en te Stramproy. Vroeger werd hunne benoeming gemeld, ofschoon ze eerst Dinsdag door den gemeenteraad zijn aangesteld.

11 september 1890 HELENAVEEN. Met primo October komt hier de betrekking van onderwijzer aan de openbare school open door 't aanstaand vertrek van den tegenwoordigen titularis, die benoemd is aan de school te Ospel. Vóór 20 Sept. moeten de stukken ingezonden worden aan den Burgemeester van Deurne en Liessel. Helenaveen, voor negentienden uit Katholieken bestaande, bezit eene zusterschool, welke even als de openbare school gemeenschappelijks met de gemeente Helden.

Smits

15 september 1904 Examen Hoofddakte.
9 en 10 September Geslaagd de heeren J van Galen, Rotterdam; A. Kerstens, Wouw; A. Smits. Helenaveen; A. Rink. Utrecht, en mejuffrouw A. Kilian. Breda.
De examens te 's-Hertogenbosch zijn hiermede geëindig. Van de 261 mannelijke candidated slaagden 98, van 44 vrouwelijke 35

Smijts

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

Smit/Smits

18 juni 1902 Benoemd: tot hoofd der school te Nieuw-Buinen (Dr.) H. Visser, onderw. te Appingedam; — tot onderwijzer te Liessel (gem. Deurne, N.-Br.) F. O Goevaers, te Heibloem, en H. J. Nienhuis, te Winterswijk; te Helenaveen (gem. Deurne) A. Smits, te Joure; — tot onderwijzer te Borger (Dr.) J.Benus, te Nieuwe-Pekela; — tot onderwgzer te Delft Jb. Boor Kz., te Huizen; — tot onderwijzer aan de bijzondere school Hofjesstraat, te Vlaardingen, J. Spanjersberg, aldaar; — tot onderwijzer aan de chr. school te Franeker H. Simonides, te Wouterswoude.

15 september 1904 Examen Hoofddakte.
9 en 10 September [...] A. Smits, Helenaveen; [...]

23 december 1910 **Emmahoeve aan den directeur verhuurd**
De directeur doet nu het voorstel om de Emma-hoeve aan hem zelve te verhuren. hij zal dan een zetbaas ?men uit het noorden, en Smit zou dan huurder kunnen worden van de Prins Hendrik-hoeve die nog gebouwd moet worden.
Een langdurige beraadslaging wordt over dit punt gevoerd. Dat het zoo moeilijk is huurders uit het Noorden te krijgen valt zeer tegen.
Op ? ? het niet zonder bedenking wordt de ? aan den directeur te verhuren omdat daarvan allerlei complicaties het gevolg kunnen zijn, en de personen die de Helenaveen bezoeken toch zullen denken dat zulks een boerderij niet als voorbeeld van een rentegevend bedrijf mag worden genomen, omdat zij onder te gunstige omstandigheden wordt geexploiteerd. besluit men echter op het voorstel van den directeur in te gaan. waarbij ? als motief geld, dat de boerderij anders leeg zoude staan, hetgeen zeker dan geen verkeerde indruk geven zou. en men op de voorgestelde

wijze toch gebruikers ? veenkoloniale bedrijf zou krijgen.
De directeur huurt dan de boerderij Emma met 20 hectaren, voor den tijd van 6 jaren en op voorwaarden als van Mullekom.

29 december 1904 Voordracht: voor onderwijzer A. Smits, te Helenaveen.

Snellen

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen

Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

Snieder

9 maart 1944 Te r. stamb. zeugje, 6 mnd. teg. slachtvarken. J. K. Snieder, Hoeve Willem III Helenaveen.

Snippen

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen.
Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

Snoeys

26 augustus 1897 Zondag had de uitgeschreven vergadering der Brievengaarders van Noord-Brabant alhier plaats.
Na doel en strekking bekend te hebben gemaakt, sloten al de aanwezige brievengaarders zich bij de vereeniging aan.
De volgende H. H. werden gekozen in 't bestuur:
Snoeys, Helenaveen, voorzitter; [...]

24 augustus 1901 [...] De benoeming van den brievengaarder te Helenaveen L. Snoeys

tot assistent te Rozendaal met ingang van 15 Aug. is nader vastgesteld op 1 Sept. a.s.

Somers

26 mei 1891 Weduwe Somers 77 jaar
Woont met haar doofsto[illegible] zoon. er zijn weinig verdiensten. verwoont 150 gld waaronder 1/4 hectare.[illegible] 17 jaar bijna niets gerepareerd. nu is huis zeer slecht. Zij klaagt verder dat er bij vreemden brood gekocht en contant betaald wordt, doch de schuld die gemaakt wordt is bij haar.
Zij vraagt een paar jaar vermindering van huur bv 100 gld in plaats van 150.

van Son

14 mei 1891 Martinus van Son veenarbeider.
Hij woont in een woning van het Koningsfonds hij heeft 40 roeden land en betaalt 50 ct per week. De directeur had genoeg mest beloofd. Naderhand werd het slechts 16 meter en toen de mest kwam was het tot 9 meter verminderd. Dezen winter heeft hij te huis gezeten en geen ct. verdiend.
zijn buurman Jacobus Janssen verkeert in hetzelfde geval.
De commissie van het Koningsfonds zal dit onderzoeken.

7 augustus 1894 **Helenaveen**, 6 Aug. Gisteren-avond, toen de grootvader van den ruim 5-jarigen Marinus van Son, met dezen zich in een aak in het kanaal bevond, welk vaartuig door den vader van het kind werd voortgetrokken, liep de kleine van voor naar achter door het vaartuig, nu en dan over dwarsbalken springende en langs het boord loopend, met het gevolg dat het jongske van af boord in het water viel. Hoewel door den grootvader en door den vader alle pogingen werden aangewend om het kind te redden, bleef zulks vruchteloos en werd het eenige minuten later levenloos opgehaald. Alle middelen, in het werk gesteld om de levensgeesten op te wekken, mochten niet baten.
Men kan zich de droefheid van vader en grootvader voorstellen.

10 augustus 1894 **HELENAVEEN.** Alhier is het zesjarig zoontje van den landbouwer M. v. S. bij ongeluk in het kanaal gevallen en verdronken.

Sonnemans

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan?
Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.
Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt

met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken. Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H124 H. Sonnemans nieuw H109

31 december 1945 3. Welke U met naam of bijnaam bekende inwoners Uwer gemeente hebben ter plaatse of elders een vooraanstaande positie ingenomen of een belangrijke rol vervuld in het verzet?
Hoe luidt hun adres?
P. v. Noord arts te Deurne
P. Gitzels Jr te Liessel L203
H. Jansen te Neerkant N61
G.J. Sonnemans te Helenaveen
F. Tj. Groendijk N 6a
W. Buys te Deurne B40
H. v. Zutphen te Deurne B39
J. v.d. Putten te Deurne J217.
W. en G. Ahout te Deurne A.18 (G. Ahout is overleden).
L. Theelen Helenaveen
M. Hendriks Venray J73

van Splunder

12 juni 1888 - 11 Juni. Heden had in het gouvernementsgebouw de aanbesteding plaats van een ijzeren brug over de Noordervaart met brugwachterwoning onder de gemeente Nederweert, waarvan de raming f12,200 bedroeg. Er was ingeschreven als volgt:
W. van Splunder, te Helenaveen f12.180; N. Broens te Weert f11.457; P. J.H. Kampers, te Weert f10.940; A. W. Groot, te Hintham f10.700; J. M. van de Berg, te Weert f10.194.

16 juni 1889 **Aan de Redactie van de Nieuwe Koerier, Provinciale en Roermondsche Courant te Roermond.**
Mijne Heeren!
In uw nummer van zaterdag 8 Juni ll. komt een ingezonden stuk voor, “Helenaveen.” Onder het opschrift van “Geen personen maar zaken,” behandelt dit stuk, geteekend J. uit D., weinig anders dan personen, en dat wel, naar onze bescheiden meening, in weinig passenden vorm.
Niet aan den eersten den besten, maar wel degelijk aan de Maatschappij Helenaveen, die ons aanstelde, achten wij verantwoording schuldig te zijn van onze daden. Desniettemin zijn wij bereid, het geschrevene te beantwoorden, en de zaken nader toe te lichten. Wij verklaren bij voorbaat dit te zullen doen, zonder den schrijver(?) J. te behandelen, zooals hij het ons deed. Wij zullen geene zijdelingsche beschuldigingen uitbrengewij willen len niemand verdacht maken bij zijn patroons; wij zullen ons alleen tot zaken bepalen. Maar alvorens dit te doen, verzoeken wij den heer J. uit D. zijn naam te noemen en zijne beweringente staven Nu de heer J. uit dezen verneemt, dat wij de “zaken” willen behandelen, zal hij daartoe gaarne bereid zijn. Hij zal toch niet willen, dat al uwe lezers en wij, hem in plaats van ter goeder trouw en rond te noemen, moeten aanzien voor iemand, die lichtvaardig met den goeden naam van anderen omspringt, en achter het scherm der naamloosheid lastert.
HELENAVEEN, 17 Juni 1889
L. J. VERHOEVEN, *Hoofdop. der Maatschappij Helenaveen.*
W. VAN SPLUNDER, *Opzichter.*

14 en 21 juli 1891 3 Door wien is v Splunder te Hveen gebracht? Welke zijn de eigenlijke redenen van zijn vertrek?

Van Splunder is te Hveen gekomen na herhaalde voordracht en op herhaald dringend verzoek van Verhoeven, mij was de man geheel onbekend.
Als reden van vertrek gaf van Splunder mij op, - het gebrekkig onderwijs zoor zijne kinderen, en - de zeer veranderde houding van Verhoeven tegen over hem.
Bij zijn vertrek uit Hveen is Van Splunder onmiddellijk overgegaan in dienst van den heer Th. Verhoeven aannemer te Deventer en fabriekant te Ter Apel en Vroomshoop.

14 en 21 juli 1891 38 Welk tractement heeft Bladder [Blatter]? hoeveel gratificatie geniet hij? Wat is indertijd aan hem beloofd na den dood van zijn vader? heeft hij na vertrek van Splunder verhooging gevraagd? war is daarop uw antwoord geweest? Is hij bruikbaar en geschikt voor zijn werk?
Blatter heeft f500 traktement.
Zijne gratificatie bedraagt f150, s jaars, door het bestuur in 89 of 90 toegestaan, in stede van door mij voorgestelde traktements verhooging
Na den dood van zijn vader heb ik hem niets bijzonders beloofd, dan eene goede positie als hij voldeed.
Hij heeft na het vertrek van v Splunder over zijn salaris en zijne positie gesproken, en ik heb hem in 1891 toegezegd verhooging van salaris voor hem te zullen vragen, Deze aanvraag is met andere zaken achterwege gebleven ten gevolge van de eigenaardige zaken, die telkens in de Bestuursvergadering aanhanging werden.
Blatter verdient in mijn oog verhooging tot f800. Hij is niet voldoende op de hoogte der veenderij, maar tracht zich met loffelijken ijver te bekwamen. Bovendien is hij te Hveen geboren en getogen, en heeft daardoor lokale en personen kennis, die eenige waarde hebben. Hij heeft even als zijn vader de eigenschap van zeer gesloten te zijn, dat soms zoo ver gaat dat hij 't noodzakelijke verzwijgt. In den lateren tijd verbeterde dat niet, - de man komt ook onder de invloeden, die hier zoo ongunstig werken. Vroeger werd hij mij altijd voorgesteld als gewillig en ijverig, maar minder bekwaam. Eigen waarneming leerde mij dat dit voordeel wat de meerdere bekwaamheid aangaat overdreven was.

5 augustus 1891 15e Vraag. Hebt gij of van Splunder vroeger bij den Directeur over Meekers geklaagd?
Antwoord Ja, Meekers had herberg en winkel; de herberg heb ik steeds afgekeurd.
Die herberg is meen ik in Oct. 1890 verdwenen. Overigens was Meekers gewillig en was hij hoofd zakelijk werkzaam aan de waterlossingen en bruggen, waarnaar hij opkwam als hij geroepen werd.
Ik geloof dat de Dir. voornemens was van het huis van Meekers 2 woningen te maken, die er vroeger ook geweest zijn als ik het wel heb.

Stade

19 juli 1906 Benoemingen en verplaatsingen bij de Staatsspoorweg.
Verplaatst de klerk-telegrafist 3e kl. J. Stade van Cuijk naar Helenaveen; [...]

Steenhart

29 november 1923

Brief van de gebroeders Steenhart aan de Koningin Moeder (brief 1)

A a n hare Majesteit de Koningin Moeder der Ned.

29 Nov. 1923.

Mevrouw!
Wanneer een lichaam als de My. Helenaveen, die haar ontgonnen gronden veel mogelijk verhuurt, Uwe Koninklijke Bescherming geniet, dan mag men veronderstellen dat doot dat lichaam het algemeen belang beter wordt gediend dan door een ander. Nu zijn er in Peelland verscheidene grondbezitters, inz. de gemeentebesturen, die er naar streven hun gronden zoo goed mogelijk te ontginnen, opdat de landbouwers, die zich op die ontginningen vestigen een behoorlijk bestaan zullen genieten. Van de My Helenaveen mogen de landbouwers dus meer verwachten. [handgeschreven met potlood: *waarom?*]
In dit adres zullen wij nagaan in hoeverre deze maatschappij daaraan beantwoordt.
De ontgonnen gronden der My. Helenaveen kunnen gevoeglijk in drie groepen verdeeld

worden.
a. De gronden voor het bestuur van den huidigen directeur, de heer A. Bos, ontgonnen. Ze zijn verhuurd in kleine bedrijven. Gedeeltelijk is de huur nog op een billijk peil, maar voor een groot deel betalen de pachters f75.- per hectare. Deze prijs is te hoog voor Helenaveen, want daarvoor huurt men in Limburg een boerderij op de kleigrond langs de Maas. Thans streeft de My.Helenaveen er naar de pacht van voornoemde gronden op te voeren tot f100.- en meer per hectare. De huishuur moet bovendien nog apart worden betaald. Omdat voor de landbouwgewassen een huur van f75.- en meer per hectare te hoog is, verbouwen die pachters tuinbouwgewassen. Echter zijn de Veensche cultures, die men gewoon is te beoefenen, thans kwijnende. [neen] Het gevolg daarvan is dat door de veel te hooge huur de bestaansvoorwaarden der pachters op de oudere gronden bij de My. Helenaveen zeer ongunstig zijn, zoodat er pachters zijn die huur niet kunnen betalen.
b. De zandgronden tijdens het bestuur van den heer A. Bos ontgonnen.
Daartoe behooren, de Koningshoeven en vele hectaren losland ter plaatse genaamd "Het Medegebruik". Omdat de My. Helenaveen dat land zelf met verlies exploiteert, heeft zij dezen herfst een gedeelte er van publiek verhuurd. Er kon toen slechts f28. per hectaren worden bedongen, hoewel deze gronden nog tamelijke oogsten kunnen voortbrengen.
Met het oog op den financieelen toestand van de My. Helenaveen evenwel gedwongen om zich van die schadepost te ontdoen en met f28.- per hectare genoegen te nemen. Nu daardoor eenige opluchting is ontstaan, doet zij zeer veel moeite om het gedeelte dat nog niet verhuurd is onderhands te verpachten voor f60.- en f70.- per hectare. Daaruit blijkt dat de My. Helenaveen alleen in den uitersten nood genegen is met een billijke huur genoegen tenemen. [*zijn dan de dividenden te hoog?*]
c. De dalgronden door den huidien directeur - de heer A. Bos ontgonnen.
Daartoe behooren de Emma-hoeve, de Hoeve Willem III en de Hendrik Hoeve geheel, de Juliana Hoeve gedeeltelijk, een paar kleinere bedrijven en eenige perceelen los land. Door te ontginnen op een koopje is dit een jammerlijke mislukking geworden. Tengevolge van verschillende bodemziekten en andere gebreken wordt de grond van jaar tot jaar minder vruchtbaar, zoodat thans de pachters nog het minste verlies lijden, wanneer ze den grond onbebouwd laten liggen en zich tevreden stellen met het beetje gras dat er van nature opgroeit. De zandgronden van "Het Medegebruik" wier huurwaarde f28.- per hectare bedraagt, leveren aan rogge, haver en aardappelen oogsten die meer dan het dubbele bedragen van wat dalgronden boerderijen voortbrengen.Dit verschil bedraagt bij zeer matige prijzen nog ± f200.- per hectare. [*dan zijn deze goedkoop verhuurd*] Hieruit blijkt onomstootelijk de negatieve huurwaarde der dalgrond Boerderijen.
Ook ten opzichte van de veehouderij verkeeren de pachters dezer boerderijen in een zeer ongunstige positie. Als het 's zomers veertien dagen niet regent zijn de velden voor landen tijd d??? der, groenvoederbouw is een voortdurende mislukking en haver gaat niet veel beter. Mangelwortelen en andere knolgewassen zijn al even riskant. Zware verliezen zijn dan ook reeds door verschillende pachters geleden en nog steeds worden jaarlijks duizenden verloren. Thans is twee-derden van den oogst noodig om de huur te betalen en toen de prijzen hooger waren waren de onkosten ook zooveek hooger dan in de oorlogsjaren meerdere pachters een kapitaal hebben verloren. Het is voorgekomen in dien tijd dat een pachter geen vreemde arbeidskrachten meer kon betalen en noodgedwongen zijn eigen kinderen op schandelijke wijze moest exploiteeren. [*??*]
Wanneer een pachter een bedrijf verlaten heeft, duurt het gewoonlijk een paar jaar voordat de My. Helenaveen tot verhuren overgaat. In die paar jaar gaat er meer dan een zesjarige pacht verloren, welke schadepost zij dan besluit te schuiven op den hals van een landbouwer, die te veel vertrouwen in haar eerlijkheid stelt. Zoo is begin 1919 de Hendri Hoeve aan ons verhuurd voor f90.- per hectare, verleden zomer de Hoeve Willem III [*van de Boer*] voor f75.- en dezen herfst de Emma Hoeve [*v. Diepen*] ook voor f75.-
[*?de ? van nog zijn er die ?*] In ons geval is de verhuring geslaagd, doordat de directeur gebruik heeft gemaakt van bedrog, waarbij de zetboer J. R. Boerma de welvarende pachter van de Emma Hoeve gespeeld. Toen deze zetboer onbruikbaar was geworden om de publieke opinie ten gunste van de My. Helenaveen te beinvloeden, herinnerde deze Maatschappij zich plotseling dad f5000.- verliezen per jaar of wel f1375f- aan pacht opstrijken in een jaar een verschil voor haar naakt van rond f40000.- Maar er zijn hier nog wel anderen die even gaarne vertellen van de groote winsten die de dalgronden boerderijen opleveren. In werkelijkheid is echter nog nimmer een huurcontract na de eerste pacht verlengd, maar is het een kapitaalsvernietiging zonder eind, die elke 6 jaar nieuwe slachtoffers verëgt en

waardoor Uwe Koninklijke Bescherming gemaakt wordt tot een aanfluiting.

Een lichaam als de My. Helenaveen kan slechts aan de door haar gewekte verwachtingen beantwoorden wanneer bij haar directeur aanwezig zijn:

èn voldoende bekwaamheid

èn de zuivere wil -

om zijn taak zoo goed mogelijk te vervullen.

Bij de ontginning is van bekwaamheid geen sprake en bij het bouwen van huizen, schuren en bruggen evenmin. Door de grove constructiefouten moesten in der haast maatregelen worden genomen om de pas gebouwde schuur van de Koningshoeve voor instorten te behoeden.

Behalve het seizoenswerk, dat zich zelf opdringt, wordt steeds zonder vast plan gewerkt.

In het schrijven van 23 Juni 1923 aan den Raad van commissarissen, dat wij hierbij insluiten, wordt aan deze heeren een gedeelte van de bestaande wantoestanden onder het oog gebracht. Daaruit blijkt dat de verliezen door de My. Helenaveen geleden uitsluitende een gevolg zijn van het destructieven beleid van den huidigen directeur. De heer Bos doet dan ook veel moeite om die schuld van zich af te werpen.

Stelselmatig wordt door bazen en andere bereidwilligen de meening verspreid alsof de verliezen der pachters een gevolg zijn van hun onkunde en andere gebreken.

In de jaren van hoog conjunctuur heeft de My. Helenaveen gedreven op de enorme winsten, die de veenderij opleverde. In die jaren zijn er ook eenige nieuwe huizen gebouwd en is veel land ontgonnen.

En doordat de boekhouding veel aan duidelijkheid te wenschen overliet kon het verlies op den landbouw vrij goed worden gemaskeerd. Maar nu de winsten op de turf minder zijn geworden, is de My. Helenaveen met haar verlies voor den dag moeten komen. Van zoo'n directeur kan men verwachten dat hij ongevoelig is voor de rechtmatige eischen der pachters. Een pachter die met verlies werkte en om verlaging van huur vroeg, kreeg tot antwoord: In geen geval minder".

Tusschentijdsche ontbinding van het huurcontract is steeds geweigerd ook al verloor de pachter f6000.- per jaar.

Cooperatieve vereenigingen lijden voor zoover ze er zijn, een kwijnend bestaan.

Klein grondbezit wordt door de My. Helenaveen onmogelijk gemaakt met als gevolg een sterke teruggang der bevolking. [*Is dat zoo?*]

Wanneer desondanks de My. Helenaveen op dezen weg blijft doorgaan dan komt dat omdat de directeur meent dit straffeloos te kunnen doen. Tot deze overtuiging draagt dit niet weinig bij het feit dat deze heer in zijn kwaliteit van directeur der My. Helenaveen allerwege met consideratie wordt behandeld.

Hij durft het dan ook aan ons [*P. L. Steenhart S. Steenhart*] door vrees aanjaging te verhinderen dat dit conflict zich uitbreidt tot een gemeenschappelijke actie van alle gedupeerden. [!]

Reeds zijn er gedreigd met de wraak van den directeur, wanneer zij aanraking met ons mochten zoeken. Dus pachters, die met de huur achterstallig zijn, moeten er in dit geval op rekenen geexecuteerd te worden.

Uit deze feiten blijkt dat bij den directeur de wil ontbreekt om de pachters gunstige bestaansvoorwaarden te verschaffen.

Het is daarom te verwachten dat de heer Bos, eventueel daartoe aangemoedigd door heeren commissarissen, de Juliana Hoeve zal trachten te verhuren voor f75.- of meer per hectaren. [*Is die vrij?*]

De op die boerderij wonende schijnpachter W. van Esseveldt [*?*] is een ernstige schadepost voor de Mij. Helenaveen. Dat bedrijf levert zeer geringe oogsten op en daarenboven heeft die man als zijnde een gewezen turfgraver niet de bekwaamheid om een boerderij te besturen, zoodat het eene jaar de aardappelen bevriezen, het andere jaar de haver verrot, enz.

En het gaat er nu meer om die Esseveldt te vervangen door een kapitaalkrachtige pachter, die in staat is de Mij. Helenaveen te ontlasten van een schadepost van f30.000 à f40.000, maar of die pachter daardoor straatarm wordt, dat is voor de Mij Helenaveen geen bezwaar.

Zoo komt het dat wij in het algemeen belang de vrijheid durven te nemen Uwe Majesteit eenbiedig in overweging te geven Uw invloed als Beschermvrouw dezer maatschappij te willen aanvaarden, opdat de huidige directeur vervangen wordt door een ander, die meer eerbied voor de rechten der pachters bezit, en die de verliezen voorkomt, zoodat het onnoodig wordt die te verhalen op pachters en op arbeiders.

En mocht dit door de machtspositie van den heer Bos onmogelijk zijn - dan geven wij Uwe Majesteit eerbiedig in overweging Uwe Bescherming aan de Maatschappij Helenaveen

te willen onttrekken, opdat te minste daarmede geen reclame meer kan worden gemaakt.

w.g. P.L. Steenhart
S. Steenhart

Helenaveen 29 November 1923.

brief aan de Koningin Moeder (brief 2)

Aan enz. 29 Nov. 1923

Geven met den diepsten eerbied te kennen ondergeteekenden
beiden landbouwers wonende te Helenaveen, gemeente Deurne e.a.
dat zij sedert bijna 5 jaar huurders zijn van de Hendrik Hoeve der Mij. Helenaveen te Helenaveen,
dat bij het onderhandelen over de verhuring van de Hendrik hoeve, de directeur der Mij. Helenaveen deze boerderij heeft voorgesteld als bestaande uit zeer goede dalgrond, welke den pachter een ruime winst oplevert, zoodat een huurprijs van f125 per hectare gemakkelijk kan worden opgebracht, dus zeer zeker een huur van f90. zooals door ondergeteekenden moet worden betaald.
dat de directeur der Mij. Helenaveen ondergeteekenden om nadere inlichtingen betreffende de Hendrik-hoeve naar de z.g.n. pachter J. R. Boerma van de aangrenzende Emma-hoeve heeft verwezen, die beide boerderijen als een geldwinning heeft voorgesteld, om welke reden hij zelf reeds aan zijn tweede huur was en die verklaarde dat hij ongeveer een even hooge huur moest betalen als onder-geteekenden zouden moeten geven;
dat de directeur dezer Mij, tegen ondergeteekenden heeft beweerd dat de Mij. Helenaveen er naar streeft, dat aan weerszijden van haar kanaal een rij boerderijen komt te staan bewoond door welgestelde landbouwers;
dat in werkelijkheid de grond van de Hendrik-hoeve evenals van de Emmahoeve en van meerdere boerderijen van zeer geringe vruchtbaarheid is hetgeen Uwe Majesteit nader uiteengezet zal vinden in bijgevoegd schrijven van April 1923 door een der ondergeteekenden van den Raad van commissarissen dezer Mij. gericht,
dat verder is gebleken dat de zoo welvarende pachter Boerma een gewone zetboer wa, die voor een weekloon werkte en dien deze maatschappij dit voorjaar heeft ontslagen daar hij onbruikbaar was geworden om de publieke opinie ten gunste van de Mij. Helenaveen te beinvloeden en ook omdat zijn bedrijf zooveel verlies opleverde. [*Wie is de opvolger*?] dat deze herfst den Mij. Helenaveen de Emmahoeve, welke boerderij zij dit jaar in eigen exploitatie heeft gehad, heeft verhuurd voor f75 per hectare, niettegenstaande de waarde van den oogst 1923 gemiddeld minder dan f75 per hectare bedraagt, zoodat alle onkosten als bemesting, arbeidsloon, paardenwerk, enz., bij zoo'n pacht verloren zijn;
dat ondergeteekenden nog ieder jaar de Hendrik hoeve met verlies hebben geexploiteerd en de schade door hun geleden - berekent naar hetgeen zij redelijkerwijze van goeden dalgrond hadden mogen verwachten alleen voor de eerste vier huurjaren reeds f26126.59½ bedraagt;
dat reeds meerdere pachters door het huren van een minderwaardige boerderij der Mij. Helenaveen aanzienlijke verliezen hebben geleden, maar dat nog nimmer daarvoor schadeloosstelling is verleend; [*nooit gevraagd?*]
dat de Mij. Helenaveen de aan ondergeteekenden rechtens toekomende schadeloosstelling algeheel miskent, ofschoon zij zonder bovengenoemd bedrag, de Hendrikhoeve nimmer aan ondergeteekenden had kunnen verhuren, maar dat hij zich beijvert om het huurcontract zonder meer te doen ontbinden.
Redenen waarom ondergeteekenden het wagen zich tot Uwe Majesteit te wenden met het eerbiedig verzoek als beschermvrouw der Mij. Helenaveen Uw invloed te willen aanwenden opdat zij schadeloos gesteld worden voor de schaden die zij de schuld van de Mij. Helenaveen reeds hebben geleden en nog zullen lijden.
Hetwelk doende

w.g. P.L. Steenhart
S. Steenhart

Helenaveen 29 Nov. 1923.

5 juni 1924 Maatschappij 'Helenaveen'

Helenaveen, 5 Juni 1924

Den Hoogwelgeb. Heer Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen
Huize Heidepark Hilversum

Mijnheer!
Onder terugzending der mij met uw schrijven dato 29 Mei j.l. toegezonden stukken heb ik de eer en naar aanleiding van het schrijven dato 10 Mei j.l. van de gebroeders P.C. en J. Steenhart, pachters der "Hendrik-Hoeve" alhier aan Hare Majesteit de Koningin-Moeder het volgende mede te deelen.
1o. De beide in 1925 vrijkomende hoeven zijn:
1. de "Wilhelmina-Hoeve", deze hoeve is in 1908 gebouwd en is van af dat jaar verhuurd geweest aan Joh. van Mullekum. Deze van Mullekum was veenarbeider en werd financieel geholpen onder meer door een renteloos voorschot van f1000.- uit het Koningsfonds. De voorschotten werden allen op tijd terugbetaald.
Joh. v. Mullekum heeft een eigen bedrijf gekocht waarop hij dezen winter gaat wonen.

van Stockum

26 mei 1891 H van Stockum en G. Buis
Vroeger was Buis een nieuw huis beloofd. Dit is thans slecht water. de huur is te hoog. 50 ct voor tabaksland is veel te duur. hij heeft 2½ hect. verder nog 1/2 hectare bouwland a 25 ct.
v. Stockum bewoont hetzelfde huis als Buis. hij zegt dat zij er zoo op aan worden gekeken alsof zij allen krijgen van het Koningsfonds.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1924 Stokkum van broedeieren 13 0,72
31 december 1924 Stokkum van broedeieren 13 0,90
31 december 1924 Stokkum van broedeieren 13 0,90
31 december 1924 Stokkum van broedeieren 15 0,80
26 september 1928 Stokkum van fazanthaan -1,25

Stokman

26 november 1915 **achterstand.**
De directeur deelt mede dat Stokman, een tuinder, die uit de Hmeer kwam, en tegen is gevallen eene schuld heeft van f1100.- ofschoon hij nog een erfenis van f2200 heeft gebeurd (die erbij ingenomen is), blijft hij in gebreke de pacht te betalen.
Wordt besloten hem de pacht op te zeggen.

4 februari 1916 Verder dat de tuinder Stokman er met den deurwaarder zal worden uitgezet. Zijn achterstand was zoo hoog opgeloopen wegens voorschotten voor kunstmest door de Mij verstrekt.

Stommels

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren '30, betekende dat meteen zo'n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder "wilde" voetbalclubs. Zo had "boven" een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27

september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

Storms

3 juni 1925 Het hoofd van de school van Helenaveen, L. Theelen, vraagt verlof voor onderwijzer Storms om op zaterdag 6 juni e.k. de subdiaconale wijding van diens broer te kunnen meemaken.

20 augustus 1925 EXAMEN HOOFDAKTE.
Roermond. Geëxamineerd 8 mannelijke candidaten. Geslaagd E Th J M Peters, Melick; A P H Post, Weert en J H H Storms, Helenaveen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1923 Storms raam - 6 kg 3,00
31 december 1923 Storms raam+6 kg honing f4.-+40 kg slingerhoning f14.30 17,30
19 november 1926 Storms J. luidspreker -5,00
31 december 1933 Storms-Rey 12 kg honing, amballage terug!3,50
31 december 1933 Storms-Rey 5 kg honing 1,70

Strijbosch

14 mei 1891 Hendricus Strijbosch werkzaam op het fabriek.
Hij beklaagt zich het slechtste huis te hebben in heel het veen, op 3-4 plaatsen zijn er stukken uit. Nu zij verdacht zijn, is hij bevreesd dat er niets aan het huis zal gebeuren en dan zal hij het Veen uitmoeten.
vr. Waarom hebt gij geen ander huis gevraagd?
a. Ik heb lang in mijn huis gewoond. Wij hebben dezen winter een slechte tijd gehad Men kon wel voorschot krijgen, doch ik heb dit niet gedaan. Dezen winter heb ik in 14 dagen niets verdiend, dikwijls een klein beetje - 3 a 4 gld per week - nu gaat het goed.

20 augustus 1905 HELENAVEEN. Zondag j.l. droeg onze vroegere dorpsgenoot, de WelEerw. heer F. Strijbosch, Missionaris van het H. Hart te Tilburg, alhier zijne eerste plechtige H. Mis op.
Geheel de gemeente bijna stemde met het feest in, want van de meeste huizen wapperde de vaderlandsche driekleur, terwijl men van af de woning van den jeugdigen priester tot aan de kerk, een goede tien minuten gaans, den weg versierd had met frisch groen, waarin hier en daar een lief bloempje prijkte.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1926 Strijbos J., Meijel 18 bos riet -18,00
5 oktober 1928 Strijbos J., Meijel verkoop ? oude kippen of 39 kg à 55 cent 21,45
5 oktober 1928 Strijbos J., Meijel verkoop 25 haantjes of 23½ kg à 80 cent 18,80
31 december 1939 Strijbos, Heitrak bijenkast 1,50

Stuljens

16 augustus 1900 **HALTE HELENAVEEN HORST.** Zaterdag voormiddag omstreeks half negen had alhier in het oud turfstrooiselfabriek van de Maatschappij Griendtsveen een bedroevend ongeluk plaats. De arbeider A. Stultjens, oud 29 jaar geboren en wonende te Nederweert, tijdelijk alhier werkzaam, werd door een stuk ketting dat brak, aan het been getroffen. Het been scheurde hem van af den enkel tot aan de knie open, waardoor eene 20 centimeter lange wonde ontstond. De verwonde is per trein naar het Liefdegesticht te Helmond overgebracht, om aldaar ten koste van voormelde

maatschappij te worden verpleegd. Hoewel de wonde een vreeselijk aanzien heeft is zij toch niet levensgevaarlijk. Aan schuld of opzet behoeft niet te worden gedacht.

Suring

15210 6 november 1894 **Nadere oproeping van Onderwijzers.**
Op eene jaarwedde van f600.- worden gevraagd: TWEE ONDERWIJZERS, aan de openbare scholen dezer gemeente, als een te LIESSEL en een te HELENAVEEN.
Stukken in te zenden aan den Burgemeester van *Deurne en Liessel* vóór 20 November e.k.

15215 1 december 1894 — id. voor onderwijzer te Deurne: H. A. W. Suring, te Uden; P. J. Lichtenvelde, te Mook; W. H. Nouwen, te Weert; P. J. H. Römkens, te Vaals; P. H. Wuts, te Herkenbosch; P. A. Andriessen, te Tegelen; M. Hendrikx, te Venray ; — id. te Helenaveen: H. W. A. Suring, te Uden; P. H. J. Römkens, te Vaals; P. H. Wuts, te Herkenbosch; M. Hendrikx, te Venray.
15220

Swalue

14 september 1875 Bevallen: [...] - E. L. Swalue, geb. Middendorp, Z, Helenaveen. - [...]

15225 23 september 1875 Aan allen, die ons hunne deelneming toonden bij de geboorte van onzen Zoon, Betuigen wij onzen hartelijken dank.
E. B. SWALUE.
E. L. SWALUE-MIDDENDORP.
Helenaveen, 20 Sept. 1875. (3227)
15230
12 april 1877 **BEDE OM HULP.**
Voor twee Zusters, die door tegenspoed, waaronder ook ziekte, in tijdelijke ongelegenheid verkeeren, vraag ik geldelijke ondersteuning. Uit den hoogst fatsoenlijken stand, valt het haar zwaar, te meer op haren hoogen leeftijd, een
15235 beroep op de algemeene liefdadigheid te moeten doen. Doch het is onvermijdelijk. Familieleden, die tot nu toe haar steun waren, zijn haar allengs door den dood ontvallen. Zij zien thans uit naar menschenvrienden, gezind haar te helpen. Mage haar hoop niet beschaamd worden.
Elke gave zal ik vermelden en ben bereid nadere inlichtingen te geven.
15240 J. A. T. SPERNA WEILAND, *Predikant*.
Vergeijk (N.-Brabant), 8 April 1877
Ook de Heer SWALUE, Predikant te Helenaveen, is tot ontvangst van giften bereid. (515)/(8953)
In dank ontvangen: Postmerk Arnhem, motto *Fox Quadrille*, f4.15
15245
19 september 1877 [...] Beroepen naar Breskens E. B. Swaluë, te Helenaveen; [...]

30 april 1879 Beroepen naar Asten, [...] E. B. Swalue, te Helenaveen; [...]

15250 5 juni 1883 overleden: E.B. [=Edelhardus Bernardus] Swalue, dominee.
[Het grafteken is een eenvoudige, ovale steen met de woorden: E.B. Swalue, geboren 11 februari 1839, gest. 5 juni 1883. Rom, 1:16]
Weduwe is Elisabeth Louise Middendorp.

15255 21 juni 1883 Op den 5n Juni overleed, na een kortstondige maar hevige ziekte, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, E. B. SWALUE, in leven Predikant te Helenaveen, mij nalatende zes Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen. Hij bezweek ten huize van zijn vriend, den WelEerw. Zeergel. Heer W. SNELLEN, Predikant te Eindhoven, waar hij met de meest hartelijke zorg en liefde werd verpleegd. (2398)
15260 E. L. MIDDELDORP.
Wed. E. B. SWALUE.
Helenaveen, 19 Juni 1883.
Eenige kennisgeving.
Wegens buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst.
15265

Swinkels

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1924 Swinkels broedeieren 14 0,90
31 december 1936 Swinkels nr 33; af f10.- voor kuikens zie pag. 213 -27,95
31 december 1940 Swinkels overgordijnen -28,50
31 december 1940 Swinkels overgordijnen -71,79
8 april 1935 Swinkels J. 500 boomstokken -7,50

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H115 J. Swinkels nieuw H100

van Swol

2 mei 1903 - Met genoegen kunnen wij melden, dat het salaris van de volgende postboden door den Minister van Waterstaat is verhoogd, ingaande op 1 April:
[...] ; A. van Swol te Helenaveen f35 en J. Crommentuijn te Helenaveen f50; [...]

Tabor

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen.
Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

4 december 1937 **BURGERLIJKE STAND VAN**
DEURNE. Geboren: Annigje d. van Joh. Schonewille en van E. Tubor te Helenaveen. [...]

21 september 1942 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 29 Aug.-11 Sept. Geboren: [...] Jan, z.v. J. Schonewille en E. Tabor te Deurne, Helenaveen;

van Teeffelen

26 mei 1891 van Teeffelen
heeft de post aangenomen. dientengevolge is hij moeten verhuizen. nu verwoont hij 50 gld. hij heeft weiland moeten veranderen en nu betaalt hij hiervoor evenveel als best tabaksland. anderen betalen voor tuinland evenveel als hij voor bouwland.

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen.

Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

2 maart 1922 Schrijven van L. Theelen aan de burgemeester van Deurne waarin hij voorstelt om aan de heer van Teeffelen, kwekeling, die gedurende 5 weken aan drie klassen naar best vermogen zijn krachten heeft gewijd, toe te kennen een vergoeding van 100 gulden. Hierover is overleg gepleegd met collega van Roosmalen en de vader van de kwekeling.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1931 Teeffelen A. van collectie Goulmy -3,75
16 januari 1928 Teeffelen G. van boekweitmeel -1,25
31 december 1936 Teeffelen G. van entstof -3,00
5 februari 1926 Teeffelen G.J. van turf halen, pootaardappelen f6.-, stro [geschat]-20,00
15 maart 1930 Teeffelen G.J. van 85 kg aardappelen -2,55
28 maart 1930 Teeffelen G.J. van kuikens, 225 ei à f0.74; 32 l petroleum+f10.- broedloon+fooi -35,00
30 april 1930 Teeffelen G.J. van pootaardappelen -0,84
15 oktober 1930 Teeffelen G.J. van 4 boogkorven (geleverd 27 kg slingerhoning+ 4 kg was) -18,00
28 juni 1926 Teeffelen G.J. van zaad A. Hobbel -3,33
26 januari 1923 Teeffelen J. van 200 kg thomasslakken -5,92
28 januari 1923 Teeffelen J. van 500 kg ongebluste kalk -6,50
15 januari 1928 Teeffelen J. van werkloon 4, 7, 11 en 14 januari -4,00
31 december 1929 Teeffelen J. van -14,00
18 januari 1930 Teeffelen J. van -10,00
31 juli 1930 Teeffelen J. van 12 kg kersen 2,40
31 december 1930 Teeffelen J.G. van trephine f2.10+serum f10.- -12,10
31 december 1931 Teeffelen J.G. van entstof 220x3½ cent -7,70
15 januari 1928 Teeffelen Jan van turf+vracht -32,00
31 december 1936 Teeffelen Th. van 150 broedei -6,00
31 december 1937 Teeffelen Th. van schoolhok+90 jonge hennen 245,00
31 december 1922 Teeffelen van lesgeld voor 77 lessen! 100,00
24 februari 1923 Teeffelen van 1 kar stalmest f2.-+vracht kali f1.-+thomasslakken f0.40 -3,40
1 mei 1923 Teeffelen van boogkorf+12 ramen+strokast+9 ramen -2,50
12 mei 1923 Teeffelen van turf 2 dagen rijden en 1 dag afkruien -11,00
1 december 1923 Teeffelen van rekening vrachten 0,00
6 juli 1924 Teeffelen van zaad f8.62, 150 kg eetaardappelen f8.25, 30 [kg?] pootaardappelen -18,67
20 augustus 1924 Teeffelen van 23 kg maismeel à f11.60 -2,70
11 februari 1925 Teeffelen van 100 kg gemengd korrelvoer -15,60
7 maart 1925 Teeffelen van 40 kg korrelvoer -6,16

16 mei 1925 Teeffelen van 50 kg week- en 50 kg hard kippenvoer -17,45
5 juni 1925 Teeffelen van 100 kg hard en 50 kg week kippenvoer -25,45
6 juni 1925 Teeffelen van kuikenvoer -10,50
28 juli 1925 Teeffelen van 100 kg ochtendvoer, 200 kg hardvoer -45,00
15395 21 augustus 1925 Teeffelen van 100 kg ochtendvoer+150 kg korrelvoer+50 kg grit -
44,25
22 augustus 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+ 50 kg korrelvoer -17,50
1 september 1925 Teeffelen van 100 kg ochtendvoer+100 kg korrelvoer+50 kg grit
-35,70
15400 22 september 1925 Teeffelen van 100 kg ochtendvoer+150 kg korrelvoer -38,14
1 oktober 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+50 kg korrelvoer -16,15
7 oktober 1925 Teeffelen van 100 kg ochtendvoer+100 kg korrelvoer -31,30
23 oktober 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+100 kg korrelvoer -29,85
4 november 1925 Teeffelen van 120 kg korrelvoer -16,92
15405 7 november 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+120 kg korrelvoer -25,52
24 november 1925 Teeffelen van 150 kg korrelvoer -21,60
1 december 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+120 kg korrelvoer -25,88
14 december 1925 Teeffelen van 50 kg ochtendvoer+20 kg korrelvoer -20,48
28 december 1925 Teeffelen van 20 kg korrelvoer -2,92
15410 27 januari 1927 Teeffelen van 50 kg v.d. Vens patentbloem -11,35
3 maart 1927 Teeffelen van 50 kg v.d. Vens patentbloem -11,20
25 augustus 1927 Teeffelen van 50 kg bloem -11,35
31 december 1927 Teeffelen van 200 broedeieren 12,00
31 december 1927 Teeffelen van -10,20
15415 15 december 1930 Teeffelen van varken -49,95
31 januari 1931 Teeffelen van 120 kg aardappels à 3 cent -3,60
31 december 1931 Teeffelen van varken -35,67
31 mei 1932 Teeffelen van 2,25
31 december 1932 Teeffelen van rit Tongelre, Eindhoven 88 km 7,50
15420 31 januari 1936 Teeffelen van -11,80
29 februari 1936 Teeffelen van -11,20
31 maart 1936 Teeffelen van -14,51
30 april 1936 Teeffelen van -13,67
31 mei 1936 Teeffelen van -15,97
15425 30 juni 1936 Teeffelen van -12,31
31 juli 1936 Teeffelen van -17,36
31 augustus 1936 Teeffelen van -13,58
30 september 1936 Teeffelen van -11,64
31 oktober 1936 Teeffelen van -15,28
15430 30 november 1936 Teeffelen van -15,00
31 december 1936 Teeffelen van -14,24
31 januari 1937 Teeffelen van -9,75
28 februari 1937 Teeffelen van -9,09
31 maart 1937 Teeffelen van -14,36
15435 30 april 1937 Teeffelen van -11,06
31 mei 1937 Teeffelen van -9,72
30 juni 1937 Teeffelen van -13,44
31 juli 1937 Teeffelen van -12,40
31 augustus 1937 Teeffelen van -12,33
15440 30 september 1937 Teeffelen van -15,55
31 oktober 1937 Teeffelen van -11,14
30 november 1937 Teeffelen van -11,33
31 december 1937 Teeffelen van -10,69
31 januari 1938 Teeffelen van -9,34
15445 28 februari 1938 Teeffelen van -8,12
31 maart 1938 Teeffelen van -9,26
30 april 1938 Teeffelen van -8,55
31 mei 1938 Teeffelen van -9,76
30 juni 1938 Teeffelen van -10,76
15450 31 juli 1938 Teeffelen van -9,44
31 augustus 1938 Teeffelen van -12,21
30 september 1938 Teeffelen van -12,69
31 oktober 1938 Teeffelen van -11,58
30 november 1938 Teeffelen van -10,45
15455 31 december 1938 Teeffelen van -13,60
31 januari 1939 Teeffelen van -9,97

28 februari 1939 Teeffelen van -7,13
31 maart 1939 Teeffelen van -9,71
30 april 1939 Teeffelen van -11,95
31 mei 1939 Teeffelen van -10,78
30 juni 1939 Teeffelen van -10,82
31 juli 1939 Teeffelen van -13,71
31 augustus 1939 Teeffelen van -23,54
30 september 1939 Teeffelen van -10,65
31 oktober 1939 Teeffelen van -9,38
30 november 1939 Teeffelen van -6,72
31 december 1939 Teeffelen van -8,80
31 januari 1940 Teeffelen van -8,84
31 maart 1940 Teeffelen van -16,50
31 juli 1940 Teeffelen van -7,96
31 augustus 1940 Teeffelen van -3,77
30 september 1940 Teeffelen van -8,68
31 oktober 1940 Teeffelen van -7,60
30 november 1940 Teeffelen van -14,51
31 december 1940 Teeffelen van -18,50
31 januari 1941 Teeffelen van -5,03
28 februari 1941 Teeffelen van -8,02
31 maart 1941 Teeffelen van -11,00
30 april 1941 Teeffelen van -9,78
31 mei 1941 Teeffelen van -4,02
30 juni 1941 Teeffelen van -3,74
31 juli 1941 Teeffelen van -12,07
31 augustus 1941 Teeffelen van -9,68
30 september 1941 Teeffelen van -9,82
31 oktober 1941 Teeffelen van -7,01
30 november 1941 Teeffelen van -10,79
31 december 1941 Teeffelen van -9,62
31 januari 1942 Teeffelen van -5,51
28 februari 1942 Teeffelen van -15,37
31 maart 1942 Teeffelen van -7,14
30 april 1942 Teeffelen van -11,50
31 mei 1942 Teeffelen van -10,50
30 juni 1942 Teeffelen van -14,58
31 juli 1942 Teeffelen van -7,25
31 augustus 1942 Teeffelen van -20,30
30 september 1942 Teeffelen van -12,50
31 oktober 1942 Teeffelen van -12,18
30 november 1942 Teeffelen van -4,03
31 december 1942 Teeffelen van mangels 0,00
31 januari 1943 Teeffelen van -1,86
28 februari 1943 Teeffelen van -6,01
31 december 1926 Teeffelen van rekening -6,50
11 november 1927 Teeffelen van consumptieaardappelen, turf halen -11,20
31 december 1942 Teeffelen van 30 kg (geelvlezig) 0,00
10 april 1929 Teeffelen van G.J. [J.G.] 20 kg suiker 2,00
31 december 1932 Teeffelen van, Kl(erks) mestvaalt betonrand f4.50 -4,50
31 oktober 1931 Teeffelen/Geffen A. van monsterpakket sigaren Goulmy -23,68

27 september 1935 **Voetbalvereniging**

Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld

nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H59 G.J. van Teeffelen nieuw H56

28 augustus 1940 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Opgave van 17-23 Augustus 1940 Geboren: [...] Lambertus G., z.v. G.H. van Teeffelen en J. E. Klerks, Helenaveen; [...]

1943 TE HUUR gevraagd een knecht om alle voorkomende werkzaamheden te verrichten. Tevens te ruil tegen jongvee twee kalfvaarzen, aanstelling 15 Jan. bij H. van Teeffelen, H 56 Helenaveen

Terpstra

30 juni 1941 De directeur deelt verder nog mede dat de pachter Terpstra weg zal moeten in verband met de slechte behandeling van het land.

Theelen

3 januari 1922 Raadsvergadering te Deurne Op Zaterdag 31 Dec. [1921] des nam. 3 uur.
De Voorz. Allereerst zal ik aan de orde stellen het verleenen van eervol ontslag aan mejuffr. v. d. Manakker, onderwijzeres te Helenaveen, ofschoon het niet op de agenda staat. Mejuffr. Manakker heeft nl. eervol ontslag aangevraagd in het vooruitzicht van haar benoeming te Helden, zoodat wij ze dus over 1½ maand kwijt zijn.
v. Oers Daar zitten we toch maar weer beroerd mee te kijken, kunnen we dien datum niet wat verschuiven?
Voorz. Het is nu eenmaal in haar instructie vastgelegd, dat de opzegtermijn maar 1½ maand is.'t Is haar goed recht dat zij ontslag aanvraagt.
v. Oers Toen Theelen in Venray weg wou hielden ze hem ginder ook tegen z'n zin vast. Daar ging het dus wel, waarom zou het hier dan niet gaan.
Voorz. We kunnen niemand vast houden daar in een zeker tijdperk de benoeming moet geschieden. Ik erken dat het voor de school te Helenaveen zeer onaangenaam is. Echter mej. Manakker ontzeilt de moeilijkheid door voor dat zij benoemd is in Helden hier reeds ontslag aan te vragen.
v. Oers Dan moeten we zoo iemand geen eervol ontslag geven.
[…]eelen heeft me anders ge[…] in Venray wel met hem zoo ?
Voorz. Dat doet niets ter zake de clausule luidt eervol ontslag binnen drie maanden.

11 februari 1922 inschrijving in de gemeente Deurne vanuit Venray. Adres H 23 Helenaveen, H 21 Schoolstraat

15 februari 1922 **Echtpaar Theelen-Mertens komt in Helenaveen wonen.**
Met ingang van de tweede helft van de maand februari 1922 wordt Leo Theelen hoofd der school in Helenaveen en verhuizen zij midden februari daar naar toe. Het salaris in Venray over januari 1922 is 215 gulden en over maart in Helenaveen f268.33. Februari wordt in tweeën gedeeld: f107.50 en f134.16. Het was dus een financiële stap vooruit van ongeveer 25 procent.

De tuin van Leo Theelen in Helenaveen, tussen 1922 en 1944

15 februari 1922
In februari 1922 betrekken Leo Theelen en zijn vrouw Cecilia Mertens het **"schoolhuis"** van de Openbare Lagere School te Helenaveen. Zij zijn net een half jaar getrouwd; hij is pas benoemd tot hoofd der school.
Bij de aanstelling door de gemeenteraad van Deurne werd bedongen dat hij ook cursussen zou moeten geven in tuinbouw en dergelijke. Er lag een grote tuin omheen, er was nog ruimte rond de school geschikt voor dit soort activiteiten. Het huidige grasveld met zijn monumenten voor de kerk van Helenaveen was allemaal tuin van de schoolmeester.
De huishuur was zeer laag, ongeveer 300 gulden per jaar. Daarbij was het huis zelf zeer groot en van gemakken voorzien. Elektriciteit kwam echter pas in 1939, maar dat gold voor het gehele dorp.
Hij ging zich hiervoor specialiseren in bijen houden, kippen houden en fruit.
In de tuin stonden al veel **fruitbomen**, die door het vorige hoofd der school waren geplant, o.a. met oude appel- en perenrassen. De Maatschappij Helenaveen had via het Koning Willem III fonds bijgedragen aan de kosten.
In het kasboek wordt de verkoop gemeld van vele honderden kg appels elk jaar aan mensen tot ver buiten het dorp. De geldelijke opbrengst was navenant niet hoog. Er was ook een moestuin, e.d. In het staatje hieronder vindt u de planten die er gegroeid moeten hebben.
Voor de **imkerij** volgde hij cursussen in Boxtel en nam al direct contact op met andere imkers, o.a. de directeur van de Honingzeemerij Meijel, de heer Houben. Hij moest heel wat avonden [met de motor?] naar Boxtel voor de theoretische en praktisch kennis. Zij hebben samen ook een voordracht in Boxtel voor de NCB gehouden over strokasten voor bijen.
Voor het **kippenvermeerderingsbedrijf** verwijzen we naar een ander bestand met uitgebreidere informatie.
Ook dit nam hij voortvarend ter hand: hij kwam in Helenaveen wonen en direct werd een groot deel van de tuin afgezet als uitloopruimte van de kippen. Er kwamen ook overal hokken. Daarnaast kwamen er ook pauwen en fazanten in aparte hokken.
Op 16 december 1922, dus een half jaar na hun intrek in het huis, worden 400 bloembollen gekocht die wel in de **tuin** geplant zullen zijn. De tuin die naar onze maatstaven een enorm oppervlak had, werd doorsneden door grindpaadjes. Er was ook een soort rotonde (volgens een tekening). Binnen de rotonde werden volgens een niet gedateerd schetsje 30 crocussen (gew[?]) in de buitenring, 26 blauwe druifjes in de middenring en 20 schilli siberica in het centrum geplant. In de vier hoeken om de rotonde heen werden twee keer 50 darwin gepoot, en waarschijnlijk [elders] 100 tulpen dubbel (rood). Deze rotonde en toevoerpaden lag langs de weg, links van het huis, waar nu de langwerpige uitbouw is van het [nieuwe] "klooster".
Voor het huis lag een onbegroeid stuk met een 1 m hoog hek als afscheiding met de straat. Zo is het tenminste op de foto van het huis met Fien Zeegers op de voorgrond (omstreeks 1930). Rechts voor het huis groeide een hoge boom. Aan de zijkant was het huis begroeid met klimop, er stond een treurwilg vlakbij.
In de achtertuin was een grote schommel, een lange lattenbank, onder de overkapping stonden tuinstoelen.
In de tuin stonden veel bijbouwen, kippenhokken, een bijenstal, een afdak, waarachter Leo Theelen met flobertkogels kon schieten, fazantenhok, e.d. Er liep ook een grote St Bernardshond rond, waarvoor elk jaar trouw hondenbelasting eerste klas betaald werd.

Aanwezige fruitbomen en andere planten in de tuin, genoemd in het kasboek

16 februari 1922
aardappels, eigenheimer
aardbeien
asperges
augurken
appels: bellefleur, cox orange, court-pendu, goudrenet, perzikroode zomerappel, prinsenappel, renet de Comer (?), sterappels, sterrenet, streepjesappel, zoete appel, zure appel (yellow), Charlemowsky, Bezie chaumontel (?), prinsenappel der Duitscheid(?)
kruisbessen, roode bessen, zwarte bessen
peultjes, princesboonen, rentegevers, snijbonen, spekboonen, stamprinces, stokprinces, tuinboonen

 Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl

druiven
kersen: Mierlosche, witte Spaansche, witte kers, zoete morel, zure meikers, zwarte meikers, zwarte Mierlosche
bloemkool, koolplanten, roode kool, savoie
peren: oogstperen, juttepeer, soldat laboureur
perziken
pruimen
Monik(?)rozen, struikrozen
selderij
sla
wortelen

Het huis H21

5 januari 2005 Dochter Leny Henkens-Theelen schrijft op 5 januari 2005:
Beneden was de suite met schuifdeuren, die in de winter gesloten waren behalve met de feestdagen. Beide kamers hadden een kolenhaard. In de zomer waren vaak de tuindeuren naar het lommerrijke terras open en stonden er rieten stoelen.
Het kleine kamertje was achtereenvolgens: kinderkamer, piano(studie)kamer en naaikamer. Daar stond een potkacheltje, heel knus. Aanvankelijk stond daar ook de kerststal en boom en konden we daar bij de piano kerstliedjes zingen. Een mooie herinnering!
In de royale keuken was natuurlijk het fornuis, dat met turf werd gestookt en elke morgen moest worden aangemaakt, wilde je koffie kunnen zetten. Een van de eerste "klusjes" was dan ook: turf binnen halen – asbak legen – fornuis aanmaken e.d.
Boven was geen verwarming (vanzelfsprekend!).
Op de slaapkamer boven de suite stond een wastafel met waskom en lampetkan die elke dag gevuld moest worden en toiletemmer om het vuile water in mee naar beneden te nemen en soms een gebruikte po uit het nachtkastje.
Jerôme sliep bij Papa op de kamer boven de tuinkamer.
Fien op de kamer aan de voorkant met de meisjes of met één van hen.
Later gebruikten we ook de logeerkamer erbij.
Boven de keuken was de kleine zg meidenkamer, waar ook de mangel later stond (eerst geloof ik op de gang boven de voordeur). Later werd dat badkamer, 's winters verwarmd, omdat de schouw van de keuken erdoor liep.
Na de petroleumlampen in de 20-er jaren kwam carbidlicht via een installatie in de kelder, lampen met zg kousjes, die gloeiden, maar die niet stonken! Nog later werd het butagas en het gasstel 's zomers in de keuken om te koken, was een hele vooruitgang.
Fien was in haar eerdere betrekkingen in Tilburg en Eindhoven al gewend aan electrisch licht en stadsgas en waterleiding en vroeg dus argeloos, waar de knopjes zaten!! Wij hadden slechts een pomp voor water uit de regenput! Wonder, dat zij dit heeft volgehouden en niet, zoals de 2 huishoudsters toch weer terug is gegaan naar de toen meer geciviliseerde wereld!
Papa had een kaars op zijn nachtkastje staan. Wij niet, dat was te gevaarlijk.

Huishoudpersoneel bij de familie Theelen-Mertens te Helenaveen

16 februari 1922
Genoemd in het kasboek van Leo Theelen de volgende namen: Gerda, Miet, Anna, Mina Janssen, Fien, Tonia, Driekske Maessen, werkvrouw
Na (en waarschijnlijk ook voor) de geboorte van het eerste kind Truus op 11 augustus 1922 was er blijkbaar behoefte aan hulp in de huishouding. Destijds waren inwonende dienstboden zeer gewoon: jonge meisjes woonden in huis en deden de meest voorkomende huishoudelijke werkzaamheden.
Tot september 1922 was er een **werkvrouw** in het gezin. Verder zijn geen gegevens bekend. Ze wordt vermeld op gelijke hoogte als de winkelier, slager en melkboer. Totaal f400.- (na 18 augustus 1922). Eenzelfde vermelding tot October, nu f50.- (6 oktober 1922).
Ene **Gerda [Gertrud Henriette Batenbrock]** kwam daarna volgens het dagboek van Leo Theelen. Ze schijnt maar kort te blijven, één maand in november/december 1922. Daarna ging het blijkbaar weer zonder huishoudhulp, maar eind 1923 wordt ze weer genoemd. Jerome is dan net geboren. Het salaris is f5.- per maand, en ze krijgt ook nog reisgeld. Nader onderzoek in het archief levert een verrassing: Op 15 november 1922 wordt Gertrud Henriette Batenbrock ingeschreven in Deurne op adres H23. Ze komt uit Bottrop. Ze is aangekomen op 3 november 1922 en wordt op 2 januari 1924 weer

uitgeschreven. Ze is in Bottrop geboren op 22 oktober 1907 en is dienstbode.
Dat levert de uitleg van de reizen van Leo Theelen naar Duitsland, zoals vermeld in zijn kasboek:
25 december 1922 huur Gerda 15 november tot 15 december 1992 f5.- en f2.50 reisgeld
26 januari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 januari 33000 Mark, equivalent f5.12
23 februari 1923 reis naar Bottrop, huur t/m 15 februari 43500 Mark, equivalent met f5.
27 december 1923 Gerda krijgt f7.50 voor de periode 15 november tot 1 januari 1924
Een meid volgt begin 1924 Gerda op. Deze blijft veel langer. Haar naam kennen we niet, maar eind 1924 wordt voor f6.- zegels betaald voor **Miet**. Waarschijnlijk was Miet deze "meid". Ze ontvangt f12.- per maand.
Zeker is wel dat eind 1924 ene **Anna** haar opvolgt. Ze ontvangt f12.50 per maand. Waarschijnlijk blijft Anna tot en met half april 1926, dus in totaal anderhalf jaar.
Zij ontvangt in de maanden mei, juni, juli f14.-, daarna weer de f12.50 als daarvoor.
Ze blijft tot en met 10 april 1926, tot die datum worden rentezegels voor haar gekocht, vanaf5 februari 1925.
Dan volgt voor ruim 60 jaar **Fien Zeegers**. Natuurlijk wordt ze eerst gezien als een meid die waarschijnlijk maar enkele jaren zal blijven. Ze arriveert vanuit Asten met ervaring in Eindhoven en Tilburg. In zekere zin een stapje terug, omdat er in Helenaveen nog geen elektriciteit, gas en stromend water is. Ze is nog jong, ongeveer 17 jaar, en de vrouw des huizes verwacht haar vierde kind. De werkzaamheden zullen dan wel bestaan hebben uit de zorg voor de jonge kinderen en schoonmaken en koken. Ze was inwonend en kreeg dus ook kost en inwoning. Ze moest haar kamer (later tenminste) delen met de meisjes.
Het overlijden van Cecilia Theelen-Mertens, enkele maanden na haar aankomst in Helenaveen, kwam zeker als een verrassing. Fien kreeg plotseling een verantwoordelijke taak.
Ter versterking komt op 11 november 1926 een **huishoudster**, Fien houdt de titel meid. Voor de huishoudster werden in De Nieuwe Koerier en Limburger Koerier advertenties geplaatst. De huishoudster wordt ook iets beter betaald, nl. f15.- per maand. In juni 1927 is de huishoudster ziek. **Driekske Maessen** vervangt haar voor de periode 23 juni tot 16 juli 1927. In maart 1929 krijgt Fien een cadeau omdat ze 3 jaar in dienst is. **Mina Janssen** komt op 26 juni 1929 in dienst, er is dan een halfjaar geen huishoudster geweest.
In 1930 wordt de term huishoudster voor Fien gebezigd. Dat valt tenminste op te maken aan de afrekendatum, voor Fien elke negende van de maand, voor Mina de 26.
In mei 1930 wordt in maar liefst 5 kranten een advertentie opgegeven voor een **huishoudster**. Deze zal daarna wel snel begonnen zijn, want de betalingen gaan gewoon door, f7.50 per maand.
In 1933 wordt voor ene **Tonia** 39 weken zegels betaald.
Rond 1933 is Fien volledig ingeburgerd. In het kasboek wordt ze maar weinig meer genoemd als kostenpost. Ze doet zelfstandig boodschappen en rekent blijkbaar bij de baas af of betaalt uit de huishoudbeurs. Tot en met februari 1934 blijft deze situatie bestaan: Fien is huishoudster, er zijn waarschijnlijk meerdere opvolgers van Mina Janssen, zoals genoemde Tonia, wellicht familie van Fien. De uitbetaalde bedragen variëren namelijk nogal. Fien kwam uit Asten; als het daar kermis (eind juni) was kreeg ze een bedrag om feest te vieren.
Er is nog een werkster tot en met juli 1934, maar daarna moet Fien het alleen doen.
In 1930 en 1931 is er een knecht, maar een naam wordt niet genoemd. Fien ontvangt ook een loon, begin jaren dertig f20.- per maand, eind jaren dertig f24.- per maand. In 1938 is Fien 12,5 jaar bij de familie, ze ontvangt hiervoor een cadeau. De gehele periode worden *rentezegels* gekocht voor het ouderdomspensioen. Waarschijnlijk zijn niet alle betalingen opgetekend, want soms ontbreken ze. Maar uitgaande van een betaling per weer kunnen we voor Fien het aantal weken dat ze gewerkt heeft bepalen.

Gedetailleerd overzicht van inkomsten en uitgaven m.b.t. kippen, bijen en tuin

1 maart 1922			
1 maa 1922	100 kg patentkali en 100 kg superfosfaat	-9,40	7.328,85
1 maa 1922	50 kg chili-salpeter	-13,00	7.315,85
1 maa 1922	zaad, planten	-5,00	7.310,85
1 maa 1922	200 boonstaken	-7,00	7.303,85
1 maa 1922	10 bos erwtenrijshout	-2,70	7.301,15
13 maa 1922	50 kg kleipooters (roode star) f5.- en 50 kg nateelt (roode star)	-3,00	5.913,67

14 maa 1922		10 glasklokken	-6,00	5.907,67
15 maa 1922	werkloon	besproeiing "Br. Koningslust" 4 l carboleum	-3,60	5.904,07
25 maa 1922	Erkelens	snoeiwerk 3 dagen	-9,00	5.892,12
15 apr 1922		10 (Delftlandsche) Westlandse eenruiters	-22,50	6.082,00
1 jul 1922		40 boomstutten	-2,50	5.798,92
1 jul 1922		9 kippen, 4 broedkippen, broedeieren, 55 kuikens	-65,00	5.733,92
1 aug 1922		60 kg Charlemowsky en 40 kg gemengd afval	0,00	5.446,40
1 aug 1922		10 broeikasramen+10 glasklokken	-28,50	5.417,90
8 aug 1922		8 kg kleine pruimen, 15 kg perzikroode zomerappel en 20 kg Prinsenappel der Duitschers	8,74	5.426,64
17 aug 1922		100 kg afval (gemengd)	0,00	5.372,56
19 aug 1922	Buys	verkoop 80 kg jutteperen à 12 ct+40 kg zoete à 5 ct	11,50	5.384,06
19 aug 1922	Venlosche Veiling	verkoop 20 kg streepjesappels	3,14	5.525,70
19 aug 1922		40 kg Prinsenappel de Duitschers en 20 kg streepjes	0,00	5.525,70
25 aug 1922		20 kg mais à 12 ct+10 kg zemelen à 10 ct	-4,60	5.490,98
1 sep 1922	Erkelens	80 kg vroege appels	2,72	5.458,70
9 sep 1922		25 kg ochtendvoer	-4,00	5.638,39
5 okt 1922	Kerkhoff v.d.	verkoop appels 20 kg en 2 keer 25 kg op 12 okt voor in totaal	14,50	5.849,12
6 okt 1922		50 kg mais f6.10+10 kg zemelen f0.83+15 kg mais f1.80	-8,73	5.840,39
9 okt 1922	werkloon	werkloon (aardappels rooien)	-2,50	5.776,14
11 okt 1922	Erkelens	erwtenrijs en geleverde groente en planten	-2,50	5.763,79
22 okt 1922		400 kg schoofstroo voor bijenstal, onkosten	-10,00	5.701,39
27 okt 1922	Aarts W.	werkloon	-1,00	5.700,39
27 okt 1922	Woezik van	50 kg mais f6.15, dec 1922 kippenvoer	-14,65	5.685,74
28 okt 1922	Lenders	werkloon bijenstal	-5,50	5.680,24
29 okt 1922	Dekker H.	5 kg bijensuiker	-1,60	5.678,64
29 okt 1922	Verbugt Mertens J., Liessel	smid	-75,24	5.593,20
1 nov 1922	Krijnen-de Bie	verkoop 125 kg appels	2,25	5.591,93
2 nov 1922	Heur van Marechaussée	4 keer 25 kg verschillende appels: f5.- (sterappel, bellefleur, goudrenet, courtperdu)	0,00	5.591,93
2 nov 1922	Griendtsveen	verkoop 275 kg v.n. goudrenet+courtperdu en bellefleur	27,50	5.619,43
2 nov 1922		30 kg ochtendvoer+vracht	-5,00	5.613,31
4 nov 1922	Aarts W.	werkloon	-4,00	5.877,64
8 nov 1922	Dekker	vrouw Dekker: drager begrafenis	-1,00	5.701,14
30 nov 1922	Oers van	rekening nov	-50,00	5.711,12
1 dec 1922	C.T.V.?	inleggeld+contributie Coöperatieve Tuinbouw Vereniging	-3,00	5.708,12
1 dec 1922	Hendriks Dekker Beckers, enz	gezamenlijke rekeningen	-30,00	5.653,92
1 dec 1922	Klerks L.	rekening	-23,83	5.616,09
1 dec 1922	Oers van	december rekening	-49,00	5.559,84
6 dec 1922		50 kg maïs	-5,70	5.817,98
16 dec 1922		± 400 bloembollen	-2,00	5.770,17

	Beuken H.			
31 dec 1922	v.d.	verf	-4,50	5.727,07
31 dec 1922		kippengaas 100x1,8 m+100x1 m+50x0.5 m	-50,00	5.885,57
		betonstukken en 2,25 m hoekijzer		
31 dec 1922		geponst (f100.- betaald	-96,75	5.788,82
31 dec 1922		maïs en zemelen	-8,73	5.780,09
		5 broedkippen en 9 legkuikens en 10		
31 dec 1922		slachthanen	-40,80	5.739,29
31 dec 1922		55 eendagskuikens à 45 ct	-24,75	5.714,54
31 dec 1922		kippen- en kuikenvoer tot aug	-20,00	5.694,54

2 maart 1922 Schrijven van L. Theelen aan de burgemeester van Deurne waarin hij voorstelt om aan de heer van Teeffelen, kwekeling, die gedurende 5 weken aan drie klassen naar best vermogen zijn krachten heeft gewijd, toe te kennen een vergoeding van 100 gulden. Hierover is overleg gepleegd met collega van Roosmalen en de vader van de kwekeling.

1 juni 1922 Het **kasboek** heeft voor ieder jaar verschillende rubrieken en enkele specifieke onderwerpen:
inventaris, tuin en boomgaard, kippen en eieren, gebruiksartikelen, belastingen, boeken en tijdschriften, salaris en pensioenen, bijen, artikelen van blijvende waarde, auto. Vooral de eerste jaren werd het zorgvuldig bijgehouden, later werd het wat nonchalanter.

De eerste pagina bevat gegevens over de indeling van de tuin met kippenhokken, serre, e.d.:
st (zolder)
? rek (kelder) & glazenrek
[V]olière op zolder achterbouw
Kippenhok aan achterbouw
Bijenstal
Fazanthok tegen scheidingsmuur klooster
Hokken tegen gevel oude school
Serre tegen gevel oude school
Inventaris werkhuis
Verschillende kippenhokken, afrastering

De tweede pagina bevat wat gegevens over de auto (of auto's) Pontiac '27 sedan.
Dan een verzamelstaat van 1923 t/m 1941 m.b.t. de Rijksinkomstenbelasting.

Vervolgens een Inventaris voor de verzekering tegen brandschade d.d. Juni 1922 en een d.d. 1 Oct 1928 (p. 9).

Bladzijde 10 noemt de inbreng van beiden bij het trouwen.

Vanaf bladzijde 11 vinden we de bladen van inkomsten en uitgaven m.i.v. 21 Aug. 1921, d.w.z. 2 dagen voor hun trouwfeest.

2 juni 1922 Al heel snel krijgt L. Theelen – net zoals bij zijn eigen benoeming enkele maanden daarvoor - te maken met personeelsperikelen:
De notulen van de Raadvergadering van Deurne melden op 2 juni 1922 (pagina 109 en 110): Benoeming verdere sollicitanten, Theelen gaat met de burgemeester naar de Inspecteur die hem de vrije hand geeft.
Mej Veltmans wordt benoemd; Vacature van Roosmalen;
Ontslag Veltmans m.i.v. 1 oktober 1922

Het salaris van Leo Theelen in 1922 vergeleken met dat van 1918 in Helenaveen

31 december 1922 Het navolgende artikel komt uit één der kranten die via de Koninklijke Bibliotheek op Internet te lezen is. Ter vergelijking het salaris van Leo Theelen, hoofd der school in Helenaveen. Hij had een hoofdakte, maar toen nog geen(?) bijaktes. Hij had wel in zelfstudie boekhouden geleerd.
Salaris per maand in 1922 f268.33 en f138.50 pensioen per kwartaal. Hij heeft in dat jaar nog anderhalve maand in Venray gewerkt als onderwijzer tegen f215.- per maand. Dus aanmerkelijk hogere bedragen dan hier genoemd, 4 jaar eerder.
De huishuur van het schoolhuis in Helenaveen over 1922 bedroeg f59.50 op 7 oktober 1922 en op 4 november 1922 wordt f115.50 betaald onder vermelding van huishuur rest 1e h.j. t/m 16 augustus. Op 3 maart 1923 wordt het restant f131.25 betaald onder vermelding van huishuur over 1922: f350 – f175 = f131.25 [rare rekening!]
Maar hij heeft dan over 1922 betaald: f59.50+f115.50+f131.25 = f306.25. Dit komt

precies overeen met een huur van f350.- per jaar, want hij begint pas na 15 februari 1922 in Helenaveen.
De huishuur van het schoolhuis in Helenaveen over 1923 bedroeg f116.67 per 4 maanden, dus f350.- per jaar.

Onderwijzerssalarissen
108. Het is reeds meermalen gezegd – zie o.a. aanteekening 107 – dat meerdere Gemeentebesturen en Besturen van Bijzondere Scholen doen, wat ze kunnen, om de salarissen op een eenigszins voldoend peil te brengen.
*Een mooi voorbeeld op dit gebied, geeft de gemeente **Deurne** in Noord-Brabant. Ziehier de regeling:*
Onderwijzers ontvangen van f800 tot f1700 plus f200 voor de hoofdakte, plus f125 huishuur, plus f100 voor elke bijakte (vak j en boekhouden uitgezonderd) tot een maximum van f300. Een onderwijzer met enkel hoofdakte brengt 't dus tot f2025, maar kan door aktebezit klimmen tot f2325. Bovendien betaalt de gemeente de volle 7 pct. voor het pensioen. Wat ook nog het peulleschilletje van een f100 à f160 of meer beteekent.
Hoofden der scholen genieten van f1250 tot f2150, kunnen voor aktebezit, evenals de onderwijzers, nog f300 bekomen en natuurlijk komt ook hun pensioenpremie ten laste der gemeentekas.
Het hoofd in de kom der gemeente staat f100 boven zijn ambtgenooten en haalt dus f2250 minstens, met aktebezit f2550. De huurwaarde van de ambtwoningen der hoofden is vastgesteld in de kom op f350, Liesel en Neerkant f200, Helenaveen f230. Het geven van herh. onderwijs wordt beloond met f1,25 per lesuur
*De **Katholieke School** voegt hieraan toe: Welke stad, welk groote stad zelfs, kan nu nog tegen dit Peeldorp op?*
Staat Deurne met deze cijfers (den Haag uitgezonderd) niet het hoogste van 't heeleland? Amsterdam en Rotterdam, groningen en Utrecht, evengoed als Arnhem en Nijmegen doen het minder.
Bij zulk een bezoldiging kunnen en zullen de onderwijzers zich geven geheel en al, met hart en ziel aan hun opvoederstaak. Daar zullen zij in het maatschappelijk leven de plaats kunnen innemen, die past aan hun ambt. en zoowel 't een als 't ander zal krachtig ten goede inwerken op de resulatten van 't onderwijs.
Een "vivat" voor de Peelkoningin!
Een "vivat" moet ook uitgebracht worden voor de Koningin van de Maas, het Bestuur der Rotterdamsche Vereeniging voor Katholiek Onderwijs verblijdde zijn onderwijzers met de volgende verrassende circulaire.

Inventaris, schatting Juni 1922, ingaande 18 Juni 1922, Polis No 82939 bij N.C.B. brandschade

18 juni 1922

Geschatte waarde	f 6900.- (p. 8)		
5 kasten	f 500-	2 compl. serviezen	f 250-
7 tafels	f 150-	glaswerk	f 75-
25 stoelen	f 200-	gordijnen	f 200-
6 tuinstoelen	f 50-	tafellaken, handd., serv.	f100-
3 weenerstoelen	f 50-	tapijten, matten, loopers	f200-
1 canapé + 2 feaut.	f 200-	trapnaaimachine	f 100-
1 divan	f 25-	waschmachine	f 50-
1 fornuis	f 50-	waschgerief en manden	f 25-
2 kachels	f 200-	lavabo's + waschgerief	f 200-
2 pendules	f 25-	schrijfbureau	f 150-
1 regulateur	f 25-	5 kleine tafels	f 75-
1 wekker	f 10-	3 nachtkastjes	f 25-
3 horloges	f 50-	paraplu's en stokken	f 25-
goud en zilver	f 100-	strijkgerief	f 10-
schilderijen	f 50-	2 hanglampen	f 50-
5 spiegels	f 75-	kleine lampen, lantaarn	f 40-
beelden en stolpen	f 40-	rookgerief en sigaren	f 25-
boekenrek + boeken	f 250-	provisie	f 100-
muziekrek	f 50-	port-manteau	f 20-
1 manskleeren	f 400-	dranken	f 20-
1 vrouwenkl.	f 400-	kruiwagen	f 15-
1 kinderkleeren	f 100-	(kippen 1 Oct 1928 weggedaan)	f70-)
2 veerenbedden + toebeh.	f 500-	landbouwgerief	f 30-

	3 kapokbedden	f 300-	brandstof + aan mijten	f 60-
	3 houten led. + staalen matr.	f300-		----------
	1 ijzeren bed met matr.	f 50-		f6900-
	1 wieg met toebeh.	f 50-	Polis No 82939	
	2 fietsen	f 150-	De Onderl. Brandass. v.d. N.C.B.	
	1 piano	f 400-	verzekert tegen brandschade	
	potten en pannen+porsel.	f200-	voor 5 jaren.	
	koffers en kisten	f 50-	aanvang nemende 18 Juni 1922.	

	Premie	f3,57
	Poliskosten	f1,50
	Zegelkosten	f1,25

13 augustus 1923 Raadsvergadering te Deurne, op Vrijdag 10 Augustus [1923] des n.m. 3 uur
e. Verzoek van het hoofd der school te Helenaveen om vermindering huishuur. (Voorstel van Burgemeester en Wethouders om afwijzend te beschikken, omdat de woning in vergelijking met andere huurhuizen niet te duur is. (f350.)
De *Voorzitter* zegt dat de huur te Liessel f300 bedraagt en in Neerkant f250, en dat die bepaald worden naar het salaris, het geen echter door een L.O. wetswijziging niet meer zoo is als vroeger.
Goossens. Het is een mooi huis met tuin. Hier betaalt men voor een klein huisje net zooveel. Elke vergadering gaat het bijna over huizen en ieder jaar zijn er reparaties aan, daarom zou ik ze verkoopen, iemand zei al afbreken. Ik zou de huur in geen geval verminderen.
Voorzitter. Afbreken der huizen gaat niet en verkoopen evenmin.
Wordt besloten de huur te handhaven.

28 augustus 1923 bijdrage feest op 14 en 15 september f5.- [Door meester Theelen en echtgenote voor de jubileumfeesten]

EERSTE NOORD-BRABANTSCHE IMKERSDAG.

9 april 1925 Meijerijsche Courant: Artikel over de eerste imkerdag in Boxtel. Op 27 april ontvangt hij f26.- voor de reiskosten naar Boxtel. Het artikel volgt hieronder:
De Bijenhoudersbond van den "Noord-Brabantschen Christelijken Boerenbond" houdt op 15 April 1925 zijn eersten imkersdag te Boxtel n.m. 1 uur in de zaal van Hotel "Riche" te Boxtel.
Het doel hiervan is vermeerdering van kennis door het bespreken van belangrijke vraagstukken van veel belang voor de bijenhouderij, het opwekken van meerdere ambitie voor het zoo schoone en nuttige imkersvak.
Allerwege ondervindt het initiatief, genomen door het Bestuur, groote sympathie, tal van vereenigingen komen met flinke groepen. Ook belangstellenden zullen zeer welkom zijn. Zoo zal en moet de Imkersdag slagen. Trouwens het goed voorziene programma belooft veel.
De volgende inleidingen zullen gehouden worden:
In welke richting moeten bijenteelt en bond zich bewegen? Inleider de heer J.M. Lauwers te Esbeek;
Is het mogelijk maatregelen te beramen, tengevolge waarvan de imkers in het najaar tijdig te weten te kunnen komen, hoeveel de gewone honing waard is? Inleider de heer A.J.S. Derks, te Gemert;
Hoe kan het leveren van honing door de imkers aan de zeemerij bevorderd worden? Inleider de heer J. v.d. Sande te Berlicum;
Boekhouden bij de Bijenteelt. Inleider de heer S.W. van Ra te Bavel;
Bijenteelt Statistiek. Inleider de heer G. van Ravels te Teteringen;
Mijn eerste cursus en welke vragen men mij stelde. Inleider de heer F.J. van Pinxteren te Nuland;
Bijen en fruit. Inleider de heer A.H. Schreurs te Oirschot.
Mijn eerste cursus. Inleider de heer Augs. van Gijsel te Someren;
Uitkomsten van een jaar kastimkeren in een streek met goede dracht. Inleider de heer W.P.M. v.d. Horst te Roosendaal.
Verder staan nog de volgende demonstraties op het programma: Het vervaardigen van strookasten, door de heeren J. Houben te Meijl en L.H.H. Theelen te Helenaveen.
Demonstratie van den Stoom wassmelter van Mathfessel, door den heer W. Middel te Amsterdam.
[In het kasboek staat dat op 21 september 1923 hij een "opzetter bijenvolk van 21 kg"

koopt voor f5.- bij Houben te Meijel. Blijkbaar hebben ze elkaar daar leren kennen.
(p. 29) Daarna komen we de naam Houben niet meer tegen in het kasboek.]

Voetbalvereniging

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 augustus 1930 voetballers steun klein-voetballers f 1.-+f 1.- -2,00
31 december 1935 voetballers -10,00
8 september 1929 voetballers? H.V.V. -2,50

27 september 1935 Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

Vergadering plaatselijk comité voor huwelijksgeschenken

25 november 1936
Prinses Juliana op 25 nov '36

Welkom dank voor groote opkomst
doel bekend verloven Julia Lippe Biesterfeld
Verheugenis heele land door spontaan Nederl Gewesten
hoop versteviging Oranje...
den aanleg den ? hulde 100 jarigen zoo wij
Brabanders gelukkig aanstaande is.
toegelicht: verschillende provincies
Sasse van IJsselt geroepen altijd aanhoudelijk geweest
? vers? versnippering van krachten
een nationaal cadeau: 7 januari huwelijk -
Dr Wiegersma
uitgelegd raadsleden voorzitters ? van den ingezetenen
Pastoor Domine's enkele notabelen o i in dammen
terug kwamen vrijkopen niemand vergeten bij voor
baat excuus laat ?heid. 1e plaats in >
making ver? v/dr Velden graag ge? hoog.
jaren in eere
Collecte splitsen parochies
aangewezen pastoors en dominé's eereleden
collecten kan worden gehouden
volstaan de inleiding
verzameling van gelden

patronage van comité voor elk kind een kwartje
voor kinderen een kinderfeest. Begrooting bestemd
voor de kinderen. Tractatie belasten ? 19 feb 1889
legpenning ? ?en en chocolade
?der gedacht indeeling comité's.
Cleutjens bedoeling verstrekt over de gemeente kinderen
met Asten
uitgemaakt secrets penningmeester
Joosten en Cleutjens sub comité voor
?
Fransen Vlierden en Jacobs Vlierden sub comité.
?ansen vraagt wel nationaal is
voorzitter Coolen omvatten eenige politieke groepen
inge? aijandig gesteld kan da

voor 15 dec bijeenkomen
nation comité en als zoodanig ? om ?
Fransen zeer jammer vind een nationale ?
niet ?
voorzitter zal niet gepubliceerd
Coolen niet zal ?
Te Strake een van ? in een van zaken
Fransen even willen memoreeren ? hiervan ?
te brengen
Voorzitter een bijzondere en elk ? ??
Rademakers op welke wijze
voorzitter met bril af
Rademakers open harten
voorzitter schoolgelden
Vermeulen geschoten beurzen

Inkwartiering van officieren en onderofficieren ten huize Theelen te Helenaveen

Tussen Grave, Mill en voorbij Helenaveen langs de Zuidwillemsvaart is eind jaren 30 de Peel-Raamstelling gebouwd. Dit moest de eerste verdedigingslijn zijn bij een eventuele aanval vanuit Duitsland. De versterkingen bestonden uit een aantal gestandaardiseerde bunkertypes, met soms sprekende namen als Stekelvarken, Flankerende Betonkazemat en Gietstalen kazemat.
In het midden van 1939 werd het Nederlandse leger gemobiliseerd, en ook de Peel-Raamstelling werd bemand. Het schoolhuis van Leo Theelen kreeg een aantal gemobiliseerde militairen in huis.

Omdat ik alleen bedragen ken van de **inkwartiering** voor de linie rond Helenaveen zocht ik naar de manier van betaling. De wetten voor de financiering hiervoor vond ik op Internet genoemd:
Op 27 juli 1939 was het slechts 3 dagen oude Vijfde Kabinet-Colijn demissionair geworden. Op 10 augustus was het Jhr. Mr D. J. de Geer gelukt een nieuwe regering te vormen, waarvan, voor de eerste keer in de parlementaire geschiedenis, ook sociaal-democraten deel uitmaakten.
Dit kabinet stond direct voor de problemen, die verband hielden met de latere Tweede Wereldoorlog. Reeds op 24 augustus 1939 werd de zogenaamde voormobilisatie afgekondigd en op 28 augustus volgde het bevel tot algemene mobilisatie.
De mobilisatie van onze strijdkrachten vorderde een buitengewone uitgave van bijna twee miljoen gulden per dag. Deze bedragen werden niet gefinancierd uit de gewone middelen, maar uit een Leningfonds, waarin een bedrag van rond 130 miljoen gulden was gestort, welke som was verkregen door een voorlopige herwaardering van de goudvoorraad der Nederlandsche Bank op de grondslag van een depreciatie van de gulden met 18 %.
Op 9 februari 1940 werd een wetsontwerp ingediend tot het instellen van enkele nieuwe heffingen ten bate van het Leningfonds 1940, t.w. 15 opcenten op de successiebelasting, verhoging van de benzinebelasting, een invoerrecht op koffie en 10 opcenten op de suikeraccijns.
Het ontwerp verscheen als wet van 26 april 1940 in Staatsblad No. 404. Hetgeen verder nodig zou zijn voor de financiering der noodzakelijke militaire maatregelen zou door leningen moeten worden verschaft.

Hoewel de mobilisatie op 29 augustus 1939 inging, was de Peel-Raamstelling blijkbaar al half mei 1939 bemand. Bij een dagvergoeding van f1.50 - zoals terloops vermeld - zou één onderofficier dus per maand van 30 dagen f45.- opbrengen. Uit de betaalde bedragen valt op te maken dat er in 1939 tussen de 1 en 4 personen ingekwartierd waren. De maaltijden werden apart vergoed op f353.-.

in 1939:
t/m 31 mei: Inkwartieringsgelden 3 onderofficieren 43xf1.50 = f64.50
t/m 31 juli: f142.50
t/m 31 augustus: f112.50
t/m 30 september: f113.50
t/m 1 november: f160.-
t/m 17 november: f64.-
t/m 1 december: f56.-
t/m 15 december: f56.-
t/m 31 december: f64.-
totaal f833.-
ontvangen kostgelden HH Off. tafel - Fy f353.-

In het dagboek vinden we onder 1940 de bedragen voor inkwartiering van 4 officieren. Tevens de vergoeding van 6 officieren, klaarblijkelijk over 1939. De dagvergoeding voor officieren is f2.40.
Uit de bedragen valt op te maken dat één officier of maximaal twee tegelijkertijd ingekwartierd waren. Er zal ook geen ruimte vrij zijn geweest voor meer dan twee personen per nacht. Ik neem aan dat de gewone soldaat ergens bij de verdedigingslinie sliep en officieren zo nu en dan bij particulieren.
Over mei 1940 zou zo berekend de betaling slechts een-derde van een volledige maand moeten zijn. En dat klopt redelijk. We mogen aannemen dat na de bezetting - de nederlaag - de betaling direct stopte, waarschijnlijk op 11 of 12 mei 1940. Hoe deze bedragen betaald zijn en wanneer precies is niet in het kasboek te vinden.
Waarschijnlijk werden de bedragen door de gemeente Deurne betaald, maar pas nadat de periode verstreken was.

in 1940:
1e helft januari: Inkwartiering 4 officieren (waarvan terug f0.40 per dag) = f56.-
t/m 4 februari: f28.-
t/m 11 februari: f16.80
t/m 18 februari: f16.80
t/m 23 februari: f12.-
t/m 1/4 maart: f16.80
januari en februari: de Heer, Dammet(?), Gerding, de Zeeuw = f180.-
Inkwartieringsgelden t/m 31 maart 2xf16.80+f38.40 = f72.-
Inkwartieringsgelden maart 4 officieren 4xf38.- = f152.-
Inkwartieringsgelden april 30xf2.40 = f72.-+kostgeld f152.- = f224.-
Inkwartieringsgelden mei 2xf13.-+f12.-+f26.- = f64.-

Op dezelfde bladzijde vinden we dan het volgende staatje, dat betrekking moet hebben op 1939:
kapitein Wagenvoorde
september f15.75 oktober f30.- = f45.75
eerste luitenant de Hullen september f6.75 = f6.75
eerste luitenant Langeveld september f18.- oktober f50.- november f13.- = f81.-
tweede luitenant Ampst september f16.-oktober f37.50 = f53.50
tweede luitenant Smink oktober f25.- = f25.-
tweede luitenant Wolting november f45.- = f45.-

Het totaal uitbetaalde bedrag op p. 260 is f1095.50. Met de bedragen van f833.- en f353.- van 1939 bijna het jaarsalaris van de hoofdonderwijzer Leo Theelen. Hij verdiende namelijk in 1940 f2906.- in het onderwijs.

In het Vaderland van 3 juli 1939 wordt gemeld dat een **J. Wagenvoorde** geslaagd is aan de K.M.A. te Breda voor het officiersexamen bij de artillerie (tweede luitenant). En bij de infanterie tweede luitenant **G.J. Smink**.
In het Vaderland van zaterdag 13 juli 1940 staat een uitgebreid artikel over het eervolle ontslag van officieren en bevordering tot tweede luitenant van cadettenvaandrig van de landmacht. Hierin wordt **A. Wolting** genoemd. Tevens een **R.S.T.**

Gerding van het derde studiejaar van de K.M.A.

Op 26 september 1939 worden in het Vaderland de voorwaarden genoemd voor de vordering van schoolgebouwen. Op 2 mei 1941 staat in het Vaderland een bespreking over het wedervaren tussen 9 en 14 mei 1940 bij de verdediging van de Peel-Raamstelling tussen Griendtsveen en Helenaveen door reserve-majoor **A. de Kloet**.

Voor **inkwartiering 1944 van Engelse soldaten** ontvangt L. Theelen f78,80 (circa najaar 1945). Dit blijkt uit één van de vele slipjes en verzamelstaten die te vinden zijn in het RHC Helmond, waar de archieven van de gemeente Deurne zich bevinden. Van één Engelse soldaat weet men zich te herinneren dat die altijd een grote hond bij zich had. De hond hoorde je nooit blaffen of een ander geluid maken, hij sliep samen met zijn baas in een kamer boven in het schoolhuis.

In het archief kunnen we het volgende handgeschreven verslag betreffende de verdediging van de Peel-Raamstelling terugvinden:

Verslag J.W. de Heer R'dam. 26. 3 1941.
Reserve kapitein Verslag C.1-III 30 R.I.

o.a.: op Deurne betrekking hebbende

Ik heb dezer dagen opdracht ontvangen voor het opmaken van een voordracht voor het verleenen van een onderscheiding. Op den eersten oorlogsdag in Helenaveen heeft zich nog zeer moedig gedragen
de dspl. A Vennix. Buurtstraat 57 te Tilburg die voor de stelling over de Helenavaart in een soort groot hondenhok lag en van daaruit telefonische berichten vanuit het voorterrein terwijl de vijand (3 woorden onleesbaar) soms op enkele meters afstand van hem was. Hij meldde o.a. tegen de avond van de 10e mei dat de opmarsch der Duitschers niet over den weg Beringen-Helenaveen, doch over Meyel zou plaats vinden, aangezien die weg door hen … aan burgers werd gevraagd welk bericht door mij aan den B.C. (batt commandant) werd doorgegeven.
… het terugtrekken der comp. naar de Z Willemsvaart
… hij zich aldaar in den loop van den 11 mei … bij mij, na geheel alleen zoowel de overtocht over de Willemsvaart als over het Deurnesche kanaal (waarvan de bruggen waren vernield) te hebben volbracht.

Sectie krijgsgeschiedenis
s Hage

Op de website
www.geocities.com/Pentagon/Barracks/1247/
Asten.htm vinden we de structuur van
Vak Asten – Peel Divisie. Daarin wordt
o.a. de sterkte van het 30-ste
infanterieregiment genoemd.
1930? Weledelgeboren Heer,
Van den Heer Thijssen ontving ik bericht dat de cursus voor volwassenen a.s. Donderdag zal beginnen om 7 uur.
De Zeereerw. Heer Pastoor en Eerw. Zusters vonden het goed, dat de lessen in het ? lokaal der Zusterschool worden gegeven. Te maken kosten etc. kwam wel in orde. Ik ben maar zoo vrij geweest te zeggen, dat de Coöp. T.b. zich daarover te gelegener tijd bij hun zou vervoegen.
In een mededeeling a/d kerk gisteren, over den Cursus, verzocht ik de cursisten één gulden lesgeld a.s. Donderdag mee te brengen.
Mogelijk kan de Voorz. v/d Coop. T.b. - óók cursist - dat geld innen. Mijn optreden in deze wordt anders op 't brutale af.
'k Ben vanmiddag even naar Neerkant gefietst, omdat ik wat weinig wist van den vervolg Tuinb.cursus. De heer Linden was ziek en - de heer Gubbel uit Blerick was de winter verhinderd. Nu is afgesproken, dat de heer Lenssen uit Blerick wordt gevraagd, en of die a.s. Vrijdag al kan beginnen. Zóó zich ? voor een week later. De heer Linden hoopte 13 Nov. z'n eerste les te kunnen geven.
Denkt U er ook aan, dat ('n poetsvrouw, kachelaanmaakster, lampenister) wordt

aangesteld? Vrouw Jac. Maassen houdt de school schoon en is disponibel naar ik vernam.
Bijgevoegd is 'n bon van gekochte petroleum, omdat ik meende, dat morgen de 1e les zou zijn.
Bij gelegenheid verreken ik dat wel met Mh Maassen.
Hoogachtend,
? vr. dn. LTheelen

31 juli 1931 L.S.,
Naar aanleiding van ons gesprek kan ik U mededeelen, dat er voor een tuinbouwwintercursus dit jaar te weinig liefhebbers zijn, zoodat minstens nog wel een jaar zal moeten gewacht worden.
Hoogachtend
LHHTheelen
Helenaveen, 31/7 '31

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H23 L.H.H. Theelen nieuw H21

6 maart 1942 Sluiting tuinbouwcursus - De tuinbouwwintercursus, gegeven door de heeren Theelen en Erkelens, alhier, en de heer Linden te Neerkant, loopt weer ten einde. Op Zaterdag 7 Maart, dus namiddags om 2 uur zal n.l. de eindles van dezen tweejarigen cursus plaats vinden.

30 juni 1942 Te Eindhoven slaagde voor het diploma Mulo B volgens het nieuwe programma mej. Helena Theelen te Helenaveen. Zij genoot haar opleiding op het Pensionaat "Mariëngaarde" te Aarle-Rixtel (N.B.)

22 juli 1942 Te Aarla-Rixtel (bij Helmond) slaagde voor het diploma machineschrijven mej. Helena Theelen, uit Helenaveen.

DE KOSTBARE PEELLINIE DEED GEEN DIENST

20 mei 1940 **Een smaad rust op Deurne**
Dagen van spanning, teleurstelling en wanorde
Wij lezen in „De Zuidwillemsvaart": De vijf dagen van het tragische verzet der Nederlandsche weermacht tegen de sterke Duitsche strijdkrachten waren voor Deurne dagen van bijzondere spanning, van teleurstelling en ook van eenige wanorde. En het laatste was hier erger dan het eerste.. .!

Niemand had in Deurne vermoed, dat de groote strijd reeds zoo dicht voor de deur stond, toen Dinsdag na den middag het bericht kwam, dat de Peellinie weer werd bezet. Eerst Donderdag 's avonds laat konden meer ingewijden iets bemerken van een voorbereiding van het militair verzet. Iedereen sliep, toen Vrijdag in den vroegen morgen kort voor vier uur de eerste groote groepen van Duitsche vliegtuigen over Deurne trokken. Spoedig was hst geheele dorp wakker en op straat. In spanning wachtte men nu op hetgeen gebeuren kon. Zou de Duitsche luchtvloot de Peellinie en Deurne, dat daarachter ligt, gaan bombardeeren? Dit vroeg men zich vooral in angstige spanning af, toen een eskadrilje zware Duitsche bommenwerpers Deurne naderde uit de richting Vlierden. Toen deze vliegtuigen boven de Peellinie kwamen, werden ze wel door de Nederlandsche militairen onder vuur genomen, doch een bombardement bleef uit. Het bombardement bleef den geheelen morgen uit. Intusschen functioneerde al spoedig de luchtbescherrmingsdienst met zijn verschillende afdeelingen.
Den geheelen voormiddag bleef men in spanning de nadering van den vijand afwachten. In het vroege middaguur kwamen in Deurne de eerste militairen aan, die met den vijand in contact waren geweest. De wildste geruchten deden nu de ronde. Er passeerden nu in den namiddag meerdere kleine groepen van de Maaslinie, die verder trokken in de richting Helmond. De Duitschers waren wel over de Maas getrokken, vernam men nu, doch nu was er nog de sterke Peellinie. Algemeen verwachtte men in den nacht van Vrijdag op Zaterdag een hevig bombardement der Peellinie. Ook ditmaal bleef het bombardement uit. Toch werd de bevolking dezen nacht wakker geschrikt door geweldige knallen. Deze bleken afkomstig te zijn van het doen springen van bruggen en boomen. Nader bleek dat de Peellinie ontruimd was.
Bedreigd door omsingeling was het 27ste regiment om ongeveer 1 uur in dien nacht den aftocht achter de Zuidwillemsvaart begonnen. Deze aftocht voltrok zich in de volgende

uren onbelemmerd. Om zes uur in den morgen konden de genietroepen, die het laatste ontploffingswerk hadden verricht, ook aftrekken. Nu lag Deurne dus alleen door de onbezette Peellinie beschermd, open voor de Duitsche troepen. Algemeen was de bevolking erg teleurgesteld door dezen spoedigen aftocht. Men kon het haast niet gelooven. dat de Peellinie. die zoo geweldig sterk was en zulke geweldige sommen gelds had gekost, zonder eenig gevecht verlaten werd! Teleurgesteld trachtte men te berusten in de komst der Duitsche troepen. Om 12 uur des middags vertrokken echter nog Dsumesche vrijwilligers in de richting van Eindhoven. Van den anderen kant kon men echter opgelucht zijn: verzet der Peellinie zou met zich mee hebben gebracht, dat Deurne zeer zwaar zou zijn beschoten.
Om één uur Zaterdagmiddag kwamen de eerste Duitsche voorposten Deurne binnen het geweer in den aanslag, langs den Zeilbergsohen en den Vlierdenschen weg. Spoedig volgden gemotoriseerde troepen en later ruiterij. Gewaarschuwd via de radio-centrale door den burgemeester, beven de meeste inwoners tijdens den intocht der Duitsche troepen binnen hun woningen. De houding der Deurnesche burgers zoowel als die der Duitsche soldaten was correct: er viel geen enkel schot. De Duitschers trokken echter onmiddellijk door naar Helmond en van een blijvende bezetting was er nog geen sprake Spoedig kwam de bevolking weer op de straat om de Duitsche troepen te zien en hun zwaai en degelijk materiaal te bewonderen.
Zoo kwam de eerste avond onder de Duitsche bezetting. Wat er echter in de gemeente Deurne gebeurde in dien nacht, die daarop volgde, (in den nacht van Zaterdag op Zondag dus) en ook nog op den voormiddag van den Zondag, kan men slechts met schaamte en weerzin neerschrijven.

> Nauwelijks waren de Nederlanders afgetrokken en Deurne door de Duitschers genomen, of inwoners dezer gemeente maakten gebruik van den gezagloozen toestand om de barakken en andere militaire verblijven t« plunderen. De militairen hadden door hun plotselingen aftocht niet alleen zeer veel munitie, doch ook allerlei ander materiaal achter moeten laten. Zoo werden zij, die het vaderland en de gemeenschap met hun leven moesten verdedigen, door de eigen medeburgers geplunderd en bestolen. Niet alleen werden fietsen, motoren, dekens en riemen gestolen, doch zelfs werden de koffertjes en valiezen der vertrokken jongens opengebroken en de hemden en En-gelsche hemden er uitgetrokken.

En het waren niet alleen de minst vermogenden, die deze afschuwelijke schanddaden begingen. In Helenaveen en Griendtsveen werden niet alleen de militaire barakken en verblijven geplunderd., doch ook de door de bewoners verlaten huizen. Kantoorlocalen werden overhoop gehaald. Papieren en paperassen werden over den vloer gestrooid, blijkbaar op zoek naar geld. Eerst Zondagmiddag kwam aan deze schandelijke bedrijven een einde.
Laat in den namiddag vervoegden zich eenige leden der beweging „Brabantia Nostra" ten gemeentehuize en drongen er bij het voormalige dagelijksche bestuur der gemeente op aan, dat onmiddellijk een einde zou worden gemaakt aan de wanorde. Zij stelden voor, dat de gemeenteraad in een spoedeischende vergadering de macht zou overnemen en Deurne zou besturen totdat de Duitsche bezetting het bestuur geheel in handen zou hebben. Met klem eischten zij krachtig optreden tegen de plunderingen. Weth. Wijnen deelde mede, dat de Burgemeester krachtige maatregelen voorbereidde. Inderdaad maakte Burgemeester Lambooy dien middag via de radiocentrale bekend, dat plunderingen “op de meest meedoogenlooze wijze” zouden worden gestraft. Het was toen echter te laat. Er was reeds voor een kapitaal ontvreemd. Des avonds werden nieuwe maatregelen betreffende hen, die geplunderd hadden, bekend gemaakt.
Sinds deze schanddaden werden gepleegd welke een donkere bladzijde teekent van Deurnes geschiedenis, gebeurde er niet veel bijzonders meer. Men schikte zioh in zijn nieuw lot. Tweemaal daags gaf de burgemeester via de radiocentrale mededeelingen. Daar slechts betrekkelijk weinig menschen bij de centrale zijn aangesloten, wisten velen niet van toeten of blazen. Toch stabiliseerde zich de toestand al spoedig. Woensdag werd er weer gewerkt.
Ten slotte mag niet onvermeld blijven de voortdurende komst van Helmondsche eierkoopers. Honderden en honderden Helmonders trokken naar Deurne, om daar tegen den prijs van anderhalven cent per stuk eieren te koopen. Gepakt en gezakt zag men ze aftrekken.

Eiervereeniging Helenaveen.

19 februari 1944	Verzamelnr. 8799	
19 Feb 1944	500 stuks	32.- K.G.
4/3 1944	500 stuks	31.9 K.G
18/3 1944	830 stuks	53,- K.G..

15-4-1944 500 stuks 31.2 K.G.
11 mei 1944 500 stuks 30.7 K.G.
27/5 1944 500 stuks 30.7 K.G.
9-6-1944 1000 stuks 63.5 K.G.
24-6-1944 500 stuks 31.5 K.G.

31 december 1945 3. Welke U met naam of bijnaam bekende inwoners Uwer gemeente hebben ter plaatse of elders een vooraanstaande positie ingenomen of een belangrijke rol vervuld in het verzet?
Hoe luidt hun adres?
P. v. Noord arts te Deurne
P. Gitzels Jr te Liessel L203
H. Jansen te Neerkant N61
G.J. Sonnemans te Helenaveen
F. Tj. Groendijk N 6a
W. Buys te Deurne B40
H. v. Zutphen te Deurne B39
J. v.d. Putten te Deurne J217.
W. en G. Ahout te Deurne A.18 (G. Ahout is overleden).
L. Theelen Helenaveen
M. Hendriks Venray J73

10 november 1947 De gemeente Deurne wenscht een stukje grond ter groote van 20x45 M² langs de schoolwijk te koopen voor de bouw van een huis voor de assistent rijkstuinbouwconsulent Tevens wenscht de gemeente het tuintje van het huis van het hoofd der School te koopen voor het maken van een plein De directeur wil het eerst goed keuren doch het tweede aanhouden tot de Gemeente over de brug is met het overnemen der wegen en bruggen.

Perikelen rond de Oostenrijkse woning voor Leo Theelen en Fien Zeegers

5 september 1947 THERMOBAU BESTEKTEKENING. TYPE A
Behoort bij aanvrage en toekenning van steun uit 's Rijks kas ten behoeve van een particulier woningbouwmerk
10 Oostenrijkse woningen type B
d.d. 5 September 1947

1 januari 1950
[Het betreft een zogenaamde Oostenrijkse woning van Philips.]
Oostenrijkse woning Philips
I Rijksbijdrage voor van Philips over te nemen Oostenrijkse woning, dat door het Rijk [...]

Donderdag 5 JANUARI 1950
Mevr. De Bijl zegt, dat haar man meerdere kosten voor huis volledig onderkelderd schat op f3500
Vrijdag 6 JANUARI 1950
Bezoek oprichters De Gouw en Solier over waterkwaliteit. Bez. v. De Gouw woningkomst Brief aan B en W v. Deurne onderkeldering Oostr. woning

6 januari 1950
Helenaveen 6 Januari 1950

Aan H.H. Burgemeester+Wethouders van Deurne.

Hooggeacht College,
Vanmiddag vernam ondergetekende van opzichter De Gouw van Publieke Werken, dat denkelijk nog deze maand de z.g. Oostenrijkse Woning zal arriveren, die door de gemeente te Helenaveen zal geplaatst worden.
Nu kwam hem ter ore, dat de gem. Heijthuijzen in der tijd 4 van zulke huisjes heeft gebouwd, waarvan 2 onderkelderd en dat ze daar spijt hebben, niet alle 4 op die manier te hebben gezet, omdat de voordelen zoveel hoger liggen.
Onderget. heeft spontaan en zonder voorbehoud, toegezegd genoegen te nemen met 'n simpel huisje op 'n geschikte plaats. Maar Uw College begrijpt, dat hij toen ook

reeds aanvoelde, wat hij prijs gaf. Daarom wees hij, op de grote ruimte, ook in huis en achterbouw en vroeg, of liever wees hij, op flinke bergruimte, turf- en kolenbergplaats, materieel e.a. als fietsen en kelder. Daarom durft hij U te verzoeken de idee te onderzoeken en e.v.t. berekenen de voorgestelde kleinere woning ook geheel te onderkelderen, zodat alle aan of bijbouw kan vervallen. Hij ontveinst zich niet, dat de bouwkosten daardoor hoger komen liggen, dan normaal, maar weet, dat zoveel wordt gepreventeerd als maar enigszins mogelijk is. Zijn ruim 25-jarige practijk in het afgelegen hoekje in De Peel zou 'n glanspunt vinden in de wetenschap, dat die gewaardeerd werd door 't bouwen van 'n huisje zonder fouten.
Hoogachtend
Theelen HdS

Dinsdag 24 JANUARI 1950
Bezoek Burg. Dne+De Gouw
Woensdag 25 JANUARI 1950
Met De Gouw per jeep n. Heythuysen+en???ise secr. Hendriks onderkelderde Oost. woning Vergad. Boerenleenbank.

30 januari 1950
DEURNE, de 30ste Januari 1950.
AAN HEREN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van DEURNE.
NUMMER: D 7582
ONDERWERP: Bouw Oostenrijkse won.
Helenaveen 1950.

Naar aanleiding van het mij om advies toegezonden schrijven, d.d. 6 Januari 1950, van het Hoofd van de O.L.School te Helenaveen, inzake de bouw Oostenrijkse woning, doe ik hierbij in duplo toekomen een begroting voor het maken van een sousterrain, zoals door de Heer Theelen bedoeld.
In het sousterrain komt dan de huiskelder, brandstofbergplaats, rijwiel- en bergruimte voor gereedschappen. Een afzonderlijk schuurtje is hierbij niet meer nodig. Buiten de toegang tot de huiskelder (binnen) komt er een toegang van buiten af.
Ik moge volstaan met de mededeling, dat de waarde van de woning door het maken van een sousterrain aanzienlijk zal stijgen, terwijl daardoor tevens met de wensen van de toekomstige bewoner rekening wordt gehouden
Mocht Uw College besluiten een sousterrain te maken, dan dient de aanvrage om toekenning van steun uit 's Rijks kas te worden gewijzigd.
DE DIRECTEUR VAN DE DIENST OPENBARE WERKEN,

[*bijgeschreven:*
aan de Pastoor te Helenaveen te schrijven, dat op verzoek van de heer Theelen een begroting is opgemaakt voor het maken van een sousterrain hetgeen blijkens bijgaande begroting zou neerkomen op een uitgaaf van f3355.-
Aangezien de noodzakelijkheid hiervan voor deze woning niet wordt ingezien, mede met het oog op de bewoning, wordt verzocht in overleg met de Eerw. Zusters en de heer Theelen te trachten tot een oplossing te komen.
DeSecretaris
AvanGriensven]

Dinsdag 7 FEBRUARI 1950
Fien n. Asten v.d. Broek
Bespreking bij v.d. Kroon op kaartavond gespecificeerde waarde vergelijking huisje zonder kelder (met kelderkast) en huisje van f800,- f 3350,- meer. Bespreking te Dne van Past. en
J. Joosten met burg. (c.q. ook Swinkels)

9 februari 1950 Aan de Edelachtb. Heren van [...]
Edelachtbare Heren,
Antwoord op ? datum 4 Febr 1950

'n Groot half jaar geleden heeft ...
Hij vroeg 'n behoorlijke woning met behoorlijke tuin
Daarom menen wij U te mogen vragen als ?:
'n Kelder van ongeveer
'n Schuurtje van 50 M²

Hij weet van dit schrijven niet Hij zal nergens .. over weten ? die nu dit voor als de woning behoorlijk is met wat bergruimte heeft hij de gehoorzame ?

Zondag 12 FEBRUARI 1950
Past. bespreking met Weth Swinkels over woningbouwkosten naar aanleid. van schrijven Burg. groot verschil sousterrain en kelder. Kosten bijgebouwtje van f800,-
Donderdag 23 FEBRUARI 1950
Raadsverg. Deurne. Afperking woningterrein voor gem. Dne. Besluit f20700 voor wandelpark.

2 maart 1950
DEURNE, den 2de Maart 1950.
AAN de Heer L.H.H. Theelen,
Hoofd der O.L. school
te
H E L E N A V E E N.

LETTER V. NUMMER 77IX
ONDERWERP: Bouw Oostenrijkse woning.

Wij delen U mede, kennis te hebben genomen van Uw wensen inzake de bouw van de Oostenrijkse woning, welke wensen naar ons oordeel in deze tijdsomstandigheden echter veel te ver gaan en veel te kostbaar zijn.
Wij zijn echter wel bereid de woning zodanig te maken, dat deze ook zeer geschikt is en willen er derhalve een kelder aanbrengen van 2½x3 M., terwijl ook een bergplaats van 4x5 M. zal worden gebouwd en een terrasje groot 2½x6½ N.
De meerdere kosten voor het maken van de kelder, bergplaats en terras zullen toch reeds een uitgaaf vorderen van f1400,--, die bovendien niet door hogere huuropbrengst wordt gedekt.
Wij verzoeken U ons spoedig te berichten of U zich hiermede kunt verenigen.
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DEURNE,
DE BURGEMEESTER

DE SECRETARIS,

Zaterdag 4 MAART 1950
Fien en Lenie via S. naar Venlo – kleer en dubbele fietstas. Antwoord aan Dne op verzoek woningverwisseling. Aan BenW. keuze gelaten van gewone of sousterrainbouw

4 maart 1950
Helenaveen, 4 Maart 1950.
Aan geacht College van B. en W.
der Gemeente Deurne

Gedachtig 't bekende spreekwoord "tegen 'n hopeloos verloren zaak is het kwaad vechten", zal ik toch rechtuit mijn mening en bezwaren naar voren brengen, opdat U weten zult, dat ik overtuigd ben, dat 'n oplossing gezocht is, maar niet voldoet.
Ik doe mijn woord gestand, dat ik sprak ten raadhuize tegenover de Hr Burgemeester en 'n Comité uit Helenaveen, toen ik zei genoegen te nemen met 'n simpele woning op 'n geschikte plaats.
Ik drukte er toen op, dat ik reeds 28 jaar hier woon, veel plaats gewend was en veel ruimte voor berging enz. en dat 't begrijpelijk is, dat ik niet onmiddellijk alle consekwenties van de ingrijpende verwisseling van woning zag. Nadien en vooral na mijn tocht naar Heythuysen, stond ik de voor mij gloednieuwe idee voor van sous-terrain-bouw.
Ik denk b.v. aan slaapgelegenheid voor mijn kinderen - gehuwde en ongehuwde - indien ze mij e.v.t een bezoek komen brengen en willen overnachten. Die gelegenheid is er niet en helaas niet te maken, Maar - als ik 'n woning krijg met soos-terrain dan kan van de nood 'n deugd gemaakt worden. Want 't is ten enenmale zo, dat ik 14 km. van de trein en busverbinding verwijderd woon en in 't andere geval voor groye bezwaren kom staan, die ik tot heden nooit aanvoelde.

Een andere zaak is deze: Ik hoop, dat U tenminste een regenwaterput bij bouwt. Dat is met een totale onderkeldering een kwestie van afschotten. Indien immers ooit 'n defect aan de huidige installatie komt, zit ik zonder water. En voor wasbehandeling ben ik alsnog 'n voorstander van regenwater, niettegenstaande de drinkwatervoorziening me wil aanpraten, dat 't water voor alle doeleinden geschikt is.
Zo zullen nog meerdere grote voordelen mogelijk verbonden zijn aan sous-terrainbouw - ik denk b.v. aan e.v.t. latere aanleg van centrale verwarmingsinstallatie, maar ik wil niet flauw doen en de oorzaak zijn van tegenwerking, al is 't maar schijn.
Tot heden - en ik geloof niet, dat alle mensen, die ik er over interpelleerde me naar de mond praatten - heeft elkeen me gelijk gegeven, aan te dringen op sous-terrainbouw. Ik heb 'n proef genomen.
Ik heb de idee voorgehouden aan architect Deltrap. Zijn antwoord luidde in deze geest: dat is hier, gezien de bouwgrond-verwisseling zeer zeker verantwoord, al zullen de kosten nog bezwaren meebrengen.
Mijn kaartvrienden: .. je hebt gelijk en waarom zal dat niet worden toegestaan. Die meerdere kosten kunnen ook, als de wil er is, tot een minimum beperkt worden. We krijgen er meteen meer zekerheid door, dat de Zusters nu zullen blijven en in Helenaveen kan onmisbaar werk blijven voortzetten.
De Eerw. Zusters hier en die in Neerkant, die ik sprak, vonden het heel logisch, dat in dit geval de normaal gewone weg niet werd gevolgd en sous-terrain-bouw zeer zeker verantwoord was.
Meerdere inwoners ter plaatse, spraken zich meer plastischer uit. Deurne mocht gerust tonen, dat meerdere kosten konden gespendeerd worden, omdat hier een belang wordt gediend door spontaan afstand te doen van woning en alles, dat voor ons kerkdorp wel van enige portantie is.
Ziedaar mijn verweer tegen Uw opmerking: .. naar ons (gevoel) oordeel in deze tijdsomstandigheden veel te ver gaan en veel te kostbaar..."
In tweede alinea lees ik een reeel aanbod. En U houdt me ten goede, dat nu heel iets anders wordt geboden, dan wat U aan pastoor Timmers schreef en dat ik absoluut, als beledigend, verwierp

Zondag 5 MAART 1950
Met J. Klerks en J. Th. Joosten naar Weth. Swinkels over bespreking Oostenr woninginrichting, twee of drie kamers boven en regen waterput. v. Rijswijk e Mevr. op kaartavond.
Maandag 20 MAART 1950
Praatje met W. Wijnen over waterleiding en water en huisbouw. Idem Raadbesluit
Maandag 27 MAART 1950
Bijen gevoerd Nog twee wagens Oost Woning
3+3 schoolfilms gedraaid. Kabout. en Elfjes Turfsteken Vlas en spinnen
Punten overgang bekend gemaakt. Jantjes droom Groenten grote stad Glasfabrikatie
Zondag 2 APRIL 1950
Kaartavond bij Kroon ?? De Gouw en Verhaegen geven tekening huis en krijgen verzoek
brandstof O.L. School.
Zaterdag 8 APRIL 1950
Fam. reunie. Besluit bekrachtigd.
Dinsdag 18 APRIL 1950
Schaafbank n. Jerome.
Donderdag 20 APRIL 1950
Om 8 u bij Pastoor Inschrijving huis met Fien. Jos v.d. Mortel 9542,-
Gebr. Klerks 9645,- Arie v. Lierop met Mia op avondvisite.
Vrijdag 28 APRIL 1950
voor 10 u f10.- na 10 U gratis

28 april 1950
DEURNE, de 28ste April 1950.
AAN de Heer Burgemeester
van DEURNE.
Gisteren kwam de Heer Pastoor van Helenaveen bij me met het verzoek om de voormalige groentetuin van de Heer Theelen (toekomstig kerkplein) aan de achterzijde, voor zoveel nodig, van bomen te ontdoen en enigszins egaliseren, zodat de aannemer van de

nieuwe kerk hierop en -over de bouwmaterialen kan plaatsen en vervoeren.
Zoals Z.E. mededeelt, zal de kerk hier spoedig worden aanbesteed en is door hem met de My. Helenaveen geaccordeerd, dat de gemeente de houtgewassen op het bedoelde terrein gratis mag hebben en ruimen.
Zoals de Heer Pastoor zegt, zou hij er met U alreeds over hebben gesproken.
Gaarne zal ik vernemen of het de bedoeling is, dat de gemeente hieraan nu reeds kosten besteedt. In dit geval wil ik adviseren om het toekomstige kerkpleintje aan de zijde van de woning van de Heer Theelen af te rasteren en in overleg met de Heer v.d. Nieuwegiessen der te rooien bomen en plantsoen te bezien.
DE DIRECTEUR VAN DE DIENST OPENBARE WERKEN,
?slu?
[*opmerkingen met potlood:*
eerst onderzoeken
1°. of Mij Helenaveen hiermede accoord gaat
2°. over hoeveel en welke bomen het gaat
3°. of die uit aesthetisch oogpunt geruimd mogen worden.
Medegedeeld aan BW 8 Mei 50 ?.]

Zaterdag 29 APRIL 1950
Aangeven 4½ u Hoe laat wet trouwen Daarvoor bericht Jerome 1 Doopbewijs pastoor Roggel 2 Geboortebewijs Roggel en Asten 3 Overlijd.akte Mama.
Zondag 30 APRIL 1950
1e Roep
Zondag 7 MEI 1950 1950
2e Roep
Zondag 14 MEI 1950
3e Roep. Tocht n. Asten Moederdag.
Maandag 15 MEI 1950
Eerste graafwerk v/h huisje. Bericht n Dne ?1 m naar afdak vanwege wateraders volgens Jac. Maessen.
Vrijdag 19 MEI 1950
Wet trouwen. Jerome en Henk Zeegers <u>vrij af gevraagd</u> B. Dne medegedeeld Insp. Helmond
Zaterdag 20 MEI 1950
Theelen x Fien Vrij ~~gevraagd B. v. Dne~~ medegedeeld Insp. Helmond [achter in agenda de notitie] Lindner Eindh. 100 bericht f16,80 100 postz. 2,-
Vrijdag 26 MEI 1950
Begin bouw Huis. Brief A.v. Griensven Dne.
Maandag 5 JUNI 1950
Betonstorting fundament huis Gordijnen a/sch in gebruik.
Woensdag 14 JUNI 1950
f 2450. Verzoek om vergunning aanleg centrale verwarming in ouderenwoning.

14 juni 1950
Helenaveen, 14 Juni 1950.

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van Deurne

Edelachtbare Heren,
Ten vervolge van mijn schrijven van 4 Maart j.l. over e.v.t. voordelen van sous-terrain-bouw van mijn Oostenrijkse Woning te Helenaveen, kan ik u mededelen, dat ik desalniettemin toch wilde overgaan tot 't aanbrengen van centrale verwarming, mits Uwerzijds daartegen geen overwegende bezwaren zij.
Separaat voeg ik bij begelijdend schrijven en plan van Installatie Bureau P. Thissen te Sevenum.
Nu is mijn vraag:
Mag ik in de te bouwen Oostenrijkse Woning van de gemeente Deurne
<u>op eigen kosten</u> bedoelde installatie - e.v.t. kleine veranderingen voorbehouden - laten bouwen en zijn daar voor mij bepaalde condities aan verbonden?
Mijnerzijds wil ik me contractueel verplichten bij e.v.t. vertrek of anderszins de installatie te doen afbreken en de woning in zijn oorspronkelijke toestand op de leveren.

Hoogachtend
Theelen H.d.S.
[*in de marge bijgeschreven:*
retour naar Hr Theelen 22/6 '50.]

22 juni 1950
DEURNE, de 22ste Juni, 1950.
AAN HEREN BURGEMEESTER en
WETHOUDERS van
DEURNE.

NUMMER: T-dC/8279
ONDERWERP: Bouw Oostenrijkse woning H'veen, type "Zuiderzee".

Naar aanleiding van het mij om advies gezonden schrijven, d.d. 14 Juni 1950, van de Heer Theelen, Hoofd der O.L.school te Helenaveen, waarin hij verzoekt om toestemming tot het aanleggen van een centrale-verwarmingsinstallatie in de voor hem in aanbouw zijnde Oostenrijkse woning, deel ik U het volgende mede:
Het lijkt mij geen bezwaar, om onder de voorwaarde, zoals door de Heer Theelen bedoeld, toestemming tot de aanleg van de installatie te geven.
Een en ander kan, zoals ook de Heer Theelen zelf reeds opmerkte, contractueel worden vastgelegd, waarin dan o.a. het volgende bedongen zou kunnen worden.
1e. De kosten voor een schoorsteen, maken van sleuven en kanalen, breekwerken, schilderwerk van de installatie enz. zijn voor rekening van de aanvrager;
2e. De gemeente behoudt zich het recht voor, wanneer de woning door aanvrager wordt verlaten of na diens overlijden door zijn erfgename(n) wordt verlaten, op zijn/haar of hun kosten de installatie te doen verwijderen en de woning in zodanige toestand te brengen, als ware de installatie nimmer geplaatst, waarbij alle gaten worden gedicht, alles bijgeschilderd en geen sporen worden achtergelaten;
3e. De bouw van de woning mag door het aanleggen van de installatie niet worden vertraagd.
Indien hierin onverhoopt toch vertraging ontstaat zijn de eventuele meerdere kosten voor rekening van de aanvrager.
De bijgevoegde stukken, t.w. 1 tekening en omschrijving der installatie, heb ik op verzoek aan de Heer Theelen teruggegeven, daar hij deze niet langer kon missen.
De Directeur,

Donderdag 22 JUNI 1950
Fien n. v.d. Broek en pastoor Wasberg. Richten van schotten huis. Verzoek installateur centr. verw.
Vrijdag 7 JULI 1950
4.30 Bespreking ivm huis n ct Opzichters+aannemers+installateur Thissen over centr verwarm.
Donderdag 20 JULI 1950
Gezegelde verklaring over aanleg centrale verwarming naar gem. Deurne verzonden.

20 juli 1950
Ondergetekende, Leonardus Henricus Hubertus Theelen, Hoofd der O.L. School te Helenaveen verklaart hiermede, accoord te gaan met de volgende bedingen inzake de aanleg van een centrale-verwarmingsinstallatie in de voor hem in aanbouw zijnde Oostenrijkse woning (type "Zuiderzee") te Helenaveen:
1e. de kosten van een schoorsteen, schilderwerk ten behoeve van de installatie en de installatie zelf zijn voor rekening van ondergetekende;
2e. De gemeente behoudt zich het recht voor, wanneer de woning door ondergetekende wordt verlaten of na zijn overlijden door zijn erfgename(n) wordt verlaten, op zijn/haar of hun kosten de installatie te doen verwijderen en de woning in zodanige toestand te brengen, als ware de installatie nummer geplaatst, waarbij alle gaten worden gedicht, alles bijgeschilderd en geen sporen worden achtergelaten;
3e. De bouw van de woning mag door het aanleggen van de installatie niet worden vertraagd. Indien hierin toch vertraging ontstaat zijn de eventuele meerdere kosten voor rekening van ondergetekende.

Helenaveen, 20 Juli 1950. Handtekening,
Theelen [op zegel van .50]

Vrijdag 1 SEPTEMBER 1950
v.d. Broek+De Gouw en Verhagen+Harteveld (keuren veel af i/h huis)
Donderdag 14 SEPTEMBER 1950
vloerbedekking v Dijck Ehv f3000,- parketvloer besteld.
Maandag 18 SEPTEMBER 1950
Olietank in Helenaveen bericht n. Thissen
Woensdag 27 SEPTEMBER 1950
riolbuizen afvoer zuiveringswater hydrofoor pompstation. Bezoek Helm. Courant (Hoofdreda oplevering nieuwe woning. hekje rond de tuin+ poortje
Maandag 2 OCTOBER 1950
2 (week om te filmen) 1e slaapdag nieuwe huisje (v. Noord zitdag in O.L. School) in de kliniek. Leggen van parketvloer in huis. Vergad. bij J. Bakker over feest Piet Veldhuyzen.

3 oktober 1950
Helenaveen, 3 October 1950.

Aan de Heer Burgemeester der Gemeente Deurne.

Edelachtbare Heer,
Het is begrijpelijk, dat na een verhuizing veranderingen opvallen c.q. tekorten aan de dag treden, en zo zult U kunnen begrijpen, dat ik enige behoefte heb aan de kiezelpaadjes rond de nieuwe woning, en vooral p[het pad er vóór.
Nu wees ik daarop aan de beide H.H. opzichter De Gouw en Verhagen, maar om enigszins begrijpelijke reden gaven die mij te kennen, dat ik dat beter even kon vragen via de secretarie. Tevens wezen die H.H. mij er op, dat feitelijk eerst een harde onderlaag kon worden aangebracht, daar de “peelgrond” erg zacht was, zodat al heel spoedig geen steentje meer zou te zien zijn. En daar ‘t uiteraard nooit mijn plan is geweest iets mee te nemen van de schoolwoning H21, verzoek ik U beleefd toestemming van een en andere een vrachtje te mogen ontvangen onder toezicht en leiding van de H.H. Opzichters. Zij kunnen U daarin wel ‘t beste adviseren.
Hoogachtend
Theelen H.d.S.

Woensdag 4 OCTOBER 1950
1 Shell Nederland N.V. Wassenaarseweg 80 ’s Gravenhage f279,60 240 l huisbrand-olie ad f11,65 per % l.
Kippenhok betonvloer f5,- betonzand en zandvracht 50 kg cementZaterdag 7 OCTOBER 1950
Parketvloerklaar
Zaterdag 21 OCTOBER 1950
centrale verwarming in werking
Zondag 22 OCTOBER 1950
Geen verwarming+geen licht. Bezoek Bonten.van Ray Roggel filter
Zondag 5 NOVEMBER 1950
f 1000,- P. Thissen giro 197926 Jacques Th. zet reparatie Valkenswaard
Dinsdag 7 NOVEMBER 1950
Mh Vermeer H.B.L.O Dne Opz. de Gouw (kelder!) Ds Quir H’veen
Mevr. v Woesik-Geris tekent Vervoer Canada (Renvile) tuss?? Ottawa en

DEURNE, de 3e Augustus 1951.
AAN
de Administratie van het Katholiek Schoolblad
te
H E L M O N D.
Zuid-Koninginnewal 14-18

NUMMER: 11121
ONDERWERP: [Pe]rsoneel.

Verzoeke beleefd onderstaande advertentie in het eerstvolgende nummer van Uw blad op te nemen.
Toezending van een bewijsnummer wordt op prijs gesteld.

DE SECRETARIS VAN DEURNE,

Gemeente Deurne.
Gevraagd aan de o.l.school te Helenaveen ter vervanging van het hoofd der school: een onderwijzer of onderwijzeres (met hoofdakte) in tijdelijke dienst.
Sollicitaties binnen 10 dagen na het verschijnen van dit bald te enden aan de Burgemeester van Deurne.

DEURNE, 21 April 1952.
AAN
de Heer L.H.H. Theelen
te HELENAVEEN
H 22a
ONDERWERP: Onderwijs. Personeel.

Hiermede deel ik U mede, dat het in het voornemen ligt van Burgemeester en Wethouders dezer gemeente U met de heer Kroeze, Inspecteur van het lager onderwijs te Helmond,een bezoek te brengen en wel op Vrijdag, 25 April a.s.,des namiddags te 4.30 uur.
Zij willen U bij gelegenheid van Uw heen-gaan bij het onderwijs nog komen danken voor het vele werk, dat U in dienst der gemeente en in het belang van het onderwijs op zo uitstekende wijze verricht hebt.
Indien U datum en uur van hun komst niet gelegen komt,gelieve U dit liefst per ommegaande even mede te delen.
GEMEENTESECRETARIS,
afd. Onderwijs.

29 september 1952 **In memoriam L. Theelen**
(Van onze correspondent)
Zaterdagmiddag overleed, na een ziekbed van enkele weken, de heer L. Theelen, in leven meer dan dertig jaren Hoofd der Openbare Lagere School te Helenaveen.
In Februari van dit jaar vroeg de heer Theelen, die met hart en ziel onderwijzer en opvoeder was, na een jaar ziekteverlof, ontslag uit zijn betrekking, die hij zolang met trouwe en accurate plichtsbetrachting vervuld heeft. De gemeenteraad van Deurne verleende hem dat ontslag op de meest eervolle wijze, terwijl Burgemeester en Wethouders hem persoonlijk kwamen bedanken voor het vele goede dat hij in die lange periode voor de jeugd en voor de gehele dorpsgemeenschap van Helenaveen gedaan had. Sedert die tijd ging de gezondheidstoestand van de heer Theelen langzamerhand achteruit. Zaterdag is hij rustig heengegaan, reeds eerder voorzien van de H.H. Sacramenten der Stervenden.
Met de overledene is een hoogstaande, opmerkelijke figuur uit het dorpsleven van Helenaveen weggenomen. Toen hij, pas gehuwd, nu dertig jaar geleden voor ‘t eerst in de Peel aankwam, wist men terstond, wat men aan hem had. Hij wist wat hij wilde, en bezat tact om z’n zienswijze door te zetten. Daarbij was hij onkreukbaar eerlijk en rechtvaardig en hij voelde zich in deze besloten dorpsgemeenschap juist op ‘n plaats.
Niet alleen de belangen van ‘t onderwijs hadden ‘n aandacht - nog doen verhalen de ronde over z’n strenge, maar rechtvaardige paedagogiek - maar ook op het gebied van de stoffelijke vooruitgang van ‘t dorp heeft men aan de energie en stuwkracht van de heer Theelen zeer veel te danken. Een kruiwagen vol requesten, hoorden we zeggen, heeft hij wel geschreven voor allerlei inwoners, die bij de een of andere instantie iets te verzoek hadden. De heer Theelen was de vraagbaak van ‘t gehele Peeldorp. Bij allen was hij gezien; vijanden had hij niet. Geen wonder, dat in allerlei verenigingen zijn steun en advies gevraagd werd en dat hij allerlei Bestuursfuncties bekleed heeft. Tot aan zijn dood was hij b.v. president van de Raad van Toezicht op de Boerenleenbank, afd. Helenaveen en Bestuurslid der ver. voor Eierenverkoop. Voor de Sport interesseerde hij zich eer; hij bezat een officieel Sportdiploma. Mede door zijn toedoen werd op 27 Spt. 1935 de voetbalvereniging opgericht, waarvan hij zeven jaar het voorzitterschap bekleedde, later het ere-voorzitterschap. En wat hadden de successen van de Toneelvereniging, die hij steunde, ‘n grote belangstelling. Ook was de heer Theelen jarenlang leider van het R. K. Kerkkoor, en heeft hij de Katholieke Actie naar best vermogen bevorderd.
Op onderwijsgebied heeft hij de laatste dertig jaren zijn zijn collega’s een bijzondere plaats ingenomen, mede door het feit, dat zijn school al die tijd openbaar is gebleven en pas na zijn dood de R. K. leerlingen naar ‘t Bijzonder Onderwijs zijn overgegaan. Maar al die jaren heeft hij onmiskenbaar een stempel op zijn school

kunnen drukken, en oudere bewoners van Helenaveen gedenken hem met oprechte dankbaarheid. Wat heeft hij ook niet met zijn tijd gewoekerd door Herhalingslessen, door Tuinbouwcursussen, door Bijenteeltcursussen te geven, door onderricht te geven in Bedrijfsleer. De kippenfokkerij, die thans zo bloeit te Helenaveen, is door hem bijzonder aanbevolen. Hij was een der ijverigste leden van de R. K. Onderwijzersbond afd. De Peel.
Alles bij alles heeft de overledene een welbesteed en werkzaam leven achter de rug. Moge hij spoedig in de Hemel het loon voor zijn werkzaam leven ontvangen.

1 oktober 1952 **Begrafenis L. Theelen**
Woensdag had in Helenaveen de plechtige uitvaart en begrafenis plaats van de heer L. Theelen, oud-hoofd der O.L.-school. De deelneming was overweldigend. Om tien uur werd de plechtige Uitvaartmis opgedragen in de parochiekerk van St. Willibrordus. Tot in de uiterste hoeken vulden de gelovigen het ruime, nieuwe kerkgebouw. We zagen ook tal van niet-katholieke dorpsgenoten.
Verschillende autoriteiten en collega's kwamen de overledene de laatste eer bewijzen. We merkten o.m. op de burgemeester, wethouders en secretaris van Deurne, de heer J. C. Kroese, inspecteur L.O., de heer Courtens, consulent Lich. Oef, tal van heren geestelijken. Practisch de gehele Peelgemeenschap volgde de baar naar het kerkhof. Een fraaie bloemkrans was een hulde van het zangkoor voor de beminde oud-directeur.
Aan de groeve werden de liturgische plechtigheden verricht door pastoor Timmers, terwijl 't Zangkoor enkele cantieken zong. Burgemeester Roefs sprak namens de gemeente enige gevoelige woorden en prees de overledene als een voorbeeld voor de jeugd van Helenaveen.
Moge de her Theelen de vreugde spoedig genieten; hij was een diep-gelovig mens.

Thomassen

14 augustus 1845 trouwen te Wamel de scheepstimmerman Jan Thomassen, geboren 4 juli 1820 te Wamel en Jacoba Beck, geboren 16 februari 1825 te Wamel.

25 mei 1905 HELENAVEEN. In Augustus hopen de echtelieden Jan Thomassen en Jacoba Betk, den dag te gedenken, waarop zij voor 60 jaren door den band des huwelijks werden vereenigd. De beide oudjes zijn nog zeer kras en gehoor en gezicht nog goed voor hun jaren.
Het plan bestaat, om dit diamanten jubilé den grootsten luister bij te zetten.

9 februari 1907 7 Op **Maandag 18 Febr.**, te Helenaveen,
I. om 9 ure voorm. juist te beginnen, ten verzoeke en ten huize van Jozef Thomassen.
Een ponnijpaard met rijtuig, paardentuig, karren en voertuigen, eenige huismeubelen, als: kasten, stoelen, tafels enz, akker- en schuurgereedschappen en voederartikelen.
II. om 10 ure voorm., ten verzoeke en huize van van Tuffelen.
2 versche en 4 dragende koeien, 9 bijna voldragen zoogen, zelf gefokt, 1 zoog met 8 biggen, 10 raskippen (m?'s), 10 leghorn, 1 best hakse machine.
III. om 11 ure voorm., ter herberge bij van Oers, ten verzoeke van de Maatschappij Helenaveen.
25 koopen oude dennenstronken, als brandhout, 2 à 3000 bossen oude dennentakken, 2000 à 2500 nieuwe eikenhouten takkebossen, liggende te Helenaveen.
Alles vooraf te bezichtigen.
IV. om 12 ure middags, ten verzoeke en ten huize van Christiaan de Roem-de Gier.
3 kasten, 2 stoel n. 2 kachels, 2 kettinglampen, 5 tafels, 14 schilderijen porcelein- en aardewerk, potten en pannen, boterkarn met toebehoor, voederkuip, waschtob, fornuispot.
Akker- en schuurgereedschappen, kruiwagen, 1500 boonstaken, 5 koopen erwtetakken, 600 pond hooi, eene partij zaaderwten en boonen enz.
V. om 1 ure namiddag, ten verzoeke en huize van G. Jonker.
Een melkgevende koe, 6 scheutelingen, 2 geiten, 13 kippen en eene partij hooi.
VI. om 2 ure nam, ten verzoeke en huize van G. Tabor.
Een melkgevende koe, 1 kalf en een geit eene partij hooi, aardappelen, melk- en deelgereedschap, 6 houten stoelen, tafels enz.
VII. om 3 ure namiddags, ten verzoeke en huize van Klaas Snippen.
Een dragende koe, een dragende geit, 3 varkens, waarvan 1 vet.
Eene partij hooi en strooisel.

Timmermans

mei 1891 ? mei 1891 4/ bij no 64.
E.D.B.H.
Wij neemen de vrijheid U eennige woorden te spreeken wat onze zaken aan ons werk betreft, dat de maat van den torf ons te groot en te swaar is voor het Geld dat wij krijgen. tegen in ander veenderijen En dus maar een klein dagloon kunnen maken
En eerst heeft de boot gevaren en nu moeten wij smorgens en savons wijt lopen En dat de brug nu vervallen is moeten wij ook nog achter Bosch zijn tuin om lopen als wij moei gewerkt zijn
De namen van ons allen
G. Goemans
E Kuipers
L Kuipers
J van Mullekom
J. Smijts
J Blanken
P Timmermans
H van den Beuken
[*de namen in hetzelfde handschrift en verdere vermelding:* te Helden]

van Tol

2 juli 1888 Morgen, Zondag 1 Juli, zal de Heer J. J. van Tol, te Helenaveen (N.-Br.), den dag herdenken waarop hij vóor 25 jaren in dienst trad als brievengaarder. De aard zijner werkzaamheden is sinds dien tijd, door het verbeteren van de wegen en door het toenemende postverkeer, aanmerkelijk gewijzigd, doch de Heer Van Tol is er onder alle omstandigheden in geslaagd zich de algemeene achting te verwerven en die te behouden.

26 mei 1891 van Tol zoon van den vorigen brievengaarder.
geeft eenige aanwijzingen om duidelijk te maken dat hij niet degene is geweest die gezegd heeft welke de daders van het opstootje waren. zijn klacht is dat hij er toch op aangekeken wordt.
Er wordt hem medegedeeld dat hij zich dit niet moet aantrekken.
vr. Wat doet gij?
a. Niets ik werk in den tuin. In Deurne wordt ons verteld dat men mij te lijf wil.

mei 1891 Waarom is Willem v. d. Boom een ongelukkige die slechts 40 ct p.dag verdiend niet meer als looper in dienst maar vervangen door de zoon van V. Tol, zooals gebleken is bij de volkstelling?

14 en 21 juli 1891 27 Kan Willem v d Boom die een ongeluk in dienst der Maatij heeft gekregen niet meer in dienst der Maatij gebruikt worden?
[Vroeger deed hij loopdiensten] Diensten die thans aan de jongen v Tol te beurt vallen, onder anderen bij de volkstelling waarom?
W v/d Boom is in tegendeel voortdurend in dagelijkschen dienst van de Mij, indien hij zelf niet wenscht voor eigen rekening te werken.
Voor volkstelling is v/d Boom totaal ongeschikt.
Andere loopdiensten zijn niet voorgekomen.
J v/ Tol heeft twee boodschappen voor de Mij gedaan, gedurende den tijd dat ik te Hveen gevestigd ben, en ik droeg hem die op om zeker te zijn van de juistheid der uitvoering.

5 augustus 1891 20e Vraag Hebt gij omtrent den Tol ge?ig aan den Inspecteur der Posterijen gerapporteerd?
Was er veel op hem aan te merken?
Ik heb ge?ig omtrent hem gerapporteerd, ten einde hem zijn aanspraak op pensioen niet te doen verliezen; bovendien hij heeft zoolang als Helenaveen bestaat daarvoor gela?en.
Wel liet hij zich naar ik hoor voor sommige diensten betalen en beter ware het voor hem geweest als men toen ? t? ?ffer had gegeven, waar hij thans een ?el ontving.

14 augustus 1926 **VERGIFTIGD.** Mej. T. uit Helenaveen is tengevolge van vergiftiging overleden in het ziekenhuis te Helmond. De politie stelt een onderzoek in.

[Overlijdensakte d.d. 14 augustus 1926: Gesi? Johanna van Tol, oud 62 jaar, geboren te Deurne, wonende te Avereest, weduwe van Albertus Velsink.]

Toonen

13 december 1904 A. v. L., oud 18 j., arbeider te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 26 October 1904, te Helenaveen J. Toonen te hebben mishandeld en verwond. Eisch f20 of 20 d. h.

31 augustus 1918 HELENAVEEN. Het echtpaar H. Toonen, dat onlangs met een drieling werd verrast, die het nog steeds goed maakt, macht van Hare Majesteit de Koningin eene gift van f25 ontvangen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1924 Toonen Fr. 15 broedeieren 0,90
31 december 1932 Toonen Fr. f3.- (voor fazantenhok) 0,00
31 december 1936 Toonen Fr. Tencolineum f17.- 0,00

29 februari 1936 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, Woensdag 11 Maart 9 uur voor de maatschappij Helenaveen, 150 peelveldjes liggende achter tuinders J. Aarts en H. Thoonen, 1 achter den tuinder Jac. Crommentuyn, achter den tuinder L. Hendriks en achter het café v/h/ Wed. v. Woesik.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H122 H. Toonen nieuw H107

28 december 1943 Te k. gevr. een in g. st. zijnd heerenrijwiel z. b. H. Toonen, H115, Helenaveen

Tromp

15 november 1900 HALTE HELENAVEEN. Een droevig voorval heeft alhier plaats gehad. J. Tromp, oud 55 jaren, timmerman, wonende te Tilburg, tijdelijk alhier werkzaam verliet gisterenavond de herberg van F. Verheijen, alhier. Door de duisternis misleid schijnt hij in een langs den weg gelegen sloot te zijn gevallen, eruit gekropen en zich in een stalletje aan wachtpost 21a te hebben begeven. Althans men vond hem daarin des morgens, zittende op zijn knieën. De marechaussees, hiervan onderricht, begaven zich ter plaatse en na hem gevraagd te hebben, wie hij was en waar hij in de kost was, waarop hij antwoord kon geven, werd hij door de marechaussees ondersteund naar zijn kosthuis gebracht. Aanvankelijk ging het gaan nog al, maar op eenigen afstand van 't kosthuis begaven hem zijne krachten en toen men hem in het kosthuis te bed bracht, waren de levensgeesten uitgedoofd.

17 november 1900 HELENAVEEN. De timmermansknecht Jos. F. uit Tilburg, werkzaam aan de halte Helenaveen is op treurige wijze om het leven gekomen.
Zondag in de avond verliet hij eene herberg langs den spoorweg en schijnt aan 't dolen geraakt te zijn. Met veel moeite is hij door een breede, vrij diepe moddersloot gesukkeld en heeft zich daarna over den spoorweg begeven.
Maandagmorgen vond men hem tegen de helling liggen in deerniswaardigen toestand. Nadat men hem eenige hulp verleend had in een nabijzijnd wachthuis, waar hij de toedracht der zaak vertelde, heeft men hem naar zijn kosthuis aan de halte overgebracht, waar hij spoedig overleed.
De man was gehuwd en veertig jaar oud.

Tr?pels

28 juni 1911 de directeur deelt mede dat de fabrieksbaas Troupels[?] 50 jaren in dienst is bij de Mij. Er wordt besloten den jubilaris een horloge te vereeren ter waarde van 50 gld.

Ugen

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**
7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f3.400.000.
Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op de grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:
Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel naar Helenaveen moesten wij door die vieze walmpluim die ons alree een voorproefje gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen we aan de Helenavaart.
Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10, 12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.
Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette. Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakte als brandende, walmende fakkels, in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.
De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.
Verschrikelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven, en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook, weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.
Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.
Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en verder marechausseé's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk, kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.
In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de Verveningsmaatschappij “Helenaveen”, waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op het terrein van den brand aanwezig was.
Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat

dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A. Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te gebeuren stond.
Zoowel de turfvooraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.
Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heitrak onder Deurne, die eveneens gisteravond voortwoedde.
Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 maart 1926 **Burgerlijke Stand.**
DEURNE. Geboren: [...] Gerrit z. van Ch. Ugen en van M. Muskee, Helenaveen; [...]

23 mei 1938 **BURGERLIJKE STAND.**
DEURNE. Overleden: [...] Ugen Johanes, oud 80 jaar, z.b., echtg. van Schonewille Arendje; [...]

Vaans/Vaars/Vaes

26 mei 1891 P.J. Vaans in 89 heeft hij turf gegraven in de Helenaveen thans woont hij te Nederweert.
Hij beklaagt zich dat hij zijn put heeft gegraven en zijn putcenten niet heeft gekregen.
vr. Waarom?
a. Omdat ik 14 dagen te vroeg ben uitgescheiden
Er wordt hem gezegd dat het de gewoonte is dat iemand zijn putcenten verbeurd wanneer hij weggaat. dit is het staangeld.
Hij zegt dat hij nog eenige stokken te goed heeft die niet zijn uitbetaald. hij werkte onder Bladder.
vr. Wie betaalde U uit
a. Langenhof.
zal nader worden onderzocht.

mei 1891 Heeft A. van Woezik nog geld te goed van de Maatschappij?
Idem P.J. Vaans?

14 en 21 juli 1891 33 Waar zijn aan P J Vaars uit Nederweert in 1889 de putcenten ingehouden?
P.J. Vaes [=Vaars] te Nederweert is onbekend.
Jog. Vaes te Nederweert heeft op 29 Juni 89 zijne putcenten en f36.30 ontvangen. Als regel geldt dat die in het werkseizoen elders gaat werken, zijne putcenten verbeurd.
Het wordt ieder arbeider bij t begin der werkzaamheden persoonlijk aangezegd.

Vechel

30 november 1941 **HELENAVEEN.** A.s. Zondag 30 Nov. geeft de Zang- en Tooneelvereeniging "Helenaveen" haar eerste winteruitvoering. Na een gedwongen rust van 3 jaren van- wege gemis aan goede ruimte is onze vereniging er in geslaagd om Helenaveen weer eens een gezellige avond te bezorgen. Het meermalen met eerste prijzen bekroonde duo Vinken-Nooten uit Tegelen zal met humoristische voordrachten en duetten onze lachspieren weer eens losmaken. De begeleiding en aanvullende muzikale noot is in handen van den accordionnist H. v. Vechel. Helenaveen wacht ongetwijfeld een prettige en aangename avond.

van der Veen

29 april 1922 **Inmenging van Jhr. Mr. v. R. in de directe leiding der Mij**
Thans is aan de orde punt 2 der agenda: Inmenging van Jhr. Mr. F. van Rijckevorsel in de directe leiding der Mij. De directeur zegt dat deze commissaris in den laatsten tijd zijn directie onnoodig heeft bemoeilijkt. In het voorjaar toch werden door hem ontvangen J. H. van der Veen opzichter der bouwwerken en J.J. Vervuurt Lents bouwknecht, later in Juli nog J. Doppenberg. Reeds de toestand dat er beklag kan

gedaan worden, maakt de directie onnoodig moeielijk. 't ligt trouwens niet op den weg van commissarissen om zich hiermede te bemoeien.
De voorzitter antwoordt dat hij het in deze niet eens is met den directeur; hoe toch zouden commissarissen vooruit kunnen weten wat de personen te zeggen hebben die zich bij hem aanmelden. men kan ze dus niet wegsturen zonder ze gehoord te hebben.
De directeur zegt dat die personen zich gerugsteund zullen gevoelen alleen door het feit dat zij ontvangen worden. De omstandigheid dat de Heer v. Rijckevorsel zich tot den voorzitter gewend heeft na het bezoek van de twee eerstegenoemde personen geeft een officieele kleur aan deze zaak.
De Heer v. R. zet uiteen dat het van der Veen te doen was om alsnog een belooning te bekomen over het afgeloopen dienstjaar en J.J. Vervuurt die door den directeur ontslagen was en zich thans tot een der commissarissen wendde om te probeeren dit ontslag ongedaan te maken. Terstond heeft spreker aan den voorzitter schriftelijk mededeeling gedaan van dit bezoek het aan hem overlatende zich met den directeur in verbinding te stellen.
[...] Nog een derde geval deed zich voor: meergemelde Joh. Vervuurt beval zich schriftelijk bij hen aan om een der leegstaande woningen met ± 3 hect grond te mogen huren. Ook hiervan gaf spreker terstond kennis aan den directeur terwijl hij aan Vervuurt schreef dat het verhuren van woningen en van land een zaak is die aan den directeur is overgelaten en hij zich dus tot hem moet wenden.

Veldhuizen

26 mei 1891 Cornelis Veldhuizen tuinier.
Hij deelt mede dat bij hem alles bevroren is, hij heeft een koe verloren, en nog een bankroetje gehad; nu kan hij geen pacht betalen tenzij hij zijn koe verkoopt, hij had aan de directie verzocht bij het Koningsfonds in aanmerking te komen.
Hij betaalt 50 gld per hectare en zegt dat er anderen zijn die minder betalen (25 a 35 gld) en beter land hebben.
In zijn huis is niets hersteld, alleen de blinden zijn geverfd. Het dak is open en dezen winter heeft hij zijn bagger buiten op moeten brengen.
Verder deelt hij nog mede dat hij in 1886 een partij augurken aan den directeur had gegeven om in te maken. Men bood 4. 2. 1 gld per hectoliter. Hij zou dan 170 gld verdiend hebben, doch de directeur wilde de augurken tot dien prijs niet gunnen en dacht in Engeland groote prijzen te maken.
Doch dit is geheel mislukt. nu schoot er voor hem niets over dan schuld. Het koningsfonds heeft die toen gedelgd.
Wanneer hij nu weer komt bij den directeur om geholpen te worden antwoordt deze "Degenen die de pacht betaald hebben gaan voor"
vr. Waarom wilde hij het huis niet laten maken?
a. Ik weet het niet, ik denk dat hij mij de Peel uit wil hebben
vr. Waarom betaalt de een meer dan de andere?
a. Al die zoo laag pachten zijn òf Protestant òf menschen die voorgetrokken worden omdat zij mooi kunnen praten.
Hij zegt verder dat zijn huis niet slecht is doch alleen reparatie vereischt. hij heeft zelf een schuurtje gezet. Alles moet bij bij de directie halen, nergens kan hij terecht dan daar.
vr. Waarom alleen daar?
a. Anders kost het teveel aan transport
vr. Hoeveel verwoont gij?
180 gld. 50 gld per hect. terwijl tabaksland dat in 3 jaar niet behoeft gemest te worden maar 25 gld doet; alle tuinders verwonen 50 gld. behalve in de Geldersche straat, en wij moeten nog wel vooruit betalen.
vr. Is de pacht te hoog?
a. Daar zal ik niet over twisten, maar in een jaar als dit gaat het niet. wij zijn als arme menschen hier gekomen, wij konden ons bedruipen en nu is alles weer weg
vr. Hebt gij toen voor die augurken niet gereclameerd?
a. Men durft hier weinig te reclameeren anders heeft men het bij de Heeren misdaan!

26 mei 1891 Willem Veldhuizen tuinder
Hij klaagt dat de landpacht ongelijk is, en dan nog moet hij vooruit betalen. zijn wonimg doet 50 gld huur. Dezelfde hectare land eveneens. hij klaagt verder over zijne woning. Verleden jaar had hij zich zeer aanbevolen bij het koningsfonds. hij is pas begonnen, hij heeft niet eens een geit. maar zegt hij "er zijn menschen die maar 25

gld verwoonen en daar heet het van dat zij pas beginnen" Hij deelt mede dat zijn moeder ook vooruit betaalt. het oude tabaksland behoeft dat niet te doen.
Aan het huis zij voornamelijk de deurstijlen en kap te herstellen.

14 en 21 juli 1891 [40] Bestaat er aanleiding om aan de tuinders in het algemeen of in het bijzonder afslag van pacht te geven voor langeren of korteren tijd?
Afslag van huur komt mij onge?den voor. De huren zijn niets te hoog. In droogere jaren praepereren zij daar; natte jaren zijn voor hen ongunstiger. Zij begaan de fout van meerder gunstige uitkomsten te willen dekken: 1° Door hunne teelt te vervroegen - waardoor ze meer en meer blootgesteld zijn aan ongunstig weder.
2° Door hunne teelt eenzijdig uit te breiden, waardoor zij de markt overvoeren, en den prijs zeer drukten. 3° Daar aan erkend insolide of onverhaalbare leden te verkoopen, die hooger prijs bieden, maar eindigen met wanbetaling
Tuinders die kalm en flink werken hebben zelf in natte jaren te Hveen goede uitkomsten.
Toch zijn er enkele tuinders, Wed. C. Veldhuizen, J v/d Hurk, J. Bakker, misschien ook J v/d Bovenkamp, die voor dit jaar eenige aanspraak maken op vergoeding hebben.
Door nalatigheid van onze zijde is hun land onder water geraakt en te nat gebleven ten gevolge van het lossen der Sevenummerpeel.
Zoude er sprake zijn van afslag dan verdient het ernstig overweging, de kultuur eenvoudig te doen wegvallen en de huizen aan turfgravers te verhuren. Dat is dan meer in het belang der maatschappij.

12 februari 1902 Tenslotte deelt de directeur mede dat C. Veldhuizen tot betaling is gedagvaard.

21 september 1903 **Tuinders**
De directeur zegt dat in de tuinders een geest van verhuizen is gevaren. Toon Bakker en van den Bergh gaan weg, doch deze huizen zijn weer verhuurd.
Verder zijn er eenigen die slecht betalen. Veldhuizen die o.a. voor zijn groe?ten 550 a 600 gld beurde, deed op zijn schuld van 't vorig jaar slechts 50 gld af. A. Buis heeft ook een groote schuld doch is een arm man.
Er wordt besloten advies in te winnen op welke wijze Veldhuizen tot betaling is te dwingen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
24 mei 1923 Veldhuizen 26 broedeieren 1,30
30 april 1930 Veldhuizen 1 pak turfmul f2.05, id f2.05, f6.10 -10,10
31 december 1930 Veldhuizen 3 pak turfmul -5,20
31 maart 1931 Veldhuizen 1 pak turfmul -1,70
31 december 1929 Veldhuyzen rit 2,40
11 november 1924 Veldhuyzen A. verkoop 35 kg appels (25 kg goudrenet+10 kg bellefleur) 4,00
1 juni 1928 Veldhuyzen A. rit Deurne 3,25

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H17 A.P. Veldhuizen nieuw H15

veldwachter en marechaussee

14 mei 1891 Brigadier van de rijksveldwacht te Deurne en Commandant der Brigade Marechaussées te Asten.

Is U bekend wie de schuldigen zijn?
De schuldigen zijn onbekend - doch het staat vast dat de baldadigheden door het fabrieksvolk zijn gepleegd al is er geen overtuigend bewijs.
Verdienen zij genoeg?
Ja.
Zijn er klachten over de behandeling der fabrieksbazen, worden er sommigen niet bevoordeeld?
Degenen die binnen en buiten werken verdienen evenveel, zij nemen hiermede genoegen - zij hebben niet afgewacht wat hun beloofd was, de oorzaak der demonstraties zit dus ergens anders.
Is dus niet het loon de aanleidende oorzaak?
Zij gaven dit wel voor - doch wanneer iemand altijd baas is geweest en er komt later

iemand boven hem dan ontstaat er wrijving, het volk nu trekt partij voor Verhoeven - dit is de meening van ons beiden, doch bewijzen kunnen wij het niet. - o.a. werd onder het plegen van geweld de uitdrukking gebezigd "wij zullen niet ophouden voor gij de Peel uit zijt, (n l. de directeur).
Kan Verhoeven goed omgaan met het volk?
Ja - 2½ jaar geleden werd er wel over geklaagd doch nu kan hij er goed mee omgaan. Misschien dat men de reden van de ontevredenheid ook hierin kan vinden dat de directeur vele misbruiken wil opheffen. tegenwoordig mag men niets laten maken op kosten der Mij na t vroeger wel veroorloofd was.
Heeft de directeur geschoten in het begin?
Neen pas geschoten nadat er een twaalftal steenen waren geworpen. De steenen lagen op het balkon en binnen. er was slechts één ruit verbrijzeld; de bedoeling was dus niet om te vernielen.
Is er nog reden om herhaling te duchten?
De gemoederen zijn nu vrij kalm.
Is er iets van bekend dat in Deurne zoude gezegd zijn dat de directeur de Helenaveen uit moest dood of levend?
Wij hebben er niets van gehoord, maar er zijn menschen genoeg die de waarheid weten, doch die het niet zullen zeggen bv. van Splunder.
Is de oorzaak dat de directeur protestant is?
Ja, in Noordbrabant is dit niet goed gezien.
Is de verstandhouding tusschen prot: en kath. goed?
Ja.
Is er reden te gelooven dat Protestanten boven katholieken worden voorgetrokken?
Commandant zegt: Ik heb het onderzocht doch er geen bewijs voor kunnen vinden.
Komern er onregelmatigheden in herbergen voor?
Brigadier zegt: Van der Zwaan is pas bekeurd wegens het tappen zonder vergunning. In de gemeente Deurne zijn 70 bierhuizen, met en zonder vergunning, overal echteer zal verkocht worden. hier in de Helenaveen is er slechts eene met vergunning.
Is het gedrag van van der Zwaan goed?
Ik heb er nooit over gehoord.
Had Meekers vroeger vergunning?
Ja, daar kwamen vroeger wel onregelmatigheden voor, doch dit gebeurt overal wel eens, - Meekers is geen goed werkman.
Zou het noodig zijn hier een buitengew. rijksveldw. te hebben?
Er is wel kans dat h[illegible]gouvernement hierin zal voorzien, men moet dan een flinke rijksveldw. krijgen.
Is het dan niet goed dat die hier zoude gestationeerd zijn.
Aan de Halte zeker even noodig als hier. Vroeger zoude ik er nooit aan gedacht hebben er hier een te vragen. het is hier een Eden!!.
De rust zal hier ook zoo moeielijk niet zijn als iedereen zich maar bij zijn zaken hield, evenals het vroeger ging.
Waarom zijn er huishoudens vertrokken?
Degenen die vertrokken waren personen die de boel opmaakten, dergelijke menschen doen dat meer.

29 mei 1894 - Sedert Zaterdag jl. zijn te Helenaveen gedetacheerd de brigadier Talens der brigade Venlo en twee maréchaussées.

2 juni 1894 HELENAVEEN. Aan het halte-station alhier is een brigade maréchausseé geplaatst, bestaande uit een onderofficier en twee maréchausseés te voet.

8 oktober 1894 - Wanneer de voorgestelde uitbreiding van het korps marechaussee door de Staten-Generaal wordt goedgekeurd, zullen in 1895 brigades gevestigd worden te Philippine, Helenaveen, Zwartsluis, Wijhe, Wageningen, Sloten, Marum, Appingadam, Groningen, Nieuwe-Pekela, Hijkersmilde. De brigades Moerdijk en Willemstad zullen ieder met één man versterkt worden.

10 oktober 1894 Naar aanleiding van het bericht in het 5e blad van ons nummer van 8 dezer (bladzijde 19), dat bij uitbreiding van het wapen der Kon. maréchaussée o. m. eene brigade gevestigd zal worden te Helenaveen (N.-B.), doet men ons opmerken, dat aldaar reeds sedert geruimen tijd een brigade der maréchaussée geplaatst is.

9 april 1895 **Griendtsveen-Helenaveen.** Alhier wordt eene onbereden brigade marechausseé gevestigd, ter sterkte van 5 hoofden. Deze brigade wordt ingedeeld bij het district Roermond.

17 augustus 1895 Helenaveen. Met genoegen werd vernomen, dat te rekenen van af 10 dezer eene vaste brigade marechausseé te voet alhier is gevestigd. Men den bouw eener nieuwe kaserne zal spoedig een aanvang worden gemaakt.

24 maart 1917 De directeur deelt zijn plan mede om een onbezoldigd rijksveldwachter aan te stellen, ten einde diefstal en beschadiging tegen te gaan.

30 maart 1918 **Bloedvergiftiging.**
De veldwachter van Helenaveen, die wegens bloedvergiftiging naar het hospitaal te Roermond werd overgebracht, is daar overleden. Hij laat een vrouw met elf kinderen na.

1 januari 1919 Buitengewone Uitgaven.

Voor de onder dit hoofd vallende uitgaven worden de gewone jaarlyksche posten wederom aangevraagd; alleen wordt voorgesteld de subsidie aan de Ned. Herv. Gemeente te verhoogen tot f400.-, omreden dat het predikants-traktement te Helenaveen zoo byzonder laag is; de kerkeraad dezer gemeente kan niet meer geven dan f1200.- traktement. Waar er thans te Helenaveen een vacature is, al een verbetering van het predikants-traktement wel noodzakelyk zyn, om hier wederom een predikant geplaatst te krygen.

Gevraagd wordt voor:

Subsidie R.K. Gemeente	f 600.-
" Ned. Herv. "	" 400.-
Receptiegelden	" 100.-
Premie Levensverzekering van J.F. Herman de Groot	" 437.-
Toelage aan J.F. Herman de Groot	" 500.-
Geneeskundige behandeling der arbeiders	" 600.-
Verbandmiddelen enz.	" 25.-
Vrye woning vroedvrouw	" 75.-
Vrye brand aan de kerkelyke gebouwen, veldwachter, vroedvrouw	" 500.-
	f 3237.-

21 januari 1919 **Helenaveen 21 Januari 1919**

Aan den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen
te Helenaveen

Daar ik in den morgen van 21 dezer mij bevond op U kantoor en dan U vroeg om een kleine loonsverhooging in deze tijd omreden dat ik met het toegekende loon met mijn gezin bijna niet kan uitkomen, gaf U mij ten antwoord dat ik niet ijverig genoeg in mijn dienst was, ten minste zoo ik het heb opgevat
Daar ik een half jaar bij U in dienst ben en altijd op mijn eigen de politiedienst bij dag en nacht in de diverse terreinen van de maatschappij helenaveen heb verricht waarvan ik overtuigd ben en dat mij heden morgen is gebleken dat ik geen dienst genoeg had gedaan volgens U zeggen
Daar ik altijd meende dat ik mijn dienst goed verrichte te Helenaveen wat echter heden morgen mij is gebleken dat niet het geval is zoo zou ik met al mijn getrouwe diensten die ik als politie man heb verricht Helenaveen misschien nog eens moet verlaten als onbekwaam politie man wat ik echter niet van plan ben te doen.
Naar aanleiding van heden morgen heb ik de eer UWeledele te verzoeken mij des avonds den politie te willen doen voor schrijven van welke voorgeschreven dienst ik U dan iederen dag rapport van zal uit brengen zoodat ik iedere dag overtuigd kan zijn of ik mijn dienst goed gedaan heb of niet

't Welke Doende
JvdHeide [?]

15 oktober 1919 **15 Oct. 1919**

Weledelgeb. Heer,
Als vervolg op het jl. mondeling onderhoud met U kom ik U mededeelen dat de verhouding tusschen de dienstprestaties, wat tijdduur betreft, inzake de staking bij uwe maatschappij, in volgorde van:
Rijksveldwachter Deurne - gemeente "politie" Deurne en Kon. marechaussee gevoegelijk

kan worden uitgedrukt door de navolgende verhoudingsgetallen:
Rijksveldwacht te Deurne 1
Gemeentepolitie te Deurne 5
Kon. marechaussee 12
De desbetreffende politiebeambten hebben de opgaven van de door hun verrichte dag- en nachtdiensten gedaan aan den opperwachtmr. Michiels welke ze mij deed toekomen.
Het spijt mij dat U zoo lang op bericht van mij heeft moeten wachten; de oorzaak daarvan was gelegen in verlof en bezigheden van klemmende aard.
Het zal U wel spijten dat de opperw.mr. Michiels de Brigade wegens overplaatsing gaat verlaten.
U krijgt er echter een mede zeer bekwaam en tactvol man voor terug.
Met beleefde groeten
hoogachtend
?autenbels

?lt Districts A der Kon. Marech

brigadier Claassens

2 november 1899 A. J. Van de K , oud 21 jaar, opperman wonende te Stratum, aangeklaagd zich op 3 September jl. in dronkenschap, met geweld te hebben verzet tegen den brigadier Claassens en den marechaussee Maas, van de brigade Helenaveen, toen dezen hem, daar hij de orde verstoorde, naar een voor ontnuchtering bestemd lokaal overbrachten. Het O. M. eischte 1 maand gevangenisstraf.
J. W , oud 25 jaar, wonende te Tilburg, van beroep opperman, aangeklaagd van zich op 3 September met geweld te hebben verzet tegen de marechaussees te Halte Helenaveen, toen dezen hem ter zake van openbare dronkenschap naar een arrestantenlokaal wilden overbrengen. Het Openbaar Ministerie eischte 45 dagen gevangenisstraf.

brigadier Ronck

27 mei 1899 - Aangesteld tot brigadier titulair der marechaussee Ronck der brigade Helenaveen.

brigadier Talens

29 mei 1894 - Sedert Zaterdag jl. zijn te Helenaveen gedetacheerd de brigadier Talens der brigade Venlo en twee maréchaussées.

gemeenteveldwachter Aarts

15 november 1906 K. M. A. L., oud 38 j., ingenieur, te Helenaveen, aangeklaagd van den 23 Augustus 1906 te Helenaveen, den gemeente-veldwachter Aerts te hebben beleedigd. Eisch 15 d. gev.

12 december 1907 1. J. H., oud 21 j,. 2. W. H., oud 27 j. en 3. A. v. L., oud 21 jaren, allen arbeiders te Helenaveen-Deurne, aangeklaagd van den 27 Oct. 1907 te Helenaveen-Deurne zich met geweld te hebben verzet tegen den gemeente-veldwachter P. J. Aarts. Eisch voor ieder 1 m. gev.-str.

11 december 1909 DEURNE. Naar we vernemen worden de salarissen van de veldwachters Roest alhier en P. Aarts te Helenaveen met f50. verhoogd.

22 oktober 1910 DEURNE. Bij Kon. besluit is als blijk van goedkeuring en tevredenheid de bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon en een loffelijk getuigschrift toegekend aan den heer P. J. Aarts, gemeente- en onbezoldigd Rijksveldwachter te Helenaveen wegens de door hem met levensgevaar verrichte redding van een drenkeling uit het water van de Helenavaart op 11 Juni 1910.

marechaussee van Dommelen

12 maart 1898 - Verplaatst: Brigadier Krul van Arcen naar Uden, Brigadier Hagenouw van Vaals naar Arcen, marechaussee van Dommelen van Heijthuizen naar Helenaveen en Maas van Maastricht naar Heijthuizen.

marechaussee van Eijk

3 februari 1898 - Bij het wapen der Koninklijke Marechaussee en wel bij de 2de Divisie worden verplaatst op den 3en dezer de marechaussees: Boom van Maastricht naar Venlo; Schuite van Venlo naar Sittard; van Eyk van Kerkrade naar Griendtsveen (Helenaveen-Halte); Tebben van Griendtsveen naar Vlodrop en Brand van Vlodrop naar Maastricht.

marechaussee Maas

2 november 1899 A. J. Van de K , oud 21 jaar, opperman wonende te Stratum, aangeklaagd zich op 3 September jl. in dronkenschap, met geweld te hebben verzet tegen den brigadier Claassens en den marechaussee Maas, van de brigade Helenaveen, toen dezen hem, daar hij de orde verstoorde, naar een voor ontnuchtering bestemd lokaal overbrachten. Het O. M. eischte 1 maand gevangenisstraf.
J. W , oud 25 jaar, wonende te Tilburg, van beroep opperman, aangeklaagd van zich op 3 September met geweld te hebben verzet tegen de marechaussees te Halte Helenaveen, toen dezen hem ter zake van openbare dronkenschap naar een arrestantenlokaal wilden overbrengen. Het Openbaar Ministerie eischte 45 dagen gevangenisstraf.

veldwachter Huizing

1 december 1888 - Door den rijksveldwachter Huizing te Helenaveen is jl. Maandag aldaar aangehouden de lijndrijver P. B., vroeger wonende te Deurne, wiens aanhouding door de politie te Roermond werd verzocht.

23 mei 1891 **§ HELENAVEEN-DEURNE**, 20 Mei. Het detachement koninklijke Maréchaussée hetwelk wegens gepleegde ongeregeldheden door eenige ontevredene arbeiders der veenderij alhier was geplaatst, is, daar de rust is hersteld, ingerukt. De Rijksveldwachter Huizing geplaatst aan de Halte-Helenaveen, is tot nader orde verplaatst naar Helenaveen-dorp.

7 november 1891 **HELENAVEEN.** In het begin van den zomer werd de rijks-veldwachter Huizing, alhier aan de halte gestationeerd, tot handhaving van orde en rust in de Peel gedetacheerd te Helenaveen-Dorp; thans nu de werkzaamheden voor het grootste gedeelte zijn geeindigd, keert hij weder naar zijne standplaats terug.

24 september 1892 - Donderdag werd door den veldwachter van Deurne en den rijks-veldwachter Huizing te Helenaveen in de gevangenis alhier gebracht Ch. V., oud 43 jaren, galanterie-koopman, wonende te Helden, aangehouden als verdacht van te Liessel (Deurne) ten nadeele van het hoofd der school den heer J. van Nunen, in den nacht van Woensdag uit hokken achter diens woning te hebben ontvreemd 12 kippen en een konijn.

Veltmans

2 juni 1922 Al heel snel krijgt L. Theelen – net zoals bij zijn eigen benoeming enkele maanden daarvoor - te maken met personeelsperikelen:
De notulen van de Raadvergadering van Deurne melden op 2 juni 1922 (pagina 109 en 110): Benoeming verdere sollicitanten, Theelen gaat met de burgemeester naar de Inspecteur die hem de vrije hand geeft.
Mej Veltmans wordt benoemd; Vacature van Roosmalen;
Ontslag Veltmans m.i.v. 1 oktober 1922

1 augustus 1922 **HELENAVEEN** Doordat Mej. Veltmans onderwijzeres van de O.L. School alhier benoemd is tot onderwijzeres te Roggel, komt het hoofd der school alleen te staan, voor het onderwijs. Het is te hopen, voor de jongens dat deze toestand spoedig veranderd, daar het onderwijs door de aanhoudende vacatures veel heeft te lijden.

uit het kasboek van Leo Theelen:
24 augustus 1930 Veltmans 200 kg suiker (vergadering Veltmans) -31,00
31 december 1938 Veltmans 10 betalingen -27,00
31 december 1939 Veltmans 18+10 kleine betalingen -86,15
19 maart 1924 Veltmans J. 10 fruitboompjes en planten 2xf 1.50+8xf 1.- -13,00

van de Ven

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

Verheijen

15 november 1900 HALTE HELENAVEEN. Een droevig voorval heeft alhier plaats gehad. J. Tromp, oud 55 jaren, timmerman, wonende te Tilburg, tijdelijk alhier werkzaam verliet gisterenavond de herberg van F. Verheijen, alhier. Door de duisternis misleid schijnt hij in een langs den weg gelegen sloot te zijn gevallen, eruit gekropen en zich in een stalletje aan wachtpost 21a te hebben begeven. Althans men vond hem daarin des morgens, zittende op zijn knieën. De marechaussees, hiervan onderricht, begaven zich ter plaatse en na hem gevraagd te hebben, wie hij was en waar hij in de kost was, waarop hij antwoord kon geven, werd hij door de marechaussees ondersteund naar zijn kosthuis gebracht. Aanvankelijk ging het gaan nog al, maar op eenigen afstand van 't kosthuis begaven hem zijne krachten en toen men hem in het kosthuis te bed bracht, waren de levensgeesten uitgedoofd.

17 november 1900 HELENAVEEN. De timmermansknecht Jos. F. uit Tilburg, werkzaam aan de halte Helenaveen is op treurige wijze om het leven gekomen.

Zondag in de avond verliet hij eene herberg langs den spoorweg en schijnt aan 't dolen geraakt te zijn. Met veel moeite is hij door een breede, vrij diepe moddersloot gesukkeld en heeft zich daarna over den spoorweg begeven. Maandagmorgen vond men hem tegen de helling liggen in deerniswaardigen toestand. Nadat men hem eenige hulp verleend had in een nabijzijnd wachthuis, waar hij de toedracht der zaak vertelde, heeft men hem naar zijn kosthuis aan de halte overgebracht, waar hij spoedig overleed.
De man was gehuwd en veertig jaar oud.

uit het kasboek van Leo Theelen:
17 maart 1939 Verheyen P. No 22872 16,50
28 maart 1939 Verheyen P. 500 broedei - 10 afgekeurd 27,50
4 april 1939 Verheyen P. 1000 broedei - 20 afgekeurd 54,45
7 april 1939 Verheyen P. 300 broedei - 9 afgekeurd 15,40
10 april 1939 Verheyen P. 600 broedei - 17 afgekeurd 33,00
13 april 1939 Verheyen P. 300 broedei - 15 afgekeurd 15,07
16 april 1939 Verheyen P. 670 broedei - 32 afgekeurd 34,26

Verhoeven

25 oktober 1888 [...] om de beste zaden aan te schaffen; om wat meer land te pachten en te bewerken; om, zoo mogelijk, eigenaar te kunnen worden van een huis en een hof. Aandachtig en stil werd de mededeeling van den directeur aangehoord en toen hij geëindigd had werd een daverend „Leve de Koning!" uit volle borst aangeheven en onmiddellijk werd het volgende telegram verzonden:
"*Aan Z. M. den den Koning.*
„De bevolking van Helenaveen verneemt
„zoo even van den directeur Bosch, dat de
„Koning haar gelukkig wil maken en daartoe
„de middelen ruimschoots verstrekt heeft.
„Met diep ontzag danken wij Uwe Majes-
„teit voor de hulp in zoo velerlei vorm en
„wij beloven den Koning door arbeid on
„oppassen te toonen, dat wij de hulp waardig
„willen worden. Des Konings mildheid zal
„in herinnering blijven tot het verste nageslacht.
„Leve de Koning en Zijn Huis !
„Van Uwe Majesteit de getrouwe
„en gehoorzame onderdanen,
„De bevolking van Helenaveen,
„Namens haar,
„L. J. VERHOEVEN ,
„Hoofdopzichter." [...]

16 juni 1889 **Aan de Redactie van de Nieuwe Koerier, Provinciale en Roermondsche Courant te Roermond.**
Mijne Heeren!
In uw nummer van zaterdag 8 Juni ll. komt een ingezonden stuk voor, "Helenaveen." Onder het opschrift van "Geen personen maar zaken," behandelt dit stuk, geteekend J. uit D., weinig anders dan personen, en dat wel, naar onze bescheiden meening, in weinig passenden vorm.
Niet aan den eersten den besten, maar wel degelijk aan de Maatschappij Helenaveen, die ons aanstelde, achten wij verantwoording schuldig te zijn van onze daden. Desniettemin zijn wij bereid, het geschrevene te beantwoorden, en de zaken nader toe te lichten. Wij verklaren bij voorbaat dit te zullen doen, zonder den schrijver(?) J. te behandelen, zooals hij het ons deed. Wij zullen geene zijdelingsche beschuldigingen uitbrengewij willen len niemand verdacht maken bij zijn patroons; wij zullen ons alleen tot zaken bepalen. Maar alvorens dit te doen, verzoeken wij den heer J. uit D. zijn naam te noemen en zijne beweringente staven Nu de heer J. uit dezen verneemt, dat wij de "zaken" willen behandelen, zal hij daartoe gaarne bereid zijn. Hij zal toch niet willen, dat al uwe lezers en wij, hem in plaats van ter goeder trouw en rond te noemen, moeten aanzien voor iemand, die lichtvaardig met den goeden naam van anderen omspringt, en achter het scherm der naamloosheid lastert.
HELENAVEEN, 17 Juni 1889
L. J. VERHOEVEN, *Hoofdop. der Maatschappij Helenaveen.*

W. VAN SPLUNDER, *Opzichter.*

14 en 21 juli 1891 2 Hoe is uwe verhouding tot den Hoofdopzichter d.w.z. is de verstandhouding goed of minder goed en zoo die laatste het geval is welke zijn de redenen daarvoor?
Schijnbaar is de verhouding goed, in werkelijkheid slecht.
De houding van den hoofdopzichter veranderde, zoodra besloten was dat de administratie te Hveen gevestigd zoude worden, en die verandering uitte zich in de meest verschillende vormen.
De belangrijke wijziging in de morele positie van den hoofdopzichter, zoodra ik hier gevestigd was; de nog belangrijker wijziging in de stoffelijke voordeelen die ontstond en noodwendig nog komen moet; de bij hem stellig levendiger dan bij ieder ander, bestaande overtuiging dat hij overtollig werd, zijn van zijne zijde - hoewel onrechtmatig, toch verklaarbaare reden van weerzin.

14 en 21 juli 1891 34 Waarom is dit voorjaar een ploeg van 12 turfgravers uit Someren heengegaan? Zij beweren dat Oostergo hun de slechtste put gaf waarin zij geen daggeld konden verdienen terwijl Overijsselschen de beste plaats kregen? Dien ten gevolge zouden 30 andere Somerschen zijn weggebleven?
Eene ploeg turfgravers uit Someren (ik meende 't ? 12) is dit voorjaar na enkele dagen gewerkt te hebben heengegaan. Toen dit mijne aandacht trok heb ik Verhoeven opgedragen te onderzoeken, wat daarvan de oorzaak was. Hij heeft mij gerapporteerd dat die mannen zich bij het opmeten en keuren van hun werk, zich over Oostergo beklaagden en hem van partijdigheid voor zijne landslieden beschuldigden. Ik heb toen Verhoeven verder opgedragen het werk na te gaan ? en op te gaan meten, ten eerste recht te kunnen doen, - maar niets meer van de zaak vernomen.
De klacht over den fout waarin zij gesteld werden zoude evenzeer Verhoeven als Oostergo treffen die zamen dien ? aangewezen hebben. Intusschen die klacht is even onjuist als de eerste. De menschen zijn eenvoudig heen gegaan omdat zij bij Griendtsveen even loonend en veel gemakkelijker werk konden krijgen.
De bewering dat dien ten gevolge 30 andere Somerschen weg zijn gebleven schijnt minder juist. Al sedert 2 jaar kunnen wij niet meer op de Somerschen rekenen, en toen de ploeg in kwestie hier wegging werkten de overige Somerschen reeds bij de gemeente Deurne. In het najaar van 90 liet ik mij door den veenopzichter Blatter een lijstje geven van de turfgravers uit den omtrek, waarop wij rekenen konden, - daarop komen de Somerschen niet voor.

14 en 21 juli 1891 Tegen v/d Zwaan heb ik alleen de klacht dat hij verboden vergunning uitoefent, en zijne huur niet betaalt.
De huur is hem niet opgezegd.
Onbewoonbaar was zijne woning in deze afgelopen winter niet, maar toch zeer slecht.
In het begin van Okt 90 heb ik met Verhoeven en den timmerbaas Slegers die woning geconfistekeerd en de verbouwing gelast. Men heeft die toen niet uitgevoerd.
Zoodra in 91 het weder gunstig was heb ik de herstelling weder gelast, ik heb die verder nog twee maal moeten herhalen. Toen heeft men ruim het dubbele vertimmerd dan begroot was, - tegen mijne stellige order in.
Door mij is zijne woning aan niemand te huur aangeboden.

23 juli 1898 **Hoofdopzichter**
De opbouw van de nieuwe woning van de Hoofdopzichter is tot de halflaag gevorderd.

21 november 1898 **Liessel huis Verhoeven**
De directeur deelt mede dat de verkocht wordende perceelen onder Liessel thans op f694 staan - en dat het huis van Verhoeven nagenoeg klaar is en de inrichting voldoet, terwijl de bouwkosten onder de begrooting zijn gebleven.

7 augustus 1899 **Opzichter**
De directeur deelt tenslotte nog mede dat de verhouding met Verhoeven niet zoo goed meer is als vroeger. De verschillende vrijdommen geven weer aanleiding tot misbruik en het zoude nog te prefereeren zijn als al die vrijdommen werden opgeheven.
Een van de redenen van de ontstemming van den directeur is, dat Verhoeven meer namen op de lijsten weet te plaatsen, die de directeur ervan verwijderd wil houden, en op deze wijze de opdracht van den directeur niet nakomt.
De directeur wordt gemachtigd den opzichter hierover ernstig te onderhouden.

5 juni 1901 Te He? ont? de Dir. dat zijn ge?legger de Hoofdopzichter thans van dien

aard zijn, dat hij voorstelt hem ontslag te geven, onder toestemming der financien van bijv. f1000; ? Hoofdopzichter m? voor te stellen onder de regeling aan de ?ng op te dragen aan de Homberg de Groot en de overige ?ge?den aan ? ?aat Gel?k, deze tegen een beloning van f1000 ?.
...
De aanvrage aan de Hoofdopzichter voor veevoeder langer te hoog: orders van Dir. wordt ten deele niet ten deele verkeerd uitgevoerd. Feitelijk doet de Hoofdopz. niets en wordt hij betaald met ruim f3000- dit acht de Dir. niet in het belang der Maatsh. Meerdermale heeft de Dir. daarover geklaagd, maar moest hij geene ondersteuning van commissarissen erlange van deze onhoudbare toestand te verbeteren.
Hij is vastbesloten de Hoofdopz. te ontslaan.
De voorzitter stelt voor enige commissarissen uit te ? bij de Heer Peereboom en de voorzitter van deze kwestie weder te onderzoeken.
De Dir. zegt dat onderzoek niet noodig is, hetgeen hij mededeelt is waar; de Stem van Commissarissen heeft den stand in deze kwestie ontbroken en als de Hoofdopz. niet heengaat, neemt hij zijn ontslag.
De commissarissen meenen dat het niet aangaat den Hoofdopz. in eens te ontslaan en brengen zijne vroegere goede diensten in herinnering.
Niemand der aanwezige commissarissen geneigd zijnde net als Voorzitter de aangestelde commissie uit te maken, eervol
De voorzitter op zich ter zake naar Helenaveen, de kwestie nader met de betrokken personen te over?gen en te zijner tijd daaromtrent aan commissarissen te berichten.
Hij be?nk zich echter eenige tijdrovende voor, hetgeen te minder ?ij?aar heeft, daar de Dir. het ontslag met het einde van het jaar wenscht te doen ingaan.

21 juni 1901 **ontslag hoofdopzicher**
De voorz. deelt mede dat de directeur zelf den hoofdopzichter tegen 1 Juni ontslagen heeft. hij is van oordeel dat de directeur volgens de statuten had zulks te doen. Art. 11 toch geeft aan deze de geheele leiding den zaak voor zooveel daartoe niet de medewerking van commissarissen vereischt wordt. Art 12 geeft die gevallen aan doch het ontslaan van beambten wordt daar niet genoemd.
De directeur is dus ?oo bevoegd geweest en er blijft thans alleen over te bepalen of Verhoeven een pensioen zal worden toegekend van f1000 t jaar zooals de directeur voorstelt.
De Heren Peereboom en Lutkie komen er tegen op dat Verhoeven ontslagen is zonder dat er een onderzoek is ingesteld, over het algemeen toch heeft hij de Mij goed gediend, zelfs in lastige omstandigheden en het gaat niet aan hem thans op eens te ontslaan.
De voorzitter erkent de verdienste van de hoofdopzichter. Voortdurend was er echter een min of meer gespannen verhouding tusschen dezen en den directeur, daarbij werd er met de vrijdommen veel te royaal omgesprongen. De voorz. voegt hieraan toe dat hij het in het belang de Mij acht dat de betrekking van hoofdopzichter niet meer wordt aangevuld. Daar echter Verhoeven 16 jaar in dienst der Mij is geweest stelt hij voor hem een jaarlijksch pensioen van f1000 te geven.
Tengevolge van de mindere bezoldiging van den persoon die hem gedeeltelijk zal vervangen, komt dat bedrag vanzelf vrij.
De Heer Peereboom zou er de voorkeur aan geven aan Verhoeven een som in eens uit te keeren. Op deze wijze is hij dan minder afhankelijk van de Mij.
De voorz. is van meening dat commissarissen de macht niet hebben eene som in eens toe te kennen, die dan uit der aard der zaak vrij belangrijk moest zijn. van den anderen kant blijft Verhoeven toch volkomen onafhankelijk als hij een pensioen geniet. Hij stelt mitsdien voor:
"aan den door den directeur ontslagen hoofdopzichter Verhoeven een jaarlijksch "pensioen toe te kennen van f1000. ingaande op den dag van dat hij Helenaveen "verlaat, en te betalen in 4 driemaandelijksche termijnen".

1 juli 1901 De voorz. zegt van den directeur bij schrijven van 26 Juli [juni?] de mededeeling te hebben ontvangen dat hij den hoofdopzichter heeft ontslagen en in zijne plaats heeft benoemd, met opheffing van den titel van hoofdopzichter, voorloopig en onder nadere goedkeuring van commissarissen den timmermansbaas Gielissen op een tractement van 1000 gld 's jaars, welke persoon deze benoeming wenscht aan te nemen.

Verlaak

24 februari 1892 **Benoemd:** [...] tot onderwijzer te Liesel (N.-B.) De Pony, te

Venraai; - tot id. te Helenaveen (N.-B.) Verlaak, te Weert; [...]

Verleijsdonk

10 oktober 1901 VENLO. Gister werd van hier naar de gevangenis te Roermond overgebracht H. G. d. D., oud 33 jaren, arbeider, wonende te Helmond. Hij werd door de stedelijke politie op verzoek in het Algemeen Politieblad aangehouden, zijnde hij verdacht van verduistering van een brief, inhoudende geld, ten nadeele van de huisvrouw J. Verleijsdonk te Helenaveen, onder de gemeente Horst

Vermeulen

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1929 Vermeulen rit 2,40
27 februari 1930 Vermeulen rit St. Helenaveen = Halte 2,40
5 maart 1930 Vermeulen rit St. Helenaveen = Halte 2,40
12 augustus 1930 Vermeulen 1,72
27 augustus 1930 Vermeulen 1,17
7 maart 1931 Vermeulen 100 kg aardappels à 4 cent -4,00
31 december 1931 Vermeulen f2.70+f0.80, enz f1.80+f0.75 6,05
31 januari 1939 Vermeulen -3,48
28 februari 1939 Vermeulen -3,20
31 maart 1939 Vermeulen -3,20
30 april 1939 Vermeulen -3,96
31 juli 1939 Vermeulen -5,92
31 augustus 1939 Vermeulen -8,32
30 november 1939 Vermeulen -4,23
31 december 1939 Vermeulen -5,22
31 december 1943 Vermeulen varkens f40+f115.50+100 kg -170,00
12 augustus 1924 Vermeulen verkocht 1 kloek+24 kuikens 10,70
31 december 1933 Vermeulen, Bleekers, e.a. eieren 3,23

15 december 1928 HELENAVEEN. -- Not. Haffmans, 27 Dec., 10 uur, op verzoek en ten huize W. Vermeulen: paard, akker- en schuurgereedschappen.

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

1 januari 1940 Omnummers
oud H25 W. Vermeulen nieuw H23

7 maart 1942 Te ruilen een beste centrale schot voor een dragende koe of vaars die kort bij is. Adres W. Vermeulen 23 H, Helenaveen.

25 april 1942 Te k. of te ruil Centrale koe, gen. te ruilen op een koe halve dracht; tev. te k. 10 biggen. W. Vermeulen, 23H Helenaveen

1 augustus 1942 Te kp. een beste jonge koe, 3 mnd. gewonnen; ook gen. te ruilen op een hoogdr.; tev. te kp. een best schaap met een zwaar lam. W. Vermeulen, Helenaveen. 1544

16 november 1942 Wie is genegen te ruilen een zware en eerlijke koe, ong. 7 mnd dracht op een koe die 2 of 3 mnd. gewonnen is met 10 of 12 l. melk. Te bevr. W. Vermeulen 23 H. Helenaveen. 2543

24 januari 1944 Ik heb een beste jonge leveringskoe te ruilen teg. een jonge koe m. half dracht. W. Vermeulen 23H, Helenaveen.

Verstappen

5 mei 1898 **Helenaveen**. Maandag namiddag ontstond door onbekende oorzaak brand, in de huizen, bewoond door de heeren J. van den Munckhof, Verstappen en Manders. De behuizing is totaal vernield, benevens eenige inboedel. Alles is door assurantie gedekt.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1937 Verstappen F. 2 strokasten+1 honingkamer 2,75

Vervuurt

14 mei 1891 <u>Jacobus Verveurt ploegbaas op het fabriek</u>
Hij zegt dat als het zoo blijft, hij naar iets anders o[illegible]al moeten zien; hij blijft thans wijd achter, want er is niet genoeg te verdienen.
Wij moeten hout sjouwen a 15 stuivers daags. wij hebben toen meer gevraagd, toen is er op? gekomen. doch ik was er niet bij thans verdien ik sinds 3 a 4 weken op het fabriek 9 gulden.
vr. Kregen anderen dan meer dan 75 ct.
a. Neen, maar wij worden aldus gelijk gesteld ouden en jongen.
vr. Dit is toch geen reden om te klagen?
a. Ja maar het koningsfonds beloofde toch dat wij het goed zoude hebben. Dezen werken soms maar 3 of 2 gld verdiend. soms 20 a 30 ct. per dag met zand graven!
vr. Ja. dit was werkverschaffing, maar hoe is het met Uwe woning?
a. Goed, maar Strijbosch heeft een slechte.

26 mei 1891 <u>Verveurt vroeger tabaksplanter thans tuinder.</u>
klaagt dat 50 gld per hectare een te hooge prijs is.

16 december 1901 **mededeeling voorraad "veen"**
De directeur doet de mededeeling dat indertijd eene taxatie werd gemaakt van den voorraad veen gewoon en grauw - Dit geschiedde in 1896 en werd op Horst door Oostergo gedaan en op Deurne door Vervuurt.
Thans is de voorraad opnieuw nagegaan door de Groot opvolger van Oostergo - en hij bevond dat er nog 32.000 te graven dagwerk voorhanden was, terwijl er in 1896 slechts 14.000 dagwerk werden opgegeven en men elk jaar 1000 dagwerk gegraven heeft. de directeur voegt er aan toe dat men den voorraad niet moet taxeeren op 10 gld per dagwerk zooals vroeger is geschied maar op 7 gld.
De vergadering neemt met belangstelling kennis van deze mededeeling en hoopt dat er in deze nieuwe berekening geen vergissing heeft plaats gehad.
De directeur zal aan Vervuurt vragen of hij het verschil in die twee opgaven weet te expliceeren.

26 april 1909 De directeur zegt dat twee beambten der Mij binnenkort hun gouden feest vieren, nl. J. Kartner ploegbaas en L Vervuurt onderbaas. er wordt besloten den

directeur een crediet van f100 toe te staan voor twee geschenken, bestaande in een horloge, met of zonder ketting- Een inscriptie, de trouwe plichtbetrachting, vermeldende zal zal in de horloges worden gegraveerd.

17920 18 juni 1909 **geschenken aan Vervuurt en Kartner**
Thans worden binnengeleid J. Kartner ploegbaas en L Vervuurt onderbaas, twee beambten der Mij die hun gouden feest vieren (zie vorige notulen).
De voorzitter spreekt hen plechtig en waardeerend toe en overhandigt aan ieder een goud horloge met inscriptie dit heugelijke feit vermeldende. met groote dankbaarheid
17925 wordt het geschenk door hen aanvaard en zichtbaar geroerd verlaten zij de vergadering.

23 december 1910 De directeur brengt ter sprake om de onderbaas L Vervuurt, die meer dan 70 jaar is, en een groot 50 jaar in den dienst der Mij heeft doorgebracht te
17930 pensioneeren. Hij woont met zijn vrouw en dochter, betaalt f55 voor huur van zijn huis en 1 hect land, en verdient 7 gld in de week..
Men besluit dat hem huis en land in het vervolg gratis zullen worden afgestaan, en dat de Mij hem nog f1 in de week zal geven, terwijl het koningsfonds hem wekelijks een toelage van f2 verstrekken zal.. ook vrij turf wordt hem door de Mij toegezegd.
17935

6 juli 1912 **Vervuurt +**
De directeur geeft kennis van het overlijden van Vervuurt, de oude veenbaas. - Deze kreeg op het laatst van zijn leven vrij woning en vrij land van de Mij benevens f1 in de week. Het koningfonds voegde daarbij f2 per week.
17940 Men besluit de ondersteuningen voor de weduwe tot einde September te doen doorloopen, en ook het zoolang van woning en gebruik van land te geven.

24 april 1914 **Vervuurt**
De voorzitter deelt mede dat de onderbaas Vervuurt in Aug a.s. 50 jaren in dienst is
17945 der Mij.
Commissarissen besluiten hem een goud horloge te vereer? met inscriptie - ter waarde van f50.

29 april 1922 **Inmenging van Jhr. Mr. v. R. in de directe leiding der Mij**
17950 Thans is aan de orde punt 2 der agenda: Inmenging van Jhr. Mr. F. van Rijckevorsel in de directe leiding der Mij. De directeur zegt dat deze commissaris in den laatsten tijd zijn directie onnoodig heeft bemoeilijkt. In het voorjaar toch werden door hem ontvangen J. H. van der Veen opzichter der bouwwerken en J.J. Vervuurt Lents bouwknecht, later in Juli nog J. Doppenberg. Reeds de toestand dat er beklag kan
17955 gedaan worden, maakt de directie onnoodig moeielijk. 't ligt trouwens niet op den weg van commissarissen om zich hiermede te bemoeien.
De voorzitter antwoordt dat hij het in deze niet eens is met den directeur; hoe toch zouden commissarissen vooruit kunnen weten wat de personen te zeggen hebben die zich bij hem aanmelden. men kan ze dus niet wegsturen zonder ze gehoord te hebben.
17960 De directeur zegt dat die personen zich gerugsteund zullen gevoelen alleen door het feit dat zij ontvangen worden. De omstandigheid dat de Heer v. Rijckevorsel zich tot den voorzitter gewend heeft na het bezoek van de twee eerstegenoemde personen geeft een officieele kleur aan deze zaak.
De Heer v. R. zet uiteen dat het van der Veen te doen was om alsnog een belooning te
17965 bekomen over het afgeloopen dienstjaar en J.J. Vervuurt die door den directeur ontslagen was en zich thans tot een der commissarissen wendde om te probeeren dit ontslag ongedaan te maken. Terstond heeft spreker aan den voorzitter schriftelijk mededeeling gedaan van dit bezoek het aan hem overlatende zich met den directeur in verbinding te stellen.
17970 [...] Nog een derde geval deed zich voor: meergemelde Joh. Vervuurt beval zich schriftelijk bij hen aan om een der leegstaande woningen met ± 3 hect grond te mogen huren. Ook hiervan gaf spreker terstond kennis aan den directeur terwijl hij aan Vervuurt schreef dat het verhuren van woningen en van land een zaak is die aan den directeur is overgelaten en hij zich dus tot hem moet wenden.
17975

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1934 Vervuurt consumptiehoning 0,70
6 maart 1950 Vervuurt gebroeders spuiten perzikwei -6,30
31 december 1933 Vervuurt Joh. afval 1,00
17980

31 december 1942 MODE-EXAMENS

Voor costumière: [...] E. Vervuurt uit Helenaveen, [...]

Villings

15 november 1894 **HELENAVEEN.** Dinsdag-morgen toen de spoorwachter J. Villings, aan wachthuisje No 19 A onder dit gehucht nog in diepen slaap as, werd hij daarin gestoord, doordien hem opmerkzaam werd gemaakt, dat een gebouw hem toebehoorende in brand stond, met moeite werd het vee nog gered, doch het gebouw dienstig voor schuur en stal werd met het daarin aanwezige veevoeder enz. totaal door het vuur vernield, daar het van hout en stroo vervaardigd was, en het bijgevolg niet mogelijk was het vuur meester te worden, de schade hierdoor teweeggebracht, wordt geraamd op 70 gulden niet door assurantie gedekt. Oorzaak onbekend.

de Visser

11 mei 1940 Verloofd: S. Vogelaar en A. de Visser, [...] Dinteloord-Helenaveen; [...]

de Vries

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v. Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus der Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

26 mei 1891 Petrus Kolen Petrus Hendriks de Vries en F. Cuijten
Hendriks vraagt bergplaats voor veen. hij wil wel betalen voor een schuurtje. sinds verleden jaar heeft hij gepacht voor 25 ct. hij dacht dat het voor 3 jaar zou zijn, doch het is volgens den directeur voor 1 jaar.
De Vries turfmaker zegt: degenen die boven wonen worden voorgezet. zij krijgen altijd de beste putten.
vr. Hebt gij daar op het oogenblik hinder van?
a. Ja, gister nog, de nieuwe onderbaas gaf toen de goede put aan de anderen ofschoon ik hem gaarne had gehad.
vr. Kunt gij klagen over Bladder?
a. Neen dat kan ik niet.
Colen zegt dat zijn dak slecht is.
Cuijten zegt dat het zijne lekt.

22 december 1922 De Meijerijsche Courant meldt dat de brug in Helenaveen is ingezakt. Vijf jongens vielen in het water, vier konden zich zelf redden, en de 13-jarige M. Bruggenwirt redt de 10-jarige jongen De Vries.

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1936 Vries E. de 10 pullen 17,50

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H78 E. de Vries nieuw H72
oud H131 H. de Vries nieuw H115

1 augustus 1942 Te kp. 5 kippenhokken, z. g. a. n., lengte 6 M., br. 4 M. H. de Vries, H115, Helenaveen

vroedvrouw

13 juli 1901 HELENAVEEN. Tot vroedvrouw alhier is benoemd, Mej. P. J. de Bie, thans te Leur bij Breda.
Aan deze betrekking is verbonden eene jaarwedde van 450 gulden met vrije woning en vuur.

16 januari 1914
Deurne, 16 Januari 1914

Den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen.

Naar aanleiding van uw schrijven van 15 Januari j.l. aan den Heer v.d. Ven, wethouder alhier, heb ik de eer U te berichten dat uit het register van Raadsbesluiten dezer gemeente blijkt, dat de eerste vroedvrouw te Helenaveen, Maria Wilhelmina Koullen (gehuwd met Wijnand Joseph Bellen) benoemd is op een jaarwedde van f400- met ingang 1 Oct. 1891 (zonder vrije woning of iets dergelijks.
De tweede vroedvrouw Maria Catharina Goedhardt (gehuwd met Johs Ants van Eekeren werd benoemd met ingang 1 Januari 1899 op een jaarwedde van f400+vrije woning.
De derde vroedvrouw P.J. de Bie werd benoemd met ingang 15 Juli 1901 op een jaarwedde van f400 met vrije woning en brandstoffen.
Uit de correspondentieregisters blijkt evenwel niet of de Gemeente of de Maatschappij die vrije woning en brandstoffen moet verstrekken. Ik veronderstel dat toen de eerste vroedvrouw te Helenaveen kwam wonen, de Maatschappij haar vrije woning heeft gegeven en dat het gemeentebestuur bij oproeping voor de tweede vroedvrouw aan de Maatschappij heeft gevraagd of de Maatschappij bereid was ook aan haar vrije woning te geven. Een en ander zal vermoedelijk zooals U zegt wel mondeling zijn afgesproken.

Geen enkel bewijs is evenwel hier te vinden.
Hoogachtend
JHGoossens secrets

1 januari 1919 Buitengewone Uitgaven.
Voor de onder dit hoofd vallende uitgaven worden de gewone jaarlyksche posten wederom aangevraagd; alleen wordt voorgesteld de subsidie aan de Ned. Herv. Gemeente te verhoogen tot f400.-, omreden dat het predikants-traktement te Helenaveen zoo byzonder laag is; de kerkeraad dezer gemeente kan niet meer geven dan f1200.- traktement. Waar er thans te Helenaveen een vacature is, al een verbetering van het predikants-traktement wel noodzakelyk zyn, om hier wederom een predikant geplaatst te krygen.
Gevraagd wordt voor:

Subsidie R.K. Gemeente	f 600.-
" Ned. Herv. "	" 400.-
Receptiegelden	" 100.-
Premie Levensverzekering van J.F. Herman de Groot	" 437.-
Toelage aan J.F. Herman de Groot	" 500.-
Geneeskundige behandeling der arbeiders	" 600.-
Verbandmiddelen enz.	" 25.-
Vrye woning vroedvrouw	" 75.-
Vrye brand aan de kerkelyke gebouwen, veldwachter, vroedvrouw	" 500.-
	f 3237.-

23 december 1920 Onderwerpenklapper raadsnotulen *gemeente Deurne*
Verzoek van de vroedvrouw te Helenaveen om haar salaris te brengen op f1600,-

23 december 1920 "Besloten raadsvergaderingen Deurne" inv.nr. Y/26 1896-1930
Ook wordt nog goedgevonden het salaris der vroedvrouwen te bepalen op f1500,- en de vroedvrouw te Helenaveen over 1920 f200,- gratificatie te geven.

31 december 1920 Wetenswaardigheden uit de gemeenteverslagen van Deurne 1851-1929.
vroedvrouw Deurne f900,-; vroedvrouw Liessel f1000,-; vroedvrouw Helenaveen f1575,-; hierbij inbegrepen de kosten van de geneesmiddelen voor de armlastige patiënten.

van de Waals

14 en 21 juli 1891 28 Welke is de eigenlijke geschiedenis van de koepel van het boogschutters gezelschap bij v Deelen?
Heeft dat gezelschap de herstellings kosten van die koepel betaald? of moet het die nog betalen?
Toen Schellings juist ontslagen was, heeft de toenmalige boekhouder v/d waals mij gevraagd of hij aan een bestaand gezelschap van boogschutters hier hulp verleenen mocht voor 't zetten of repareeren van een gebouwtje.
Ik heb toen daartoe verlof gegeven, en aan 't einde van het jaar het gezelschap als debiteur gevonden met f37.10
Die post is afgeschreven ultimo 88.
Er werd nooit iets op afbetaald.
Overigens is mij niets van dit gezelschap bekend.

van Waayenburg

26 mei 1891 Hendricus van Waaienburg. hij werkt van alles.
Hij zegt dat het in het veen nog niet slecht is, maar dat het toch heel wat beter kan.
I. Er zijn weinig verdiensten
II. Het koningsfonds stelde te veel voor. Wij dachten dat alles nu goed zou gaan.
III. Er moest verpacht worden onder elkaar en niet in concurrentie met pachters buitenaf. verder stelt hij voor dat de Maatschappij alles in massa inkoopt, om het zoodoende goedkoop te kunnen leveren bv. koeken etc.
(Hierop wordt hem geantwoord dat de bevolking onder elkaar moet kopen).
IV. Reparatie van zijn huis. De een stuurt hem naar de andere. Hij heeft nu pas de

pacht betaald en hij kan nu geen stal krijgen ofschoon hij aanhoord en voor te betalen hij wil zelf ook wel van oude planken iets bouwen. dringt zeer op berging voor zijn veen aan.
V. Zijn zoon Johannes is voor den winter niet goed behandeld. hij is altijd ploegbaas geweest van scheepsladers. getrouwd met dochter van Roeling. hij moest de keet uit van de koude toen ging hij tegenover Verhoeven wonen. dat kostte 13 gld. toen werd hij weer in den keet gestuurd. dit deed hij niet en vertrok.
conform het gehoorde onder XII.

14 en 21 juli 1891 16 Zijn er bewoners geweest die verbouwing of verpachting van hunne woning hebben verzocht onder aanbod van meerdere huur naar evenredigheid van de kosten?
Zoo ja, gelieve dan daaromtrent uwe beslissing met opgaaf van redenen te vermelden?
De heer Verhoeven heeft mij in 't algemeen wel eens gezegd dat velen meer wilden betalen als er gebouwd werd. Na de ondervinding in dezen met A. Bakker heb ik echter ver kozen af te wachten tot de personen in kwestie mij zelf aanspraken. Het is tot heden geschied door Hendriks, door Waayenburg en door P Kievits.
Deze laatste is om vele redenen niet iemand die bijzondere protektie verdient.
Waayenburg heb ik in de begrooting opgenomen. Hendriks vraagt te veel.
Nu zijn echter weder twee woningen ingevallen en gaat de tijd daardoor verloopen.
Ik trachtte den regel te volgen eerst de woningen voor de menschen bewoonbaar te maken, en daarna voor het vee en uitbreiding.
Het vergrooten der woningen verdient echter nader overweging. Het worden dan kleine landbouwbedrijven, iets dat op zich zelf wenschelijk is. Maar dan vloeit daaruit vanzelf voort dat men weer nieuwe arbeiderswoningen moet bouwen. De bijbetaling voor uitbreiding moet dan ruim genomen worden, om de verinteresting van het geheel op eene bijkomende waarde te brengen.

14 en 21 juli 1891 17 Zijn er bewoners geweest die om eene verbouwing hebben gevraagd en niet hebben gekregen terwijl het ½ huis van Meekers leeg stond en zij zich met eene tegen het gure winterweder onbeschutte woning moesten behelpen?
Was de woning thans door kortrijk bewoond, aanvankelijk aan een andere bewoner toegezegd? Waarom verkreeg kortrijk de voorkeur?
Dezen winter waren er 3 gezinnen , die inderdaad zeer onvoldoende huisvesting hadden.
Zij bewoonden, zonder mijn weten, volslagen onbewoonbare huizen.
Een van hen werd geriefd door opschuiving. De beide ouderen heb ik gedurende den winter, ledig komende en goede woningen gegeven, onder voorwaarde dat zij die woning in het voorjaar weder zouden verlaten. Nu gedurende den winter aldus voor niets gehuisvest te zijn geweest, zijn zij in het voorjaar vertrokken. Het eene gezin, een kievits, zonder eenige kennisgeving. Het tweede H. Waayenburg Iv, na eenige eisschen geweigerd te hebben gezien.
De ½ woning van Meekers schijnt wel door dezen verlaten, maar kan niet door mij aanvaard worden. Tegen eene overeenkomst van derden met Meekers heb ik mij niet verzet.
De woning, - nu door kortrijk bewoond, - is door mij niet aan anderen toegezegd geweest. Van voorkeur is mij niets bekend.

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan?
Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op

herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.
Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken.
Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

van Welie, tuinder;

14 en 21 juli 1891 9 Betalen de tuinders die het nu ruim 2 jaren verlaten tabaksland in gebruik hebben evenveel pacht als de tuinders die reeds lang als zoodanig zijn gevestigd?
Wordt er nagegaan dat de eerst bedoelde tuinders het land niet uitbouwen? Wordt er in het algemeen nagegaan dat de pachters hun land naar behoren bemesten?
Zie Staat A.
De bestaande verschillen heb ik wat de tabaksplanters aangaat in den loop van 91 opgeheven. Daarbij stuit ik echter op moeijelijkheden. De heer v Welie en v. Woesik hebben nog al veel en goed land van ouds a f25.- Ik begon daarom eene trapsgewijze verhooging in te voeren.
Hierbij moet echter in het oog gehouden worden dat de tuinders in den regel voor huis, stalen schuur f50 huur betalen, en de vroege tabaksplanters f65.-
Naar gelang van kwaliteit en ligging bepaal ik den huurprijs van het land.
De bemesting en behandeling van het land wordt zoo goed mogelijk door mij gecontrolleerd.

Welten, rangeerder;

19 mei 1926 -- Gisteren is de rangeerder H. W.[elten] op het stationsemplacement te Helenaveen tusschen den wissel geraakt en gedood.

20 mei 1926 Dinsdagmiddag omstreeks drie uur geraakte rangeerder H. W. te Helenaveen, bij het rangeeren tusschen de buffers en werd gedood. De man laat vrouw en zes kinderen achter.

van den Werf

26 mei 1891 Nicolaas van den Werf tuinder.
Hij is bij zijn vader in de kost. in 84 in de Peel gekomen. Bij de augurkeninmaking is hij ook 130 gld te kort gekomen. Hij had schuld op het kantoor aan pacht en voorschotten f360, deze is gedelgd door het koningsfonds. Er is hem een schuur beloofd. Hij kreeg die niet, nu heeft hij zelf wat gebouwd.
vr. Is 50 gld te veel?
Neen, als ik een schuur had niet, en een huis nog liever.

uit het kasboek van Leo Theelen:
18 oktober 1928 Werf v.d. vracht (turf), idem zand rijden -3,75

27 september 1935 **Voetbalvereniging**
Meester Theelen was het hoofd van de openbare lagere school in Helenaveen. In die tijd, de jaren ’30, betekende dat meteen zo’n beetje burgemeester van het dorp, een stuwer die vele dorpelijke activiteiten droeg. Er bestonden al eerder “wilde” voetbalclubs. Zo had “boven” een eigen club met de naam H.S.V. en een eigen terrein in Mariaveen. In zijn hart was meester Theelen echter geen voetballer; hij wist

weinig van de voetbalsport af. Een van de redenen die meester Theelen er toe bracht om de Helenaveense Voetbalvereniging (H.V.V.) op te richten is ongetwijfeld, dat hij een zekere verveling constateerde bij de jeugd. Hij nam drie adviseurs in de arm: H. van Esseveldt, Fr. Stommels en Marinus van Oers. Deze drie heren waren wel kundig genoeg wat het voetballen betrof en meester Theelen nam zelf het organisatorische gedeelte voor zijn rekening. Er moest grond pachtvrij gemaakt worden van landbouwer Gerrit Brouwer (sr.) bij Maatschappij Helenaveen. Voor het voetbalklaar maken van het terrein, wat gelegen was achter de toenmalige openbare lagere school, was veel geld nodig. Het Koning Willem III Fonds werd door meester Theelen aangeschreven en er werd f500,- subsidie verkregen. Het eerste bestuur na de officiële oprichting op 27 september 1935 zag er als volgt uit:
L. Theelen – voorzitter
Aug. van Teeffelen – secretaris
C. van der Werf – penningmeester
R. Vermeulen – commissaris
Th. Maessen (G.zn.) – commissaris
Vanaf de oprichting in 1935 tot aan de algemene jaarlijkse ledenvergadering in 1940, heeft de oprichter en voorzitter, de heer L. Theelen, erg veel werk verzet. Zijn beoogde doel, de jeugd van de straat halen en proberen onder te brengen in een gezonde vereniging, in dit geval een voetbalvereniging, was bereikt. Hij bedankte als bestuurslid (voorzitter) en met een gerust hart vertrouwde meester Theelen deze functie toe aan een andere, energieke medewerker. Zijn taak was volbracht.

23 maart 1944 Te k.of te r. zwaar slachtvarken teg. drag. zeug. A. v. de Werf, H.137 Helenaveen.

Werts

9 april 1902 HELENAVEEN-HORST. Gistermorgen is alhier uit een kanaal opgehaald het lijk van M. Werts, oud 37 jaren, schoenmaker wonende te Asten, genoemde Werts verliet Zondagavond alhier eene herberg om huiswaarts te keeren, doch is zeer waarschijnlijk door de duisternis misleid te water geraakt en verdronken daar op het lijk geen sporen van geweldpleging werden aangetroffen.

Weyer, scholier;

4 april 1898 **Onderwijzer**
De directeur zegt dat de onderwijzer van de Kerkhoff die vroeger wel eens een sociale rol gespeeld heeft, die schijnt te hervatten.
Een jongen, Weyer, zelf langzaam, had een brochure geschreven ?? die wat de ?? terug betrof nogal aardig was, daar voor het overige niets dan klachten en hiervoor des tegen waartegen er lopen z?gen van de vroegeren toestand. Het n? ? is dat deze jongen zijn brochure aan den directeur overhandigde op raad van den onderwijzer.
Eenige tijd later ontving de directeur van de directeur der P??bank een dankbetuiging dat hij het sparen op school zoo aanmoedigde, en hierom onderzoek een artikel op een onderscheiden dan a ? dergelijke zaak, hetgeen de directeur ? aangenaam en d?dr om door ? het werk moet gaan van dien gelden onderwijzer, niet begrijpen dat dit ? ? handelwijze te zijn en is.
Naderhand met het medegedeelte zegt de heer van Lanschot het ook ? prijzenswaardig te vinden dat de directeur het schoolbezoek en het sparen zoo aanmoedigt. Hij heeft nl. 050 aan ene jarigen beloofd die in een maand tijd zijn school niet verz?te, mits goed op de ?aan bank geplaatst met ? daar deze gratificatie t? men nogal lang lopen, ruim 100 gld in een jaar, een bewijs mag ? van hun goede werking. stelt de heer van Lanschot voor dat ? zaak voortaan van de Mij zal uitgaan dit is zeker uit belang hij heeft eene ontwikkelde bevolking te krijgen. dit voorstel wordt aangenomen.

Wijnands

14 mei 1891 Acht werklieden van de fabriek met name H. Kemper, C. Wijnants, P. v Gestel, Joh vd Ven. J. Killinger, J. van Lierop, Gerardus de Vries en H. Kartner.
H. Kemper het woord voerende zegt:
I dat zij nooit iets met de politie uit te staan hebben gehad, en thans verdacht zijn
II Twee jaren geleden had de koning alles kwijt gescholden. de koning zoude geld

geven om vee te koopen, zaad te koopen, men zou eigenaar van een huis kunnen worden! en nu zijn er 5 of 7 die voor een 25 gld zaad hebben gehad en anderen niets.
III. Hij was altijd lid geweest van een boogschutterij. zij hadden een koepel, en Schellings had indertijd gezegd dat als zij hierin de helft betaalden, de andere helft door de Mij zoude bekostigd worden. Zij betaalden toen 100 gld. Zoolang er nog 3 leden waren van het gezelschap zouden zijn eigenaars van de koepel blijven. Toen werd de koepel verplaatst naar Deelen, en er vielen kosten op ten bedrage van 70 a 80 gld. Nu werd alle schuld kwijtgescholden. doch later mocht die koepel niet opgelapt worden voordat die schuld betaald was.
Toen er nu later hoornmuziek werd opgericht en men aan den directeur om een lokaal vroeg, wees hij hem de koepel aan, omdat zij van de Mij was. dit had hij niet mogen doen want de boogschutterij was nog tien twaalf man sterk, en de koepel hoorde dus aan hen toe.
vr. Hebt gij het den directeur dan niet met een goed woord gevraagd?
1. Neen
vr. Dit had gij moeten doen, dan had gij misschien gelijk gekregen.

Verder klagen zij dat zij altijd in het veen geweest zijnde, nu achtergesteld worden bij vreemden. deze graven niet alleen den turf maar werken hem ook op.
vr. Hoeveel duitschers kwamen er vroeger?
a. Wel twee honderd
vr. En hoeveel Overijsselaars zijn er nu?
a. 18 huishoudens. Wij kunnen evengoed turf graven als zij. Nu wordt de bevolking te groot voor het werk.
vr. Maar wij kregen toch klachten van de fabrikanten?
a. Dat was de schuld van van Splunder die ons niets zeide. en achter ons om zeide dat het niet goed was.
vr. Neen, dat is toch al een oude klacht?
a. Het hangt veel af van het veen.
vr. Is er al lang geklaagd over te veel Overijsselaars?
a. Het wordt hoe langer hoe erger, anderen moeten het huis uit, b.v. Meekers. hij moest zonder reden weg. vroeger heeft hij goed gewerkt. dezen winter heeft hij er hard voor gegeten.
Hij is altijd voor de maatschappij in de weer geweest Veertien dagen voor het opstootje waren hier ook baldadigheden voorgekomen, ons hart voor de Mij gaat weg omdat wij geen vastigheid meer hebben.
vr. Hoe is Verhoeven?
a. Hij geeft er van langs als het noodig is. maar daarmede is het dan uit ook.

De Vries had gevraagd in een huis te wonen, er werd 13 gld opgezet
H. Kartner had reeds verleden jaar een bedstee gevraagd

14 en 21 juli 1891 18 In hoeverre is het beweren juist van vele bewoners dat door den in de laatste jaren plaats gehad hebbende aanvoer van nieuwe gezinnen hoofdzakelijk turfgravers, het werk dat vroeger door de andere bewoners en hunne gezinnen in de turf (droogen, ringen, vuren enz) werd verricht thans niet meer door hen kan worden gedaan, waardoor zij aanzienlijk in verdiensten zullen achteruitgaan?
Wordt verzocht eene opgaaf van de gezinnen in de 2 of 3 laatste jaren te Hveen aangekomen en heengegaan, met vermelding van godsdienstige gezindheid, bedrijf, grootte van het huisgezin?
Dat beweren is volkomen onjuist. Het graven geschiedde altijd door vreemden, uit Helden waren er vroeger zelfs zooveel niet als thans.
Het droogen etc, geschied nu uitsluitend door eigen volk en die uit Helden; vroeger kwamen daarvoor jaarlijks arbeiders uit het noorden.
De verdiensten per gezin zijn zeer voldoende, zie bijgaanden staat D.
Van vroeger bestaan des dezes geene aanteekeningen.
Dezen winter werd minder verdiend, en zooveel werk als de turfstrooiselfabriek in 88 en 89 aanbe?cht, zal misschien ?et meer voorkomen.
Intusschen komen er op dit oogenblik nog steeds handen te kort.
Vele takken van werkzaamheden zijn totaal verwaarloosd; gedurig moet het een op het ander wachten; geen enkel turfschip wordt op tijd afgeladen. Dit jaar moest ik op herhaald voorstel van Verhoeven het graven van persturf achter wege laten wegens gebrek aan werkvolk.
N.B. Duitsche turfgravers komen met reisgeld etc tot f3-4 per dagwerk duurder, en leveren meerder werk, werklieden uit het noorden kosten ook meer aan reisgeld en komen nooit voordat de beste tijd voorbij is.

Aanteekening van de godsdienstige belijdenis heb ik voor zoover mijne gissing strekt met een X op staat D aangegeven. De aangeteekenden zijn die niet Roomsch-katholieken. Deze opgaaf kan evenwel onjuist zijn, er werd door mij nooit nota van genomen, als zijnde overbodig voor het bedrijf der Maatschappij
Mutaties van vroeger zijn niet aangeteekend.
In den loop van 90 en 91 verlieten Hveen .... kievits en H Wayenburg Iv om boven reeds gemelde redenen.
Het waren jonge gezinnen met 1 kind, Zonnemans, gezin zonder kinderen en A. Janssen gezin met 1 kind, om mij onbekende redenen.
W. ten Cate gezin met 4 kinderen, omdat ik hem geen verder voorschot wilde geven.
Het gezin van M. Wijnants ging door zijn overlijden uit een.

29 augustus 1901 J. de G., 23 jaren, onderbaas te Helenaveen Deurne, aangeklaagd van verzet tegen de politie en mishandeling van J. W. Wijnants en P. Franssen.
Het O. M. eischte tegen J. d. G., 1 maand gevangenisstraf.

24 oktober 1921 **DEURNE**. Op 8 Nov. a.s. viert Johannes Wijnands, wonende te Helenaveen als oudste inwoner der gemeente Deurne, zijn 94en verjaardag.

uit het kasboek van Leo Theelen:
4 augustus 1924 Wijnands A. verkocht 1 kloek+22 kuikens 10,00

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

4 november 1942 Te kp. een paar z. g. a. n. dames Swift-schoenen, zwart, m. 41. M. Wijnands. Helenaveen.

31 januari 1944 Te k. trekharmonica, z.g.a.n., 2 rijer, 8 bassen; (met koffer), f200. J. Wynands, Geldersche straat H 127, Helenaveen.

Wijnen

26 mei 1891 H Wijnen werkzaam in de turf
Francis Fransen " in de fabriek.
De eerste klaagt dat zijn huis slecht is - verleden jaar is hij ziek geweest. De vrouw was naar de directeur geweest, hij had nog 26 gld schuld zij had er toen een standje opgeloopen en durft nu niet terug.
De tweede zegt dat hij in 4 jaar geen onderdak gehad heeft. hij heeft ook geen kelder en geen plaats voor de kinderen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 oktober 1931 Wijnen J. druiven f 2.- 0,00

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H46 J. Wijnen nieuw H45

17 september 1942 Te kp. een leveringskoe en een rund 20 mnd. oud; ook gen. te ruilen op een hoogdr. koe. J. Wijnen, Helenaveen H46. 1908

11 november 1943 Te ruil een paar leeren beenkappen teg. gummi laarzen, m. 42. J. Wijnen, Helenaveen H 46

Wijngaarden, schipper;

8 november 1902 HELDEN. Woensdagavond is nabij de Meijelsche brug in de Helenavaart verdronken schipper Dirk van Wijngaarden, bijgenaamd "de lange Dirk".
Waarschijnlijk is hij door de duisternis over boord gevallen. Op zijn hulpgeroep snelde zijn lijndrijver toe, doch wegens de duisternis kon deze man hem onmogelijk helpen; ook kon men zijn lijk dien avond niet meer vinden.
Sedert verscheidene jaren was hij schipper op een houtschip van de maatschappij

Griendtsveen en een zeer oppassend man, zoodat hier aan drankmisbruik niet mag gedacht worden.

van Willigen, potentiële pachter;

25 februari 1910 Voor de boerderij "Prins Hendrik", voor geval dit zal worden toegestaan, kan dan S. A. van Willigen uit Vuren in aanmerking komen.

1 juli 1910 Van Willigen uit Vuren heeft de boerderij Prins Hendrik gehuurd.

28 september 1910 Ook van Willigen die de Julianahoeve zoude huren heeft zich teruggetrokken, en de directeur en voorzitter worden eveneens gemachtigd deze zaak op te lossen

van Woezik

26 mei 1891 A van Woezik, vroeger tabaksplanter thans tuinder.
Hij zegt dat hij vroeger voor den verkoop van den tabak is benadeeld. voordat de plant toch had gebroeid kon men (vier jaar geleden) 22 gld krijgen. De meerderheid was er voor omdat zij schuld hadden, hij echter er tegen. Naderhand toen de directeur de tabak gebroeid had werd er 15.09 gld betaald. dit scheelde hem nu wel en 400 gld. (?).
Verder klaagt hij dat de Mij nog geld aan hem schuldig is. vroeger toch kreeg men weekgeld a 5 gld. en nu komt hij de laatste weken nog te kort. dit bedraagt een zeventig gulden. De directeur had gezegd dat het "wekelijks" gehaald moest worden en dat dit niet door hem was geschied.
"Hij had toen gezegd dat de Mij een "gouddievenboel" was en de directeur had hem hierop honderd gulden opgeslagen; 247 gld betaalt hij thans /159 voor zijn huis/ hij verwoont 50 gld per hectare. voor de tabakschuur wil de directeur hem 60 gld laten betalen.
Verder zegt hij dat op half April zijn huur ingaat terwijl de directeur hem zijn huishuur /wat het grootste gedeelte is/ op half Sept. liet betalen.

mei 1891 Heeft A. van Woezik nog geld te goed van de Maatschappij?

14 en 21 juli 1891 9 Betalen de tuinders die het nu ruim 2 jaren verlaten tabaksland in gebruik hebben evenveel pacht als de tuinders die reeds lang als zoodanig zijn gevestigd?
Wordt er nagegaan dat de eerst bedoelde tuinders het land niet uitbouwen? Wordt er in het algemeen nagegaan dat de pachters hun land naar behoren bemesten?
Zie Staat A.
De bestaande verschillen heb ik wat de tabaksplanters aangaat in den loop van 91 opgeheven. Daarbij stuit ik echter op moeijelijkheden. De heer v Welie en v. Woesik hebben nog al veel en goed land van ouds a f25.- Ik begon daarom eene trapsgewijze verhooging in te voeren.
Hierbij moet echter in het oog gehouden worden dat de tuinders in den regel voor huis, stalen schuur f50 huur betalen, en de vroege tabaksplanters f65.-
Naar gelang van kwaliteit en ligging bepaal ik den huurprijs van het land.
De bemesting en behandeling van het land wordt zoo goed mogelijk door mij gecontrolleerd.

14 en 21 juli 1891 29 Is de Maatscij nog geld schuldig aan A v Woesik?
Ja. f7.85, die ik hem persoonlijk te veel afgehouden heb, en waarvoor hij gecrediteerd werd. De post was reeds te voren betaald. Uit erreur heb ik tegenover vWoesik erkend, en dadelijk herstel aangeboden. Hij verkoos te wachten tot eene volgende verrekening.

uit het kasboek van Leo Theelen:
16 januari 1928 Woezik A. van rundvlees f6.76+f1.75 -8,51
27 oktober 1922 Woezik van 50 kg mais f6.15 -6,15
31 december 1922 Woezik van december 1922 kippenvoer -14,65
31 januari 1923 Woezik van 125 kg mais -14,20
11 juli 1923 Woezik van 40 boomstutten+kruisnetstok -3,90
14 juli 1923 Woezik van 60 kg ochtendvoer -9,78

31 augustus 1923 Woezik van 50 kg ochtendvoer -7,75
2 oktober 1923 Woezik van 100 kg ochtendvoer -15,40
4 oktober 1923 Woezik van 50 kg ochtendvoer -7,65
21 februari 1929 Woezik van rit naar Griendtsveen 32 km 4,80
31 december 1940 Woezik van bijenkast 3,00

27 september 1927 Ondertrouwd: [...] Albertus van Woezik oud 30 jaar en Maria E. Severijns, oud 25 jaar beiden te Helenaveen.

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

9 juni 1934 HELENAVEEN. - Not. Haffmans maandag 11 Juni 4 uur in café Wed. J. v. Woezik: hooigras.

22 juni 1935 [...] Mr. Vullinghs als raadsman van de Wed. Woezik deelde mij mee, dat zijn cliente slechts tuingrond van de Maatschappij Helenaveen pachtte en dat de mest stamde van eigen grond en daarop gebruikt werd.
Gaarne verneem ik dus nog even precies van U de feitelijke omstandigheden, voordat wij iets beginnen. U kunt mij heden om een uur of zeven wel telefonisch bereiken. [...]

29 februari 1936 HELENAVEEN. - Not. Haffmans, Woensdag 11 Maart 9 uur voor de maatschappij Helenaveen, 150 peelveldjes liggende achter tuinders J. Aarts en H. Thoonen, 1 achter den tuinder Jac. Crommentuyn, achter den tuinder L. Hendriks en achter het café v/h/ Wed. v. Woesik.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H60 J. van Woezik nieuw H57

Wouters

22 oktober 1864 TE KOOP een EZEL oud 5 jaar met KAR en GETUIG.
Zich te wenden bij den eigenaar A. WOUTERS, te Helenaveen.

Wulms

18 juli 1944 Paardenfokdag te Horst
Cat. XIV Hengstveulens geb. in 1942. 7 inschr. [...] Fokk. Cor.Wulms Helenaveen.

Wuts, onderwijzer;

6 november 1894 **Nadere oproeping van Onderwijzers.**
Op eene jaarwedde van f600.- worden gevraagd: TWEE ONDERWIJZERS, aan de openbare scholen dezer gemeente, als een te LIESSEL en een te HELENAVEEN.
Stukken in te zenden aan den Burgemeester van *Deurne en Liessel* vóór 20 November e.k.

18 december 1894 **Melick**, 14 dec. Naar wij vernemen, is de heer P. H. Wuts, onderwijzer alhier, als zoodanig benoemd te Helenaveen, op een jaarwedde van 600 gulden.
Ofschoon wij den heer Wuts ongaarne onze gemeente, zijne geboorteplaats, zien verlaten, mogen wij hem toch met deze benoeming en verbetering van positie gelukwenschen.

Zeegers, dienstbode;

16 februari 1922 en verder

Huishoudpersoneel bij de familie Theelen-Mertens te Helenaveen

Genoemd in het kasboek van Leo Theelen de volgende namen: Gerda, Miet, Anna, Mina Janssen, Fien [Zeegers], Tonia, Driekske Maessen, werkvrouw

[...] Dan volgt voor ruim 60 jaar **Fien Zeegers**. Natuurlijk wordt ze eerst gezien als een meid die waarschijnlijk maar enkele jaren zal blijven. Ze arriveert vanuit Asten met ervaring in Eindhoven en Tilburg. In zekere zin een stapje terug, omdat er in Helenaveen nog geen elektriciteit, gas en stromend water is. Ze is nog jong, ongeveer 17 jaar, en de vrouw des huizes verwacht haar vierde kind. De werkzaamheden zullen dan wel bestaan hebben uit de zorg voor de jonge kinderen en schoonmaken en koken. Ze was inwonend en kreeg dus ook kost en inwoning. Ze moest haar kamer (later tenminste) delen met de meisjes.

Het overlijden van Cecilia Theelen-Mertens, enkele maanden na haar aankomst in Helenaveen, kwam zeker als een verrassing. Fien kreeg plotseling een verantwoordelijke taak.

Ter versterking komt op 11 november 1926 een **huishoudster**, Fien houdt de titel meid. Voor de huishoudster werden in De Nieuwe Koerier en Limburger Koerier advertenties geplaatst. De huishoudster wordt ook iets beter betaald, nl. f15.- per maand. In juni 1927 is de huishoudster ziek. **Driekske Maessen** vervangt haar voor de periode 23 juni tot 16 juli 1927. In maart 1929 krijgt Fien een cadeau omdat ze 3 jaar in dienst is. **Mina Janssen** komt op 26 juni 1929 in dienst, er is dan een halfjaar geen huishoudster geweest.

In 1930 wordt de term huishoudster voor Fien gebezigd. Dat valt tenminste op te maken aan de afrekendatum, voor Fien elke negende van de maand, voor Mina de 26ste.

In mei 1930 wordt in maar liefst 5 kranten een advertentie opgegeven voor een **huishoudster**. Deze zal daarna wel snel begonnen zijn, want de betalingen gaan gewoon door, f7.50 per maand.

In 1933 wordt voor ene **Tonia** 39 weken zegels betaald.

Rond 1933 is Fien volledig ingeburgerd. In het kasboek wordt ze maar weinig meer genoemd als kostenpost. Ze doet zelfstandig boodschappen en rekent blijkbaar bij de baas af of betaalt uit de huishoudbeurs. Tot en met februari 1934 blijft deze situatie bestaan: Fien is huishoudster, er zijn waarschijnlijk meerdere opvolgers van Mina Janssen, zoals genoemde Tonia, wellicht familie van Fien. De uitbetaalde bedragen variëren namelijk nogal. Fien kwam uit Asten; als het daar kermis (eind juni) was kreeg ze een bedrag om feest te vieren.

Er is nog een werkster tot en met juli 1934, maar daarna moet Fien het alleen doen.

In 1930 en 1931 is er een knecht, maar een naam wordt niet genoemd. Fien ontvangt ook een loon, begin jaren dertig f20.- per maand, eind jaren dertig f24.- per maand. In 1938 is Fien 12,5 jaar bij de familie, ze ontvangt hiervoor een cadeau. De gehele periode worden *rentezegels* gekocht voor het ouderdomspensioen. Waarschijnlijk zijn niet alle betalingen opgetekend, want soms ontbreken ze. Maar uitgaande van een betaling per weer kunnen we voor Fien het aantal weken dat ze gewerkt heeft bepalen.

uit het kasboek van Leo Theelen:
30 juni 1930 Zeegers J., Asten 16 jonge 13-weekse hennen 32,00
31 maart 1932 Zeegers L. schoolpoetsen -3,00
10 september 1930 Zeegers Sisca naaister -3,00
15 november 1930 Zeegers Sisca naaister -3,50
30 september 1931 Zeegers Sisca f 3.25+f 3.-+f 8.- -14,25
31 december 1931 Zeegers Sisca naaister f 8.- 0,00
31 december 1937 Zeegers Sisca kleren -18,25
31 december 1933 Zeegers, Joosten e.a. afval 6,35
31 december 1938 Zeegers, Someren verkoop kip a f 0.31+f 0.50 0,00

Zunderen

HELENAVEEN. - Not. Haffmans Donderdag 12 Juli 2½ uur in café Zunderen: rogge.

zusters

uit het kasboek van Leo Theelen:
12 december 1939 zuster Ma Bertina, Gemeente Deurne hoofd R.K. Meisjesschool, gebruik militairen 0,00
23 juni 1924 zusters verkoop kersen 1,50

18660 3 oktober 1925 zusters 80 kg afval 5,00
11 september 1926 zusters doodskleren wassen -12,00
28 mei 1928 zusters 2xrit Deurne -8,40
5 augustus 1928 zusters rit Deurne 28 km+Halte 2x32 km (betaling 4 januari 1929) 9,00
18665 19 mei 1929 zusters rit Halte 5,00
25 mei 1929 zusters rit Halte 2,50
24 juli 1929 zusters rit van Griendtsveen naar Helenaveen en retour 5,00
31 juli 1929 zusters rit naar Deurne 4,00
31 december 1929 zusters rit tweemaal Deurne 8,00
18670 31 december 1929 zusters rit tweemaal Neerkant 6,00
3 januari 1930 zusters rit Deurne 18 4,20
8 maart 1930 zusters rit Deurne 4,00
31 maart 1930 zusters rit Halte 2,50
24 mei 1930 zusters rit Deurne 4,00
18675 3 juni 1930 zusters rit Halte 2,50
4 juni 1930 zusters rit Halte 2,50
9 juni 1930 zusters rit Halte 2,50
3 augustus 1930 zusters tweemaal rit Deurne (ook 11 augustus) 0,00
25 augustus 1930 zusters twemaal rit Deurne (samen met andere ritten) 20,00
18680 26 september 1930 zusters rit Halte en Deurne (28 september) 0,00
16 oktober 1930 zusters rit Halte, Deurne, tweemaal Neerkant 12,50
31 oktober 1930 zusters rit Halte 2,50
19 april 1931 zusters rit Griendtsveen 5,00
19 juli 1931 zusters rit Griendtsveen 4,00
18685 9 augustus 1931 zusters rit Deurne 3,50
16 augustus 1931 zusters rit Deurne 3,50
15 november 1931 zusters rit Griendtsveen 2,00
31 december 1932 zusters rit 2,50
31 december 1932 zusters rit 3,50
18690 31 december 1934 zusters -2,00
1 april 1929 zusters eerwaarde moeder rit Griendtsveen 2,50
5 juli 1950 zusters eerwaarde, Veghel bekijken en meten huis op 0,00
5 januari 1928 zusters Eubalia en Arnoldina rit Griendtsveen 2,50
8 april 1929 zusters Feliciana Helenaveen en moeder en Feliciana van Deurne 8,00
18695 31 juli 1931 zusters Neerkant 20 kg rode bessen 4,00

van der Zwaan

1 maart 1884 **Verhuring van een HUIS en TUIN TE HELENAVEEN.**
De Notaris HAFFMANS, te Helden, zal ten verzoeke van den WelEd. heer Joz. F. van de Griendt qq, op Donderdag den 13 maart 1884, ’s namiddags ten 3 ure, ter herberge van
18700 J. van der Zwaan, te Helenaveen, voor den tijd van 5 jaren publiek verhuren:
Een huis, schuur en tuin met fruitboomen, voor alle nering en bedrijf zeer gunstig gelegen, in de onmiddellijke nabijheid der R. K. Kerk, de openbare school en het klooster te Helenaveen, gemeente Deurne, kadastraal bekend sectie H no 2365, 2366, 2900 en 2901, groot 40.30 aren.
18705 Het huis bevat thans 2 woningen die echter te zamen verhuurd worden.
Betaling per half jaar vóóruit.
Grondlasten voor rekening van verhuurder.
Aanvaarding 1 Mei 1884.

18710 26 mei 1891 Van der Zwaan herbergier.
In dezen winter reeds meermalen bij commissarissen geweest. Hij zegt: de directeur is nog altijd zoo barsch tegen mij, ik heb nog 140 gld schuld, maar dit is toch de reden niet. De directeur zegt “ik ben een gemeene vent en heb gemeene kinderen”.
Hij geeft toe dat hij wel eens bekeurd is geweest maar noem het geen schande. hij
18715 heeft 15 (13) kinderen en wil zijn brood verdienen.
hij wil 25 gld meer betalen indien hij vergunning krijgt. Waarom, zegt hij, moet er een man vetgemest worden (nl die eenige die vergunning heeft). [v Deelen Cr]
Alles is hem tegengeloopen, hij heeft nog een bank?? van 200 gld gehad.
De directeur heeft de brug over hem weggenomen omdat niemand meer bij hem zou komen.
18720 hij zeide dat er een kwestie inzat over het onderhoud.
Door dit wegnemen heeft bakker van Hoorn wel een schade van 10 gld in de week.
Hij (vd Zwaan) wil gaarne de brug voor zijne rekening nemen (nl. de bediening ervan).
vr. Was er verleden jaar al iemand geweest om Uw huis te zien?

a. Ja verleden jaar moest ik al een paar malen aan een Gelderschman mijn land laten zien. Mijn vonnis was dus reeds geveld. De Heer wete wat dezen winter is geschied, nu wordt mijn huis vertimmerd.

14 en 21 juli 1891 Tegen v/d Zwaan heb ik alleen de klacht dat hij verboden vergunning uitoefent, en zijne huur niet betaalt.
De huur is hem niet opgezegd.
Onbewoonbaar was zijne woning in deze afgelopen winter niet, maar toch zeer slecht.
In het begin van Okt 90 heb ik met Verhoeven en den timmerbaas Slegers die woning geconfistekeerd en de verbouwing gelast. Men heeft die toen niet uitgevoerd.
Zoodra in 91 het weder gunstig was heb ik de herstelling weder gelast, ik heb die verder nog twee maal moeten herhalen. Toen heeft men ruim het dubbele vertimmerd dan begroot was, - tegen mijne stellige order in.
Door mij is zijne woning aan niemand te huur aangeboden.

14 en 21 juli 1891 24 Waarom is de brug bij v d Swaan afgebroken en niet vervangen?
v d Swaan, v Hoorn, beweren daarbij veel schade te hebben, terwijl werklieden buiten Helenaveen [uit Helden], te Helenaveen arbeidende, beweren daardoor een grote omweg te moeten maken om op hun werk te komen.
De brug bij v/d Zwaan, was in minder goeden staat: zij is toen blijkbaar uit baldadigheid afgebroken en vernield, van mijnentwege is zij toen verder opgeruimd en niet vervangen omdat de passage daar vooral diende om gereedschap etc. aan Hveen ontvreemd te vervoeren, en als smokkelroute voor spirtualien Ik had den vorm der brug willen wijzigen, om de passage voor onbelastte voetgangers zonder kruiwagens mogelijk te houden. Verhoeven had echter te groote bezwaren, dan dat ik mijne meening hier door durfde drijven.
Wanneer het waar is, wat mij toen door Verhoeven medegedeeld werd, namenlijk dat v/d Zwaan en van Horen deel namen aan het smokkelen, - dan zullen zij stellig schade hebben.
Voor zeer enkele werklieden van Helden komende, is inderdaad een omweg van ±100 [300?] meter, door het weg nemen der brug ontstaan.
Noch over 't een, noch over 't ander is ?et eene klacht tot mij gekomen.

5 augustus 1891 16e Vraag. Hebt gij met den Dir. in Oct. 90 de noodige herstellingen aan het huis van v d Zwaan opgenomen? Waarom zijn die ? niet uitgevoerd?
Later gemaakt bleken die herstellingen ? meer dan de begrooting der kosten, hoe kwam dat?
Waart gij tegen het maken van een brug alleen voor voetgangers bij dat huis, zooals de Dir. u voorstelde?
Antwoord Ik heb met den Dir. de noodige herstellingen opgenomen, die zeer dringend waren.
Zij werden toe niet uitgevoerd omdat de Dir. eerst het Bestuur wenschte te raadplegen.
Toen die herstellingen dezen zomer werden uitgevoerd bleken ze meer geld te kosten, natuurlijk omdat de gebreken er niet op verminderd waren.
[tussengevoegd vanuit volgende pagina] Ik heb juist aan den Directeur voorgesteld bij v d Zwaan op de plaats van de vorige brug, een voetbrug te maken met 2 ietwat schuinstaande leuningen alleen geschikt voor voetgangers; naar het scheen kon de Directeur zich daarmede nier vereenigen.

10 september 1891 **d. v. d Zwaan.**
vdZwaan schijnt achterlijk in betalen te zijn en acht zich verongelijkt omdat hij geen herberg met vergunning mag houden; volgens den Directeur is de huur hem niet opgezegd, wel is hij tot betaling aangemaand. Voorts klaagt hij over het wegnemen van de brug bij zijne woning.
vdZwaan genoot destijds bij de schulddelging door wijlen ZM f782.33 op eén na het hoogste bedrag.
Aan zijn klachten over de gebreken aan zijn huis is dit jaar tegemoet gekomen.
Hem toe te staan het houden van herberg met vergunning acht de Commissie niet wenschelijk; daarentegen adviseert zij tot het weder maken van een brug alleen voor voetgangers, ongeveer op de oude plaats bij zijne woning, tegen welke brug noch de Directeur noch de Hoofdopzichter bezwaren schijnen te hebben.
Eene bepaling, door het Bestuur in het leven te roepen omtrent het houden van herberg met of zonder vergunning te H'veen verdient ernstige overweging.

9 februari 1893 **Openbare verkoopingen**

17 Febr. Bij wed. J. v. d. Zwaan te Helenaveen. Herberggereedschappen.

30 april 1904 HELENAVEEN. In het café van den heer H. van Oers had eene algemeene vergadering plaats van de Coöperatieve Tuinbouwvereeniging "Helenaveen". Als controleur werd gekozen de heer A. v. d. Zwaan.

4 april 1924 Bij van der Zwaan had de Mij twee koeien geplaatst twee runderen stonden bij een anderen van der Zwaan. thans komt er daling in 't vee tengevolge van 't slecht voorjaar.

uit het kasboek van Leo Theelen:
31 december 1931 Zwaan A. v.d. broeduitkomstverschil 25,00
6 mei 1925 Zwaan H. v.d. schaapje -19,00
30 april 1929 Zwaan H. v.d. 200 stuks boomstokken à f3.-+f 2.- vracht+f 1.- -9,00
31 december 1933 Zwaan J. v,d,, Naus Th. kippengaas 10,00
24 mei 1923 Zwaan J. v.d., Helenaveen 13 broedeieren 0,65
24 september 1923 Zwaan J. v.d., Helenaveen 15 broedeieren 0,75
28 maart 1930 Zwaan J. v.d., Helenaveen kuikens, 164 ei -45,00
30 april 1931 Zwaan J. v.d., Helenaveen 7 m³ kippenmest à f2.50 17,50
31 december 1940 Zwaan J. v.d., Helenaveen 82 jonge hennen 94,30

24 juni 1933 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Dond. 6 Juli 10 uur in café Woezik, hooigras aan het Nieuw Kanaal, winterroge perc. v. h. E. de Vries, zomerrogge perc. v. h. G. Naus, dito perc. v. h. Crommentuyn, dito perc. v. h. Schoonewille, winterrogge perc. v. h. Wijnands, dito perc. v. h. A. v. d. Zwaan, dito perc. v. h. Wed. Maessen, dito perc. v. h. Neervens.

4 november 1935 FAILLISSEMENTEN 31 OCTOBER.
Op eigen verzoek:
H. van der Zwaan, tuinier te Helenaveen;
E. H. Clynck, metselaar en winkelier in ijzerwaren te Helmond.
P. Huybers, bakker te Gemert.
Allen Rechter-Commissaris Mr. J. Jurgens en Curator Mr. F.C.A. de Wit, advocaat en procureur te Helmond.

5 december 1935 Helmond
[...] Hierbij deel ik U mee, dat de curator de geheele boedel voor f.5,- meer dan Uw bod, derhalve voor f.880,- aan den failliet heeft verkocht; hier is dus niets verder aan te doen.
Gaarne verneem ik nog van U, of v.d. Zwaan het terrein al verlaten heeft en als hij het een dezer dagen verlaat, of dan misschien de termijn voor indienen reeds verstreken is; volgens de huuropzegging moet v.d. Zwaan in elk geval op 28 December a.s het terrein verlaten. [...]

7 december 1935 HELENAVEEN. - Not. Haffmans Vrijdag 13 Dec. 9 uur ten huize van dhr. H. v. d. Zwaan, eenige huismeubels, waschmachine met wringer, akker en schuurgereedschappen. Voorts een koe, rund en kalf, twee varkens en circa 100 1-jarige kippen.

1 januari 1940 Omnummering van huisnummers
oud H129 H. v.d. Zwaan nieuw H114
oud H132 J. v.d. Zwaan nieuw H116